T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

LEDÜN-NÂME 114b-173b VARAKLARI ARASI (İNCELEME–TRANSKRİPSİYONLU METİN – DİZİN - TIPKIBASIM)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra KURT

Danışman: Doç. Dr. Tuncay BÖLER

TOKAT-2023

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Tuncay BÖLER danışmanlığında hazırlamış olduğum "Ledün-nâme 114b – 173b Varakları Arası (İnceleme – Transkripsiyonlu Metin – Dizin – Tıpkıbasım)" adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımı kabul edeceğimi beyan ederim.

25/04/2023

Kübra KURT

İmza

ÖNSÖZ

Ledün-nâme, tasavvufun derin ve özel konularından biri olan ledün ilmi üzerine kaleme alınmış bir eserdir. Ledün ilmi, İslamın özüne odaklanan ve her isteyen kişinin ulaşamayacağı, yalnızca bazı özel kullara Allah tarafından verilen bir ilimdir. Bu kıymetli ilmi ve bu ilmin inceliklerini anlatan Ledün-nâme adlı eser Murâdî tarafından Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiştir. Tercüme bir eser olmasına rağmen eser, kendi içinde orijinal özellikleri de barındırmaktadır. İçeriğinde Ledün ilminin düsturları, hikâyeler, dinî bilgiler ve peygamber kıssaları yer almaktadır. Tüm bunlar Hızır tarafından anlatılmaktadır. Eserde Hızır haricinde bir de "muzaffer" diye sıfatlandırılmış bir veli yer almaktadır. Anlatılan tüm bilgiler ve hikâyeler Hızır ile muzaffer arasındaki karşılıklı konuşmadan oluşmaktadır. Söz konusu bu konuşmalar soru-cevap şeklinde ilerlemektedir. Hızır verdiği cevapları daha açık hâle getirmek, örneklendirmek veya anlatımını güçlendirmek amacıyla ayet ve hadislerden de faydalanmaktadır.

Eserin elimizde iki nüshası bulunmaktadır. Bunlardan ilki eski tarihli ve müellif nüshası olarak kaydedilmiş *Milli Kütüphane* nüshasıdır. Bir diğer nüsha ise daha geç tarihli olan *Berlin Eyalet Kütüphanesi* nüshasıdır. Bu çalışmada müellif nüshası olarak bilinen Milli Kütüphane nüshası esas alınmıştır. Çalışmamız, Giriş kısmının ardından İnceleme, Metin, Dizin, Tıpkıbasım olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde öncelikle tasavvuftan bahsedilmiş daha sonra ledün ilminin inceliklerine, bu ilmin tasavvuftaki ve Kur'an-ı Kerim'deki yerine, Hızır'ın kim olduğuna dair bilgilere yer verilmiştir. Ardından Ledün-nâme hakkında bilgiler verilmiş, eserin nüshaları, müellifi, eserde izlediğimiz yol anlatılmıştır.

İnceleme bülümünde eser ses, şekil ve biçim bilgisi konularında incelenmiştir. Bu bölümler Ses Bilgisi ve Şekil Bilgisi olarak iki başlık altında verilmiştir.

Metin bölümünde eser transkribe edilerek nüsha karşılaştırması yapılmıştır. İki nüshanın farklılıkları, Arapça-Farsça cümleler ile ayet ve hadislerin Türkçe karşılıkları ayrıca yazım yanlışları vs. dipnotlarda belirtilmiştir.

Dizin bölümünde ise Yılmaz ve Demir tarafından belirlenen ilkelere uyulmaya çalışılmıştır.

Ledün-nâme'nin 1b-57a varakları arası Özge KESİKBAŞ (2021) tarafından, 57b-114a varakları arası Gizem ŞAHİN (2021) tarafından incelenmiştir. Ayrıca *Ledün-nâme*, Harun DİKKAYA (2021) tarafından doktora tezi olarak çalışılmıştır.

Lisans dönemimden itibaren bilgisi ve tecrübesiyle beni aydınlatan, çalışmamda benden desteğini esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Tuncay BÖLER'e, çalışmam boyunca bana yardımcı olan Burak OKUR'a, manevi desteklerini hep hissettiğim arkadaşlarıma son olarak beni bu yaşa kadar büyütüp yetiştiren, her zaman yanımda olan ve varlıklarıyla hayatımı güzelleştiren sevgili aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

LEDÜN-NÂME 114b-173b VARAKLARI ARASI

(İNCELEME–TRANSKRİPSİYONLU METİN – DİZİN - TIPKIBASIM)

Kurt, Kübra

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Tuncay Böler

Mayıs 2023 xiii + 690 sayfa

Eski Anadolu Türkçesi, Türk yazı dilinin Oğuz-Türkmen lehçesi temelinde oluşan ve 13-16. yüzyıllar arasında Azerbaycan, Anadolu, Suriye, Irak ve Balkanlar'ı da içerisine alan geniş bir coğrafyada kullanılan dönemidir. Bu dönemde Oğuz-Türkmen lehçesinin ilk defa sistemli bir yazı dili olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu sebeplere dayanarak Eski Anadolu Türkçesi'nin Türk dili tarihinde özel bir yeri vardır.

Türk dilinin önemli devirlerinden olan Eski Anadolu Türkçesi döneminin, edebî ve dinî şahsiyetlere ve bu şahsiyetlerin miras bıraktığı önemli eserlere ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Dönemin eserlerinin Türk yazı dilinin temellerini oluşturmuş olması sebebiyle bugüne ulaşan çalışmaların incelenmesinin oldukça önemli olduğu görülmektedir.

İncelenen eserlerde, tasavvuf konusu göz ardı edilemez bir boyutta karşımıza çıkmaktadır. Dönemin öne çıkan yazarları, yazmış oldukları eserlerle kendi bilgi birikimlerini, sahip oldukları inançları, düşünceleri, yaşam tarzlarını, incelediğimiz eserde de olduğu gibi, gelecek kuşaklara aktarmışlardır.

Çalışmamızda, Millî Kütüphanede 06 Hk 196 arşiv numarasıyla kayıtlı bulunan, telif tarihi 910 (1504) olan ve Murâdî tarafından yazılan *Ledün-nâme* adlı eserin 114b-173b varakları arası incelenmiştir. Çalışmamız Giriş bölümünün ardından İnceleme, Metin, Dizin ve Tıpkıbasım bölümlerinden oluşmaktadır. İnceleme bölümünde metnin gramer incelemesi yapılmıştır. Transkripsiyonlu Metin bölümünde Milli Kütüphane nüshası esas alınmış ve Berlin Eyalet Kütüphanesi Türkçe Yazmaları Koleksiyonunda bulunan Or. Oct. 2256 arşiv numaralı nüsha ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ardından metnin gramatikal dizini

yapılmıştır.Tıpkıbasım bölümünde eserin önce Millî Kütüphane nüshası ardından Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Ledün-nâme, Ledünnî İlim, Tasavvuf, Hızır

ABSTRACT

LEDÜN-NAME BETWEEN 114b AND 173b Decals

(REVIEW-TRANSCRIBED TEXT - INDEX - EXACT PRINT)

Master's Thesis, Turkish Language and Literature Scientific

Advisor: Doç. Dr. Tuncay Böler

May 2023, xiii + 690 pages

Polish Turkish is an ancient Anatolian language, formed on the basis of the Oghuz-Turkmen dialect of the Turkish written language and published in the 13th-16th century. it is a period used in a wide geography that includes Azerbaijan, Anatolia, Syria, Iraq and the Balkans between centuries Dec. It is observed that Oghuz-Turkmen Polish was used as a systematic written language for the first time during this period. Based on these reasons, the Ancient Anatolian Turkish has a special place in the history of the Turkish language.

It is observed that the Old Anatolian Turkish period, which is one of the important periods of the Turkish language, is home to literary and religious figures and important works left by these figures. Since the works of the period formed the foundations of the Turkish written language, it is seen that the study of the works that have reached today is very important.

In the Deconstructed works, the subject of Sufism appears in an inconsiderable dimension. The prominent writers of the period have passed on their knowledge, beliefs, thoughts, lifestyles to future generations with the works they have written, as in the work we are examining.

In our study, the Decals 114b-173b of the work entitled Ledün-name, which is registered in the National Library with the archive number 06 Hk 196, the copyright date is 910 (1504) and written by Muradi, were examined between 114b and 173b. Our study

consists of Review, Text, Index and Exact Printing sections after the Introduction section. In the review section, a grammatical review of the text was made. The Transcribed Text section is based on the copy of the National Library and is located in the Collection of Turkish Manuscripts of the Berlin State Library Or. Oct. it was examined in comparison with the copy numbered 2256 archive. Then the grammatical index of the text was made.In the exact printing section, first the copy of the National Library of the work and then the copy of the Berlin State Library are given.

Keywords: Ancient Anatolian Turkish, Ledün-name, Ledün Science, Sufism, Hızır

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ء	:	ʾ
آ	:	a, ā
ا	:	ā, a, e
ب	:	b, p
پ	:	p
ت	:	t
ث	:	s̲
ج	:	c, ç
چ	:	ç
ح	:	ḥ
خ	:	ḫ
د	:	d
ذ	:	z̲
ر	:	r
ز	:	z
ژ	:	j
س	:	s
ش	:	ş
ص	:	ṣ
ض	:	ż, ḍ
ط	:	ṭ
ظ	:	ẓ
ع	:	ʿ
غ	:	ġ
ف	:	f
ق	:	ḳ
ك	:	k, g, ŋ
ل	:	l
م	:	m
ن	:	n
و	:	v, o, ö, u, ü, ū
ه	:	h, a, e
ى	:	y, ā, ı, i, ī

KISALTMALAR

Ar.	Arapça
akt.	Aktaran
bk.	Bakınız
BK	Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası
çev.	Çeviren
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
Far.	Farsça
Hz.	Hazreti
krş.	Karşılaştırınız
MK	Millî Kütüphane Nüshası
s.	Sayfa
T.	Türkçe
vb.	ve benzeri
vs.	vesaire

İÇİNDEKİLER

Sayfa.

ETİK SÖZLEŞME i
ÖNSÖZ ii
ÖZET iv
ABSTRACT vi
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ viii
KISALTMALAR ix
İÇİNDEKİLER x
BÖLÜM 1: GİRİŞ 1
1.1. TASAVVUF 2
1.2. LEDÜNNÎ İLİM VE İÇERİĞİ 4
1.3. HZ. MUSA - HIZIR KISSASI VE KUR'ÂN-I KERÎM'DE LEDÜN İLMİ 6
1.4. LEDÜN-NÂME HAKKINDA 10
1.4.1 Eserin Nüshaları 10
1.4.1.1. Millî Kütüphane Nüshası (MK) 10
1.4.1.2. Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası (BK) 11
1.4.2. Eserin Müellifi 12
1.4.3. Eserin İçeriği 13
1.4.4. Çalışmada İzlenilen Yol 29
BÖLÜM 2: İNCELEME 31
2.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ 31
2.1.1. Ünlülerin Yazımı 31
2.1.1.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı 31
2.1.1.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı 32
2.1.1.3. /ı/- /i/ Ünlülerinin Yazımı 32
2.1.1.4. /o/- /ö/ Ünlülerinin Yazımı 33
2.1.1.5. /u/- /ü/ Ünlülerinin Yazımı 33

2.1.2. Ünsüzlerin Yazımı 34
2.1.2.1. /p/ Ünsüzünün Yazımı 34
2.1.2.2. /ç/ Ünsüzünün Yazımı 35
2.1.2.3. /s/ Ünsüzünün Yazımı 35
2.1.2.4. /t/- /d/ Ünsüzlerinin Yazımı 36
2.1.2.5. /k/- /g/ Ünsüzlerinin Yazımı 38
2.1.2.6. /ŋ/ Ünsüzünün Yazımı 39
2.1.2.7. /h/ Ünsüzünün Yazımı 39
2.1.2.8. Çift Ünsüzlerin Yazımı 40
2.2. SES VE ŞEKİL BİLGİSİ 40
2.2.1. Ses Bilgisi 40
2.2.1.1. Ünlüler 40
2.2.1.1.1. Ünlü Uyumları 40
2.2.1.2. Ünlü Değişmeleri 44
2.2.1.2.1. /i/- /e/ Değişimi 44
2.2.1.2.2. /e/ - /ö/ Değişimi 45
2.2.1.2.4. Ünlü Birleşmesi 45
2.2.1.2.5. Ünlü Düşmesi 45
2.2.2. Ünsüzler 46
2.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri 46
2.2.2.1.1. /ķ/- /ḫ/ Değişimi 46
2.2.2.1.2. /ġ/- /v/ Değişimi 46
2.2.2.1.3. /t/- /d/ Değişimi 47
2.2.2.2. Ünsüz Türemesi 47
2.2.2.3. Ünsüz İkizleşmesi 47
2.2.2.4. Hece Yutumu 47
2.2.2.5. Tekleşme 48
2.2.2.6. Ünsüz Benzeşmesi 48
2.2.2.7. Tonlulaşma 48

2.3. ŞEKİL BİLGİSİ 48
2.3.1. Yapım Ekleri 48
2.3.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler 48
2.3.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler 51
2.3.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler 52
2.3.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler 53
2.3.2. Kelime Çekimi ve Kelime Çeşitleri 55
2.3.2.1. İsimler 55
2.3.2.1.1. İsim Çekim Ekleri 55
2.3.2.2. Zamirler 59
2.3.2.2.1. Şahıs Zamirleri 59
2.3.2.2.2. İşaret Zamirleri 60
2.3.2.2.3. Dönüşlülük Zamirleri 61
2.3.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri 61
2.3.2.2.5. Soru Zamirleri 63
2.3.2.3. Sıfatlar 63
2.3.2.3.1. Niteleme Sıfatları 63
2.3.2.3.2. Belirtme Sıfatları 63
2.3.2.4. Zarflar 66
2.3.2.4.1. Zaman Zarfları 67
2.3.2.4.2. Yer – Yön Zarfları 67
2.3.2.4.3. Durum Zarfları 68
2.3.2.4.4. Soru Zarfları 68
2.3.2.4.5. Miktar Zarfları 69
2.3.2.5. Edatlar 69
2.3.2.5.1. Ünlem Edatları 69
2.3.2.5.2. Çekim Edatları 70
2.3.2.5.3. Bağlama Edatları 71
2.3.3. Fiil Çekimi 72

2.3.3.1. Basit Kipler 72
2.3.3.1.1. Bildirme Kipleri 72
2.3.3.1.2. Tasarlama Kipleri 75
2.3.3.2. Birleşik Kipler 77
2.3.3.2.1. Hikâye Birleşik Kipler 77
2.3.3.2.2. Şart Birleşik Kipler 77
2.3.4. Ek Fiil 78
2.3.5. Soru Eki 79
2.3.6. Fiilimsiler 79
2.3.6.1. İsim-Fiiller 79
2.3.6.2. Sıfat-Fiiller 80
2.3.6.3. Zarf-Fiiller 81
2.3.6.3.1. Zaman Zarf-Fiilleri 81
2.3.6.3.2. Durum Zarf-Fiilleri 83
2.3.6.3.3. Bağlama Zarf-Fiilleri 84
2.3.7. Birleşik Fiiller 85
2.3.7.1. İsim + Yardımcı Fiillerle Oluşan Birleşik Fiiller 85
2.3.7.2. Fiilimsi + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller 87
2.3.7.2.1.İsim-Fiil + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller 87
2.3.7.2.2. Sıfat-Fiil + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller 87
2.3.7.2.3. Zarf-Fiil + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller 87
BÖLÜM 3: METİN 88
BÖLÜM 4: DİZİN 300
BÖLÜM 5: TIPKIBASIM 504
5.1. Milli Kütüphane Nüshası 504
5.2. Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası 565
SONUÇ 673
KAYNAKÇA 675
ÖZGEÇMİŞ ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

BÖLÜM 1: GİRİŞ

Eski Anadolu Türkçesi, 12. yüzyılın ortalarından başlayıp 16. yüzyılın başlarına kadar devam eden ve Oğuzca'ya dayalı olarak gelişen yazı dilidir (Köktekin, 2011). Söz konusu dönemin diline araştırmacılar tarafından farklı adlandırmalar yapılmıştır. Avrupalı araştırmacılar tarafından "*Altosmanische*" (Eski Osmanlıca) terimi kullanılırken bu terimin çeviri hâli "*Eski Osmanlıca*" terimi Türkiye'de Saadet Çağatay tarafından kullanılmıştır. F. Kadri Timurtaş bu dönem için "*Eski Türkiye Türkçesi*" teriminin kullanılmasını uygun görmüştür. Ahmet B. Ercilasun da "*Eski Oğuz Türkçesi*" terimini tercih etmiştir. Fakat tüm bu terimler arasından en yaygın olarak kullanılan "*Eski Anadolu Türkçesi*" terimidir. Ancak araştırmacıların hepsi bu adlandırmayı kabul etmemektedir. Bunun en büyük sebebi ise Eski Anadolu Türkçesinin kullanıldığı coğrafi alan sadece Anadolu ile sınırlı değildir. Kuzey ve Güney Azerbaycan ile Irak, Suriye ve Balkanlarda da kullanılmıştır (Ercilasun, 2004).

Dönemin isimlendirilmesi üzerinde araştırmacılar tarafından ortak bir adlandırılma kabul görmüş olmamasına rağmen dönemin eserleri incelenmiş ve konu bakımından çerçeveleri belirlenmiştir. Bu dönemde 13. yüzyılla birlikte Türk edebiyatında büyük bir ilerleme meydana gelmiş ve pek çok sayıda güzel eser yazılmıştır. Dönemin eserlerinde genel olarak aşk, tıp ve dinî konuların işlendiği görülmektedir. Konuların işleniş biçimi olarak dilin oldukça sade olması Eski Adadolu Türkçesinin en belirgin özelliğidir. Kullanılan Arapça, Farsça kelime sayısı azalmış, kullanılmaya devam eden kelimelerin ise halkın anlayabileceği bir seviyede olduğu tespit edilmiştir. Nazım dili nesir diline göre daha sade kullanılmıştır. Nazım dilinde sanat endişesine çok az dikkat edilmiş, nesir dilinde bu endişeye yer verilmemiştir (Köktekin, 2011, s. 2).

Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde pek çok farklı konuda eserler kaleme alındığı görülmektedir. Bu eserler arasında dinî-tasavvufî mahiyette olanlar dönem içerisinde büyük bir yer kaplamaktadır. Özellikle 13. yüzyıldan itibaren yazılmaya başlanan eserlerin çoğunluğu tasavvuf konularına yöneliktir. Moğol istilasından kaçarak Anadolu'ya sığınan sufiler ve dervişlerin bazıları eserlerini Türkçe yazarak tarikatlarını halka yayma amacıyla hareket etmişlerdir. Bu dönemde Türkçe, Türkler arasında İslamiyetin ilkelerini büyük halk kitleleri arasında yaymak, halkın dinî cengaverlik duygularını beslemek ve tasavvufu halk

arasında benimsetmek üzere didaktik ve pratik amaçlarla kaleme alınmış basit içerikli eserlerin dili olarak kullanılmıştır (Yelten, 2009, s. 32).

1.1. TASAVVUF

"*Tasavvuf Müslümanlığın ortaya çıkışından iki yüz yıl sonra Arabistan, İran ve Horasan'da iyice belirmeğe başlamış, sonra İslâm dünyasını sarmış (kökü İslâmiyet'e ve şeriâte bağlı) bir yüce inanç, fikir sistemi ve yaşama tarzıdır.*" (Kabaklı, 2006, s. 9).

Tasavvuf sözcüğü sözlüklerde şu şekillerde verilmektedir: "*sof giymek, saf olmak; [...] Kötü huyları terk edip güzel huylar edinmektir.; [...] Bütün mensuplarının birbirini dost ve kardeş tanıdığı bir birliktir.; [...] Kâmil insan olmaktır.; Hakk'a ermektir. (ermiş olmaktır.)*" (Uludağ, 2012, s. 345). Başka bir sözlükte ise "*Dışta ve içte şeriatın edeplerini yerine getirmek. [...] Tasavvufun iyi huylara sahip olmak, kötü huylardan kaçınmak olduğu da söylenmiştir.*" (Kâşânî, 2015, s.135).

Kuşeyrî ise risalesinde tasavvuf kavramını şu şekilde açıklamaktadır. En açık görüşe göre bu isim bir lakap gibidir. Bu ismin sûf (yün)dan geldiğini söyleyenler vardır. Bunlara göre bir kişi kamis (gömlek) giydiği zaman "*Takammese*" denildiği gibi sûf giydiği zaman da "*Tasavvafe*" denir. Fakat sufiler özellikle sûf giymemişlerdir ve sûf onlara mahsus da değildir (Kuşeyrî, 1978, s. 391).

Tasavvuf, kimilerine göre bir felsefe, yani fikir akımı, kimilerince bir inanç coşkunluğu, bazılarınca tarikat (âyin ve erkân) demektir. Yüzyıllar boyu nice filozoflar, şairler ve dervişler, tasavvuf yolunu tutmuşlardır. Bunlar arasında tasavvufu inanış, yaşayış ve düşünüş olarak her üç unsuruyla kendinde toplayanlar çoğunluğu teşkil etmektedir (Kabaklı, 2006, s. 9).

Mutasavvıflar fikir sistemlerini ve yaşam tarzlarını oluştururken Kur'ân-ı Kerîm'in ayetlerini kendilerine yol gösterici temel kaynak olarak baz almışlardır. Kur'ân-ı Kerîm'de "*İnsanların kimisi 'Ey Rabbimiz! Bize ne vereceksen dünyada ver.'der. Böylesinin âhirette hiç bir nasibi yoktur!*" (Bakara, 2/200), "*Her kim âhiretini kazanmak isterse, onun kazancını artırırız; her kim de dünyayı isterse, ona da ondan veririz, fakat âhirette hiç bir nasibi*

olmaz!" (Şûrâ, 42/20) ayetleri ve "*Kim dünya sevabını isterse, ona ondan veririz, kim de ahiret sevabını isterse, ona da ondan veririz.*" (Âl-i İmrân, 3/145), "*De ki: 'Dünya zevki çok azdır, âhiret ise Allah'tan korkanlar için daha hayırlıdır. Üstelik kıl kadar hakkınız da yenmez!*'" (Nisâ, 4/77), ayetlerinin yanı sıra, "*Her kim dünya hayatını ve zînetini isterse, biz onlara amellerinin karşılığını dünyada tamamen öderiz, ve bu hususta bir eksikliğie de uğratılmazlar! Bunlar öyle kimselerdir ki âhirette kendileri için ateşten başka bir şey yoktur ve bütün işledikleri bir hiç olmuştur ve bütün yaptıkları boştur!*" (Hûd, 11/15-16), "*Bu dünya hayatı bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurdu ise asıl hayat odur! Bir bilebilseler bunu*." (Ankebût, 29/64) ayetleri yer almaktadır. Tasavvuf erbapları bunlar ve bunlarla aynı doğrultudaki ayetlerden feyz alarak dünya hayatına ve nimetlerine meyletmemeyi, yüzünü gerçek ve baki olan ahiret hayatına ve o hayatın eşsiz nimetlerine çevirmeyi kendilerine düstur edinmişlerdir.

Tasavvufun temel konularının başında nefis terbiyesi yer almaktadır. Kuşeyrî, risalesinde nefse muhalefet etmek ibadetin başıdır der ve ekler; "*Şeyhlere İslâm'ın ne olduğu sorulunca: Nefsi, muhalefet kılıcı ile boğazlamaktır, diye cevap vermişlerdir. Bilmek lâzımdır ki: Bir kimsenin kalbinde Allah ile üns güneşi batar.*" (Kuşeyrî, 1978, s. 246). Kur'ân'da yer alan "*Her kim de Rabbinin makamından korkmuş ve nefsini de kötü arzulardan korumuş ise, onun varacağı yer muhakkak ki cennettir!*" (Nâziât 79/40-41). "*Ve bir vakit Musa, kavmine dedi ki: 'Ey kavmim! Cidden siz o danaya tapınmakla kendinize zulmettiniz. Gelin Bâri'nize dönün, tevbe edin de nefislerinizi öldürün! Böyle yapmanız Bâri'niz yanında sizin için hayırlıdır. Bu suretle tevbenizi kabul buyurdu. Çünkü O, tevbeleri kabul eden ve son derece merhametli olandır!*'" (Bakara 2/54). ayetleri ve bunun gibi bir çok ayette nefis terbiyesinin önemi açıkça görülmektedir. "*Tasavvufta nefis terbiyesi şiddetli mücâhede ve meşakkatli riyâzet hayatıyla gerçekleştirilir. Bunun için nefsin arzularına uymamak, ondan gelebilecek tehlikelere karşı dikkatli ve uyanık olmak gerektiği sık sık vurgulanır.*" (TDV İslâm Ansiklopedisi, 1998, c. 32, s. 529).

İncelemiş olduğumuz Ledün-nâme adlı eserde de nefis ile ilgili şöyle denmiştir:

129b/4157 nefsüŋe her ne ẓulm edersеŋ iy cān

ʿafv eyler suçuŋı ol ġufrān

138a/4429 yaḳa nefsüŋ ḫabāṣetin dersü

ḳomaya dilde ẕerrece ḳayġu

"*Bâtın yolunu*[1] *seçen mutasavvıflar, mukaddes Kur'an'ı "söz"iyle değil "öz"iyle anladıklarını söylediler. Âyet ve hadisleri çok geniş yorumlara bağladılar. Onlara göre zâhir bilginleri sözde kalmış (ehl-i kaal) idiler. Oysa tasavvuf bir "hâl" idi. Allah, akıl ile kıyas ile anlaşılamaz, ancak ilm-i ledün (Tanrı bilgisi) ile kavranırdı, kendileri öz ve hâl sahibi (ehl-i hâl) idiler.*" (Kabaklı, 2006, s. 11).

> "Mücehâde ve zikir sonunda ekseriyâ his perdesi açılır; böylece sûfî insanların duyularla erişemediği, idrâk edemediği ilâhî âlemler hakkında bilgi kazanır. Ruh bu ilâhî âlemlerdendir. Perdenin kalkmasının sebebi ise şudur: İnsanın rûhu dış dünyanın hissî idrâkinden iç dünyaya döndüğünde duyular zayıflar ve ruh gitgide kuvvetlenir. Zikir bu noktaya gelmede yardımcı olur, çünkü zikir rûhun neşvünemâsı için gıdâ gibidir. Ruh böylece gitgide gelişmek ve kuvvetlenmek suretiyle bilme (ilim) mertebesinden görme (şuhûd) mertebesine yükselir. Duyuların verdiği idrâkin perdesi kalkar, rûhun öz varlığı zâhir olur. Bu, idrâkle aynı şeydir. Ruh artık ilâhi mevhibelere, ledünnî ilimlere ve ilâhî fütûhata hazırdır. Kendi özünün (zat) hakikati tezâhür eder ve meleklerin bulunduğu en yüksek mertebeye yaklaşır. Bu gibi haller mücâhede sâhiplerine ekseriya gelir ve onlar başka kimselerin hiç bilmediği varlık hakikatlerini, hattâ çok kere nice gelecek olayları idrâk ederler." (Güngör, 2004, s.109).

1.2. LEDÜNNÎ İLİM VE İÇERİĞİ

Ledün kelimesi sözlüklerde *yan, kat, huzur; Allah'ın huzuru, Allah'ın katı* anlamlarına gelirken ledün ilmi ise *ilâhî sırlara ait ilim, ilâhî âleme ait bilinmezleri çözmeye uğraşan bilim dalı, gayb ilmi, ilm-i bâtın* anlamlarında verilmiştir.

Uludağ, eserinin ilm-i ledün maddesinde, mutasavvıfların bütün ilimlerin Allah katından geldiğini düşündüklerini, ancak şer'i ve zahiri ilimlerin melek ve resuller

[1] "İslâm tasavvufunun kökleri, Kur'ânıkerîm'de ve Hz. Muhammed'in hadîslerinde mevcuttur. İslâm'ın temel görüşleri tasavvufun telâkkilerine uygundur. Bilhassa Mekke'de inen âyetler, daha mistik ve kalbî bir öz taşıyordu. Hz. Peygammer'den 200 yıl sonra, mezhep ve fikir çatışmalarına düşen; yunan felsefesi ve eski dinlerin etkisi ile yoğrulan bazı aydınlar, bu âyet ve hadîslere yeni bir dikkatle, tasavvufî bir açıdan bakmaya koyuldular. Böylece, kökü yine Kur'an ve Peygamber'e dayanan 'zâhir/dış' ve 'bâtın/iç' ilimleri ortaya çıktı." (Ahmet Kabaklı, Tasavvuf Tarikat Edebiyat, 1. Baskı, Türk Edebiyatı Yayınları, İstanbul, 2006, 10-11)
"Hz. Peygamberden gelen ve özel bir yolla naslardan çıkarılan bilgiler gibi ilham ve keşf yoluyla vasıtasız olarak Allah'tan alınan bilgilere bâtın ilmi denir." (Süleyman Uludağ, "Bâtın İlmi", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 5, İstanbul, 1992, s.189)

aracılığıyla geldiğini ifade ederken ilhamın aracısız olarak doğrudan Allah'tan geldiğini bu sebeple de ilhama ilm-i ledün denildiğini ifade etmiş ve bu ilmin kişiye özgü mahrem ve gizemli bir bilgi olduğunu ifade etmiştir. Kâşânî (2016) ise eserinde bu ilmi "*Kulun çaba ve gayreti bulunmaksızın meydana gelen ilim.*" şeklinde açıklamaktadır (s. 399).

Mutasavvıflar dinî ilimleri zâhir ve bâtın olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Hadis, fıkıh ve kelâm gibi ilimlere zâhir ilimleri, tasavvufa da bâtın ilmi adı verilmiştir. Mutasavvıflara göre İslam'ın kesin hükümlerindeki gizli mânaları, ibadetlerin mânevî ve ahlâkî özünü, varlıkların ve olayların arkasında yer alan sırları açıklığa kavuşturan bâtın ilmi gizlidir. Onu halka açıklamak ise câiz değildir. Çünkü halk bu yüksek ilmi ve bu ilimdeki gizli mânaları ya anlayamaz ya da yanlış anlar. Bu sebeple bâtın ilmi zeki, yetenekli ve kalp gözü açık kişilere öğretilir. Önceleri bu ilimden sadece işaret yoluyla bahsedilmiş ve açık bir şekilde öğretilmemiştir (Câmî, 1971; akt. TDV İslâm Ansiklopedisi, 1998, c. 5, s. 188-189).

> "Kur'an'da birçok müşkiller vardır; bunları her akıl ihata demez, ancak Allah Teâlâ'nın kendilerine kitabı hususunda anlayış verdikleri bunu başarabilir. Resulullah (s.a.v.)şöyle buyurdu: "Hiçbir Kur'an ayeti yoktur ki onun bir zahr'ı, bir de batn'ı –ta yedi batn'a kadar- bulunmasın." [...] Yine o şöyle buyurmuştur: "Kur'an'ın her harfinin bir haddi, her haddinin de bir matla'ı vardır." Allah Teâlâ Kur'an'da her ilimden, varlıkların açığından ve gizlisinden, küçüğünden-büyüğünden, duyularla ve akılla idrâk edileninden haber vermiştir." (Köksal, 1994/2015, s. 74).

Kur'ân-ı Kerim'de Allah "*Görmeyen ile gören bir değildir. Karanlıklar ile aydınlık da, gölge ile sıcaklık da. Ölüler ile diriler de bir değildir. Gerçi Allah her dilediğine işittirirse de, sen kabirdekilerine işittirecek değilsin.*" buyurmuştur (Fâtır 35/19-22). Nefs, hiçbir insan görmeden insanlığın gerçeğinin ne olduğunu görme yetisine sahiptir; meleklere, şeytanlara dair bilgisi de bu şekildedir. Bunların bizzat kendilerini görmesine ihtiyacı yoktur zaten çoğu insanın duyuları da bunları görmeye yetmez. Mutasavvıflardan bir grup, bedenin olduğu gibi kalbin de bir gözü olduğunu ve böylece zâhirî gözle zâhirî varlıkların, akıl gözüyle de hakikatlerin görüldüğünü ifade etmişlerdir (Köksal, 1994/2015).

Ledünnî ilmin İslam'daki yeri ve değerinden bahsetmek gerekirse: Allah'tan gelen, vasıtasız elde edilen bilgiler İslamî epistemolojide vahiy ve ilham olmak üzere ikiye ayrılır ve bunların ikisi de Allah katından gelir. Vahiy objektif ve genel, ilham subjektif ve özeldir.

Allah peygamberlerine gerekli gördüğünde sır ve gayba dair bilgi de verir ama ilhama mazhar olan velilerine vahyetmez (Karaman, Çağrıcı, Dönmez, Gümüş, 2007, c.3 s.573).

Kur'ân-ı Kerîm, tasavvuf ilminin en temel kaynağıdır. Kur'ân'ın en önemli bölümlerinden bir tanesi de Kehf[2] suresi içinde yer alan Hızır ve Musa kıssasıdır. Bu kıssada mürid-mürşid ilişkisi, seyr ü sülûk[3], ilm-i ledün gibi tasavvufun temel kavramlarından pek çoğunun yer aldığı görülmektedir.

1.3. HZ. MUSA - HIZIR KISSASI VE KUR'ÂN-I KERÎM'DE LEDÜN İLMİ

Arapça kaynaklarda hadır şeklinde yer alan ve Arapça kökenli olduğu düşünülen kelime Türkçe'de Hızır veya Hıdır şeklinde kullanılmaktadır. Hadır "*yeşil, yeşilliği çok olan yer*" anlamındaki ahdar ile eş anlamlıdır. Bu anlamından hareketle hadır kelimesinini özel bir isimden ziyade bir lakap ya da bir sıfat olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Çelebi, 1998, s. 406).

İslamiyet öncesi dönemlerden itibaren özellikle Türk halk inançlarında çeşitli fonksiyonlara sahip iyeler[4] bulunmaktadır. Bu iyelerden birisi ise Kıdır ya da Kut'dur (Çetin, 2002, s.30-34). Halk inançları kendi mantığına göre bir Hızır imgesi hayal etmiş ve ona işlevler atfetmiştir. Destansı romanlarda, efsanelerde, halk hikâyelerinde ve masallarda Hızır her daim eserlerdeki kahramanları ölümden kurtarır, kötülüklerden korur, zor durumlarda yardımcı olur. İşte bu sebeptendir ki "*Kul bunalmayınca Hızır yetişmez.*", "*Hızır gibi yetişti.*" gibi atasözleri ve deyimleri halk arasında sıkça kullanılmaktadır (Ocak, 2007, s. 109). Bu doğrultuda Pir Sultan Abdal;

"*Binbir adı var bir adı Hızır*

Nerede çağırsan orada hazır

---

[2] Kehf 18/60-82

[3] "Sâir ve sâlik (ehl-i sülûk) denilen yolcu (misafir), nefsindeki kötü huylardan arındığı ve iyi huylar edindiği ölçüde bu yolculukta mesafe alır. Seyr ü sülûkun gayesi sâlikin kişisel arzu ve isteklerini yok ediptam anlamıyla kendisini ilahi iradenin hâkimiyeti altına sokması, bu suretle diğer indanlara rehberlik yapmasına imkân veren kâmil insan mertebesine yükselmesidir." (Uludağ, 2016, s. 316).

[4] İye: "Mitolojide olağanüstü güçlere sahip olduğuna inanılan güç. [...] Eski Türk inancına göre her nesnenin (dağların, suların, ağaçların, hayvanların...) bir iyesi vardır." (Kaya, 2010, s.)

Ali padişahtır Muhammed vezir

Bu fermanı yazan Ali değil mi"

nefesinde Hızır'dan bu şekilde bahsetmiştir (Öztelli, 2016, s. 94) Hızır, "*Ak-Koca, Kök-Koca, Ak Sakallı Gök Koca, Altın Sakallı Ak Koca, Ayaz Ata, Muz Ata, Ak Sarıklı*" gibi adlarla Türk inanç ve mitlerinde yer almıştır (Çetin, 2002, s.30-34). Hızır'ın atasözleri ve deyimlerde de geçen zor zamanlarda yetişme işlevi özellikle yolculukların zorlu şartlarda yapıldığı eski zamanlarda yolculara yardım edip, yol göstermesi işlevinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Halk hikâyeleri ve masallarda Hızır yolda yardıma ihtiyacı olan kahramanlara yol göstermektedir (Ocak, 2007, s.109).

Türkler İslamiyet'i kabul ederek yeni bir kültür dairesine geçmişlerdir. Bunun sonucunda zaman içerisinde geçmişte kalan kültürel her türlü birikimi ya İslami bir şekle büründürmüşler ya da unutmuşlardır (Duman, 2012, s. 191). Eski zamanlardan itibaren kültür içerisinde var olan mitosların[5] en tipik örneği olan Hızır mitosu, Kur'an'ın kıssalarıyla da ilişkilendirilerek İslami bir kimlik kazandırılmıştır (Öztürk, 2003). Bu değişim sonucunda kut İyeleri önce Kut İyesi Kıdır'a, oradan ata ruhlarına verilen saygıdan dolayı yeniden şekillenen ve bu şahsiyetlerin hayatları etrafında oluşan anlatmalarla ulu kişilere ve evliyâlara, son olarak da dinî kaynaklı olduğu inanç ve iddiasıyla Hızır'a dönüşmüştür (Çetin, 2002, s.30-34).

Kâşânî eserinde hızır kelimesini şu şekilde açıklamıştır: Bast hâlinin[6] simgesidir. Hızır'ın başka bir anlamı olduğu düşünülmemelidir. Kimileri Hızır'ın bir melek olduğunu düşünmektedir. Onlara göre Hızır, güzel yüzlü, hoş kokulu ve yeşil elbiseli bir melektir. Kâşânî ise bu fikirlere katılmamaktadır ve Hızır'ın bir insan olduğu kanaatindedir. Bu doğrultuda Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: '*Hızır beyaz bir taş üzerine oturmuş, birden altından yeşillik fışkırmış, bu nedenle Hızır diye isimlendirilmiştir*.' (2015, s. 232). İslam

[5] Mitos: "İlk çağ insanlarına ve tanrılarına âit olağanüstü mâceraları nesilden nesile aktarılırken yapılan hayâlî ilavelerle birlikte anlatan, milletlerin atalarına mahsus inançlarını, duygularını, tabiÎ olaylarla ilgili torumlarını aksettirmesi bakımından değer taşıyan masal ve efsâne kâbilinden halk hikâyesi." (www.lugatım.com.tr 12.03.2023)

[6] Bast: "İnsanın Hak yolunda Allah'ın lütfunu gönlünde hissetmekten doğan ferahlık." (www.lugatım.com.tr, 07.03.2023)

alimlerinin bir çoğu da Hızır'ın peygamber olduğunu düşünmektedirler. Onlara göre bir peygambere ancak başka bir peygamber ilim öğretebilir. Allah'ın rahmet vermesi peygamberlik, ilim vermesi de vahiy ile alınan ilimdir (Çalışkan, 2015, s. 251). Çalıştığımız Ledün-nâme adlı eserin müellifi Murâdî, incelemiş olduğumuz bölümde dört kez Hızır'ı peygamber olarak sıfatlandırmıştır:

128a/4104 *diledüm ben icāzet ol demler*
çilleye ḳoya ḫıżr peyġamber
131a/4206 *yene ḫıżr peyemberi gūyā*
oluban söyledi ne dir aŋla
136b/4385 *ḫıżruŋ aldum selāmın ol demler*
ḫāṭırum ṣordı ḫıżr peyġamber
160a/5172 *ṭāʿat etdük o yerde ol demler*
bendüm bile ḫıżr peyġamber

İslamî kaynakların bazılarında Hızır'ın asıl adı ve soyu hakkında bilgiler bulunmaktadır. Doğrulukları hakkında şüpheler barındıran rivayetlere göre Hızır, Hz. Adem'in çocuğu olan Kâbil'in oğlu Hazrûn ya da Hz. Nuh'un oğlu Sâm'ın torunlarında Belyâ b. Melkân veya Hz. İshak'ın torunlarından Hazrûn b. Amâyîl'dir. Bunlarla birlikte Hızır'ın Hz. Hârûn'un soyundan geldiği ve adının Hadır b. Fir'avn olduğu da düşünülmektedir. Başka bir düşünceye göre ise Kur'an'da adı geçen İlyas veya Elyasa'nın Hızır olduğu öne sürülmektedir (Ebû Hâtim es-Sicistânî, s. 3; Makdisî, III, 77; İbn Kesîr, I, 295; Diyarbekrî, I, 106; akt. TDV İslâm Ansiklopedisi, 1998, c. 17, s. 406).

İslamiyet inancı içerisinde var olan Hızır inancının temelinde el-Kehf suresinin 60-82 ayetleri arasında anlatılan Hz. Musa ile Hızır kıssası bulunmaktadır. Kur'ân-ı Kerîm'de kıssa şu şekilde anlatılmaktadır:

> "60- Bir vakit de Mûsâ, genç yardımcısına 'Denizin birleştiği yere varıncaya kadar durmayacağım, yahut uzun süre yürüyeceğim!' demişti.
> 61- İkisi de, iki denizin birleştiği yere varınca, balıklarını unuttular. Balık da denizde bir yolunu tutmuştu bile!
> 62- Oradan geçtikten sonra, Mûsâ genç yardımcısına 'Getir kuşluk yemeğimizi, gerçekten bu yolculuğumuzda çok yorulduk!' dedi.

63- Genç ‘Gördün mü, kayaya sığındığımız vakit, doğrusu ben balığı unuttum ve bana onu söylememi her halde Şeytan unutturdu! Herhalde şaşılacak bir surette denizde yolunu tutmuştur.’ dedi.
64- Mûsâ ‘İşte aradığımız bu ya!’ dedi. Bunun üzerine izlerini takip ederek gerisin geri döndüler.
65- Derken kullarımızdan birini (Hızır’ı) buldular. Biz ona nezdimizden bir rahmet vermiş ve tarafımızdan bir ilim öğretmiştik.
66- Mûsâ, ona ‘Öğretildiğin ilimden bana gerçeği öğretmen şartıyla sana tâbi olabilir miyim?’ dedi.
67- Hızır ‘Doğrusu sen benim yanımda aslâ sabredemezsin!
68- Aklının almadığı şeye nasıl sabredeceksin?’ dedi.
69- Mûsâ ‘İnşallah beni sabırlı bulacaksın, hiçbir hususta sana itiraz etmeyeceğim.’ dedi.
70- Hızır ‘Bana tâbi olacaksan, ben sana ondan bir söz açıncaya kadar, bana hiç bir şey sorma!’ dedi.
71- Bunun üzerine ikisi beraber yola çıktılar. Hemiye bindiklerinde Hızır gemiyi deliverdi. Mûsâ ‘Yolcuların boğulması için mi deldin onu? Doğrusu müthiş bir şey yaptın!’ dedi.
72- Hızır ‘ Ben sana bemile sabredemezsin demedim mi?’ dedi.
73- Mûsâ ‘Beni unuttuğum şeyden dolayı azarlama ve sana arkadaş olduğum için bana güçlük çıkarma!’ dedi.
74- Yola devam ettiler. Bir oğlan çocuğuna rastgeldiler; Hızır onu öldürüverdi. Mûsâ ‘Masum bir insanı, bir insan karşılığı olmaksızın öldürdün. Doğrusu çok kötü bir şey yaptın!’ dedi.
75- ‘Doğrusu benim yanımda sabredemezsin demedim mi sana?’ dedi.
76- Mûsâ ‘Eğer bundan sonra sana bir şey sorarsam, artık bana arkadaş olma! Son defa özür diliyorum!’ dedi.
77- Bunun üzerine yine gittiler, nihayet bir belde halkıyla karşılaştılar. Onlardan yiyecek istediler fakat bunları misafir etmekten kaçındılar. Derken orada yıkılmak üzere olan bir duvar gördüler, Hızır onu tamir etti. Mûsâ ‘İsteseydin bu işe karşı bir ücret alırdın!’ dedi.
78- Hızır ‘Artık seninle ayrılıyoruz. Sana o sabredemediğin şeylerin maksadını haber vereyim.
79- Birincisi, gemi denizde çalışan birtakım zavallıların idi; ben onu biraz ilerilerinde, her sağlam gemiyi gasbeden bir hükümdarın el koymasına engel olmak için deldim.
80- Oğlana gelince, ana ve babası mü’min idi; çocuğun onları azdırmasından ve inkâra saptırmasından sakındık.
81- İstedik ki Rableri kendilerine, ona karşılık daha hayırlısını ve daha merhametlisini versin!
82- Gelelim duvara. Şehirde iki yetim oğlanın idi, altında onlar için saklanmış bir define vardı ve babaları sâlih bir zat idi; onun için Rabbin irade buyurdu ki, ikisi de rüşdlerine ersinler ve definelerini çıkarsınlar. Bunların hepsi Rabbinden bir rahmettir ve ben hiç birini kendi görüşümle yapmadım. İşte senin sabredemediğin şeylerin yorumu!’ dedi.” (Kehf, 18/60-82).

Kehf suresi 65. ayetinde “*...kullarımızdan biri...*” ifadesiyle sözü edilen kişinin Hızır olduğu düşünülmektedir. Kıssada ismi açıkça belirtilen Musa’nın ise Hz. Musa mı yoksa başka bir Musa mı olduğu konusunda tefsirlerde tartışmalar olmuş ancak sonuç olarak Hz. Musa olduğu kanaatine varılmıştır (Ocak, 2007, s. 50)

Ledün ilmi, ayetteki ifadesiyle "*Hak katından kula verilen bilgidir.*" (Kehf, 18/65) Gayb ilmi olarak ifade edilen bu ilim, sırlara vakıf olma anlamında olup Allah tarafından salih kullara öğretilen bir ilimdir. Çalışarak elde edilemez Allah tarafından vasıtasız olarak kulun kalbine ilham edilir. Bu pencereden bakıldığında peygamberlerin ilmi de Allah'tan gelen vahiy ve öğretmek şeklinde olduğu için ledün ilmidir. Fakat ledün ilmi verilen kişilerin hepsi birbiriyle aynı değildir. Hızır'a verilen ilimle Hz. Musa'ya verilen ilim farklıdır. İkisininde kaynağı Allah olmasına rağmen Hz. Musa'nın ilmi işlerin dış yüzünü görmekle ilgiliyken Hızır'ın ilmi işlerin iç yüzünü görmekle ilgilidir. Hz. Musa peygamber olduğu için daha genel bilgilere sahiptir. Ancak Hızır'ın bilgisi daha özel bir bilgidir (Bardakçı, 1998, s. 91).

Hz. Musa ile Hızır kıssası insanın manevî ve ruhanî uyanışı ile gerçeği aramasını anlatmaktadır. Zâhir ile bâtın temelden farklı şeylerdir ve aslında neyin görüntü, neyin hakikat olduğu sadece tecrübe ederek ve sezgiyle kavrayarak anlaşılabilmektedir (Râzî, 1990; akt. Bardakçı, 1998, s. 90) Sonuç olarak ledün ilmi, Allah'ın genel mesajlarını ortaya koyan din ilmidir ve ilm-i İlâhî'dir. bu ilmin ilm-i İlâhî olması insanın nu ilmi anlayabilmesini engellemez. Elest âleminde sınava tâbî olmak amacıyla öğrendikleri bu soyut ledün ilmi gerçeklerinin eşsiz zevkini tadanlar, bu dünyada da Kur'an'ın sözünden ziyade özüne ve hakikatine yönelmekten zevk alırlar (Bilgiseven, 1997, s. 12).

1.4. LEDÜN-NÂME HAKKINDA

1.4.1 Eserin Nüshaları

İncelediğimiz eserin şu ana kadar tespit edilebilmiş iki nüshası bulunmaktadır.

1.4.1.1. Millî Kütüphane Nüshası (MK)

Milli Kütüphane nüshasının telif tarihi 910 (1504)'dur. Eser, Millî Kütüphanede 06 Hk 196 numarasıyla kayıtlıdır. "müellif hatlı" olarak kayıtlı olan ve 173 varaktan meydana gelen eserin bu nüshasındaki satır sayısı 17-18'dir. Satır sayısı ayetlerin, hadislerin ve Arapça-Farsça başlıkların varlığına veya uzunluğuna göre değişmektedir. Eser, iki sütun üzerine bozuk nesir hattıyla yazılmıştır ve genellikle harekesizdir. Fakat bazı beyitler ya da

sözcüklerin yazımında hareke kullanılmıştır. Nüshanın sırtı kahverengi meşin, kırmızı pandizot cilt ve mıkleplidir. Kullanılan kâğıt türü insan başı filigranlı kâğıttır.

1.4.1.2. Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası (BK)

Eserin ikinci nüshası Berlin Eyalet Kütüphanesinde Or. Oct. 2256 arşiv numarasıyla kayıtlıdır. Nüshanın istinsah tarihi 1274 (1857)'dir. Nüsha 156 varaktır ve satır sayısı 19'dur. Kırmızı dikdörtgen çerçeve içerisine iki sütun halinde yazılmış olan eserin hat türü nesihtir. Genel olarak harekesiz yazılan metinde nâdir olarak harekeli yazılan kısımlar da mevcuttur. Nüshadaki ayet, hadis ve Arapça-Farsça cümleler beyitlerden ayrı bir şekilde dikdörtgen içine kırmızı mürekkeple yazılmış olduğundan belirgindir. Müstensihi Hakkâkzade olarak tanınmış, Mızıka-i Hümayun Kâtibi Muhammed Şefik'in öğrencisi Muhammed Mecdî'dir. Müstensih kendisine ait bilgileri eserin son sayfasında şu şekilde bildirmiştir:

"*kad temme hâze'l-kitâb biavnillâhi'l-meliki'l-azîzi'l-vehhâb bihatt-ı el-fakîr elhakîr el-muhtâc ilâ rabbihi'l-kadîr es-seyyid muhammed mecdî el-ma'rûf bihakkâk-zâde min telâmîz-i es-seyyid muhammed şefîk bikâtib-i muzika-i hümâyûn gaferallâhu zünûbehümâ ve setera uyûbehümâ ve rafea derecâtehümâ ve azzehümâ fi'd-dâriyn ve vâlidiyhümâ bihurmeti men hüve resûlü's-sekaliyn ve ceddü'l-hasaneyn ve sâhibü'lharemeynü'l-muhteremeyn a'nî bihi ebe'l-kâsım muhammed el-mustafâ salavâtullâhi aleyhi ve selâmühü Allahümme salli ve sellim alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihi ve ashâbihi't-tayyibîne't-tâhirîn rıdvânullâhi aleyhim ecmaîn fî evâhiri seneti erbaa ve seb'în ve mietiyn ve elf.*"

Çevirisi:

Bu kitap vehhâb, azîz ve melik olan Allah'ın inâyetiyle, kadîr rabbine muhtaç olan hâkir ve fakîr Hakkâkzade diye tanınan, Muzika-i Hümayun kâtibi Muhammed Şefik'in talebelerinden Muhammed Mecdî'nin hattıyla yazılmıştır. Allah hürmetle o ikisinin günahlarını affetsin ve ayıplarını örtsün, o ikisinin ve anne babasının derecelerini yükseltsin. O kimse ki resûlüssakaleyn (insanlara ve cinne peygamber olarak gönderilen Muhammed aleyhisselâm) ve Hasan ve Hüseyin'in ceddi ve haremeynü'lmuhteremeyn'in (Mekke ve Medine) sahibi, bununla Ebülkâsım Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve sellemi kastediyorum, her iki dünyada azîz kılsın. Allahım! Efendimiz Muhammed'e, onun güzel ve

temiz ailesine, ashâbına salat ve selam eyle. Allah'ın razılığı onların hepsinin üzerine olsun. 1274 senesinin sonlarında (yazıldı)."

1.4.2. Eserin Müellifi

Eserin müellifi Murâdî hakkında elimizde kesin bilgiler yoktur. Eserin başında "*Müellif Bursalı Murâdî'nin kendi el yazısıyla müsveddesidir.*" yazılı bir not bulunmaktadır. Eserin son beyitlerinden birinde de "*rāvīsidür muẓaffer-i deryā / nāżımīdür murādī-i gūyā*" demektedir. Murâdî, eser içerisinde yaşadığı döneme ait oldukça az bilgi vermektedir. *Ledün-nâme*'nin son beyitlerinde eserini 910(1504) yılında tamamlandığını söylemektedir. Eserin ilk beyitinde "*suāl eyledi sulṭān-ı cihān-bān / mehemmed ḫān bin sulṭān murād ḫān*", eserin son beyitlerinden birinde ise "*devr-i sulṭān-ı ḳām-rān-ı cihān / bāyezid ḫān bin meḥemmed ḫān*" diyerek yaşadığı dönem hakkında bilgi vermiştir.

Murâdî, eser içerisinde kendisi ve dönemi ile ilgili olarak çok az bilgi vermiştir. Dolayısıyla Murâdî'nin kim olduğuna dair elimizde yeterli bilgi bulunmamaktadır. Bu sebeple edebiyatımızda yer alan Murâdî mahlaslı şairlere bakmak gerekmektedir. Tezkirelerde birden fazla Murâdî mahlaslı şair yer almaktadır. Bu şairlerden bazıları padişahtır[7], bazıları çeşitli ilimlerde ustalaşmış bilgin kişilerdir[8].

Ledün-nâme'nin yazarı Murâdî ile tezkirelerde yer alan Murâdî mahlaslı şairler arasında karşılaştırmaya gidildiğinde dil, üslup, tarih gibi farklı maddelerde kıyaslama yapmak gerekmektedir. Fakat genel itibarıyla bakıldığında söz konusu şairlerle eserimizin müellifi arasında tam bir uyum görülmemektedir. Bununla birlikte bize en yakın gelen ihtimal Ahdî'nin küçük kardeşi Murâdî-i Bağdâdî'dir. Ahdî, Gülşen-i Şu'arâ'sında kardeşi Murâdî-i Bağdâdî'den şu şekilde bahsetmektedir:

> "Bu bende-i kemterüŋ küçük birāderidür. ʿUlūm-ı ẓāhire mümāreset gösterüp her an mülāzemet-i ehl-i maʿrifet idüp taḥṣīl itmeden ḥālī degül ümmīddür ki ehl-i hünerden behremend ve noḳṣānın tekmīl ḳılup erc-mend ola. Zīrā ki ḥāfıẓ-ı kelām-ı mecīd ve ḳavāʿid-i tecvīd bilmede ferīd ve naḳş u ʿamel ve ṣavt u ġazel oḳıması āvāz-ı ḫazīnle merġūbdur. ve şiʿr icādında ṭabīʿatı ziyāde ḫūb vāḳıʿ olmışdur. Sābıḳan sebʿīn ve tisʿā mi'ede bir mektūb-ı maḥabbet-efzūn bu diyār-ı ġurbetde cigeri pür-ḫūn ve kūşe-i bī-

[7] Sultan II. Murat, Sultan III. Murat
[8] Mutasavvıf Seyyid Murâdî, denizci ve tarihçi Seyyid Murâdî, Murâdî-i Acem, Trabzonlu Murâdî, Şeyh Murâdî...

> tūşede ḫāli diger-gūn olan maḫzūne irsāl ḳılmış içinde bir ġazel-i bī-bedel şebt itmiş. Ḥāliya bu risāle-i müşgīn-sevāda bu bende-i dil-dāde ol şāʿir-i nā-murād olan nīkū-nijāduŋ ġazelin ketb itdi ta kim ṣaḫā'if-i rūzgārda meṣtūr u meẕkūr olup yādigār ola." (Solmaz, 2005, s. 544-545).

Ahdî, kardeşi Murâdî ile ilgili olarak tezkiresinde kendisinden küçük olduğunu, bilim öğrenmekle uğraştığını söylemekte ve hüner ehlinden eksiklerini tamamlayarak saygın bir kişi olmasını dilemektedir. Sesinin güzel olduğunu hüzünlü sesle okuduğu gazellerini herkesin beğendiğini ve şiirde yeni buluşlarda yetenekli olduğunu söylemektedir (Mazıoğlu, 1981, s. 99) Ahdî, bu sözlerle kardeşinden bahsettikten sonra ona ait olduğunu belirttiği şu gazelini vermiştir:

"Çü aldı engine ol māh-ı câme-i ābı
Seḫāb-ı ḫaclete girdi sipihr meh-tābı
İṭāʿar itmez idüm zühd birle ṣu-be-ṣu
Medār-ı secde-gehüm olsa ḳaşı mihrābı
Belā vü derd-i migārumla āşinā olalı
Nīst külli rifāḳī küllī aṣḥābī
O serve sāyesi hem-rāh olmasun diyü dil
Ne gündüzin güni ister ne gice meh-tābı
Murādī mülteci oldı şāh-ı der-köhne
Umar açıla yüzine saʿādet ebvābı" (Solmaz, 2005, s. 545).

Sonuç olarak eserimizin müellifi olan Murâdî ile Murâdî-i Bağdâdî'nin aynı kişi olup olmadığı bilinmemektedir. Müellifimizin aslında kim olduğu tespit edilememiştir.

1.4.3. Eserin İçeriği

Ledün-nâme adlı eser Hızır ile muzaffer olarak nitelendirilen bir velinin birlikte çıktıkları uzun bir yolculuk hikâyesinden meydana gelmektedir. Bu yolculukta muzaffer Hızır'a sorular sormaktadır. Muzaffer gittikleri yerlerle ve oralarda karşılaştıkları kişilerle alakalı olarak Hızır'dan bilgi almaktadır. Eser boyunca genellikle muzaffer sorular sormakta ve Hızır da bu sorulara cevaplar vermektedir. Bazen de Hızır muzaffer soru sormadan anlatacağı şeyi kendisi konuya giriş yaparak anlatmaktadır. Hızır anlatırken konuya uygun

olarak ayet ve hadislerden örnekler vermekte, peygamber kıssalarından kesitler sunmaktadır. Hızır eser içerisinde bunlara ek olarak ilk dönem mutasavvıflarına da çokça yer vermektedir.

Konular "*iy, dinle, işit, iy muzaffer, iy muzaffer dinle*" gibi okuyanın dikkatini üzerinde toplayan seslenmelerle başlamaktadır. Sonrasında ya muzaffer sorusunu sormakta ya da Hızır kendisi anlatmaya başlamaktadır. Bölümün sonunda ise Hızır öğüdünü verir ve Hz. Muhammed'e salavat getirilmesi çağrısında bulunur. İşte bu çağrı ile de bölümün sonlandığı anlaşılmaktadır.

Eser içerisinde başlık mahiyetinde kısımlar bulunmaktadır. Fakat MK'de kimi yerlerde bu kısımlar eksiktir. BK'de ise bu kısımlar eksiksizdir. Bu bölümler bazen bir ayet bazen bir hadis bazen de Arapça-Farsça cümlelerden oluşmaktadır. Söz konusu kısımların metin içindeki görevlerinden bazıları ise anlatılacak olan konuya giriş yapmak, anlatılan konuyu daha iyi açıklamak, örneklendirmek veya verilen mesajı pekiştirmektir.

Ledün-nâme adlı eserin incelemiş olduğumuz 114b – 173b varakları arasında yer alan ayetler şunlardır:

120a eṭ-ṭayyibātü li'ṭ-ṭayyibīne ve'l-ḫabīṯātü li'l-ḫabīṯīne... "iyi kadınlar, iyi erkeklere; kötü kadınlar, kötü erkeklere..." (Nûr 26)

122b ...innā'l-lāhi ve innā ileyhi rāciʿūn "...biz şüphesiz Allah içiniz v biz şüphesiz ona döneceğiz." Bakara 156

128b ve cezaʾü seyyiʾetin seyyiʾetün miṯlüha... "ve kötülüğün cezası, yine ona benzer bir kötülüktür..." Şūrā (40)

129a ..femen ʿafā ve asleha fe-ecruhu ʿala'l-lāh... "...kim affeder ve barışırsa onun mükafatı Allah'a aittir... Şūrā (40)

130a innehu min suleymāne ve innehu bismi'l-lāhir raḥmani'r-raḥīm "Şüphesiz ki o, Süleyman'dandır (onun mektubudur) ve rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla (başlamakta)dır." Neml (30)

137a ve lā taḥsebenne'lleẕine ḳutilu fi sebili'l-lāhi amvātā bel aḥyaʾün ʿinde rabbihim (yurzeḳūn) "Allah yolunda öldürülenleri ölü sanmayınız. Aksine, onlar diridir! Rabbleri katında rızıklandırılacaklardır." Al-i İmrān (169)

142a ...fe uġrıḳū fe udḫilū nāran "...onlar (suda) boğuldular ve ateşe atıldılar." Nūh (25)

154b yevme naṭvī's-semāʾe keṭayyi's-sicilli lil kütüb "O gün, kitapların yazılı sayfalarını dürer gibi göğü düreceğiz." Enbiyā (104)

154b yevme tübeddelü'l-erḍu ġayra'l-erḍi "O gün yer, başka bir yere değiştirilir." İbrāhīm (48)

154b ...iẕe's-semāʾün-feṭarat ve izā'l-kevākibü'n-teẕerat... "...gök yarılıp parçalandığı zaman, yıldızlar dökülüp etrafa saçıldığı zaman..." İnfiṭār (1/2)

154b ...ve ḫasefe'l-ḳameru... "...ve ay tutulduğu zaman..." Kıyāmet (8)

157a li yaġfira leke'l-lāhu mā teḳaddeme min ẕenbike ve mā teaḫḫara "Böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar." Fetih (2)

167b ricālün lā tülhīhim ticāretün velā beyʿun ʿan ẕikri'l-lāh... "O erler ki ne ticaret ne de alışveriş onları Allah'ı zikretmekten alıkoyabilir..." Nūr (37)

171b inne keyde'ş-şeytāni kāne żaʿīfān "Şüphesiz ki şeytanın hilesi zayıftır." Nūr (76)

171b ...inne keydekünne ʿaẓīm "...şüphesiz sizin tuzağınız çok büyüktür." Yūsuf (28)

Ledün-nâme adlı eserin incelemiş olduğumuz 114b – 173b varakları arasında yer alan hadisler şunlardır:

120a küllü şeyʾin yerciʿu ilā aṣlihi "Her şey aslına döner."

121a ilāhī hevvinʿaleynā sekerātü'l-mevt "Ey Allah'ım ölüm anının hallerini bize kolaylaştır."

127a mevt'ül-vālidat inḳiṭāʿ el-birri min el-semāʾ "Annenin ölümü gökten gelen iyiliğin kesilmesidir."

127b ene ʿinde'l-münkesirat ḳulūbihim haẕihi kerāmetün mina'l-lāh teʿālā ʿalā ḫalḳihi ve telaṭṭufen ve raḥmeten lemyeḳül hüm ʿinda "Ben kalbi kırık olanların yanındayım. Bu yüce Allah'ın yarattıklarına olan lütfu ve merhametindendir ama onlar bunun benden olduğunu demediler (bilmediler)."

127b aġtanimū el-duʿā ʿinde'l-raka "Rikkat anında (acıma duygusu halinde) duayı ganimet bilin."

137a ḫayru'l-umūrı evsaṭuhā "İşlerin en hayırlısı orta yollu olanıdır."

138a ḳāle'n-nebiyyu ʿaleyhi's-selām al-muṣalli yunācī rabbuhu "Peygamber Aleyhisselam şöyle buyurmuştur: Namaz kılan kişi rabbiyle sohbet etmiş olur."

138b al-duʿā cundu min cunūd allāhu taʿālā fāẕā ʾarad allāhu taʿālā ḫayran biʿabdin imteḥane ḳalbehu bi'd-duʿā "Dua, yüce Allah'ın askerlerinden bir askerdir. Yüce Allah bir kulunu imtihan etmek istediği zaman onun kalbini duayla imtihan eder."

157a lā uḥṣı ṣenāen ʿaleyke ente kemā eṣneyte ʿalā nefsike "Sana olan övgüleri saymakla bitiremem. Sen kendini övdüğün gibisin."

160a ṭūbā limen ebṣarani "Beni görene müjdeler olsun."

160b taʿcīli'l-ifṭār "İftarı acele yapın."

161a bi-bereket-i taʿcīli'l-ifṭār "İftarı acele etmenin bereketi."

168b men arād ʿilmü'l-evvelīn ve'l-āḫirīn fel yaḳra' el-ḳur'ān "Evvellerin ilmini ve ahirlerin ilmini bilmek isteyen isteyen Kur'an okusun."

171b ʿaleyküm bi-dīni'l-acāʾiz "Yaşlı kadınların dininde olun."

Ledün-nâme adlı eserin incelemiş olduğumuz 114b – 173b varakları arasında yer alan Arapça-Farsça başlıklar şunlardır:

116b bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm “Rahman ve rahim olan Allah’ın adıyla.”

117b bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm “Rahman ve rahim olan Allah’ın adıyla.”

117b sūʾāl kerden muẓaffer-i deryā ez-ḫıżır ʿāleyhi's-selām “Muzaffer, Hızır Aleyhisselama soru sordu.”

120b sū-āl muẓaffer ez-ʿiddet ḫ̆ātūn-ı nebevī “Muzaffer, Peygamberin kadınlarının iddetini sordu.”

124b lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lāhil ʿaliyyü'l-ʿazīm “Güç ve kuvvet sadece büyük ve yüce olan Allah’ın yardımıyla olur.”

126a ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-cüneyd “Hızır Aleyhisselam Cüneyd’den haber verdi.”

135b lev umirnā biḳatli'n-nefsi fi'l-ʿumrati merraten ve neḥtācü ilā kesri'l-hevā külle yevmin sebʿīne merraten velā nüktelü “Şayet biz ömürde bir kere nefsi öldürmekle emrolunsaydık ve her gün de yetmiş kere nefsin arzularını kırmaya ihtiyaç duysaydık, biz bunu öldüremezdik.”

135b üdḫilu'n-nāra ve ene eṭaʿatü'l-lāhe üḥıbbü ileyye min en edḫale'l-cennete ve ene ʿaṣaytü “Allah’a itaat ederek cehenneme girmek, ona isyan ederek cennete girmekten daha iyidir.”

136a künnā neteʿallemu iḫtisābe's-sulṭāni kemā yeteʿallemu sūreten min el-ḳur'ān “Biz sanki Kuran’dan bir sureyi öğrenir gibi sultandan sakınmayı öğrendik.”

136a lev ẓanne'l-ʿabidüne ennehüm yeravne min bihim yevme'l-ḳıyameti erā hüve enfüsehüm fi'd-dünyā “Şayet o ibadet edenler kıyamet gününde kimin yanlarında olacağını bilseydiler, dünyadan kendi nefislerini kaçırlardı.”

144a ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-fażīlet-i ṣabr “Hızır Aleyhisselam sabrın faziletinden haber verdi.”

150b mükāleme-i server-i kāʾināt be-māhī “Balıkla kainatın efendisinin konuşması.”

152a suʾāl kerden muẓaffer ez-esmāʾü'l-ḥüsnā "Muzaffer esmāü'l hüsnadan soru sordu."

156b suʾāl kerden muẓaffer ez-ṣenā-i server-i kāʾināt "Muzaffer kāinatın efendisinin övgüsünü sordu."

158a suʾāl kerden muẓaffer ez-melekü'l-mevt "Muzaffer ölüm meleğinden soru sordu."

160a suʾāl kerden ez-faẓīlet-i ramażān "Ramazanın faziletini sordu."

164b ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-bī-namāz "Hızır Aleyhisselam namazsızdan haber verdi."

165a ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-zamān-ı çār-yār "Hızır Aleyhisselam dört halifenin zamanından haber verdi."

167a ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-bühtān-ı ʿāʾişe-rā "Hızır Aleyhisselam HZ. Aişe'ye atılan iftiradan haber verdi."

168b nuṣḥ -ı ḫıżır peyġamber ʿaleyhi's-selām "Hızır Peygamber Aleyhisselamın öğüdü."

169a ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-iblīs laʿnetu'l-lāh "Hızır Aleyhisselam lanetlenmiş şeytandan haber verdi."

171a lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lāhil ʿaliyyü'l-ʿazīm "Güç ve kuvvet sadece büyük ve yüce olan Allah'ın yardımıyla olur."

172a ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-faẓīlet-i merḥabā "Hızır Aleyhisselam merhabanın faziletinden haber verdi."

Ledün-nâme adlı eser daha önce de belirttiğimiz gibi soru cevap şeklinde ilerlemektedir. konular verilirken genellikle muzaffer Hızır'a sorular sormuş Hızır ise bu soruları cevaplandırmıştır. Bazen ise Hızır kendisi anlatmak istediği konuya doğrudan giriş yapmıştır. Sayısı az da olsa bazen sorulan soruları Hızır ve Muzafferin gittikleri şehirlerde

karşılaştığı kişiler sormuştur. Ledün-nâme'nin incelemesini yaptığımız 114b-173b bölümünde genel itibarıyla Hızır'a 35 soru sorulmuştur. Sorulan sorular sırasıyla şu şekildedir:

1. Soru: *114b/3657* *hep ebū bekrsüz neden bu ḥāl*

söyle bilem kim nitedür aḥvāl

"Neden adınız hep Ebubekir? Bana bu meseleyi anlat." Burada soruyu Hızır şehirdeki kişilere sormaktadır.

2. Soru: *115b/3702* *dedi ḫıżr aŋa şeyḫ-i dānā bil*

mesʾelem diŋle bu dem iyʿākil

115b/3703 *atam öldi biz iki ḳardaşlar*

daḫı bir ḳız ḳalıpdur aŋla ḫaber

115b/3704 *nite mīrāṯ alur beyān olına*

mesʾele ne durur ʿayān olına

"Babam öldü biz iki kardeş kaldık. Miras nasıl olur? Bu meseleyi bize anlat." Burada soruyu Hızır'ın gittiği şehirde karşılaştığı kişi sormuştur.

3. Soru: *116a/3723* *der suʾāl eyledüm ki iy mih-ter*

ḥaḳḳ resūlı ki ḫāṣ peyġāmber

116b/3724 *ḥaḳ ṣalāt selāmı ola aŋa yār*

böyle buyurdı aḥmed-i muḫtār

116b/3725 *müʾmin uçmaġa girmez illā meger*

besmele oḳıya ki gire ol er

Muzaffer: Hz. Muhammet “Besmele çeken cehenneme girmez.” buyurmuştur. Bu konuyu anlatır mısın?

4. Soru: 117b/*3768* *bes muẓaffer suʾāl ḳıldı iy cān*

ḫıżrdan söyleyem ne didi hemān

117b/3769 *muṣṭafā ata ana türbesini*

gördi mi görmedi mi söyle anı

Muzaffer: Hz. Muhammet baba ve annesinin mezarını gördü mü görmedi mi?

5. Soru: *118b/3789* *dir muẓaffer ki ṭaş atmaḳ ne*

söylegil ol ḫayāli daḫı yene

118b/3790 *ḫıżr eydür eşit muẓaffer-i fer*

eylegil sözlerüm ḳamu ez-ber

Muzaffer: “Taş atmak nedir? Bu meseleyi söyle.” dedi.

6. Soru: *118b/3803* *ol mükerrem dem iki kātib iy cān*

eyü yavuz yazar neyise hemān

118b/3804 *nenüŋ üstine yazar anlar ḫaṭ*

ḫaṭṭı nite durur ḥurūf <u> nuḳaṭ

118b/3805 *ol yazu nitedür beyān eyle*

yā ḫıżr bir bir anları söyle

Muzaffer: Ey Hızır omuzdaki iki katip neyin üzerine yazarlar? O yazır nasıldır? Bana anlat.

7. Soru: *120b/3856* *hīç kimse ʿukūbet-i mürde*

işidür mi degül anı nerde

Muzaffer: “Kabir azabını işiten olur mu?”

8. Soru: *120b/3864* *der muẓaffer ki ḫıżra ṣordum iy cān*

ʿiddet-i ḫātunān-ı faḫr-i cihān

120b/3865 *nitedür nicedür beyān eyle*

bilelüm ol işi ʿayān eyle

Muzaffer: Hızır’a Hz. Muhammet’in eşlerinin sayısını sordum. Nasıldır ne kadardır anlat.

9. Soru: *121a/3879* *seyyid-i ʿālem ol muḥammed iy cān*

çün vefāt demine erdi hemān

121a/3880 *sovucaḳ ṣu saçardı sīneye ol*

defʿ-i āteşle bula cānı vuṣūl

121a/3881 *bu ne hikmet durur anuŋ gibi cān*

kim çekeydi bu resmle buhrān

Muzaffer: Hz. Muhammet ölüm zamanı geldiğinde ateşi gitsin diye göğsüne soğuk su saçardı. Bunun hikmeti nedir?

10. Soru: *122a/3900* *dir muẓaffer ki ḫıżrdan ṣordum*

sözüne cānıla kulaġ urdum

122a/3901 *mātem-hānedāndan da bu dem*

söylegil bilelüm anı daḫı hem

122a/3902 *her yıluŋ başı mātem eylerler*

dürlü saġular ile söylerler

122a/3903 *ne durur ḥikmet eyle beyān*

iʿtikād aŋa göre ḳıla cenān

Muzaffer: Hz. Hasan ile Hz. Hüseyin'in matenini sordu. Her yılın balında yas tutarlar, ağıtlar söylerler. Bunun hikmeti nedir?

11. Soru: *124a/3978* *ben dedüm uşbu dem göŋülde idüŋ*

her suʾālüme ḫōş-cevāb dedüŋ

124a/3979 *söylegil bu semāʿ aḥvālin*

bilelüm aṣlıla nedür ḥālin

124a/3980 *nice ḳılmaḳ gerek semāʿ-ı ṣafā*

söylegil ḥaḳḳat-ı semāʿ baŋa

Muzaffer: Her soruma hoş cevap verdin. Bana sufilerin semasını anlat. Nedir bunun aslı?

12. Soru: *124b/3993* *uşbu terkīb<i> nīşe yād etdüŋ*

sözlerüŋle bu cānı şād etdüŋ

124b/3994 *maʿnīsin söyle bize lā-ḥavlüŋ*

uşbu demlerde bilelüm ḳavlüŋ

Muzaffer: "Bize *La havl*'ün anlamını söyle. Bilelim bu söz nedir." Muzaffer bu sorunun devamında ise *La havl* duasının sevabını sorar ve Arap dilinde açıklamasını ister.

13. Soru: *127b/4093* *ḳalbden ḳopa ol duʿā cānum*

kim ḳabūl ide anı sübḥānum

127b/4094 *dir muẓaffer ne maʿnīdür bunı hem*

baŋa ʿarż eyle mürşīd-i aʿẓām

Muzaffer: Edilen dua kalpten olursa Allah o duayı kabul eder. Bunu bana anlat.

14. Soru: *128a/4105* *dedi çille saŋa degül ḥacet*

zīrā kim çille oldı bil sünnet

128a/4106 *bir fażīletden ötrü biŋ farżı*

etmegil saŋa eyledüm ʿarżı

128a/4107 *dir muẓaffer nite durur aḥvāl*

söylegil bilelüm nedür aḳvāl

Muzaffer: "Çileye girmek için izin istedim ama Hızır çileye girmek sana gerekli değil dedi. Bu durumu anlat bilelim." Bu sorudan sonra Muzaffer çilenin kaç türlü olduğunu da sorar.

15. Soru:*129b/4166* *döndi yene muẓaffer-i dil-i pāk*

ḫıżra dir iy veliyy-i pür-idrāk

129b/4167 *söyle bū bekr efḍaliyyetini*

bilelüm ol güzīde ḥāletini

Muzaffer: Hz. Ebubekir'in faziletlerini sordu. Onun durumunu anlat bilelim.

16. Soru: *133a/4286* *didüm ol ḫıżra anda yā ḥāżır*

ḫaṣṣ erenler demin degül vāfir

133b/4287 *ḫāṣṣ erenler sözini eyle beyān*

tā ledün-nāmeden ṣafā süre cān

Muzaffer: Has erenlerin hallerini anlat.

17. Soru: *134a/4310 ḫıżrdan ṣormışam ʿaleyhi's-selām*

dirre-i ʿömmeri key ide beyān

134a/4311 didüm ol dirre ki gördüŋ mi

aṣlı nedür sen anuŋ erdüŋ mi

Muzaffer: "Hz. Ömer'in kırbacını gördün mü?" Bu sorunun ardından muzaffer Hz. Ömer'in kırbacını kimin diktiğini, onun nerede olduğunu, ona ulaşan olup olmadığını, onun neden olduğunu ve hikmetini sorar.

18. Soru: *135a/4350 yene bir söz muẓaffer etdi beyān*

ḫıżrdan ṣordı didi eyle ʿayān

135a/4351 ol cemāʿat yusufiçün iy cān

söyledilerdi ol zamān yalan

135a/4352 anlara hiç siyāset oldı mıdı

her birisine āfet oldı mıdı

Muzaffer: Hz. Yusuf için yalan söyleyenlere bir ceza verildi mi?

19. Soru: *135a/4354 yene ṣordı muẓaffer ol dem iy cān*

ḫıżr-ı ḥāżır ledünden ide beyān

135a/4355 diye ol yaḥyā bin muʿāẕ sözin

ne demişdür beyān ide özin

Muzaffer: Yahya b. Muaz'ın sözünü anlattır mısın?

20. Soru: *135b/4364 didüm iy ḫıżr söylegil kelimāt*

şeyḫ cüneyd-i zamāndan ḥālāt

135b/4365 *raḥmet-i ḥāḳla cānı şād olsun*

söyle sözleri cāna zād olsun

Muzaffer: Ey Hızır Cüneyd-i Bağdadî'yi anlat.

21. Soru: *135b/4368* *dir muẓaffer ki ḫıżra didüm iy cān*

ibn-i edhem deminden eyle beyān

Muzaffer: Hızır'a İbn-i Edhem'i sordum. Ey Hızır bize anlat.

22. Soru: *136a/4373* *der muẓaffer ki ḫıżrdan yene hem*

ṣordum ol dem ki iy güzīn ādem

136a/4374 *söylegil ol fuḍayl bin ʿiyāż*

ne merātib verüpdi aŋa feyyāż

136a/4375 *sözlerinden anuŋ beyān eyle*

ne deyüpdür bize ʿayān eyle

Muzaffer: Hızır'a Fudayl b. İyaz'ı sordum. Ey Hızır bize anlat.

23. Soru: *136a/4377* *der muẓaffer ki söyle ḫıżr-ı güzīn*

pīr-i bisṭāmdan ḫaber bileyin

Muzaffer: Ey Hızır bana Bâyezîd-i Bistamî'yi anlat.

24. Soru: *136b/4386* *ben dedüm ḫōş erişdüŋ iy şāhum*

seni ʿālim yaratdı Allāhum

136b/4387 *maʿrifetden bize degül kelimāt*

sözlerüŋden ṣafā sürer her ẕāt

Muzaffer: Hoşgeldin Hızır. Allah Seni alim yarattı. Bize marifetten bahset.

25. Soru: *139b/4475 ḫıżra didüm kim iy ḫıżr söyle*

çār-yārı bu dem beyān eyle

139b/4476 anlaruŋ söylegil fażīletini

nitedür ḥaḳ ḳatında devletini

Muzaffer: Ey Hızır bana çâr yârı anlat. Onların faziletinden bahset.

26. Soru: *144a/ 4636 dir muẓaffer benümle ḫıżr-ı güzīn*

kīş baḥrine erdük aŋla yaḳīn

144a/4637 üç gün üç gice oldı hiç taʿām

yimemişidük anda diŋle kelām

144a/4638 didüm iy ḫıżr açum üç gündür

bil ki açuŋ güni daḫı dündür

Muzaffer: Hızır ile Kîş denizine ulaştık. Üç gün üç gece hiç yemek yememiştik. Dedim Ey Hızır üç gündür açım.

27. Soru: *152a/4908 ḥaḳ taʿālānuŋ adları çoḳdur*

fehm-i insāna ṣıġmaz artuḳdur

152a/4909 var ṭoḳsan ṭoḳuz ulu adı

uşbu dillerde aŋılur yādı

152a/4910 hem daḫı var hezār-yek nāmı

bildür esmāyı olmayam ʿāmmī

Muzaffer: Allah'ın insanın aklına sığmayacak kadar çok adı vardır. Bu adları bana bildir.

28. Soru: *156b/5057 dir mużaffer ki ḫıżra ṣordum iy cān*

kim ş̱enā-yi muḥammede aça lisān

156b/5058 medḥ ide ol muḥammed-i ʿarabī

raḥmet ider aŋa çihan çelebi

Muzaffer: Hızır'a sordum. Hızır'dan bana Hz. Muhammet'i anlatmasını istedim.

29. Soru: *158a/5106 dedi iy ḫızr söylegil bu dem*

melekü'l-mevt<i> ʿarż etgil hem

Muzaffer: Ey Hızır bana ölüm meleğini anlat.

30. Soru: *160a/5174 hem o demleridi şeb-i ramażān*

ḫıżra didüm ki iy güzīn-i cihān

160a/5175 ramażānuŋ fażiletin söyle

bilelüm nitedür beyān eyle

Muzaffer: Ey Hızır bana ramazanın faziletinden bahset.

31. Soru: *165b/5342 ḫıżr bes ağlamaġa başladı*

cān <u> dil ṭaġlamaġa başladı

165b/5343 didüm aŋa n'içün ağlarsın

cān <u> dil uşbu yerde ṭaġlarsın

Muzaffer: Hızır Hz. Osman'ın kabrinde ağlamaya başladı. Ona neden ağlıyorsun diye sordum.

32. Soru: *167a/5405 yene didi muẓaffer-i deryā*

ḫıżrdan dir eşitmişem aŋla

167a/5406 ḥaḳ ṣalat <u> selām aŋa ola yār

ṣordum anda eşit ʿaceb güftār

Muzaffer: Hızır'a Hz. Aişe'nin iftirasını sordum. O da anlattı.

33. Soru: *169b/5483 dedüm iy ḫıżr ol bilīs-i laʿīn*

anda bīgāne olmışıdı hemīn

169b/5484 ne eşi vardı cennet içre gire

dürlü iġvāyı ol ṣafīye vire

Muzaffer: O şeytan lanetlenmişti. Ne işi var ki o cennete giriyor ve Hz. Adem'i ayartıyor.

34. Soru: *170a/5497 ṣordı ol dem muẓaffer-i deryā*

n'oldı taʿvīẕ ḥālet-i uḫrā

Muzaffer: Şeytanın kolunda bağlı olan yazıya ne oldu?

35. Soru: *172b/5566 ben dedüm yā ḫıżr nedür bu kelām*

merḥabā oldı imdi redd-i selām

172b/5567 merḥabāyı kim etdi evvel yād

ḫıżr dir iy muẓaffer-i dil-şād

Muzaffer: Ya Hızır, merhaba sözü ne demektir? Merhaba sözünü ilk önce kim söyledi?

Eser içerisinde birçok peygamber ve yakınlarının aynı zamanda halifeler, meleklerin, hükümdarlar ve mutasavvıfların adları geçmektedir.

Adı geçen peygamber ve yakınları şunlardır: Hz. Muhammet, Hz. Aişe, Hz. Adem, Hz. Havva, Hz. Şit, Hz. Musa, Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. Süleyman, Hz. Yusuf, Hz. Yunus, Hz. Eyüp, Hz. Ebubekir, Hz. Ali, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hz. Habil, Hz. Kabil.

Eserde adı geçen melekler şunlardır: Kiramen Katibin, Cebrail, Melekü'l Mevt, Şeytan

Eserde adı geçen mutasavvıflar şunlardır: İmam-ı Numan, Ahmed b. Hanbel, Abdullah b. Mesud, Vehb b. Münebbih, Cüneyd-i Bağdâdî, Bâyezîd-i Bistâmî, Ebû Hanife, Salih b. Ahmet b. Hanbel, Musa b. İmran, Yahyâ b. Muâz, İbrâhim b. Edhem, Fudayl b. İyâz, Mansûr b. Ammar, Hasan-ı Basrî, Lokman, Ebû Abdullah Muhammed b. Hafîf

1.4.4. Çalışmada İzlenilen Yol

Ledün-nâme 114b-173b varakları arası yaptığımız çalışma, giriş ve sonuç bölümleri dışında inceleme, metin, dizin ve tıpkıbasım bölümlerinden oluşmaktadır.

İnceleme bölümü; Yazım Özellikleri, Ses Bilgisi ve Şekil Bilgisi başlıklarından oluşmaktadır. Yazım Özellikleri başlığı altında, eserde var olan ünlülerin ve ünsüzlerin yazımından bahsedilmiş örnekler verilerek bu örneklerin metinde geçtiği yerler belirtilmiştir. Ses Bilgisi bölümünde ünlü ve ünsüzlerde görülen ses olaylarından bahsedilmiştir. Şekil bilgisi başlığı altında eserdeki; isimler, sıfatlar, zamirler, zarflar, edatlar, fiiller incelenmiştir.

Metin bölümünde Arap harfli olan metin yazı çevirimi yapılmıştır. Eserde Arapça-Farsça olan kısımlar latinize edilmiş ve dipnotlarda bu kısımların tercümeleri verilmiştir. Yazı çevirimi yapılırken transkripsiyon işaretleri kullanılmış, damak n'si için /ŋ/ işareti tercih edilmiştir. Metinde okunamayan kelimeler **...** ile gösterilmiştir.

Dizin bölümünde metnin gramatikal dizini yapılmıştır. Sözcüklerin anlamları verilirken sözcüklerin metinde kullanıldığı anlamları tercih edilmiştir. Eş sesli sözcükler, ayrı maddelerde ve yanına parantez içerisinde sayı verilerek belirtilmiştir.

Tıpkıbasım bölümünde ise öncelikle Milli Kütüphane nüshası ardından da Berlin Kütüphanesi Nüshası verilmiştir.

BÖLÜM 2: İNCELEME

2.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

Türkçe gelişim tarihi boyunca geçirdiği ses ve şekil değişimlerinin yanında alfabe değişimi ile de bir imla problemi içerisinde kalmıştır. Eski Anadolu Türkçesi metinleri, Uygur imlası ve Arap-Fars imlasının özelliklerini bir arada bulundurmaktadır (Yelten, 2009, s.48). Bu sebeple bu dönem eserlerinde kurallı bir yazı sisteminin varlığından bahsetmek zordur.

2.1.1. Ünlülerin Yazımı

Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinlerinde Türkçe kelimelerin yazımında en dikkat çekici şeylerden birisi ünlülerin yazımıdır. Ünlüler bazen hareke işaretleri bazen de imla harfleri olan elif (ا), vav (و), ye (ى) ile yazılmıştır. Fakat bunların kullanılışlarında belirli bir kural yoktur. Her müstensih kendine göre bir yazım şekli belirlediğinden bir kelimenin aynı sayfada bile birden fazla şekilde yazıldığı görülmektedir (Özkan, 2000, s. 91).

2.1.1.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı

Ön seste:

Bazen elif (ا), bazen medli elif (آ), ya da üstünlü elif (أ) kullanılmıştır.

آنى anı 115a/3690, انى anı 115a/3680, أچلدى açıldı 117b/3670

İç seste:

Bazen elif (ا) kullanılmış, bazen herhangi bir harf ve işaret kullanılmamış, nadiren üstün (ـَ) kullanılmıştır.

وأر var 116a/3720, قردشلر ḳardaşlar 115b/3703, طاموده ṭamuda 126b/4065

Son seste:

Bazen he (ه) bazen elif (ا) kullanılmıştır.

بکا baŋa 134b/4323, قنده ḳanda 138a/4438

2.1.1.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı

Ön seste:

Genellikle elif (ا) ile yazılmıştır.

الومی elümi 115b/3699, ایلکی eylügi 120a/3847, ارنلر erenler 133a/4286, اکسکی eksügi 165b/5357, اوه 161a/5202

İç seste:

Bazen herhangi bir harf ve işaret kullanılmamış bazen de üstün (ـَ) ile yazılmıştır.

ندن neden 114b/3657, سکز sekiz 117b/3761, کونشی güneşi 122b/3933, یتمش yetmiş 137b/4425, دَرسۉ dersü 131a/4217

Son seste:

Genellikle he (ه) ile, bazen elif (ا) ile yazılmıştır.

سنده sende 131b/2222, بیلنه biline 132b/4268, بیله bile 127a/4077, ایلکا eylüge 120a/3854

2.1.1.3. /ı/- /i/ Ünlülerinin Yazımı

Ön seste:

Elif (ا) veya elif ye (ایـ) ile yazılmıştır.

اچنده içinde 115a/3684, ایچنده içinde 131a/4215, اِرَر irer 118a/3787, ایکي iki 118b/3803

İç seste:

Bazen ye (یـ) ile yazılmış, bazen herhangi bir harf ve işaret kullanılmamıştır.

اِکیسدخی ikisi daḫı 122b/3922, بیلین bileyin 122b/3929, ددی didi 125b/4026, نیته کم nite kim 120a/3850

Son seste:

Genellikle ye (ى) , nadiren esre (ـِ) ile yazılmış, bazen herhangi bir harf ve işaret kullanılmamıştır.

یزدی yazdı 130a/4176, سزی sözi 131b/4219, الت alt<ı> 156a/5040

2.1.1.4. /o/- /ö/ Ünlülerinin Yazımı

Ön seste:

Genellikle elif vav (او) ve elif (ا) ile; bazen ötreli elif vav (اؤ) ve ötreli elif (اُ) ile yazılmıştır.

اولدی öldi 115b/3703, ارتب örtüp 118a/3777, ازکدن özüŋden 118a/3780, اولدکنده öldüginde 119b/3832, اُولآزه olara 122a/3918

İç seste:

Bazen ötre (ـُـ), bazen vav (و) bazen ötreli vav (ؤ) ile yazılmış, bazen de herhangi bir harf ve işaret kullanılmamıştır.

یوزینی yüzini 123a/3937, اُورُب urup 123a/3937, سوزه söze 124b/4003

Son seste:

Türkçe kelimelerde ilk hece dışında /o/ ve /ö/ ünlüleri bulunmaz. Metnimizde bir kelimede vav (و) ile yazılmıştır.

قو ḳo 128b/4130

2.1.1.5. /u/- /ü/ Ünlülerinin Yazımı

Ön seste:

Genellikle elif vav (او) ve elif (ا) ile; bazen ötreli elif vav (اُؤ) ve ötreli elif (اُ) ile yazılmıştır.

اورب urup 116a/3715, اچماغه uçmaġa 116b/3725, اوللدی ulaldı 119a/3811, اشبو uşbu 120a/3852, اُورُب urup 123a/3937, سُرب sürüp 116a/3715

İç seste:

Bazen ötre (ـُ), bazen vav (و), bazen ötreli vav (وُ) ile yazılmış, bazen de herhangi bir harf ve işaret kullanılmamıştır.

بُلُت bulut 123b/3954, دشمیه düşmeye 116b/3733, طویوُرُر ṭoyurur 118b/3792

Son seste:

Genellikle vav (و), nadiren ötreli vav (وُ) ve ötre ötre (ـُ) ile yazılmıştır.

صَرُ ṣaru 121a/3878, ایو eyü 120a/3853, درلو dürlü 124a/3974, دییوُ diyü 151b/4887

2.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

Ünlülerin yazımına benzer olarak ünsüzlerin yazımında da Uygur imlası ile Arap-Fars imlası geleneklerinin bir arada var oluşu devam etmektedir. Arap alfabesinde Türkçede yer alan p, ç, g, ŋ ünsüzlerini karşılayan işaretler bulunmaması sebebiyle p (ب), ç (ج), g(گ), ŋ (ڭ) işaretleri ile gösterilmişlerdir. Ayrıca ç için (چ), p için (پ), kullanılmaktadır (Özkan, 2000, s. 94).

2.1.2.1. /p/ Ünsüzünün Yazımı

Ön seste:

باشای paşayı 115a/3687,

İç seste:

طپطولو ṭopṭolu 116a/3718, پپوسی yapusı 116b/3738, قپودن ḳapudan 117a/3740, پیرغی yapraġı 119b/3829

Son seste:

Metinde p sesi bazen b (ب) harfi ile gösterilmiş ama çeviriyazıda p okunmuştur.

دپ dep 125b/4029, کب köp 154b/4982

Metinde "-Up" zarf-fiil ekinin yazımında b (ب) harfi kullanılmıştır.

وَرُب varup 115aa/3681, ارتب örtüp 118a/3777, اغريب uġrayup 120a/3849, ايشدب işidüp 123a/3939

2.1.2.2. /ç/ Ünsüzünün Yazımı

Ön seste:

چَورسی çevresi 117a/3753, چکیدی çekeydi 121a/3881, چکیله çekiyle 132a/4241

İç seste:

اچره içre 114b/3667, اچنده içinde 115a/3684, اچماغه uçmaġa 116b/3725, نچوندر n'içündür 153b/4956

Son seste:

Metinde "ç" ünsüzünün yazımında bazen c (ج) harfi kullanılmıştır.

اوج üç 117a/3744, اغج aġaç 199a/3810, اچ aç- 124b/3988, اوچ üç 126a/4053, قچ ḳaç 128b/4126, اج aç 147a/4729, سچ saç 155b/5028, سوج suç 163a/5274

2.1.2.3. /s/ Ünsüzünün Yazımı

Ön seste:

ṣ (ص) ile kalın sıradan kelimelerde:

صاغشنجه ṣaġışınca 119a/3816, صلی ṣolı 119b/3824, صو ṣu 121a/3880, صرمشم ṣormışam 134a/4310, صچرسه ṣaçarsa 137b/4424

s (س) ile ince sıradan kelimelerde:

سکز sekiz 117b/3761, سزدن sözden 118b/3795, سور sever 126a/4038, سیله söyle 148b/4793

s (س) ile kalın sıradan kelimelerde:

سچردی saçardı 121a/3880, ساغولر saġular 121b/3902, سقالی saḳalı 133a/4272, سو su 156a/5032

İç seste:

ṣ (ص) ile kalın sıradan kelimelerde:

آصلودُر aṣıludur 134a/4318, صوصوز ṣuṣuz 147a/4729

s (س) ile ince sıradan kelimelerde:

بیرسی birisi 114b/3662, کمسه kimse 116b/3728, کوده سنده gövdesinde 117a/3750, اَکسُک eksük 127a/4074

s (س) ile kalın sıradan kelimelerde:

ارسلانی arslanı 125a/4005, طقسن ṭoḳsan 152a/4909

Son seste:

ṣ (ص) ile kalın sıradan kelimelerde:

اصر aṣar 119b/3833, بَاصُب baṣup 115a/3688

s (س) ile ince sıradan kelimelerde:

پیس pis 169b/5476

s (س) ile kalın sıradan kelimelerde:

یاس yas 123a/3938

2.1.2.4. /t/- /d/ Ünsüzlerinin Yazımı

Metnin genelinde kalın sıradan ünlü ile yazılan kelimelerin başında yer alan -t, -tı (ط) ile karşılanmıştır.

Ön seste:

ṭ (ط) ile kalın sıradan kelimelerde:

طغرو ṭoġru 115a/3689, طش ṭaş 116a/3720, طقوز ṭoḳuz 117a/3742, طغ ṭaġ118a/3772, طاپک ṭapuŋ 138a/4440

t (ت) ile kalın sıradan kelimelerde:

تانی tanı 134a,/4312, تکر taŋr<ı> 125a/4005

t (ت) ile ince sıradan kelimelerde:

ترکی türkī 158a/5098, تک tek 140b/4509

d (د) ile kalın sıradan kelimelerde:

داخی daḫı 115a/3676, دتینه dutına 142a/4561, دَمارِنی damarını 142b/4580,

d (د) ile ince sıradan kelimelerde:

دکله diŋle 114b/3658, درت dört 116a/3719, دیلی dili 125a/4012, درلو dürlü 128b/4126, دکزده deŋizde 132a/4250

İç seste:

ṭ (ط) ile kalın sıradan kelimelerde:

طپطولو ṭopṭolu 116a/3718

t (ت) ile kalın sıradan kelimelerde:

اتم atam 115a/3676, التنه altına 115b/3695, ارتق artuḳ 116a/3720, اُتُرُر oturur 119a/3822,

t (ت) ile ince sıradan kelimelerde:

نیتا nite 114b/3659, دترشر ditreşür 122b/3936, یتمش yetmiş, 135a/4358, اوته سن ötesin 139a/4471

d (د) ile kalın sıradan kelimelerde:

انده anda 114b/3669, بدق budaḳ 119a/3810

d (د) ile ince sıradan kelimelerde:

ندن neden 114b/3657, امدی emdi 124b/3995, کندو kendü 137a/4400, کندزه gündüze 153b/4955

Son seste:

t (ت) ile kalın sıradan kelimelerde:

بُلُت bulut 123b/3954, طت ṭut 142b/4581

t (ت) ile ince sıradan kelimelerde:

درت dört 116a/3719, ایشتمز işitmez 120b/3862, یکت yigit 124b/3995

d (د) ile kalın sıradan kelimelerde:

اد ad 114b/3659, أود od 142b/4588

d (د) ile ince sıradan kelimelerde:

ایشد işid 149b/4511

2.1.2.5. /k/- /g/ Ünsüzlerinin Yazımı

Ön seste:

ķ (ق) ile kalın sıradan kelimelerde:

قشلمیه ķoşulmaya 114b/3663, قنی ķanı 115a/3678, قز ķız 115b/3703, قپوسی ķapusı 116b/3738, قارَکوُدی ķaraŋudı 144b/4644, قیل ķıl 144b/4657

k ve g (ك) ile ince sıradan kelimelerde:

کشی kişi 119b/3832, کندوکی kendüŋi 129a/4148, کؤر kör 140b/4520, کَسدی kesdi 144a/4631, کنلر günler 114b/3667, کوکلک göŋlüŋ 116b/3733, کودهسِنده gövdesinde 117a/3750, کزلری gözleri 117b/3771, کوکسینه göksine 121a/3884, کوکلر gökler 123b/3965,

İç seste:

ķ (ق) ve ġ (غ) ile kalın sıradan kelimelerde:

اقدق oḳuduḳ 114b/3668, طقوز ṭoḳuz 117a/3742, يقين yaḳın 118a/3782, اقين aḳın 123a/3945, صقليه ṣaḳlaya 124b/3998, اغلى oġlı 114b/3670, طغرو ṭoġru 115a/3689, اغلدى aġladı 117b/3771, طشجغز ṭaşcuġaz 118a/3784, يرلغار yarlıġar 118b/3794, اغج aġaç 119a/3810, صاغولر ṣaġular 121b/3902

k ve g (ك) ile ince sıradan kelimelerde:

ايكى iki 115b/3703, چونک çünki 116b/ 3734, سكز sekiz 117b/3761, كوكسينه göksine 121a/3884, دكل degül 120b/3856, يكت yigit 124b/3995

Son seste:

ḳ (ق) ve ġ (غ) ile kalın sıradan kelimelerde:

يق yoḳ 115a/3685, بدق budaḳ 119a/3810, انجق ancaḳ 120b/3863, سُوُجَق sovucaḳ 121a/3880, طكلجق ṭaŋlacaḳ 128a/4109, طوق ṭoḳ 128b/4121, طغ ṭaġ 118a/3772, صاغ ṣaġ 119b/3827, قلاغ ḳulaġ 121b/3900, اياغ ayaġ 152a/4899, أتاغ otaġ 166a/5364

k ve g (ك) ile ince sıradan kelimelerde:

كوک gök 123b/3965, درلک dirlik 128b/4122, كرچک gerçek 132b/4267, اكسكمى eksük mi 149a/4811, دلك dilek 157a/5067, بولک bölük 162a/5226, بک beg 115a/3687, يكدرر yeg durur 162a/5234

2.1.2.6. /ŋ/ Ünsüzünün Yazımı

İç seste:

دكله diŋle 114b/3658, اكه aŋa 115b/3702, كوكلک göŋlüŋ 116b/3733, بكلى beŋli 117a/3743, اكن iŋen 119a/3812, ندكلوييسه ne deŋlüyise 119a/3815, اكلرنده öŋleründe 119b/3825

Son seste:

انك anuŋ 114b/3659, صوك ṣoŋ 121b/3890, بك biŋ 123a/3940

2.1.2.7. /h/ Ünsüzünün Yazımı

Ön seste:

ختوندن ẖatundan 120b/3858

İç seste:

دخی daẖı 126a/4051, یخسه yoẖsa 145b/4687

2.1.2.8. Çift Ünsüzlerin Yazımı

Türkçe kelimelerin bazılarında çift ünsüzü belirtmek amacıyla şedde işareti (ـّـ) kullanılmıştır. Bazı kelimeler çift ünsüzle yazılmıştır, bazıları ise çift ünsüzle yazılmış olmalarına rağmen şedde işareti (ـّـ) kullanılmıştır.

الّلرن ellerin 123a/3937, دلّلر diller 125a/4012, چلّه çille 128a/4105, قللره ḳullara 129a/4140, اسّی issi 116b/3730, یللله yille 139b/4483, قللودر ḳılludur 144b/4656, یولّلر yollar 164b/5318, صلسه ṣallasa 169a/5458, یولقده yolluḳdı 172a/5564

2.2. SES VE ŞEKİL BİLGİSİ

2.2.1. Ses Bilgisi

Eski metinlerde ses bilgisi olarak kabul edilen özelliklerin çoğu aynı zamanda imla meselesi olarak kabul edilebilmektedir. Çünkü imla ve ses bilgisi özellikleri birbirinden tam olarak ayrılmamıştır. Eski metinlerdeki yazı nedeniyle kelimelerin tam ve doğru telaffuzunun ne olduğunu tespit edebilmek oldukça zordur. Sonuç olarak da metinlerde Türk yazı dilinin tarihî gelişmesi esas alınmalı ve metindeki şekillere sadık kalınmalıdır (Timurtaş, 2012, s. 19)

2.2.1.1. Ünlüler

2.2.1.1.1. Ünlü Uyumları

2.2.1.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Metinde kalınlık-incelik uyumu genellikle tamdır:

yazılup 115b/3706, götürüben 118a/3787, ṭuyurmışam 118b/3793, geldüŋdi 124b/3992, oḳıyana 127a/4082, eyülükle 129a/4148, saymazam 139a/4470, getürsinler 153a/4930, dırnaḳlarıla 159a/5131

2.2.1.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Metinde düzlük-yuvarlaklık uyumu bazı eklerin daima yuvarlak ve daima düz olması sebebiyle tam değildir:

2.2.1.1.1.2.1. Yuvarlak Ünlülü ekler

2.2.1.1.1.2.1.1. –Up Zarf-Fiil Eki

uġrayup 120a/3849, aġlayup 123a/3938, yapışup 140b/4522, eşidüp 116b/3736, giderüp 125b/4021, diŋleyüp 132a/4247, yiyüp 150b/4857, iledüp 155a/5008, irişüp 159a/5133,

2.2.1.1.1.2.1.2. –(y)U Zarf-Fiil Eki

aŋlayu 132b/4267, diyü 134b/4328, deyü 151b/4887

2.2.1.1.1.2.1.3. –Ur Ettirgenlik Eki

yetürüŋ 122b/3933, geçür 123b/3870, arturur 127a/4084, vāya irürür 126b/4067, bitüre 155b/5020

2.2.1.1.1.2.1.4. –dUr Ettirgenlik Eki

aldur 125a/4009, yazdurmadı 131a/4203, bildür 125a/4009, döndürüpdi 5124/158b, indürdi 170a/5500

2.2.1.1.1.2.1.5. –dUk Sıfat-Fiil Eki

ġıybet olduġı 161a/5205, işledügin 119b/3824, gördügüŋ 121b/3894

2.2.1.1.1.2.1.6. +(U)m, +(U)mUz 1. Teklik ve Çokluk İyelik Ekleri

ḳatuma 116a/3709, ḥikmetüm 125b/4027, ümmīẕüm 131a/4214, sözüm 131a/4207, dişüm 141a/4527, ḳulaġuma 148a/4766, pīrimüz 115a/3679, cümlemüze 121b/3898, selāmumuza 151b/4888, , işimüz 167b/5420, mertebemüz 168a/5436

2.2.1.1.1.2.1.7. +dUm Belirli Geçmiş Zaman 1. Teklik Şahıs Eki

aŋladum 129b/4162, yazdum 130b/4190, yapışdum 140a/4496, yarlıġadum 144b/ 4658, ayrıldum 171b/5550

2.2.1.1.1.2.1.8. +dUŋ Belirli Geçmiş Zaman 2. Teklik Şahıs Eki

ḳılduŋ 138b/4443, alduŋ 172a/5557

2.2.1.1.1.2.1.9. +(U)ŋ, +(U)ŋUz 2. Teklik ve Çokluk İyelik Ekleri

derdüŋi 125b/4021, dilüŋi 135b/4361, ḳarnuŋ 151a/4870 adıŋuzdur 114b/3665, müfdiŋüz 115a/3688, anaŋuza 116a/3707, ḳulaġunuza 165a/5333, başuŋuza 171b/5548

2.2.1.1.1.2.1.10. –sUn Emir Kipi 3. Teklik Şahıs Eki

bildürsün 120a/3850, bāḳī eylesün 173a/5600

2.2.1.1.1.2.1.11. –(U)ŋ, -(U)ŋUz Emir Kipi 2. Çokluk Şahıs Ekleri

ʿarż idüŋ 114b/3665, ṭapuŋ 138a/4440, duʿā eyleŋ 139a/4461, ṣaçıŋuz 156a/5031, diŋleŋüz 114b/3666, viriŋüz 122b/3929, ḳıyām eyleŋüz 152a/4896

2.2.1.1.1.2.1.12. +lU İsimden İsim Yapma Eki

ḳılludur 144b/4656, bağlu 147a/4727, ḳanlularuz 147b/4751, ellü 158b/5118

2.2.1.1.1.2.1.13. +sUz İsimden İsim Yapma Eki

ebu bekrsüz 114b/3657, bensüzin 139a/4468, sensüzin 139a/4470

2.2.1.1.1.2.1.14. –U Fiilden İsim Yapma Eki

ayru 126a/4060, yazu 115b/3694

2.2.1.1.1.2.1.15. +(n)Uŋ İlgi Hali Eki

ḥaṭṭınuŋ 115a/ 3678, ḳudretüŋ 132a/4249, ṭopraġuŋ 140b/ 4521, bağrınuŋ 145b/ 4691, saḳaluŋuŋ 154a/ 4964, cennetüŋ 157a/ 5090, evüŋ 161a/5200

2.2.1.1.1.2.1.16. –dUḳdA Zarf-Fiil Eki

aḫşam olduḳda 128b/4120, bulduḳda 157b/5089, didükde 148a/4772, gördükde 159b/5158

2.2.1.1.1.2.1.17. –dUGIndA Zarf-Fiil Eki

ṣalduġında 134b/4329, öldüginde 119b/3832, irdüginde 141b/4546, gördüginde 160a/5166, erdüginde 173a/5586

2.2.1.1.1.2.1.18. –Uz, -vUz 1. Çokluk Şahıs Ekleri

adıŋuzdur 114b/3665, yazaruz 115b/3691, āh iderüz 122a/3919, sürevüz 138b/4452, viriŋüz 122b/3929 āşināyuz 170b/5507

2.2.1.1.1.2.2. Düz Ünlülü Ekler

2.2.1.1.1.2.2.1. –dI Belirli Geçmiş Zaman 3. Teklik Şahıs Eki

ḳodı 114b/3673, çıḳdı 115b/ 3700, buyurdı 116b/ 3724, açıldı 117b/3760, düşdi 114b/3667, götürdi 118a/3773, döndi 128b/4124

2.2.1.1.2.2.2. –(y)IncA Zarf-Fiil Eki

varmayınca 124b/3990, erince 119a/3816, ṣavm olınca 128a/4119, verince 141b/4551 deyince 149b/4812

2.2.1.1.2.2.3. +(y)I Belirtme Hali Eki

başuŋı 118a/3777, özümi 140a/4500, emrümi 142b/4583, yüzüŋi 148b/4785

2.2.1.1.2.2.4. +(s)I 3. Teklik Şahıs İyelik Eki

saḳalı 133a/4272, hürmetine 115b/3694, ḳapusı 116b/3738, elini 130a/4174, dırnaġı 159a/5127

2.2.1.1.2.2.5. –mIş Belirsiz Geçmiş Zaman Eki

ṭuyurmışam 118b/3793, ṣormışam 134a/4310, görmişem 135a/4345, sürmişem 146b/4726, ṭuş olmış 122a/ 3912, urmış 153b/4954, sürmiş 168a/5428, görmişüz 114b/3666

2.2.1.1.2.2.6. –ġıl, -gil Emir Kipi 2. Teklik Şahıs eki

mutīʿ olgıl 141b/4553, diŋlegil 124a/3971, demegil 125b/4031

2.2.1.1.2.2.7. +(I)ncI İsimden İsim Yapma Eki

üçünci 161a/5205, dördünci 161a/5207, beşinci 161b/5208, yedincisi 161b/5211, sekizinci 161b/5212, onıncı 161b/5215

2.2.1.1.2.2.8. –(I)l Fiilden Fiil Yapma Eki

dökildi 147a/4738

2.2.1.1.2.2.9. –(I)n Fiilden Fiil Yapma Eki

beyān olına 115b/3704, bulınur 127b/4096, görinmez 123b/3954, oḳındı 128b/4135, dutına 142a/4561

2.2.1.1.2.2.10. –(I)ş Fiilden Fiil Yapma Eki

bulışup 133a/4285, dürişdüm 158a/5099

2.2.1.1.2.2.11. –ıcak, -icek Zarf-Fiil Eki

emr olıcaḳ 123a/3948, ʿārif olmayıcaḳ 124b/3988, ölicek 127a/4086, göricek 159b/5154,

2.2.1.2. Ünlü Değişmeleri

2.2.1.2.1. /i/- /e/ Değişimi

Eski Anadolu Türkçesi eserlerindeki Türkçe kelimelerin ilk hecesinde yer alan /i/ ve /e/ sesleri değişken özellik gösterirler. İncelediğimiz eserde de kesin bir kullanım görülmemektedir. Eserde ilk hecesi hem /i/ hem de /e/ ile yazılmış birçok örneğe rastlanmaktadır.

/i/ ünlüsü ile yazılmış bazı kelimeler:

iy 114b/3664, nicedür 120a/3865, nite 116a/3713, nitekim 120a/3850, gice 124a/3972

/e/ ünlüsü ile yazılmış bazı kelimeler:

eyü 120a/3853, yedincisi 161b/5211, yene 116a/3722

Hem /i/ hem /e/ ünlüsü ile yazılmış kelimeler:

geyindi 123b/3956, giyinmişidi 145b/4682, erişdüm 116a/3709, irişüp 118a/3779, etdi 130b/4200, itmemiş 161a/5199, işitmişemdür 135a/4356, eşitmişem 125a/4005

2.2.1.2.2. /e/ - /ö/ Değişimi

böyle 140b/4508 > böyle 141b/4551

2.2.1.2.4. Ünlü Birleşmesi

Türkçe kelime köklerinde iki ünlünün yan yana bulunması mümkün değildir. Ünlü ile biten bir kelimeye ünlü ile başlayan bir ek veya kelime eklendiğinde ünlülerden biri düşer ve bir birleşme meydana gelir. Bu birleşme geçici olabildiği gibi, kalıcı kelimeler de meydana getirebilmektedir (Özkan, 2000, s. 106).

ne+içün > n'içün 114b/3665

ne+et-erüz > n'iderüz 115a/3687

ne+eyle-rsün > n'eylesüŋ 131b/4221

ne+ol-ur > n'olur 137a/4399

bu+ile > böyle 121a/3873

şu+ile > şeyle 126a/4044

ḳarın+daş+lar > ḳardaşlar 115b/3703

ne+er-se > nese 170a/5496

2.2.1.2.5. Ünlü Düşmesi

"*Sözcüklerin ön, iç ve son sesinde bulunan ünlülerin genellikle vurgularının azalması ya da vurgusuz duruma gelmeleri nedeniyle düşmesine* ***ünlü düşmesi*** *denir*." (Böler, 2022a, s. 113) Söz konusu düşmeler bazen geçici bazen de kalıcı şekildedir. Bu olayın metnimizde görülen örneklerinden bazıları şunlardır:

aġız > aġzın 147a/4731

boyun > boynına 170b/5508

alın > alnında 117a/3746

ḳarın > ḳarnuŋ 151a/4870

göŋül > göŋli 121b/3897

beŋize- > beŋzedügi 137b/4412

oġul > oġlı 114b/3670

2.2.2. Ünsüzler

2.2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

2.2.2.1.1. /ḳ/- /ḫ/ Değişimi

Bazı ünlüler yanlarında olan patlamalı ünsüzleri kendilerine benzeştirir. Bu kurala ünsüz sızıcılaşması denir. Ünsüz sızıcılaşması olayına Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde sıkça rastlanılmaktadır (Köktekin, 2011, s. 73). Bu değişimin metnimizde görülen örneklerinden bazıları şunlardır:

yoḳsa > yoḫsa 145b/4687

ḳatun > ḫatunsan 120b/3858

taḳı > daḫı 120b/3868

aḳşam > aḫşam 128b/4120

oḳşa- > oḫşadı 155b/5021

2.2.2.1.2. /ġ/- /v/ Değişimi

Bu değişime örnek olarak metnimizde bir kelime bulunmaktadır:

soġuḳ > sovucaḳ 121a/3880

2.2.2.1.3. /t/- /d/ Değişimi

Eski Anadolu Türkçesi dönemin en belirgin ses olaylarından birisi tonlulaşmadır. Eski Türkçe'de kelimelerin başında yer alan tonsuz ünsüzler Eski Anadolu Türkçesi'ne geçince tonlulaşmıştır (Köktekin, 2011, s. 72). Bu değişimin metnimizde görülen örneklerinden bazıları şunlardır:

develer 162b/5247, diri 145b/4692, ditreye 154b/4983, daḫı 137a/4394, dirlik 128b/4122, dişüm 141a/4527, derisidi 134b/4325, dilüŋi 135b/4361, dilek 118b/3791, dürlü 121b/3902, dürişdüm 158a/5099, düşe 115b/3691

Bazı kelimelerde ise kelimenin her iki şeklinin de kullanıldığı görülmektedir:

ṭutan 123b/3958 dutup 115a/3689

ṭurdı 118a/3775 dura 155a/5000

2.2.2.2. Ünsüz Türemesi

Bu ses olayı yalnızca hemze bulunan Arapça kelimelerde görülmektedir. Sadece MK'de görülmekte olup BK'de kelimelerin orijinal halleri dikkate alınmıştır.

/y/ Ünsüzü:

cebrāyili 125b/ 4026, dāyimā 125b/4027, cāyizidi 164a/5307, ʿayişeden 167b/5408, ḳāyil 141a/4529, isrāyil 146b/4710, ḥāyil 170a/550

2.2.2.3. Ünsüz İkizleşmesi

Bazı seslerin düşmesi ya da değişmesi sonucunda -ss- ikizleşmesi görülmektedir. Bu değişime örnek olarak metnimizde bir kelime bulunmaktadır:

idisi > issi 116b/3730

2.2.2.4. Hece Yutumu

"*Birbirine benzer ya da aynı seslerden oluşan iki heceden birinin eriyip kaybolmasına hece düşmesi denir.*" (Böler, 2022, s.236). Hece düşmesinin bu dönem metinlerinde az örneği

bulunmaktadır. tur- fiilinden gelen bildirme eki durur'un -dur haline gelmesi bu olaya örnektir (Özkan, 2000, s. 110).

ḳalıpdur 115b/3703, yoḳdur 118a/3783, vardur 122b/3923, oġlıdur 125a/4012, andandur 125b/4031, olupdur 131b/4226, yaradıpdur 132a/4252, meyāndur 137a/4399, budur 142a/4564, aŋılupdur 149a/4802

2.2.2.5. Tekleşme

Genellikle Arapçadan alınan kelimelerde bulunan ikiz ünsüzlerin Türkçede tek ünsüzle yazılması olayıdır.

ḥaḳ (<ḥaḳḳ) 116b/3724, cel (<cell) 158b/5117, ʿām (<ʿāmm) 134a/4321, ġam (<ġamm) 132a/4236, rab (<rabb) 153a/4933, sırda (<sırr) 124a/3976, şāb (<şabb) 114b/3658

2.2.2.6. Ünsüz Benzeşmesi

Eski Anadolu Türkçesinde bulunan bazı ekler tek biçimlidir. Bu sebeple metnimizde bir benzeşme örneği bulunmamaktadır.

varaḳda 115b/3706, dūzaḫda 120a/3849 olduḳda 128b/4120, baḫşda 131a/4212, rivāyetde 121b/3891, sāʿatde 122b/3933, żiyāfetde 123b/3968, etmekde 124a/3984, didükde 148a/4772

2.2.2.7. Tonlulaşma

İki ünlü arasında kalan p, ç, t, k ünsüzlerinin b, c, d, g ünsüzlerine dönüşmesi olayıdır. Bu dönüşüme örnek olarak metnimizde bulunan örneklerden bazıları şunlardır:

işledügin 119b/3824, yapraġı 119b/3829, aġlamaġı 122a/3905, edüŋ 123b/3870, yaraduram 132b/4261, eşidüŋ 133a/4272, aġaca 119a/3821

2.3. ŞEKİL BİLGİSİ

2.3.1. Yapım Ekleri

2.3.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler

+An

"*Yaygın olmayan bir ektir.*" (Özkan, 2000, s. 118) Metnin incelenen bölümünde kalıplaşmış isimler türetmektedir:

oġlanum 118b/3798, erenler 133b/4287

+aru

"*İstikamet bildiren kelimeler türetir.*" (Gülsevin, 1997, s.115)

yuḳaru 153b/4962

+cAK, +çAK, +cUK, +cUGAz

"*İsimlerden küçültme ve sevgi gösteren isimler türetir.*" (Özkan, 2000, s. 118)

sovucaḳ 121a/3880, şindicek 171a/5533, ḳuzucuḳlar 165a/5326, ṭaşcuġaz 118a/3784

+cılayın

Metnin incelenen bölümünde tek örneği bulunmaktadır:

ancılayın 116a/3710

+dAş

"*Ortaklık ve beraberlik bildiren isimler yapar.*" (Gülsevin, 1997, s.116)

yoldaş 119a/3819, ḳarındaş 147a/4741, ḳardaşı 164b/5320

+din

"*Aslında ayrılma hali şeklidir. Belirli kelimeleri zarflaştırır.*" (Gülsevin, 1997, s.116)

öŋdin 123a/3943

+düz

"*Zaman zarfı yapan tek örnekte görülür.*" (Gülsevin, 1997, s.117)

gündüz 153b/4955

+ez

ḫoş-geŋezlikle 121a/3878

+(I)ncI, +(U)ncI

"*Türkçede eskiden beri işlek olarak kullanılan bir ektir.*" (Yelten, 2009, s.145) Sıra sayı isimleri yapmaktadır.

sekizincisi 117b/3765, ikinci 161a/5204, üçünci 161a/5205, dördünci 161a/5207, beşinci 161b/5208, yedincisi 161b/5211, sekizinci 161b/5212, onıncı 161b/5215, on birincisi 161b/5219

+ıl

"Renk adlarına eklenir." (Gülsevin, 1997, s. 117)

yaşıl 115b/3695

+lIK, +lUK

"*Bu ek eskiden beri kullanılan çok işlek bir ektir.*" (Yelten, 2009, s. 135) Metnin incelenen bölümünde ekin hem düz ünlülü hem de yuvarlak ünlülü şekli görülmektedir. Ek fonksiyon olarak oldukça zengin bir kullanıma sahiptir.

varlıḳ 125b/4022, ḫastalıḳ 128a/4115, şeyḫliḳ 135b/4366, yaramazlıḳlarını 152a/4902, dostlıḳ 155a/5002, ḳızlıḳ 161b/5214, ʿāṣīliḳ 164a/5308, şādlıḳdan 165b/5344, ululuġıçun 131a/5205, ḳulluḳ 146b/4725, ṣuṣuzluḳ 165a/5329, yolluḳdu 172a/5564, eyülükle 129a/4148

+lU

İsimlerden sıfatlar türeten en işlek ektir. Ünlüsü kurala uygun olarak yuvarlaktır (Gülsevin, 1997, s. 118).

ḳılludur 144b/4656, baġlu 147a/4727, ḳanlularuz 147b/4751, ḫūlu 165a/5335, dürlü 121b/3902, yüzlü 158b/5118, ellü 158b/5118

+miş

"*Altı ve yedi sayı isimleri üzerinde kalıplaşmış olarak görülür. Çok eskiden 'on' anlamını taşıyordu.*" (Gülsevin, 1997, s. 118)

yetmiş 135a/4357

+raḳ

İsimlerden zarf yapan bir ektir.

yaḳınraḳ 120a/3843

+şer

ikişer 116a/3707

+un

uzun 169b/5473

2.3.1.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

+A-

Genellikle tek heceli isimlerden geçişli ve geçişsiz fiiller yapan bir ektir (Yelten, 2009, s. 227).

uġrayup 120a/3849, dilemiş 118b/3791, yaşasa 171a/5527, beŋzedügi 137b/4412

+ar-

Bu ek çoğunlukla renk isimlerine gelmektedir (Timurtaş, 2012, s. 113).

aġara 133a/4273

+el-

Ek genellikle sıfatlara eklenerek geçişsiz fiiller yapar. Bununla birlikte hem edilgenlik hem de dönüşlülük fiilleri de yapmaktadır (Yelten, 2009, s. 246)

yöneldüm 144b/4646

+lA-

İşlek olarak kullanılan bir ektir ve isimlerden çeşitli anlamlarda fiiller türetir (Özkan, 2000, s. 133).

bağışlaya 131a/4213, bağlaya 161b/5214, başlar 119b/3830, işlese 120a/3845, ṭaŋla 126b/4070

2.3.1.3. Fiilden İsim Yapan Ekler

-GU, -KU

Ünlüsü hep yuvarlaktır. Soyut isimler türetmektedir (Yelten, 2009, s. 170).

ḳayġu 131a/4217, uyḳu 126b/4057

-k, -Uk

"*Hem geçişli hem de geçişsiz fiillere gelir, her durumda 'edilgen çatıda –mIş" ekinin fonksiyonunda isim ve sıfatlar türetir.*" (Gülsevin, 1997, s. 136)

budaḳ 119a/3810, buyruġın 128b/4125, ṭoḳ 128b/4121, bezekleridür 166a/5365, ḳonuḳ 172b/5569, dilek118b/3791, eksük 127a/4074, artuḳdur 152a/4908, bölük 162a/5526, sınuḳ 127b/4097

-m

Bu ek genellikle bir defada ya da bir hamlede olan bir işi ve mahsulünü ifae eden isimler yapar (Timurtaş, 2012, s. 81).

ölüm 171a/5526, dönüm 171a/5527

-n

Çeşitli anlamlarda isimler yapan bir ektir.

aḳın 123a/3945, ṣatun 167b/5420

-u

Çeşitli anlamlarda isimler yapan bir ektir. Eski Türkçedeki -Ig ekinden gelmektedir. Zaman içerisinde ekin sonundaki -g düşmüştür (Özkan, 2000, s. 121).

ḳorḳu 133a/4273, ayru 126a/4060, yazu 115b/3694

2.3.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

-Ar-

Ettirgen çatılı fiiller yapar.

çıḳaralar 151a/4866, ḳopara 159a/5130, giderüp 125b/4021

-DUr-

Ettirgen çatılı fiiller yapar.

aldur 125a/4009, ḳaldura 166b/5379, bildürsün 120a/3850,

-gür-

Çeşitli anlamlarda isimler yapan bir ektir. Genellikle adlaşmış olarak bulunmaktadır (Özkan, 2000, s. 134).

irgürür 126a/4045

-l-

Edilgenlik ekidir.

aŋılur 115a/3674, açıldı 117b/3760, yazıldı 130a/4172, yarıldı 145b/4691, ayrıldum 171b/5550, yaḳılur 159a/5133, yıġıla 161b/5210, dökildi 147a/4738, denildi 149b/4820

-(I)n-

Edilgenlik ve dönüşlülük ekidir.

bilindi 114b/3661, beyān olına 115b/3704, bulınur 127b/4096, görinmez 123b/3954, oḳındı 128b/4135, bezenüpdurur 166a/5361, idindüm 151b/4880, dutına 142a/4561, sevine 148a/4769

-(I)ş-

İşteş fiiller yapan bir ektir.

erişdüm 116a/3709, irişür 128b/4123, söyleşürdi 131a/4210, buluşup 133a/4285, aġlaşurlar 122a/3914, dürişdüm 158a/5099

-Ur-

Ettirgen fiiller yapan bir ektir.

arturur 127a/4084, ṭoyurur 118b/3792, erüre 125b/4021, irürdi 121a/3883yetürüŋ 122b/3933, bitüre 155b/5020, degürdüm 149b/4815

-y-

Ettirgen fiiller yapan bir ektir.

ḳoymaz 127a/4081

-z-

Ettirgen fiiller yapan bir ektir. Çok az örneği bulunmaktadır (Özkan, 2000, s. 134).

emzirüpdür 163b/5276

2.3.2. Kelime Çekimi ve Kelime Çeşitleri

2.3.2.1. İsimler

2.3.2.1.1. İsim Çekim Ekleri

2.3.2.1.1.1. Çokluk Eki

İsimlerin çokluk şekillerini yapmak için kullanılan bir çekim ekidir. Eklendiği ismi diğer kelimelerke ilişkiye sokmaz fakat o kelimelerle arasında bağlantı kurar. Yönü geriye doğrudur ve bu özelliğiyle diğer çekim eklerinden ayrılmaktadır. Çokluk eki eskiden beri –lAr şeklindedir (Karaağaç, 2016, s. 325).

içlerindeki 114b/3672, pīrler 115a/3681, iki kardeşler 115b/3703, taşcuġazlar 118b/3796, budaḳları 119b/3826, ḳaralar 123b/3964, ṣūfilerün 124a/3976, yıllardurur 125b/4023, evliyalar 126a/4047, gebrler 131b/4235, ṭomarların 144b/4654, ḳanlularuz 147b/4751, ādemīlerüz 147b/4753, ferişṭehlere 156a/5033, dırnaḳlarıla159a/5131, zebānilere 162b/5251, ḳuzucuḳlar 165a/5326

2.3.2.1.1.2. İyelik Ekleri

Metnin incelenen bölümünde iyelik ekleri 1. ve 2. şahıslarda hep yuvarlak ünlülü, 3. şahısta hep düz ünlülüdür.

Birinci Teklik Şahıs İyelik Eki: +(U)m

yādum 115a/3674, ḳatuma 116a/3709, ḥikmetüm 125b/4027, ümmīẕüm 131a/4214, sözüm 131a/4207, dişüm 141a/4527, ḳulaġuma 148a/4766

İkinci Teklik Şahıs İyelik Eki: +(U)ŋ

ataŋ anaŋ 114b/3673, ḫaṭṭınuŋ 115a/3678, derdüŋi 125b/4021, göŋlüŋ 127b/4090, dilüŋi 135b/4361, ḳarnuŋ 151a/4870

Üçüncü Teklik Şahıs İyelik Eki: +(s)I

nāmı 114b/3660, saḳalı 133a/4272, evṣāfını 134a/4312, hürmetine 115b/3694, ḳapusı 116b/b3738, atası anası 119b/3837, sıḥḥatine 125b/4037, elini 130a/4174, alnına 144b/4648, dırnaġı 159a/5127

Birinci Çokluk Şahıs İyelik Eki: +(U)mUz

pīrimüz 115a/3679, mütfimüz 115b/3692, mesʾelemüz 115b/3692, ḥālimüz 115b/3692, cümlemüze 121b/3898, selāmımuza 151b/4888, iḫtirāmımuza 151b/4888, işimüz 167b/5420, mertebemüz 168a/5436

İkinci Çokluk Şahıs İyelik Eki: +(U)ŋUz

adıŋuzdur 114b/3665, müfdiŋüz 115a/3688, anaŋuza 116a/3707, ḳulaġuŋuza 165a/5333, başuŋuza 171b/5548

Üçüncü Çokluk Şahıs İyelik Eki: +lArI

yüzlerine 123a/3937, rūḥlarına 123b/3969, ellerine 152b/4920

2.3.2.1.1.3. Hâl Ekleri

2.3.2.1.1.3.1. Yalın Hâl: +Ø

Yalın hâl ismin sözlüklerde karşılaşılan normal durumudur. Bir isim çoğul ya da iyelik eki almış olsa da yalın durumdadır (Ediskun, 2017, s. 110).

ad 114b/3659, yazu 115b/3695, ṭaş 118b/3789, ṣu 121a/3880, yigit 128a/4111, aġız 132a/4252, ṭopraḳ 140b/4523, ḳız 155a/5001, ev 161b/5211, arpa 161b/5214, ata 162a/5234

2.3.2.1.1.3.2. İlgi Hâli: +(n)Uŋ

İsmin başka isimle ilişkisi olduğunu ve kendisinden sonra gelen isme bağlı olduğunu gösteren durumudur. Bu hâl bazen eksiz olurken çoğu zaman eklidir (Sev, 2007, s. 119). Eski Anadolu Türkçesinde bu hâl her zaman yuvarlaktır.

ḥaṭṭınuŋ 115a/3678, sözüŋ 126b/4070, ḳudretüŋ 132a/4249, ṭopraġuŋ 140b/4521, baġrınuŋ 145b/4691, saḳaluŋuŋ 154a/4964, cennetüŋ 157a/5090, evüŋ 161a/5200, oġlumuŋ 164a/5296

2.3.2.1.1.3.3. Belirtme Hâli:+sI, +(y)I, +n, +Ø

"*Eski Türkçede ünlü uyumuna bağlı olarak –ı-ġ, -i-g/-u-ġ, -ü-g şekilleri bulunan ekin Batı Türkçesine geçince ġ ve g'leri düşünce geriye kalan yardımcı ünlü, ekin görevini üstlenerek asıl ek durumuna geçmiştir.*" (Özkan, 2000, s. 115) Ek, Eski Anadolu Türkçesi döneminde daima düz ünlülü olarak yer almaktadır.

sekizincisi 117b/3765, başuŋı 118a/3777, köki 119a/3813, sözi 123a/3939, yimegi 128a/4119, işini 130a/4180, cümlesini 131a/4213, özümi 140a/4500, emrümi 142b/4583, yüzüŋi 148b/4785, sözin 129b/4162, yalanın 132b/4267, faẓiletin 160a/5175

Bu ekin eksiz kullanımı da mevcuttur. "*Bu şekiller belirtilmiş iyelik ekleri üzerine yükleme hâli eki getirilmediği zaman ortaya çıkarlar. Bu şekilde oluşturulan yapılarda yükleme hâli eki fonksiyonu hissedildiği için belirlilik söz konusudur.*" (Sev, 2007, s. 188)

ḳulaġuŋ 132a/4247,

2.3.2.1.1.3.4. Yönelme Hâli: +(y)A

Söz öbeklerinde ya da cümlelerde fiilin yöneldiği ya da yaklaştığı varlığın adı çekime girmektedir. Eylemin yönünü gösteren ve yaklaşma anlamı veren bu hâl, her zaman ekle yapılmaktadır (Karaağaç, 2016, s. 337-338).

yanına 114b/3659, ḳıza 116a/3707, uçmaġa 116b/3725, sinine 118a/3776, sözüne 121b/3900, yola 128b/4122, baḥrine 144a/4636, boġazına 145b/4682, barḳuma 148a/4769, ṣuyına 161a/5193

2.3.2.1.1.3.5. Bulunma Hâli: +DA

Bu hâl ismi fiile bağlar ve çoğunlukla fiilin kendi içinde, üstünde, üzerinde bulunduğunu belirtir. Genellikle fiilin oluştuğu yeri göstermek amacıyla kullanılsa da çeşitli

kelimeler arasında uzunluk, süre, zaman durum gibi farkı anlam ilgileri de kurmaktadır (Ediskun, 2017, s. 112).

bizde 115a/3686, çevresinde 116a/3717, alnında 117a/3746, amuzunda 119a/3818, deŋizde 132a/4250, varlıḳda 140a/4499, yirde 154b/4992, tende 158b/5111, barmaġında 159a/5127, evde 161b/5208, oġlanlıġumda 163a/5274

2.3.2.1.1.3.6. Ayrılma Hâli: +DAn

Ayrılma hâli ismin kendisinden uzaklaştığını ifade eden fiillerle ilişkisini gösterir. Bu ek her zaman eklidir ve ismi fiile bağlamaktadır. Ek uzaklaşma anlamının yanında zaman, tarz, karşılaştırma, durum, parça vb. işlevlerde de kullanılmaktadır (Sev, 2007, s. 337).

ḳapudan117a/3740, kişiden117a/3740, ḳapudan 117b/3757, özüŋden 118a/3780, ḫatundan 120b/3858, gözden 123a/3938, gönülden 127b/4096, maġaradan 128a/4110, avucumdan 147a/4738, müşgden 156a/5038, oġlumdan 164a/5297

2.3.2.1.1.3.7. Eşitlik Hâli: +cA

Asıl isimlerden sonra eşitlik anlamında kullanılmaktadır. Bununla birlikte ekin kadar, gibi, göre; vasıfta, miktarda anlamlarında da kullanılmaktadır (Yelten, 2009, s. 292).

şeylece 115a/3685, saġışınca 152a/4901

2.3.2.1.1.3.8. Vasıta Hâli

Söz öbeklerinde ve cümlelerde fiilin bir varlığın aracılığıyla ve onun ifade ettiği zamanda yapıldığını göstermek için kullanılır. Bu durum çekimi hem edatlı hem de eklidir. Ek veya edat fiilin ne ile, nasıl, ne zaman yapıldığını göstermek için isme getirilir. Dolayısıyla durum, tarz, zaman, neden, sonuç vb. birçok anlamı bir durum niteleyicisi olarak yükleme bağlar (Karaağaç, 2016, s. 344).

+IlA

resmile 115a/3674, elümile 147a/4735, sizünile 147b/4756, anlaruŋıla 148b/4788, yüzile 158b/5120, senüŋile 160b/5184, emrüŋile 160b/5190

+lA

oġlıyla 116b/3729, anuŋla 116b/3737, sözlerüŋle 124b/3993, eyülükle 129a/4148, anlaruŋla 137a/4398, çeşmle 143a/4600, atasıla 162a/5227

birle, bile

ādemī birle içi ṭopṭolu 116a/3718

taʿziyet birle ṭurur iy ādem 122a/3910

ʿulemā birle cemʿ olup ḫükemā 127a/4077

cevheri birle sīm ü altunı 142a/4574

bendüm bile ḫıżr peyġamber 160a/5172

2.3.2.1.1.4. Yön Ekleri

Fiilin yönünü gösteren eklerdir. Metnin incelenen bölümünde bu ekin yalnızca bir şekli görülmektedir.

+aru

yuḳaru 153b/4962

2.3.2.2. Zamirler

"*İsimlerin, isim gruplarının kimi zaman da cümlelerin yerine kullanılan, onlara gönderimde bulunan; kişi, kavram ve nesneleri temsil eden sözcük ve sözcük gruplarına* ***zamir*** *denir.*" (Böler, 2022, s. 95)

2.3.2.2.1. Şahıs Zamirleri

"*Bunlar varlıkları şahıslar hâline ve temsil suretiyle karşılayan kelimelerdir. bütün varlıklar üç şahıs altında toplanır, üç şahıs teşkil ederler.Bunlardan birincisi konuşan, ikincisi dinleyen, üçüncüsü adı geçendir. Bunlara gramerde sıra ile birinci şahıs, ikinci şahıs, üçüncü şahıs diyoruz.*" (Ergin, 2013, s. 265)

Teklik Birinci Şahıs: ben

ben114b/3665, beni 139a/4458, baŋa 129a/4136, benden , 143a/4592, benüm 159b/5152, benven 146a/4696

Teklik İkinci Şahıs: sen

sen 116b/3732, seni 118b/3793, saŋa 120a/3841, sende 141b/4553, senden 164a/5298, senüŋ 151a/4871

Teklik Üçüncü Şahıs: ol

ol 130b/4196, anı 115a/3675, ana 164b/5313, anuŋ 121a/3881

Çokluk Birinci Şahıs: biz

biz 115a/3689, bizi 122b/3926, bize 114b/3669, bizde 172a/5564, bizden 154b/4990, bizüm 115b/3692

Çokluk İkinci Şahıs: siz

siz 122b/3935, sizi 171b/5549, size 116a/3707, sizlere 147b/4752, sizüŋile 147b/4756, sizlerüŋle 147b/4757, sizcileyin 166b/5391

Çokluk Üçüncü Şahıs: olar, anlar

olar 118b/3800, oları 122b/3936, olara 123a/3945, olarda 142a/4569, olardan 154b/4987, olaruŋ 141a/4528, anlar 118b/3804, anları 116a/3720, anlara 115a/3685, anlaruŋ 146b/4712

2.3.2.2.2. İşaret Zamirleri

"*Bunlar işaret etmek, göstermek suretiyle nesneleri karşılayan kelimelerdir. İşaret zamirleri nesneleri bir yer içinde gösterir, onlara yerlerine göre işaret ederler. Yani bu zamirlerle belirtilen varlıklar şu veya bu vasıfları ile değil, yerleri ile ifade edilmiş olurlar.*" (Ergin, 2013, s. 273) Metnin incelen bölümünde tespit edilen işaret zamirleri şunlardır:

bu

bu 121b/3892, budur142a/4564, bular 116a/3713, bunı 122b/3926, buŋa 128a/4115, bunda 121b/3903

o, ol

o 158a/5109, ol 116b/3726

ol ara

ol araya 145a/4663

uşbu

uşbudur 115b/3696, uşbunı 167b/5417

2.3.2.2.3. Dönüşlülük Zamirleri

"*Dönüşlülük zamirleri, şahıs zamirlerinden daha güçlü bir anlam taşıyan, onları anlamca katmerli kılan pekiştirilmiş bir tür şahıs zamirleridir. Bunlara dönüşlülük zamiri denmesinin sebebi, zamirin, yapılan işin yapana dönüşünü gösteren bir işlev yüklenmiş olmasındandır.*" (Korkmaz, 2003, s. 415) Metnin incelenen bölümünde iki farklı dönüşlülük zamiri tespit edilmiştir. Bunlar:

kendü

kendü 137a/4400, kendüyi140a/4503, kendüden 132b/4255, kendünüŋ 137a/4403, kendülerden 168a/5424

kendüzi

kendüzine 169b/5487

2.3.2.2.4. Belirsizlik Zamirleri

"*Belirsiz kişilerin ya da nesnelerin ya da şeylerin yerini tutan adıllara belgisiz adıllar denir. Belgisiz adıllarda kesinlikle bir kişi ya da nesne gösterilmez.*" (Hengirmen, 1998, s. 154) Metnin incelenen bölümünde tespit edilen belirsizlik zamirleri şunlardır:

biribiri

biribirini 114b/3663

biri

biri 115a/3685, birisi 114b/3662, birine 141a/4528

her biri

her biri 124a/3973, her birisi 124a/3974, her birisine 135a/4352, her birinüŋ 157b/5080

her kim

her kim 122a/3911, her kimi 162b/5245, her kime 162b/5254, her kimüŋle 170a/5504

ḳamu

ḳamu 118b/3790, ḳamusı 125b/4031, ḳamulara 157a/5066

kimse

kimse 116a/3720, kimseler 146b/4715, kimseye 140b/4524, kimseden 132b/4254, kimsenüŋ 1650a/4842

kimsene, kimesne

kimsene 140a/4499, kimesne 120b/3861, kimesneye 120b/3868

kimi

kimi 117a/3756, kimisi 117b/3757, kimine 139b/4481

baʿżı

baʿżılar 134b/4336, 134b/4337

2.3.2.2.5. Soru Zamirleri

"*Varlık, nesne ve kavramları soru biçiminde temsil eden, bilgi edinmek amacıyla onları soran zamirlerdir.*" (Böler, 2022b, s. 122) Metnin incelenen bölümünde iki tane soru zamiri tespit edilmiştir. Bunlar:

kim

kim 122b/3929, kime 155a/4995, kimde 169b/5488, kimden 122a/3916, kimdür 115a/3690, kim durur128b/4133, kimleridi 123b/3957

ne

nedür 114b/3673, ne durur 115b/3701, nese 170a/5496, neyise 118b/3803

2.3.2.3. Sıfatlar

Hem bir varlığa ya da özelliğe hem de onun bir vasfını belirten isimler, sıfat adını almaktadırlar. Sıfat, söz dizimindeki görevi bakımından da bir ismin durumunu ve niteliğini veya belirtilerini ifade eden kelime veya kelime grupları diye tanımlanmaktadır. Türkçede sıfat özelliği kelimeden önce gelmektedir (Bilgegil, 2014, s. 173).

2.3.2.3.1. Niteleme Sıfatları

Bir isimden önce gelerek, onu çeşitli bakımlardan niteleyen sıfatlara niteleme sıfatı denir. Niteleme sıfatları adların çeşitli özelliklerini, renklerini veya başka durumlarını gösterirler (Koç, 1996, s. 190).

siyāh ebr 148a/4772, ulu adı 152a/4909, ulu ḳul 152b/4916, aḳ saḳaluŋ153a/4933, bed kelāmla 154b/4981, uzun yılısa 171a/5527

2.3.2.3.2. Belirtme Sıfatları

2.3.2.3.2.1. İşaret Sıfatları

"*Somut ve soyut varlıklarla türlü nesne ve kavramları yer, zaman ve tasavvurda uzaklığına göre işaret ederek belirten sıfatlar*"(Korkmaz, 2010, s. 134) işaret sıfatlarıdır. Metnin incelenen bölümünde tespit edilen işaret sıfatları şunlardır:

bu

bu resimle 115a/3683, bu şehirler 116a/3717, bu cüvāna 121a/3877, bu sözi 122b/3924, bu yüzde 147b/4753, bu ṣuda 149b/4829, bu iş 153b/4956, bu oġlumdan 164a/5297

şol

şol kişi 117a/3740, şol delīlile 141b/4545, şol cemāʿat 155a/5001, şol yüzile 158b/5123, şol elile 159a/5134, şol eve 161a/5103, şol sebebden 165b/5345

o

o pīr 115b/3705, o demde 118b/3795, o defteri 119b/3840, o dirre 134a/4318, o sırrı 149a/4798, o ṣudan 152b/4925, o resmle 157a/5072, o yerde 160a/5172, o gün 163b/5291

ol

ol ağaca 119a/3821, ol kişi 119b/3832, ol maġaradan 128a/4110, ol nefes 137a/4400, ol ḳaşmer 139a/4463, ol kitāb 144a/4641, ol ṣu 147a/4733, ol balıḳ 150b/4862, ol evüŋ 161a/5200, ol yapraġı 169a/5471

uşbu

uşbu adıla 114b/3671, uşbu zaman 115b/3694, uşbu iş 123a/3950, uşbu endişedeyiken 124a/3977, uşbu sözleri 133b/4299, uşbu resmile 140a/4503, uşbu bürnānuŋ 144b/4656, uşbu şerbetden 160b/5185

2.3.2.3.2.2. Sayı Sıfatları

"*İsimleri sayı, sıra, paylaşım, kesir, ve topluluk yönünden belirli kılan sıfatlardır.*" (Böler, 2022b, s. 72). Metnin incelenen bölümünde sayı sıfatlarının iki çeşidi tespit edilmiştir. Bunlar:

2.3.2.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

iki ḳardeşler 115b/3703, dört şehr 116a/3719, üç melek 117a/3747, sekiz ḳapusı 117b/3761, dört biŋ yıl 123a/3940, on iki batmānıdı 134a/4314, dört yüz biŋ ferişte 166a/5368

2.3.2.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

ikinci 161a/5204, üçünci 161a/5205, dördünci 161a/5207, beşinci 161b/5208, yedincisi 161b/5211, sekizinci 161b/5212, onıncı 161b/5215, on birincisi 161b/5219

2.3.2.3.2.3. Belirsizlik Sıfatları

Belirsizlik sıfatları nesneleri belirsiz olarak gösteren sıfatlardır. Bu sıfatlar nesnelerin dış özelliklerini, özellikle sayılarını, miktarlarını belirsiz olarak ifade ederler (Ergin, 2013, s. 254). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen belirsizlik sıfatları şunlardır:

başka

başka başka şehirler 116a/3718

bir

bir gün 114b/3667, bir ḫaber 119a/3809, bir ḳulı 119a/3817, bir ere 120b/3868, bir iş 126b/4059, bir meclisinde 137a/4408, bir söz 144a/4632, bir yigit 144b/4647, bir maġara 145b/4680, bir kişi 154a/4977

bir nice

bir niçe pīrler 115a/3681, bir niçe aṣḥāb 118a/3781, bir niçe meyve 149a/4806, bir niçe dem 171b/5546

her

her işe 116b/3732, her demde 118a/3788, her yıluŋ 121b/3902, her kişi 122a/3904, her günāhın 131b/4235, her günāhın 131b/4235, her başunda 132a/4251, her ağız 132a/4252, her insān 143b/4617, her dilek 157a/5067, her peyember 158a/5094, her ferşte 161a/5193, her sözi 169b/5488

her bir

her bir barmaġında 159a/5137, her bir yār 166a/5369

her ne

her ne müʾmin 120a/3844, her ne yire 150a/4832

ḳamu

ḳamu dil 123b/3960, ḳamu ʿālem 130b/4199, ḳamu yavusı 170a/5494

niçe

niçe demdür 118b/3801, niçe peyġāmbere 119b/4481, niçe yıllar durur 125b/4023, niçe gündür 128a/4114, niçe güftār 160a/5173

2.3.2.3.2.4. Soru Sıfatları

Varlıkları ve nesneleri soru yoluyla belirten sıfatlardır. Sıfatın işlevi, ismin önüne gelen soru sözleri ile karşılanmaktadır (Korkmaz, 2003, s. 393). Metnin incelelen bölümünde tek soru sıfatı tespit edilmiştir.

ne

ne ʿameldedür 119b/3836, ne mātemdür 122b/3925, ne yerdedür 134a/4316, ne kişisin 146a/4695, ne sebebdendür 163a/5273, ne nesnedür 169a/5456

2.3.2.4. Zarflar

"*Fiillerin, sıfatların, sıfat-fiillerin ve görev bakımından zarf niteliğindeki kelimelerin anlamlarını zaman, ölçü, niteleme, yer, yön vasıta, miktar, şart gibi çeşitli bakımlardan etkileyerek daha belirgin duruma getiren veya sınırlayan kelime türü*" (Korkmaz, 2010, s. 250) zarf olarak isimlendirilmektedir.

Bir eylemin özellik adının gerçekleşebilmesi için en önce bir fiil ve bu fiili gerçekleştirebilecek bir varlığa ihtiyaç vardır. Cümlelerde özne veya varlığın dışında kalan ögeler fiilin nitelikleridir, olayın özellikleridir ve bunlar birer zarftır (Karaağaç, 2016, s.427).

2.3.2.4.1. Zaman Zarfları

"*Fiillerin ya da fiilimsilerin anlamlarını zaman bakımından belirleyip sınırlayan zarflardır.*" (Ediskun, 2017, s. 273). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen zaman zarfları şunlardır:

bes naẓar etdüm ol yazuya **hemīn** 115a/3682

eyü yavuz yazar neyise **hemān** 118b/b 3803

yas <u> mātem ḳıluŋ bu dem **eknūn** 123a/3942

daḫı ölmezden **öŋdin** eyleŋ yas 123a/3943

beze eyülükle kendüŋi **dāyim** 129a/4148

ḳullarumuŋ günehlerin **her-bār** 129a/4151

her zebānıla ẕikr ider **el-an** 132a/4252

söyleyem **imdi** eylegil idrāk 136b/4388

ol sudan **defʿī** ābdest alam 144b/4646

şindi kim gelmişemdür īmāna 149a/4811

2.3.2.4.2. Yer – Yön Zarfları

Fiildeki oluş ve kılışın yer ve yönünü belirten zarflardır. Bunlar ya yer - yön gösteren isimlerin zarf olarak kullanılmalarından ya da yer - yön gösteren sözcüklerin bazı isim çekim eklerini alarak zarflaşmalarından oluşmaktadır (Korkmaz, 2003, s. 498). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen yer - yön zarfları şunlardır:

ṭaşra geldüŋdi söyledüŋ rūşen 124b/3992

gel **berü** bu cemāʿatıla namāz 139a/4472

ol seḥer **ṭaşra** geldi ḫayrü'l-enām 153b/4953

2.3.2.4.3. Durum Zarfları

"*Zarfların önemli bir bölümünü oluşturan durum zarfları fiil, fiilimsi, sıfat ve zarfları durum, nitelik, yaklaşıklık, benzerlik, birliktelik, görecelik, tekrar, ihtimal, kesinlilik, dönüşlülük, işteşlik, sebep gibi birtakım yönlerden etkilerler.*" (Böler, 2022b, s. 148). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen durum zarfları şunlardır:

ṣordum anlara biri **şeylece** dir 115a/3685

zār zār aġladı resūl-ı güzīn 118a/3782

omuzunda ṭururlar anlar **bek** 119a/3818

līk sen göremezsin **eylece** bil 123a/3953

pāre pāre etdi māh daḫı libās 123b/3961

söyleyem **bir bir** aŋla emdi yigit 124b/3995

cevr <ü> zecr eyler imdi **döne döne** 126b/4064

oturupdı **bilesince** ṣıddīḳ 131a/4209

böyle böyle etdi ḥaḳ dese bende 132b/4263

yazılupdı o dirre üzre **güzel** 135a/4344

didi bildürdi ḥaḳ ki **ḫōş** geldüŋ 139a/4458

başına **dürlü dürlü** vāy ḳılam 141a/4539

ṭabʿın anun **didim didim** ḳılur 159a/5133

gerçi göŋlinde **egri** gitmişdi 170a/5492

2.3.2.4.4. Soru Zarfları

"*Soru zarfları, bir sıfatı, bir fiili, bir fiilimsiyi ya da bir zarfı soru ilgisiyle belirleyen zarflardır.*" (Ediskun, 2017, s. 282). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen soru zarfları şunlardır:

nite bilindi merdümān fikr et 114b/3661

bu sözi **nişe** didiŋüz söyleŋ 122b/3924

ne görüpdür **ne** işidüpdür hem 132b/4256

didüm anda **n'içün** ṭurur dirre 134a/4319

nice işitdüm anı söyleyeyin 134b/4331

2.3.2.4.5. Miktar Zarfları

Miktar zarfları, bir sıfatın, bir zarfın ya da fiildeki oluş ve kılışın miktarını, ölçüsünü, derecesini gösteren zarflardır. Yapı olarak yalın ve türetme kelimelerden oluşabildiği gibi diğer zarf çeşitlerinde de olduğu gibi farklı kelime gruplarından da oluşabilmektedir (Korkmaz, 2003, s. 517). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen miktar zarfları şunlardır:

yaşlar aḳıtdı gözleri **bī-ḥad** 117b/3771

biŋ biŋ irişe rūḥlarına selām 123b/3869

ol duʿā **hīç** ḳabūl olmaz dir 127b/4095

2.3.2.5. Edatlar

"*Arapça bir kelime olan edat 'alet' ve 'vasıta' demektir. Onun gramerdeki mânâ ve yerini tespit ederken de bu aslî mânâsını göz önünde bulundurmak gerekir.*" (Hacıeminoğlu, 2015, s. XII). Edatlar, tek başlarına bir anlam ifade etmeyip genellikle isimlerden sonra gelerek geldiği isimle diğer kelimeler arasında ilişki kurmaya yarayan görevli kelimelerdir. Kurdukları ilişki daha çok zarf veya sıfat ilişkisidir. İsimlerden sonra gelerek anlam kazanmaları sebebiyle isim hâl eklerine benzemelerine rağmen kelime olmaları ve sonuna geldikleri kelimelerle zarf ya da sıfat işlevinde zengin anlamlı edat grubu oluşturdukları için onlardan ayrılmaktadırlar (Tiken, 2004, s. 1).

2.3.2.5.1. Ünlem Edatları

Bu edatlar her türlü duygu ve heyecanı ifade etmmek için kullanılmaktadır. Köken ve yapı bakımından ya doğanın seslerinin taklit edilmesi ya da duyguların yorumlanıp ses

şeklinde gösterilmesi şeklinde oluşmuşlardır (Hacıeminoğlu, 2015, s. 293). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen ünlem edatları şunlardır:

ah elüŋden senüŋ dedi ḥavvā 172a/5559

başına dürlü dürlü **vay** ḳılam 141a/4539

diŋle nite aderür **iy** dil-şād 114b/3650

yüz urasın eşigüme **hey** yār 153b/4957

yā ḫıżr bir bir anları söyle 188b/3805

2.3.2.5.2. Çekim Edatları

"*İsimlerden sonra gelerek, bağlı olduğu isimle cümlenin diğer unsurları arasında zaman, mekân, tarz, benzerlik, başkalık v.b. gibi bakımlardan çeşitli ilgiler kuran kelimlere çekim edâtı diyoruz.*" (Hacıeminoğlu, 2015, s. 1). Bu edatlar mutlaka bir isimden sonra geldikleri için isim hâl eklerine çok benzemektedirler. Metnin incelenen bölümünde tespit edilen çekim edatları şunlardır:

dünyadan āḫiret **ṣaru** gitdi 121a/3878

ṭaġlar **gibi** mevc urup deryā 145a/4666

ümmet-i muṣṭafā **içün** el-ān 130a/4183

dürlü saġular ile söylerler 121b/3902

uşbu ḥāl **üzre** olayın gūyā 116b/3727

kīş baḥrine **dek** erişdük çün 129b/4160

şol **ḳadar** dökdi gözleri yaşı 145b/4691

anlara bizden **ötrü** etme ʿaẕāb 168a/5435

ādemī **birle** içi ṭopṭolu 116a/3718

iʿtikād aŋa **göre** ḳıla cenān 121b/3903

sūfīdür **deyü** iḥtirām itdük 151b/4887

2.3.2.5.3. Bağlama Edatları

"Bağlama edatları, cümleleri veya cümle içinde kelimeleri ve kelime ġruplarını ya mânâ bakımından, yahut şekil itibariyle birbirine bağlayan sözlerdir." (Hacıeminoğlu, 2015, s. 112). Metnin incelenen bölümünde tespit edilen ünlem edatları şunlardır:

2.3.2.5.3.1. Sıralama Edatları

biri mīm **ü** birisi nūn miṣāl 117a/3750

eyledüm anda ḫōş-namāz **u** duʿā 138a/4435

defʿ ḳıldı **vü** buldı maʿmūrī 118a/3786

2.3.2.5.3.2. Karşılaştırma Edatları

gāh ʿumḳı görindi deryānuŋ / **gāh** kūhın düzetdi lüblānuŋ 145a/4667

hem öŋinde vü **hem** soŋında iy cān 123a/3947

ne cezāʿ **ne** fezaʿ gider **ne** bīm 121a/3876

2.3.2.5.3.3. Cümle Başı Edatları

līk götürmeye özüŋ ṭāḳat 122a/3917

çünki bu pendi oġlına loḳmān 116b/3734

ger ṣorarsaŋ ḳayışı ḳandandı 134b/4333

meger anı bilür ola loḳmān 116b/3729

yoḫsa vaḳti bu dem vefātla mı 145b/4687

ṣanki gözden aḳıtdılar dem-i nīl 123a/3938

bes resīḳ ehli verdi ḥıżra cevāb 114b/3658

çün bilindi reşīḳ ehli demi 116a/3708

2.3.3. Fiil Çekimi

2.3.3.1. Basit Kipler

2.3.3.1.1. Bildirme Kipleri

2.3.3.1.1.1. Belirli Geçmiş Zaman

Teklik Birinci Şahıs: -dUm

ṣordum 115a/3676, urdum 121b/3900, aŋladum 129b/4162, yazdum 130b/4190, ṣıçradum 140a/4496, yapışdum 140a/4496, ṣapışdum 140a/4496, yarlıġadum 144b/4658, ayrıldum 171b/5550

Teklik İkinci Şahıs: -dUŋ

namāzı ḳılduŋ 138b/4443, buyurduŋ 140a/4502, bozduŋ 145b/4690, bulduŋ 159a/5136, alduŋ 172a/5557

Teklik Üçüncü Şahıs: -dI

ḳodı 114b/3673, çıḳdı 115b/3700, buyurdı 116b/3724, açıldı 117b/3760, aḳıtdı 117b/3771, yarlıġandı 118b/3795, olmadı 157b/5085, düşdi114b/3667, bilindi 115a/3684, götürdi 118a/3773, geyindi 123b/3965, döndi 128b/4124, bilmedi 157b/5085

Çokluk Birinci Şahıs: -dUK

oḳuduḳ 114b/3668, bulduḳ 116a/3712, varduḳ 138b/4451, yuduḳ 155b/5027, namāzını ḳılduḳ 158a/5102, ṣatduḳ 167b/5319, ʿahd eyledük 114b/3670, didük 116a/3712, bezedük 121b/3893, eşitdük 122b/3926, gitdük 129a/4141, yürütdük 139a/4483

Çokluk İkinci Şahıs: -dUŋUz

yuduŋuz 156a/5030, ṭaraduŋuz156a/5030, ḳoduŋuz 156a/5030, bulduŋuz 168a/5431, olduŋuz 171b/5551

Çokluk Üçüncü Şahıs: -dIlAr

ṣordılar 120b/3866, aḳıtdılar 123a/3938, aldılar 152b/4925, maẓlūm oldılar 155b/5025, atdılar 167b/5409, dediler 115a/3689, geldiler 122b/3936, istediler 152b/4928, getürdiler 158a/5101

2.3.3.1.1.2. Belirsiz Geçmiş Zaman

Teklik Birinci Şahıs: -mIşAm

ṭuyurmışam 118b/3793, yazmışam 130b/4191, ṣormışam 134a/4310, yaḳmışam 142b/4582, ḳalmışam 148a/4767, eşitmişem 120b/3857, görmişem 135a/4345, sürmişem 146b/4726, giyürmişem 173a/5597

Teklik Üçüncü Şahıs: -mIş

ṭuş olmış 122a/3912, yazmış 132a/4249, urmış 153b/4954, baglamış 171a/5529, söylemiş 131b/4229, girmiş 161a/5204, sürmiş 168a/5428

Çokluk Birinci Şahıs: -mIşUz

görmişüz 114b/3666

Çokluk Üçüncü Şahıs: -mIşlAr

bühtānı etmişleridi 167b/5409

2.3.3.1.1.3. Geniş Zaman

Teklik Birinci Şahıs: -(A)r men, -(U)r men, -(A)rAm, -(U)rAm, -mAzAm (olumsuz)

istifsār edermen 129b/4168, aġlarmen 165b/5344, ṭaġlarmen 165b/5344, yaraduram 132b/4257, utanuram 133a/4276, ṣalaram 141a/4540, ḳorḳaram 142b/4579, ḳılaram 144a/4626, varuram 150a/4832, bildürem 124a/3984, iderem 126a/4038, severem 133b/4293, bilürem 151a/4868, gönderürem 162a/5237, çıḳarmazam 132b/4262, acımazam 172a/5553, dimezem 126b/4070, vermezem 141a/4528

Teklik İkinci Şahıs: -(A)rsIn, -(U)rsIn

aġlarsın 165b/5343, ṭaġlarsın 165b/5343, eylersin 140/a4498, söylersin 140/a4498, yaḳılursın 146a/4707, görürsin 140a/4500, bilürsin 149a/4796

Teklik Üçüncü Şahıs:-(A)r, -(U)r

yarlıġar 118b/3794, yazar 119b/3824, ṭoġar 119b/3831, dutar 122a/3931, müteḥayyir ider 130a/4176, der 136a/4377, sürer 136b/4387, diler 150a/4832, lāl olur 124a/3984, bulur 126a/4049, artırur 127a/4084, bilür 149b/4823, irişür 154a/4980, dökilür 154b/4982, erür 156b/5053, ölür 158a/5108

Çokluk Birinci Şahıs:-(A)rUz

varuz 114b/3671, severüz 114b/3671, yazaruz 115b/3691, giderüz 115a/3689, derüz 115b/3693, iderüz 122a/3919, sürerüz 148a/4761, eylerüz 155b/5026

Çokluk İkinci Şahıs:-UrsIz

enīn ḳılursız 122a/3915

Çokluk Üçüncü Şahıs:-(A)rlAr, (U)rlAr

yazarlar 119b/3837, ṭururlar 119a/3818, aġlaşurlar 122a/3914, ʿāḳ olurlar 143b/4621, aŋarlar 147a/4740, bilinürler 114b/3664, mātem eylerler 121b/3902, söylerler 124a/3985

2.3.3.1.1.4. Gelecek Zaman

Teklik Üçüncü Şahıs:-(y)IsAr

yārānı olısar 137a/4403, oḫşayısar 150b/4847, bulmayısar 153a/4943, irmeyiser 162a/5238, geliser 165a/5337

- sA gerek, - a gerek

her ne ederseŋ cezāsı olsa gerek /her ne kim etse kişi bulsa gerek 129a/4149

-sArdUr

bulısardur 141a/4536, olısardur 141a/4538, alısardur 165a/5329, geliserdür 130b/4196

2.3.3.1.2. Tasarlama Kipleri

2.3.3.1.2.1. Dilek-Şart Kipi

Teklik Birinci Şahıs: -sAm

görsem 115a/3678, gelmezisem 165a/5335

Teklik İkinci Şahıs: -(I)sAŋ

varsaŋ 138a/4438, olurısaŋ 152a/4904, işleseŋ 129a/4139

Teklik Üçüncü Şahıs: -sA

ṭolsa 119b/3829, aŋsa 119b/3838, farż ḳılmasa 128a/4117, dutınsa 146b/4723, ṣallasa 169a/5458, ölse 119b/3835, işlese 120a/3845, severse 143b/4558

Çokluk İkinci Şahıs: -sAŋUz

dilerseŋüz 168a/5433, etmeseŋüz 168b/5448

2.3.3.1.2.2. İstek Kipi

Teklik Birinci Şahıs: -(y)Am

ḳınamayam 133a/4277, ḳurtaram 133a/4278, alam 147a/4734, ḳılam 157a/5072, ṣatam 161b/5214, söyleyem 116b/3730, diyem 117b/3765, görem 153b/4959, ʿarż idem 154a/4968

Teklik İkinci Şahıs: -(y)AsIn, -e sen

maḳbūl olasın 118b/3797, ḳurtulasın 142b/4578, urasın 142b/4580, çaġırasın 148b/4781, bilesin 119a/3809, göresin 125b/4029, söyleyesin 140b/4524, bile sen 120b/3866, vere sen 152a/4905

Teklik Üçüncü Şahıs: -(y)A

oḳıya 116b/3725, ṭuya 118b/3793, ḳoya 128a/4104, bağışlaya 131a/4213, deye 117b/3759, görmeye 125a/4014, söyleye 135a/4358

Çokluk Üçüncü Şahıs: -(y)AlAr

ḳaplayalar 116b/3755, ṭutalar 123b/3954, çıḳaralar 151a/4866, aġlayalar 155b/5024, içeler 121b/3888, ilteler 132a/4237, göreler 159b/5152, erişeler 162b/5252, deyeler 167a/5394

2.3.3.1.2.3. Gereklilik Kipi

-sa gerek

her ne ederseŋ cezāsı olsa gerek 129a/4149

her ne kim etse kişi bulsa gerek 129a/4149

2.3.3.1.2.4. Emir Kipi

Teklik Birinci Şahıs: - (y)AyIn, - (y)AyUm

ṣorayın 130b/4187, şād olayın 149b/4819, yazayın 171a/5532, bileyin 115b/3697, vereyin 122a/3908, geleyin 130b/4187, içeyüm 147a/4734

Teklik İkinci Şahıs: Ø, -GIl

mutīʿ olġıl 141b/4553, söylegil 116b/3736, etgil 119a/3808, diŋlegil 124a/3971, demegil 125b/4031, söyle 128b/4126, aŋla 124b/3995, oḳı 154b/4993, ver 167a/5404

Teklik Üçüncü Şahıs:-sUn

güşāde olsun 172b/5579, bildürsün 120a/3850, bāḳī eylesün 173a/5600

Çokluk Birinci Şahıs: -(y)ElUm

bilelüm 121b/3901, sürelüm 129a/4140, idelüm 139a/4473, ʿibādet eyleyelüm 146a/4701, bitirelüm, 163b/5290

Çokluk İkinci Şahıs:-(U)ŋ, -(U)ŋUz

ʿarż idüŋ 114b/3665, ṭapuŋ 138a/4440, duʿā eyleŋ 139a/4461, dil-şād oluŋuz 161a/5195, diŋleŋüz 114b/3666, söyleŋüz 122a/3916, viriŋüz 122b/3929, ḳıyām eyleŋüz 152a/4896

2.3.3.2. Birleşik Kipler

2.3.3.2.1. Hikâye Birleşik Kipler

2.3.3.2.1.1. Belirli Geçmiş Zamanın Hikâyesi

fermān oldıdı 142b/4587, 164b/5311, 167a/5397

2.3.3.2.1.2. Belirsiz Geçmiş Zamanın Hikâyesi

bulmışıdı 120a/3842, fidā olmışıdı 134b/4335, ḳalmışıdı 144b/4653, ermişidi 133a/4271, düzmişidi 134b/4338, giyinmişidi 145b/4682, olmışdı 134b/4326, bulmışdı 136b/4390, ṭolmışdı 136b/4390, ṭutmışdı 164a/5304, bağlamışdı 170a/5498, meclis etmişdi 128b/4133, dikmişdi 134a/4315

2.3.3.2.1.3. Geniş Zamanın Hikâyesi

ḳorḳarıdı 134b/4330, saçardı 121a/3880, dutardı 122b/3936, yazardı 127a/4080, deridi 121a/3885, ditreridi 134b/4329, alurdı 121a/3884, ḳaldururdı 166b/5384, ḳılurıdı 169b/5480, degişürdi 146a/4693, getürürdi 166b/5382, belürmezdi 127a/4080, irürmezdi 144a/4629, görmezidi 144b/4644

2.3.3.2.1.4. İstek Kipinin Hikâyesi

çekeydi 121a/3881, ereydi 141b/4547, yimeyeydi 168b/5444, göreydüm 124a/3975, ireydüŋ 125b/4022

2.3.3.2.1.5. Şart Kipinin Hikâyesi

ṭartsalardı 132a/4241

2.3.3.2.2. Şart Birleşik Kipler

2.3.3.2.2.1. Belirli Geçmiş Zamanın Şartı

çevirdüŋise 162a/5225, taḥvīl eyledüŋise 162a/5236

2.3.3.2.2.2. Geniş Zamanın Şartı

yazarsa 119b/3832, ṣorarsaŋ 134b/4333, ḳorḳarısan 133a/4278, ḫurūc ederse 117a/3741, dilerse 125b/4037, severse 143a/4604, işlerisen 119b/3826, alursa 122a/3911, varursa 170a/5505, telbīs ḳılursa 171b/5541, ehl-i ikrām olurısaŋ 152a/4904, erürseŋ 168b/5450, dirlik etmezseŋ 128b/4122, görmezse 151b/4890

2.3.4. Ek Fiil

Teklik Birinci Şahıs: +(y)Am, +ven

andayam 140a/4501, biŋ ṭoḳuz yüz yaşumdayam 146a/4697, ādemven 129a/4150, ḥāḳimven 144a/4626, benven 146a/4696, ḳureyşīven 163a/5269

Teklik İkinci Şahıs: +sin

sensin 157a/5068

Teklik Üçüncü Şahıs: durur, +dUr

bāb-ı ümmet durur 117b/3766, var durur 119b/3825, anuŋçun durur 122b/3928, muḥammed durur 146a/4704, saḫtī durur 147b/4759, ebū bekr-i mūsādur 114b/3660, nişe yoḳdur 118b/3799, omuzuŋdur 118b/3799, adıdur 119b/3828, yārdur 144a/4639, nitedür 139b/4476, gözümdür 141a/4540, içindedür 146a/4709, sözlerüŋdür 150a/4840, ümmetidür 157b/5083

Çokluk Üçüncü Şahıs: +lAr durur, +lArdUr

yıllardurur 125b/4023

Ek Fiilin olumsuzu: degül

164b/5318 yollar degül durur

Ek Fiilin soru şekli:

yoḳ mıdur 151b/4889

Ek Fiilin hikâyesi:

zinde idi 122b/3922, ṭirreden idi 134b/4332, bād idi 141a/4530, adı idi 150b/4852, yoġıdı 116a/3717, ḳandayıduŋ 150a/4833

Ek Fiilin rivayeti:

andayımış 115b/3700

2.3.5. Soru Eki

gördi **mi** görmedi **mi** söyle anı 117b/3769

kimesne işidür mi di anı 120b/3861

böyle **mi** olur işi anuŋ di ḫaber 147b/4744

āşinā ermeye **mi** sulṭāne 170a/5495

ʿiddet olur **mı** söylegil anı sen 120b/3869

ʿiddet olur **mı** ḳıl beyān hemān 120b/3870

yāḫūd olmaz **mı** eylegil takrīr 121a/3871

gele **misin** bize bu dem di meʾāl 165a/5330

2.3.6. Fiilimsiler

Fiilimsiler, fiil kök ve gövdelerine belirli eklerin eklenmesiyle türetilirler. Fakat şahıs ekleri almadıkları ve çekime girmedikleri için yargı bildirmezler. Dolayısıyla fiilimsilere bitmemiş fiil ya da çekimsiz fiil de denmektedir. Fiilimsiler, bir oluş, kılış ve bir durum bildirdikleri, olumlu – olumsuz halleri yapılabildiği ve zaman gösteren ekler de alabildikleri için fiil özelliği gösterirler. Bununla beraber çekime girmemiş olmaları sebebiyle isim sınıfına da girmektedirler. Bunlar isim gibi kullanılarak ad, sıfat ve zarf görevinde kullanılabilen fiil şekilleridir (Korkmaz, 2003, s. 863).

2.3.6.1. İsim-Fiiller

-maḳ/-mek

yazmaġa başlar ol ikisi ṭurup 119b/3830

anları aġlamaḳ degül eyü ḥāl 122a/3906

ben dedüm kim ümmīẕ-vār olmaḳ 129a/4142

yarlıġanmaḳ ḫuẕādan istediler 152b/4928

uşbu satmaḳda ṣatun almaḳda 167b/5420

şerḥin etmekde ʿārif olur lāl 124a/3984

biri uyḳu içinde görmek seyr 126b/4057

münkesir dil benüm ḳatuma ermek 127b/4100

sevmek anı bilür ki īmāndan 146b/4714

taŋrı bünyādın eylemekde ḫarāb 147b/4758

bir kişiye ki olursa ölmek 158b/5110

sel-sebīl içmege bulur o sebīl 166b/5377

-mA

yılduz atlaması daḫı iy cān 154b/4985

2.3.6.2. Sıfat-Fiiller

-duḳ, -dük

ḥaḳ buyurduġı yola gitmezseŋ 128b/4122

daḫı üçünci ġıybet olduġı ev 161a/5205

gördügüŋ işleri ḥikāyet ḳıl 121b/3894

melekü'l-mevt resūla beŋzedügi 160a/5161

-An

şeyle ʿahd eyledük ki oġlı toġan 114b/3670

yaʿnī ervāḥdı ṭutan mātem 123b/3958

tā oḳıyana bilene her rāz 127a/4082

dedi müʾmin olan demez yalan 132b/4260

ümmet olmayan ermez ol ḥāle 157b/5093

ata ana azarlanan ḫāne 162a/5234

sevmeyen ḥāli diŋlegil ki n'olur 142a/4565

vech-i yūsuf görenler el kesti 144a/4631

var ḳıyās et ki cānla seveni 150b/4847

isteyen varup anı anda bulur 163a/5275

-mAz

yaramaz işlerün yazar bu cūd 119b/3828

daḫı ölmezden öŋdin eyleŋ yas 123a/3943

2.3.6.3. Zarf-Fiiller

2.3.6.3.1. Zaman Zarf-Fiilleri

-ıcaḳ, -icek; -ıcaġaz, -icegez

cānib-i ḥaḳdan emr olıcaḳ iy yār 123a/3948

ʿārif olmayıcaḳ bilinmez ḥāl 124b/3988

aŋlayıcaḳ erişdi fetḥü'l-bāb 145a/4674

ölicek raḥmetle aŋalar tamām 127a/4086

irişicek o pīre iy hüşyār 148b/4779

kāfirüŋ gidicek ʿuḳūbet iy cān 153a/4940

göricek bende bes ede ḫande 159b/5154

bende bāliġ olıcaġaz getürür 119a/3822

göricegez muvaḥḥidān anı 166b/5388

-IncA

üç ferişte olınca diŋle hemān 117a/3744

varmayınca semāʿa bilmezsin 124b/3990

şarḳdan ġarba erince her ne ki var 119a/3816

böyle diyüp ḫaber verince türāb 141b/4551

böyle deyince defʿī ebr-i siyāh 149b/4812

etmeyince bes anda gitmezven 163b/5288

-dukça, -dükçe

aġız açduḳça eyleye kelimāt 167a/5393

diŋledükçe sözin erür baŋa ġam 129b/4163

-duġında, -düginde

ṭirresin ṣalduġında yeş̱ribde 134b/4329

ol kişi öldüginde kātibler 119b/3832

vaḳt-i ġāra irdüginde ol sālār 141b/4546

melekü'l-mevt gördüginde hemīn 160a/5166

şebb-i miʿrāca erdüginde resūl 173a/5586

-mAdIn

durmadın yazar ol ḫaṭṭı ḳoymaz 127a/4081

kimesne baḳmadın o dīdāra 153b/4960

ādeme secde ḳılmadın melʿūn 169a/5465

bu selām olmadın arada kelām 172b/5581

cezāʿ<ü> renc ermedin bu demīn 121a/3877

dört biŋ yıl öŋürdü gelmedin 123a/3940

kimse görmedin ol cemāl bu dem 153b/4959

dilemedin dilegüŋ oldı ḳabūl 157a/5068

-AlI

niçe gündür bu olalı bīmār 128a/4114

-duḳda, -dükde

aḫşam olduḳda eylegil iftār 128b/4120

her müʾmin ḳıyāmet olduḳda 157b/5089

derecātını anda bulduḳda 157b/5089

böyle didükde ol cüvān hemīn 148a/4772

defīʿ gördükde cān ede teslīm 159b/5158

2.3.6.3.2. Durum Zarf-Fiilleri

-a,-e

çık**a**madı bes āsümāna bilīs 171b/5545

-u, -ü

rāst-gū olur ol sen aŋlayu baḳ 132b/4267

-ken

bes ṭavāf eyleriken anda hemīn 145b/4680

vermemişken nefes daḫı aṣlā 158b/5114

etmişiken ṭamu olara hücūm 168a/5425

2.3.6.3.3. Bağlama Zarf-Fiilleri

-Up

hīç ġalaṭ olmayup bilinürler 114b/3664

bir niçe pīrler varup getürür 115a/3681

ḥükm-i ḥaḳḳıla başup aṣar mı 115a/3688

gebr dūzaḫda uġrayup cebre 120a/3849

yüzlerine ellerin urup ay <u> gün 123a/3937

ṭırmalayup yüzini māh <u> felek 123a/3949

ḳaldırup anda yirden eyyūbı 125b/4028

eşidüp cān <u> dil ola şādān 116b/3736

başuŋı örtüp it duʿālar iy cān 118a/3777

derdüŋi giderüp devā erüre 125b/4021

dimezem işidüp hemān ṭaŋla 126b/4070

kūh-ı ḳāf üzre gösterüp aŋa ḥad 134a/4320

māhī-i tāze yiyüp etdi duʿā 150b/4857

-UbAn

ḳalpden ḳopuban bulur ol ūc 126a/4049

yapışuban elüme anda hemān 128a/4109

intiḳām ehli oluban urasın 142b/4580

bend uruban ʿiḳāb eylerler 147a/4728

ululayuban aŋa ʿizzet ede 151b/4893

götürüben ʿazābı rāḥat irer 118a/3787

keştīye binüben revān oldum 139a/4464

sürüben er bes anda ṣaḥrāya 148b/4790

bilüben ḳadrüŋ irtifāʿ eyle 159b/5148

baḫş idem saŋa yiyüben içesin 171a/5525

2.3.7. Birleşik Fiiller

"*Birleşik fiil, bir yardımcı fiil ile bir isim veya fiil unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur. İsim ve fiil unsuru önce, yardımcı fiil sonra gelir. İsimlerler oluşturulan birleşik fiillerde esas anlamı isim unsuru taşır. yardımcı fiillerin anlama etkisi yoktur.*" (Özkan, 2000, s. 146).

2.3.7.1. İsim + Yardımcı Fiillerle Oluşan Birleşik Fiiller

Bu birleşik fiiller genellikle yabancı kökenli sözcüklerle et-, it-, eyle-, kıl-, ol- yardımcı fiillerinin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Bununla birlikte yardımcı fiil olmamasına rağmen gel-, tut-, gör-, al-, ver-, bul-, ur- vs. fiileri de yardımcı fiillerle aynı rolde kelimelerle ilişki kurmaktadırlar.

isim+ et-/it-:

fikr et 114b/3661, beyān et 115b/3701, ibtidā etse 117a/3741, suʾāl etdüm 126b/4063, naṣīb etdüm 143a/4596, naḳl etdi 144b/4643, yād etdüm 152b/4917, cemʿ it 123a/3939, keşf

it 127b/4089, semāʿ itdüm 133b/4290, gūş it 137b/4415, ābād it 138b/4448, iḥtirām itdük 151b/4887

isim+eyle-:

suʾāl eyledüm 116a/3723, ʿayān eyle 116b/3726, dīvī eyleyüp 119b/3834, mātem eylerler 121b/3902, duʿā eyle 125b/4021, baḫşiş eyleye 131a/4218, ʿarż eyle 134a/4316, şeh-süvār eyle 139b/4489, siyāset eyleyesin 142b/4579, naẓar eyleye 155b/5026, irtifāʿ eyle 165b/5347

isim+ḳıl-:

semʿ ḳıl 115a/3682, suʾāl ḳıldı 117b/3768, namāz ḳılmaz 128a/4116, emr ḳıldı 130a/4171, ʿibādet ḳılur 138b/4455, cāy ḳılam 141a/4539, geşt ḳıldum 149a/4806, dostlıḳ ḳıla 155a/5002, şefāʿat ḳıla 156b/5055, iki yüzlü ḳılur 158b/5118

isim+ol-:

beyān olına 115b/3704, ḫoşnūd ola 117a/3740, taḳdīr olsa 118a/3783, bāliġ olıcaġaz 119a/3822, nizār oldı 123b/3960, şerḥ olınmaz 124a/3982, zeyn ola 132a/4237, vāḳıf ol 137a/4406, ḳāyil oldı 141a/4530, revān oldum 145b/4681, naḳş olındı 169a/5470

Diğerleri:

söze geldiler 122b/3936, ḫōş geldüŋ 146a/4700, ʿaḳlı gitdi başından 145b/4689, ṭoġru yol dutup 115a/3689, düşmen dutına 142a/4561, yas ṭuta 123b/3963, sözüŋ ṭutam 170b/5518, göz gözi görmezidi 144b/4644, dile aldur 125a/4009, ābdest alam 144b/4646, ḳalup ḫayrān 147b/4750, cevāb verdi 121a/3872, ġarḳa verdi 142a/4573, yalan çıḳarmazam 132b/4262, ḫaber söyleyem 118b/3798, selāmet bulur 118a/3785, cān bulup 160b/5187, aġzın açar 147a/4731, söz açdı 171b/5539, kulaġ urdum 121b/3900, yüz urdı 153b/4952, cānı ṭaġlamaġı 122a/3905, ḫüküm sürüp 116a/3715, ṣafā süre 127a/4083, īmān getürdi 148b/4782, ḳatına vardum 124b/3997

2.3.7.2. Fiilimsi + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

2.3.7.2.1.İsim-Fiil + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

2.3.7.2.1.1. İstek Fiili (-mAk iste-)

yarlıġanmaḳ ḫuẕādan istediler 152b/4928

2.3.7.2.2. Sıfat-Fiil + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

2.3.7.2.2.1. Bitirme – Sonuç Fiili (-mIş ol-)

girmiş olsa ne raḥmet ire aŋa 161b/5212

2.3.7.2.3. Zarf-Fiil + Yardımcı Fiille Oluşan Birleşik Fiiller

"*Fiillerin –a, -e; -ı, -i ve –u, -ü zarf fiil şekillerine bazı özel fiiller eklemek suretiyle yapılır. Bu birleşmede yardımcı fiiller, zarf fiilin anlattığı kılış ve oluşu tasvir eder, onun nasıl, ne şekilde olduğunu veya yapıldığını belirtirler.*" (Özkan, 2000, s. 148).

2.3.7.2.3.1. Yeterlik Fiili

ṣalabildi 134b/4324, bulımaz 141a/4541, olamaz 161b/5218, göremezsin 123a/3953, idrāk idemez 125a/4008

BÖLÜM 3: METİN

114b

3657 hep ebū bekrsüz neden bu ḥāl
söyle bilem kim[9] nitedür aḥvāl

3658 bes[10] reşīḳ[11] ehli verdi[12] ḥıżra cevāb
dedi[13] diŋle ḥikāyeti iy şāb

3659 ḳoşdur yanına anuŋ bir ad
diŋle nite ad erür[14] iy dil-şād

3660 kim ebū bekr-i mūsādur nāmı
böyledür bu vilāyet esāmī

3661 birine hem ebū bekr-i ṣābit
nite bilindi merdümān fikr et[15]

3662 birisidür ebū bekr-i zāhid
birisi hem ebū bekr-i ʿābid

3663 hīç ad olmaya ḳoşulmaya nām
biribirini[16] böyle bilür enām

3664 hīç ġalaṭ olmayup bilinürler[17]
böyledür bil ki ḥāli iy server

[9] BK'de yok.
[10] BK pes
[11] Sözcük iki nüshada da وسیق şeklinde yazılmıştır.
[12] BK virdi
[13] BK didi
[14] MK ederüz
[15] BK it
[16] BK biribirin
[17] BK bulınurlar

3665 ben dedüm[18] hep[19] ebū bekr n'içün
adıŋuzdur ki ʿarż idüŋ eknūn
3666 didiler diŋleŋüz anun sebebin
görmişüz naʿt-ı bū bekr kütübin
3667 günler içre meger ki bir gün iy cān
bir varaḳ geldi düşdi şehre hemān
3668 yazılu ḫaṭṭ varıdı[20] oḳuduḳ
ol ebū bekr naʿtını bulduḳ
3669 vaṣf <u> naʿtı[21] çü bildük anda hemān
bize ol ad ḫōş gelür iy cān
3670 şeyle[22] ʿahd eyledük ki[23] oġlı toġan
bū bekr ḳoya adını iy cān
3671 tā ḳıyāmet bu adıla varuz
severüz uşbu adıla yāruz
3672 ḫıżr dir gördüm anda bir pīri
içlerindeki ehl-i tedbīri
3673 dedüm[24] aduŋ nedür beyān eyle
ataŋ anaŋ ne ad ḳodı söyle
115a
3674 der ebū bekr-i ʿahddur adum

[18] BK didüm
[19] BK heb
[20] BK var idi
[21] BK vaṣf u naʿtı
[22] BK şöyle
[23] BK'de yok.
[24] BK didüm

uşbu resmile[25] aŋılur yādum

3675 ataŋ adı nedür didüm söyle

bizlere anı da beyān eyle

3676 atam adı didi bū bekr-i beşīr

ceddi adını daḫı ṣordum dir

3677 dir ebū bekr-i müʾmin eydürler

ceddüm adını bilgil iy server

3678 ben dedüm[26] ol varaḳ ḳanı görsem

ḥaṭṭınuŋ sırrına bu dem ersem[27]

3679 dedi[28] bir pīrimüz var iy ḳaşmer

ol varaḳ anda durur aŋla ḥaber

3680 ḫıżr dir getürüŋ anı görelüm

ol varaḳ sırrına bu dem erelüm[29]

3681 bir niçe pīrler varup getürür

virüben baŋa cümlesi oturur

3682 bes[30] naẓar etdüm[31] ol yazuya hemīn

semʿ ḳıl iy muẓafferüm diyeyin

3683 yazılu gördüm ayet-i tevrīt

yayılup ʿāleme bu resmile[32] ṣīt

[25] BK resm ile
[26] BK didüm
[27] BK irsem
[28] BK didi
[29] BK irelüm
[30] BK pes
[31] BK itdüm
[32] BK resmile

3684 naʿt-ı bū bekr içinde yazılu hemīn[33]
neden imiş bilindi baŋa yaḳīn
3685 anlaruŋ yoḳ içinde mīr ü vezīr
ṣordum anlara biri şeylece[34] dir
3686 bizde ẓulm olmaz ehl-i insāfuz
ġıll <u> ġışş olmaz içleri ṣāfuz
3687 beg ü paşayı n'iderüz bārī
eylemezüz cihanda bed-kārı
3688 ḳāżī vü müftīŋüz ḳanı var mı
ḥükm-i ḥaḳḳıla başup aşar mı
3689 dediler[35] ḳāżī <vü> müftīyi n'iderüz
çünkü biz ṭoġru yol dutup[36] giderüz
3690 ben dedüm[37] mesʾele düşe müşkil
ḥall eden[38] kimdür anı iy ʿāḳil
115b
3691 dediler[39] mesʾele düşe müşkil
yazaruz kaġıd üzre şeylece[40] bil
3692 bu[41] varaḳ üzre ḳoruz anı iy cān
müftimüz bizüm ol durur el-ān

[33] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[34] BK şöylece
[35] BK didiler
[36] BK ṭutup
[37] BK didim
[38] BK iden
[39] BK didiler
[40] BK şöylece
[41] BK bir

3693 berr derüz yā ilāhī mevlāyī
veripdüŋ[42] uşbu ism-i āʿlāyı
3694 hürmetine bu aduŋ iy sübḥān
mesʾelemüz biline uşbu zamān
3695 defʿī ol demde bir yaşıl yazu
yazılur mesʾele altına dersü
3696 mesʾelenüŋ cevāb<ı>[43] olur ẓāhir
uşbudur ḥalimüz dedüm[44] bir bir
3697 ḫıżr der[45] ben de göreyin bileyin
tā yaḳınum ziyādına ireyin
3698 müşkilüm ḥall ola benüm daḫı dir
biline nite olısar taḳdīr
3699 dutdı[46] bir pīr elümi[47] ol demler
iltdi bir pīr evine diŋle ḫaber
3700 ol varaḳ meger andayımış[48] iy cān
çıḳdı bir şaḫıṣ anda bes[49] o zamān
3701 mesʾeleŋ ne durur[50] beyān et[51] dir
bilelüm bu zamān ʿayān it dir

[42] BK viripdüŋ
[43] BK cevābı
[44] BK didim
[45] BK dir
[46] BK ṭutdı
[47] BK'de sözcük اولومى şeklinde yazılmıştır.
[48] BK anda imiş
[49] BK pes
[50] BK nedür
[51] BK it

3702 dedi[52] ḫıżr aŋa şeyḫ-i dānā bil
mesʾelem diŋle bu dem iy ʿākil
3703 atam öldi biz iki ḳardaşlar
daḫı bir ḳız ḳalıpdur aŋla ḫaber
3704 nite mīrāṯ alur beyān olına
mesʾele ne durur ʿayān olına
3705 ṣūret-i mesʾeleyi yazdı o pīr
ol varaḳ üzre ḳodı oldu ḫabīr
3706 gördüm ol demde ḫaṭṭ-ı sebzi hemān
yazılup ol varaḳda oldı ʿayān
116a
3707 yazılu anaŋuza altıda bir
iki size bir ḳıza ola dir
3708 çün bilindi reşīḳ ehli demi
ol muṯaḳḳīye eyledüm güzeri
3709 çünki ki[53] erişdüm[54] o şehre daḫı iy cān[55]
cemʿ olur ḳatuma hemān pīrān
3710 ṣordum anlara ancılayın hem
nişe yoḳdur emīr ü ḳāżī bu dem[56]
3711 ancılayın olar da verdi[57] cevāb

[52] BK didi
[53] BK'de yok.
[54] BK irişdüm
[55] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[56] BK hem
[57] BK virdi

ḫaṭṭ-ı sebzile[58] mesʾele her bāb

3712 şeyle[59] bulduḳ varaḳda nām-ı ʿömer

kim saŋa didük uşbu demde ḫaber

3713 nite ki anlar mesāʾili idrāk

hem bular eylece[60] ederdi[61] pāk

3714 irdüm andan daḫı be-şehr-i ḥarīṣ

uşbu tertīb üzre olarda ḥarīṣ

3715 ancılayın bular daḫı dem urup

nām-ı ʿoṯmān üzre ḥüküm sürüp

3716 hem ʿalī şehri daḫı ancılayın

ḥükm eylerleridi[62] bil ki hemīn

3717 bu şehirler ki söyledüm ben iy cān

çevresinde yoġıdı ābādān

3718 başka başka şehirler idi ulu

ādemī birle içi ṭopṭolu

3719 baŋa geldi ʿacāyib[63] ol dört şehr

gerçi görmişvenin zamān-ı dehr

3720 var gümānum ki benden artuk hīç

kimse anları görmedi ṭaş <u> iç[64]

3721 böyle diyüp ḫıżr muẓaffere iy cān

---

[58] BK ḫaṭṭ-ı sebz ile
[59] BK şöyle
[60] BK öylece
[61] BK iderdi
[62] BK eylerler idi
[63] BK ʿacāʾib
[64] BK ṭaş u iç

ver[65] salavāt muḥammede bu zamān

3722 döndi yene muẓaffer-i deryā

ḫıżra dir iy güzide-i dānā

3723 der[66] suʾāl[67] eyledüm[68] ki iy mih-ter

ḥaḳḳ resūlı ki ḫāṣ peyġāmber[69]

116b

3724 ḥaḳ ṣalāt selāmı[70] ola aŋa yār

böyle buyurdı aḥmed-i muḫtār

3725 müʾmin uçmaġa[71] girmez illā meger

besmele oḳıya ki gire ol er

bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm[72]

3726 uşbu ḥālet demin ʿayān[73] eyle

bileyin ol nedür beyān eyle

3727 didi ḫıżr iy muẓaffer-i deryā

uşbu ḥāl üzre olayın gūyā

3728 sözler söyleyem ki kimse semāʿ

etmemiş[74] ola bil iy merd-i şecāʿ

3729 meger anı bilür ola loḳmān

---

[65] BK vir
[66] BK dir
[67] BK suʾāl
[68] BK eylerem
[69] BK peyġamber
[70] BK ṣalāt u selāmı
[71] BK cennete
[72] "Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla"
[73] BK beyān
[74] BK itmemiş

ki oġlıyla[75] sürerdi ol devrān

3730 söyleyem ol hikāyeti hey yār

bir gün ol ḥikmet issi ḫōş-güftār

3731 oġlına ol nasīḥat eylerdi

pend sözlerin aŋa söylerdi

3732 dirdi her işe[76] ibtidā[77] idesin

diyeyem saŋa[78] anda sen n'idesin

3733 besmele birle başla ol işe

düşmeye gönlüŋ anda teşvīşe

3734 çünki bu pendi oġlına loḳmān

verdi[79] yüz gün daḫı yaşadı hemān

3735 söyleyem saŋa ḫōş hikāyet hem

söyle dir ol mużaffer-i ʿālem

3736 eşidüp cān <u> dil[80] ola şādān

söylegil uşbu dem iy[81] ḫıżr-ı zamān

3737 dedi[82] loḳmāndan semāʿ etdüm[83]

kadrüm anuŋla irtifāʿ etdüm[84]

3738 cennetüŋ didi bir ḳapusı var

taḫte-i altunla yapusı var

---

[75] BK oġlı ile
[76] "işe" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[77] BK iptidā
[78] "saŋa" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[79] BK virdi
[80] BK cān u dil
[81] BK'de yok.
[82] BK didi
[83] BK itdüm
[84] BK itdüm

3739 adı reyyān durur ol ḳapunuŋ
mʿarifet dürrlerin bu dem ḳapunuŋ
117a
3740 şol kişi girer ol ḳapudan iy cān
ḫoşnūd ola o[85] kişiden ramażān
3741 ibtidā[86] etse[87] besmeleyle orūc
ṣıdḳ-ı ihlāṣla ederse[88] ḫurūc
3742 berekātıla besmelenüŋ iy cān
yārdür bil ṭoḳuz melek-i sübḥān
3743 biri ḥā şekli biri yā şekli
biri mīm şekli luṭfıla bekli
3744 bes[89] hā vü yā vü mīm iy cān
üç ferişte olınca diŋle hemān
3745 bende-i raḥīm rūze-dār ol demler
ol ferişte üzre otura ber-ser
3746 naḳş ola alnında şekl-i bi'smi'l-lāh
ol[90] ḳapudan ki bula cennete rāh
3747 üç melek daḫı başı üzre ṭura
vaṣf edem[91] anları saŋa iy sere
3748 biri şekl-i elif birisi lām

[85] BK ol
[86] BK iptidā
[87] BK itse
[88] BK iderse
[89] BK pes
[90] BK olsa
[91] BK idem

birisi şekl-i hādur aŋla tamām

3749 üç ferişteh daḫı ḳıla peydā

biri ḥā şekli ola key zībā

3750 biri mīm ü birisi nūn miṯāl

gevdesinde ola bendenüŋ[92] bil ḫāl

3751 tā ki ol bende ire uçmaġa

niʿmet ü seyr ü ḥūr ḳuçmaġa

3752 inşāa'l-lāh ḫuẕā[93] ḳıla rūzī

her ki rūzeyle geçire rūzı

3753 taḥt <u> fevḳıla[94] çevresi melekūt

gire cennāta bula cānı sükūt

3754 bes[95] melekler aŋa ola nāẓır

besmele şekli andadur ḥāżır

3755 besmele oḳıya ol ferişтehler

ol ḳuluŋ çevresini ḳaplayalar

3756 kimisi diye anda bi'smi'l-lāh

kimi raḥman[96] adın deye her gāh

117b

3757 kimisi er-rahīm yād edeler[97]

ol ḳapudan cinān<a>[98] dek gideler

---

[92] BK bende bek
[93] BK ḫudā
[94] BK taḥt u fevḳıla
[95] BK pes
[96] BK raḥmān
[97] BK ideler
[98] BK cināna

3758 ol ḳapudan gire ṭoḳuz melekūt
luṭf gösterde ḥażret-i ceberūt
3759 deye ol bende daḫı ol dem iy cān
uşbu esmāyı anda dilde revān
bi'smi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm[99]
3760 dünyada ẕikr iderdi dāyim[100] iy cān
āhiretde açıldı bāb-ı cinān
3761 bāb-ı reyyāndan girer be-cinān
var sekiz ḳapusı cinānuŋ i cān
3762 biri reyyān biri bābu'l-lāh
bāb-ı raḥmet durur biri ol āgāh
3763 birisi daḫı bāb-ı teslīm ol
biri bāb-ı siyāḥ durur uṣūl
3764 birisi bāb-ı zilʿadur anuŋ
gir revān şād ola senüŋ cānuŋ
3765 bāb-ı rıḍvandur biri daḫı hem
sekizincisi nedür anı diyem
3766 bāb-ı ümmet durur muhammed-çün[101]
ʿālemüŋ muḳtedāsı aḥmed-çün[102]
3767 çünki bildüŋ bu heşt ebvābı
ver[103] ṣalavāt ki ire dil-tābı

[99] "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla"
[100] dāʾim
[101] BK içün
[102] BK içün
[103] BK vir

sūʾāl kerden muẓaffer-i deryā ez-ḫıżır ʿāleyhi's-selām[104]

3768 bes[105] muẓaffer suʾāl ḳıldı iy cān
ḥıżrdan söyleyem ne didi hemān

3769 muṣtafā ata ana türbesini
gördi mi görmedi mi söyle anı

3770 ḫıżr der[106] iy muẓaffer-i deryā
görd<i> türbelerin resūl-ı ḫuẕā[107]

3771 aġladı anlaruŋıçun aḥmed
yaşlar aḳıtdı gözleri bī-ḥad[108]

118a

3772 anası gūrı üzre ṭamladı yaş
hem resūlıçun aġladı ṭaġ <u> ṭaş[109]

3773 berekāt-ı dü ḳaṭre-i maḥmūd
ḥaḳ ʿazābın götürdi ol dem rūd

3774 dünyada[110] olmadı ʿazāb iy cān
ol iki ḳaṭre[111] anda oldı revān

3775 çün ata ana ḳabrini gördi
başa[112] destār ḳoyuban ṭurdı

---

[104] "Muzaffer, Hızır Aleyhisselama soru sordu."
[105] BK pes
[106] BK dir
[107] BK ḫudā
[108] BK ḥadd
[109] BK ṭaġ u ṭāş
[110] BK dünyāda
[111] "ḳaṭre" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[112] BK'de "başa" sözcüğünden sonra "سشه" yazılmıştır.

3776 şindi[113] bu ḫalḳa sünnet oldı bes[114] ol
ataŋ anaŋ sinine[115] ger ere[116] yol
3777 başuŋı örtüp it duʿālar iy cān
ver[117] ṣalavāt muḥammede bul emān[118]
3778 iy muẓaffer bil imdi bu ḫaberi
söyleyem saŋa yidirem şekeri
3779 māderin çün[119] ziyāret etdi[120] resūl
irişüp geldi cebrayil[121] dedi[122] ol
3780 yā resūl ataŋuŋ da ḳabrine var
tā ki ḥaḳḳı gide özüŋden iy yār
3781 bes resūlıla bir niçe aṣḥāb
ata türbesine erdi[123] diŋle hisāb[124]
3782 zār zār[125] aġladı resūl-ı güzīn
dedi[126] iy baba ḥaḳ işine yaḳın
3783 çare yoḳdur erişür[127] elbetde
her ne taḳdīr olsa[128] ḥāletde

[113] BK şimdi
[114] BK pes
[115] Sözcük BK'de "سشه" şeklinde okunarak bir önceki beyitte yer almaktadır.
[116] BK ire
[117] BK vir
[118] BK bu zamān
[119] BK çoḳ
[120] BK itdi
[121] BK cebrāʾil
[122] BK didi
[123] BK irdi
[124] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[125] BK zarı zarı
[126] BK didi
[127] BK irişür
[128] BK ola

3784 böyle diyüp elin urur gūre
ṭaşcuġaz aldı oḳıdı sūre
3785 atdı gūr içre anda ol ṭaşı
bes[129] selāmet bulur ata başı
3786 ḥaḳ taʿālā ʿukūbet-i gūrı
defʿ ḳıldı vü buldı maʿmūrı
3787 berekāt-ı be-dest-i peyġamber
götürüben ʿazābı[130] rāḥat irer
3788 ḥaḳ ṣalāt <u> selām[131] yārānı
ola her demde şād ola cānı

118b

3789 dir muẓaffer ki ṭaş atmaḳ ne
söylegil ol ḫayāli daḫı yene[132]
3790 ḫıżr eydür eşit muẓaffer-i fer
eylegil sözlerüm ḳamu ez-ber
3791 anuŋıçun atupdı ṭaş <u> kesek
yaʿnī ḥaḳdan dilemiş oldı dilek
3792 ḫāk ṭoyurur ādem oġlını bil[133]
ṭaş ṭuyurur özüŋi iy ʿāḳil
3793 yaʿnī seni ṭuyurmışam ata

[129] BK pes
[130] "ʿazābını" sözcüğündeki "+nı" eki vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[131] BK ṣalāt u selāmı
[132] BK söylegil daḫı ol ḫayāli yine
[133] BK'de yok.

her ki senüŋile[134] ṭuya ḫōş yata

3794 ol ḫuẕā-yı cihān[135] ʿazze ve cell

yarlıġar ol kişiyi ḫūb maḥall

3795 yarlıġandı o demde ʿabdu'l-lāh

uşbu sözden özüŋi ḳıl āgāh

3796 her ki bir gūre erse[136] bil ki hemīn

taşcuġazlar ata o demde yaḳīn

3797 bil ki sünnet durur resūldan ol

işle ol işi olasın[137] maḳbūl

3798 çünki bildüŋ bu ḥāleti cānum

bir ḫaber söyleyem hey oġlanum

3799 ol iki kātibi deyem bu zamān

omuzuŋdur olara mesken iy cān

3800 kim olar oldı kātibīn-i güzī,n

diŋle ne dir muẕaffer anda yaḳīn

3801 ḫıżra ṣordum dedi[138] muẕaffer iy yār

niçe demdür ki olmışam dil-i tār

3802 uşbu endīşede em[139] iy kāmil

omuzuŋ üzre kātib-i ʿāmil

3803 ol mükerrem dem iki kātib iy cān

---

[134] BK senüŋle
[135] BK ḫudā-yı cihān
[136] BK irse
[137] BK ola sen
[138] BK didi
[139] BK im

eyü yavuz yazar[140] neyise hemān

3804 nenüŋ üstine yazar anlar ḫaṭ

ḫaṭṭı nite durur ḥurūf <u> nuḳaṭ[141]

3805 ol yazu nitedür beyān eyle

yā ḫıżr bir bir anları söyle

119a

3806 der ḫıżr[142] iy muẓaffer-i dānā

bir suʾal eyledüŋ bu demde baŋa

3807 kimse anuŋ gibi suʾāl-i yaḳīn

etmemişdür[143] cihānda bil ki hemīn

3808 gūş-ı hūşuŋ[144] bu dem güşād etgil[145]

maʿrifet niʿmetini zād etgil[146]

3809 diŋlegil bir ḫaber bu demler iy cān

bilesin kim nite durur ʿirfān

3810 bir aġaç yaradupdurur[147] ol ḥaḳ

müntehāyıdı[148] özdegile budaḳ

3811 cennet <ü> dūzaḥ[149] arasında bil ol

bitüp[150] ulaldı sidre gibi uṣūl

---

[140] BK pazar
[141] BK'de sözcük فقت şeklinde yazılmıştır.
[142] BK ḫıżr dir
[143] BK itmemişdür
[144] BK gūş u hūşuŋ
[145] BK itgil
[146] BK itgil
[147] BK yaradupdur
[148] BK müntehā idi
[149] BK cennet ü duzaḥ
[150] Sözcük iki nüshada da بتت şeklinde yazılmıştır.

3812 ol aġacın adı münebbihdür
dümm-i ṭāvūs-veş iŋen bihdür
3813 köki taḥte's-serādadur[151] anuŋ
ḥikmetin diŋle yüce sulṭānuŋ
3814 zīri ʿarşa erüpdurur[152] şāḫı
vaṣf-ı ḥālin deyem saŋa daḫı
3815 berg-i sebzi ʿadedle bilgil iy cān
cümle ādem ne deŋlüyise[153] hemān
3816 şarḳdan ġarba erince[154] her ne ki var
cümlesi ṣaġışınca şeyle[155] ki var
3817 çünki ḥaḳ bir ḳulı yaradur bil
kimi ʿālim kimisidür cāhil
3818 bilesince yaradur iki melek
omuzunda ṭururlar anlar bek
3819 bir dīv daḫı olur bile yoldaş
iki kātib öŋinde ol ḳor baş[156]
3820 ol kirāmen ki kātibīn denür[157]
her ne işlerseŋ anlara bilinür
3821 ol aġaca varur birisi revān

[151] BK taḥte's-serādadur
[152] BK irüp durur
[153]BK deŋlü ise
[154] BK irünce
[155] BK şöyle
[156] MK'de bu beyitin yanına yazılmış fazladan bir mısra bulunmaktadır. Bu mısra BK'de yoktur: ol aġaçdur getürür o daḫı
[157] BK dinür

alur iki varaḳ bes[158] anda hemān

3822 bende bāliġ olıcaġaz getürür

hāżır olup omuz başa oturur

3823 ol varaḳ durur anlara ḳırṭās

defterine olaruŋ oldur esās

119b

3824 ṣaġı ḫayrın yazar ṣolı şerrin

yazar işledügin[159] ḳomaz birin

3825 var durur[160] öŋleründe iki devāt

ḳalem-i ḳudret elde ol iki ẕāt

3826 ol diraḫtuŋ budaḳları aklām

yazar ol ḳul ne[161] işlerise tamām

3827 ṣaġ omuzındaġı ferişteye ad

sūd derler[162] ki ḫayradur bünyād

3828 ṣol omuzındaġı adıdur dūd[163]

yaramaz işlerün yazar bu cūd

3829 ol aġaç yapraġı durur defter

her ḳaçan ṭolsa defter aŋla ḫaber

3830 varup[164] iki varaḳ daḫı getürüp

yazmaġa başlar ol ikisi ṭurup

---

[158] BK pes
[159] BK işlerken
[160] BK vardur
[161] İki nüshada da“ne” sözcüğünden sonra yazılmış olan ikinci “ne” vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[162] BK dirler
[163] Sözcük iki nüshada da تود şeklinde yazılmıştır.
[164] BK varup

3831 her ḳaçan andan ṭoġa<r>[165] bir cān
bir dīv bile ṭoġar aŋla ʿayān
3832 ol kişi öldüginde kātibler
cemʿ ḳılur ne yazarsa defter
3833 ol dīvüŋ boynına aṣar anı
tā ḳıyāmet ol işdedür cānı
3834 deftere dīvī eyleyüp[166] ḥammāl
bu nesaḳ üzredür nisāʾ <ü> ricāl[167]
3835 bir ṭıfl ölse iy muẓaffer hem
ol melekler olur aŋa hem-dem
3836 ḳabri üzre ṭurur ḳıyāmet[168] dek
diŋlegil ne ʿameldedür yindek
3837 atası anası anuŋ ḥaḳḳına
ne dedise[169] yazarlar anda yene
3838 ger yaman aŋsa ata ana hemīn
yazar iki sürūş defter-i çīn
3839 eylügile aŋarsa ana ata
eylügin defter ider anda yene
3840 gerden-i dīvde ḳılāde ḳalur
tā ḳıyamet o defteri götürür
120a

[165] BK ṭoġar
[166] BK eyleyüp
[167] BK nisā ü ricāl
[168] BK ḳıyāmete
[169] BK didise

3841 nişedür dīv anda ḫizmet-kār
tā ḳıyāmet saŋa deyem her bār
3842 ṣulb-ı ādemde bileyidi hem ol
bulmışıdı biribirile vuṣūl
3843 eyü ʿamel ederse[170] kāfir
olur īmāna yaḳınraḳ dir
3844 her ne müʾmin ki etse bed-kārı
şūm-ı küfr aŋa irer bārī
3845 berekāt-ı eyü ʿamel iy cān
kāfir işlese bulmaz ol īmān
3846 müʾmine baḫş olur anuŋ ʿameli
nefʿi yoḳ kāfire iy ḳalb-i celī
3847 müʾmine gelür eylügi anuŋ
var delīli bu ḳavle sübḥānuŋ
3848 müʾmine bed iş olsa ser-māye
kāfir irişür ol zamān vāye
3849 ol yaramazlıġı verür[171] gebre
gebr dūzaḫda uġrayup cebre
3850 nitekim ḥaḳ buyurdı semʿ ed[172] iy cān
saŋa bildürsün āyet-i ḳurʾān

eṭ-ṭayyibātü li'ṭ-ṭayyibīne ve'l-ḫabīṯātü li'l-ḫabīṯīne...[173]

[170] BK iderise
[171] BK virür
[172] BK it
[173] "iyi kadınlar, iyi erkeklere; kötü kadınlar, kötü erkeklere..." Nūr (26)

3851 ḫōş-naẓar eyle uşbu kāra iy cān
ḫōş-delil oldı bizlere ḳurʾān

küllü şeyʾin yerciʿu ilā aṣlihi[174]

3852 var ḳıyās et[175] iy müʾmin uşbu işi
ol yüz ʿamelüŋ gider iy kişi

3853 kāfirüŋ eyü[176] ʿameli saŋa erer[177]
ol yüz fesādı gebre sürer

3854 eylüge sür bu demler olma yaman
ver[178] ṣalavāt muḥammede sen iy cān

3855 der[179] muẓaffer ki ḫıżra ṣordum hem
ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[180] aŋa hem-dem

120b

3856 hīç kimse ʿukūbet-i mürde
işidür mi degül anı nerde

3857 ḫıżr der[181] iy muẓaffer-i deryā
ʿāyişeden[182] eşitmişem[183] aŋla

3858 ḥaḳ ola ol ḫatundan rāżı
ḥaḳ resūlı[184] muḫammed-i ḳāżī

---

[174] "Her şey aslına döner." hadis
[175] BK it
[176] BK bu
[177] BK irer // Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[178] BK vir
[179] BK dir
[180] BK ṣalāt u selāmı
[181] BK dir
[182] BK ʿāʾişeden
[183] BK işitmişem
[184] BK resūlı

3859 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[185] aŋa refīḳ
söyledi dir baŋa kelām-ı daḳīḳ
3860 ḥaḳdur bil ʿazāb-ı ḳabr dedi[186]
ehl-i ḥāle anı görmegi bitidi[187]
3861 dediler[188] yā resūl-ı rabbānī
kimesne işidür mi di anı
3862 dir resūl ins <ü> cinden[189] anı iy cān
kimse işitmez anı illā hemān
3863 anı hevāmm eşidür[190] ancaḳ bes[191]
ṣanmaġıl ki eşidür anı herkes

sū-āl muẓaffer ez-ʿiddet ḫ̬ātūn-ı nebevī[192]

3864 der muẓaffer ki ḫ̬ıżra ṣordum iy cān
ʿiddet-i ḫ̬ātunān-ı faḫr-i cihān
3865 nitedür nicedür[193] beyān eyle
bilelüm ol işi ʿayān eyle
3866 ḫ̬ıżr didi imām-ı nuʿmāndan
ṣordılar bu suʾāl<i>[194] key bilesen
3867 bil ḫ̬avātūn-ı muṣṭafāya yaḳīn
ʿiddet olmaz cihānda aŋla hemīn

---

[185] BK ṣalāt u selāmı
[186] BK didi
[187] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[188] BK didiler
[189] BK ins ü cāndan
[190] BK işidür
[191] BK pes
[192] "Muzaffer, Peygamberin kadınının iddedini sordu."
[193] BK niçedür
[194] BK suʾāli

3868 tā ki bir ere daḫı ola nikāḥ
bil ki olmaz kimesneye o[195] mübāḥ
3869 ṣordılar hem imām-ı ḥanbelden
ʿiddet olur mı söylegil anı sen
3870 ol peyember[196] ḫavātūnına iy cān
ʿiddet olur mı ḳıl beyān hemān

121a

3871 yāḫūd olmaz mı eylegil takrīr
söylegil bilelüm bu demler dir
3872 uşbu resme cevāb verdi[197] imām
ʿömr-i āḫirdür aŋa ʿiddet-i tam
3873 ʿiddet olmaz dedügidür bu cevāb
böyle der bilgil imdi naḳl-i kitāb
3874 böyle didi muẓaffer-i baḥrī
meskenümizdi baṣranuŋ şehri
3875 bir mescidde ḫıżrla olurduḳ
ḫōş-ṣafālar demini bulurduḳ
3876 bir cüvān anda cān edüp[198] teslīm
ne cezāʿ ne fezaʿ gider ne bīm
3877 dedüm[199] iy ḫıżr bu cüvāna yaḳīn

[195] BK'de yok.
[196] BK peyġamber
[197] BK virdi
[198] BK idüb
[199] BK didim

cezāʿ<ü> renc[200] ermedin[201] bu demīn

3878 ḫōş-geŋezlikle vefāt etdi[202]

dünyadan[203] āḫiret ṣaru gitdi

3879 seyyid-i ʿālem ol muḥammed iy cān

çün vefāt demine erdi[204] hemān

3880 sovucaḳ ṣu saçardı sīneye ol

defʿ-i āteşle bula cānı vuṣūl

3881 bu ne hikmet durur anuŋ gibi cān

kim çekeydi bu resmile buhrān

3882 ḫızır dir diŋlegil muẓaffer-i mā

mih-ter-i ʿālem ol resūl-ı ḫuẕā[205]

3883 ḥaḳ ṣalāt <u> selām<ı>[206] hem-rāhı

çünkim irürdi uḫre-i rāhı

3884 eline ṣu alurdı gögsine

ṣaçdı defʿ ola[207] āteş-i sīne

3885 uşbu sözi deridi[208] ol demler

diŋlegil kim ne didi peyġāmber

ilāhī hevvinʿaleynā sekerātü'l-mevt[209]

3886 vardı sīnesinde anuŋ esrār

---

[200] BK cezāʿ ü renc
[201] BK irmeden
[202] BK itdi
[203] BK dünyādan
[204] BK irdi
[205] BK ḫudā
[206] BK ṣalāt u selāmı
[207] BK'de yok.
[208] BK der idi
[209] "Ey Allah'ım ölüm anının hallerini bize kolaylaştır." Hadis

diledi żāyiʿ olmaya envār

121b

3887 ābıla taʿbiye iderdi iy cān

ḫalḳ-ı ʿālem bileler anı ʿāyān

3888 içeler defʿī ol ṣuyı aṣḥāb

bulalar cümlecügi fetḥü'l-bāb

3889 iy muẓaffer muḥammed-i muḫtār

uşbu resme n'içün dedi[210] güftār

3890 dedi[211] hevvin ʿaleynā[212] ṣoŋ demde

sekerāt erdi[213] vaḳt-i mātemde

3891 bir rivāyetde dendi[214] uşbu duʿā

derd-i cānı[215] yoġıdı anuŋ[216] aṣlā

3892 ḥaḳ taʿālā dedügidür kim bu

mevtsekerātın[217] istedi dārū

3893 der[218] ḫuẕā[219] baŋa baḫş ḳıl cānı

ḫōş bezedük serāy-ı vicdānı

3894 ol serāda beni ziyāfet ḳıl

gördügüŋ[220] işleri ḥikāyet ḳıl

---

[210] BK didi
[211] BK didi
[212] "(Allah'ım) kolaylaştır..." Hadis
[213] BK irdi
[214] BK dindi
[215] BK derd ü cānı
[216] BK'de yok.
[217] BK sekerānın
[218] BK dir
[219] BK ḫudā
[220] BK'de sözcük كورددكل şeklinde yazılmıştır.

3895 baḫşiş ister özine ḳalb-i selīm
cān-ı vaḥdetde ḳıla ḫalḳ-ı ʿaẓīm
3896 niçe kim bu zamānda şāhān
berden alur bere verür[221] iy cān
3897 gönli[222] istedügin verür[223] ḥaḳ aŋa
ümmetini erürmez[224] anda buŋa
3898 cümlemüze şefāʿat andandur
uşbu tertīb-i ḥālet andandur
3899 rūḥına virelüm anuŋ ṣalavāt
ṣalavāt ile zeyndür cennāt
3900 dir muẓaffer ki ḫıżrdan ṣordum
sözüne cānıla kulaġ urdum
3901 mātem-i hānedāndan da bu dem
söylegil bilelüm anı daḫı hem
3902 her yıluŋ başı mātem eylerler
dürlü saġular ile söylerler
3903 ne durur ḥikmet eyle beyān
iʿtikād aŋa[225] göre ḳıla cenān
122a
3904 ḫıżr der[226] iy muẓaffer-i hem-rāh

[221] BK virür
[222] MK'de sözcük كوكللى şeklinde yazılmıştır.
[223] BK virür
[224] BK irürmez
[225] BK ʿitikāduŋı
[226] BK dir

her kişi kim döke gözinden yaş
3905 zīrā maẓlūm içündür aġlamaġı
dert <ü> zecrile[227] cānı[228] ṭaġlamaġı
3906 iki şāḫıdı[229] ol[230] iki eṭfāl
anları aġlamaḳ degül eyü ḥāl
3907 bir niçeler bu ḥāli menʿ etdi[231]
aġlamaŋ didi anlara gitdi
3908 iy muẓaffer saŋa ḫaber diyeyin
şeyle[232] kim aġzuŋa şeker vereyin[233]
3909 taʿziyet nite[234] ümmet ider iy cān
yeryüzünde ḥüseyniçün bu zamān
3910 āsumānda melaʾike daḫı hem
taʿziyet birle ṭurur iy ādem
3911 anlaruŋ mātemi yaḳar cigeri
her kim alursa semʿe bu ḫaberi
3912 bir ḥikāyet resūlden ḳıl gūş
şeb-i miʿrac resūla olmış ṭuş
3913 bir cemāʿat görür giyer pelās
cümle girye-künān dutar yās

[227] BK derd ü zecr
[228] BK cān
[229] BK şāḫıdur
[230] BK'de ol iki defa yazılmıştır.
[231] BK itdi
[232] BK şöyle
[233] BK vireyin
[234] "nite" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.

3914 anlaruŋ ḥāline melekler hem
aġlaşurlar fiġān edüp[235] ol dem
3915 ṣorar anlara ḥaḳ resūl<ı>[236] hemīn
nişe ḳılursuz uşbu demler enīn
3916 söyleŋüz kimden ötrüdür bu yas
ne deyelüm ṭapuŋa ḫayru'n-nās
3917 didük saŋa nite olur ḥālet
līk götürmeye özüŋ ṭāḳat
3918 ḥaḳ resūlı olara ider ilḥāḥ
çeşm <ü> gūş oldı ol yüzi misbāḥ
3919 dediler[237] aŋa yā resūla'l-lāh
ḥasaneyniçün[238] iderüz biz āh
3920 anlaruŋ mātemiçün aġlaşuruz
dil <ü> cānı[239] ol oda ṭaġlaşur<uz> [240]

122b

3921 ḥaḳ resūlı bes[241] etdi bir kez[242] āh
oḳıdı uşbu āyeti āngāh
...innā'l-lāhi ve innā ileyhi rāciʿūn[243]
3922 dedi miʿrāca sürdügümde olar

[235] BK idüb
[236] BK resūlı
[237] BK didiler
[238] BK ḥasaneyn içün
[239] BK dil ü cānı
[240] BK ṭaġlaşuruz
[241] BK pes
[242] Sözcük iki nüshada da كر şeklinde yazılmıştır.
[243] ".. biz şüphesiz Allah içiniz ve biz şüphesiz ona döneceğiz." Bakara (156)

zinde idi ikisi daḫı ki var

3923 didiler zindedür bu demler iy cān

līk vardur ḥikāyeti pinhān

3924 der[244] sebeb ne bu dem ʿayān eyleŋ

bu sözi nişe didiŋüz söyleŋ

3925 bu ne mātemdür eyleŋ imdi beyān

dediler[245] diŋle iy resūl bu zamān

3926 biz bunı ay <u> günden[246] eşitdük[247]

ṣanma bizi ḳolayına etdük[248]

3927 meh <ü> ḫurşīd[249] söyledi aḥvāl

ol ikisi sözile[250] oldı bu ḥāl

3928 anuŋıçun durur[251] bu mātem <ü> yas[252]

bāḳīsin sen bil iy güzīde-i nās

3929 didi mih-ter ki size kim derler

viriŋüz bileyin bu demde ḥaber

3930 ümem-i māżīye bizüz ervāḥ

bilesin dirler iy yüzi misbāḥ

3931 seyyid-i ʿālem ol ṣalāt <u> selām[253]

irişe rūḥ-ı pākine mā-dām

---

[244] BK dir
[245] BK didiler
[246] BK ay u günden
[247] BK işitdük
[248] BK itdük
[249] BK meh u ḫırşīd
[250] BK söz ile
[251] BK anınçündür
[252] Bk mātem ü yas
[253] BK ṣalāt u selām

3932 aġladı taġıldı ciger-gāhın[254]
ʿarş-ı āʿlāya irürür āhın[255]
3933 dedi kim ay <u> güneşi[256] getürüŋ
uşbu sāʿatde ḳatuma yetürüŋ
3934 ḥāżır etdiler[257] anları ol dem
bes[258] suʾal etdi[259] mih-ter-i ʿālem
3935 dedi[260] bilmek gerekim ol ḥāli
siz nicesi eşitdiŋüz ḳāli
3936 söze geldiler ol iki kevkeb
ditreşür ṣanki oları dutardı[261] teb[262]
123a
3937 yüzlerine ellerin urup ay <u> gün[263]
ṭırmaladı ḳamer yüzini o[264] gün
3938 yas edüp[265] aġlayup iki ḳandīl
ṣanki gözden aḳıtdılar dem-i nīl
3939 dediler[266] yā muḥammed ismaʿ it
işidüp bu sözi özüŋ cemʿ it

[254] BK ciger-gāhın
[255] BK rāhın
[256] BK ay u güneşi
[257] BK itdiler
[258] BK pes
[259] BK itdi
[260] BK didi
[261] BK ṭutdı
[262] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[263] BK ay u gün // Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[264] BK ol
[265] BK idüb
[266] BK didiler

3940 daḫı ādem vücudı olmadın
dört biŋ yıl öŋürdü gelmedin
3941 ḥaḳ taʿālādan erdi[267] bes[268] fermān
yas <u> mātem[269] ṭola cemīʿ-i cihān
3942 ol ciger-gūşe-gānı[270] aḥmed-çün[271]
yas <u> mātem[272] ḳıluŋ bu dem eknūn
3943 daḫı ölmezdin öŋdin eyleŋ yas
biri yaşıl birisi laʿl libās
3944 anuŋçun[273] bu yas <u> mātemdür[274]
ṣanmaġıl bizi şād <u> ḫurremdür[275]
3945 yas <u> mātem[276] hem evvel oldı yaḳın
ẓālimān eyleyüp olara aḳın
3946 ümmet-i muṣṭafā daḫı bu dem
yas <u> mātem[277] anuŋçun eyler hem
3947 hem öŋinde vü hem soŋında iy cān
yas <u> mātem[278] olupdur aŋla ʿayān
3948 cānib-i ḥaḳdan emr olıcaḳ iy yār
māh-tāb işidüp yüzin ḳarvar

[267] BK irdi
[268] BK pes
[269] BK yas u mātem
[270] BK ciger-gūşe-gān
[271] BK içün
[272] BK yas u mātem
[273] BK anuŋ içün
[274] BK yas u mātemdür
[275] BK şād u ḫurremdür
[276] BK yas u mātem
[277] BK yas u mātem
[278] BK yas u mātem

3949 ṭırmalayup yüzini māh <u> felek[279]
güneşüŋ rengi hem olur münfek
3950 bu ḫusūf <u> kusūf[280] andandur
uşbu iş daḫı ṣorma ḳandandur
3951 taʿziyet ṭutuban māh <u> ḫūrşīd[281]
yılda bir kez ola ḥāl-i resīd
3952 böyledür çün ya[282] nişe her yıl iy cān
olmadı bu ḫusūf <u> kusūf[283] ʿayān
3953 bu ḫusūf u küsūf olur her yıl
līk sen göremezsin eylece[284] bil

123b

3954 ġar-ı maġribde ṭutalar evḳāt
ya bulut perde olur görinmez ẕāt
3955 māha taḳlīd eder[285] bu demde zenān
gösterür şemse mātemi[286] merdān
3956 her kişi kim gözinden ol gün yaş
aḳıda ḳurtara ṭamudan baş
3957 bil bu demler zenānı[287] merdānı
kimleridi[288] ki söyleyem anı

[279] BK māh u felek
[280] BK ḫusūf u küsūf
[281] BK māh u ḫūrşīd
[282] BK yā
[283] BK ḫusūf u küsūf
[284] BK öylece
[285] BK ider
[286] BK mātem
[287] BK zenān
[288] BK kimler idi

3958 yaʿnī ervāḥdı ṭutan mātem
hep[289] ricāl <ü> nisāʾ[290] geçmiş ümem
3959 melek <ü> ḥūr [291]daḫı cümle tamām
yas <u> mātem[292] deminde dutdı[293] maḳām
3960 güneşüŋ vechi[294] zerd <ü> zār oldı
yas eden[295] ḳamu dil nizār oldı
3961 pāre pāre etdi[296] māh daḫı libās
ḥasaneyn-içün[297] eyledi ol dem yas
3962 on dördinde var kemāl hemīn
naḳsla geçdi bāḳī ḥāli yaḳīn
3963 ümmet-i aḥmedüŋ zenān<ı>[298] nite
ʿiddetin gözleyüp ki yas ṭuta
3964 ṭonını pāreler yüzin yırtar
ḳaralar giyer ü[299] başın örter
3965 gök geyindi bu gökler ol yasa
maʿsiyet ehli ire mi şāda
3966 her yılda biter nebāt-ı bahār
sebz kisvetle gösterür dīdār

[289] BK heb
[290] BK ricāl ü nisāʾ
[291] BK melek ü ḥūr
[292] BK yas u mātem
[293] BK ṭutdı
[294] BK yüzi
[295] BK iden
[296] BK itdi
[297] BK ḥasaneyn içün
[298] BK zenānı
[299] BK'de yok.

3967 ol biten ḥāl-i dilile[300] söyler rāz
yiyiŋüz niʿmet-i ḥaḳḳı bu yaz
3968 ol şubeyr ü şeber ʿarūsı durur
bu żiyāfetde derdle yene gür
3969 mātemini hüseynüŋ eyle tamām
biŋ biŋ irişe rūḥlarına selām
3970 fātiha baḫş edüŋ deyüp[301] ṣalavāt
ṣalavātıla ḫōş geçür evkāt
124a
3971 dir mużaffer ki şehr-i ehvaza
söyleyem diŋlegil süḫan tāze
3972 ol gice sūfiler semāʿa gider
def <ü> nāy[302] anları ṣafāya urur[303]
3973 her biri göŋlüŋe erüp[304] şādī
bulmışıdı olar dil-ābādı
3974 her birisi eder[305] semāʿ-ı ṣafā
ḥāżır olup bes[306] anda dürlü nevā
3975 didüm iy kāşkī ḫıżr-ı ḥāżır iy cān
göreydüm ṣoraydum el-ān
3976 bildüm bu semāʿ aḥvālin

[300] BK'de sözcük زليله şeklinde yazılmıştır.
[301] BK diyup
[302] BK def ü nāy
[303] MK ururur, BK urur // "ururur" sözcüğü vezni bozduğu için "urur" yazılmıştır.
[304] BK idüp
[305] BK ider
[306] BK pes

ṣūfilerün bu sırda aḳvālin

3977 uşbu endişedeyiken[307] ol dem

ḫıżr-ı ḫāżır erişdi[308] dil-i ḫürrem

3978 ben dedüm[309] uşbu dem göŋülde idüŋ

her suʾālüme ḫōş-cevāb dedüŋ[310]

3979 söylegil bu semāʿ aḥvālin

bilelüm aṣlıla nedür ḥālin

3980 nice[311] ḳılmaḳ gerek semāʿ-ı ṣafā

söylegil ḥaḳḳat-ı[312] semāʿ baŋa

3981 didi ḫıżr iy muẓaffer-i ḫōş-fer

bil muḥabbetde maʿrifetle ḫaber

3982 sözile vāṣf olınmaz uşbu semāʿ

şerḥ olınmaz bu ḥāl iy merd-i şicāʿ

3983 ḫōş maḥabbetle olur semaʿ-ı ṣafā[313]

sözle vaṣf olmaz iy dānā

3984 şerḥin etmekde ʿārif olur lāl

müstemiʿ ol ki bildürem aḥvāl

3985 var bir ṭāyife ki söylerler

uşbu vaṣf-ı semāʿ eylerler

3986 līk maʿnīsi sözlerinüŋ yoḳ

---

[307] BK endişede iken
[308] BK irişdi
[309] BK didim
[310] BK didüŋ
[311] BK niçe
[312] BK ḥaḳīḳat
[313] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

ṣan ḥaḳīḳatdedür özi bir oyuḳ

3987 iy mużaffer muḥibb ol aŋla ḫaber

biline tā sifālile gevher

124b

3988 ʿārif olmayıcaḳ bilinmez ḥāl

ʿaşḳ-bāz ol semāʿa aç perr ü bāl

3989 ʿarif aŋlar semāʿ dīdārı

bildi pervāne cūşiş-i nārı

3990 varmayınca semāʿa bilmezsin

çün bilesin semāʿı ḳılmazsın

3991 diŋle deyeyem semāʿdan bir bāb

sende tenbīh-i rūzgār der-yāb

3992 dedüm[314] iy ḫıżr şimdi mescidden

ṭaşra geldüŋdi söyledüŋ rūşen

lā ḥavle ve lā ḳuvvete illā bi'l-lāhil ʿaliyyü'l-ʿazīm[315]

3993 uşbu terkīb<i>[316] nīşe yād etdüŋ[317]

sözlerüŋle bu cānı şād etdüŋ[318]

3994 maʿnīsin söyle bize lā-ḥavlüŋ

uşbu demlerde bilelüm ḳavlüŋ

[314] BK didim
[315] "Güç ve kuvvet sadece büyük ve yüce olan Allah'ın yardımıyla olur."
[316] BK terkībi
[317] BK itdüŋ
[318] BK itdüŋ

3995 dedi[319] ḫıżr iy muẓaffer emdi[320] eşit[321]
söyleyem bir bir aŋla emdi[322] yigit
3996 ibn-i mesʿūd yaʿnī ʿabdu'l-lāh
ḥaḳ rıżası ire aŋa her-gāh
3997 ol resūluŋ ḳatına vardum dir
bu kelām maʿnīsini ṣordum dir
3998 ḥavl yoḳ maʿṣiyetde illā ḥaḳ
ṣaḳlaya ḥaḳḳa olasın elyaḳ
3999 daḫı yoḳ ḳuvvetüm ʿale'ṭ-ṭāʿat
ire tevfiḳ-i bārī her sāʿat
4000 verdi[323] cibrīl uşbu resme ḫaber
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmıla bula fer
4001 uşbu resme beyān edüpdür[324] ol
maʿnīsini ʿayān edüpdür[325] ol
4002 her ki dāyim[326] dilinde eylese yād
dīn <ü> dünyāsını[327] ider ābād
4003 hem ş̱evābını ṣordum andan iy cān
söze girdi revān ḫıżr-ı zamān
125a

[319] BK didi
[320] BK imdi
[321] BK işit
[322] BK imdi
[323] BK virdi
[324] BK idüpdür
[325] BK idüpdür
[326] BK dāʾim
[327] BK dīn ü dünyāsını

4004 ḥavl <ü> ḳuvvet ḫuẕānuŋ[328] oldı yaḳın
ʿişmetile erüşdi[329] cāna yaḳın

4005 hem ʿalīden eşitmişem[330] anı
ḫōş-cevāb etdi[331] taŋr<ı>[332] arslanı

4006 ḥaḳ resūlından eyledüm dedi[333] güş
maʿnī-<y>i lā-ḥavle söyledi ḫōş

4007 der[334] s̱evābı cihāndur[335] anuŋ
bu durur ẕikri ola canuŋ

4008 şol ḳadardur s̱evābı[336] ʿaḳl idrāk
idemez yüz yıla dek iy dil-i pāk

4009 ben dedüm[337] yā ḫıżr baŋa bildür
bu sözüŋ maʿnīsin dile aldur

4010 ʿarabī dilden eylegil tefsīr
ʿacemī dilde söylegil takrīr

4011 der[338] ḫıżır iy muẓaffer-i deryā
ʿarabīdür kelām-ı her dānā

4012 bil ʿarab dili ẕāta aḳrebdür
oġlıdur cümle diller ol ebdür

---

[328] BK ḫudānuŋ
[329] BK irüşdi
[330] BK işitnişem
[331] BK itdi
[332] BK taŋrı
[333] BK didi
[334] BK dir
[335] MK'de sözcük چهاندر şeklinde yazılmıştır.
[336] BK s̱evābını
[337] BK didim
[338] BK dir

4013 iy mużaffer dedi[339] resūlu'l-lāh
kim dese[340] lā ilāhe illa'l-lāh[341]
4014 bil ḳubūrında anlaruŋ ḫaşyet
hem neşūrunda görmeye zaḥmet
4015 ehl-i tevḥīd ḫākden başı
ḫākden pāk edüp[342] yüz <ü> başı
4016 deye ḥamd ol ḫuẕā-yı raḥmāna[343]
ḥüzn[344] refʿ etdi[345] luṭf edüp[346] cāna
4017 yene dir iy muẕaffer aŋla kelām
ibn-i mesʿud yār-ı ḫayrü'l-enām
4018 ḥaḳ rıżāsı aŋa erişe[347] müdām
ne dedi[348] diŋlegil[349] iy nīkū-nām
4019 der[350] semāʿ etmişem[351] zen-i eyyūb
söyledi eyyūba didi iy nūr-ı ḫūb[352]
4020 daʿvetüŋdür ḳabūl ḥaḳ ḳatına
kimse dimez saŋa ki ḥācet ne

125b

[339] BK didi
[340] BK dise
[341] "Allah'tan başka ilah yoktur." Kelime-i Tevhid
[342] BK idüp
[343] BK ḫudā-yı raḥmāna
[344] BK ḥüzni
[345] BK itdi
[346] BK idüp
[347] BK irişe
[348] BK didi
[349] BK diŋle
[350] BK dir
[351] BK itmişüm
[352] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

4021 bir duʿā eyle ḥaḳ şifā erüre
derdüŋi giderüp devā erüre
4022 gitdi varlıḳ şifāya erseydüŋ
ṣıḥḥāt irüp ṣafāya ireydüŋ
4023 niçe yıllar durur[353] ki derd <ü> ʿanā
çekdi ṭapuŋ bu demler eyle duʿā
4024 bes[354] duʿā ḳıldı ol zamān eyyūb
raḥmet-i ḥaḳḳa vaḳt olup mensūb
4025 vaḥy gönderdi defʿī eyyūba
der[355] yeter gezdüŋ oba vü oba
4026 gönderür cebrāyili[356] anda ġanī
dedi[357] var ḳaldur uşbu demde anı
4027 deyüben[358] yüri ḥikmetüm göre ol
ẕikrüme ola dāyimā[359] meşġūl
4028 ḳaldırup anda yirden eyyūbı
dedi[360] yir ile eyle āşūbı
4029 dep yiri tā ki göresin ḥikmet
ḥikmet ehline ḥaḳ verür[361] ḥālet
4030 depdi yiri ṣu indi oldı revān

[353] BK yıllar derd
[354] BK pes
[355] BK dir
[356] BK cebrāʾili
[357] BK didi
[358] BK diyüben
[359] BK daʾima
[360] BK didi
[361] BK virür

yundı vü içdi ṣıḥḥāt erdi[362] hemān

4031 uşbu işler ḳamusı andandur

demegil bu işi ki ḳandandur

4032 yā muẓaffer eşit[363] ne direm iy cān

vehb bin ol münebbih-i devrān

4033 söyledi uşbu resmle kelimāt

andan işitmişem iy nīkū-ṣıfāt

4034 kütüb-i enbiyāyadur naẓarı

eylemişem deyem niçe ḫaberi

4035 ṣalavātıyla hem selām-ı ḫuẕā[364]

enbiyānuŋ demine vire ṣafā

4036 ol kitāblar içinde aŋdı raḥīm

enbiyāya ki gönderüpdi[365] kerīm

4037 kim dilerse ġanī ola iy cān

fuḳarā sıḥḥatine ire hemān

126a

4038 faḳr ehlinden iderem anı

zīrā kim anları sever cānı

4039 zuʿafā arḳasıla kim bünyād

fuḳarāya işledüp ḳıla ābād

4040 ʿaḳıbet ol eve ḫarāb erişür[366]

---

[362] BK irdi
[363] BK işit
[364] BK ḫudā
[365] BK göndereydi
[366] BK irişür

zīra faḳr ehline belā erişür[367]

4041 zuʿafāya buyurmaġıl kārı

ermeye tā şehā demüŋ tārı

4042 faḳrıla faḫr eyledi maḥmūd

buldı ḥaḳdan murādla maḳṣūd

ḫaber dāden[368] ḫıżır ʿaleyhi's-selām[369] ez-cüneyd[370]

4043 ḫıżr dir iy muẓaffer-i deryā

şeyḫ cüneydden eşitmişemdür[371] hā

4044 şeyle[372] didi cüneyd-i baġḍādī

cānına ire dāyimā[373] şādī

4045 ḥāletini semāʿuŋ etdi[374] beyān

vuṣlāt-ı ḥaḳḳa irgürür dir cān

4046 ḳalb eyler ḳavī semāʿ-ı ṣafā

bir maḳāma erür[375] olup şeydā

4047 evliyalar ḳılup tek rūşen

ḳalb-i ṣāf ola cān bulup meʾmen

4048 iy muẓaffer dedi[376] baŋa bir pīr

eyledi uşbu ḥāleti takrīr

---

[367] BK irişür
[368] BK dān
[369] MK'de عم şeklinde yazılmıştır.
[370] "Hızır Aleyhisselam Cüneyd'den haber verdi."
[371] BK işitmişümdür
[372] BK şöyle
[373] BK dāʾimā
[374] BK itdi
[375] BK irür
[376] BK didi

4049 söz ḳaçan kim dehenden etse[377] hurūc
ḳalpden ḳopuban bulur ol uç[378]
4050 çün lisāndan ḫurūc ede[379] bu kelām
bil maḳarr-ı ḳalaḳdur aŋla ʿayān
4051 daḫı der[380] iy muẓaffer aŋla ḫaber
söyledi ol cüneyd-i nīk-ahter
4052 raḥmet-i ḥaḳ aŋa ere[381] dāyim[382]
evliyālık demindedür ḳāyim[383]
4053 raḥmet-i ḥaḳ faḳīrler üzre iy cān[384]
üç yerde iner bil anı ʿayān
126b
4054 biri ʿinde's-semāʾ didi cüneyd
ʿaşk u şevḳ ile ḳılsa[385] ʿamrıla[386] zeyd
4055 biri ʿinde'l-liḳāʾ-i ihvāndur
iki müʾmin biribirinüŋ görür
4056 biribirine vire yaʿnī selām
raḥmet-i ḥaḳ irer o demde tamām
4057 biri uyḳu içinde görmek seyr
irişür ehl-i faḳra raḥmet-i ḥayr

[377] BK itse
[378] BK ūç
[379] BK ide
[380] BK dir
[381] BK ire
[382] BK dāʾim
[383] BK ḳāʾim
[384] BK hemān
[385] BK ḳıla
[386] BK ʿamrula

4058 bil eşitmez faḳīrler[387] illā
ḥaḳ kelāmın işidür iy mellā
4059 bir iş üzre ṭurur olar dāyim[388]
ḥaḳ rıżāsı ol işdedür ḳāyim[389]
4060 fuḳarā ḥaḳdan ayru[390] olmaz hīç
ḥaḳḳla ḥaḳ olup durur ṭaş u iç
4061 iy muẓaffer uyurca bīdār ol
ser-sebīl-i ḥuẕāya[391] sālār ol
4062 ṣordılar bāyezīd-i bisṭāmī
raḥmet-i ḥaḳḳla bula ol kāmı
4063 bes[392] suʾāl etdüm[393] aŋa verdi[394] cevāb
ol cevābı bu demde sen der-yāb
4064 didi ḥaḳ dünyāda[395] velīlerine
cevr <ü> zecr[396] eyler imdi döne döne
4065 şeyle kim[397] āhiretde aʿdāya
cevr edüp[398] ṭamuda ṣalar vāya
4066 dosta dünyāda eder[399] cevri

[387] BK faḳīrlere
[388] BK dāʾim
[389] BK ḳāʾim
[390] BK'de sözcük ایلرو şeklinde yazılmıştır.
[391] BK ḥudāya
[392] BK pes
[393] BK itdüm
[394] BK virdi
[395] BK'de "dünyāda" sözcüğünden sonra fazladan "ḥak" sözcüğü yazılmıştır.
[396] BK cevr ü zecr
[397] BK şöyle kim
[398] BK idüb
[399] BK ider

şeyle kim[400] cebrile geçer devri

4067 ahiretde nite ki aʿdāya

ḳınayup[401] irürür[402] demin vāya

4068 iy muẓaffer eşit[403] saŋa ne derem[404]

bil muḥabbet leṭāfetinden hem

4069 ḥubbdan bil cünūn olur peydā

ḥubb ṭoġmaz cünūndan aṣlā

4070 bu sözüŋ maʿnīsini key aŋla

dimezem işidüp hemān ṭaŋla

127a

4071 iy muẓaffer muḥammed-i muḥtār

ḥaḳ ṣalāt <u> selāmıdur[405] aŋa yār

4072 şeyle[406] buyurdı bu ḥadiṯ yaḳīn

ne demişdür[407] semāʿ id[408] imdi hemīn

mevt'ül-vālidat inḳiṭāʿ el-birri min el-semāʾ[409]

4073 anası ölse bir müselmānuŋ

kesilür eylügi semādan anuŋ

4074 ana nite ki diridür iy cān

himmeti eksük eylemez çendān

---

[400] BK şöyle kim
[401] BK ḳonıb
[402] BK irür
[403] BK işit
[404] BK direm
[405] BK ṣalāt u selāmıdur
[406] BK şöyle
[407] BK dimişdür
[408] BK it
[409] "Annenin ölümü gökten gelen iyiliğin kesilmesidir." Hadis

4075 öldügi dem tamām olur himmet
vālidenüŋ ḥayātı ḫōş-ḥālet
4076 iy mużaffer eşit[410] ne direm iy cān
bu ledün-nāmeden kim ola beyān
4077 ʿulemā birle cemʿ olup ḥükemā
daḫı hem bile efṣaḥ-ı şuʿarā
4078 ṭaleb olınmadı naʿīm-be-naʿīm
biledür ehl-i ʿilm birle ḥakīm
4079 iy muẓaffer ebu ḥanife imām
raḥmetu'l-lāhıla ola be-kām
4080 dedi[411] gördüm yazardı bir kişi ḥaṭ
hīç belürmezdi anda ḥarf <u> nuḳaṭ[412]
4081 şeyle[413] kim kimse ḫaṭṭın oḳımaz
durmadın yazar ol ḫaṭtı ḳoymaz
4082 dir imām aŋa ḫūb yazu yāz
tā oḳıyana bilene her rāz
4083 hem ṣafā süre oḳusa ḫᵛānende[414]
etmeye[415] kimse ḫaṭṭıŋa ḫande
4084 ḫūb-ı ḫaṭṭ kim ola faṣīḥ <ü> ṣaḥīḥ
arturur ʿaşḳ ol kelām-ı melīḥ

[410] BK işit
[411] BK didi
[412] BK ḥarf u nuḳaṭ
[413] BK şöyle
[414] Sözcük iki nüshada da خونن şeklinde yazılmıştır.
[415] BK itmeye

4085 nur-ı çeşm arturur ḫaṭṭ-ı raʿnā

böyle diyüp naṣıḥāt etdi[416] aŋa

4086 dirligüŋde şeyle[417] yazġıl iy hümām

ölicek raḥmetle aŋalar tamām

4087 ḫıżr dir iy muẓaffer-i dil-dār

ḥaḳ taʿālā buyurdı ḫoş-güftār

127b

ene ʿinde'l-münkesirat ḳulūbihim haẕihi kerāmetün mina'l-lāh teʿālā ʿalā ḫalḳihi ve telaṭṭufen ve raḥmeten lemyeḳül hüm ʿinda[418]

4088 iy muẓaffer ḫabīb-i ḥaḳ aḥmed

böyle buyurdı ol resūl-ı aḥad

aġtanimū el-duʿā ʿinde'l-raka[419]

4089 dir muẓaffer bu maʿnīyi keşf it

sür muḥaddiṯlerüŋ ṭarīḳine git

4090 dir ḫıżr çünkim göŋlüŋ ola güşād

eyle dāyim[420] duʿāyı cānıŋa zād[421]

4091 iy muẓaffer eşit[422] ne didi resūl

söyleyem saŋa anı bilmiş ol

4092 dedi[423] müʾmin duʿāsı anda ḳabūl

---

[416] BK itdi
[417] BK şöyle
[418] "Ben kalbi kırık olanların yanındayım. Bu yüce Allah'ın yarattıklarına olan lütfu ve merhametindendir ama onlar bunun benden olduğunu demediler (bilmediler)." Hadis
[419] "Rikkat anında (acıma duygusu halinde) duayı ganimet bilin." Hadis
[420] BK dāʾim
[421] BK'de sözcük رآد şeklinde yazılmıştır.
[422] BK işit
[423] BK didi

ola ṣıdḳıla eylemiş ola ol

4093 ḳalbden ḳopa ol duʿā cānum

kim ḳabūl ide anı sübḥānum

4094 dir muẓaffer ne maʿnīdür bunı hem

baŋa ʿarż eyle mürşīd-i aʿẓām

4095 ḫıżr der[424] ḳalbüŋ olmasa ḥāżır

ol duʿā hīç ḳabūl olmaz dir

4096 müstecābü'd-duʿā göŋülden olur

ḳalbden ol ḫuẕāya[425] yol bulınur

4097 dil ṭuraġı durur ḥaḳḳuŋ iy cān

göŋli sınuḳ[426] gerek durur mihmān

4098 bu ḫuẕādan[427] kerāmet oldı yaḳīn

ḥalḳ üzre bil iy dil-i miskīn

4099 luṭf <u> raḥmet[428] yöninden etdi[429] kelām

münkesir dil olupdur aŋa maḳām[430]

4100 münkesir dil benüm ḳatuma ermek[431]

bil gerekmez erem[432] ben aŋa gerek

4101 ḳalb-i ḫāliṣ gerek duʿā ola ḳabūl[433]

ḳalbüŋi ṣıy ki bula cān vusūl

---

[424] BK dir
[425] BK ḫudāya
[426] BK'de yok.
[427] BK ḫudādan
[428] BK luṭf u raḥmet
[429] BK itdi
[430] BK münkesir dil aŋa olupdur maḳām
[431] BK irmek
[432] BK irem
[433] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

4102 ḥāżır ol nāzır olasın naḳşa
ol merātibde ḳāniʿ ol baḫşa

128a

4103 der[434] muẓaffer ki ḫıżr-ı ḥāżırdan
ḫoş temennā edüp[435] diledüm ben

4104 diledüm ben icāzet ol demler
çilleye ḳoya ḫıżr peyġamber

4105 dedi[436] çille saŋa degül ḥacet
zīrā kim[437] çille oldı bil sünnet

4106 bir fażīletden ötrü biŋ farżı
etmegil[438] saŋa eyledüm ʿarżı

4107 dir muẓaffer nite durur aḫvāl
söylegil bilelüm nedür aḳvāl

4108 dir ḫıżr erte eyleyem maʿlūm
gitmege eyledi bes[439] anda hücūm

4109 ṭaŋlacaḳ yene erdi[440] ḫıżr-ı zamān
yapışuban elüme anda hemān

4110 çıḳuban ol maġaradan gitdük
āḫirī bir ḫarabeye erdük[441]

[434] BK dir
[435] BK idüb
[436] BK didi
[437] BK ki
[438] BK itmegil
[439] BK pes
[440] BK irdi
[441] BK irdük

4111 bir yigit anda ḫufte vü bimār
derd <ü> renciyle[442] vaḳti olmış zār

4112 başı ḳatında oturur bir pīr
ḫıżr ol pīre anda diŋle ne dir

4113 ḫıżr ol pīrden eder[443] teftīş
ne durur buŋa ḥālet-i gerdiş

4114 niçe gündür bu olalı bīmār
nesisin sen bu demde ḳıl izhār

4115 didi ben atasımen iy saʾil
ḫastalıḳ erdi[444] buŋa el-ḥāṣıl

4116 üş sekiz gün durur özin bilmez
orucın ṭutmaz namāz ḳılmaz

4117 farża yetmez güci ki ide edā
farż ḳılmasa ḳanda sünnet ede[445]

4118 ḫıżra didi muẓaffer anda yaḳīn
cilleyi bicerimezem bu ḥīn

4119 çünki emr ide ol ḫuẕā-yı cihān[446]
yimegi tez yi ṣavm olınca hemān

128b

4120 aḫşam olduḳda eylegil ifṭār
ʿacele birle ekl ḳıl sen iy yār

[442] BK derd ü renciyle
[443] BK ider
[444] BK irdi
[445] BK ide
[446] BK ḫudā-yı cihān

4121 ṭur sahūr yi velīk teʾḫīr it
ṭoḳ olup ḳuvvetle ṭāʿate git
4122 ger bu resmile dirlik etmezseŋ[447]
ḥaḳ buyurduġı yola gitmezseŋ
4123 irişür cānuŋa senüŋ ẕillet
terk-i çille etdüm[448] aŋlaġıl ḥālet
4124 döndi ḫıżr eydür iy muẓaffer-i yār
çilleden vazgel yüri hüşyār[449]
4125 buyruġın ṭut ḫuẕānuŋ iy server[450]
niʿmet-i ḥaḳla bula cānuŋ fer
4126 ḫıżra didüm ki çille ḳaç dürlü
söyle bu dem bilem sen iy ulu
4127 dedi[451] bu çille ḥalḳ içinde ki var
şeyḫler yordamınca iy hüşyār
4128 cümlesi oldı çille-i bidʿat
şeyḫler bu işe ḳılup raġbet
4129 şerʿde ḥaḳ buyurdı az yi taʿām
ḫalḳıla eyleme öŋinde kelām
4130 ḫalḳı ḳo ḫalīḳ ile ol dāyim[452]
çille-i vahdete eriş[453] tā kim

[447] BK itmezseŋ
[448] BK itdüm
[449] Bu mısra BK'de yok.
[450] Bu mısra BK'de yok.
[451] BK didi
[452] BK dāʾim
[453] BK iriş

4131 az yemek oldı çilleden makṣūd
ir ʿibādet demine bul maʿbūd
4132 ḫıżr dir iy muẓaffer-i server
saŋa bir söz deyem iŋen ḫōş-ter
4133 meclis etmişdi[454] imām-ı ṣāliḥ
bildürür ḫalḳa kim durur ṭāliḥ
4134 erüp[455] ol meclise ḳarār etdüm[456]
ehl-i ḥālet demin şikār etdüm[457]
4135 oḳıdı muḳrī[458] āyet-i ḳurʾān
uşbu āyet oḳındı anda hemān
ve cezaʾü seyyiʾetin seyyiʾetün miṯlüha...[459]
129a
4136 ḫıżr gördüm yaḳīn erdi[460] baŋa
dedi[461] diŋle ne dirüm imdi saŋa
4137 dedi[462] kurʾānda uşbu āyet iy cān
cān derdine irürür[463] dermān
4138 cümle āyetler içre bu āyet
eyler ümmīẕ-vār ḫōş-ḥālet
4139 seyyiʾet işleseŋ bire bir olur

---

[454] BK itmişdi
[455] BK irüb
[456] BK itdüm
[457] BK itdüm
[458] BK'de sözcük مقر şeklinde yazılmıştır.
[459] "ve kötülüğün cezası, yine ona benzer bir kötülüktür..." Şūrā (40)
[460] BK irdi
[461] BK didi
[462] BK didi
[463] BK irür

ḥasenāt ehli bire on bulur

4140 ḫızr didi yüri sürelüm rāh

ḫayrını vire ḳullara Allāh

4141 çünki ol meclisi koyup gitdük

ḫızr-ı ḥāżırla diyüp işitdük[464]

4142 ben dedüm kim ümmīẕ-vār olmaḳ

uşbu āyet demiyle kār olmaḳ[465]

4143 dedi ḫızr iy muẓaffer-i hem-rāh

uşbu āyetle ḳullara Allāh[466]

4144 şeyle[467] bil ḳullara eder[468] taʿlīm

birine on bul[469] imdi olma leʾīm

4145 ḥaḳḳ kerīm <ü> raḥīm <ü> raḥmāndur[470]

ḳulları ḥāline nigeh-bāndur

4146 seyyiʾet işleme varken[471] ḥasenāt

tā bire on ere[472] iy nīkū-ṣıfāt

4147 seyyiʾātı ṣal arduŋa iy cān

uşbu āyetde gör ne dir ḳurʾān

...femen ʿafā ve asleha fe-ecruhu ʿala'l-lāh...[473]

---

[464] Beyit BK'de yok.
[465] Beyit BK'de yok.
[466] Beyit BK'de yok.
[467] BK şöyle
[468] BK ider
[469] BK bil
[470] BK ḥaḳḳ kerīm ü raḥīm ü raḥmāndur
[471] BK var iken
[472] BK ire
[473] "...kim affeder ve barışırsa onun mükafatı Allah'a aittir..." Şūrā (40)

4148 beze eylükle kendüŋi dāyim[474]

ecr-i ḥaḳdan ere[475] saŋa tā kim

4149 her ne ederseŋ[476] cezāsı olsa gerek[477]

her ne kim etse[478] kişi bulsa gerek

4150 ḥaḳ dedi[479] ben ḥuẕā-yı ʿālemven[480]

ḫāliḳ-i her sürūş <u> ādemven

4151 melekūta ben etmedüm[481] iẓhār

ḳullarumuŋ günehlerin her-bār

129b

4152 bilmez anlar ki nitedür bu ḥisāb

ecr ḳatumdadur s̱evāb <u> ʿiḳāb[482]

4153 ẓulm ehlini sevmez ol Allāh

nite ʿafv ide ṣuçlarun āngāh

4154 ẓālimi yarlıġamaz ol sübḥān

ʿafv ḳılmaz ṣuçını ol ġufrān

4155 ẓālime etmezem[483] dedi[484] raḥmet

ẓālimüŋ ḥāleti durur ḥurḳat

4156 ermez[485] anlar serāy-ı raḥmete hīç

---

[474] BK dāʾim
[475] BK ire
[476] BK iderseŋ
[477] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[478] BK itse
[479] BK didi
[480] BK ḥudā-yı ʿālemven
[481] BK itmedüm
[482] BK s̱evāb u ʿiḳāb
[483] BK itmezüm
[484] BK didi
[485] BK irmez

ermez[486] anlar civār-ı cennete hīç

4157 nefsüŋe her ne ẓulm ederseŋ[487] iy cān

ʿafv eyler suçuŋı ol ġufrān

4158 ġayrıya ẓulm etme[488] kim bārī

lāʿnet irürmeye saŋa tārı

4159 raḥmetine ümmīẕ-vār[489] ol iy cān

ver[490] ṣalavāt muḥammede bul emān

4160 dir muẓaffer ki ḫıżrla bir gün

kīş baḥrine dek erişdük[491] çün

4161 cāmiʿine erişdük[492] anda hemān

minber üzre aġdı bir cüvān revān

4162 ḳuruban meclis eyledi kelimāt

diŋleyüp sözin aŋladum ḥālāt

4163 ṭur didüm ḫıżra gidelüm bu dem

diŋledükce sözin erür[493] baŋa ġam

4164 ḫıżr dir ḫāricī[494] durur bu cüvān

düşmenidür ʿalīnüŋ aŋla ʿayān

4165 ḥasaneyni de[495] sevmez ol tūnī[496]

---

[486] BK irmez
[487] BK iderseŋ
[488] BK itme
[489] BK ümīd-vār
[490] BK vir
[491] BK irüşdük
[492] BK irişdük
[493] BK irür
[494] BK'de sözcük حارجی şeklinde yazılmıştır.
[495] BK ḥasaneyn de
[496] BK'de sözcük سونی şeklinde yazılmıştır.

uşbu il içre bilür el bunı

4166 döndi yene muẓaffer-i dil-i pāk

ḫıżra dir iy veliyy-i pür-idrāk

4167 söyle bū bekr efḍaliyyetini

bilelüm ol güzīde ḥāletini

4168 raḍiya'l-lāhu ʿanh ol sālār

ḫażretüŋden edermen[497] istifsār

130a

4169 ḫıżr der[498] diŋle iy muẓaffer-i yār

kim saŋa eyleyem niçe güftār

4170 ol süleymān ḳatına bir gün iy cān

vardumıdı eşit[499] ne oldı hemān

4171 emr ḳıldı ki belḳīsa nāme

yazıla ḫōş-tirāş olup ḫāme

4172 uşbu āyet yazıldı ol dem iy cān

sırr-ı nāme eşit[500] ne oldı ʿayān

innehu min suleymāne ve innehu bismi'l-lāhir raḥmani'r-raḥīm[501]

4173 ḥaḳ dedi[502] anda cebrāyile[503] hemīn

ir süleymān ḳatına uşbu demīn

[497] BK idermen
[498] BK dir
[499] BK işit
[500] BK işit
[501] "Şüphesiz ki o, Süleyman'dandır (onun mektubudur) ve rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla (başlamakta)dır." Neml (30)
[502] BK didi
[503] BK cebrāʾile

4174 dut[504] elini revān süleymānuŋ
nāmesin sen tamām ḳıl anuŋ
4175 defʿī irişdi cebrāyil-i[505] emīn
ol nebinüŋ ṭutar bes[506] anda elin
4176 müteḥayyir ider süleymānı
yazdı cibrīl ḫaṭṭ-ı yezdānı
4177 besmele sebz ḫaṭṭla[507] oldı ʿayān
bes[508] tamām oldı nāme-i ʿunvān
4178 bes[509] süleymān söze geldi hemīn
dedi cibrīle iy sürūş-ı güzīn
4179 bunda ḥikmet nedür di eyle beyān[510]
uşbu ḫaṭṭ ḥāletinden eyle ʿayān[511]
4180 ḥaḳ ne emr etdise[512] beyān eyle
uşbu ḫaṭṭ işini ʿayān eyle
4181 uşbu ḫaṭṭ oldı[513] ḳudretile bedīd
söyle bilem anı iy baḫt-ı saʿīd
4182 dedi cibrīl iy peyember-i ḥaḳ[514]
uşbu āyet deminden oḳı sebaḳ

[504] BK ṭut
[505] BK cebrāʾil
[506] BK pes
[507] BK ḫaṭṭıla
[508] BK pes
[509] BK pes
[510] BK ʿayān
[511] BK beyān
[512] BK itdise
[513] BK'de yok
[514] BK peyġamber-i ḥaḳ

4183 levḥ-i maḥfūẓda yazıludur bu iy cān[515]
ümmet-i muṣṭafā içün el-ān
4184 ümmet-i aḥmedüŋ fażīletini
medḥ eder[516] ḥaḳ güzīde ümmetini
130b
4185 ire ḥaḳdan aŋa ṣalāt <u> selām[517]
uşbu ḫaṭ oldı ibtidā-yı kelām
4186 dir süleymān ki bunda ḥikmet ne
uşbu āyet ola bidāyet ne
4187 dedi[518] cibrīl[519] ṣorayın bileyin
uşbu demler cevāb çün geleyin
4188 ṣordı vü[520] erdi[521] cebrayil-i emīn[522]
dir süleymāna kim iy şāh-ı emīn
4189 ḥaḳ taʿālā dedi[523] bu ḫaṭ hemān
dest-i ḳudretle yazmışamdur[524] iy cān
4190 levḥ-i maḥfūẓ üzre yazdum ḫūb
ümmet-i aḥmede olup mensūb
4191 yazmışam anlaruŋ fażiletidür

[515] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[516] BK ider
[517] BK ṣalāt u selām
[518] BK didi
[519] BK cebrāʾil
[520] BK'de yok.
[521] BK irdi
[522] BK cebrāʾil-i emīn
[523] BK didi
[524] BK yazmışam dir

ben ḫuẕānuŋ[525] bu ḫaṭṭ-ı ḳudretidür

4192 kimse yazmaz bu resmle ḫaṭṭ-ı ḫūb

ümmet-i aḥmededür ol mensūb

4193 meger anı ebū bekr yaza

ṣıdḳla vāḳıf oldı ol rāza

4194 ümmetüŋ bildi ol fażīletini

yazar evvel ḥaḳḳuŋ bu āyetini

4195 cümle ḫaṭṭdan bu yazudur evvel

yazmaġa bū bekr ider medḫal

4196 evvel ol geliserdür īmāna

evvel ol yazu yaza furḳāna

4197 dir ḫuẕā[526] ḳudretümle yazdum ezel

s̱āniyen bū bekir ider medḫal

4198 zīrā evvel getürdi ol īmān

hem bu āyetdür evvel-i ḳurʾān

4199 cümle esmāya oldı bu ser-tāc

ḳamu ʿālem bu ismedür muḥtāc

4200 böyle ʿarż etdi[527] cebrayil-i emīn[528]

ol süleymān nebiye anda hemīn

4201 iy muẓaffer bil imdi esrārı

yed-i ḳudretle yaza çün bārī

[525] BK ḫudānuŋ
[526] BK ḫudā
[527] BK itdi
[528] BK cebrāʾil-i emīn

131a

4202 ümmet-i aḥmedüŋ fażīletiçün
yed-i ḳudretle yaza ol bī-çūn

4203 anı yazdurmadı süleymāna
dest-i ḳudretle yazdı furḳāna

4204 bed-terin ḫalḳ anı nite yazar
şeyṭanet ehli rāhdan azar

4205 ol muḥammed ululuġıçun iy cān
yazdı ḳudret eliyle ol sübḥān

4206 yene ḫıżr peyemberi[529] gūyā
oluban söyledi ne dir aŋla

4207 yā muẓaffer eşit[530] sözüm bu dem
bir gün oldum resūlıla hem-dem

4208 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[531] cānına yār
bilesince ṭurupdı ṣāḥib-i ġār

4209 oturupdı bilesince ṣıddīḳ
bulup esrārdan dem-i tahḳīḳ

4210 söyleşürdi resūlıla esrār
daḫı ġayrı söz olmadı tekrār[532]

4211 söylenilen fażilet-i ümmet
dir ebū bekre yār-ı ḫōş-himmet

[529] BK peyġamber
[530] BK işit
[531] BK ṣalāt u selāmı
[532] MK'de "tekrār" sözcüğünden sonra "güftār" yazılmıştır.

4212 ümmetüŋ üç baḫşda bir baḫşın[533]
baḫş ider[534] sür bu himmetüŋ raḫşın[535]
4213 didi ṣıddīḳ himmetüm bu benüm
cümlesini bağışlaya cānum
4214 var ümmīẕüm[536] cemīʿ-i ümmetüŋi
baḫşiş ide ḳıl imdi himmetüŋi
4215 ol dem içinde erdi[537] cebrāyil[538]
ḥaḳ selāmın getürdi olup ḳāyil[539]
4216 ḥaḳ didi iy resūl-ı ḥāṣṣü'l-ḫāṣ
çün ḳıyāmet ḳopa vü rūz-ı kışāṣ
4217 ümmetüŋüŋ[540] uṣātını dersü
hep bağışlaya yimegil[541] ḳaygu
4218 ol ebū bekr yüzi ṣuyına
baḫşiş eyleye ḫalḳ ḫūyına

131b

4219 der[542] resūl eyle bu sözi taḥḳīḳ
kim ne ḳılur ebū bekr-i ṣıddīḳ
4220 cebrāyil[543] didi ḥaḳ bilür anı

[533] BK baḫş
[534] "ider" sözcüğünden sonra "bu" yazılmıştır.
[535] BK raḫş
[536] BK ümīdüm
[537] BK irdi
[538] BK cebrāʾil
[539] BK ḳāʾil
[540] BK ümmetüŋ
[541] BK yemegil
[542] BK dir
[543] BK cebrāʾil

bilmezem ben o sırr-ı pinhānı

4221 didi ṣıddīḳa sende söyle iy cān

n'eylesüŋ kāruŋ anda eyle beyān

4222 dir ebū bekr bilmezem bende

cümle esrār-ı kenzdür[544] sende

4223 cebrayile[545] naẓar ḳılur maḥmūd

didi var bil ḫaber getürgil zūd

4224 vardı geldi yene emīn-i güzīn

ḥaḳ selāmın getürdi bes[546] o demin

4225 şeyle[547] buyurdı ol ḫuzā-yı cihān[548]

kimse bilmez bu sırrı aŋla ʿayān

4226 levḥ-i maḥfūẓda naḳş olupdur bu

naẓar et[549] tā ki biline dersü

4227 naẓar eyledi ḥaḳ resūlı hemīn

levḥ-i maḥfūẓa[550] bildi sırr-ı yaḳīn

4228 levḥ-i maḥfūẓda görür bir ḫaṭ

yazılu iʿrabile cümle nuḳaṭ

4229 ol ḳıyāmetde gebrler ḥālin

söylemiş nite olur aḥvālin

4230 gebr ḳullar erişe der-i ʿaraṣāt

---

[544] BK kenzidür
[545] BK cebrāʾile
[546] BK pes
[547] BK şöyle
[548] BK ḫudā-yı cihān
[549] BK it
[550] BK maḥfuẓda

küfrle ḥāli geçmiş ola ʿuṣāt

4231 ire maḳṣadlarına[551] anda yaḳīn

göre ṣıddīḳ anları ol ḥīn

4232 ala ḥaḳ anlaruŋ ş̱evābın[552] hep[553]

vire müʾmin ʿuṣāta diŋle sebep

4233 ümmete baḫş eyleye ṣıddīḳ

cennete girmege bulına tarīḳ

4234 kāfirüŋ her ş̱evābı ümmete ire[554]

ol ebū bekrden ki himmet ire

4235 her günāhın ʿuṣātuŋ ol sübḥān

gebrler birle ṣala bā-nīrān

132a

4236 her biri bā-yaḳīn-i kāmil dem

ermeye[555] hīç olara hemmle ġam

4237 zeyn ola ʿuṣātuŋ imānı

dār-ı cennāta ilteler[556] anı

4238 gebrler bes[557] fedā-yı ümmet ola

uşbu resmile anda ḥālet ola

4239 fetvā-yı nübüvvet oldı bu ḥāl

---

[551] BK maḳṣūdlarına
[552] BK ş̱evābını
[553] BK heb
[554] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[555] BK irmeye
[556] BK atalar
[557] BK pes

böyle dip[558] ḫızr-ı ḥażır etdi[559] maḳāl

4240 iy muẓaffer ebū bekr-i ṣıddīḳ

ṣıdḳ-ı īmānla bulup taḥḳīḳ

4241 ṭartsalardı çekiyle īmānın

s̱ıḳl göstere emr-i yezdānı

4242 cümle ḥalḳuŋ ki vardur īmānı

cümleden bil s̱aḳīl ide anı

4243 ḥaḳ resūlı ʿatīḳe didi iy yār

ḥaḳ taʿālā oldı ʿālim-i esrār

4244 baŋa bir nesne oldı imdi yaḳın

ümmetüm ḥāletiçün imdi hemīn

4245 ümmete dimek olmaz ol ḥāli

key ʿaceb sırdur aŋla aḥvāli

4246 tā kim olmaya ümmetüm ke ẕẕāb

söyleyem biline daḳīḳ-i ḥisāb

4247 diŋlegil nitedür ḥisāb saŋa

diŋleyüp ṭut ḳulaġuŋ imdi baŋa

4248 ümmetümden biri eylese güftār

levḥ-i maḥfūẓ içinde bir ḫaṭṭ var

4249 yazmış ol ḫaṭṭı ḳudretüŋ ḳalemi

diŋleyüp ḳoma cān u dilde ġamı

4250 ḥaḳ yaratdı deŋizde bir mürġ-ı āb

[558] BK diyüb
[559] BK itdi

biŋ başı vardur ol ḳuşun iy şāb

4251 her başunda hezār var deheni

yaradıpdur bu resmle ḥaḳ anı

4252 her aġız içre biŋ dili var iy cān

her zebānıla ẕikr ider el-ān

132b

4253 biŋ bir adını ḥaḳḳuŋ eyler yād

ẕikr <ü> tesbīḥ[560] edüben[561] olur şād

4254 her lüġatıla ẕikr eder[562] ḥaḳḳı

kimseden ol ḳuş eylemez daḳḳı

4255 uşbu evṣāfı gerçi etdi[563] beyān

kendüden düzme söylemişdi yalan

4256 ne görüpdür ne işidüpdür hem

çünki bu sözi söyledi bendem

4257 ben ḫuẕāyam[564] dir ol ġanī ḫallāḳ

defʿī anı yaraduram andaḳ

4258 olmaya ḳavl-i muṣṭafā yalan

ümmeti de yalan olmaya iy cān

4259 bu şu yerde idi resūlu'l-lāh

ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[565] ire her-gāh

---

[560] BK ẕikr ü tesbīḥ
[561] BK idüben
[562] BK ider
[563] BK itdi
[564] BK ḫudāyam
[565] BK ṣalāt u selāmı

4260 dedi müʾmin olan demez yalan
cümlesi rāst-gūdur aŋla ʿayān
4261 gerçi müʾmin deye uşbu resme ḫaber[566]
defʿī anı yaraduram bā-fer
4262 anı yalan çıḳarmazam sözde
sırr-ı maʿnī bilindi bu yüzde
4263 böyle böyle etdi[567] ḥaḳ dese[568] bende
defʿī anı yaraduram ben de
4264 tā ki ol müʾminüŋ sözi yalan
olmaya defʿī yaradur sübḥān
4265 bir adum dir benüm de müʾmindür
dīni hem ol muḥammedī dīndür
4266 bu revā olmaya ki adaşam
kiẕbile olmaya anuŋ işi kem
4267 gerçek eyler anuŋ yalanın ḥaḳ
rāst-gū olur ol sen aŋlayu baḳ
4268 dedi[569] cibrīle söyle daḫı beyān
bizlere biline bu sırr-ı nihān
4269 yene söyledi cebrayil-i emīn[570]
ne dedi aŋla uşbu demde yaḳīn
133a

[566] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[567] BK itdi
[568] BK dise
[569] BK didi
[570] BK cebrāʾil-i emīn

4270 dedi gördüm ki bir cüvān-ı güzīn
āḫire irürüpdi[571] vaḳt yaḳın
4271 ümmet-i muṣṭafādan ol ḳaşmer
ḥālet-i nezʿe ermişidi[572] ol er
4272 ḳarayıken[573] saḳalı ol yigidüŋ[574]
nite olur deyem anı eşidüŋ
4273 melekü'l-mevt<i>[575] çün göre ol iy cān
ḳorḳudan aġara saḳalı revān
4274 tār-ı mūyı fezādan ola sefīd
ʿarasāta çü şeybetile resīd
4275 nūr-ı ḥāḳ birle ola tābende
ḥāḳ taʿālā deye ki iy bende
4276 şeyb-i nūrumdur[576] benüm dil-i pāk
utanuram ben andan it idrāk
4277 āteşile ḳınamayam seni dir
nūrımı yaḳa āteş-i şerīr
4278 her neden ḳorḳarısan eyleme bak
ḳurtaram cānuŋ eylegil idrāk
4279 raḥmetümle naʿīme irişesin
ḥūr <u> ġılmānumıla görüşesin

[571] BK irüpdi
[572] BK irmişidi
[573] BK ḳara iken
[574] BK yegrek
[575] BK melekü'l-mevti
[576] BK nūrumdurur

4280 saŋa yardımcıdur ḫuẕā-yı kerīm[577]
ümmet-i aḥmedüŋ yeri oldı naʿīm[578]
4281 ver[579] muḥammed revānına ṣalavāt
tā sözüm ḳand-veş bula ḥalevāt
4282 ol muẓaffer söze gelüp ol dem
ne didi söyleyem saŋa bu dem
4283 ʿālem içre cezire-i ʿummān
vardum kim erişdüm[580] anda hemān
4284 ulu cāmiʿde sākin olmışdum
ḥubb-ı ḥaḳḳıla anda ṭolmışdum
4285 ḫıżr erişdi[581] revān ʿaleyhi's-selām
buluşup baŋa verdi[582] anda selām
4286 didüm ol ḫıżra anda yā ḥāżır
ḫaṣ erenler demin degül vāfir
133b
4287 ḫāṣṣ erenler sözini eyle beyān
tā ledün-nāmeden ṣafā süre cān
4288 söze geldi hemān ḫıżr-ı güzīn
söyledi bes[583] muẓaffer ol ḥīn

[577] BK ḫudā-yı kerīm
[578] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[579] BK vir
[580] BK irişdüm
[581] BK irişdi
[582] BK virdi
[583] BK pes

4289 dedi[584] ol dem ki mūsā bin ʿimrān
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmıla[585] ṣādān
4290 söyledi bir ḫaber semāʿ itdüm
ol sözi ʿāleme metāʿ etdüm[586]
4291 ḥaḳ taʿālā dedi[587] ki yā mūsā
kim muṭīʿ olsa baŋa der-dünyā
4292 ben velāyet iderem aŋa naṣīb
buʿd aradan gidüben ola ḳarīb
4293 her ki ben ḥaḳḳı sevse ben de anı
severem şeyle[588] bile didi ġanī
4294 ermez[589] aŋa bu dünyaŋ<uŋ>[590] zeleli[591]
ʿālem içinde olmaya bedeli
4295 iy muẓaffer ḥaḳ ehli olmaz kem
söylemez bil muḥāl sözler hem
4296 ḥaḳḳla ḥaḳ olan bilür ḥaḳḳı
ġayr kapudan eylemez daḳḳı
4297 bes[592] yene ḫıżr der[593] muẓaffer işit
sözümüŋ maʿnīsile cānuŋ ışıt
4298 ṣanma sen evliyā-i ḥaḳ iy cān

[584] BK didi
[585] BK ṣalāt u selām
[586] BK itdüm
[587] BK didi
[588] BK şöyle
[589] BK irmez
[590] BK dünyānuŋ
[591] Sözcük iki nüshada da ذللى şeklinde yazılmıştır.
[592] BK pes
[593] BK dir

ḳolayına söz üzre süre zebān
4299 daḫı dir iy muẓaffer-i deryā
uşbu sözleri söyledi mūsā
4300 andan işitdüm aŋla bu ḫaberi
bu ḫaberdür ḫaberlerüŋ şekeri
4301 kim ki ẓāhirde ictihād etse[594]
cānib-i ḥāḳḳa cānıla gitse
4302 ḥaḳ vere aŋa maḳām-ı ʿirfānı
ḳopa ʿābidlerile anuŋ cānı
4303 bāṭınıla kim ictihād ede[595]
ehl-i ʿirfān sūyına ṭoġru gide
4304 ʿārifinüŋ maḳāmına erişe[596]
ehl-i ʿirfānıla varup buluşa
134a
4305 bir ḥālden erişe[597] bir ḥāle
vaḥdet-i ḥaḳḳa irişüp ḳala
4306 tābıla bir durur ḫuẕā[598] bi'ẕ-ẕāt
cehd edüp[599] ola vaḥdete mirʾāt
4307 göre āyīnesinde bī-çūnı
ẓāhir ü bāṭını olmaya tūnī

[594] BK itse
[595] BK ide
[596] BK irişe
[597] BK irişe
[598] BK ḫudā
[599] BK idüp

4308 ḫıżr-ı ḥāżır demine bu dem iy cān
ver[600] ṣalavāt muḥammede bu zamān
4309 der[601] muẓaffer ḫıżrdan etdüm[602] gūş
bir ḫaber söyleyem size bu dem üş
4310 ḫıżrdan ṣormışam ʿaleyhi's-selām
dirre-i ʿömmeri key ide beyān
4311 didüm ol dirre ki[603] gördüŋ mi
aṣlı nedür sen anuŋ erdüŋ mi[604]
4312 dir ḫıżr ben ki görmişem anı
diyem evṣāfını anuŋ tanı
4313 vezn-i[605] ṣıḳlı ne deŋlüdür diyem
saŋa bu dem beyān eyliyem
4314 on iki batmānıdı[606] vezni tamām
kim diküpdi anı dedüm[607] iy hümām
4315 didi ṣīṣ[608] nebī ʿaleyhi's-selām
anı dikmişdi bil aŋla kelām
4316 didüm uşbu zamān ne yerdedür ol
ʿarż eyle biline cümle uṣūl
4317 dedikim[609] aŋla iy muẓaffer-i yār

[600] BK vir
[601] BK dir
[602] BK itdüm
[603] BK dirreyi
[604] BK irdüŋ mi
[605] BK vardı
[606] BK batmān idi
[607] BK didüm
[608] BK ṣīt
[609] BK didi kim

söyleyem saŋa dirreden güftār

4318 ḳulle-i kūh-ı ḳāfda bu zamān

aṣıludur o dirre bilgil iy cān

4319 didüm anda n'içün ṭurur dirre

kimse ermiş midür[610] di bu sırra

4320 didi şerʿ-i siyāset-i aḥmed

kūh-ı ḳāf üzre gösterüp aŋa ḥad

4321 şerʿ-i aḥmed anuŋla buldı niẓām

dirreden ḫavf ederdi[611] ḫāṣṣıla ʿām[612]

134b

4322 der neden oldı ẕāt<ı> anuŋ[613] mevcūd

söylegil bilelüm anı şeh-i cūd

4323 der[614] ḫıżr ol baŋa degül maʿlūm

çermi[615] nedür degül iy nīk-uġum

4324 anı ʿömmer ṣalardı ancaḳ bes[616]

ṣanma anı ṣalabildi herkes

4325 didi ḫıżr ol öküz derisidi

kim kelīmüŋ öŋinde söyledidi

4326 dirre-i ʿömmer andan olmışıdı

ʿāmil anuŋla söze gelmişidi

---

[610] BK irmiş midür
[611] BK iderdi
[612] BK ʿāmm
[613] BK'de yok.
[614] BK dir
[615] BK cermi
[616] BK pes

4327 dedi[617] ḥikmet nedür iy ḫıżr-ı zamān
söylegil bilelüm bu demler iy cān
4328 anda söyledi ḫāk olan cismi
bunda bildürdi diyü her resmi
4329 ṭirresin ṣalduġında yeṣribde
ditreridi ḳayāṣıra dibde
4330 bil ʿömmer birle dutdı[618] dīn niẓām
ṭirreden ḳorḳarıdı ḫāṣṣıla ʿām[619]
4331 der[620] ḫıżr diŋle[621] bir ḫaber diyeyin
nice işitdüm anı söyleyeyin
4332 ḥaḳ resūlı ki geydi naʿleyni
ṭirreden idi zīnet <ü> zeyni
4333 çār-pāre-i naʿleyn andandı
ger ṣorarsaŋ ḳayışı[622] ḳandandı
4334 post-ı kepşidi[623] didi niçeler
oldı ismāʿile[624] fidā-yı ciger
4335 cümle ḫalḳuŋ günāhı içün hem
dir fidā olmışıdı ol ol dem
4336 baʿżılar der[625] dıraḫt-ı ṭūbānuŋ

[617] BK didi
[618] BK ṭutdı
[619] BK ʿāmm
[620] BK dir
[621] BK diyeyin
[622] BK ḳıyısı
[623] BK kepşdi
[624] BK ismāʿīle
[625] BK dir

postıyıdı didiler anuŋ

4337 bāʿżılar didi post-ı gāv-ı ṣafī

düzülüpdi bil imdi sırr-ı ḫafī

4338 çift sürdügi öküzü dersin

hibetu'l-lāh düzmişidi yaḳīn

4339 yaʿnī ṣīs[626] nebi düzetmişidi

ḳābil üzre anuŋla gitmişidi

4340 dir muẓaffer ki yā nebīya'l-lāh

bizleri uşbu sırdan[627] it āgāh

4341 ne delīlile söyledüŋ di ḫāber

tā biline bu ḥālet iy server

4342 nitesi düzdi anı ṣīs[628] nebi

baŋa ʿarż eyle basṭ idem ḳitabı[629]

135a

4343 didi ḫıżr iy mużaffer-i ʿārif

uşbu esrāra olmışam vāḳıf

4344 üç yüz on üç peyember-i[630] mürsel

yazılupdı o dirre üzre güzel

4345 ʿamel-i ṣīs[631] diyü dört yere hem

yazılupdı ben anı görmişem

---

[626] Bk ṣīt
[627] BK sözden
[628] BK ṣīt
[629] BK kütübi
[630] BK peyġamber
[631] BK ṣīt

4346 bes[632] anuŋçun dedüm[633] ki şīş-i güzīn[634]
düzdi ol dirreyi bil imdi yaḳīn

4347 ḫıżrdan maʿlūm oldı uşbu ḫaber
rāvīsidür muẓāffer-i server

4348 bu murādī de naẓma sürdi zebān
tā mecālisde semʿ ide yārān

4349 ʿāşıḳ-āne muḥammede ṣalavāt
vireler ireler sūy-ı cennāt

4350 yene bir söz muẓaffer etdi[635] beyān
ḫıżrdan ṣordı didi eyle ʿayān

4351 ol cemāʿat yusufiçün iy cān
söyledilerdi ol zamān yalan

4352 anlara hiç siyāset oldı mıdı
her birisine āfet oldı mıdı

4353 didi ḥālātı anlaruŋ bed-nām
ḳurda anlar ki etdiler[636] bühtān

4354 yene ṣordı muẓaffer ol dem iy cān
ḫıżr-ı ḥāżır ledünden ide[637] beyān

4355 diye ol yaḥyā bin muʿāẕ[638] sözin

---

[632] BK pes
[633] BK didüm
[634] BK şīt-i güzīn
[635] BK itdi
[636] BK itdiler
[637] BK eyle
[638] Sözcük iki nüshada da معاد şeklinde yazılmıştır.

ne demişdür[639] beyān ide özin

4356 didi andan işitmişemdür iy yār

her ki tevḥīdden ide güftār

4357 yetmiş yıl ki küfrle ola yār

cümlesin yıḳa defʿī şeyle[640] ki var

4358 yetmiş yıl ki söyleye tevḥīd

bir günāha olmaya bes[641] anda müfīd[642]

4359 sürmegil sen günāha cān <u> dili[643]

ḳomaġıl sen derūnda[644] ġişş ü gilli

135b

4360 küfr bünyādını yıḳar tevḥīd

nite etmeye[645] ol günāh-ı baʿīd

4361 sür dilüŋi müdām tevḥīde

er bu demler maḳām-ı tefrīde

4362 ḳoma dilden kelām-ı tevḥīdi

görmeyesin iki cihānda bedi

4363 dir muẓaffer ki ḫıżrıla hem-dem

olmışıdum ki dilde yoġıdı ġam

4364 didüm iy ḫıżr söylegil kelimāt

---

[639] BK dimişdür
[640] BK şöyle
[641] BK pes
[642] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[643] BK cān u dili
[644] BK derūnında
[645] BK itmeye

şeyḫ cüneyd-i zamāndan[646] ḥālāt

4365 raḥmet-i ḥāḳla cānı şād olsun

söyle sözleri cāna zād olsun

4366 ḫıżr dir ol cüneyd-i baġdādī

şeyḫliḳ birle ʿālem üstādı

4367 uşbu resmile eyledi kelimāt

diŋle terkībi biline ḥālāt

lev umirnā biḳatli'n-nefsi fi'l-ʿumrati merraten ve neḥtācü ilā kesri'l-hevā külle yevmin sebʿīne merraten velā nüktelü[647]

4368 dir muẓaffer ki ḫıżra didüm iy cān

ibn-i edhem deminden eyle beyān

4369 sözleri kim birāhim-i edhem[648]

söylemişdür bize degül[649] bu dem

4370 raḥmet-i ḥāḳla cānı şād olsun

yād-gārıla imdi yād olsun

4371 dir ḫıżr ben eşitdüm andan iy cān

ibn-i edhemden aŋlaġıl bu zamān[650]

4372 uşbu terkīb anda yād etdi[651]

ol söziyle[652] revānı şād etdi[653]

---

[646] BK zamānından

[647] "Şayet biz ömürde bir kere nefsi öldürmekle emrolunsaydık ve her gün de yetmiş kere nefsin arzularını kırmaya ihtiyaç duysaydık, biz bunu öldüremezdik."

[648] BK ibrāhim-i edhem

[649] BK diŋle

[650] Beyit BK'de yok.

[651] BK itdi

[652] BK söz ile

[653] BK itdi

üdḫilu'n-nāra ve ene eṭaʿatü'l-lāhe üḥıbbü ileyye min en edḫale'l-cennete ve ene ʿaṣaytü[654]

136a

4373 der[655] muẓaffer ki ḫıżrdan yene hem
ṣordum ol dem ki iy güzīn ādem

4374 söylegil ol fuḍayl[656] bin ʿiyāż[657]
ne merātib verüpdi[658] aŋa feyyāż

4375 sözlerinden anuŋ beyān eyle
ne deyüpdür bize ʿayān eyle

4376 der[659] ḫıżr uşbu resmle kelimāt
söyledi ol fuḍayl-ı nīkū[660]-ṣıfāt

künnā neteʿallemu iḥtisābe's-sulṭāni kemā yeteʿallemu sūreten min el-ḳur'ān[661]

4377 der muẓaffer ki söyle ḫıżr-ı güzīn
pīr-i bisṭāmdan ḫaber bileyin

4378 ḫıżr dir bāyezid-i bisṭāmī
raḥmet-i ḥāḳḳıla bula kāmı

4379 uşbu resmile eyledi kelimāt
söyleyem semʿ ḳıl iy nīkū-ṣıfāt

---

654 "Allah'a itaat ederek cehenneme girmek, ona isyan ederek cennete girmekten daha iyidir."
655 BK dir
656 BK faḍl
657 BK'de sözcük غياض şeklinde yazılmıştır.
658 BK virüpdi
659 BK dir
660 BK'de yok.
661 "Biz sanki Kuran'dan bir sureyi öğrenir gibi sultandan sakınmayı öğrendik." // MK'de yok.

lev ẓanne'l-ʿabidüne ennehüm yeravne min bihim yevme'l-ḳıyameti erā hüve enfüsehüm fi'd-dünyā[662]

136b

4380 diŋle sözin muẓafferüŋ yene hem
saŋa ʿarż eyleyem anı bu dem

4381 dir cünūn cezīresine irdüm
ʿālem-i maʿrifetde dil sürdüm

4382 fikr baḥrine ṭalup etdim cūş
sürdüm esrār ʿālemine cüyūş[663]

4383 erdi[664] nā-gāh ḫıżr-ı ḥāżır iy cān
ḫōş-selām verdi[665] açup anda zebān

4384 dir degil bu taḥayyürāt neden
fikr baḥrini idesin mesken

4385 ḫıżruŋ[666] aldum selāmın ol demler
ḫāṭırum ṣordı ḫıżr peyġamber

4386 ben dedüm[667] ḫōş erişdüŋ[668] iy şāhum
seni ʿālim yaratdı Allāhum

4387 maʿrifetden bize degil kelimāt
sözlerüŋden ṣafā sürer her ẕāt

4388 ḫıżr dir iy mużaffer-i dil-i pāk

---

[662] "Şayet o ibadet edenler kıyamet gününde kimin yanlarında olacağını bilseydiler, dünyadan kendi nefislerini kaçırlardı."
[663] BK'de sözcük جبوش şeklinde yazılmıştır.
[664] BK irdi
[665] BK virdi
[666] BK ḫıżrın
[667] BK didüm
[668] BK irişdüŋ

söyleyem imdi eylegil idrāk

4389 ibn-i ʿammār yaʿnī ol manṣūr

ne dedi[669] söyleyem ḳulaġuŋ ur

4390 maʿrifetde kemāl bulmışıdı

ḥaṣan-ı baṣrī gibi ṭolmışıdı

4391 kimse anun gibi maʿrifetde yaḳīn[670]

bulmamışdur sen anı bil ki hemīn

4392 dedi[671] manṣūr ʿārifüŋ bil iy cān

var durur üç nefes özinde ʿayān

4393 bir nefes oldı dār-ı dünyāda

bir nefes daḫı gūr-ı bünyāda

137a

4394 bir nefes daḫı cennet içre yaḳın

üç ḳısım üzre oldı aŋla hemīn

4395 ol ki dünyāda müşterekdür ol

söyleyem biline fürūʿ <u> uṣūl

4396 ḫalḳla iḫtilāṭdur bilgil

zen ü ferzend[672] birle iy ʿāḳil

4397 nefesi kim behiştedür mensūb

ol daḫı müşterekledür merġūb

4398 yaʿnī ḥūrān birle ġılmānı

[669] BK didi
[670] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[671] BK didi
[672] BK fezend

ṣoḥbet ide anlaruŋla cānı

4399 ol biri kim meyāndur nefesi

gūr içre eşit[673] n'olur hevesi

4400 ol nefes birle kendü ṣoḥbet ider

dünyadan[674] ḳurtulup şeṭāret eder[675]

4401 ʿameli neyise[676] muṣāḥibi ol

anuŋıla olur o dem meşgūl

4402 dünya vü āḫiret meyānında

ulı bildise ḥaḳ emānında

4403 kendünüŋ her neyse[677] ʿirfānı

olısar yār <u> cān[678] yārānı

4404 uşbu ḥālet demine āyet var

oḳıġıl ḥaḳ sözini iy hüşyār

ve lā taḥsebenne'lleẕine ḳutilu fi sebili'l-lāhi amvātā bel[679] aḥyaʾün ʿinde rabbihim[680] yurzeḳūn[681]

4405 daḫı ol seyyid-i benī ādem

ne dedi[682] diŋle anı daḫı deyem

ḫayru'l-umūrı evsaṭuhā[683]

---

[673] BK işit
[674] BK dünyādan
[675] BK ider
[676] BK ne ise
[677] BK ne ise
[678] BK yār u cān
[679] BK'de "bel" sözcüğünden sonra "هو" yazılmıştır.
[680] "Allah yolunda öldürülenleri ölü sanmayınız. Aksine, onlar diridir! Rabbleri katında rızıklandırılacaklardır." Al-i İmrān (169)
[681] Nüshalarda ayetin son kısmı yazılmamıştır.
[682] BK didi
[683] "İşlerin en hayırlısı orta yollu olanıdır." Hadis

4406 uşbu esrāra vāḳıf ol bu zamān
ver[684] ṣalavāt muḫammede bul emān
4407 yene ḫızr eydür iy muẓaffer-i yār
diŋle manṣūrdan deyem güftār
4408 yene bir meclisinde olup ḥāżır
söyledi ḫōş-kelām edeb vāfir
137b
4409 didi ʿārif çehār çīz oldı
ol çehārıla bu cihān ṭoldı
4410 biri çün āb birisi çün bād
miṣl-i ʿārif durur bilür ol şād
4411 biri çün ḫāk biri çün āteş
ʿārif aŋlar bu sözi bilgil ḫōş
4412 āba beŋzedügi budur ʿārif
dāyim[685] alçaḳlıġa özi ṣārif
4413 dāyim[686] alçaḳ durur bülend olmaz
yürür āzāde aŋa bend olmaz
4414 bil deh-ender-dehüŋ ki[687] ḥāletidür
uşbu ḥāl ʿārifüŋ ḥikāyetidür
4415 bād-ı ʿārif daḫı nedür gūş it
ol nesīm-i ṣabā gibi cūş it[688]

[684] BK vir
[685] BK daʾim
[686] BK daʾim
[687] BK'de yok.
[688] Beyit BK'de yok.

4416 bād-ı nā-ḫōş olma ʿārif baş
ol yemen cānibinde ḳaldur baş
4417 maʿrifetle götür ḳabāḥat hep[689]
nitekim ḫōş-hevā ṣafāya sebep
4418 cümle nā-ḫōşlıġı giderür bād
ḫām puḫte eyler vü[690] irürür dād
4419 ḥınṭa-i taze-perver oldur bil
nitekim maʿrifet bilür ʿāḳīl
4420 giderür būyhā-yı fısḳ <u> fesād[691]
maʿrifet oldı şeyle[692] bil çün bād
4421 maʿrifet ehli bī-nifāḳ olur
cümle ehl-i nifāḳ ʿāḳḳ olur
4422 ʿārif-i ḫāki daḫı aŋla yaḳīn
zerʿ-i cānda eker ṣafāyı hemīn
4423 tuḫm-ı ṭāʿatle bulur istiġnā
maʿrifetle olur demi şeydā
4424 ʿaḳlı cāna ṣaçarsa bir dāne
yetmiş dāne bula şeh-dāne
4425 birine yetmiş ola dāne
berekāt ire ṭarla-i cāna
138a

[689] BK heb
[690] BK o
[691] BK fısḳ u fesād
[692] BK şöyle

4426 meskenetle bula demi çü zemīn
ehl-i ʿirfāna vara ola yaḳın
4427 ʿārif-i ḫāki çünki bildüŋ iy cān
ʿārif-i āteşi de aŋla ʿayān
4428 hīzem-i cehli ide ḫākister
ʿilmle puḫte ḳıla cān u ciger
4429 yaḳa nefsüŋ ḫabāṣetin dersü
ḳomaya dilde ẕerrece ḳayġu
4430 āteş-i ʿaşḳla bula ḥālet
maʿrifetle bula demi devlet
4431 uşbu dört vechle durur ʿārif
bu ledün-nāme içre ol vāḳıf
4432 bu nesaḳ üzre ẕikr olındı iy cān
ehl-i ʿirfān ḥāli aŋla ʿayān
4433 maʿrifet ehliyiseŋ[693] olma ḫamūş[694]
ver[695] ṣalavāt key vaḳtüŋ ola ḫōş
4434 dir muẓaffer seferle bulup fer
bir cezīreye erdüm[696] aŋla ḫaber
4435 ol cezīre adıyıdı[697] laḥsā[698]
eyledüm anda ḫōş-namāz u duʿā

[693] BK ehli isen
[694] BK ḫōş
[695] BK vir
[696] BK irdüm
[697] BK adı idi
[698] Sözcük iki nüshada da لحصا şeklinde yazılmıştır.

4436 nıṣf-ı leyle degin namāz <u> niyāz
eyledüm ḫıżr erişdi ol[699] dem[700] bāz

4437 baŋa didi ʿibādet ehl-i yaḳīn
miṩlüŋ olmaya ʿālem içre hemīn

4438 ḳanda varsaŋ ʿibādete meşġūl
oldıġuŋçun özüŋ durur maḳbūl

4439 ḥaḳḳıla hem senüŋ araŋda ḥicāb
yoḳ durur şeyle[701] aŋla imdi ḥisāb

4440 tercümān yoḳ arada ḥaḳḳıla ḥaḳ
oldı ṭapuŋ merātibe elyāḳ

4441 nitekim ḥaḳ resūlı buyurdı
ümmetinüŋ işini ḳayırdı

ḳāle'n-nebiyyu ʿaleyhi's-selām al-muṣalli yunācī rabbuhu[702]

138b

4442 yene ḫıżr eydür iy muẓaffer-i yār
sür duʿāya dilüŋi şeyle[703] ki var

4443 çünki ḳılduŋ namāzı eyle duʿā
ol duʿādan erişe[704] cāna nevā

4444 der[705] muẓaffer duʿālar oldu cihān
ḳanḳısına sürem bu demde zebān

---

[699] BK'de yok.
[700] BK'de yok.
[701] BK şöyle
[702] "Peygamber Aleyhisselam şöyle buyurmuştur: Namaz kılan kişi rabbiyle sohbet etmiş olur." Hadis
[703] BK şöyle
[704] BK irişe
[705] BK dir

4445 der[706] ḫıżr diŋlegil duʿādan rāz
bildürem anları bes[707] eyle niyāz
4446 mih-ter-i ʿālem ol resūlu'l-lāh
bildürem saŋa ne dedi[708] angāh
4447 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[709] cānına yār
şeyle[710] buyurdı aḥmed-i muḫtār

al-duʿā cundu min cunūd allāhu taʿālā fāẕā ʾarad allāhu taʿālā ḫayran biʿabdin imteḥane ḳalbehu bi'd-duʿā[711]

4448 dir muẓaffer ki maʿnīsin yād it
bildürüp cism <ü> cānı[712] ābād it
4449 dir ḫıżr iḫtiyārdur maʿnī
raḥmet-i ḥaḳḳı dileye yaʿnī
4450 raḥmet-i ḥaḳ dilerseŋ sen iy cān
ver[713] ṣalavāt muḥammede bu zamān
4451 dir muẓaffer ki ḫıżrıla bir gün
şehr-i ʿammāna varduḳ aŋla künün[714]
4452 cāmiʿnde ṣalātı idüp edā
tā ki seyrāna sürevüz be-ṣafā
4453 ḥaste-dil bir cüvān bizümle namāz

---

[706] BK dir
[707] BK pes
[708] BK didi
[709] BK ṣalāt u selāmı
[710] BK şöyle
[711] "Dua, yüce Allah'ın askerlerinden bir askerdir. Yüce Allah bir kulunu imtihan etmek istediği zaman onun kalbini duayla imtihan eder." Hadis
[712] BK cism ü cānı
[713] BK vir
[714] BK eknūn

bile ḳıldı vü etdi[715] ḥaḳḳa niyāz

4454 didüm iy ḫıżr ḫaste-dil bu kişi

ḳomayup dilde ẕerre teşvīşi

4455 ḫōş ʿibādet ḳılur ḥaḳḳa ṭāʿat

ḥaḳ ḳatında revā olup ḥācet

4456 vardum ü[716] virdüm[717] ol cüvāna selām

ḫōş selām aldı ol cüvān-ı hümām

139a

4457 dir ṣafā geldüŋ iy ḫıżr bu dem

yā muẓaffer ḫōş-āmedī sen hem

4458 didüm aŋa beni nite bildüŋ

didi bildürdi ḥaḳ ki ḫōş geldüŋ

4459 ḫıżr dir göŋlüŋ ister ola ṭaʿām

işṭahuŋ ne dilerse ire tamām

4460 didi hīç nesne istemez göŋlüm

bir duʿadan ṣafāya irür derdüm

4461 bir duʿā eyleŋ imdi iy merdān

raḥmet eyleye cāna ol raḥmān

4462 iki rekʿat namāz idüp edā

baʿdehu eyledük ḫıżrıla duʿā[718]

4463 erdi[719] ṣıḥḥat demine ol ḳaşmer

[715] BK itdi
[716] BK'de yok.
[717] BK'de sözcük وردر şeklinde yazılmıştır.
[718] BK baʿdehu ḫıżrla eyledüŋ duʿā
[719] BK irdi

ḫıżrla sürdük ol zamān bā-fer

4464 ḫıżr gitdi işine ben ḳaldum

keştīye binüben revān oldum

4465 bes[720] erişdüm[721] cezīre-i ḳaysa

diŋle vāḳiʿ olan baŋa neyse

4466 anda bir mescide erişdüm[722] tā

anda etdüm[723] ṣalāt-ı ṣubḥı edā

4467 ḫıżr erişdi[724] yene ʿaleyhi's-selām

beni gördi gülümsedi o hümām

4468 didi kim iy muẓaffer-i deryā

bensüzin bunda nite sen tenhā

4469 ben dedüm[725] senden ayru cān-ı cihān

baŋa hergiz gerekmez iy cānān

4470 sensüzin ʿömri ṣaymazam ʿömre

hep[726] senüŋile şin olur zümre

4471 bensüzin mescīd içre sen nitesin

ne ʿamelde iseŋ degül ötesin

4472 gel berü bu cemāʿatıla namāz

idelüm ḫalıḳ-ı cihāna niyāz

4473 idelüm ḥaḳ ʿibādetine şürūʿ

[720] BK pes
[721] BK irişdüm
[722] BK irişdüm
[723] BK itdüm
[724] BK irişdi
[725] BK didüm
[726] BK heb

biline bu zamānda aṣl <u> fürūʿ[727]

139b

4474 ḫıżr-ı ḥāżırla çün namāzı edā
oḳudı evrādı ḳıldı ḫıżr duʿā

4475 ḫıżra didüm kim iy ḫıżr söyle
çār-yārı bu dem beyān eyle

4476 anlaruŋ söylegil fażīletini
nitedür ḥaḳ ḳatında devletini

4477 söze girdi[728] hemān zamān bileye
didi diŋle muẓaffer-i deryā

4478 bir ḫaber diŋlemişem ez-mūsā
diŋlegil iy muẓaffer-i deryā

4479 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[729] aŋa ḳarīn
diŋle ne didi ol resūl-ı güzīn

4480 ḥaḳ taʿālāya söyledüm dedi[730] ol
ne dedi[731] bildürem iy merd-i ḳabūl

4481 niçe peyġāmbere[732] şeref verdük[733]
kimine odıla külef verdük

4482 ādemi evvel eyledük icād

[727] BK aṣl u fürūʿ
[728] BK gir
[729] BK ṣalāt u selāmı
[730] BK didi
[731] BK didi
[732] BK peyġambere
[733] BK virdüŋ

cennet içre eyledük anı ābād[734]

4483 hem ḫalīlüŋde ṣāḥib-i melekūt

niçesin yilile[735] yürütdük zūd

4484 ol süleymān nebīyi yile süvār

eyleyüp buldı devletile[736] ḳarār

4485 āteşile ḫalīl oldı ḳarīn

toldı[737] od içre mesken iy miskīn

4486 ben senüŋ bendeŋem nevaḫt eyle

vaṣṭanaʿtüke li-nefsī[738] söyle

4487 daḥı uşbu kelime-i teşrīf

dilde söyleyüp idesin taʿrīf

4488 yād idesin ve kellema'llahu[739]

nās üzre vasṭanaʿtüke[740] āgāhī

4489 āteş-i ʿaşḳa cānı yār eyle

ʿaşḳ atına şeh-süvār eyle

4490 āteş <ü> bād <u> āb <u> ḫāk[741] ki var

kim ziyān etmeye[742] baŋa nā-çār

140a

4491 bende-i ḥāṣṣıduġum ol demler

---

[734] BK cennet içre anı eyledüŋ ābād
[735] BK yil ile
[736] BK dostıla
[737] BK buldı
[738] "Ben seni kendim için (peygamber)olarak seçtim (yetiştirdim)." Tā-hā (41)
[739] "...ve Allah (Musa ile gerçekten) konuştu..." Nisā (164)
[740] "ve seni seçtim..." Tā-hā (41)
[741] BK ateş ü bād u āb u ḫāk
[742] BK itmeye

bilem ol dem bulardan irmeye şer

4492 cān <u> dil[743] ol ḫuẕāya[744] ola ḳarīb

enbiyā fürcesinden ide naṣīb

4493 bir miṯāl-i çehār-yār-ı güzīn

ṣāġ cānibde cānı bula mekīn[745]

4494 çār-ṭabʿuŋ ḫulāṣasından ola

sürmeye ednāya ol āʿlāyı bula[746]

4495 uşbu sözleri didi ḫıżr-ı zamān

diŋlegil neye irişür destān

4496 ṣıçradum zülf-i bāda yapışdum

ṣanma beni yolumda ṣapışdum

4497 key siyāset demini gösterdüm

key cezā ʿālemini gösterdüm

4498 bāda didüm ki daʿvā eylersin

uşbu daʿvāda di ne söylersin

4499 beni kimsene etmez özüne rām

cümle varlıḳda benvenin ḫōş-nām

4500 bād dir emrüŋ üzre münḳādüm

imdi görürsin özümi bādüm

4501 saŋa bu dem mutīʿem iy ḥāżır

her ne emr etseŋ[747] andayam nāẓır

---

[743] BK cān u dil
[744] BK ḫudāya
[745] BK ṣaġ cānibde bula cānı mekīn
[746] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[747] BK itseŋ

4502 ne buyurduŋ baŋa bu demler iy cān
söylegil bileyin anı bu zamān
4503 uşbu resmile çünki söyledi bād
kendüyi baŋa ʿarż eyledi bād
4504 vech-i bāda hemān naẓar ḳıldum
ḥālet-i bādı ol zamān bildüm
4505 iki gözi varıdı[748] ol bāduŋ
vaṣf edem[749] saŋa ḳavlin üstāduŋ
4506 bir gözi rūşen ü iŋen merġub
bir gözi hem ḳabāḥata mensūb
4507 ṣaġ gözi üzre ebū bekr ṣıddīḳ
yazıluyıdı[750] imdi bil taḥḳīḳ
140b
4508 ṣol gözi üzre ebu cehl menḳuş
böyle göründi çeşm-i çep nā-ḫoş
4509 ṣaġ gözi behişt tek rūşen
ṣol çeşmiyidi[751] dūzaḫ-ı külḫan
4510 didüm iy bād-ı ḥaḳ ḥaḳḳı di ḫaber
uşbu ḫaṭṭuŋ deminde söyler eṣer
4511 didi bād işid imdi gör ne derem[752]

[748] BK var idi
[749] BK adum
[750] BK yazılu idi
[751] BK gözi idi
[752] BK direm

her ki bū bekre eder[753] muḥabbet hem

4512 ṣaġ gözümde olur anuŋ cāyı

yurd[754] edinür[755] cinān-ı meʾvāyı

4513 her ki bū bekre olsa bil düşmen

ṣol çeşmümde[756] ṭutar ol mesken

4514 dūzaḫ-ı çeşmüm içre olur iḥrāḳ

tā ḳıyamet çeker o derd-i firāḳ

4515 anuŋ olur ʿukūbeti bisyār

didüm iy bād delīlüŋ et[757] iẓhār

4516 bād eydür deyem bu demde delīl

ḳavm-i ʿādı edüpven[758] anda ẕelīl

4517 ṣalmışamdur cehenneme oları

hep helāke erişdi[759] cümle varı

4518 nuṣret-i ḥarb-i bedrde iy cān

esmişemdür nite ki bād-ı cinān

4519 bād-ı raḥmet olup erişmişem[760]

dāmen-i ḫāk ṭutup esmişem

4520 düşmen-ı musṭafāyı kör itdük

bedr biʾrin olara gūr itdük

---

[753] BK ider
[754] BK yurda
[755] BK idinür
[756] BK çeşmde
[757] BK it
[758] BK idüben
[759] BK irişdi
[760] BK irişmişem

4521 bād işi bitdi ḫāke ḳıl naẓarı
ṭopraġuŋ daḫı var iki başarı
4522 dāmen-i ḫāke yapışup mūsā
didüm iy ḫāk nedür bu dem daʿvā
4523 ne durur uşbu daʿvā iy ṭopraḳ
eyleyesin bu resmile şaltaḳ
4524 kimseye[761] rām degülem deyesin
ḫāletüŋ imdi baŋa söyleyesin
141a
4525 seni ben rām idiserem[762] iy ḫāk
söyle ḫālüŋ nedür sen eyleme bāk
4526 sende fermānuma mutīʿ olġıl
ḳadrle sen daḫı refīʿ olġıl
4527 ḫāk mūsāya dir nebīyu'l-lāh
otuz iki dişüm var ol āgāh
4528 yirüm uşbu ḫalāyıḳı bu zamān
birine vermezem[763] olaruŋ emān
4529 emr-i ḫaḳ birle erdi[764] cebrāyil[765]
didi ḫāḳ ola mūsāya ḳāyil[766]
4530 ḳāyil oldı kelīm-i sübḥāna

[761] BK kimse
[762] BK iderisem
[763] BK virmezem
[764] BK irdi
[765] BK cebrāʾil
[766] BK ḳāʾil

nitekim bād idi süleymāna

4531 emr-i mūsāya oldı yir münḳād

naẓar etdi[767] kelīm-i dil-ābād

4532 gördi ḫāküŋ daḫı iki gözi var

biri pür-nūr birisi pür-nār

4533 ṣaġ çeşminde yazılu nām-ı ʿömer

nām-ı firʿavn ṣolda naḳş-ı diger

4534 söyledi ḫāk anda mūsāya

ḥāl ʿarż etdi[768] ol yüzi aya

4535 ḥaḳ celāli ḥaḳḳı eşit[769] ne derem[770]

ʿömeri kim sever olur ekrem

4536 ṣaġ çeşmümde bulısardur cā

ʿayn-ı rāḥat deminde süre ṣafā

4537 ṣaġ çeşmim durur naʿīm-miṯāl

sev ʿömer ḥażretin iy nīkū-ḥāl

4538 her ki sevmez ʿömer vücūdın hīç

ṣol çeşmümde olısardur pīç

4539 dīde-i çepde aŋa cāy ḳılam

başına dürlü dürlü vāy ḳılam

4540 ṣol gözümdür çü duzaḫ-ı bānī

ṣalaram her ʿuḳūbete anı

---

[767] BK itdi
[768] BK itdi
[769] BK işit
[770] BK direm

4541 niteki oldı ʿuḳūbet-i firʿavn
ḥaḳ taʿālādan ol bulımaz ʿavn

141b

4542 ʿömerüŋ düşmeni daḫı hem-çün
her ʿuḳūbetle olısar melʿūn

4543 ne delīliledür dedüm[771] bu kelām
söylegil biline bu ḫāl tamām

4544 ḫıżr der[772] iy muẓaffer ol sāmiʿ
cümle-i ʿāleme[773] olasın cāmiʿ

4545 şol delīlile mih-ter-i devrān
ḥaḳ ḥabībi muḥammed-i dü-cihān

4546 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmıdur[774] aŋa yār
vaḳt-i ġāra irdüginde ol sālār

4547 kim anuŋçun ereydi[775] sürāḳa
ol resūla erür[776] dedi[777] nāḳa

4548 hem-dem oldı resūlıla ol dem
ḫōş-behişt olmışıdum anlara hem

4549 ḳavm-ı lūṭı cehennem içre ṣalup
her ʿazāb <u> ʿiḳāb[778] anda bulup

[771] BK didüm
[772] BK dir
[773] BK ʿālemle
[774] BK ṣalāt u selāmıdur
[775] BK irdi
[776] BK irür
[777] BK didi
[778] BK ʿazāb u ʿiḳāb

4550 anuŋıçun denildi ʿāliyehā[779]
bunuŋıçun denildi sāfilehā[780]
4551 böyle diyüp ḫaber verince[781] türāb
ol kelīme verince[782] böyle cevāb
4552 ṣıçradı ol zamān revān mūsā
ḳarvadı ṣaçını ṣunuŋ ʿamden
4553 didi olgıl baŋa mutīʿ iy ṣu
söylegil sende ḥāletüŋ dersü
4554 dedi fermān nedür beyān eyle
neyise[783] maḳṣūduŋ ʿayān eyle
4555 gördi mūsā sunuŋ[784] iki gözi var
iki çeşmi daḫı olup der-kār
4556 ṣaġ göz üzre yazılu ʿoṯmān
ḫaten-i devr cāmiʿü'l-ḳurʾān
4557 ṣol gözi üzre yazılu nemrūd
her ki sevse anı olur merdūd
4558 didi mūsā ki iy ḫıżr tanı
her ki severse ẕāt-ı ʿoṯmānı
142a
4559 ṣaġ çeşmüm ola aŋa mesken

[779] "...altını..." Hūd (82)
[780] "...üstüne..." Hūd (82)
[781] BK virince
[782] BK virince
[783] BK ne ise
[784] BK ṣunuŋ

nite sünnīlere cinān meʾmen

4560 ṣaġ çeşmüm behişt-i s̱ānīdür

yār-ı ʿos̱mānuŋ ol mekānıdur

4561 her ki düşmen dutına[785] ʿos̱mānı

ṣol gözümde yanar anuŋ cānı

4562 her ʿuḳūbetle idem aŋa cezā

ṣol gözüm oldı zīrā şekl-i leẓā

4563 ṣuya didüm delīlüŋi söyle

bize bu dem anı beyān eyle

4564 didi budur delīli idem yād

ṣaġ gözüm oldı cennet-i ābād

4565 ḫateni her ki sevse anda varur

sevmeyen ḥāli diŋlegil ki n'olur

4566 ṣol gözüm içre oldı aŋa mekān

çün ferāʿīn irer[786] işine ziyān

4567 ġarḳ olup cānı dūzaḫa erişür[787]

rafż ehliyile[788] varur bulışur

4568 uşbu üç serveri ki[789] sevmeye er

çeşm-i çepler demine varup irer

4569 çü[790] bildüŋ bu bād <u> ḫākile āb

[785] BK ṭutına
[786] BK'de yok.
[787] BK irişür
[788] BK ehlile
[789] BK kim
[790] BK çünki

uşbu ḥālet olur olarda ḥisāb

4570 uşbu üç dürlü ṭāyife[791] ḥālin

böyledür diŋle ḫıżr akvālin

4571 üçi cennetde üçi hem fi'n-nār

yene söyle dedüm[792] sözüŋ tekrār

4572 yile vardı çü belʿam-ı bāʿūr

ṭāʿati hep hebā olup menşūr

4573 āb firʿavnı ġarḳa verdi[793] revān

nāre ḳoşdı vardı cānı hemān

...fe uġrıḳū fe udḫilū nāran[794]

4574 yire emr oldı yutdı ḳārūnı

cevheri birle sīm ü altunı

142b

4575 fe ḫasefnā bih ve bidārihi'l-ʿarż[795]

uşbu āyet olındı ol dem ʿarż

4576 bildi mūsā ki bād u ḫākile āb

emr-i ḥaḳ birle olupdurur bünyād

4577 āteşe bes beşāşetile naẓar

şermden oldı nār zīr <ü> zeber[796]

4578 āteş eydür senüŋ zebānuŋı ben

---

[791] BK ṭāʾife
[792] BK didüm
[793] BK virdi
[794] "...onlar (suda) boğuldular ve ateşe atıldılar." Nūh (25)
[795] "Sonunda biz onu ve evini barkını yerin dibine geçirdik." Kasas (81)
[796] MK zeber <ü> zīr, BK zeber zeber

yaḳmışamdur ki ḳurtulasın sen
4579 ḳorḳaram kim ʿuḳūbet eyleyesin[797]
beni ṭutup siyāset eyleyesin
4580 benüm işüm damarını[798] düresin
intiḳām ehli oluban urasın
4581 bāṭın-ı āteşe didi Allāh
ṭut kelīmüm sözini ol āgāh
4582 dedi āteş[799] ki[800] ṭutmazam sözini
yaḳmışam zīrā ben anuŋ özini
4583 didi mūsā ki baŋa ol yaḳın
emrümi ṭutuban benüm bu ḥīn
4584 didi āteş ki olmazam saŋa rām
dedi mūsā nedür bu resme kelām
4585 didi bes[801] nişe olmaduŋ fermān
söyle bilem ḥikāyeti el-ān
4586 dedi cebrāyil-i[802] ḫuẕā-yı vedūd[803]
ṣaldı yetmiş kez üstüme anı[804] zūd
4587 anuŋ elinde oldıdı fermān
heybetüŋden uşanuram el-ān

[797] BK ilesin
[798] BK ṭamarını
[799] BK'de yok.
[800] BK'de yok.
[801] BK pes
[802] BK cebrā'ili
[803] BK ḫudā-yı vedūd
[804] BK'de yok.

4588 dedi mūsā ilāhī ḥikmet ne
od rām olmadı ḥikāyet ne
4589 yili emrüŋde itdüm iy mūsā
ṣuya urduŋ[805] çün emrümile ʿaṣā
4590 ġarḳ-ı āb etdüŋ[806] anda firʿavnı
senden istedi çaġırup ʿavnı
4591 sen bu dem bende-i ʿazīzümsin
ḳalb-i ṣāfī dili temizümsin
143a
4592 iy kelīmüm celāletüm ḥaḳḳı
benden eylese ol laʿīn daḳḳı
4593 aŋa raḥmet ḳılup ḫalāṣ ededüm[807]
ʿālem içinde anı ḫāṣ ededüm[808]
4594 emr-i taḳdīrüm eyleyidi[809] hemīn
ebeden ḳalısardı şeyle[810] laʿīn
4595 āteşi daḫı etdüm[811] emrüŋe rām
ʿāṣīleri helāk edüp[812] bul kām
4596 kimine raḥmetüm naṣīb etdüm[813]

[805] BK urduŋ
[806] BK itdüŋ
[807] BK idedüm
[808] BK idedüm
[809] BK öyle idi
[810] BK şöyle
[811] BK itdüm
[812] BK idüp
[813] BK itdüm

kimine laʿnetümi[814] ḳarīb etdüm[815]

4597 eyü yavuz bulur[816] naṣībin er

āteş emrüŋde olsun iy server

4598 āteş oldı mūtīʿ mūsāya

şükr eder[817] mūsā ḥaḳ taʿālāya

4599 naẓar eyledi vech-i nāra kelīm

gördi iki gözi var mühīb <ü> ʿaẓīm[818]

4600 biri ṣaġ birisi ṣol ʿayni

ol iki çeşmile bulup zeyni

4601 ṣaġ göz[819] üzre yazılu nām-ı ʿalī

ol seḫī vü şecīʿ ḳalb-i celī

4602 ṣol göz[820] üzre yazılu şeyṭān

āteşe ṣordı mūsā bin ʿimrān

4603 ṣordı āteşden ol kelīmu'l-lāh

ne durur ḥikmet eyle dir āgāh

4604 nār der[821] kim severse ḥaydarı bil

ṣaġ çeşmim durur aŋa menzīl

4605 ṣaġ ʿaynum durur behişt miṯāl

oldur anuŋ maḳāmı aŋla ḫayāl

---

[814] BK laʿnetüm
[815] BK itdüm
[816] BK bilir
[817] BK ider
[818] BK muhīb ü ʿazīm // Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[819] "gözi" sözcüğündeki "+i" eki vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[820] BK gözi
[821] BK ne durur

4606 her ki sevmeye[822] ḥaydarı bil hem
çeşm-i çepde ben aŋa cāy idem
4607 ṣol gözümdür cehennem-i ṯānі
anda irer ʿuḳūbete cānı
4608 niteki iblīse zecr ider bārī
ṣol gözümde olur anuŋ kārı

143b

4609 her kişinüŋ muḥabbeti neyse
anda varur eger günü keyse
4610 ḥaydarı sevse cennet aŋa mekān
sevmese ol olur hemān şeyṭān
4611 ḥaḳ taʿālā behişt ẓulmetini
āteşe virdi büzdi anuŋ betini
4612 rūşenāsını āteşüŋ daḫı hem
cennete baḫş eyledi ol dem
4613 dūzaḫ ol ẓulmetile buldı kemāl
cennete irdi nūr birle cemāl
4614 ol nūrı ki aldı āteşden
etdi[823] mūsā yüzinde anı rūşen
4615 taʿbiye etdi rūy-ı mūsāyı
ḥaḳ ṣalātıla bula meʾvāyı
4616 anuŋıla kelīm nūrānī

[822] BK sevmese
[823] BK itdi

oldı vü buldı ḳurb-ı yezdānı

4617 dir iy āteş delīlüŋ eyle beyān

şīr-i yezdānı sevse her insān

4618 ṣaġ çeşmüŋ aŋa cinān ola

nūr-ı yezdānla derūnı ṭola

4619 ṣol gözüŋde ola düşmen-i ṣaff-der[824]

uşbu ḥāletden eyle bize ḫaber

4620 dedi āteş ki dost-dār-ı ʿalī

ol birāhim-veş[825] oldı ḳalb-i celī

4621 düşmen-i ḥaydarı idem iḥrāḳ

şol ḳavm kelbi[826] olurlar[827] saŋa ʿāḳ

4622 anlara ṣol gözümde cāy ederem[828]

āteş başlarına ḳāy ederem[829]

4623 çün oduŋ ḥālin aŋladı mūsā

çār-yāruŋ muḥabbeti irdi aŋa

4624 şād-mān oldı ṭoldı ḳalb ferāḥ

ḳalmadı ẕerre deŋlü anda teraḥ

4625 ḥaḳ taʿālā dedi[830] ki yā mūsā

ḥükm edemez[831] kimesne oda aŋla

---

[824] BK ḫaydar
[825] BK ibrāhimveş
[826] "kelbī" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[827] BK oldılar
[828] BK iderem
[829] BK iderem
[830] BK didi
[831] BK idemez

144a

4626 ḳudretüm birle oda ḥāḳimven
ehl-i ʿiṣyāna ḳılaram mesken

4627 ʿāṣīlere ʿuḳūbet-i āteş
odla rām olındı her ser-keş

4628 didi ḫıżr iy muẓaffer-i deryā
her ki mūsāya baḳsa gözi ṭuna

4629 güneşe nite baḳa bile beşer
ḳuvvet irürmezdi aŋa baṣar

4630 yene ḫıżr eydür iy muẓaffer bil
bir ḫaber diyeyem[832] eşit[833] ʿāḳīl

4631 vech-i yūsuf görenler el kesti
çeşm-i yoş oldı gidüben[834] hestī

4632 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[835] ire aŋa
diŋle bir söz deyem bu demde saŋa

4633 her ki gördi cemāl-i maḥmūdı
kesdi zünnārı buldı maḳṣūdı

4634 ol muḥammed revānına ṣalavāt
ṣalavātıla ire cāna ḥayāt

ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-fażīlet-i ṣabr[836]

4635 ol muẓaffer rivāyet ider iy cān

[832] BK deyem
[833] BK işit // BK'de "işit" sözcüğünden sonra "iy" yazılmıştır.
[834] BK giderüb
[835] BK ṣalāt u selāmı
[836] "Hızır Aleyhisselam sabrın faziletinden haber verdi." // MK'de yok.

bu murādī getürdi naẓma revān

4636 dir muẓaffer benümle ḫıżr-ı güzīn

kīş baḥrine erdük[837] aŋla yaḳīn

4637 üç gün üç gice oldı hiç taʿām

yimemişidük anda diŋle kelām

4638 didüm iy ḫıżr açam üç gündür

bil ki açuŋ güni daḫı dündür

4639 ḫıżr der[838] iy muẓaffer-i hem-rāh

ṣabr ehline yārdur Allāh

4640 ḳātib-i bū'l-ḥasandan etdüm[839] yād

diŋle cān u dilüŋ ola ābād

4641 ol kitāb-ı menāḳıb-ı zühhād

içre gördüm eşit[840] ne dir üstād

144b

4642 feṯḥ-i mūṣılı ol kitāb didi

söyledi ḥōş-kelām ḳandıdı

4643 dedi[841] ehvāzda ʿamr bin ḳays ol

şeyle[842] naḳl etdi[843] diyem andan uṣūl

4644 dedi[844] bir gice ḳaraŋudı cihān

---

[837] BK irdük
[838] BK eydür
[839] BK itdüm
[840] BK işit
[841] BK didi
[842] BK şöyle
[843] BK itdi
[844] BK didi

göz gözi görmezidi[845] anda ʿayān
4645 sürdüm ol şeb be-sūy-ı ṣaḥrāya
irdüm ovada bir ulu çaya
4646 bes[846] yöneldüm tahārete ol dem
ol sudan defʿī ābdest alam
4647 ol sudan çıktı bir yigit key ḫūb
şeyle[847] kim nūr-ı vechidi mergūb
4648 şol güneş gibiyidi[848] ruḫsārı
naẓar eyledüm alnına bārī
4649 gördüm alnında yazılu ḫaṭ var
ḳalem-i ḳudret eylemiş iẓhār
4650 naẓar etdüm[849] o ḫaṭṭa maʿnīsin
aŋladum diŋle maʿnī-i raʿnāsın
4651 ben ki ḫallāk-ı ʿālemem dir ḥaḳ
ḳullarum raḥmete iderem elyāk
4652 sebebi birle bir selāmuŋ iy cān
bu cüvāna irürmişem cānān
4653 bir cezīrede ḳalmışıdı özi
dest-gīr oldum aŋa eşit bu sözi
4654 luṭfumıla medīneye erürdüm[850]

[845] BK görmez idi
[846] BK pes
[847] BK şöyle
[848] BK gibi idi
[849] BK itdüm
[850] BK irürdüm

uşbu ʿālem ṭomarların dürdüm

4655 türbet-i muṣṭafāya bu bernā

irişüp buldı anda bulur[851] istiġnā[852]

4656 ḳılludur cismi uşbu bernānuŋ

diyem aḥvālini saŋa anuŋ

4657 ne ḳadar gevdesinde varsa ḳıl

her ḳılına anuŋ bu demler bil

4658 yetmiş biŋ ʿuṣāt yarlıġadum

ḳudretüm birle arḳasın ṣıġadum

145a

4659 ümmet-i aḥmedüŋ ʿuṣātın iy cān

yarlıġadum demişdi[853] ol raḥmān

4660 çünki gördüm o ḫaṭṭı alnında

bes[854] suʾal eyledüm aŋa ben de

4661 ol yigide didüm ki iy server

türbete nite erdüŋ[855] eyle ḫaber

4662 muṣṭafā türbetinde ne gördüŋ

kim bu resmile mertebeye erdüŋ[856]

4663 kim iletdi seni ol araya

söylegil nite erdüŋ[857] ol cāya

---

[851] BK'de sözcük بولد şeklinde yazılmıştır.
[852] Sözcük iki nüshada da استعنا şeklinde yazılmıştır. // Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[853] BK dimişdi
[854] BK pes
[855] BK irdüŋ
[856] BK irdüŋ
[857] BK irdüŋ

4664 ol cüvān didi ḳıṣṣam uzundur
söyleyem sözüme ḳulaġun ur
4665 sefer-i baḥre sürmişidüm iy cān
keştī olmışdı bādıla perrān
4666 ṭaġlar gibi mevc urup deryā
sürdi keştīyi zīrile bālā
4667 gāh ʿumḳı görindi deryānuŋ
gāh kūhın düzetdi lüblānuŋ
4668 āḫirī keştīye erişdi[858] şikest
cümle hüşyāra erdi[859] ḥālet-i mest
4669 bir gemi taḫtesi üzre cān-süvār
yapışupdum ki cāna ire ḳarār
4670 yaḳın oldı ki ġark-ı āb oladum
ʿademiyyetde göm[860] olup ḳaladum
4671 ol ebū bekr adın idüp yād
hem ʿömer adıla olup ābād
4672 nām-ı ʿoṯmānı daḫı ẕikr etdüm[861]
ʿitiḳādıla fikr <ü> nekr[862] etdüm[863]
4673 daḫı yād etdüm[864] anda nām-ı ʿalī

[858] BK irişdi
[859] BK irdi
[860] BK kim
[861] BK itdüm
[862] BK fikr ü nekr
[863] BK itdüm
[864] BK itdüm // BK'de "itdüm" sözcügünden sonra fazladan "daḫı" sözcügü yazılmıştır.

kim ʿalīdür derūnı pāk <u> celī[865]

4674 raḍiya'l-lāhu ʿanhum ol aṣḥāb

aŋlayıcaḳ erişdi[866] feṯḥü'l-bāb

4675 anları kendüme şefīʿ[867] etdüm[868]

ḳadrümi ol zamān refīʿ etdüm[869]

145b

4676 ḥaḳ taʿālā ʿināyet etdi[870] hemīn

anlaruŋ ḫürmetiçün ol ḥīn

4677 ġarḳa varmadum ü ḫalāṣ buldum

kendümi bir cezīrede buldum

4678 yil iletdi cezīreye cānum

diŋlegil nite oldı destānum

4679 ol cezīreyi eyledüm seyrān

diŋlegil ḳanda buldum anda mekān

4680 bes[871] ṭavāf eyleriken anda hemīn

gördüm anda ki bir maġara zemīn

4681 girdüm ol ġāraya[872] revān oldum

bir pīr etmiş[873] ol yiri mesken

4682 bir pelāsı giyinmişidi o pīr

---

[865] BK pāk u celī
[866] BK irişdi
[867] MK'de sözcük شفع şeklinde yazılmıştır.
[868] BK itdüm
[869] BK itdüm
[870] BK itdi
[871] BK pes
[872] BK maġāra
[873] BK itmiş

boġazına daḳılu bir zencīr

4683 ġāl[874] der gerdenu ḫōd-efkende[875]

eyler anda ʿibādet ol bende

4684 didüm aŋa ki es-selām ʿaleyk

didüm aŋa nedür bu dām ʿaleyk

4685 dir ʿaleyke's-selām iy bernā

ne kişisin di söyle bilem tā

4686 ümmet-i aḥmedem dedüm[876] iy pīr

söze geldi o pīr diŋle ne dir

4687 dedi[877] kim muṣṭafā ḥayātda mı

yoḫsa vaḳti bu dem vefātla mı

4688 dedüm[878] aŋa erişdi[879] emr-i ḫuẕā[880]

dünyadan[881] sürdi ol sūy-ı ʿuḳbā

4689 oldı bes[882] pīr anda girye-künān

ʿaḳlı gitdi başından anda[883] hemān

4690 çün yene ʿaḳlı geldi ol pīrüŋ[884]

didi bozduŋ demini tedbīrüŋ

4691 şol ḳadar dökdi gözleri yaşı

---

[874] Sözcük iki nüshada da عل şeklinde yazılmıştır.
[875] "Boğazına bir zincir atılmış."
[876] BK didüm
[877] BK didi
[878] BK didüm
[879] BK irişdi
[880] BK ḫudā
[881] BK dünyādan
[882] BK pes
[883] BK aŋla
[884] BK çün yene geldi ʿaḳlı ol pīrüŋ

ṣanki yarıldı baġrınuŋ başı

4692 döndi ol şeyḫ yene ṣordı hemān

ol ebū bekr diri mi bu zamān

146a

4693 didüm ol daḫı ṭon degşürdi[885]

āḫiret-dārına bu dem erdi[886]

4694 işidüp şeyḫ eyledi zāri

cān u cismine irürüp tāri

4695 didüm aŋa ki[887] ne kişisin iy pīr

ne zamāndan ḳalıpsın[888] et[889] taḳrīr

4696 didi benven bil ümmet-i mūsā

ḥaḳ ṣalāt <u> selām[890] ersün[891] aŋa

4697 biŋ ṭoḳuz yüz yaşumdayam bu zamān

pīr-i fertūtmen bu dem iy cüvān

4698 vardı[892] bir birāẕerüm daḫı hem

yüz yıl oldu ki gitdi ez-ʿālem

4699 ol zamāndan berü tek <ü> tenhā[893]

ḳalmışam bende[894] bilgil iy bernā

4700 yene dir iy cüvān ḫōş geldüŋ

---

[885] BK degişdürdi
[886] BK irdi
[887] BK'de yok.
[888] BK ḳalısın
[889] BK it
[890] BK ṣalāt u selāmı
[891] BK irsün
[892] BK varıdı
[893] BK tek ü tenhā
[894] BK bunda

ben faḳīr ü ḥaḳīre ṭuş geldüŋ

4701 ol ḫuẕaya[895] ʿibādet eyleyelüm

ḥamd u şükrile ṭāʿat eyleyelüm

4702 ṭanuḳ ol sen ki dīn-i islāma

ḥaḳ dīn üzre ermişem[896] kāma

4703 ḥaḳdan ġayrı yoḳ durur Allāh

ḫōş derem[897] lā ilāhe illā'l-lāh[898]

4704 ol muḥammed durur resūl-ı ḫuẕā[899]

muṣṭafā müctebā güzīn-i verā[900]

4705 sen ṭanuḳ ol getürmişem īmān

ol resūl-ı güzīne bil ki hemān

4706 döndüm ol pīre ṣordum anda yene

bir suʾāl eylerem cevāb di ne

4707 sen ebū bekri nite bilürsin

kim vefātıyiçün yaḳılursın

4708 der[901] ḫuẕā-yı celāl[902] ferd-i vedūd

ḥubb-ı bū bekrile[903] buluban sūd

4709 ḳavm-i mūsā içindedür maʿrūf

cümle evṣāfıla olup mevṣūf

---

[895] BK ḫudāya
[896] Bk irmişem
[897] BK direm
[898] "Allah'tan başka ilah yokdur." Kelime-i Tevhid
[899] BK ḫudā
[900] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[901] BK dir
[902] BK ḫudā-yı celāl
[903] BK ebū bekrle

146b

4710 hep[904] bilürler anı benī isrāyil[905]
raḍıya'l-lāhu ʿanh dir her il

4711 ümmet-i aḥmed ol ḳadar bilmez
naʿt-ı bū bekr[906] olarda mūcez

4712 ümmet-i aḥmed ortasında yaḳīn
anlaruŋ deŋlü yoḳ durur taʿyīn

4713 hīçbir ümmet içre aŋa miṣāl
gelmemişdür vücūda aŋla ḫayāl

4714 cümle ümmet anı sever cāndan
sevmek anı bilür ki īmāndan

4715 ümmet-i aḥmedüŋ içinde cihān[907]
kimseler ola[908] echel-i ṭuġyān

4716 anı düşmen dutına[909] ol ümmet
iy anuŋ gibiye ire laʿnet

4717 ol cüvān söze geldi anda revān
didüm[910] pīr size nite oldı ʿayān

4718 uşbu iş ola sen neden bildüŋ
uşbu demler ḥikāyetin ḳılduŋ

4719 pīr didi be-ʿizz-i maʿbūdī

---

[904] BK heb
[905] BK isrāʾil
[906] BK ebū bekr
[907] MK'de sözcük چهان şeklinde yazılmıştır.
[908] BK olsa
[909] BK ṭutına
[910] "didüm" sözcüğünden sonraki "iy" sözcüğü vezni bozduğu için çıkarılmıştır.

söyleyem saŋa rāz-ı mefḳūdı

4720 semʿ edüpven[911] bu rāzı mūsādan

ḥaḳ ṣalāt <u> selāmla[912] ola esen

4721 ol muḥammed resūluŋ ol yārı

anuŋıla iḫtiyār edüp[913] ġārı

4722 ola adı ebū bekr-ı ṣıddīḳ

maẓhar-ı ṣıdḳdur ʿaleʾt-taḥḳīḳ

4723 raḍıya'l-laḫu ʿanh ulu kişi

her ki düşmen dutınsa betdi işi

4724 ebeden ol ḳalur cehennemde

kimse olmaz şefīʿi ol demde

4725 ḳulluḳ itdüm anuŋıçun on yıl

günlüme oldı ṭāġṭaġa ḥāsıl

4726 bir gün sürmişem temāşāya

ermişem[914] ṭaġa ṣanma ṣaḥrāya

147a

4727 gördüm ol ṭaġda bir kişi baġlu

her ʿukūbetle cigeri ṭaġlu

4728 ol kişiye ʿazāb eylerler

bend uruban ʿiḳāb eylerler

4729 ṭaḳıban[915] gerdenine bir zincīr

---

[911] BK idüben
[912] BK ṣalāt u selāmıla
[913] BK idüb
[914] BK irmişem
[915] BK ṭaḳuban

aç <u> ṣuṣuz u[916] olmış anda ḥaḳīr[917]

4730 aḳar öŋinde[918] bir laṭīf ırmaḳ

āb-ı ḥayvān[919]-miṯāl key berrāḳ

4731 aġzın açar ki içe ol ṣudan

ʿaṭaşı gide raḥāt ola beden

4732 defʿī ol demde çekilür zincīr

ṣuṣuzın beŋzi olur hemān taġyīr

4733 aġzına girmez anuŋ ol ṣu hīç

bu keş-ā-keş içinde olup der-pīç

4734 çün beni gördi didi iy kişi gel

uşbu ṣudan ver[920] içeyüm[921] alam el

4735 elümile ṣu ṣundum ol kişiye

aġzına iltdüm kim içe işiye

4736 diledi kim içeydi ol ābı

çekdiler ḳalmadı teb <ü> tābı[922]

4737 ṣaʿd oluban[923] hevāya gitdi ḥarīf

nā-bedīd oldı ol ṣuṣuz ẓaʿīf

4738 avucumdan[924] çü ṣu dökildi varı

yene geldi yer üzre ṭurdı arı

---

[916] BK'de yok.
[917] BK taḥḳīr
[918] BK öŋine
[919] BK āb u ḥayvān
[920] BK vir
[921] BK içem
[922] BK teb ü tābı
[923] BK irüben
[924] BK uçmadan

4739 didüm iy şeyḥ size kim dirler
ne deyu ad <u> sanuŋ[925] aŋarlar
4740 didi ben ḳābil ibn-i ādemven[926]
ʿālem içinde kemden kemven
4741 ben helāḳ eyledüm ḳarındaşum
bu belāya uġrayup durur başum
4742 ol ḫuẕā[927] yidi dürlü baŋa ʿazāb
gönderüpdür[928] olunca yevm-i ḫisāb
4743 ḫūn-ı nā-ḥaḳ ben eyledüm bārī
görmişemdür[929] bu resmile kārı
147b
4744 ben didüm her ki ḫūn-ı nā-ḥaḳ ider
böyle mi olur işi anuŋ di ḫaber[930]
4745 dir belī bu ʿuḳūbetile ḳalur
ebedī laʿnet aŋa yār olur
4746 sürdüm andan irişdüm ol ġāra
niçe yüz biŋ kişi erüb[931] tāra
4747 cümle ḳābil gibi ʿazāb içre
her biri zecrile ʿiḳāb içre
4748 anlara key ʿuḳūbet eylerler

[925] BK ad u ṣānuŋ
[926] BK ḳābil bin ādemven
[927] BK ḫudā
[928] BK gönderidür
[929] BK görmemişdür
[930] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[931] BK irüb

ẕātına anlaruŋ let eylerler

4749 zecri ḳābilden anlaruŋ yavuz

çünki gördüm oları açup[932] göz

4750 ḥāline anlaruŋ ḳalup ḥayrān

ḥāletin ṣordum anlaruŋ da hemān

4751 ben dedüm[933] sizlere kim eydürler

dedi[934] ḳanlularuz[935] biz iy mih-ter

4752 dedüm[936] anlara siz ne ṭāyifesiz[937]

söyleŋüz bilelüm bu demler biz

4753 dediler[938] ādemīlerüz biz de

gördüŋ aḥvālimüzi bu yüzde

4754 ḫūn-ı nā-ḥaḳ idüp giriftāruz

bu ʿuḳūbet içinde key zāruz

4755 ḥaḳ taʿālā bu resme verdi[939] ʿazāb

ḥālimüz oldı cümle şeyle[940] ḫarāb

4756 ben didüm sizüŋile ol ḳābil

nişe olmaz ʿaẕābda dāḫil

4757 ġayr[941] yerde ederler[942] aŋa ʿazāb

---

[932] BK ḫūb
[933] BK didüm
[934] BK didi
[935] BK ḳanlularız
[936] BK didüm
[937] BK ṭāʾifesiz
[938] BK didiler
[939] BK virdi
[940] BK şöyle
[941] BK ġayrı
[942] BK iderler

nişe çekmeye sizlerüŋle ʿiḳāb

4758 ḫūn-ı nā-ḥaḳda erdi[943] ol bünyād

taŋrı bünyādın eylemekde ḫarāb

4759 sizlerüŋ saḫtı[944] durur ḥāli

niçün oldı beyān ed[945] aḥvāli

4760 dediler[946] ol eşitmemişdi[947] iy cān

bes ḳalīl oldı anuŋ ʿazāb[948] hemān

148a

4761 biz eşitmişidük[949] bu aḥvāli

bu ʿuḳūbetle sürerüz ḥāli

4762 sürdüm andan dir ol cüvān hemīn

şeyh ḳatına erişüp[950] o da mekīn[951]

4763 söyledüm gördügüm ḫayāl<i>[952] ḳamu

ʿarż edüp[953] zāhide anı dersü

4764 dedi[954] zāhid ki iy cüvān-ı zamān

iki biŋ hem ṭoḳuz yüz oldı ʿayān

4765 uşbu yerde ṭurupvanın[955] bīdār

---

[943] BK irdi
[944] BK'de sözcük سختتر şeklinde yazılmıştır.
[945] BK id
[946] BK didiler
[947] MK'de sözcük استممشدی şeklinde yazılmıştır.
[948] BK ʿazābı
[949] BK işitmişidük
[950] BK irişüb
[951] BK ol ḥīn
[952] BK ḫayāli
[953] BK idüb
[954] BK didi
[955] BK ṭurıban

görmedüm uyḳu yüzin iy hüşyār

4766 ol ʿuḳūbet görenler āvāzı

ḳulaġuma girer eşit[956] rāzı

4767 uyḳu girmez gözüme anuŋçun

ḳalmışam uşbu yerde deng-i[957] cünūn

4768 didüm iy pīr vaṭan hevāsı bu dem

göŋlüme düşdi varam[958] anda gidem

4769 evüme barḳuma erem[959] bu zamān

girüp ehl-i ʿiyāl sevine cān

4770 dedi[960] ol pīr ne yerdedür ḫāneŋ

saŋa ḥasretdür ataŋ anaŋ

4771 şehr-i ehvāzdur[961] didi cāyum

ol diyār içre var huy <u> hayum[962]

4772 böyle didükde ol cüvān hemīn

bir siyāh ebr erdi[963] anda yaḳın

4773 pīr didi ki iy bulut ḳanca

emr olupdur ki varasın anca

4774 söze geldi bes[964] anda ebr-i siyāh

dedi buyurdı bu zamān Allāh

---

[956] BK işit
[957] BK'de sözcük رنك şeklinde yazılmıştır.
[958] BK varub
[959] BK irem
[960] BK didi
[961] BK'de sözcük اهواندر şeklinde yazılmıştır.
[962] BK huy u hay
[963] BK irdi
[964] BK pes

4775 kim medīne diyārına erişem[965]
ol yer üzre ṣalam uruban dem
4776 pīr dir bu cüvānı al yüri var
türbet-i muṣṭafāda ide ḳarār
4777 dedüm[966] ehvāzdadur benüm ḫānem
key ıraḳdur[967] medīneden bu dem
148b
4778 pīr dir ben seni ṣalaram tā
ravża-ı muṣṭafādan ire ṣafā
4779 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[968] cānına yār
irişicek o pīre iy hüşyār
4780 çünki benden sen ol yere eresin[969]
muṣṭafā türbetine çaġırasın
4781 diyesin[970] fulān cezīrede iy cān
pīr var yār-ı mūsā bin ʿimrān
4782 ol durur ümmet-i kelīmu'l-lāh
saŋa īmān getürdi ol āgāh
4783 saŋa ümmet olupdurur şindi[971]
pīr olmış durur[972] be-gāyet di

[965] BK irişem
[966] BK didüm
[967] BK uzakdur
[968] BK ṣalāt u selāmı
[969] BK iresin
[970] "diyesin" sözcüğünden sonraki "kim" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[971] BK şimdi
[972] BK olmuşdur

4784 adı ebū bekrdür diyesin aŋa
tā şefīʿ ola āḫiretde baŋa
4785 bu murādum selāmum irüresin
yüzüŋi ḫāk-ı türbete süresin
4786 anuŋıla ebū bekr-i ṣādıḳ
türbet içre biledür iy ʿāşıḳ
4787 aŋa daḫı erür[973] selāmum iy cān
rāżıdur andan ol ḫuẕā[974] raḥmān
4788 anlaruŋıla daḫı var bir pīr
dīn diyārında[975] ehl-i bā-tedbīr [976]
4789 ad<ı>[977] durur ʿömer anuŋ daḫı hem
irür aŋa selāmum imdi bu dem
4790 sürüben er[978] bes[979] anda ṣaḥrāya[980]
türbe vardur eriş[981] ol araya
4791 türbe içinde ḫuftedür bir pīr
adı ʿoṣmāndur selāmum vir
4792 mekkeye ir bes[982] andan iy ḳaşmer
pīş-i kaʿbe erişgil[983] iy server

[973] BK irür
[974] BK ḫudā
[975] BK dīn ü diyārında
[976] BK tedbīr
[977] BK adı
[978] BK ir
[979] BK pes
[980] BK miḥrāba
[981] BK iriş
[982] BK pes
[983] BK irişgil

4793 yüzüŋi sūy-ı āsümān eyle
bes[984] selāmumı dile al söyle
4794 ver[985] selāmum ʿalīye iy server
ol durur bil ki ḥaydār-ı ṣaff-der
149a
4795 türbesidür berāber kaʿbe
ol açupdur şecāʿata caʿbe
4796 ben dedüm[986] şeyḫine oları yaḳīn
nite bilürsin eylegil taʿyīn
4797 dedi[987] ḥaḳ ḥaḳḳı anlaruŋ ḥāli
yazılu tevrīt[988] içinde aḥvāli
4798 cümle tevrīt[989] içindedür maʿlūm
ʿārif aŋlar o sırrı iy maḫdūm
4799 aŋdı tevrīt[990] içinde anları ḥaḳ
oḳuyup bilmişem bu resme sebaḳ
4800 muṣṭafā birle çār yārānı
ḳırḳ biŋ yerde aŋılup[991]durur anı
4801 ḳırḳ biŋ yerde muṣṭafādur iy yār
hem ebū bekr aŋıldı bist-hezār

[984] BK pes
[985] BK vir
[986] BK didüm
[987] BK didi
[988] BK tevrāt
[989] BK tevrāt
[990] Bk tevrāt
[991] BK aŋup

4802 on iki biŋ yerde hem fārūḳ
aŋılupdur bil iy cüvān-ı ḫalūk
4803 on biŋ yerde aŋdı ʿoṯmānı
şād olsun hemīşe anuŋ cānı
4804 beş biŋ yerde olʿalīdür yād
baŋa taʿlīm edüp[992]durur üstād
4805 cümle tevrīt[993] içinde meẕkūr
türbet-i muṣṭafāya irişigör
4806 ol cezīre içre geşt ḳıldum o dem
bir niçe meyve cemʿ kıldum hem
4807 pīr öŋinde ḳodum getürüp iy cān
bes[994] duʿā eyledüm o pīre hemān
4808 ḫışmıla baŋa[995] baḳdı der[996] ol pīr
dir i kūtāh-dīde merd-i ḍarīr
4809 erdi[997] iki biŋ ṭoḳuz yüze bil sāl
küfrile geçmişidüm[998] aŋla ḫayāl
4810 verdi[999] rızḳumı ol ḫuẕā-yı kerīm[1000]
çekmedi rızḳıçun bu cānum bīm
4811 şindi[1001] kim gelmişemdür īmāna

[992] BK idüp
[993] BK tevrāt
[994] BK pes
[995] BK'de yok.
[996] BK dir
[997] BK irdi
[998] BK geçmişidi
[999] BK virdi
[1000] BK ḫudā-yı kerīm
[1001] BK şimdi

rızḳ eksük mi olur müselmāna

149b

4812 böyle deyince defʿī ebr-i siyāh

ḳapdı yerden beni gönildi be-rāh

4813 türbet-i muṣṭafāya irürdi

cānı şevḳ <ü> ṣafāya[1002] irürdi

4814 beni irürdi ol yere çün bād

ravża-ı muṣṭafāya erdüm[1003] ṣād

4815 bes[1004] degürdüm selāmını pīrüŋ

söyleyüp hep[1005] kelāmını pīrüŋ

4816 geldi ṣıddīḳ-ı ekber āvāzı

aŋa ere[1006] ṣad selām bil rāzı

4817 çün selāmın eşitdüm ol yāruŋ

ben dedüm[1007] söyle ḫāṣṣ-ı güftāruŋ

4818 ben dedüm[1008] kim ilāhī ferd-i vedūd

nitedür ḥāl-i ümmet-i maḥmūd

4819 benümiçün niçesi ola āzād

bileyin olayın ilāhī ṣād

4820 erdi semʿüme yene bir āvāz

[1002] BK zevḳ ü ṣafāya
[1003] BK irdüm
[1004] BK pes
[1005] BK heb
[1006] BK ire
[1007] BK didüm
[1008] BK didüm

anda esrārdan denildi[1009] rāz

4821 gövdeŋüŋ ḳıllarınca didi ʿuṣāt

yarlıġanur bil imdi iy ḫōş-ẕāt

4822 her ḳıla yetmiş biŋ ümmetden

yarlıġanur ʿuṣāt bilgil sen

4823 gevdeŋüŋ ḳılları[1010] ḥisābın iy cān

ḥaḳ taʿālā bilür hemān iy cüvān

4824 her ḳıla yetmiş biŋ er ʿāṣī

baḫşiş eyledi buldı iḫlāsı

4825 ben dedüm[1011] böyle oldı çünkim ḥāl

ḥüccet[1012] istedüm ol işe der-ḥāl

4826 yā ilāhī sicill-i ḥükm-i şerīf

baŋa ver[1013] kār-ı ümmet ola ḫafīf

4827 uşbu ḥaṭ kim var alnum üzre ʿayān

ḳudreti birle yazdi ol sübḥān

4828 yetmiş biŋ ferişte geldi hemīn

uşbu ḥaṭṭuŋ ḥuṣūlı oldı yaḳīn

4829 dedi[1014] ḫıżr ol cüvāna bu ṣuda sen

n'eyleridüŋ beyān ḳıl rūşen

150a

[1009] BK bilindi
[1010] BK ḳılların
[1011] BK didüm
[1012] BK'de sözcük حجت şeklinde yazılmıştır.
[1013] BK vir
[1014] BK didi

4830 der[1015] ḫuẕā-yı kerīm[1016] ferd-i vedūd
berekātıla uşbu ḥaṭṭuŋ sūd

4831 sebebi birle ol selāmuŋ hem
ṣuya ġarḳ olmazam bil imdi bu dem

4832 ṣu yüzinde revān olup yürürem
her ne yire ki dil diler varuram

4833 dedüm uşbu zamānda ḳandayıduŋ[1017]
baŋa ʿarż-ı ḥāli ki andayıduŋ[1018]

4834 dir fulān şehre ermişidüm[1019] iy cān
şol fulān baḥre[1020] sürdümidi revān

4835 bir gemi ġarḳa varmaġa yaḳın
ḳalmışıdı erişdüm anda o hīn

4836 bir cemāʿat ki ġarḳ-ı āb oldı
keştīsi birle hep[1021] ḫarāb oldı

4837 ben erince[1022] olur olar ġarḳ-āb[1023]
ḥaḳ resūlı sözin dedüm[1024] deryāb

4838 didi aḥmed ki el-ġarīḳu şehīd[1025]
uşbu ḳavl üzre anda rāh-ı resīd

[1015] BK dir
[1016] BK ḫudā-yı kerīm
[1017] BK ḳanda idüŋ
[1018] BK anda idüŋ
[1019] BK irmişüdüm
[1020] BK neḥre
[1021] BK heb
[1022] BK irince
[1023] BK'de sözcük عرق اب şeklinde yazılmıştır.
[1024] BK didüm
[1025] "Suda boğulan şehittir." Hadis

4839 şühedāyı ziyāret eylerdüm
cān u gönlüm ʿimāret eylerdüm
4840 ʿamru[1026] bin ḳays didi iy server
sözlerüñdür ḳamu dürr ü gevher
4841 ḫōş gelür söyle semʿ edem[1027] bārī
bāṭınuñdan erişe[1028] envārı
4842 dedi[1029] bir kimsenüñ ki ol bārī
naḳş ede[1030] alnında ḥaṭṭ-ı dürr bārī
4843 ol ebū bekr ḥubbıçun iy cān
vire devlet demini ol sübḥān
4844 uşbu resmile bula bes[1031] derece
ʿālem içinde ola ḳadr<i>[1032] yüce
4845 bir kez adın ʿatīḳüñ eyledi yād
ḥaḳ anuñ ẕātın eyledi ābād
4846 iy birāẕer naẓar ḳıl imdi yaḳīn
cānla her ki sevse iy miskīn
150b
4847 var ḳıyās et[1033] ki cānıla seveni
naḥsı oḫşayısar anı ġanī

[1026] BK ʿamr
[1027] BK idem
[1028] BK irişe
[1029] BK didi
[1030] BK ide
[1031] BK pes
[1032] BK ḳadri
[1033] BK it

4848 sevgil ol yāri tā irişe ṣafā

tā şefāʿatcüŋ ola kān-ı vefā

4849 di muḥammed revānına ṣalavāt

ṣalavātıla ire cāna ḥayāt

mükāleme-i server-i kāʾināt be-māhī[1034]

4850 dir muẓaffer çü ḫıżr bu ḫaberi

söyledi andan eyledüŋ seferi

4851 irişüp ḫānesine bir yāruŋ

diŋle naġzını imdi güftāruŋ

4852 ḫıżr birle aŋa olup mihmān

ol ʿazīzüŋ adı idi mihrān

4853 niʿmeti geldi māhī-i biryān

ḫōş ṣafā sürdi ol zamān dil <ü> cān[1035]

4854 niʿmeti yiyüp eyledüŋ şükri

aç ḳulaġuŋ ki dine söz bikri

4855 ḫıżr dir ol zamān ʿaleyhi's-selām

muṣṭafā ol resūl-ı rabbü'l-enām

4856 ḥaḳ ṣalāt <u> selām<ı>[1036] yār olsun

ol şefāʿatle kām-kār olsun

4857 gördüm ol faḫr-i ʿālem-i dānā

māhī-i tāze yiyüp etdi[1037] duʿā

[1034] "Balıkla kâinatın efendisinin konuşması." // MK'de yok.
[1035] BK dil ü cān
[1036] BK ṣalāt u selāmı
[1037] BK itdi

4858 çün yedi balıġı resūl-ı güzīn
yene zinde oldı nūn açdı gözin
4859 dedi[1038] el-ḥamdüli'l-lāh ol balıḳ
ki olmışam ḥaḳ resūlına lāyıḳ
4860 ḥaḳ resūlı dedi[1039] ki iy māhī
sebeb-i ḥamd söyle bi'l-lāhi
4861 söze gelüp semek kelām etdi[1040]
ḥaḳ resūlına ḫōş-selām etdi[1041]
4862 ol balıḳ didi yā resūlu'l-lāh
uşbu demler sözümden ol āgāh

151a

4863 diledi ḥaḳ ki ḫalḳ ide ādem
ṣuya didi eşit[1042] saŋa ne direm
4864 ādemi ḫalḳ ederem[1043] aŋla iy ṣu
cümle maḫlūḳ üzre ola ulu
4865 bildi bu ḥāli anda bir māhī
ol zamān eyledi hemān āhı
4866 dedi[1044] bizi çıḳaralar ṣudan
ḳuşı gökden yere indire hūdan

[1038] BK didi
[1039] BK didi
[1040] BK itdi
[1041] BK itdi
[1042] BK işit
[1043] BK iderem
[1044] BK didi

4867 ol semekven ki ben dedüm[1045] bu sözi
ḥabs-i yūnus ben oldum aŋla sözi
4868 yūnusa eyledüm derūnı mekān
bilürem māhiyān dilin hep iy cān
4869 cümle māhīlerüŋ benüm aṣlı
diŋle semʿ eyle bābıla faṣlı
4870 ḥaḳ dedi[1046] ʿizzetüm ḥaḳḳı iy balıḳ
ḳarnuŋ ola ki anlara lāyıḳ
4871 anlaruŋ baṭnı ki saŋa mesken
ki senüŋ baṭınuŋ anlara meʾmen
4872 ġarḳ-ı deryā ola benī ādem
māhiyān ekl ḳıla anları hem
4873 yūnus oldı baŋa heman mihmān
ḳarnum içinde ḳaldı niçe zamān
4874 diledüm ḥaḳdan ol zamān hemīn
ḳıl müyesser dedüm[1047] ilāhī muʿīn
4875 şikem-i enbiyā baŋa mesken
cismüm ola ġıẕā-yı cānıla ten
4876 ḥaḳ taʿālā dedi[1048] ki ṣabr it var
şikem-i muṣṭafāyıla[1049] ol yār

[1045] BK didüm
[1046] BK didi
[1047] BK didüm
[1048] BK didi
[1049] BK muṣṭafā ile

4877 kim ṣalāt <u> selāmum[1050] anuŋdur
meskenüŋ baṭnın eyleyem ḫōşgör
4878 şükr-i bārī hezār saŋa naṣīb
olmışam iy ʿazīz ḥaḳḳa ḥabīb
4879 ol sebebden durur benüm ḥamdum
pāk baṭnuŋda cān südün emdüm

151b

4880 mesken idindüm ol dil-i pāki
kim anuŋ-çun yaratdı eflāki
4881 faḫr eder[1051] imdi cān-ı bī-çāre
uşbu resmile geldi güftāra
4882 ümmetüŋ aḥmediyseŋ[1052] aç zebān hemān[1053]
ver[1054] ṣalavāt muḥammede el-ān
4883 yene didi muẓaffer-i deryā
ideridük ḫıżrla seyr ü ṣafā
4884 ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1055] aŋa ḳarīb
diŋle nite oldı rüzgār-ı ʿacīb
4885 bir cezīreye erdük[1056] ol demler
ol cezīre adı cünündı meger

[1050] BK ṣalāt u selāmum
[1051] BK ider
[1052] BK ümmet-i aḥmedisen
[1053] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1054] BK vir
[1055] BK ṣalāt u selāmı
[1056] BK irdük

4886 erdi[1057] bir ṣūfī kişi ḳarşudan
biz daḫı erdük[1058] revān bu sūdan
4887 ʿizzet idüp aŋa selām etdük[1059]
sūfīdür deyü iḥtirām itdük
4888 iltifāt etmedi[1060] selāmımuza
baḳmadı ʿizz ü iḥtirāmımuza
4889 ben dedüm[1061] ḫıżra etmedi[1062] naẓarı
yoḳ mıdur uşbu ṣūfīnüŋ naẓarı
4890 ḫıżr didi ki bizi görmezse
iltifat ʿālemine sürmezse
4891 ol eger görmese ḫuẓā-yı baṣīr[1063]
bizi bu demde göre ḥayy <u> ḳadīr
4892 dir ḫıżr semʿ edüpvenin[1064] loḳmān
uşbu sözi dedi[1065] eşit[1066] sen iy cān
4893 her ki bir ḥaḳ ḳulına ḥürmet ede[1067]
ululayuban[1068] aŋa ʿizzet ede
4894 ayaḳ üstine ṭurup etse[1069] ḳıyām

[1057] BK irdi
[1058] BK irdük
[1059] BK itdük
[1060] BK itmedi
[1061] BK didüm
[1062] BK itmedi
[1063] BK ḫudā-yı baṣīr
[1064] BK idüpvenin
[1065] BK didi
[1066] BK işit
[1067] BK ide
[1068] BK ululayubanın
[1069] BK itse

buyura ol zamānda rabbü'l-enām
melekūta deye ki yā melekūt
eylemeŋüz bu demde imdi sükūt
152a
eyleŋüz siz daḫı bu demde ḳıyām
nite ki ol bende etdi[1070] ʿizzet tām
melekūt-ı semā vü arż ḳamu
eyleyeler muvāfaḳat dersü
niçe kim ol ḳul eyledi taʿẓīm
eyleye her biri ḳılup tekrīm
ayaġ üstine ḳalḳa ʿizzet ede[1071]
diŋlegil ḥaḳ o bendesine n'ide
ʿadedince meleklerüŋ bārī
ḥürmet ehline vere ḫōş-kārı
saġışınca ol meleklerüŋ sübḥān
yaza dīvānına ṣevāb iy cān
yaramazlıḳlarını maḥv ede[1072] hem
saġışınca meleklerüŋ ol dem
derecātını daḫı ḳıla yüce
saġışınca ol meleklerüŋ iy ḫōca[1073]
ol kişi ḥaḳ ḳatında ola ekrem

[1070] BK itdi
[1071] BK ide
[1072] BK ide
[1073] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

ehl-i ikrām olurısaŋ bu dem

4905 ḥaḳ vere sen ḳula daḫı derecāt

di muḥammed revānına ṣalavāt

suʾāl kerden muẓaffer ez-esmāʾü'l-ḥüsnā[1074]

4906 der[1075] muẓaffer ki ḫıżrdan bir gün

erişe[1076] aŋa selāmet bī-çūn

4907 didüm iy ḫıżr ʿarż eyle baŋa

bir suʾāl eylerem bu demde saŋa

4908 ḥaḳ taʿālānuŋ adları çoḳdur

fehm-i insāna ṣıġmaz artuḳdur

4909 var ṭoḳsan ṭoḳuz ulu adı

uşbu dillerde aŋılur yādı

4910 hem daḫı var hezār-yek nāmı

bildür esmāyı olmayam ʿāmmī

4911 ḫıżr der[1077] iy muẓaffer-i ṭālib

ʿaḳl <u> fehmüŋ eşit[1078] ola ġālib

152b

4912 bū hureyreden etdüm[1079] anı suʾāl

raḍiya'l-lāhu ʿanh söyledi ḥāl

4913 dedi[1080] ṭoḳsan ṭoḳuz adın di bu dem

[1074] "Muzaffer esmāü'l hüsnadan soru sordu." // MK'de yok.
[1075] BK dir
[1076] BK irişe
[1077] BK dir
[1078] BK işit
[1079] BK itdüm
[1080] BK didi

tā tamām eyleyem anı bu dem

4914 yüz tamam ola imdi esmāsı

bir durur bir durur müsemmāsı

4915 ẕikr ederseŋ[1081] duʿāŋ icābet ede[1082]

bende oldur ki ḫōş ṣalavāt ede[1083]

4916 bil ṣalavātladur duʿā maḳbūl

ver[1084] ṣalavāt kim olasın ulu ḳul[1085]

4917 der[1086] muẓaffer ḫıżrdan işitdüm

ne eşitdümse[1087] cümle yād etdüm[1088]

4918 dedi[1089] kim erdi[1090] çün meh-i ramażān

şeb-i evvelde diŋle n'oldı iy cān

4919 ḥaḳ resūlı muḥammed-i muḫtār

ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1091] ola aŋa yār[1092]

4920 çār-yār ellerine sundı elin

ḥasanıla ḥüseyn bile hemīn

4921 raḍiya'l-lāhu ʿanhum anlar heb

sūy-ı ṣaḥrā sürer olur ol şeb

4922 çünki ṣaḥrāya çıḳdı ol yedi cān

[1081] BK idersüŋ
[1082] BK ide
[1083] BK ide
[1084] BK vir
[1085] BK maḳbūl
[1086] BK dir
[1087] BK işitdümse
[1088] BK itdüm
[1089] BK didi
[1090] BK irdi
[1091] BK ṣalāt u selāmı
[1092] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

cebraʾīl erdi[1093] bes[1094] o demde hemān

4923 āb-ı kevs̱er getürdi pür-ibrīḳ

ḳısmet etdi[1095] resūl anı taḥḳīḳ

4924 çār-yāra şubeyrle şebere

ḳısmet eyledi ol ṣuyı iy sere

4925 āb-dest aldılar o ṣudan iy cān

bes[1096] namāza ṭururlar anda hemān

4926 her biri iki rekʿat etdi[1097] namāz

el getürüp eder[1098] duʿā vü niyāz

4927 ümmet-i aḥmediçün ol demler

her birisi duʿālar eylerler

4928 yarlıġanmaḳ ḫuẕādan[1099] istediler

raḥmet eylegil anlara dediler[1100]

153a

4929 erdi[1101] ol demde yene cebrayil[1102]

dedi[1103] ḥaḳ raḥmetine ol māʾil

4930 yā muḥammed di bunlara bu dem

baş getürsinler imdi yerden hem

[1093] BK irdi
[1094] Bk pes
[1095] BK itdi
[1096] BK pes
[1097] BK itdi
[1098] BK ider
[1099] BK ḫudādan
[1100] BK didiler
[1101] BK irdi
[1102] BK cebrāʾil
[1103] BK didi

4931 ḥaḳ taʿālā buyurdı yā aḥmed
ümmetüŋ ḥāletine erdi[1104] meded
4932 bir ḳılı şeybetine bū bekrüŋ
yarlıġadum cemīʿi bil fikrüŋ
4933 bir ḳılına ol aḳ saḳaluŋ heb
yarlıġadı ümmetüŋ senüŋ ol rab
4934 nice şeybet durur bil imdi anı
ümmetüŋ yarlıġadı bil ki[1105] ġanī
4935 ḥürmetine o şeybetüŋ sen iy cān
ver[1106] ṣalavāt muḥammede bu zamān
4936 bir gün ol yār-ı muṣtafā ṣıddīḳ
gideridi eşit[1107] ḫaber taḥkīḳ
4937 ol yehūdīlerüŋ maḳābirine
uġrayup geçdi eşit[1108] ne oldı yene[1109]
4938 ol mübārek ṣaḳalı ḳılından
birisi düşdi anda işit sen
4939 ḳırḳ yıl bes[1110] ʿazāb-ı gūr-ı yehūd
olmadı raḥmet etdi[1111] ferd-i vedūd
4940 kāfirüŋ gidicek ʿuḳūbet[1112] iy cān

[1104] Bk irdi
[1105] BK bil kile
[1106] BK vir
[1107] Bk işit
[1108] BK işit
[1109] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1110] BK pes
[1111] Bk itdi
[1112] BK ʿaẕābı

ḥālet-i müʾminān olur ferḥān

4941 ol ebū bekr ḥürmetine iy cān

ver[1113] ṣalavāt muḥammede bu zamān

4942 bir ḳılına anuŋ muẓaffer-i fer

ʿafv olıcaḳ ʿuḳūbet-i kāfir

4943 çün baġışlana ṣad-hezār cehūd

nitesi bulmayısar ümmet sūd

4944 şol kişi kim sever ebū bekri

ola anuŋ muḥabbeti fikri

4945 aŋa nite ḫuẕā[1114] ʿuḳūbet ede[1115]

ol muḥabbet demine raḥmet ede[1116]

4946 cebrāyil[1117] erdi[1118] gūr-ı gebrāna

alup ol ḳılı erdi[1119] şādāna

153b

4947 ḳırḳ yıl ṭutdı elinde ol ḳılı

ḥamd-ı ḥaḳ üzre olup anuŋ dili

4948 emr-i ḥaḳ erdi[1120] ṣaldı cennāta

uşbu remzi semaʿ et[1121] iy ata

4949 ḳıble-gāh oldı anda ḥūrāna

[1113] BK vir
[1114] BK ḫudā
[1115] BK ide
[1116] BK ide
[1117] BK cebrāʾil
[1118] Bk irdi
[1119] Bk irdi
[1120] Bk irdi
[1121] BK it

cennet ehli erişdi[1122] şādāna

4950 çünkim erdi[1123] namāz-ı şām ol dem

uyḳuya vardı cümle ḫalḳ ol dem

4951 sürdi ṣıddīḳ erişdi[1124] dergāha

bāb-ı aḥmedde irişe cāha

4952 āsitān-ı resūla yüz urdı

tā seḥer vaḳti erince[1125] ol ṭurdı

4953 çün resūl-ı ḫuẕā[1126] ʿaleyhi's-selām

ol seḥer ṭaşra geldi ḫayrü'l-enām

4954 gördi ṣıddīḳ urmış eşige yüz

sürer ol bāba ṭurmayup yüz ü göz

4955 şeybetinden anuŋ çıḳardı nūr

gündüze dönmiş ol dem-i deycūr

4956 söze geldi resūl ʿaleyhi's-selām

dir n'içündür saŋa bu iş iy hümām

4957 yüz urasın eşigüme hey[1127] yār

bu neden geldi eylegil güftār

4958 dir ebū bekr yā resūla'l-lāh

diyeyem ḫāletümi ol āgāh

4959 kimse görmedin ol cemāl bu dem

[1122] BK irişdi
[1123] BK irdi
[1124] Bk irişdi
[1125] BK irince
[1126] BK ḫudā
[1127] BK iy

ben görem iy güzīde-i ʿālem

4960 kimsene baḳmadın o dīdāra

ben naẕar ḳılup irem envāra

4961 söze geldi resūl-ı ḥaḳ ol dem

dir ebū bekr iy güzīn ādem

4962 ṭur yuḳaru key ḥaḳ cemāl ḥaḳḳı

mertebeŋden deyem saŋa sebaḳı

4963 rūşenā-yı maḥāsinüŋ bu dem

erdi[1128] taḥte's-serāya mī-bīnem

154a

4964 ol mübārek saḳaluŋuŋ[1129] nūrı

rūşen etdi[1130] cihān-ı deycūrı

4965 erdi[1131] taḥte's-serāya dek envār

senden erdi[1132] bu resmile āsār

4966 ol merātib ki vermiş[1133] aŋa ḫuẕā[1134]

kimseye vermemiş[1135] durur aṣlā

4967 çār-yāruŋ demine sende iy cān

ver[1136] ṣalavāt muḥammede bu zamān

4968 bir ḫaber daḫı didi ḫıżr-ı güzīn

[1128] BK irdi
[1129] BK saḳaluŋ
[1130] BK itdi
[1131] BK irdi
[1132] BK irdi
[1133] BK virmiş
[1134] BK ḫudā
[1135] BK virmemiş
[1136] BK vir

ʿarż idem ben saŋa ne dedi[1137] sözin

4969 ḫıżr dir ben semāʿ edüpven[1138] iy cān

vehb ibn-i münebbih-i devrān

4970 diŋle ne dir muẓaffer idem yād

cān u göŋlüŋ[1139] bu dem ola ābād

4971 güneşüŋ didi gerdeninde[1140] yaḳın

tār-ı mūy-ı ʿatīḳ var bu hīn

4972 bir ḳılı ṭavḳ-ı şems olmışdur

zeyn <ü> zīnet anuŋla bulmışdur

4973 ḳamerüŋ daḫı ṭavḳıdur bil iy cān

tār-ı mūy-ı ʿömer bil imdi ʿayān

4974 bir ḳılı vardur ay boyınında

ḫōş revāndur anuŋçun oyunında

4975 bir ḳılı daḫı bil ki[1141] ʿoṯmānuŋ

ṭavḳdur āsümānī gerdenüŋ

4976 tār-ı mūy ʿalī velīyyu'l-lāh

ṭavḳdur bu zemīnüŋ ol āgāh

4977 her ḳaçan bir kişi ebū bekre

bed süḫan söyleye[1142] erüp[1143] sekre

[1137] BK didi
[1138] BK idüpven
[1139] BK göŋül
[1140] BK'de sözcük كردتنده şeklinde yazılmıştır.
[1141] BK bil
[1142] BK söylese
[1143] BK irüp

4978 gün giyer bes[1144] kusūf ḳaftānın
laʿnetile aŋar anuŋ cānın
4979 bir kişi kim ʿömer ḥaḳḳına yavuz
söylese gelmez āḫirī işi uz
4980 giyer ay câme-i ḫusūf ol dem
irişür ḥāline anuŋ derhem

154b

4981 her ḳaçan bir kişi ki ʿoṯmānı
yād ede[1145] bed-kelāmıla anı
4982 āsumān-ı cihān ola lerzān
hem nücūm dökilür köp ola iy cān
4983 bed-süḫān dise her ḫavāric-i dūn
ditreye bu zemīn gide sükūn
4984 lerzesi bu zemīnüŋ andandur
ḥubb-ı ḫaydār-ı laṭīf cāndandur
4985 yılduz atlaması daḫı iy cān
daḫı andandur anı aŋla ʿayān
4986 çün ḳıyāmet ḳopa dura[1146] ʿaraṣat
düşmen-i çār-yār-ı bed-ḥālāt
4987 nefret ide olardan anda ricāl
yir ü gök laʿnet eyleye derḥāl

[1144] Bk pes
[1145] BK ide
[1146] BK ṭura

4988 diyeler iy ḫuẕā-yı ʿālemiyān[1147]

bizi ketmü'l-ʿademde etgil[1148] fān

4989 düşmen çār-yārı görmeyelüm

anlara imdi laʿnet eyleyelüm

4990 yāḫu bizden gider bu dem ḥālāt

görmeyelüm revāfıżı bi'ẕ-ẕāt

4991 aŋdı ḳurʾān içinde arż <u> semā

nite olmışdur aŋla iy dānā

yevme naṭvī's-semāʾe keṭayyi's-sicilli lil kütüb[1149]

4992 daḫı bir yirde andı ol bārī

dilegil nite oldı ol kārı

yevme tübeddelü'l-erḍu ġayra'l-erḍi[1150]

4993 daḫı bir yerde aŋdı o[1151] sübḥān

oḳı ḳurʾānı tā biline ʿayān

...iẕe's-semāʾün-feṭarat ve izā'l-kevākibü'n-teṣerat...[1152]

4994 aŋdı bir yerde daḫı ḥāli ḫuẕā[1153]

oḳıġıl āyeti biline saŋa

...ve ḫasefe'l-ḳameru...[1154]

155a

[1147] BK ḫudā-yı ʿālemiyān
[1148] BK itgil
[1149] "O gün, kitapların yazılı sayfalarını dürer gibi göğü düreceğiz." Enbiyā (104)
[1150] "O gün yer, başka bir yere değiştirilir." İbrāhīm (48)
[1151] BK ol
[1152] "...gök yarılıp parçalandığı zaman, yıldızlar dökülüp etrafa saçıldığı zaman..." İnfiṭār (1/2)
[1153] BK ḫudā
[1154] "...ve ay tutulduğu zaman..." Kıyāmet (8)

4995 hep bu işler olısar ol demler
kime şādī kime erür[1155] ġamlar
4996 şerm erür[1156] ol cemāʿate kim iy cān
sevmeye çār-yārı süre zamān
4997 yir ü gök[1157] ay <u> gün[1158] sitāre ki var
ol revāfıżdan olalar bī-zār
4998 ne muʿāḳıb olur olar ne müs̱āb
anlaruŋ ḥāletinden ola ḫarāb
4999 düşmen-i çār-yār-ı peyġamber
anları istemez bil ki bunlar
5000 yer dilemez ki rāfızīyi göre
gök dilemez üsine dura[1159] gire
5001 şol cemāʿat ki ḳız vere[1160] olara
hem-nişīn oluban olara vara
5002 dostlıḳ ḳıla anlaruŋla yaḳın
sevmez anları āsümān <u> zemīn[1161]
5003 anlaruŋ ḥāletine irer bed
ḥaḳ taʿālā ider oları red
5004 diŋle bir söz muẓaffer-i deryā
söyleyem diŋle uşbu demde saŋa

[1155] BK irür
[1156] BK irür
[1157] BK gögüŋ
[1158] BK ay u gün
[1159] BK ṭura
[1160] BK vire
[1161] BK āsümān ü zemīn

5005 her ḳaçan kim ere[1162] oruc ayı

şeb-i evvelde diŋlegil rāyı

5006 buyura ḥaḳ ki cebrāʾil-i emīn

āb-ı kevs̱er s̱uyından ala hemīn

5007 ḫulefā rāşidīne yārāna

ol resūlumla ṭoġru varana

5008 iledüp āb-ı kevs̱eri bu dem

türbet-i muṣṭafāya irer hem

5009 cebrāʾil ire ol zamānda hemīn

getüre āb-ı kevs̱eri o demīn

5010 türbet-i muṣṭafāya ol demler

irişe cebrāʾil açup per

5011 ḥaḳ ṣalāt <u> selām<ı>[1163] dayim[1164] aŋa

irişe diŋle ḥāli n'ola saŋa

155b

5012 uşbu demler beyān edem[1165] iy cān

ver[1166] ṣalavāt muḥammede bu zamān

5013 andadur bil ki türbet-i ṣıddīḳ

irişe cebrāʾil nezd-i refīḳ

5014 türbetini ʿatīḳuŋ ide güşād

yuya kevs̱erle vechin eyleye şād

[1162] BK ire
[1163] BK ṣalāt u selāmı
[1164] Bk daʾim
[1165] BK idem
[1166] BK vir

5015 ol mübārek meḥāsinin yuya
ṭaraya şāneyile[1167] şuyı ḳoya
5016 baʿdehu yuya vech-i fārūḳı
yār-ı cān resūl maʿşūḳı[1168]
5017 daḫı ʿoṩmān meḥāsinin yuya ol
göstere şāne birle ḫūb uṣūl
5018 hem ʿalīnüŋ de türbetine ere[1169]
yuya yüzini zīb <ü> zeyn[1170] vere[1171]
5019 raḍiya'l-lāhu ʿanhum anlar heb[1172]
aḥsen-i vechile bula mekseb
5020 ḥasaneynüŋ türbetine ere[1173]
anlaruŋ daḫı işlerin bitüre
5021 yudı kevṩerle anlaruŋ yüzini
luṭfla oḫşadı anlaruŋ özini
5022 raḍiya'l-lāhu ʿanhuma iki cān
ḥaḳ rıżāsıla olalar ferḥān
5023 ire yüz biŋ melekler anda hemīn
taʿziyet tāze ḳıla anda o ḫīn
5024 zār zār aġlayalar[1174] idüp yas

[1167] BK şāne ile
[1168] Sözcük MK'de مشفوقی, BK'de مشغوقی şeklinde yazılmıştır.
[1169] BK ire
[1170] Bk zīb ü zeyn
[1171] BK vire
[1172] BK hep
[1173] BK ire
[1174] BK aġlarlar

diyeler bunlar idi ḫayrü'n-nās
5025 ẓālim elinde oldılar maẓlūm
bunda vü anda olalar mercūm
5026 naẓar eyleye ol zamān ḥūrān
ne zārī eylerüz[1175] sūy-ı cinān
5027 nevḥa ḳıluban ideler iy emīn
ol meḥāsin ki yuduḳ imdi yaḳīn
5028 şāne urup saç u saḳalına bes[1176]
eyleyeler ziyāretine heves
156a
5029 diyeler yā ilāhī fermān ne
bilelüm bu zamānda iḥsān ne[1177]
5030 deye ḥaḳ ol ṣuyıla kim yuduŋuz
şāne birle ṭaraduŋuz ḳoduŋuz
5031 ṣaçuŋuz anı müʾminān üzre
raḥmet irişe sünniyān üzre
5032 cebrāyil[1178] ile ḳıla ol demler
ol suyı kim[1179] yudı maḥāsin <ü> ser
5033 ol ferişţehlere vere[1180] anı
ṣaça müʾminler üzre bil tanı

[1175] MK: eyleyelerüz, BK: eylerüz // “eyleyelerüz” vezni bozduğu için “eylerüz” yazılmıştır.
[1176] BK pes
[1177] BK’de yok.
[1178] BK cebrāʾil
[1179] BK’de yok.
[1180] BK vire

5034 irişe anlaruŋ dimāġına tā
ʿaḳl u fikrile[1181] olalar aʿlā

5035 ḳalb-i ṣāfī bulup olalar pāk
ideler cümle nesne-i idrāk

5036 hem dıraḫt-ı muḥabbet-i tāze
eyle[1182] ṣan baḫçeler erür[1183] yaza

5037 çün ḳıyāmet[1184] güni ola ẓāhir
ḳalḳalar cümle ṭayyib <ü> ṭāhir[1185]

5038 ellerine alalar ol ṣuyı
müşgden hem tenüŋ ola būyī

5039 diyeler yā ilāhī ferd-i vedūd
raḥmet et[1186] ḥürmet-i bū alt<ı> vücūd

5040 uşbu alt<ı> vücūd-ı cān şehīd
raḥmetüŋ bez̲l ḳıl ḳoma nevmīd

5041 yarlıġaġıl bizi sen iy sübḥān
yüzi ṣuyına anlaruŋ ver[1187] emān

5042 ḥaḳ taʿālā deye ki yā cibrīl
key ṣafīʿler bulupdur anlar bil

5043 yüri ṣay anlaruŋ meḥāsinini
ne ḳadardur saġışda bilgil anı

[1181] BK ʿaḳl-ı fikrile
[1182] BK öyle
[1183] BK irür
[1184] BK'de yok.
[1185] BK ṭayyib ü ṭāhir
[1186] BK it
[1187] BK vir

5044 bū bekrle ʿömerile ʿoṩmānuŋ
ḥaydar u ḫayr-ı[1188] āl-i devrānuŋ
5045 ḥasaneynüŋ meḥāsinini ṣayuŋ
ʿadedin bilüp imdi remzi[1189] ṭuyuŋ
156b
5046 her bir ḳılına olaruŋ iy cān
yetmiş biŋ ʿuṣāta ere[1190] dermān
5047 cennete iltüŋ oları süre ṣafā[1191]
yarlıġaya oları anda ḫuẕā[1192]
5048 iy muẓaffer kim olsa ol ṣuya ṭuş
olısar anda ḥāleti bil ḫōş
5049 çün vesīle ola ṣuyı olaruŋ
cenneti ide meskenin bularuŋ[1193]
5050 bir kişi kim seve oları müdām
olur ol kişi el-ḫayrü'l-enām
5051 ne ḳadar vire ḥaḳ aŋa derecāt
var ḳıyās eyle nite olur ḥālāt
5052 niçe yüz biŋ ʿuṣāt yarlıġanur
var ḳıyās et[1194] sevenleri ne bulur
5053 anda kim var muḥabbet-i aḥmed

[1188] Bk ḥaydar-ı ḫayr
[1189] BK'de sözcük زمرى şeklinde yazılmıştır.
[1190] BK ire
[1191] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1192] Bk ḫudā
[1193] BK olaruŋ
[1194] BK it

ol kişiye erür ṣafā-yı ebed

5054 daḫı ola muḥabbet-i yārān

ḫānedān ehlini seve ol cān

5055 ḥaḳ nitesi aŋa vere[1195] derecāt

hem şefāʿat ḳıla şeh-i ʿaraṣāt

5056 sev oları ki raḥmet ide ḫuẕā[1196]

ver[1197] ṣalavāt ḥabībe ire ṣafā

suʾāl kerden muẓaffer ez-ṣenā-i server-i[1198] kāʾināt[1199]

5057 dir mużaffer ki ḫıżra ṣordum iy cān

kim ṣenā-yı muḥammede aça lisān[1200]

5058 medḥ ide ol muḥammed-i ʿarabī

raḥmet ider aŋa cihān çalabı

5059 seyyīd-i kāyinātdur[1201] memdūḥ

hōca-ı pāk-ẕātdur memdūḥ

5060 bil şeriʿat diṣārıdur anuŋ

hem ḥaḳīḳat şiʿārıdur anuŋ

5061 ḫulḳ durur ʿaẓīm ẕāt-ı kerīm

ḳalb[1202] durur selīm cānı ḥalīm

157a

[1195] BK vire
[1196] BK ḫudā
[1197] BK vir
[1198] Sözcük سروز şeklinde yazılmıştır.
[1199] "Muzaffer kāinatın efendisinin övgüsünü sordu." // MK'de yok.
[1200] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1201] BK kāʾinātdur
[1202] BK ḳalbi

5062 fikr ü ẕikri dem-ā-dem esmādur
luṭf-ı aḥsenle hem müsemmādur

5063 çeşm-i ārāste be-māyeʾ o
āsmān-ı zeyn hem be-sāyeʾ o

5064 ḫulḳ[1203] şol vechile durur anuŋ
her gören terkini urur cānuŋ

5065 fikr[1204] hem ümmeti ḫalāṣı durur
ʿālemüŋ bil ki ḫayr-ı nāsı durur

5066 ümmetine şefāʿāt andandur
ḳamulara ʿināyet andandur

5067 ümmeti ümmeti deyüp dileye
ḥaḳ aŋa her dilek ḳabūl deye

5068 dilemedin dilegüŋ oldı ḳabūl
zīra sensin ḥabībüm iy ulu ḳul

li yaġfira leke'l-lāhu mā teḳaddeme min ẕenbike ve mā teaḫḫara[1205]

5069 hem maḳām-ı mücāhedet anuŋ
hem maḳām-ı müşāhedet anuŋ

5070 ḥaḳḳuŋ aŋa erişe[1206] fermānı
ne getürdüŋ baŋa erür[1207] anı

5071 fikr[1208] verdüŋ baŋa deye yā rāb

[1203] BK ḫulḳı
[1204] BK fikri
[1205] "Böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar." Fetih (2)
[1206] BK irişe
[1207] BK irür
[1208] BK fikrü

fikr <ü> ẕikrüŋe[1209] ḫarc ḳıldum heb

5072 sen saŋa etdigüŋ[1210] ṣenāyı bu dem

nite ḳılam saŋa o resmile hem

lā uḥṣı ṣenāen ʿaleyke ente[1211] kemā eṣneyte ʿalā nefsike[1212]

5073 gördügi dem resūl-ı ehl-i zemīn

ḫavfdan ola cümlecügi emīn

5074 ḫızżr der[1213] iy mużaffer-i deryā

saŋa bir söz deyem olup gūyā

5075 eyle[1214] buyurdı şeyḫ ʿabdu'l-lāh

der-kitāb-ı şeref bes[1215] ol āgāh

5076 şerefin muṣtafānuŋ ider şerḥ

ver[1216] ṣalavāt kim ermeye[1217] saŋa terḥ

157b

5077 buyurupdur[1218] ḫafīf-i ʿabdu'l-lāh

şeyle[1219] getürdi bilü ol āgāh

5078 yüz biŋ ü yigir<mi>[1220] dört biŋ ḫāṣ

enbiyā-yı ḫuẕā-yı[1221] ḫāṣṣü'l-ḫāṣ

[1209] BK fikr ü ẕikrüŋe
[1210] Bk itdigüŋ
[1211] BK'de yok.
[1212] "Sana olan övgüleri saymakla bitiremem. Sen kendini övdüğün gibisin." Hadis
[1213] BK dir
[1214] Bk öyle
[1215] BK pes
[1216] BK vir
[1217] BK irmeye
[1218] BK buyurider
[1219] BK şöyle
[1220] BK yigirmi
[1221] BK ḫudā

5079 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1222] anlara yār
anları kim yaratdı ol cebbār
5080 her birinüŋ var alnı üzre yaḳīn
yazılu ḫaṭṭ-ı nūr diŋle hemīn
5081 ol yazu lā ilāhe illa'l-lāh[1223]
hem muḥammeddür[1224] resūlu'l-lāh[1225]
5082 şeyle[1226] kim cümle enbiyā īmān
getürüpdür muḥammede bil[1227] iy cān
5083 enbiyā cümle ümmetidür anuŋ
gördiler zīrā naḳş-ı imānuŋ
5084 kimi mūsāya döndi sürdi ṭarīḳ
dönmeyüp muṣṭafāya bī-taḥḳīḳ
5085 olmadı gelüben müselmān ol
bilmedi maʿnī-i kitāb-ı uṣūl
5086 düretür oldı ümmet-i mūsā
aŋlayumadı ṣūret-i maʿnā
5087 şeref-i muṣṭafādadur hem derc
eyledüm ol kelām[1228] cānlara ḫarc
5088 şeref-i ümmet-i muḥammedden
böyle eşidildi nām-ı aḥmedden

[1222] BK ṣalāt u selāmı
[1223] “Allah’tan başka ilah yoktur.” Kelime-i Tevhid
[1224] BK muḥammed durur
[1225] “Muhammed, Allah’ın elçisidir.” Kelime-i Tevhid
[1226] BK şöyle
[1227] BK’de yok.
[1228] BK kelāmı

5089 her müʾmin ḳıyāmet olduḳda
derecātını anda bulduḳda
5090 cennetüŋ ḳapusına varsa yaḳın
yazılur alnı üzre anda hemīn
5091 bu kişi ümmet-i muḥammeddür
dār-ı cennet de aŋa mesneddür
5092 cennete gire ol kişi şādān
ola dīdāra ḳarşu ol ḥayrān
5093 ümmet olmayan ermez[1229] ol ḥāle
ṭamu içinde ol ebed ḳala
158a
5094 her peyember[1230] ki erse[1231] bir kāra
yaʿnī kim kār-ı teng <ü> düşvāra
5095 ḥaḳ resūlı adın şefīʿ getürür
ḥācetün ḥaḳ revān anuŋ bitürür
5096 anuŋ evṣāf-ı ismidür rūşen
ẕikr id[1232] adın ki bulasın gül-şen[1233]
5097 ver[1234] ṣalavāt ḥabībüŋ adına
ire envar-ı cān nihādına

suʾāl kerden muẓaffer ez-melekü'l-mevt[1235]

[1229] BK irmez
[1230] BK peyġamber
[1231] Bk irse
[1232] BK it
[1233] BK rūşen
[1234] BK vir
[1235] “Muzaffer ölüm meleğinden soru sordu.” // MK’de yok.

5098 ol muẓaffer rivāyet eyler bil
bu murādī de türkī[1236] söyler bil
5099 mescid-i hürmüze erişdüm dir
vird-i esmāya bes[1237] dürişdüm dir
5100 bes[1238] müeʾẕẕinler etdi[1239] bang-ı namāz
ṭaşra çıḳdum idem yaraġ-ı niyāz
5101 bir cenāze getürdiler gördüm
bir faḳīr ü ḥakīrimiş ṣordum
5102 ḳılduḳ anuŋ namāzını bārī
ḫıżr-ı ḥāzırdı diŋle güftārı
5103 ol cenāze namāzın ider edā
dedüm[1240] iy ḫıżr-ı ḥāzır u dānā
5104 bunda nite oldı erdüŋ eyle beyān
geldüŋ uşbu namāzı ḳılduŋ iy cān
5105 dedi[1241] ḫıżr iy mużaffer-i deryā
hīç cenāze olmaya ermeyem[1242] ben aŋa[1243]
5106 dedi[1244] iy ḫızr söylegil bu dem
melekü'l-mevt<i>[1245] ʿarż etgil[1246] hem

[1236] BK naẓma
[1237] BK pes
[1238] BK pes
[1239] BK itdi
[1240] BK didüm
[1241] BK didi
[1242] BK irmeyem
[1243] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1244] BK didi
[1245] BK melekü'l-mevti
[1246] BK itgil

5107 ol nitesi alur degil cānı
ḫızr dir diŋle söyleyem anı
5108 ḥaḳ taʿālā ki bir kişiyi hemān
yarada diŋle kim ölür iy cān
5109 melek-i mevt[1247] evvel urdı nefes
cümleden daḫı āḫir oldı o bes[1248]

158b

5110 bir kişiye ki olursa[1249] ölmek
mekelü'l-mevt yene erür[1250] bī-şek
5111 ḳabż eder[1251] anda ol kişi cānın
ḳurudur tende ol zamān ḳanın
5112 evvelā ḥaḳ yaratdı ādemi bil
ẕü'l-ḥayāt oldı ādem-i ʿāḳil
5113 evveli kimse ki oldı ādemden
hābil oldı bu ḥāli bil rūşen
5114 mekelü'l-mevt[1252] çün yaratdı ḫuẕā[1253]
vermemişken[1254] nefes daḫı aṣlā
5115 merg<i>[1255] yaratdı aŋa gösterdi
gördügi dem erişdi[1256] dil derdi

[1247] BK mekelü'l-mevt
[1248] BK pes
[1249] BK irse
[1250] BK irür
[1251] BK ider
[1252] BK mekelü'l-mevti
[1253] BK ḫudā
[1254] Bk virmemişken
[1255] BK mergi
[1256] BK irişdi

5116 biŋ yıl şeyle[1257] ḳaldı ol bī-hūş
diŋlegil ḥāleti nite[1258] olur ṭuş
5117 ḥaḳ taʿālā ḳadīm ʿazze ve cell
ḳudreti birle gör ne ḳıldı ezel
5118 melekü'l-mevti iki yüzlü ḳılur
daḫı dörd ellü ḳıldı diŋle n'olur
5119 bir yüzile[1259] münāfıḳān cānın
aluban vire aŋa nuḳṣānın
5120 bir yüzile müʾmināna ere[1260]
cānını luṭfıla anuŋ götüre
5121 melekü'l-mevt cehenneme etse[1261] naẓar[1262]
müʾmine vardıġı yüzile eger
5122 cennet olayd<ı> ol zamān nīrān
ḥüsn-i vechinden anuŋ ola cinān
5123 şol yüzile ki ire zındīḳa
baḳsa cennāta şevketin yıḳa
5124 dūzaḫa döndürüpdi cennātı
uşbu resmiledür anuŋ ẕātı
5125 şol elile ki cān-ı kāfir alur
diŋle vaṣfını sen anuŋ nite olur[1263]

[1257] BK şöyle
[1258] BK ne
[1259] BK yüzi ile
[1260] BK ire
[1261] BK itse
[1262] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1263] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

5126 vardurur her elinde biŋ barmaḳ[1264]

eyle[1265] ḫalḳ eylemiş durur anı ḥaḳ

159a

5127 her bir barmaġında[1266] biŋ ḥarbe

dırnaġı[1267] var durur sürer ḍarbe

5128 ol süŋü gibi nāḫunı ser-tīz

deyeyem vaṣfın[1268] anuŋ imdi ʿazīz

5129 key uludur bilüŋ ki miḳdārı

ḳaf ṭaġına ṣancsa bārī

5130 ḳopara[1269] bīḫ <ü> bünden[1270] ol ṭaġı

n'ide bilür münāfıḳ ṭaġı

5131 cümle dırnaḳlarıla[1271] ḥarbe miṣāl

cümle barmaġı[1272] ṣāḫ ṣāḫ ṭal ṭal

5132 çeker alur münāfıḳuŋ cānın

gösterür aŋa vech-i nīrānın

5133 ṭabʿın anun didim didim ḳılur

vech-i nīrāna irişüp yaḳılur

5134 şol elile ki müʾminüŋ cānın

nūr-ı vechile derde dermānın

[1264] BK parmaḳ
[1265] BK öyle
[1266] Bk parmaġında
[1267] BK ṭırnaġı
[1268] BK vaṣfını
[1269] BK ḳıra
[1270] BK bīḫ ü bedenden
[1271] Bk ṭırnaḳlarıla
[1272] BK parmaġı

5135 şol ṭabaḳ gibidür ol elleri bil
böyle naḳl etdi[1273] bizlere ḳāyil[1274]
5136 nūrdan bir ṭabaḳdur ol desti
deye bulduŋ iy cān ebed hestī
5137 ol ṭabaḳ içre ḳoya bes[1275] cānı
ol ebed bāba ilede[1276] anı
5138 diye bu cānı neyleyeyin iy ḥaḳ
ḫażretüŋe bu cān durur elyāḳ
5139 ḥaḳ deye ṭapşur[1277] anı rıḍvana
vere[1278] rıḍvāna ire şādāna
5140 anda ervāḥ-ı enbiyāyıla[1279] ol
ḥaşr olup luṭf-ı ḥaḳ irer aŋa bol
5141 her zamān cān ḳılur temāşāda
enbiya birle cümle dil-şāda
5142 tā ḳıyāmet bu resme şevḳ <ü> ṣafā[1280]
bir rivāyet daḫı deyem aŋla
5143 vaḳt ki[1281] irişe müʾmine āḫir
diŋlegil kim n'olur aŋa ẓāhir

159b

[1273] BK itdi
[1274] BK ḳaʾil
[1275] BK pes
[1276] BK ilte
[1277] BK'de sözcük طشور şeklinde yazılmıştır.
[1278] BK vire
[1279] BK enbiyā ile
[1280] BK şevḳ ü ṣafā
[1281] BK kim

5144 melekü'l-mevt ede[1282] aŋa naẓarı
göre var ceyşi ḫūb zīb <ü> feri[1283]
5145 vechi nūrānī muṣṭafā-sīret
melekü'l-mevt göre ḫōş-ṣūret
5146 vech-i aḥmed cemāl<ı>[1284] gibi yaḳīn
melekü'l-mevt şeyle[1285] görine o ḥīn
5147 vere[1286] ol bende rūḥunı āsān
irişe vaḳtına anuŋ şādān
5148 ben de bir söz deyem semāʿ eyle
bilüben ḳadrüŋ[1287] irtifāʿ eyle
5149 yaradup rūḥ-ı muṣṭafāyı ḫuẕā[1288]
ʿarż ḳıldı meleklere anda
5150 rūḥ-ı aḥmed çü söze geldi hemān
müʾmināna erişse[1289] vāʿde-i cān
5151 melekü'l-mevt aŋa musallāṭ ola
ṣūreti bencileyin ola gele
5152 her nebī şeklümi benüm göreler
her velī sırruma benüm[1290] ereler[1291]
5153 her ne müʾmine ki ire bū yaḥyā

[1282] BK ide
[1283] BK zīb ü feri
[1284] Bk cemālı
[1285] BK şöyle
[1286] BK vire
[1287] Bk ḳadrin
[1288] BK ḫudā
[1289] BK irişse
[1290] BK benüm sırrıma
[1291] BK ireler

muṣṭafā gibi görine ḫūb-liḳā

5154 nūr-ı pākile vechi tābende

göricek bende bes[1292] ede[1293] ḫande

5155 yüz yigirm<i>[1294] biŋ ü[1295] çehār-hezār

enbiyālar ki geldi gitdi iy yār

5156 niçe yüz biŋ velīler oldı revān

niçe biŋ müʾmin etdi teslīm-i cān

5157 ol cemāl-i muḥammed-i ʿarabī

rüʾyeti ola rāḥatı sebebi

5158 defīʿ gördükde cān ede teslīm

rūḥ-ı pāki bulur anuŋ taʿżīm

5159 dir muẓaffer ki bunda hikmet ne

söylegil bilelüm hikāyet ne

5160 melekü'l-mevt vech-i aḥmed-vār

ola gösterde cānlara dīdār

160a

5161 melekü'l-mevt resūla beŋzedügi

hikmetin diŋle başadur ögi

5162 uşbunuŋçun buyurdı kān-ı vefā

muṣṭafā müctebā resūl-ı ḫuẕā[1296]

[1292] BK pes
[1293] BK ide
[1294] BK yigirmi
[1295] BK'de yok.
[1296] BK ḫudā

ṭūbā limen ebṣarani[1297]

çünki bende irişe nezʿ-i deme
melekü'l-mevt[1298] dest ṣuna feme

melekü'l-mevti[1299] göre ol bende
çün cemāl-i resūl tābende

ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1300] dāyim[1301] aŋa
irişe diŋlegil bu ḳavl-i ṣafā

melekü'l-mevt[1302] gördüginde hemīn
ol muḥammed cemālin etdi[1303] özin

bes[1304] behişte erür[1305] anuŋ cānı
böyle dir ol resūl-ı sübḥānī

żāmin oldum ben ümmetçün[1306] dir
cümlesi vechime olup nāẓır

cennete vara ere[1307] ḫōş-ḥālet
irişe vaḳtına anuŋ rāḥat

ol cemāl-i resūlı görmege iy cān[1308]
ver[1309] ṣalavāt muḥammede bu zamān

[1297] "Beni görene müjdeler olsun." Hadis
[1298] BK melekü'l-mevt irişe
[1299] BK melekü'l-mevt
[1300] BK ṣalāt u selāmı
[1301] BK dāʾim
[1302] BK melekü'l-mevti
[1303] BK itdi
[1304] BK pes
[1305] BK irür
[1306] Sözcük iki nüshada da اتمچون şeklinde yazılmıştır.
[1307] BK ire
[1308] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1309] BK vir

suʾāl kerden ez-faẕīlet-i ramażān[1310]

5171 ḫıżrıla ol muẓaffer-i deryā
erdi[1311] beytü'l-muḳaddese aŋla

5172 ṭāʿat etdük[1312] o yerde ol demler
bendüm bile ḫıżr peyġamber

5173 niʿmet-i ḥaḳ erüp[1313] edüp[1314] ifṭār
ḫıżrıla eyledüŋ niçe güftār

5174 hem o[1315] demleridi[1316] şeb-i ramażān
ḫıżra didüm ki iy güzīn-i cihān

5175 ramażānuŋ faẕiletin söyle
bilelüm nitedür beyān eyle

160b

5176 ḫıżr dir yā[1317] muẓaffer eyle[1318] beyān
her ḳaçan[1319] ire bil[1320] şeb-i ramażān

5177 emr-i ḥaḳ birle cebrāʾil-i emīn
bir ḳadeḥ pür-ṭahūr mā-i maʿīn

5178 iled[1321] anı ḫażīre-i ḥāṣṣa
benden eyle selām ol ḫāṣṣa

[1310] "Ramazanın faziletini sordu." // MK'de yok.
[1311] BK irdi
[1312] BK irdüŋ
[1313] BK irüp
[1314] BK idüp
[1315] BK ol
[1316] BK demler idi
[1317] BK iy
[1318] BK aŋla
[1319] "ḳaçan" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[1320] BK'de yok.
[1321] BK ilet

5179 ümmeti içe uşbu āb-ı revān
evvel ifṭār eyle imdi revān
5180 vire evvel muḥammede cāmı
nūş idüp buları[1322] vaḳt-i ḫōş-kāmı
5181 ḥaḳ taʿālā deye iy cebrāyil[1323]
yüri söyle ḫabībüme açup dil[1324]
5182 ümmetüŋe naṣīb-i ḫāṣṣum var
evvelā anı ideler ifṭār

taʿcīli'l-ifṭār[1325]

5183 saŋa etdüm[1326] naṣīb ol ābı
ümmetüŋ daḫı bula ol tābı
5184 senüŋile berāber ola tamām
ramażānuŋ ḳonuḳlıġında iy hümām[1327]
5185 uşbu şerbetden ide[1328] anlara baḫş
ṣala anlar ṣafā-yı zeyni be-raḫş
5186 ol ḳadehden resūl edüp[1329] ifṭār
bāḳīsi ḳaldı diŋleŋüz güftār
5187 uyḫuya[1330] vardı ol resūl-ı güzīn
ṣalavātıla cān bulup tezyīn

[1322] BK bula
[1323] BK cibrīl
[1324] BK delīl
[1325] "İftarı acele yapın." Hadis
[1326] BK itdüm
[1327] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1328] BK ire
[1329] BK idüp
[1330] BK uyḳuya

5188 cürʿa-ı muṣṭafāyı cebrāyil[1331]
diyeyem neyledi semāʿ it bil

5189 ḳalmışıdı baḳıyye-i şerbet
bes[1332] hevāya erürdi[1333] eşit[1334] ḥālet

5190 dir ilāhī bu āb-ı pāk bu dem
neyleyem emrüŋile di kim idem

5191 dedi[1335] ḥaḳ kim ere[1336] ferişteler
bāḳī-yi şerbeti üleşe yek-ser

161a

5192 her ne müʾ<min>[1337] ki rūze dutmışdur
dīn <ü> dünyāsını[1338] ol etmişdür[1339]

5193 her ferişte ilede[1340] anlara āb
ṣuyına ḳarışup vere[1341] o ṣu tāb

5194 müʾminān ol ṣudan edeler[1342] nūş
eyleye cān-ı müʾmin[1343] ol dem ḫōş

5195 āteşinden cehennemüŋ āzād
ola müʾminler oluŋuz dil-şād

[1331] BK cebrāʾil
[1332] BK pes
[1333] BK irürdi
[1334] Bk işit
[1335] Bk didi
[1336] BK ire
[1337] BK müʾmin
[1338] BK dīn ü dünyāsını
[1339] BK itmişdür
[1340] Bk ilte
[1341] BK’de yok.
[1342] BK ideler
[1343] BK müʾminān

bi-bereket-i[1344] **taʿcīli'l-ifṭār**[1345]

5196 cümle müʾminlere ire anda naṣīb[1346]
ḳurtula āteşden ola nūra ḳarīb[1347]

5197 cebrāyil[1348] ide bes[1349] hevāda ḳarār
bendegān üzre çeşm-gūş ola iy yār

5198 cümle ümmet ide ol ṣuyı nūş
līk bir bende olmaya ol ṣuya ṭuş

5199 ümmetüŋ biri itmemiş ifṭār
cebrāyil[1350] eyleye[1351] hemān reftār

5200 bes[1352] ḳamu olara naẓar kemişe
ol evüŋ ḫalḳı raḥmete erişe[1353]

5201 āteş-i duzaḫ[1354] olmaya aŋa yār
cennet ehli ola meʿa'l-ebrār[1355]

5202 cebraʾil[1356] on iki eve naẓarı
eylemez diŋle imdi bu ḫaberi

5203 şol eve etmez[1357] naẓar[1358] ki ḫamr ola

[1344] BK'de sözcük بترك şeklinde yazılmıştır:
[1345] "İftarı acele etmenin bereketi." Hadis
[1346] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1347] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1348] BK cebrāʾil
[1349] BK pes
[1350] BK cebrāʾil
[1351] BK eyle
[1352] BK pes
[1353] BK irişe
[1354] BK ateş ehli
[1355] "...iyilerle beraber..." Al-i İmrān (193)
[1356] BK cebrāʾil
[1357] BK itmez
[1358] BK naẓarı

raḥmeti ḫamr-ḫāne ḳanda bula

5204 hem ikinci bir eve kim iy şebāb

girmiş ola fesād çün[1359] esbāb

5205 daḫı üçünci ġıybet olduġı ev

cebraʾil[1360] ṣalmaz ol eve pertev

5206 hem dürūġ ehli ola ol cāna

raḥmet irmez ol evde her cāna

5207 daḫı dördünci ola seg-ḫāne

naẓar-ı raḥmet ermez[1361] insāna

161b

5208 hem beşinci bir evde kim çaŋı

aṣıla bil ol ev durur ṭamı

5209 naẓar-ı raḥmet anda irmez hīç

bī-ʿilāc ola ḥāli derdile pīç

5210 daḫı şol evüŋe ola süpründü[1362]

yıġıla şeyle[1363] ṭura bed ḳoḳu

5211 hem yedincisi ol ev içre iy cān

yazılu niçe ṣūret ola ʿayān

5212 sekizinci[1364] ol eve māl-ı ribā

girmiş olsa ne raḥmet ire aŋa

[1359] BK içün
[1360] BK cebrāʾil
[1361] BK irmez
[1362] BK'de sözcük سیرندو şeklinde yazılmıştır.
[1363] BK şöyle
[1364] MK ṭoḳuzıncı

5213 daḫı hem muḥtekir olan evine
raḥmet irmez didi bilüŋ ki yene
5214 ḳızlıḳ ola ṣatam diye ġalle
baġlaya arpa buġdayı ẕulle
5215 hem onıncı ola ol evde yetīm
anı azarlaya o ḳavm-ı zenīm
5216 yāḫud[1365] dervīş erişe[1366] eve bes[1367]
açalar ol faḳīre[1368] ḫōr nefes
5217 ol ḳapudan gide faḳīr ol[1369] maḥrūm
bir pāre nān vermeye[1370] ol şūm
5218 anlaruŋ gibi ḫāneye raḥmet
olamaz şeyle[1371] bil erür[1372] āfet
5219 on birincisi borcı vardur sīm
borc virmek tekellüf ola ʿaẕīm
5220 aḳçası evde var velī vermez[1373]
naẕar-ı raḥmet ol eve girmez
5221 diye cumʿa'rtesi gelüp al māl
vermeye[1374] aḳçesin ede[1375] iḥmāl

[1365] BK yāḫud
[1366] BK irişe
[1367] BK pes
[1368] BK ḥakīre
[1369] BK'de yok.
[1370] BK virmeye
[1371] BK şöyle
[1372] BK irür
[1373] BK virmez
[1374] BK virmeye
[1375] BK ide

5222 cebrāyil[1376] ol eve naẓar ḳılmaz
raḥmet-i ḥaḳ daḫı sezā olmaz
5223 yüzini döndürür ol evlerden
sevmeyem diye hīç bunları ben
5224 diye cebrāʾile ḫuẕā-yı raḥīm[1377]
iy emīn-i güzīn rūḥ-ı selīm

162a

5225 sen olardan çevirdüŋise cemāl
raḥmetüm yoḳ olara aŋla ḫayāl[1378]
5226 on bölügine raḥmet ola yaḳın
iki bölük ebed ḳala bī-dīn
5227 biri ol atasıla anasını
encide cebrī ala nesnesini
5228 ol eve raḥmet-i ḫuẕā[1379] girmez
laʿnetile ḳalur ṣafā irmez
5229 hem ikincisi bī-namāz evine
raḥmet inmez nicesi ol sevine
5230 cebrāyil[1380] ol iki eve naẓarı
eylemez ḥālinüŋ erür[1381] żararı
5231 yüzüni ḳaytarur ol evlerden

[1376] BK cebrāʾil
[1377] BK ḫudā-yı raḥīm
[1378] BK ʿayān
[1379] BK ḫuda
[1380] BK cebrāʾil
[1381] BK irür

laʿnet olup irür olara miḥen

5232 diye cibrīl yā ḫuẕā-yı kerīm[1382]

ʿār gelür baŋa bu demde yaḳīn

5233 naẓar idem anuŋ gibi beyte

cānum ider ki baḳma aŋa ḳayta

5234 ata ana azarlanan ḫāne[1383]

yeg durur kim ocaḳlara yana

5235 bir ev içre ki bī-namāz ola

diŋlegil sen anuŋ ki ḥāl<i>[1384] n'ola

5236 ḥaḳ taʿālā deye ki iy cibrīl

sen yüzüŋ eyledüŋise taḥvīl

5237 ben daḫı raḥmetümi döndürürem[1385]

ṣanmaġıl raḥmet aŋa gönderürem[1386]

5238 ol iki bölüge ebed-raḥmet

irmeyiser sezāsıdur zaḥmet

5239 diŋlegil bir ḫaber deyem ḫōş-ter

ol resūl-ı güzīn-i peyġamber

5240 ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1387] aŋa müdām

irişe dem-be-dem ṣalāt <u> selām[1388]

5241 ol ebū bekre didi sür bu dem

[1382] BK ḫudā-yı kerīm
[1383] BK cāna
[1384] BK ḥāli
[1385] BK döndürdüm
[1386] BK gönderdüm
[1387] BK ṣalat u selāmı
[1388] BK ṣalāt u selām

ol baḳīʿ zemīne ir bu dem

162b

5242 raḍıya'l-lāhu ʿanh sürdi ʿatīḳ

anda gūr-sitāna irdi ʿatīḳ

5243 ḥaḳ taʿālā baḳīʿ gürların

müşk-i ʿanber tek etdi[1389] cümle yerin

5244 reng-i kāfūr būy-ı ḫūb <u> laṭīf

ṣanki cennet-miṣāl cāy-ı şerīf

5245 her kimi kimseler baḳīʿde iy cān

cennet ṣankim irüşürdi hemān

5246 bir ulu kişi düşde gördi yaḳīn

bir ḳıṭār üştüren erüşdi[1390] hemīn

5247 ol develer baḳīʿe irüşdi

ol ulu kişi ṣordu dürüşdi

5248 bu develer ne getürüpdür iy cān

kim gelüp erdi[1391] bu yere el-ān

5249 didiler her ki bī-ṣavāb ola

ḳonmaġa ol gerek ki bunda gele

5250 ol uluyı bu yerde çün ḳoyalar

anı ṣanma ki şeylece[1392] ḳoyalar

5251 emr ede[1393] ḥaḳ zebānilere hemīn

[1389] BK itdi
[1390] BK irüşdi
[1391] BK irdi
[1392] BK şöylece
[1393] BK ide

ol cehennemden ire bende[1394] yaḳın

5252 develerle erişeler[1395] bī-bāk

ol ululları yükledüp çālāk

5253 dūzaḫuŋ ḳaʿrına ilteler anı

anda çeke ʿazāb-ı nīrānı

5254 daḫı her kime rūmda ere[1396] mevt

yaḫū[1397] hind içre irişe aŋa fevt

5255 yāḫū[1398] ġayrı diyārlarda ola

kim ṣalāḥatla[1399] dirligi ola

5256 ḥaḳ taʿālā buyura ol demler

defʿī ġılmān burāḳlar süreler

5257 ol burāḳlara yükledüp oları

ellerile ṭutup sürüp yuları

5258 irer olar baḳīʿe defn ideler

ehl ehline irdi dip gideler

163a

5259 bes[1400] ṣavāb u s̱evāb gözle yaḳīn

kim baḳīʿ içre bula cism-i zemīn

5260 dūzaḫa ermeye[1401] senüŋ cānuŋ

[1394] BK bunda
[1395] BK irişeler
[1396] BK ire
[1397] BK yāḫūd
[1398] BK yāḫūd
[1399] MK'de صلاحتيله, BK'de صلاحيله şeklinde yazılmıştır.
[1400] BK pes
[1401] BK irmeye

cennete er[1402] ḫōş ola devrānuŋ

5261 varısa şevḳüŋ ol diyāra i cān

ver[1403] ṣalavāt muḥammede bul emān

5262 bir gün erdi[1404] baḳīʿe server-i dīn

muṣṭafā müctebā resūl-ı emīn[1405]

5263 ḥaḳ ṣalātıla kām-kār olsun

hem selāmıla ber-ḳarār olsun

5264 irdi bir gün baḳīʿe diŋle ḫaber

ḳulaġına erdi[1406] bir ün anda meger[1407]

5265 dir idi iy anacıġum dermān

yoḫsa ḳaldı ʿazāb içinde bu cān

5266 fevḳ <u> taḥtumı[1408] ḳaplamışdur nār

od evi oldı hem yemīn <ü> yesār[1409]

5267 ṭurıvardı resūl-ı ḥaḳ ol dem

ne kişisin di söylegil bu dem

5268 geldi ol gūrdan resūla cevāb

ne dedi söyleyem bu dem der-yāb[1410]

5269 ümmetüŋven ḳureyşīven dedi ol

daḫı enṣārdanven iy ulu kul

[1402] BK ir
[1403] BK vir
[1404] BK irdi
[1405] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1406] BK irdi
[1407] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1408] BK fevḳ u taḥtumı
[1409] BK yemīn ü yesār
[1410] BK ne didi diŋle söyleyem der-yāb

5270 on iki yıl olupdurur ki ḫuẕā[1411]
uşbu gūr içre cāna verdi[1412] cezā
5271 olmışamdur ʿuḳūbetile ḥazīn
bes[1413] suʾāl eyledi resūl hemīn
5272 neden ötrü ʿuḳūbetüŋ dir aŋa
sebebin söyle maʿlūm ola baŋa
5273 bilmezem didi ne sebebdendür
bu işi imdi māderümden ṣor
5274 meger oġlanlıġumda suç etdüm[1414]
kim dil-āzār rāhına gitdüm
5275 didi anaŋ senüŋ ne yerde olur
isteyen varup anı anda bulur[1415]
163b
5276 dedi ṣıddīḳ evindedür anam
ʿāyişeyi[1416] emzirüpdür ol hem
5277 iki yıl dāye oldı aŋa yaḳīn
şindi ʿāyişe[1417] evindedür bilesin[1418]
5278 ʿāyişe[1419] ḫiẕmetinedür meşgūl
ḫiẕmetindedür hemīşe bes[1420] ol

[1411] BK ḫudā
[1412] BK virdi
[1413] BK pes
[1414] BK itdüm
[1415] BK isteyen anı varup anda bulur
[1416] BK ʿāʾişeyi
[1417] BK ʿāʾişe
[1418] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1419] BK ʿāʾişe
[1420] BK pes

5279 dir resūl adı anaŋuŋ[1421] ne durur
bilem[1422] andan ṣuçuŋ ki nite durur
5280 dir cemīledür anamuŋ adı
ol adıla aŋılur vü yādı
5281 dir resūl anı vara kim getüre
bu zamān ḳatuma benüm yetüre
5282 ol cüvān dir ki iy resūl-ı ḫuẕā[1423]
gitmegil irişür bu cāna cezā
5283 çün ḳadem ṣalasın bu yola cān
baŋa irer ʿuḳūbet-i çend-ān
5284 uşbu sāʿatde ḥürmetüŋe senüŋ
gitdi cümle ʿāẕābı cān u tenüŋ
5285 bes[1424] ebū bekr sürdi ol dem iy cān
raḍiya'l-lahu ʿanh ḫaṣṣ-ı insān
5286 ʿāyişe[1425] evine erüşdi[1426] yaḳın
ʿāyişenüŋ[1427] başın ṭarardı o ḥīn
5287 didi bū bekr iy cemīle bu dem
oġluŋa ermiş[1428] ʿuḳūbetle[1429] nedem
5288 dir cemīle ki uşbu ḫiẕmeti ben

[1421] BK anāŋ adı
[1422] BK bilelüm
[1423] BK ḫuzā
[1424] BK pes
[1425] BK ʿāʾişe
[1426] BK irüşdi
[1427] Bk ʿāʾişenüŋ
[1428] BK irmiş
[1429] MK ʿuḳūbetile, BK ʿuḳūbetle // "ʿuḳūbetile" vezni bozduğu için "ʿuḳūbetle" yazılmıştır.

etmeyince[1430] bes[1431] anda gitmezven

5289 ṣad-hezārān ol[1432] oġul fedā bu dem

bir ḳılına bu ṣaçuŋ ola direm

5290 dir ʿatīḳ bitür işüŋi gidelüm

varup ol işi daḫı bitirelüm

5291 çün tamām eyledi işin ḫātūn

sürdi bū bekrle baḳīʿe o gün

5292 çün resūl gördi anı ṣordı ḫaber

bes[1433] ridāsını[1434] gūr üzre ṣalar

164a

5293 ol ridā vāsıṭası birle[1435] hemīn

diŋledi anasıda ṣavt-ı enīn

5294 şeyle[1436] kim oġlı eyledi feryād

anası ḥāleti varur[1437] ber-bād

5295 yaḳasın yırtdı anası ol dem

buldı endūh <u> ġamda cānı sitem

5296 didi yā rab oġlumuŋ ḥālin

bilmezem nite durur aḥvālin

5297 ben bu oġlumdan imdi ḫoşnūdam

[1430] BK itmeyince
[1431] BK pes
[1432] BK olsa
[1433] BK pes
[1434] BK'de sözcük رادسینی şeklinde yazılmıştır.
[1435] Bk vāsıṭasıla
[1436] BK şöyle
[1437] BK virür

ne sebebden ʿuḳūbet ire bu dem

5298 erdi[1438] hātifden ol zamān āvāz

uşbu iş senden ötrüdür bil rāz

5299 dedi[1439] yā rabb[1440] bilmezem ben anı

āgeh eyle ol işden imdi beni

5300 nitedür söyle cirm-i ʿiṣyānı

bileyin ben daḫı bu dem anı

5301 ol zamān erdi[1441] anda cebrāyil[1442]

emr-i ḥaḳ üzre oluban ḳāyil[1443]

5302 anası buyruġını bir gice ol

ṭutmayubanı etmemişdi[1444] ḳabūl

5303 ol giceyidi[1445] hem şeb-i ramażān

vaḳt-i ifṭāra ermişidi[1446] zamān

5304 oġlı ṭutmışdı elde bir ḳadeḥ āb

tā ki nūş-ı ābı diŋle hisāb

5305 anası didi içme ol ābı

vaḳt olmadı defʿ ḳıl ḫāᵛbı

5306 gün ġurūba erüpdi[1447] lākin iy cān

şerʿ üzre yise olurdı hemān

[1438] BK irdi
[1439] BK didi
[1440] BK yā rabbi
[1441] BK irdi
[1442] BK cebrāʾil
[1443] BK ḳāʾil
[1444] BK itmemişdi
[1445] BK gice idi
[1446] BK irmişidi
[1447] BK irüpdi

5307 cāyizidi[1448] yemek şeriʿatde
līk bir remz var ḥaḳīḳatde
5308 anası didi anı nūş itme
ṣabr ḳıl ʿāṣīliḳ işin etme[1449]
164b
5309 dir iy ana şeriʿat üzre bu dem
sürerem içerem bu ābı direm
5310 defʿī ol suyı nūş eyledi bu
bil ḥaḳiḳatde oldı bu bed-ḫū
5311 gerçi vaḳt olmışıdı kim ifṭār
şerʿ bābında oldıdı hüşyār
5312 ana emrini ol ḥaḳīḳatde
ṭutmadı oldı ḥāli z̲illetde
5313 ḥaḳ anuŋçun ana ʿuḳūbet ider
ṭutmadı ananuŋ sözini püser
5314 ben anasıyam oldum üş ḫoşnūd
oġluma irişe ṣafā vü sürūd
5315 ḥaḳ taʿālā dedi ki ben daḫı hem
ʿafv ḳıldı<m> ṣuçını anda ol[1450] dem
5316 bilesin bu ḳadar ṣuç iden iy cān[1451]
uşbu resme ʿuḳūbet ire hemān

[1448] BK cāʾiz idi
[1449] BK itme
[1450] BK o
[1451] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

5317 var ḳıyās et[1452] ki anasına sögen
atasını ḳaḳıyubanı dögen
5318 nitesi olısar durur ḥāli
uşbu yollar degül durur ḫālī
5319 sür ḥaḳīḳat ṭarīḳine dil ü cān
ver[1453] ṣalavāt muḥammede bu zamān

ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-bī-namāz[1454]

5320 ḫıżr-ı ḥāżır dedi[1455] muẓaffer bil
ol ʿalī ḳardaşı ki adı ʿaḳīl
5321 muṣtafā birle sürdi sefere
ṣuṣadı ġāyeti erüp[1456] ḫaṭara
5322 aḥmede didi yā resūla'l-lāh
ġāyeti teşneyem oluŋ āgāh
5323 böyle deyince erdi[1457] bir āhū
ṣordı āhūya ḥaḳ resūlı di ṣu
5324 ḳanda bilelüm[1458] di āb-ı revān
irelüm anda uşbu demde hemān
165a
5325 dir āhū ki ṣu baʿīd durur
zaḥmet-i ṣu bu dem mezīd durur

[1452] BK it
[1453] BK vir
[1454] "Hızır Aleyhisselam namazsızdan haber verdi." // MK'de yok.
[1455] BK didi
[1456] BK irüp
[1457] BK irdi
[1458] BK bulalum

5326 ben daḫı ṣu ʿalef ṭaleb ḳıluram
ḳuzucuḳlar var anlara varuram
5327 tā kim anları ṭoyuram bu zamān
yene gelüp ṣu gösterem el-ān
5328 ḥaḳ resūlı dedi kim iy āhū
yüri var anlara gider kayġu
5329 dir ʿaḳīl ol ḳaçan geliserdür
bu ṣuṣuzluḳ beni alısardur
5330 bes[1459] resūl ol geyige dir iy ġazāl
gele misin bize bu dem di meʾāl
5331 başın uzatdı āhū ol demler
ḥaḳ resūlı ḳulaġına söyler
5332 söyleyüp oldı bes[1460] o demde revān
söze geldi ʿaḳīl anda hemān
5333 dedi[1461] ne söyledi size āhū
ḳulaġuŋuza yā resūl be-gū
5334 ḥaḳ resūlı dedi[1462] eşit ne dedi[1463]
ne dediyise[1464] āhū söyledi
5335 didi kim yā ʿaḳīl ol āhū
gelmezisem olam yavuz ḫūlu

[1459] BK pes
[1460] BK pes
[1461] BK didi
[1462] BK didi
[1463] BK didi
[1464] BK didise

5336 bī-namāz ümmetüŋden olam iy cān
yatsu vaḳtini terk ide hemān
5337 ben olardan olam dedi[1465] āhū
geliser imdi yimegil ḳayġu
5338 yatsuyı terk iden münāfıḳdur
ḥaḳ ʿaẕābı bes[1466] aŋa lāyıḳdur
5339 bī-namāz olma sür[1467] namāza revān
ver[1468] ṣalavāt muḥammede bu zamān
ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-zamān-ı çār-yār[1469]
5340 dir muẕaffer ki ḫıżrıla bir gün
sürüben yeṯribe erişdük[1470] çün
165b
5341 irişüp türbetine ʿoṯmānuŋ
ḥaḳ rıżāsı ire cānına anuŋ
5342 ḫıżr bes[1471] aġlamaġa başladı
cān <u> dil[1472] ṭaġlamaġa başladı
5343 didüm aŋa n'içün aġlarsın
cān <u> dil[1473] uşbu yerde ṭaġlarsın
5344 ḫıżr dir ṣādlıḳdan aġlarmen

[1465] BK didi
[1466] BK pes
[1467] BK söz
[1468] BK vir
[1469] "Hızır Aleyhisselam dört halifenin zamanından haber verdi." // MK'de yok.
[1470] BK irişdük
[1471] BK pes
[1472] BK cān u dil
[1473] BK cān u dil

ṣanma beni ki cānı ṭaġlarmen
şol sebebden ki faẕldur bisyār
çār-yāruŋ deminde bilgil iy yār
dedüm[1474] aŋa ki söyle ben de bilem
anlaruŋ faẕlını ki fikr ḳılam
ḫıżr dir söyleyem semāʿ eyle
bilüben ḳadrüŋ irtifāʿ eyle
bir ʿibādetle söyleyem ammā
faẕlını anlaruŋ bu demde saŋa
didi bil iy muẓaffer-i deryā
semʿüŋ aç tā ki ben olam gūyā
vehb bin[1475] ol münebbih-i devrān
söyledi ben eşitdüm anda iy cān
ḥaḳ taʿālā bil imdi ʿazze ve cell
neylemişdür deyem saŋa bu maḥall
ʿālemüŋ dört gūşesinde yaḳīn
çār-yāruŋ adıla düzdi hemīn
bezedi nām-ı çār-yārla heb
diŋle iy sünnī kār-ı bār-ı ʿaceb
bezemişdür cenūbı nām-ı ʿatīḳ
yār-ı peyġamber ol güzīn ṣıddīḳ
raḍıya'l-lāhu ʿanh ol sālār

[1474] BK didüm
[1475] BK ibn

bezemişdür cenūbı şeyle[1476] ki var

5356 ḫıṭṭasını şimālüŋ aŋla iy cān

eyledi nām-ı ʿömmerile[1477] ʿayān

5357 bezemişdür ṣalābet-i fāruḳ

bezemişdür o ṣuyı[1478] eksügi yoḳ

166a

5358 ḫıṭṭa-ı şarḳı daḫı bil iy cān

bezemişdür ḥayā ile ʿoṯmān

5359 bezedi ṣabr birle anı ḫaten

ehl-i ṣabr oldı bil ki ḥaḳḳa eren[1479]

5360 ... maġrib-i ʿālem

ol ʿalīnüŋ ṣıyānetiyle bu dem

5361 bezenüpdurur eylegil idrāk

sev oları ki cān <u> dil[1480] ola pāk

5362 ol ḥaḳḳuŋ ʿizzet <ü> celāliçün[1481]

bunlaruŋ tek yaratmadı bī-çün

5363 ḳadr-i ʿālem ol ḫuẕā-yı vedūd[1482]

anları sevdi getirüp bu cūd

5364 ʿālem anları çerāġ etdi[1483]

[1476] BK şöyle
[1477] BK ʿömer ile
[1478] BK ṣuy
[1479] BK iren
[1480] BK cān u dil
[1481] BK ʿizzet ü celāletiçün
[1482] BK ḫudā-yı vedūd
[1483] BK itdi

çār ṭarafı daḫı otaġ etdi[1484]

5365 nāṣıye-i cihān bezekleridür

nāḥıye-i zamān begleridür

5366 nām-ı bū bekri naḳş ḳıldı ḫuẕā[1485]

ḳullesinde cenūbuŋ iy dil-i mā

5367 tūde-i ḳāf üzre nām-ı ʿaṭīḳ

naḳş etmiş[1486] durur ḫuẕā[1487] taḥḳīḳ

5368 dört yüz biŋ ferişteyi[1488] her rūz

ḫalḳ eder[1489] ḫālıḳ-ı cihān her rūz

5369 her bir yār adına şeyle[1490] ki var

meleküŋ yüz biŋin ider iẓhār

5370 anlaruŋ şekli gibi eşkāli

daḫı nām-ı nişān-ı aḥvāli

5371 anlarun adın eyleyüp miḥrāb

ḳıble-gāh etdi[1491] anlara vehhāb

5372 aŋlarun adına ṭurup ḳarşu

ẕikr ü tesbīḥ oḳur olar ḳamu

5373 ẕikr ü tesbīḥ ṭāʿatine ṣevāb

ḥaḳ virür anlara bu dem der-yāb

[1484] BK itdi
[1485] BK ḫudā
[1486] BK itmiş
[1487] BK ḫudā
[1488] BK ferişṭehi
[1489] BK ider
[1490] BK şöyle
[1491] BK itdi

5374 çār-yārı sevenlere anlar hem
hep bağışlar ş̲evābını ol dem
166b
5375 ol kişi sever oları dürüst
rāh-ı dīn üzre olmamışdur süst
5376 yazılur anlaruŋ dīvānında
olur ol ḥaḳḳ-ı ḫuẕā[1492] emānında
5377 tā ḳıyāmet bulur ş̲evāb-ı cezīl
sel-sebīl içmege bulur o sebīl
5378 çün ḳıyāmet ḳopa bes[1493] ol bende
ṭura yerinden eyleye ḫande
5379 ḳaldura bende anda sebbābe
barmaġından[1494] ere[1495] cihān tāba
5380 ol benān-ı müsebbiḥa pür-nūr
gün gibi göstere ṣafā vü sürūr
5381 yaʿnī nūr-ı muḥammed-i ʿarabī
şevḳ ura barmaġında[1496] diŋle ebī
5382 getürürdi şehādet ol bende
ol şehādetle cān ḳılup zinde
5383 dirdi lā ilāhe illa'l-lāh[1497]

[1492] BK ḫudā
[1493] BK pes
[1494] BK parmaġından
[1495] BK ire
[1496] BK parmaġında
[1497] “Allah’tan başka ilah yoktur.” Kelime-i Tevhid

hem muḥammed durur resūlu'l-lāh[1498]

5384 barmaġın[1499] ḳaldururdı ol demler

şemʿ-i maḥşer ola key aŋla ḫaber

5385 dört barmaġ<ı>[1500] daḫı şemʿ miṯāl

göstere nūr-ı pertevile ḫayāl

5386 çār-yaruŋ muḥabbeti nūrı

anda göstere dīn-i maʿmūrı

5387 ʿaraṣāt ehli bileler ol ḳul

ḥaḳ taʿālā ḳatundadur maḳbūl

5388 göricegez muvaḥḥidān anı

bileler pāk-i sünnidür[1501] cānı

5389 ḥāleti bu muvaḥḥidānuŋ iy cān

diŋle n'olur münāfıḳān-ı cihān

5390 düşmen-i çār-yār <u> peyġamber[1502]

anlaruŋ ḥüsn-i zīverin göreler

5391 diyeler bize daḫı nūr verüŋ[1503]

sizcileyin dem <ü> sürūr[1504] verüŋ[1505]

167a

5392 söze gelüp muvaḥḥidān ol dem

[1498] "Muhammed, Allah'ın elçisidir." Kelime-i Tevhid
[1499] BK parmaġın
[1500] BK parmaġı
[1501] BK sünnetdür
[1502] BK çār-yār u peyġamber
[1503] BK virüŋ
[1504] BK dem ü sürūr
[1505] Bk virüŋ

ol münāfıḳlara cevāb ede[1506] hem

5393 aġız açduḳca[1507] eyleye kelimāt

nūr-ı berḳ ura vü süre ẕulümāt

5394 ʿaraṣāt ehli göricek anı

deyeler kim durur bu nūrānī

5395 uşbu bulardur[1508] muvaḥḥidān diler

ẕikr-i ḥaḳḳıla fāẕılān diler

5396 sünnīlerdür çehār-yārı seven

ol muḥammed dīninde ḫāṣ eren[1509]

5397 ẕikr-i ḥaḳḳıla bunlar oldıdı yār

bes[1510] anuŋçun göründi bu envār

5398 sünnī ol iy muvaḥḥid-i ʿālem

tā ki āḫirde görmeyesin ġam

5399 rāfiżī vü ḫavārice ḥālāt

erişe[1511] yüzi ḳara ola ẕulümāt[1512]

5400 key saḳın olma anlara kīn-dār

kim aduŋ aŋıla senüŋ[1513] dīn-dār

5401 dīn ü dünyāŋı ḥaḳ ḳıla rūşen

dār-ı cennetde bulasın mesken

[1506] BK ide
[1507] BK açduḳda // “açduḳca” sözcüğünden sonraki “ki” bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[1508] BK uşbulardur
[1509] BK iren
[1510] BK pes
[1511] BK irişe
[1512] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1513] BK seniŋ

5402 iy murādī çehār-yārı sev

tā ki nūr ide sende pertev

5403 sen de olmaḳ dilersüŋ pür-nūr

sünnī ol sünnī ol erişe[1514] sürūr

5404 ḫaṣṣ ümmetsüŋ aç dilüŋ iy cān

ver [1515]ṣalavāt muḥammede bu zamān

ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-bühtān-ı ʿāʾişe-rā[1516]

5405 yene didi muẓaffer-i deryā

ḫıżrdan dir eşitmişem aŋla

5406 ḥaḳ ṣalat <u> selām[1517] aŋa ola yār

ṣordum anda eşit ʿaceb güftār

5407 ḥaḳ resūlı muḥammed-i muḫtār

ḥaḳ ṣalāt <u> selāmı[1518] aŋa niṯār

167b

5408 sürḫ-reng oldı beŋzi ʿāyişeden[1519]

ki oldı bühtān ḥāletünde düzen

5409 aŋa et idi[1520] bühtānı

āteşe atdılar olar cānı

5410 bāṭının sürḫ edüpdi[1521] ol ḫātūn

[1514] BK irişe
[1515] BK vir
[1516] "Hızır Aleyhisselam HZ. Aişe'ye atılan iftiradan haber verdi." // MK'de yok.
[1517] BK ṣalāt u selām
[1518] BK ṣalāt u selāmı
[1519] BK ʿāʾişeden
[1520] BK itmişleridi
[1521] BK idüpdi

düşmenān sözi urdı aŋa dügün

5411 ẓāhirā düşmenān-ı bed-güyān

etdiler[1522] aŋa ol zamān bühtān

5412 ẓāhirī daḫı sürḫ-reng oldı

ḥāl-i bühtānla[1523] tār <u> teng[1524] oldı

5413 ḥaḳ taʿālā veribidi[1525] āyet

ʿāyişe[1526] ḥaḳḳına olup ḥüccet

5414 anlara eyledi resūl iḥdād

emr-i ḥaḳ birle oldı ḫaṭırı şād

5415 iy muẓaffer eşit[1527] bu demde yaḳīn

ʿaraṣāt-ı ḳıyāmet erse[1528] hemīn

5416 ḥaḳḳa lāyıḳ kişiler ol dem iy cān

ʿaraṣāta ereler[1529] anda hemān

ricālün lā tülhīhim ticāretün velā beyʿun ʿan ẕikri'l-lāh...[1530]

5417 uşbunı yād edeler[1531] ol demler

ʿaraṣāt ehli bes[1532] anı bileler

5418 dāmenine anlaruŋ yapışa[1533] ʿuṣāt[1534]

[1522] BK itdiler
[1523] BK bühtān ile
[1524] BK tār u teng
[1525] BK viripdi
[1526] BK ʿāʾişe
[1527] BK işit
[1528] BK irse
[1529] BK ireler
[1530] "O erler ki ne ticaret ne de alışveriş onları Allah'ı zikretmekten alıkoyabilir..." Nūr (37)
[1531] BK ideler
[1532] BK pes
[1533] BK'de sözcük پایشا şeklinde yazılmıştır.
[1534] Bu mısrada vezin uymamaktadır.

diyeler erdi[1535] bizlere ḥālāt

5319 ṣatduḳ alduḳ bu ḥāle irişdük

kār-ı ʿisyāna anda dürişdük

5420 uşbu satmaḳda ṣatun almaḳda

işimüz oldı maġbūn olmaḳda

5421 sizlere erdi[1536] imdi nūr-ı sürūr

bizler olduḳ bu dem ṣafādan dūr

5422 ehl-i ḥaḳ görüp anlaruŋ ḥālin

işideler dedükleri[1537] ḳālin

5423 naʿreler urup ideler ḫurūş[1538]

ḫōş-muḥabbetle olalar bī-hūş

168a

5424 anlaruŋ naʿresile maḫlūḳāt[1539]

kendülerden vere[1540] ḳamu bi'ẕ-ẕāt

5425 etmişiken[1541] ṭamu olara hücūm

çekile yene etmişiken[1542] hüm[1543]

5426 ehl-i ḥaḳ dāmeni ola penāh

buyura ḥaḳ meleklere angāh

5427 getürüŋ diye ẓālimānı bu dem

[1535] BK irdi
[1536] BK irdi
[1537] BK didükleri
[1538] Sözcük iki nüshada da غروش şeklinde yazılmıştır.
[1539] BK'de sözcük محلوقات şeklinde yazılmıştır.
[1540] BK vire
[1541] BK itmişiken
[1542] BK itmişiken
[1543] BK hücūm

ẓulmile ide ʿālemi derhem

5428 zīr-destāna[1544] ẓulmi ermiş[1545] ola

cevr ḥükmin olara sürmiş ola

5429 daḫı maẓlūm olanı getürüŋüz

ḥāżır idüp buraya yetürüŋüz

5430 ḥaḳ taʿālā deye ki dervīşān

size ẓulm etdi[1546] ẓālimān-ı cihān

5431 size verdüm[1547] bu ẓulmiçün derecāt

derecātıla bulduŋuz ḥasenāt

5432 size ẓulm etdügiyiçün[1548] bunlar

bunlaruŋ ḥāletin idem bed-ter[1549]

5433 nice dilerseŋüz ʿuḳūbet idem

uşbu ẓālimlere ire hemmle ġam

5434 ide dervişler revān feryād

diyeler yā ilāhī ḳıl āzād

5435 anlara bizden ötrü etme[1550] ʿaẕāb

ṣorma yā ḥaḳ olardan imdi ḥisāb

5436 mertebemüz olardan oldı be-dīd

derecāt-ı aʿlāya cān-ı resīd

5437 anlaruŋ ẓulmını bağışladuḳ

[1544] BK zīrā dostāne
[1545] BK irmiş
[1546] BK itdi
[1547] BK virdüm
[1548] BK itdigiçün
[1549] BK'de beyit der-kenār olarak yazılmıştır.
[1550] BK itme

şecer-i raḥmete cān aşladuḳ

5438 iy muẓaffer naṣıḥatüm semʿ it

ol naṣīḥatle kendügi cemʿ it

5439 her ḳaçan bir şehe ḳarīb olasın

ol şehüŋ sen cemālini göresin

5440 diyesin aŋa n'içün iy şāh

şol cemāʿatden idesin ikrāh

168b

5441 anları esirgemeyesin iy şāh

naẓar-ı raḥmet[1551] ermeye[1552] her gāh

5442 dünyada[1553] daḫı āḫiretde saŋa

cānuŋa raḥmet ide bārī ḫuẕā[1554]

5443 ger gedālar cihānda olmayadı

şāhlar hiç taʿām bulmayadı

5444 yimeyeyidi[1555] loḳma-i şīrīn

anlar olmasa ʿālem içre bu ḥīn

5445 anlaruŋla serīʿat-ı dünyā

ṭurdı key bilesin bu dem ber-pā

5446 ol şerīʿat deminde muḥaşşimān

bes[1556] gerek ola yār-ı dervīşān

[1551] BK'de "raḥmet" sözcüğünden sonra "aŋa" sözcüğü yazılmıştır.
[1552] BK irmeye
[1553] BK dünyāda
[1554] BK ḫudā
[1555] BK yimeye idi
[1556] BK pes

5447 sizlere di şefaʿāt olur mı

ḥaḳdan imdi ʿināyet olur mı

5448 etmeseŋüz[1557] siz anlara naẓarı

nite ire size raḥmetüŋ eşeri[1558]

5449 ger şehiseŋ gedāya eyle naẓar

tā duʿāsından ire cānuŋa fer

5450 böyle di şehlere erürseŋ[1559] iy cān

ver[1560] ṣalavāt muḥammede bu zamān

nuṣḫ[1561]-ı ḫıżır peyġamber ʿaleyhi's-selām[1562]

5451 iy muẓaffer ḳaçan ki göŋlüŋ teng

ola kur'ān oḳı yüri ḫōş-reng

5452 ben ki ḫıżram bil imdi iy dil-i mā

nezd-i aḥmed<e> erişdüm[1563] iy dānā

5453 ḥaḳ selāmı ṣalātla ola şād

bir söz işidtüm anda etdüm[1564] yād

5454 şeyle[1565] buyurdı ol resūl-ı kelām

dāyim[1566] ire aŋa ṣalāt <u> selām[1567]

men arād ʿilmü'l-evvelīn ve'l-āḫirīn fel yaḳra' el-ḳur'ān[1568]

[1557] BK itmeseŋüz
[1558] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1559] BK irürseŋ
[1560] BK vir
[1561] Sözcük iki nüshada da **نـ صخ** şeklinde yazılmıştır.
[1562] MK **عم** // "Hızır Peygamber Aleyhisselamın öğüdü."
[1563] BK irişdüm
[1564] BK itdüm
[1565] BK şöyle
[1566] BK dāʿim
[1567] BK ṣalāt u selām
[1568] "Evvellerin ilmini ve ahirlerin ilmini bilmek isteyen isteyen Kur'an okusun." Hadis

5455 ben dedüm[1569] ḫıżra uşbu maʿnīden
söylegil bileyem bu demler ben

169a

5456 uşbu ne nesnedür beyān eyle
ne delāletdedür ʿayān eyle

5457 dedi[1570] ḫıżr aŋla uşbu sırrı yaḳīn
uşbunuŋ gibidür ki gāv-ı zemīn

5458 nitesi[1571] yiri götürüpdür iy cān
ṣallasa yiri ṭaġıdurdı[1572] hemān

5459 eyleridi cihānı zīr ü zeber
ḳırʾat[1573] ancılayındur aŋla ḫaber

5460 nitekim ol durur cihān getüren
her kişiyi murādına yetüren

5461 ḫabl-ı ḥaḳdur ḳur'ānı bil iy cān
kim oḳur durur ne irer dermān

5462 oḳı ḳur'ānı bul cihānda ṣafā
ver[1574] ṣalavāt muḥammede dil-i mā

ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-iblīs laʿnetu'l-lāh[1575]

5463 iy muẓaffer semāʿ eyle süḫun
diŋle iblīs ḥāletin eknūn

[1569] BK didüm
[1570] BK didi
[1571] BK niteyi
[1572] "ṭaġıdurıdı" vezni bozduğu için "ṭaġıdurdı" yazılmıştır.
[1573] BK ḳırāʾat
[1574] BK vir
[1575] "Hızır Aleyhisselam lanetlenmiş şeytandan haber verdi."

5464 evveli ḥāletinde diŋle iy cān
sürdi erdi[1576] hemīn be-sūy-ı cinān
5465 ādeme secde ḳılmadın melʿūn
irdi laʿnet demine ḳıldı zebūn[1577]
5466 zār zār aġladı bilīs-i laʿīn[1578]
sürdi ṭūbā dıraḫtına ol ḥīn
5467 devşürüp berg <ü> bārını anuŋ
sāḳ-ı[1579] ʿarş oldı menzili anuŋ
5468 berg-i ṭūbāyı anda ḳodı hemīn
naẓar eyledi ana bes[1580] ol ḥīn
5469 yazılur nām-ı aḥmed-i ʿarabī
kim vücūdı durur[1581] cihān sebebi
5470 naḳş olındı yapraḳ üzre hemān
ol muḥammed resūl-ı rabbü'l-enām
5471 ol ḫayāli göricegez şeyṭān
defʿī ol yapraġı dürer o zamān
169b
5472 baġlayup etdi[1582] anı bāzū-bend
ḥürmet üʿiẕẕet eyledi aŋa çend
5473 dir ilāhī be-ḥürmet-i īn nām

[1576] BK'de yok.
[1577] Sözcük iki nüshada da ربـ ون şeklinde yazılmıştır.
[1578] BK iblīs-i laʿīn
[1579] BK şāḳ
[1580] BK pes
[1581] BK vücūdıdur
[1582] BK itdi

ver[1583] uzun yaş baŋa rabbü'l-enām

5474 nitekim ola uşbu ʿālem var

dir ḫuẕā[1584] ʿömr[1585] vermişem[1586] bisyār

5475 niçe kim dünya[1587] ṭura sen daḫı[1588] ṭur

senden irer niçeye derd-i fütūr

5476 dilegüŋ verdüm[1589] iy bilīs[1590] deye

yüri ol ʿālem içre pīs deye

5477 dünya[1591] istedüŋ āḫiretden dūr

laʿnetile özüŋ olup meşhūr

5478 bunda bir ulu kişi etdi[1592] suʾāl

ol suʾal üzre açdı perr ü bāl

5479 yaʿnī dise bu ad ḥürmetine

tövbemi ḳıl ḳabūl imdi yene

5480 ḥaḳ ḳılurıdı[1593] tövbesin maḳbūl

ḳalmazıdı[1594] cihānda ol mechūl

5481 uşbu ad ḳuvvetile ol şeyṭān

gökleri yerleri eyledi seyrān

5482 ol varaḳ bāzūsında muḥkemdi

[1583] BK vir
[1584] BK ḫudā
[1585] BK'de yok.
[1586] BK virmişem
[1587] BK dünyā
[1588] BK sen de
[1589] BK virdüm
[1590] BK iblīs
[1591] BK dünyā
[1592] BK itdi
[1593] BK ḳılur idi
[1594] BK ḳılmaz idi

demine ol da şād <u> ḫurremdi[1595]

5483 dedüm[1596] iy ḫıżr ol bilīs-i laʿīn[1597]

anda bīgāne olmışıdı hemīn

5484 ne eşi vardı cennet içre gire

dürlü iġvāyı ol ṣafīye vire

5485 ḫıżr dir iy muẓaffer-i deryā

ne var aŋar bilīsise[1598] aṣlā

5486 ḳuvvet-i nām-ı aḥmedü'l-muḫtār

baġludur bāzūsında şeyle[1599] ki var

5487 anı kendüzine edindi[1600] şefīʿ

ḥaḳ taʿālā duʿāsına oldı mucīb[1601]

5488 kimde k'olsa muḥabbet-i aḥmed

her sözi ḥaḳ ḳatında olmaz red

170a

5489 gerci oldı[1602] bilīs[1603] bīgāne

etdi[1604] dārü'l-bekāyı kāşāne

5490 hem behiştī de eyledi seyrān

... taḫtesi zemīn <ü> zamān[1605]

[1595] BK şād u ḫurremdi
[1596] BK didüm
[1597] BK iblīs-i laʿīn
[1598] BK iblīs ise
[1599] BK şöyle
[1600] BK idindi
[1601] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1602] BK olsa
[1603] BK iblīs
[1604] BK itdi
[1605] BK zemīn ü zamān

anda nām-ı muḥammed-i ʿarabī
bend-i bāzūda[1606] oldı sebebi
ḥaḳ anı ol dem müsellem etmişdi
gerçi göŋlinde egri gitmişdi
ʿaceb olmaya āşināyuz biz
nūr-ı aḥmedle rūşenāyuz biz
var bu dilde muḥammedüŋ sevüsi
bulunısar durur ḳamu yavusı
cennete vara gire bīgāne
āşinā ermeye[1607] mi sulṭāna
sev ḥabībin nese[1608] dirīġ degül
dime şerʿin anuŋ ki tīġ[1609] degül
ṣordı ol dem muẓaffer-i deryā
n'oldı taʿvīẕ ḥālet-i uḫrā
dedi[1610] ḫızr iy muẓaffer aŋla ḫaber
ḳolına baġlamışdı ol[1611] ebter[1612]
tā şuŋa degin ādem <ü> ḥavvā[1613]
cennetinden oları sürdi ḫuẕā[1614]
cennetinden zemīne indürdi

[1606] Bk bend ü bāzūda
[1607] Bk irmeye
[1608] BK nesne
[1609] BK ṭīġ
[1610] BK didi
[1611] BK aŋla
[1612] BK ḫaber
[1613] BK ādem ü ḥavvā
[1614] BK ḫudā

kesb <ü> kār eşlerine ḳındurdı

5501 dedi[1615] ādem neden durur bu ḥāl

cebrāyilden[1616] ṣoram anı fī'l-ḥāl

5502 cebrāyil[1617] erdi[1618] ādeme o zamān

bildürüp ādeme ne[1619] oldı ʿayān

5503 nām-ı aḥmedle açar ol bāzū[1620]

berekātıla refʿ eder[1621] ḳayġu

5504 her kimüŋle muḥammedüŋ adı

bile olsa erür[1622] ebed ṣādī[1623]

5505 ḳanġı yire varursa gide revān

ḥāyil[1624] olmaya aŋa cümle cihān

170b

5506 tīġ-i āteş aŋa hem etmeye[1625] kār

ide bīgāne bilece bāzār

5507 ʿaceb olmaya āşināyuz biz

nūr-ı aḥmedle rūşenāyuz biz

5508 ʿaşḳ<ı>[1626] dilde çerādur[1627] pür-şevḳ

[1615] BK didi
[1616] BK cebrāʾilden
[1617] BK cebrāʾil
[1618] Bk irdi
[1619] "ne" sözcüğünden sonraki "ki" bağlacı vezni bozduğu için çıkarılmıştır.
[1620] BK yazu
[1621] BK ider
[1622] BK irür
[1623] BK bile olsa ebed irür ṣādı
[1624] BK ḥāʾil
[1625] BK itmeye
[1626] BK ʿaşḳı
[1627] BK çerāġdur

ḥubb-ı cān boynına olupdurur ṭavḳ
5509 āteş-i dūzaḥ eylemez bize kār
vesvesī de nedür ḳamusı feşār
5510 bizi yoldan iledemez[1628] iblīs
biŋ yıl ger ederiseŋ[1629] telbīs
5511 iy muẓaffer eşit[1630] laṭīfe-i ḫūb
bu ḥikāyet durur iŋen merġūb
5512 ādeme dedi[1631] ol zamān ḫavvā
buluşup ol bilīsi idem rüsvā
5513 alam elinden anda taʿvīẕi
ermeye[1632] tā ki bize nevmīẕi[1633]
5514 erdi[1634] ḥavvā kenārına iblīs
tā kim eyleye ol zamān telbīs
5515 dir iy ḥavvā o pīr fermānın
nīşe dutmazsın[1635] bileyüp ṣanın
5516 ḥaḳ anuŋıla seni sürmişdür
bu cihān menziline ermişdür[1636]
5517 sen benüm emrümi dut[1637] iy ḥavvā
tā ki olmaya ḥālüŋ rüsvā

[1628] BK alamaz
[1629] BK iderse
[1630] BK işit
[1631] BK didi
[1632] BK irmeye
[1633] BK nevmīdi
[1634] BK irdi
[1635] BK ṭutmazsın
[1636] BK irmişdür
[1637] BK ṭut

5518 didi ḥavvā sözüŋ ṭutam ol dem
bir hediyye veresin[1638] imdi bu dem
5519 didi iblīs her ne kim giyerem
cümlecügini imdi saŋa verem[1639]
5520 didi ḥavvā ki var durur ḥullem
iḥtiyāc-ı s̱iyāb yoḳ bu dem
5521 didi iblīs di ne ḳılam ḫātūn
tā ki göŋlüŋ seve anı eknūn
5522 didi ben ol duʿāyı ögrenürem
anı oḳımaġıla eglenürem
171a
5523 tā ki īmānla sürem ḥālet
bes[1640] duʿāyı ögrenem odur ḥācet
5524 sen getürmeyesin niçün īmān
aduŋ aŋıla dünyada[1641] şeyṭān
5525 didi iblīs ʿömrümüŋ niçesin
baḫş idem saŋa yiyüben içesin
5526 didi ḥavvā ki irür āḫir ölüm
ḳaplamışdur bilüŋ ki ṣaġ <u> ṣolum[1642]
5527 niçe uzun yaşasa ṣo<ŋı> ölüm

[1638] BK viresin
[1639] BK virem
[1640] BK pes
[1641] BK dünyāda
[1642] BK sāġ u ṣōlum

niçe uzun yılısa şoŋı dönüm[1643]

5528 didi şeyṭān ki ne verem[1644] saŋa ben

tā ḳabūl idesin bu demler sen

5529 didi taʿvīẕi baŋa eyle ʿaṭā

ki anı bāzūda baġlamış ha

5530 didi ben vermezem[1645] saŋa anı

nüsẖasın vireyin yazup tanı

5531 dāniş ehliyidi[1646] iŋen ḥavvā

ki anda iblīs id<e>[1647] imdi iġvā

5532 mekrini iblīs etmedi idrāḳ

didi ḥavvā ki yazayın[1648] çālāḳ

5533 nüsẖasın yene saŋa ṭapşuram

şindicek[1649] yazuban mühür uram

5534 ṣundı taʿvīẕi ol zamān şeyṭān

açdı ḥavvā bes[1650] anda defʿī zebān

5535 bu duʿayı oḳıdı ol ẖātūn

ḳaçdı iblīs eylemedi sükūn

lā ḥavle velā ḳuvvete illā bi'l-lāhi'l-ʿaliyyü'l-ʿaẕīm[1651]

5536 ḳaçdı iblīs eşitdi lā ḥavli

[1643] BK ölüm
[1644] BK virem
[1645] BK virmezem
[1646] BK ehli idi
[1647] BK ide
[1648] BK yazuban
[1649] BK şimdicek
[1650] BK pes
[1651] "Güç ve kuvvet sadece büyük ve yüce olan Allah'ın yardımıyla olur."

düşdi üstine ʿālemüŋ hevli

5537 aldı taʿvīẕi geldi ādeme ol

görüben ādem etdi[1652] alḳış bol

5538 ḥurrem oldı ṣafī ʿaleyhi's-selām

didi ḥavvāya ṣād ol mā-dām

171b

5539 bu ḫaber muṣṭafāya irüşdi

bu ḥadīṯi buyurdı söz açdı

ʿaleyküm bi-dīni'l-acāʾiz[1653]

5540 bu sebebden durur ki iblīs-i dūn

ʿavrat işinde ʿacz<i>[1654] var eknūn

5541 anlarun keydine iremez iblīs

niçe yüz biŋ ḳılurısa telbīs

5542 keyd-i şeyṭānı żaʿfla aŋdı ḫuẕā[1655]

oḳuġıl tā biline ḥāl saŋa

inne keyde'ş-şeytāni kāne żaʿīfān[1656]

5543 hem zenān ḥaḳḳına daḫı bārī

ẕikr edüpdür[1657] bu resme güftārı

...inne keydekünne ʿaẕīm[1658]

5544 nām-ı aḥmedden iblīs oldı çü dūr

[1652] BK itdi
[1653] "Yaşlı kadınların dininde olun." Hadis
[1654] BK ʿaczi
[1655] BK ḫudā
[1656] "Şüphesiz ki şeytanın hilesi zayıftır." Nūr (76)
[1657] BK idüpdür
[1658] "...şüphesiz sizin tuzağınız çok büyüktür." Yūsuf (28)

oldı meflūk[1659] başına erdi[1660] fütūr[1661]

5545 çıkamadı bes[1662] āsümāna bilīs[1663]

ḳaldı siflīde ol ḫabīṯ <ü> ḫasīs

5546 geçdi bu ḥālet üzre bir niçe dem

diŋlegil nite oldı ḥāleti hem

5547 gördi bir gün bilīs ḥavvāyı[1664]

dir erürdüm[1665] başuŋa sevdāyı

5548 sizleri eyledüm behiştten dūr

başuŋuza irürdüm anda fütūr

5549 sizüŋiken vilāyet-i īmān

sizi ṭaşra çıḳarmışam el-ān

5550 gerçi ben āsümāndan ayrıldum

ol muḥammed adından ayru oldum

5551 ben yene irerem behişte yaḳın

dūr-ı īmān siz[1666] olduŋuz bu demin[1667]

5552 gerçi dergāhdan beni sürdi

uşbu dünyāya imdi getürdi

172a

5553 ol ḳadar acımazam ol ḥāle

[1659] Sözcük iki nüshada da **مغلوک** şeklinde yazılmıştır.
[1660] BK irdi
[1661] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1662] BK pes
[1663] BK iblīs
[1664] BK gördi iblīs bir gün ḥavvāyı
[1665] BK irürdüm
[1666] BK sūz
[1667] MK'de بودملين, BK'de مردمين şeklinde yazılmıştır.

sürdi ḥavvā benümle ala
aldı nām-ı muḥammedi benden
ṣānki cānum çıḳardı bu tenden
ḥīleyile[1668] beni şikār etdi[1669]
mekrini benden üstüvār etdi[1670]
ben umardum ol ad ḥürmetine
raḥmet-i ḥaḳ erişe[1671] ʿizz-i tene
ol ḳıyāmetde ḳurtulam deyüp āh
alduŋ elümden oldı ḥāl-i tebāh
kār-ı dūzaḫdan olayıdum emīn
gitdi varlıḳ eşümdür imdi enīn[1672]
āh elüŋden senüŋ dedi[1673] ḥavvā
olmışam ʿālem içre ben rüsvā
erdi[1674] cānına ol zamān teb <ü> tāb[1675]
ol laʿīnüŋ bes[1676] oldı ḥāli ḫarāb
müşkile ire kār-ı şeyṭānuŋ
vir ṣalavāt emīn ola cānuŋ

ḫaber dāden ḫıżır ʿaleyhi's-selām ez-fażīlet-i merḥabā[1677]

[1668] BK ḥīle ile
[1669] BK itdi
[1670] BK itdi
[1671] BK irişe
[1672] BK emīn
[1673] BK didi
[1674] BK irdi
[1675] BK teb ü tāb
[1676] BK pes
[1677] "Hızır Aleyhisselam merhabanın faziletinden haber verdi.

5562 der[1678] muẓaffer ki ḫıżrla bendüm
cāndı ol derūnda ben tendüm
5563 ol zamān ḫıżrla revān sürdük
defʿī kūh-ı lukāna dek erdük[1679]
5564 bize yoluḳdı bir cüvān ol dem
ḫōş-selām eyledi açuban dem[1680]
5565 eyledük bizde anda redd-i selām
ḫıżr dir merḥabā cüvān-ı hümām
5566 ben dedüm[1681] yā ḫıżr nedür bu kelām
merḥabā oldı imdi redd-i selām
5567 merḥabāyı kim etdi[1682] evvel yād
ḫıżr dir iy muẓaffer-i dil-şād
5568 evvelā merḥabā demek[1683] bil iy cān
bil ḫalīl itdi uşbu ḥal<i> ʿayān

172b

5569 ol birāhīm[1684] peyember-i[1685] dānā
her ḳaçan kim ḳonuḳ erişe[1686] aŋa
5570 anda ibrāhīme ki verse selām
merḥabā dir idi ḫalīl-i hümām

[1678] BK dir
[1679] BK irdük
[1680] BK kelām
[1681] BK didüm
[1682] BK itdi
[1683] BK dimek
[1684] BK ibrāhīm
[1685] BK peyġamber
[1686] BK irişe

5571 hem muḥammed resūl-ı ḫāṣṣ-ı ḫuẕā[1687]
ḥaḳ ṣalāt-ı selāmı[1688] ire aŋa
5572 erse[1689] ḳatına bū bekr anuŋ
ol rıżāsında ola sübḥānuŋ
5573 sürdi bū bekr erişdi[1690] sulṭāna
yaʿnī kim gele anda īmāna
5574 muṣṭafā ḳatına erdi[1691] verdi[1692] selām[1693]
red eder[1694] ol selām<ı>[1695] ḥāyrü'l-enām
5575 merḥabā merḥabā ʿaleyke selām[1696]
didi ṣıddīḳa ol resūl-ı hümām
5576 hem ʿömer ḫażreti dem-ā-dem iy cān
merḥabā lafẓına sürerdi lisān
5577 ḳāʿidesi buyıdı[1697] mihmānī
merḥabāyıla[1698] ṭoylayup anı
5578 fārisī dilde maʿnīsi bil iy cān
diyeyem nite durur aŋla ʿayān
5579 cānuŋ olsun güşāde dimekdür
göŋlüŋ olsun ṣafāda dimekdür

[1687] BK ḫudā
[1688] BK ṣalāt u selāmı
[1689] BK irse
[1690] BK irişdi
[1691] BK irdi
[1692] BK virdi
[1693] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1694] BK ider
[1695] BK selāmı
[1696] BK ʿaleyke's-selām
[1697] BK bu idi
[1698] BK merḥabā ile

5580 ḳonuġuŋ merḥabā ile ṭoyla
göŋlin ele alup eyü[1699] söyle
5581 bu selām olmadın arada kelām
merḥabā lafẓ olmışıdı selām
5582 cān āmān<ı> durur selām i cān
merḥabā lafẓ<ı>[1700] dil ḳılur şādān
5583 merḥabā lafẓ<ı>[1701] daḫı sünnetdür
ehl-i ṣuffe demine devletdür
5584 biribirin göricek anlar iy cān
merḥabā der[1702] selāmı aŋla ʿayān
5585 şād geldüŋ güşāde-dil bu dem
görmegil ʿālem içre hergiz ġam
173a
5586 şebb-i miʿrāca erdüginde resūl
ādemile yolaḳdı bilmiş ol
5587 seyyīd-i kāināt[1703] gördügi dem
merḥabā merḥabā dedi[1704] ādem
5588 ḫōş-selāmıla baġladum defter
bu ledün-nāme bunda erdi[1705] be-ser
5589 ḥükm erişdi bu dem itmāma

[1699] BK'de yok.
[1700] BK lafẓı
[1701] BK lafẓı
[1702] BK dir
[1703] BK kāʾināt
[1704] BK didi
[1705] BK irdi

söyledüm cümle ḫāṣṣıla ʿāmme

5590 ḫıżr aġzından eylemişem yād

olmışıdı muẓaffere üstād

5591 türkīye farsīden etdüm[1706] naḳl

baġlamışam bahār-veş[1707] ḫōş naḫl[1708]

5592 iy murādī bilindi bu esrār

ḫıżr-ı ḥāżırdan erdi[1709] bu envār

5593 rāvīsidür muẓaffer-i deryā

nāżımidür murādī-i gūyā

5594 basṭ edüpven[1710] laṭīfe-i çendān

naẓm edüpven[1711] ġarāyib-i destān

5595 bu ledün-nāmeyi uç ide tamām

terceme etdüm[1712] be-fażl-ı rabbü'l-enām[1713]

5596 yedi biŋ ḫōş-muraṣṣaʿīn ebyāt

naḳş ḳıldum ḥadāyıḳ-ı cennāt

5597 bursa şehrinde erdi[1714] itmāme

köhne söze giyürmişem cāme

5598 devr-i sulṭān-ı kām-rān-ı cihān

bāyezid ḫān bin[1715] meḥemmed ḥān

[1706] BK itdüm
[1707] BK nehārveş
[1708] BK naḫl
[1709] BK irdi
[1710] BK idüben
[1711] BK idüben
[1712] BK itdüm
[1713] Bu mısrada vezin uymamaktadır.
[1714] BK irdi
[1715] BK ibn

5599 ʿadlıla şīn edüpdi memleketi
şeh süleymān nebī gibi ṣıfatı
5600 niçe kim gün semāda ola gerdān
ʿömrini bāḳī eylesün yezdān
5601 hicret erdi ṭoḳuz yüz ona[1716] ʿaded
bu ledün-nāme buldı ol dem ḥad
5602 her kişi kim oḳıya süre ṣafā
bir duʿā ḳıla cāna ire nevā
173b
5603 bir duʿādur murād-ı dil bu dem
kim duʿāyıla[1717] cān olur ḫurrem
5604 uşbu sözden cihan ṭola ḥalevāt
ruḥ-ı pāk ḥabībe vir ṣalavāt

temmet kitāb ledün-nāme bi-ʿavn al-vehhāb el-merciʿ ve el-muvāb tāriḫ-i sene ʿaşara ve tesaʿ miʾa[1718]

[1716] BK on
[1717] BK duʿā ile
[1718] "Çok bağışlayıcı Allah'ın yardımı ile 910 tarihinde Ledün-nāme kitabını tamamladım."

BÖLÜM 4: DİZİN

A

āb [Far.] su
ā. 4410, 4490, 4569, 4573, 4576, 5193, 5304
ā.+ a 4412
ā.+ ı 4736, 5183, 5305, 5309
ā.+ ıla 3887

ābādān [Far.] mamur, bayındır
ā. 3717

ābād eyle- [Far.+T.] şenlendirmek, bayındır, mamur duruma getirmek krş. *ābād it(d)-, ābād ḳıl-*
ā.- di 4845
ā.- dük 4482

ābād it(d)- [Far.+T.] şenlendirmek, bayındır, mamur duruma getirmek krş. *ābād eyle-, ābād ḳıl-*
ā. 4448
ā.- er 4002

ābād ḳıl- [Far.+T.] şenlendirmek, bayındır, mamur duruma getirmek krş. *ābād eyle-, ābād it(d)-*
ā.- a 4039

ābād ol- [Far.+T.] şenlenmek, bayındır, mamur duruma gelmek
ā.- a 4640, 4970
ā.- up 4671

āb-dest al- [Far.+T.] abdest almak
ā.- am 4646
ā.- dılar 4925

ʿabdu'l-lāh [Ar.] Hz. Muhammet'in babası
ʿa. 3795, 3996

āb-ı ḥayvān-misal [Far.+Ar.] ölümsüzlük suyu gibi
ā. 4730

āb-ı kevs̱er [Far.+Ar.] Cennet'te bulunduğuna inanılan kutsal su
ā. 4923
ā.+ i 5008, 5009
ā.+ ndan 5006

āb-ı pāk [Far.] temiz su
ā. 5190

āb-ı revān [Far.] akarsu
ā. 5179, 5324

ʿābid [Ar.] ibadet eden, kulluk eden kişi
ʿā.+ lerle 4302

ʿacāyib [Ar.] garip, tuhaf, alışılmışın dışında
ʿa. 3719

ʿaceb [Ar.] şaşılacak şey, garip
ʿa. 4245, 5406

ʿaceb ol- [Ar.] şaşırmak, hayrete düşmek
ʿa.- maya 5493, 5507

ʿacele [Ar.] çabuk, tez
ʿa. 4120

ʿacemī dil [Ar.+T.] Farsça

ʿa.+ de 4010

acı- acımak
a.- mazam 5553

ʿacz [Ar.] güçsüzlük, âcizlik
ʿa.+ <i> 5540

aç aç, tok karşıtı
a.+ am 4638
a.+ uŋ 4638

aç- açmak
a.- ar 4731, 5503
a.- dı 4858
a.- updur 4795

açıl- açılmak
a.- dı 3760

aç <u> şuşuz aç ve susuz
a. 4729

ad ad, isim
a. 3659, 3669, 3827, 5479, 5481, 5556
a.+ ı 3675, 3676, 3739, 3812, 4722, 4784, 4791, 4885, 4909, 5279, 5280, 5320, 5504
a.+ ı idi 4852
a.+ ıdur 3828
a.+ ıla 3671, 4671, 5280, 5352
a.+ ın 3756, 4671, 4845, 4913, 5095, 5096, 5371
a.+ ına 5097, 5369, 5372
a.+ ından 5550
a.+ ını 3676, 3677, 4253
a.+ ıŋuzdur 3665
a.+ ıyıdı 4435
a.+ ları 4908
a.+ um 3674, 4265
a.+ uŋ 3673, 3694, 5400, 5524
a.+ <ı> durur 4789

aʿdā [Ar.] düşmanlar
a.+ ya 4065, 4067

adaş dost, arkadaş
a.+ am 4266

ʿaded [Ar.] sayı
ʿa. 5601
ʿa.+ ince 4900
ʿa.+ le 3815

ʿaded [Ar.+T.] adet
ʿa.+ in 5045

ādem 1: [Ar.] Hz. Âdem
ā. 3792, 4863, 5501, 5537, 5587
ā.+ den 5113
ā.+ e 5465, 5502, 5512, 5537
ā.+ i 4482, 4864, 5112
ā.+ ile 5586

ādem 2: [Ar.] insan
ā. 3815, 3910, 3940

ādemī [Ar.] insan, kişi
ā. 3718
ā.+ lerüz 4753

ādem-i ʿāḳil [Ar.] bilgili, akıllı insan
ā. 5112

ʿademiyyet [Ar.] insanlık
ʿa.+ de 4670

ādem <ü> ḥavvā [Ar.] Hz. Âdem ve Havva
ā. 5499

ad ḳo- ad vermek

a.- dı 3673
a.+ını ḳ.-ya 3670

ad ḳoşdur- ad vermek
a.- 3659

ʿadl [Ar.] adalet, doğruluk
ʿa.+ ıla 5599

ad ol- ad olarak verilmek
a.- maya 3663

ad <u> san ad ve ün, şöhret
a.+ uŋ 4739

āfet [Ar.] afet, bela, musibet
ā. 5218

āfet ol- [Ar.+T.] belaya uğramak
ā.- dı 4352

ʿafv eyle- [Ar.+T.] affetmek
ʿa.- r 4157

ʿafv it(d)- [Ar.+T.] affetmek
ʿa.- e 4153

ʿafv ḳıl- [Ar.+T.] affetmek
ʿa.- dı<m> 5315
ʿa.- maz 4154

ʿafv ol- [Ar.+T.] bağışlanmak affedilmek
ʿa.- ıcaḳ 4942

aġ- çıkmak, yükselmek
a.- dı 4161

aġaç(c) ağaç
a.+ a 3821
a.+ ın 3812
a. 3810, 3829

āgāh [Far.] bilgili haberli
ā. 5077

āgāh eyle- [Far.+T.] bilgili etmek, haberdar etmek krş. *āgāh it-, āgāh ḳıl-*
ā. 4603

āgāhī [Far.] bir şeyden haberli olma
ā. 4488

āgāh it- [Far.+T.] bilgili etmek, haberdar etmek krş. *āgāh eyle-, āgāh ḳıl-*
ā. 4340

āgāh ḳıl- [Far.+T.] bilgili etmek, haberdar etmek krş. *āgāh eyle-, āgāh it-*
ā. 3795

āgāh ol- [Far.+T.] bilgili olmak, haberdar olmak
ā. 3762, 4527, 4581, 4782, 4862, 4958, 4976, 5075
ā.- uŋ 5322

aġar- ağarmak, beyazlaşmak
a.- a 4273

āgeh eyle- [Far.+T.] bilgili etmek, haberdar etmek krş. *āgāh eyle-*
ā. 5299

aġ(ı)z ağız
a. 4252
a.+ ın 4731
a.+ ına 4733, 4735
a.+ ından 5590
a.+ uŋa 3908

ağız aç- konuşmak
a.- duḳca 5393

ağla- ağlamak
a.- dı 3771, 3772, 3782, 3932, 5466
a.- maġa 5342
a.- maġı 3905
a.- maḳ 3906
a.- maŋ 3907
a.- rmen 5344
a.- rsın 5343
a.- yalar 5024
a.- yup 3938

ağlaş- ağlaşmak
a.- urlar 3914
a.- uruz 3920

ah feryat, inilti
ā. 5557, 5559
ā.+ ın 3932

ʿahd eyle- [Ar.+T.] sözleşmek, anlaşmak
ʿa.- dük 3670

ah et- feryat etmek krş. *āh eyle-, āh it(d)-*
ā.- di 3921

ah eyle- feryat etmek krş. *āh et-, āh it(d)*
ā.+ ı e.- di 4865

āḫir [Ar.] son, nihayet
ā. 5143, 5526
ā.+ de 5398
ā.+ e 4270

āḫiret [Ar.] ahiret, öteki dünya
ā.+ de 3760, 4065, 4067, 4784, 5442
ā.+ den 5477
ā. 3878, 4402, 4693

āḫirī [Ar.] sonunda, nihayetinde
ā. 4110, 4668, 4979

āḫir ol- [Ar.+T.] bitmek, sona ermek
ā.- dı 5109

ah it (d)- feryat etmek krş. *āh et-, āh eyle-*
ā.- erüz 3919

aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet
a. 3766, 3771, 3942, 4088, 4838, 4931
a.+ çun 3766, 3942
a.+ e 5322
a.+ iyseŋ 4882

aḥmed-i muḫtār [Ar.] Hz. Muhammet
a. 3724, 4447

aḥsen-i vech [Ar.] en güzel şekilde
a.+ ile 5019

aḫşam akşam
a. 4120

āhū [Far.] ceylan, karaca
ā. 5323, 5325, 5328, 5331, 5333, 5334, 5335, 5337
ā.+ ya 5323

aḥvāl [Ar.] hâller, durumlar
a. 3657, 3927, 3984, 4107
a.+ i 4245, 4759, 4761, 4797
a.+ imüzi 4753
a.+ in 3976, 3979, 4229, 5296
a.+ ini 4656

aḳ beyaz
a.+ 4933

aḳ- akmak
a.- ar 4730

aḳçe para
a.+ si 5220
a.+ sin 5221

ʿaḳıbet [Ar.] son, nihayet, gelecek
ʿa. 4040

aḳın eyle- hücum etmek, baskın yapmak
a.- yüp 3945

aḳıt- akıtmak
a.- dılar 3938

ʿāḳil [Ar.] akıllı kişi
ʿā. 3690, 3702, 3792, 4396, 4419, 4630

ʿaḳīl [Ar.] Akîl b. Ebu Tâlib
ʿa. 5320, 5329, 5332, 5335

ʿaḳl [Ar.] akıl
ʿa. 4008
ʿa.+ ı 4424, 4690

aklām [Ar.] kalemler
a. 3826

ʿaḳlı başından git- [Ar.+T.] ne yapacağını şaşırmak, düşünemez olmak
ʿa.- di 4689

ʿaḳl <u> fehm [Ar.] akıl ve idrak
ʿa.+ üŋ 4911

ʿaḳl u fikr [Ar.] akıl ve fikir
ʿa.+ ile 5034

ʿāḳ ol- [Ar.+T.] asi olmak
ʿā.- ur 4421
ʿā.- urlar 4621

aḳreb [Ar.] en yakın
a.+ dür 4012

aḳvāl [Ar.] sözler
a. 4107
a.+ in 3976, 4570

al [T.] tuzak, hile, aldatma
a.+ a 5553

al- almak
a. 4776, 5221
a.- a 4232, 5006, 5227
a.- alar 5038
a.- am 4734, 5513
a.- dı 3784, 4614, 5537, 5554
a.- duḳ 5419
a.- duŋ 5557
a.- ısardur 5329
a.- uban 5119
a.- up 4946
a.- ur 3704, 3821, 3896
a.- urdı 3884
a.- ursa 3911

āʿlā [Ar.] en yüksek, pek yüce
ā.+ yı 4494

āʿlā ol- [Ar.+T.] pek yüce olmak
a.- alar 5034

alçaḳ alçak, ahlaksız
a.+ durur 4413

alçaḳlıḳ alçaklık, ahlaksızlık
a.+ a 4412

ʿalef [Ar.] hayvan yemi
ʿa. 5326

ʿālem [Ar.] âlem, kâinat
ʿā. 4199, 4283, 4294, 4366, 4437, 4593, 4654, 4740, 4844, 5364, 5444, 5474, 5476, 5559, 5585
ʿā.+ e 3683, 4290
ʿā.+ i 5427
ʿā.+ ine 4890
ʿā.+ üŋ 3766, 5065, 5352, 5536

ʿālem-i maʿrifet [Ar.] marifet âlemi
ʿā.+ de 4381

ʿale'ṭ-ṭāʿat [Ar.] ibadet etmeye
ʿa. 3999

ʿaleʾt-taḥḳīḳ [Ar.] şüphesiz, kesin olarak
ʿa. 4722

ʿaleyhi's-selām [Ar.] peygamberler için kullanılan "selam onun üzerine olsun" duası
ʿa. 4285, 4310, 4315, 4467, 4855, 4953, 4956, 5538

ʿaleyk [Ar.] senin üzerine olsun
ʿa. 4684

ʿaleyke selām [Ar.] "selam senin de üzerine olsun" anlamında krş. *ʿaleyke's-selām*
ʿa. 5575

ʿaleyke's-selām [Ar.] "selam senin de üzerine olsun" anlamında krş. *ʿaleyke selām*
ʿa. 4685

al(ı)n alın
a.+ ı 5080, 5090
a.+ ına 4648
a.+ ında 3746, 4649, 4660, 4842
a.+ um 4827

ʿalī 1: [Ar.] Hz. Ali
ʿa. 5320
ʿa.+ den 4005
ʿa.+ dür 4804
ʿa.+ nüŋ 4164, 5018, 5360
ʿa.+ ye 4794

ʿalī 1: [Ar.] yüksek, yüce
ʿa.+ dür 4673

āl-i devrān [Ar.] devrin ailesi
ā.+ uŋ 5044

ʿālim [Ar.] bilgili, ilim sahibi
ʿā. 3817, 4386

ʿālim-i esrār [Ar.] sırları bilen kimse
ʿā. 4243

ʿalī şehr [Ar.+Far.] yüce şehir
ʿa.+ i 3716

ʿāliyehā [Ar.] "...altını..." Hud suresinin 82. ayeti
ʿā. 4550

alḳış et- alkışlamak
a.- di 5537

Allāh [Ar.] Allah
A. 4140, 4143, 4153, 4581,

4639, 4703, 4774
A.+ um 4386

alt alt, üst karşıtı
a.+ ına 3695

altı altı krş. *alt<ı>*
a.+ da 3707

alt<ı> altı krş. *altı*
a. 5040

ʿām [Ar.] herkese ait, umuma mahsus
ʿā.+ a 5589
ʿā. 4321, 4330

āmān [Ar.] rica, yardım isteme, yalvarma
ā.+ <ı> durur 5582

ʿamden [Ar.] önceden tasarlayarak, bile bile
ʿa. 4552

ʿamel [Ar.] bir maksatla yapılan iş, eylem
ʿa.+ de iseŋ 4471
ʿa.+ dedür 3836
ʿa.+ i 3846, 4401
ʿa.+ üŋ 3852

ʿamel-i ṣīṯ [Ar.] Hz. Şit'in ameli
ʿa. 4345

ʿāmil [Ar.] bir işi yapan, yüklenen, etken
ʿā. 4326

ammā [Ar.] ama, fakat
a. 5348

ʿāmmī ol- [Ar.+Tr] herkese ait olmak
ʿā.- mayam 4910

ʿamr bin ḳays [Ar.] ilk dönem Kufe'de yaşayan muhaddis ve sufilerdendir krş. *ʿamru bin ḳays, ḳātib-i bu'l-ḥasan*
ʿa. 4643

ʿamrıla zeyd [Ar.] Arapça'da bir konuda insan ismi kullanılması gerektiğinde kullanılan isim çifti
ʿa. 4054

ʿamru bin ḳays [Ar.] ilk dönem Kufe'de yaşayan muhaddis ve sufilerdendir krş. *ʿamr bin ḳays, ḳātib-i bu'l-ḥasan*
ʿa. 4840

ana anne
a.+ cığum 5265
a.+ m 5276
a.+ muŋ 5280
a.+ ŋ 3673, 3776, 4770, 5275
a.+ ŋuŋ 5279
a.+ nuŋ 5313
a.+ ŋuza 3707
a.+ sı 3772, 3837, 4073, 5294, 5295, 5302, 5305, 5308
a.+ sıda 5293
a.+ sına 5317
a.+ sını 5227
a.+ sıyam 5314
a. 3769, 3775, 3838, 3839, 4074, 5234, 5309, 5312, 5313, 5468

anca ancak, o kadar, böylece
a. 4773

ancaḳ ancak, o kadar, böylece

a. 3863, 4324

ancılayın onun gibi, o kadar, öyle
a.+ dur 5459
a. 3710, 3711, 3715, 3716

anda onda
a.+ dur 3754, 5013
a.+ durur 3679
a.+ yam 4501
a.+ yıduŋ 4833
a.+ yımış 3700
a. 3669, 3672, 3700, 3732, 3733, 3756, 3759, 3774, 3785, 3800, 3821, 3837, 3839, 3841, 3876, 3897, 3974, 4026, 4028, 4080, 4092, 4108, 4109, 4111, 4112, 4118, 4135, 4161, 4173, 4175, 4200, 4221, 4231, 4238, 4283, 4284, 4285, 4286, 4319, 4328, 4358, 4372, 4383, 4435, 4466, 4516, 4534, 4549, 4565, 4590, 4607, 4609, 4624, 4637, 4644, 4655, 4673, 4679, 4680, 4683, 4689, 4706, 4717, 4729, 4768, 4772, 4774, 4790, 4820, 4835, 4838, 4865, 4925, 4938, 4949, 4987, 5023, 5025, 5047, 5048, 5053, 5089, 5090, 5111, 5140, 5149, 5196, 5209, 5242, 5253, 5264, 5275, 5288, 5301, 5315, 5324, 5332, 5350, 5379, 5386, 5406, 5416, 5419, 5453, 5468, 5483, 5491, 5513, 5531, 5534, 5548, 5565, 5570, 5573

andaḳ o zamana kadar
a. 4257

andan ondan
a. 3714, 3831, 4003, 4033, 4276, 4300, 4326, 4356, 4371, 4643, 4746, 4762, 4787, 4792, 4850, 5279
a.+ dı 4333
a.+ dur 3898, 3950, 4031, 4984, 4985, 5066

āngāh [Far.] o vakit, ondan sonra
ā. 3921, 4153, 4446, 5426

anı onu
a. 3675, 3680, 3690, 3692, 3729, 3765, 3769, 3833, 3856, 3860, 3861, 3862, 3863, 3869, 3887, 3901, 3957, 4005, 4026, 4038, 4053, 4091, 4093, 4181, 4193, 4203, 4204, 4220, 4237, 4242, 4251, 4257, 4261, 4262, 4263, 4272, 4293, 4312, 4314, 4315, 4322, 4324, 4331, 4342, 4345, 4380, 4391, 4405, 4482, 4502, 4540, 4557, 4563, 4586, 4593, 4614, 4710, 4714, 4716, 4763, 4800, 4847, 4912, 4913, 4923, 4934, 4981, 4985, 5031, 5033, 5043, 5070, 5107, 5126, 5137, 5139, 5178, 5182, 5215, 5250, 5253, 5275, 5281, 5292, 5299, 5300, 5308, 5359, 5388, 5394, 5417, 5472, 5487, 5492, 5501, 5521, 5522, 5529, 5530, 5577

anlar onlar
a. 3713, 3804, 3818, 4152, 4156, 4353, 4921, 5019, 5042, 5185, 5374, 5444, 5584
a.+ a 3685, 3710, 3820, 3823, 3907, 3915, 4352, 4548, 4622, 4748, 4752, 4870, 4871, 4928, 4989, 5079, 5185, 5193, 5326, 5328, 5371, 5373, 5400, 5414, 5435, 5448
a.+ ı 3720, 3747, 3805, 3906,

3934, 3972, 4038, 4231, 4445, 4675, 4799, 4872, 4999, 5002, 5079, 5327, 5363, 5364, 5441
a.+ uŋ 3685, 3911, 3914, 3920, 4014, 4191, 4232, 4353, 4476, 4676, 4712, 4748, 4749, 4750, 4797, 4871, 4998, 5003, 5020, 5021, 5034, 5041, 5043, 5218, 5346, 5348, 5370, 5376, 5390, 5418, 5422, 5424, 5437
a.+ un 5371, 5372, 5541
a.+ uŋıçun 3771
a.+ uŋıla 4788
a.+ uŋla 4398, 5002, 5445

anuŋ onun
a.+ çun 3944, 3946, 4346, 4547, 4767, 4880, 4974, 5313, 5397
a.+ dur 4877
a.+ ıçun 3791, 4550, 4725
a.+ içun durur 3928
a.+ ıla 4401, 4616, 4721, 4786, 5516
a.+ la 3737, 4321, 4326, 4339, 4972
a. 3659, 3666, 3764, 3807, 3813, 3837, 3846, 3847, 3881, 3886, 3891, 3899, 4007, 4073, 4174, 4266, 4267, 4302, 4311, 4312, 4322, 4336, 4375, 4391, 4512, 4515, 4561, 4582, 4587, 4605, 4608, 4611, 4656, 4657, 4716, 4733, 4744, 4760, 4789, 4803, 4845, 4942, 4944, 4947, 4955, 4978, 4980, 5060, 5064, 5069, 5083, 5095, 5096, 5102, 5120, 5122, 5124, 5125, 5128, 5133, 5147, 5158, 5167, 5169, 5233, 5235, 5341, 5467, 5496, 5572

aŋ- anmak, hatırlamak, zikretmek
a.- alar 4086
a.- ar 4978, 5485
a.- arlar 4739
a.- arsa 3839
a.- dı 4036, 4799, 4803, 4991, 4992, 4993, 4994, 5542

aŋa ona
a. 3702, 3724, 3731, 3754, 3835, 3844, 3855, 3859, 3872, 3897, 3903, 3919, 3996, 4018, 4052, 4063, 4071, 4082, 4085, 4099, 4100, 4185, 4292, 4294, 4302, 4320, 4374, 4413, 4458, 4479, 4539, 4546, 4559, 4562, 4566, 4593, 4604, 4606, 4610, 4618, 4623, 4629, 4632, 4653, 4660, 4684, 4688, 4695, 4696, 4713, 4745, 4757, 4784, 4787, 4789, 4816, 4852, 4884, 4887, 4893, 4906, 4919, 4945, 4966, 5011, 5051, 5055, 5058, 5067, 5070, 5091, 5105, 5115, 5119, 5132, 5140, 5143, 5144, 5151, 5165, 5201, 5212, 5233, 5237, 5240, 5254, 5272, 5277, 5338, 5343, 5346, 5406, 5407, 5409, 5410, 5411, 5440, 5454, 5472, 5505, 5506, 5569, 5571

aŋıl- anılmak, zikredilmek
a.- a 5400, 5524
a.- dı 4801
a.- up durur 4800
a.- updur 4802
a.- ur 3674, 4909, 5280

aŋla- anlamak
a. 3679, 3703, 3748, 3829, 3831, 3857, 3867, 3947, 3987, 3995, 4017, 4050, 4051, 4070, 4164, 4206, 4225, 4245, 4260, 4269, 4300, 4315, 4317, 4392, 4394,

4422, 4427, 4432, 4434, 4439, 4451, 4605, 4625, 4636, 4644, 4713, 4809, 4827, 4864, 4867, 4985, 4991, 5142, 5171, 5225, 5356, 5384, 5405, 5457, 5459, 5498, 5578, 5584
a.- dı 4623
a.- dum 4162, 4650
a.- ġıl 4123, 4371
a.- r 3989, 4411, 4798
a.- yıcaḳ 4674
a.- yumadı 5086

aŋlayu baḳ- anlamaya çalışmak
a. 4267

ara ara, iki şeyi birbirinden ayıran mesafe
a.+ da 4440, 5581
a.+ dan 4292
a.+ ŋda 4439
a.+ sında 3811

ʿarab dili [Ar.+T.] Arapça krş. *ʿarabī, ʿarabī dil*
ʿa. 4012

ʿarabī [Ar.] Arapça krş. *ʿarab dili, ʿarabī dil*
ʿa.+ dür 4011

ʿarabī dil [Ar.] Arapça krş. *ʿarab dili, ʿarabī*
ʿa.+ den 4010

ʿaraṣāt [Ar.] kıyamet gününde bütün ölülerin dirilerek toplanacağı yer, mahşer yeri
ʿa. 4986
ʿa.+ a 4274, 5416

ʿaraṣāt ehli [Ar.] mahşer yerinde toplananlar
ʿa. 5387, 5394, 5417

ʿaraṣāt-ı ḳıyāmet [Ar.] kıyamet günü
ʿa. 5415

ʿār gel- [Ar.+T.] utanmak
ʿā.- ür 5232

arı temiz, pak
a. 4738

ʿārif [Ar.] irfan sahibi, bilgili
ʿā. 3984, 3989, 4409, 4411, 4412, 4416, 4431, 4798
ʿā.+ inüŋ 4304
ʿā.+ üŋ 4392, 4414

ʿārif-i āteş [Ar.+Far.] ateşin arifi
ʿā.+ i 4427

ʿārif-i ḫāk [Ar.+Far.] toprağın arifi
ʿā.+ i 4422, 4427

ʿārif ol- [Ar.] irfan sahibi, bilgili olmak
ʿā.- mayıcaḳ 3988

arḳa arka, ön karşıtı
a.+ sıla 4039

arḳasın şıġa- sevgi ve şefkat gösterisi olarak birinin sırtını okşamak
a.- dum 4658

arpa arpa
a. 5214

ʿarşa er- [Ar.] arşa ulaşmak
ʿa.- üp durur 3814

ʿarş-ı āʿlā [Ar.] göğün en yüksek tabakası
ʿa.+ ya 3932

art(d) art, arka taraf
a.+ uŋa 4147

artıḳ artık krş. *artuḳ*
a. 3720

artuḳ artık *krş. artıḳ*
a.+ dur 4908

artur- artırmak, çoğaltmak
a.- ur 4084, 4085

ʿarūs [Ar.] düğün
ʿa.+ ı durur 3968

ʿarż et(d)- [Ar.+T.] bir şeyi sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż eyle-, ʿarż it(d)-, ʿarż ḳıl-*
ʿa.- di 4200, 4534
ʿa.- gil 5106
ʿa.- üp 4763

ʿarż eyle- [Ar.+T.] bir şeyi sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż et(d)-, ʿarż it(d)-, ʿarż ḳıl-*
ʿa. 4094, 4316, 4342, 4907
ʿa.- di 4503
ʿa.+ ı e.- düm 4106
ʿa.- yem 4380

ʿarż-ı ḥāl [Ar.] halini, durumunu bildirmek
ʿa.+ i 4833

ʿarż it(d)- [Ar.+T.] bir şeyi sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż et(d)-, ʿarż eyle-, ʿarż ḳıl-*
ʿa.- em 4968
ʿa.- üŋ 3665

ʿarż ḳıl- [Ar.+T.] bir şeyi sunmak, takdim etmek krş. *ʿarż et(d)-, ʿarż eyle-, ʿarż it(d)-*
ʿa.- dı 5149

ʿarż olın- [Ar.+T.] sunulmak, takdim edilmek
ʿa.- dı 4575

arż <u> semā [Ar.] yer ve gök, her yer
a. 4991

aş- asmak
a.- ar 3688, 3833

ʿaṣā [Ar.] asa, değnek
ʿa.- duŋ 4589

āsān [Far.] kolay
ā. 5147

āṯār [Ar.] eserler, bir düşüncenin ya da bir durumun doğurduğu sonuçlar
ā. 4965

aṣḥāb [Ar.] Hz. Muhammed zamanında bulunmuş onu görmüş ve sohbet etme şerefine ermiş kişiler, sahabe
a. 3781, 3888, 4674

aṣ(ı)l kaynak, temel, hakikat
a.+ ı 4311, 4869
a.+ ıla 3979

aṣıl- asılmak
a.- a 5208

aṣılu- asılmış

a.- dur 4318

ʿāṣī [Ar.] başkaldıran, isyankâr
ʿā. 4824
ʿā.+ lere 4627
ʿā.+ leri 4595

ʿāṣīliḳ [Ar.] asilik, isyankârlık
ʿā. 5308

āsitān-ı resūl [Far.] peygamberin eşiği
ā.+ a 4952

aṣlā [Ar.] hiçbir zaman, asla
a. 3891, 4069, 4966, 5114, 5485

aṣl <u> fürūʿ [Ar.] başı ve sonu
a. 4473

āsmān-ı zeyn [Far.+Ar.] süslü gökyüzü
ā. 5063

āsumān [Far.] gökyüzü, felek
ā.+ a 5545
ā.+ da 3910
ā.+ dan 5550

āsumān-ı cihān [Far.] evrenin, dünyanın göğü
ā. 4982

āsumānī [Far.] gökyüzüne ait, gökle ilgili
ā. 4975

āsumān <u> zemīn [Far.] gök ve yer
ā. 5002

ʿāṣıḳ [Ar.] aşırı seven kimse, âşık
ʿā. 4786

ʿāṣıḳ-āne [Ar.+Far.] âşığa yakışır bir şekilde
ʿā. 4349

āşinā [Far.] bildik, tanıdık
ā. 5495
ā.+ yuz 5493, 5507

ʿaṣḳ [Ar.] çok güçlü sevgi, bağlılık
ʿa. 4084, 4489
ʿa.+ <ı> 5508

ʿaṣḳ-bāz ol- [Ar.+T.] aşkla oynayan olmak
ʿa. 3988

ʿaṣk u ṣevḳ [Ar.] aşk ve arzu
ʿa. 4054

āṣūb [Far.] karışıklık
ā.+ ı 4028

at at, binek hayvan
a.+ ına 4489

at- atmak
a.- a 3796
a.- dı 3785
a.- dılar 5409
a.- mak 3789
a.- updı 3791

ata baba
a. 3769, 3775, 3781, 3785, 3793, 3838, 3839, 4948, 5234
a.+ m 3676, 3703
a.+ ŋ 3673, 3675, 3776, 4770
a.+ ŋuŋ 3780
a.+ sı 3837
a.+ sıla 5227
a.+ sımen 4115
a.+ sını 5317

ʿaṭā eyle- [Ar.+T.] bağışlamak, ihsan etmek
ʿa. 5529

ʿaṭaş [Ar.] susuzluk, hararet
ʿa.+ ı 4731

āteş [Far.] ateş
ā. 4411, 4490, 4578, 4582, 4584, 4597, 4598, 4617, 4620, 4622
ā.+ den 4603, 4614, 5196
ā.+ e 4577, 4602, 4611, 5409
ā.+ i 4595
ā.+ ile 4277, 4485
ā.+ inden 5195
ā.+ üŋ 4612

āteş-i ʿaşḳ [Far.+Ar.] aşk ateşi
ā.+ a 4489
ā.+ la 4430

āteş-i dūzaḫ [Far.] cehennem ateşi
ā. 5201, 5509

āteş-i sīne [Far.] gönül ateşi
ā. 3884

āteş-i şerīr [Far.] kıvılcım ateşi
ā. 4277

ʿatīḳ [Ar.] Hz. Ebubekir
ʿa.+ e 4243
ʿa.+ uŋ 5014
ʿa.+ üŋ 4845
ʿa. 5242, 5290

āvāz [Far.] ses, yüksek sesle bağırma
ā.+ ı 4766, 4816
ā. 4820

āvāz er- [Far.+T.] sesin ulaşması
ā.- di 5298

ʿavn [Ar.] yardım
ʿa.+ ı 4590

ʿavn bul- [Ar.+T.] yardım bulmak
ʿa.- ımaz 4541

ʿavrat [Ar.] kadın
ʿa.+ nde 5540

avuc avuç, elin iç kısmı
a.+ umdan 4738

ay ay, Dünya'nın uydusu
a.+ a 4534
a. 4974

ayaġ üstine ḳalḳ- ayağa kalkmak
a.- a 4899

ayaḳ üstine ṭur- ayakta durmak
a.- up 4894

ʿayān [Ar.] açık, belli, aşikâr
ʿa. 3831, 3887, 3947, 4050, 4053, 4164, 4225, 4260, 4392, 4427, 4432, 4644, 4827, 4973, 4985, 4993, 5578, 5584

ʿayān aŋla- [Ar.+T.] açıkça anlamak
ʿa. 3831, 3947, 4050, 4164, 4225, 4260, 4392, 4427, 4432, 4644, 4827, 4985, 5578, 5584

ʿayān bil- [Ar.+T.] açıkça bilmek
ʿa.- eler 3887
ʿa.- ine 4993
ʿa. 4053, 4973

ʿayān et(d)- [Ar.+T.] açıklamak, ortaya koymak krş. *ʿayān eyle-,*

ʿ*ayān it-*
ʿa.- üpdür 4001

ʿayān eyle- [Ar.+T.] açıklamak, ortaya koymak krş. ʿ*ayān et(d)-*, ʿ*ayān it-*
ʿa.- di 5356
ʿa.- ŋ 3924
ʿa. 3726, 3865, 4179, 4180, 4350, 4375, 4554, 5456

ʿayān it- [Ar.+T.] açıklamak, ortaya koymak krş. ʿ*ayān et(d)-*, ʿ*ayān eyle-*
ʿa.- di 5568
ʿa. 3701

ʿayān ol- [Ar.+T.] açık olmak
ʿa.- a 5211
ʿa.- dı 3706, 4172, 4177, 4717, 4764, 5502
ʿa.- madı 3952

ʿayān olın- [Ar.+T.] açık olunmak
ʿa.- a 3704

āyet [Ar.] ayet
ā. 4135, 4137, 4138, 4142, 4172, 4182, 4186, 4404, 4575, 5413
ā.+ de 4147
ā.+ dür 4198
ā.+ i 3921, 4994
ā.+ ini 4194
ā.+ le 4143
ā.+ ler 4138

āyet-i ḳurʾān [Ar.] Kur'an ayeti
ā. 3850, 4135

āyet-i tevrīt [Ar.] Tevrat ayeti
a. 3683

āyīne [Far.] ayna
ā.+ sinde 4307

ʿāyişe [Ar.] Hz. Aişe
ʿā. 5277, 5278, 5286, 5413
ʿā.+ den 3857, 5408
ʿā.+ nüŋ 5286
ʿā.+ yi 5276

ʿayn [Ar.] göz
ʿa.+ ı 4600
ʿa.+ um durur 4605

ʿayn-ı rāḥat [Ar.] rahat gözü
ʿa. 4536

ayrıl- ayrılmak, uzaklaşmak
a.- dum 5550

ayru ayrı
a. 4469

ayru ol- ayrı olmak
a.- dum 5550
a.- maz 4060

ay <u> gün ay ve güneş
a.+ den 3926
a. 3937, 4997

ay <u> güneş ay ve güneş
a.+ i 3933

az az, çok karşıtı
a. 4129, 4131

ʿaẕāb [Ar.] günahkârlara verilecek ceza, eziyet, azap
ʿa. 4742, 4747, 4760, 5265
ʿa.+ da 4756
ʿa.+ ı 3787, 5284
ʿa.+ ın 3773

ʿaẕāb et(d)- [Ar.+T.] azap, eziyet etmek krş. *ʿaẕāb eyle-*
ʿa.- erler 4757
ʿa.- me 5435

ʿaẕāb eyle- [Ar.+T.] azap, eziyet etmek krş. *ʿaẕāb et(d)-*
ʿa.- rler 4728

ʿaẕāb-ı gūr-ı yehūd [Ar.] Yahudi'nin kabir azabı
ʿa. 4939

ʿaẕāb-ı ḳabr [Ar.] kabir azabı
ʿa. 3860

ʿaẕāb-ı nīrān [Ar.] cehennem azabı
ʿa.+ ı 5253

ʿaẕāb ol- [Ar.+T.] azap, eziyet olmak
ʿa.- madı 3774

ʿaẕāb <u> ʿiḳāb [Ar.] azap ve eziyet
ʿa. 4549

ʿaẕāb ver- [Ar.+T.] azap, eziyet vermek
ʿa.- di 4755

āzāde [Far.] hür, serbest
ā. 4413

āzād ḳıl- [Far.+T.] serbest, özgür bırakmak
ā. 5434

āzād ol- [Far.+T.] serbest, özgür olmak
ā.- a 4819, 5195

azarla- birini sert ve kırıcı bir şekilde uyarmak, paylamak, çıkışmak
a.- ya 5215

azarlan- biri tarafından azar işitmek, paylanmak
a.- an 5234

ʿaẓīm [Ar.] büyük, ulu
ʿa. 5061, 5219

ʿazīz [Ar.] yüce, değerli, kıymetli
ʿa.+ üŋ 4852
ʿa. 4878, 5128

ʿazze ve cell [Ar.] Allah isminden sonra "aziz ve şanı yüce olsun" anlamında kullanılır
ʿa. 3794, 5117, 5351

B

bāb [Ar.] kapı
b. 3711, 3991
b.+ a 4954
b.+ ıla 4869

baba baba
b. 3782

bāb-ı aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet'in kapısı
b.+ de 4951

bāb-ı cinān [Ar.] cennetlerin kapısı
b. 3760

bāb-ı raḥmet [Ar.] rahmet kapısı
b.+ durur 3762

bāb-ı reyyān [Ar.] cennette bulunan kapılardan biri

b.+ dan 3761

bāb-ı rıḍvan [Ar.] cennette bulunan kapılardan biri
b.+ dur 3765

bāb-ı siyāḥ [Ar.] cennette bulunan kapılardan biri
b.+ durur 3763

bāb-ı teslīm [Ar.] cennette bulunan kapılardan biri
b. 3763

bāb-ı ümmet [Ar.] cennette bulunan kapılardan biri
b.+ durur 3766

bāb-ı zilʿa [Ar.] cennette bulunan kapılardan biri
b.+ dur 3764

bābu'l-lāh [Ar.] Allah'ın kapısı
b. 3762

bād [Far.] rüzgâr, yel
b. 4410, 4418, 4420, 4490, 4500, 4503, 4511, 4515, 4516, 4521, 4569, 4576, 4814
b.+ a 4498
b.+ idi 4530
b.+ ıla 4665
b.+ uŋ 4505
b.+ üm 4500

baʿdehu [Ar.] ondan sonra, daha sonra
b. 4462, 5016

bād-ı ʿārif [Far.+Ar.] arifin rüzgarı
b. 4415

bād-ı cinān [Far.+Ar.] cennetlerin rüzgarı
b. 4518

bād-ı ḫāḳ [Far.] Dünya'nın rüzgârı
b. 4510

bād-ı nā-ḫōş [Far.] hoş olmayanın rüzgarı
b. 4416

bād-ı raḥmet ol- [Far.+Ar.+T.] rahmetin rüzgarı olmak
b.- up 4519

bā-fer [Far.] sevinçli
b. 4261, 4463

baġır göğüs, ciğer
b.+ ınuŋ 4691

baġışla- bağışlamak, affetmek, ihsan vermek
b.- duḳ 5437
b.- r 5374
b.- ya 4213, 4217

baġışlan- bağışlanmak
b.- a 4943

baġla- bağlamak; oluşturmak, hasıl etmek; alıkoymak
b.- mış 5529
b.- mışam 5591
b.- mışdı 5498
b.- ya 5214
b.- yup 5472

baġlu bağlı, bağlanmış durumda
b. 4727
b.+ dur 5486

bahār-veş [Far.] bahar gibi
b. 5591

baḫçe [Far.] bahçe
b.+ ler 5036

baḥr [Ar.] deniz
b.+ e 4834

baḫş [Ar.] verme, bağış, ihsan
b.+ a 4102
b.+ da 4212
b.+ ın 4212

baḫş et(d)- [Ar.+T.] vermek, bağışlamak krş. *baḫş eyle-, baḫş it(d)-, baḫş ḳıl-*
b.- üŋ 3970

baḫş eyle- [Ar.+T.] vermek, bağışlamak krş. *baḫş et(d)-, baḫş it(d)-, baḫş ḳıl-*
b.- di 4612
b.- ye 4233

baḫşiş [Far.] armağan, hediye, ihsan
b. 3895

baḫşiş eyle- [Far.+T.] armağan etmek, hediye etmek krş. *baḫşiş it(d)-*
b.- di 4824
b.- ye 4218

baḫşiş it(d)- [Far.+T.] armağan etmek, hediye etmek *krş. baḫşiş eyle-*
b.- e 4214

baḫş it(d)- [Ar.+T.] vermek, bağışlamak krş. *baḫş et(d)-, baḫş eyle-, baḫş ḳıl-*
b.- e 5185
b.- em 5525
b.- er 4212

baḫş ḳıl- [Ar.+T.] vermek, bağışlamak krş. *baḫş et(d)-, baḫş eyle-, baḫş eyle-*
b. 3893

baḫş ol- [Ar.+T.] verilmek, bağışlanmak
b.- ur 3846

baḫt-ı saʿīd [Far.+Ar.] açık baht
b. 4181

baʿīd [Ar.] uzak
b.+ durur 5325

baḳ- bakmak
b.- a 4629
b.- dı 4808
b.- ma 5233
b.- madın 4960
b.- madı 4888
b.- sa 4628, 5123

bāk eyle- [Far.+T.] korkmak, çekinmek
b.-me 4278, 4525

baḳıyye-i şerbet [Ar.] şerbetin artakalanı
b. 5189

bāḳī [Ar.] ebedi, sonsuz, kalıcı
b.+ si 5186
b.+ sin 3928
b. 3962

baḳīʿ [Ar.] Medine'de bulunan mezarlık
b. 5241, 5243, 5259

b.+ de 5245
b.+ e 5247, 5258, 5262, 5264, 5291

bāḳī eyle- [Ar.+T.] ebedi etmek, sonsuz etmek
b.- sün 5600

bāḳī-yi şerbet[Ar.] şerbetin artakalanı
b.+ i 5191

bālā [Far.] yüksek, yüce
b. 4666

balıḳ balık
b. 4859, 4862, 4870
b.+ ı 4858

bāliġ ol- [Ar.] çocukluktan çıkıp ergin duruma gelmek
b.- ıcaġaz 3822

bang-ı namāz et- [Far.] ezan okumak
b.- di 5100

bā-nīrān [Far.] cehennem ile
b.- a 4235

baŋa bana
b. 3681, 3684, 3719, 3806, 3859, 3893, 3980, 4009, 4048, 4094, 4136, 4163, 4244, 4247, 4285, 4291, 4323, 4342, 4437, 4465, 4469, 4490, 4502, 4503, 4524, 4553, 4583, 4742, 4784, 4804, 4808, 4826, 4833, 4873, 4875, 4907, 5070, 5071, 5232, 5272, 5283, 5473, 5529

bārī 1 [Ar.] Allah
b. 4158, 4201, 4608, 4842, 4900, 4992, 5543

bārī 2 [Far.] bari, hiç olmazsa
b. 3687, 3844, 4648, 4743, 4841, 4842, 5102, 5129, 5442

barmaḳ parmak
b. 5126
b.+ ı 5131
b.+ ın 5384
b.+ ında 5127, 5381
b.+ ından 5379
b.+ <ı> 5385

baş- basmak
b.- a 3822
b.- up 3688

başar [Ar.] göz
b. 4629
b.+ ı 4521

başra Irak'ta bir şehir
b.+ nuŋ 3874

basţ et- [Ar.] uzun uzadıya anlatmak
b.- üpven 5594

basţ it(d)- [Ar.+T.] uzun uzadıya anlatmak
b.- em 4342

baş baş
b. 4416
b.+ a 3775
b.+ adur 5161
b.+ ı 3747, 3785, 3902, 4015, 4112, 4250, 4691
b.+ ın 3964, 5286, 5331
b.+ ına 4539, 5544
b.+ larına 4622
b.+ um 4741

b.+ uŋa 5547
b.+ unda 4251
b.+ uŋı 3777
b.+ uŋuza 5548

baş getür- başını kaldırmak, meydana çıkmak
b.- sinler 4930

başka başka başka başka
b. 3718

baş ḳaldur- isyan etmek, karşı gelmek
b. 4416

baş ḳo- can feda etmeye razı olmak, saygıyla baş eğmek
b.- r 3819

baş ḳurtar- tehlikeyi savuşturmak, cezadan kurtulmak
b.- a 3956

başla- başlamak
b.- dı 5342
b.- r 3830
b. 3733

bāṭın [Ar.] iç, içte gizli olan, gizli
b.+ ıla 4303
b.+ ın 5410
b.+ uŋdan 4841

baṭ(ı)n [Ar.] karın
b.+ ı 4871
b.+ ın 4877
b.+ uŋ 4871
b.+ uŋda 4879

bāṭın-ı āteş [Ar.+Far.] ateşin içi
b.+ e 4581

batman miktarı yer yer 2,5 kg. ile 10 kg. arasında değişen eski bir ağırlık ölçüsü
b.+ ıdı 4314

bā-yaḳīn-i kāmil [Far.+Ar.] tam, eksiksiz bilgi ile
b. 4236

bāyezīd ḫān bin meḥemmed ḫān II. Bayezid
b. 5598

bāyezīd-i bisṭāmī büyük tasavvuf âlimlerinden birisi krş. *pīr-i bisṭām*
b. 4062, 4378

bāz [Ar.] geri, tekrar
b. 4436

bāzār it (d)- [Far.+T.] alışveriş yapmak
b.- e 5506

baʿżı [Ar.] bazı, kimi
b.+ lar 4336, 4337

bāzū [Far.] pazı, kolun dirsekle omuz arasındaki kısmı
b.+ da 5529
b.+ sında 5482, 5486
b. 5503

bāzū-bend et-[Far.+T.] içinde muska veya yazılı bir sure bulunan kol bağını yapmak
b.- di 5472

be-cinān [Far.+Ar.] cennetlere
b. 3761

bed [Far.] kötü, fena
b. 3848, 5003, 5210
b.+ i 4362

bedel [Ar.] bir şeyin yerine verilen şey, karşılık
b.+ i 4294

beden [Ar.] vücut
b. 4731

bed-ḥālāt [Far.+Ar.] kötü hâller
b. 4986

bed-ḫū ol- [Far.+T.] kötü huylu olmak
b.- dı 5310

bedīd ol- [Far.+T.] belli, açık, aşikâr olmak
b.- dı 4181, 5436

bed-kār [Far.] kötü iş
b.+ ı 3687, 3844

bed-kelām [Far.+Ar.] kötü söz
b.+ ıla 4981

bed-nām [Far.] kötü şöhret
b. 4353

bedr [Ar.] Bedir kuyusu
b. 4520

bed-süḫān [Far.] kötü söz
b. 4983

bed süḫan söyle- [Far.+T.] kötü söz söylemek
b.- ye 4977

bed-ter [Far.] daha kötü, berbat
b.+ in 4204

bed-ter it(d)- [Far.+T.] berbat etmek
b.- em 5432

be-faẓl-ı rabbü'l-enām [Far.+Ar.] bütün yaratılmışların rabbinin fazileti ile
b. 5595

beg bey
b.+ leridür 5365

be-gāyet [Far.+Ar.] son derece, pek çok, aşırı
b. 4783

be-gū söyleyen
b. 5333

beg ü paşa bey ve paşa
b.+ yı 3687

behişt [Far.] cennet
b. 4509, 4605, 4611
b.+ e 5167, 5551
b.+ edür 4397
b.+ ten 5548

behiştī [Far.] cennete ait, cennetlik
b. 5490

behişt-i ṣānī [Far.] ikinci cennet
b.+ dür 4560

be-ḥürmet-i īn [Far.+Ar.] bu hürmet ile
b. 5473

be-ʿizz-i maʿbūdī [Far.+Ar.] Allah'ın yüceliği, büyüklüğü ile

b. 4719

bek sağlam, güçlü, sabit
b. 3818
b.+ li 3743

be-kām ol- [Far.+T.] isteğine kavuşmak, mesut olmak
b.- a 4079

belā [Ar.] güç durum, afet, musibet
b.+ ya 4741
b. 4040

belʿam-ı bāʿūr [Ar.] Hz. Musa zamanında yaşayan ve ebedi cehennemde kalacağı söylenen kişi
b. 4572

belī [Ar.] evet, peki, hay hay
b. 4745

belḳīs Hz. Süleyman'ın hüdhüdle haber göndererek hak yola girmesini istediği Seba melikesi
b.+ a 4171

belür- meydana çıkmak, belirmek
b.- mezdi 4080

be-māyeʾ [Far.] öz, cevher ile
b. 5063

ben ben
b. 3665, 3678, 3690, 3697, 3717, 3978, 4009, 4100, 4103, 4104, 4115, 4142, 4150, 4151, 4191, 4220, 4222, 4257, 4263, 4276, 4292, 4293, 4312, 4345, 4371, 4386, 4464, 4469, 4486, 4525, 4578, 4582, 4606, 4651, 4660, 4700, 4740, 4741, 4743, 4744, 4751, 4756, 4778, 4796, 4817, 4818, 4825, 4837, 4867, 4889, 4959, 4960, 4968, 4969, 5105, 5148, 5168, 5223, 5237, 5288, 5297, 5299, 5300, 5314, 5315, 5326, 5337, 5346, 5349, 5350, 5452, 5455, 5522, 5528, 5530, 5550, 5551, 5556, 5559, 5562, 5566
b.+ den 3720, 4592, 4780, 5178, 5554, 5555
b.+ düm 5562
b.+ i 3894, 4458, 4467, 4496, 4499, 4579, 4734, 4812, 4814, 5299, 5329, 5344, 5552, 5555
b.+ idüm 5172
b.+ üm 3698, 4777, 4869, 4879, 5152, 5281, 5517
b.+ ümiçün 4819
b.+ ümle 5553
b.+ ven 4696
b.+ venin 4499

benān-ı müsebbiḥa [Ar.] Allah'ı tesbih eden parmaklar
b. 5380

bencileyin benim gibi
b. 5151

bende [Far.] kul köle
b. 3751, 3759, 3822, 4263, 4275, 4683, 4699, 4896, 4915, 5147, 5154, 5163, 5164, 5198, 5251, 5378, 5379, 5382
b.+ m 4256
b.+ ŋem 4486
b.+ nüŋ 3750
b.+ sine 4899

bendegān [Far.] kullar, köleler
b. 5197

bende-i ʿazīz [Far.+Ar.] yüce, kıymetli kul
b.+ ümsin 4591

bende-i ḫāṣṣ [Far.+Ar.] seçkin, özel kul
b.+ ıduġum 4491

bende-i raḥīm [Far.+Ar.] merhametli Allah'ın kulu
b. 3745

bend-i bāzū [Far.] koldaki bağ
b.+ da 5491

bend ol- [Far.] bağ olmak, engel olmak
b.- maz 4413

bend ur- [Far.] sıkıca bağlamak
b.- uban 4728

benī ādem [Ar.] ademoğulları, insanlar
b. 4872

benī isrāyil [Ar.] İsrailoğulları
b. 4710

bensüz bensiz, ben olmadan
b.+ ün 4468, 4471

benüm benim
b.+ le 4636
b. 4100, 4213, 4265, 4276, 4580, 4583

beŋ(i)z yüz, yüzün rengi
b.+ i 4732, 5408

beŋze- benzemek
b.- dügi 4412, 5161

ber [Ar.] hayır sahibi kişiler
b.+ e 3896

berāber [Far.] birlikte
b. 4795

berāber ol- [Far.] birlikte olmak
b.- a 5184

be-rāh [Far.] yola
b. 4812

be-raḫş [Far.] gösterişli güzel at ile b. 5185

ber-bād [Far.] berbat, kötü, fena
b. 5294

berekāt [Ar.] bereketler, bolluklar
b. 4425
b.+ ıla 3742, 4830, 5503

berekāt-ı be-dest-i peyġamber [Ar.] peygamberin elinin bereketi
b. 3787

berekāt-ı dü-ḳaṭre-i maḥmūd [Ar.] Hz. Muhammet'in (gözlerinden süzülen) iki damla yaşın bereketi
b. 3773

berekāt-ı eyü ʿamel [Ar.] iyi amelin bereketi
b. 3845

berg-i sebz [Far.] yeşil yaprak
b.+ i 3815

berg-i ṭūbā [Far.+Ar.] Tuba ağacının

yaprağı
b.+ yı 5468

berg <ü> bār [Far.] yaprak ve meyve
b.+ ını 5467

ber-ḳarār ol- [Far.+Ar.+T.] aynı durumda, aynı kararda olmak
b.- sun 5263

bernā [Far.] genç, delikanlı
b. 4655, 4685, 4699
b.+ nuŋ 4656

ber-pā [Far.] ayakta, ayak üstünde duran, yıkılmamış
b. 5445

berr [Ar.] ihsan eden, hataları bağışlayan Allah
b. 3693
b.+ den 3896

berrāḳ [Ar.] duru, temiz
b. 4730

ber-ser [Far.] baş üstünde
b. 3745

berü gel- yaklaşmak, bu tarafa gelmek
b. 4472

bes [Far.] şimdi, o hâlde, öyle ise; sonra, ondan sonra; hasılı; ne zaman ki; işte
b. 3658, 3682, 3700, 3744, 3754, 3768, 3776, 3781, 3785, 3821, 3863, 3921, 3934, 3941, 3974, 4024, 4063, 4108, 4175, 4177, 4178, 4224, 4238, 4288, 4297, 4324, 4346, 4358, 4445, 4465, 4577, 4585, 4646, 4660, 4680, 4689, 4760, 4774, 4790, 4792, 4793, 4807, 4815, 4844, 4922, 4925, 4939, 4978, 5028, 5075, 5099, 5100, 5109, 5137, 5154, 5167, 5189, 5197, 5200, 5216, 5259, 5271, 5278, 5285, 5288, 5292, 5330, 5332, 5338, 5342, 5378, 5397, 5417, 5446, 5468, 5523, 5534, 5545, 5560

be-ṣafā [Far.+Ar.] sefa ile
b. 4452

be-sāyeʾ [Far.] gölge ile
b. 5063

be-ser [Far.] baş üstüne
b. 5588

besmele [Ar.] besmele
b. 3725, 3733, 3754, 3755, 4177
b.+ nüŋ 3742
b.+ yle 3741

be-sūy-ı cinān [Far.+Ar.] cennetler tarafına
b. 5464

be-sūy-ı ṣaḥrā [Far.+Ar.] kır, ova tarafına
b.+ ya 4645

beşāşet [Ar.] güler yüzlülük
b.+ ile 4577

beş biŋ beş bin
b. 4804

be-şehr-i ḥarīş [Far.+Ar.]

hırslının şehrini tarafına
b. 3714

beşer [Ar.] insan
b. 4629

beşinci beşinci
b. 5208

bet [Far.] kötü, fena
b.+ di 4723

betini yüz, çehre
b.+ ini 4611

beyān et(d)- [Ar.+T.] açıklamak, anlatmak, bildirmek krş. *beyān eyle-, beyān it(d)-, beyān ḳıl-*
b. 3701, 4759
b.- di 4045, 4255, 4350
b.- em 5012
b.- üpdür 4001

beyān eyle- [Ar.+Tr] açıklamak, anlatmak, bildirmek krş. *beyān et(d)-, beyān it(d)-, beyān ḳıl-*
b. 3673, 3675, 3726, 3805, 3865, 3903, 4179, 4180, 4221, 4268, 4287, 4368, 4375, 4475, 4554, 4563, 4617, 5104, 5175, 5176, 5456
b.- ŋ 3925
b.- yem 4313

beyān it(d)- [Ar.+T.] açıklamak, anlatmak, bildirmek krş. *beyān et(d)-, beyān eyle-, beyān ḳıl-*
b.- e 4310, 4354, 4355

beyān ḳıl- [Ar.+T.] açıklamak, anlatmak, bildirmek krş. *beyān et(d)-, beyān eyle-, beyān it(d)-*
b. 3870, 4829

beyān ol- [Ar.+T.] açıklanmak, ifade edilmek
b.- a 4076

beyān olın- [Ar.+T.] açıklanılmak, ifade edilmek
b.- a 3704

böyle böyle
b. 3663, 3721, 3724, 3873, 3874, 4085, 4088, 4200, 4239, 4508, 4551, 4744, 4772, 4812, 4825, 5088, 5135, 5323, 5450
b.+ dür 3660, 3664, 3952

beyt [Ar.] ev, mesken
b.+ e 5233

beytü'l-muḳaddes [Ar.] Mescid-i Aksa
b.+ e 5171

beze- süslemek, donatmak
b. 4148
b.- di 5353, 5359
b.- dük 3893
b.- mişdür 5354, 5355, 5357, 5358

bezek süs
b.+ leridür 5365

bezen- süslenmek, donanmak
b.- üpdurur 5361

beẕl ḳıl- [Ar.+T.] esirgemeden bol bol vermek
b. 5040

bī-bāk [Far.] korkmayan, çekinmeyen

b. 5252

bicer- becermek
b.- imezem 4118

bī-çūn [Far.] emsalsiz, eşsiz
b. 4202, 4906, 5362
b.+ ı 4307

bīdār [Far.] uyanık
b. 4765

bīdār ol- [Far.+T.] uyanık olmak
b. 4061

bidāyet [Ar.] başlangıç, başlama
b. 4186

bī-dīn [Far.+Ar.] dinsiz, inançsız
b. 5226

bīgāne [Far.] yabancı, tanıdık olmayan
b. 5495, 5506

bīgāne ol- [Far.+T.] yabancı olmak
b.- dı 5489
b.- mışıdı 5483

bih [Far.] iyi
b.+ dür 3812

bī-ḥad [Far.+Ar.] adsiz, sınırsız
b. 3771

bī-hūş [Far.] şaşkın, sersem
b. 5116

bī-hūş ol- [Far.+Ar.+T.] şaşkın, sersem olmak
b.- alar 5423

bīḫ <ü> bün [Far.] kök ve temel
b.+ den 5130

bī-ʿilāc ol- [Far.+Ar.+T.] ilaçsız olmak
b.- a 5209

bikr [Ar.] yeni, ilk, el değmemiş
b.+ i 4854

bil- bilmek
b. 3664, 3691, 3702, 3716, 3728, 3742, 3750, 3778, 3792, 3796, 3797, 3807, 3811, 3817, 3860, 3867, 3868, 3928, 3953, 3957, 4012, 4014, 4050, 4053, 4058, 4068, 4069, 4098, 4100, 4105, 4144, 4201, 4223, 4242, 4295, 4315, 4330, 4337, 4346, 4391, 4392, 4414, 4419, 4420, 4507, 4513, 4604, 4606, 4630, 4638, 4657, 4696, 4705, 4794, 4802, 4809, 4816, 4821, 4831, 4916, 4932, 4934, 4973, 4975, 4999, 5013, 5033, 5042, 5048, 5060, 5065, 5082, 5098, 5112, 5135, 5176, 5188, 5208, 5218, 5298, 5310, 5320, 5349, 5351, 5358, 5359, 5452, 5461, 5568, 5578
b.- di 3989, 4194, 4227, 4576, 4865
b.- dük 3669
b.- düm 3976, 4504
b.- düŋ 3767, 3798, 4427, 4458, 4569, 4718
b.- e 3866, 4293
b.- eler 3887, 5387, 5388, 5417
b.- elüm 3701, 3865, 3871, 3901, 3979, 3994, 4107, 4167, 4322, 4327, 4752, 5029, 5159, 5175, 5324
b.- em 3657, 4126, 4181, 4491, 4585, 4685, 5279, 5346

b.- ene 4082
b.-e sen 3866
b.- esin 3809, 3930, 3990, 5277, 5316, 5445
b.- eyem 5455
b.- eyin 3697, 3726, 3929, 4187, 4377, 4502, 4819, 5300
b.- gil 3677, 3815, 3873, 4318, 4396, 4411, 4699, 4822, 5043, 5345
b.- medi 5085
b.- mek gerekim 3935
b.- mez 4116, 4152, 4225, 4711
b.- mezem 4220, 4222, 5273, 5296, 5299
b.- mezsin 3990
b.- miş 5586
b.- mişem 4799
b.- üben 5148, 5347
b.- üŋ 5129, 5213, 5526
b.- üp 5045
b.- ür 3663, 4165, 4220, 4296, 4410, 4419, 4714, 4823
b.- ürem 4868
b.- ürler 4710
b.- ürsin 4707, 4796

bildür- bildirmek
b. 4009, 4910
b.- di 4328, 4458
b.- em 3984, 4445, 4446, 4480
b.- sün 3850
b.- üp 4448, 5502
b.- ür 4133

bile 1: birlikte, beraber
b. 3819, 4077, 4453, 4920, 5172
b.+ dür 4078, 4786
b.+ ye 4477
b.+ yidi 3842

bile 2: bile, de, dahi
b. 3831, 4629

bile- bilemek, keskinleştirmek
b.- yüp 5515

bilece birlikte, beraber
b. 5506

bile ol- birlikte olmak
b.- sa 5504

bilesince onun beraberinde, yanında olarak
b. 3818, 4208, 4209

bilin- bilinmek
b.- di 3661, 3684, 3708, 4262, 5592
b.- e 3694, 3698, 3987, 4226, 4246, 4268, 4316, 4341, 4367, 4395, 4473, 4543, 4993, 4994, 5542
b.- mez 3988
b.- ür 3820
b.- ürler 3664

bilīs [Ar.] şeytan krş. *iblīs*
b. 5476, 5489, 5545, 5547
b.+ i 5512
b.+ ise 5485

bilīs-i laʿīn [Ar.] lanetlenmiş şeytan
b. 5466, 5483

bi'l-lāhi [Ar.] "Allah için, Allah hakkı için" anlamındaki yemin sözü
b. 4860

bilmiş ol- bilmiş olmak
b. 4091

bilü ol- bilir olmak krş. *bilür ol-*
b. 5077

bilür ol- bilir olmak krş. *bilü ol-*
b.- a 3729

bīm [Far.] korku
b. 3876

bīmār [Far.] hasta
b. 4111

bīmār ol- [Far.+T.] hasta olmak
b.- alı 4114

bīm çek- [Far.+T.] korku yaşamak
b.- medi 4810

bin- binmek
b.- üben 4464

bī-namāz [Far.+Ar.] namazsız
b. 5229, 5235, 5336

bī-namāz ol- [Far.+Ar.+T.] namazsız olmak
b.- ma 5339

bī-nifāḳ ol- [Far.+Ar.+T.] şüphesiz olmak
b.- ur 4421

biŋ bin
b. 4106, 4250, 4252, 5116, 5126, 5127, 5156, 5510

biŋ biŋ bin bin, binlerce
b. 3969

biŋ bir bin bir, pek çok, çok sayıda
b. 4253

biŋ ṭoḳuz yüz bin dokuz yüz
b. 4697

bir bir
b. 3659, 3667, 3672, 3679, 3695, 3699, 3700, 3703, 3707, 3730, 3738, 3796, 3798, 3806, 3809, 3810, 3817, 3819, 3831, 3835, 3868, 3875, 3876, 3891, 3912, 3913, 3921, 3951, 3985, 3986, 3991, 4021, 4046, 4048, 4059, 4073, 4080, 4106, 4110, 4111, 4112, 4132, 4160, 4161, 4170, 4207, 4212, 4228, 4244, 4248, 4250, 4265, 4270, 4290, 4305, 4309, 4331, 4350, 4358, 4393, 4394, 4408, 4424, 4434, 4451, 4453, 4460, 4461, 4466, 4478, 4493, 4506, 4630, 4632, 4644, 4645, 4647, 4652, 4653, 4669, 4677, 4680, 4681, 4682, 4698, 4706, 4713, 4726, 4727, 4729, 4730, 4772, 4788, 4791, 4820, 4835, 4836, 4842, 4845, 4851, 4865, 4885, 4886, 4893, 4906, 4907, 4932, 4933, 4936, 4942, 4968, 4972, 4974, 4975, 4977, 4979, 4981, 4992, 4993, 4994, 5004, 5046, 5050, 5074, 5094, 5101, 5108, 5110, 5119, 5120, 5127, 5136, 5142, 5148, 5177, 5198, 5204, 5208, 5217, 5235, 5239, 5246, 5262, 5264, 5289, 5302, 5304, 5307, 5323, 5340, 5348, 5369, 5439, 5453, 5478, 5518, 5546, 5547, 5564, 5602, 5603
b.+ durur 4306, 4914
b.+ e 4139, 4146
b.+ in 3824
b.+ ine 4144

biʾr [Ar.] kuyu
b.+ in 4520

birāhim-i edhem sufi, muhaddis bir evliya
b. 4369

birāhīm peyember-i dānā [Ar.+Far.] bilgili İbrahim Peygamber
b. 5569

birāhim-veş [Ar.+Far.] Hz. İbrahim gibi
b. 4620

birāẕer [Far.] birader, erkek kardeş
b. 4846
b.+ üm 4698

bir bir bir bir, tek tek
b.+ 3696, 3805, 3995,

bire bir ol- bire bir olmak, bire karşılık bir olmak
b.- ur 4139

biri biri
b.+ ne 3661, 4425, 4528
b.+ si 3662, 3748, 3750, 3763, 3764, 3821, 3943, 4410, 4532, 4600, 4938
b.+ sidür 3662
b.+ sine 4352
b. 3685, 3743, 3748, 3749, 3750, 3762, 3763, 3765, 3943, 4054, 4055, 4057, 4236, 4248, 4399, 4410, 4411, 4532, 4600, 4747, 4898, 5199, 5227

biri biri birbiri, karşılıklı olarak biri öteki
b. 5584
b.+ le 3842
b.+ ne 4056
b.+ ni 3663
b.+ nüŋ 4055

birle ile
b. 3718, 3733, 3910, 4077, 4078, 4120, 4235, 4275, 4330, 4366, 4396, 4398, 4400, 4529, 4574, 4576, 4613, 4626, 4652, 4658, 4800, 4827, 4831, 4836, 4852, 5017, 5030, 5117, 5141, 5177, 5293, 5321, 5359, 5414

bir niçe bir hayli, birçok
b.+ ler 3907
b. 3681, 3781, 4806

bī-ṣavāb ol- [Far.+Ar.+T.] sevapsız olmak
b.- a 5249

bi'smi'l-lāh [Ar.] besmele
b. 3756

bist-hezār [Far.] yirmi bin
b. 4801

bisyār [Far.] çok
b. 5345, 5474

bisyār ol- [Far.+T.] çok olmak
ʿu.- ur 4515

bī-şek [Far.+Ar.] şüphesiz
b. 5110

bit- bitmek
b.- di 4521
b.- en 3967
b.- er 3966
b.- üp 3811

bī-taḥḳīḳ [Far.+Ar.] araştırmadan, soruşturmadan
b. 5084

biti- nasip olmak, kısmet olmak
b.- di 3860

bitür- bitirmek
b. 5290
b.- e 5020
b.- elüm 5290
b.- ür 5095

biz biz
b. 3689, 3703, 3919, 3926, 4751, 4752, 4753, 4761, 4886, 5493, 5507
b.+ de 3686, 5565
b.+ den 4990, 5435
b.+ e 3669, 3994, 4369, 4375, 4387, 4563, 4619, 5330, 5391, 5509, 5513, 5564
b.+ i 3926, 3944, 4866, 4890, 4891, 4988, 5041, 5510
b.+ ler 5421
b.+ lere 3675, 3851, 4268, 5135, 5418
b.+ leri 4340
b.+ üm 3692
b.+ ümle 4453
b.+ üz 3930

bī-zār ol- [Far.+T.] bıkmak, usanmak
b.- alar 4997

bi'ẕ-ẕāt [Ar.] bizzat, kendi, şahsen
b. 4306, 4990, 5424

boġaz boğaz, boyun
b.+ ına 4682

bol bol, çok
b. 5140, 5537

borç(c) borç
b.+ ı 5219

borç vir- borç vermek
b.- mek 5219

boy(ı)n boyun
b.+ ına 3833, 5508
b.+ ında 4974

boz- bozmak
b.- duŋ 4690

bölük bölük, bir bütünün parçası
b.+ e 5238
b.+ ine 5226
b. 5226

böyle böyle
b. 3663, 3721, 3724, 3784, 3873, 3874, 4085, 4088, 4200, 4239, 4508, 4551, 4744, 4772, 4812, 4825, 5088, 5135, 5167, 5323, 5450
b.+ dür 3660, 3664, 3952, 4570

böyle böyle böyle böyle
b. 4263

bu bu
b. 3657, 3660, 3671, 3678, 3680, 3692, 3694, 3701, 3702, 3710, 3717, 3721, 3734, 3739, 3767, 3776, 3778, 3798, 3799, 3806, 3808, 3809, 3828, 3834, 3847, 3854, 3866, 3871, 3873, 3877, 3892, 3896, 3901, 3907, 3909, 3911, 3916, 3923, 3924, 3925,

3927, 3928, 3929, 3939, 3942, 3944, 3946, 3950, 3952, 3953, 3955, 3957, 3965, 3967, 3968, 3976, 3979, 3982, 3993, 3997, 4009, 4023, 4031, 4050, 4063, 4070, 4072, 4076, 4089, 4098, 4114, 4118, 4126, 4127, 4128, 4138, 4152, 4163, 4164, 4183, 4189, 4191, 4194, 4195, 4198, 4199, 4207, 4212, 4213, 4219, 4225, 4226, 4239, 4256, 4262, 4266, 4268, 4282, 4294, 4300, 4308, 4309, 4313, 4318, 4319, 4327, 4341, 4348, 4361, 4369, 4371, 4380, 4384, 4406, 4409, 4411, 4431, 4432, 4444, 4450, 4454, 4457, 4472, 4473, 4475, 4501, 4502, 4516, 4522, 4528, 4543, 4563, 4569, 4583, 4591, 4632, 4635, 4652, 4653, 4655, 4657, 4684, 4687, 4692, 4693, 4697, 4720, 4733, 4741, 4745, 4752, 4753, 4754, 4761, 4768, 4769, 4774, 4776, 4777, 4785, 4789, 4810, 4829, 4831, 4850, 4865, 4867, 4886, 4891, 4895, 4896, 4904, 4907, 4913, 4930, 4935, 4941, 4956, 4957, 4959, 4963, 4967, 4970, 4971, 4976, 4983, 4984, 4990, 4995, 5008, 5012, 5029, 5072, 5091, 5098, 5106, 5113, 5138, 5165, 5170, 5190, 5202, 5232, 5241, 5248, 5250, 5265, 5267, 5268, 5273, 5281, 5282, 5283, 5287, 5289, 5297, 5300, 5309, 5310, 5316, 5319, 5325, 5327, 5329, 5330, 5339, 5348, 5351, 5360, 5363, 5373, 5389, 5394, 5397, 5404, 5415, 5419, 5421, 5427, 5431, 5444, 5445, 5450, 5455, 5479, 5494, 5501, 5511, 5516, 5518, 5520, 5528, 5535, 5539, 5540, 5546, 5551, 5554, 5566, 5581, 5585, 5588, 5589, 5592, 5595, 5601, 5603

b.+ dur 4412, 4564

b.+ durur 4007

b.+ ŋa 4113, 4115

b.+ nda 3903, 4179, 4186, 4328, 4468, 5025, 5104, 5159, 5249, 5478, 5588

b.+ nı 3926, 4094, 4165

b.+ nuŋ ıçun 4550

b.+ yıdı 5577

bū bekr [Ar.] Hz. Ebubekir

b. 3670, 4167, 4195, 4197, 5287, 5572, 5573

b.+ e 4511, 4513

b.+ le 5044, 5291

b.+ üŋ 4932

bū bekr-i beşīr [Ar.] Hz. Ebubekir

b. 3676

buʿd [Ar.] uzaklık

b. 4292

budaḳ dal

b.+ ları 3826

b. 3810

buġday buğday

b.+ ı 5214

buhrān çek- [Ar.+T.] sıkıntı çekmek

b.- eydi 3881

bū hureyre [Ar.] bir sahabe

b.+ den 4912

bul- bulmak

b. 3713, 3715, 4131, 4144
b.- a 4281, 4424, 4494, 5183, 5203, 5259
b.- asın 5401
b.- dı 4042, 4616, 4633, 4655, 4824, 5295
b.- duḳ 3668, 3712
b.- duḳda 5089
b.- dum 4677
b.- duŋ 5136
b.- mamışdur 4391
b.- mayadı 5443
b.- mışıdı 4390
b.- sa gerek 4149
b.- up 4209, 4240, 4549, 5035
b.- updur 5042
b.- ur 4139, 4423, 4597, 5052, 5158, 5275, 5377
b.- urduḳ 3875

bular bunlar
b.+ dan 4491
b.+ dur 5395
b.+ ı 5180
b.+ uŋ 5049

bulın- bulunmak
b.- ısar durur 5494
b.- ur 4096

buluş- buluşmak
b.- a 4304
b.- up 4285, 5512
b.- ur 4567

bulut bulut
b. 3954, 4773

bunlar bunlar
b. 4999, 5397, 5432
b.+ a 4930
b.+ ı 5223
b.+ idi 5024
b.+ uŋ 5362, 5432

buŋ sıkıntı, bela, musibet
b.+ a 3897

bura bura, bu yer
b.+ ya 5429

burāḳ [Ar.] Hz. Muhammet'in Miraç'a çıkarken bindiği semavi binek
b.+ lar 5256
b.+ lara 5257

bu res(i)m bu şekil, bu durum,
b.+ e 4584, 4755, 4799, 5142, 5543
b.+ ile 4122, 4662,
b.+le 3683, 3881, 4192, 4251, 4743, 4523, 4965

bursa Bursa
b. 5597

bu şu yer bu şu yer, her yer
b.+ de idi 4259

bū yaḥyā [Ar.] bir sahabe
b. 5153

būy-hā-yı fısḳ <u> fesād [Far.+Ar.] ahlaksızlık ve bozgunculuğun kokuları
b. 4420

būy-ı ḫūb <u> laṭīf [Far.+Ar.] hoş ve güzel koku
b. 5244

būyī [Far.] kokulu
b.+ 5038

buyruḳ(ġ) ṭut- emredileni

yapmak
b.+ ın ṭ- 4125
b.+ ını ṭ- mayubanı 5302

buyur- buyurmak, emretmek, söylemek
b.- a 4894, 5006, 5256, 5426
b.- dı 3724, 3850, 4072, 4087, 4088, 4129, 4225, 4441, 4447, 4774, 4931, 5075, 5162, 5454, 5539
b.- duġı 4122
b.- duŋ 4502
b.- maġıl 4041
b.- updur 5077

bühtān [Ar.] iftira
b. 5408

bühtān et- [Ar.+T.] iftira etmek
b.- diler 4353, 5411
b.+ ı e.- mişleridi 5409

bülend ol- [Far.+T.] yüce, ulu olmak
b.- maz 4413

bünyād [Far.] esas, temel; yapı, bina
b.+ ın 4758
b.+ ını 4360
b. 3827, 4039, 4758

bünyād ol- [Far.+T.] inşa etmek, yapmak
b.- updurur 4576

büz- büzmek, bozmak
b.+ 4611

C

caʿbe [Ar.] ok kuburu
c. 4795

cā bul- [Far.+T.] yer bulmak
c.- ısardur 4536

cāh [Ar.] mevki, makam
c.+ a 4951

cāhil [Ar.] cahil, bilgisiz
c. 3817

cām [Far.] kadeh
c.+ ı 5180

cāme [Far.] elbise
c. 5597

cāme-i ḫusūf [Far.] ay tutulması elbisesi
c. 4980

cāmiʿ [Ar.] cami
c.+ de 4284
c.+ ine 4161
c.+ nde 4452

cāmiʿ ol- [Ar.+T.] kendinde toplamış olmak, ihtiva etmek
c.- asın 4544

cāmiʿü'l-ḳurʾān [Ar.] Hz. Osman
c. 4556

cān [Far.] can, ruh
c. 3667, 3669, 3670, 3692, 3700, 3709, 3717, 3721, 3740, 3742, 3744, 3759, 3760, 3761, 3768, 3774, 3777, 3799, 3803, 3809, 3815, 3831, 3845, 3850, 3851, 3854, 3862, 3864, 3870, 3879, 3881, 3887, 3896, 3909, 3923, 3947, 3952, 3975, 4003, 4032, 4037, 4045, 4053, 4074, 4076, 4097, 4101, 4137, 4147, 4157,

4159, 4170, 4172, 4183, 4189, 4205, 4221, 4252, 4258, 4273, 4287, 4298, 4308, 4318, 4327, 4351, 4354, 4368, 4371, 4383, 4392, 4427, 4432, 4450, 4502, 4518, 4635, 4652, 4659, 4665, 4760, 4769, 4781, 4787, 4807, 4823, 4834, 4843, 4868, 4879, 4892, 4901, 4918, 4922, 4925, 4935, 4940, 4941, 4967, 4969, 4973, 4982, 4985, 4996, 5012, 5022, 5046, 5054, 5057, 5082, 5104, 5108, 5136, 5170, 5211, 5245, 5248, 5261, 5265, 5283, 5285, 5306, 5316, 5336, 5350, 5356, 5358, 5382, 5389, 5404, 5416, 5450, 5458, 5461, 5464, 5568, 5576, 5578, 5582, 5584, 5603
c.+ a 4004, 4016, 4365, 4424, 4461, 4634, 4669, 4849, 5206, 5270, 5282, 5602
c.+ dandur 4984
c.+ dı 5562
c.+ durur 5138
c.+ ı 3753, 3788, 3833, 3880, 3893, 3900, 3993, 4038, 4302, 4365, 4370, 4398, 4489, 4493, 4561, 4567, 4573, 4607, 4803, 4813, 5061, 5137, 5138, 5167, 5295, 5388, 5409
c.+ ıla 3900, 4301, 4847
c.+ ın 4978, 5111, 5119, 5134
c.+ ına 4044, 4208, 4447, 4779, 5341, 5560
c.+ ıŋa 4090
c.+ ını 5120
c.+ la 4846
c.+ lara 5087, 5160
c.+ um 3798, 4093, 4213, 4678, 4810, 5233, 5554
c.+ uŋ 3764, 4007, 4125, 4278, 4297, 5064, 5260, 5561, 5579
c.+ uŋa 4123, 5442, 5449

cānān [Far.] sevgili
c. 4469, 4652

cāna nevā eriş- [Far.+T.] cana nasip ulaşması
c.- e 4443

cān aşla- [Far.+T.] can katmak
c.- duḳ 5437

cān bul- [Far.+T.] canlanmak
c.- up 4047, 5187

cāndan sev- [Far.+T.] tüm kalbiyle sevmek
c.- er 4714

cānı al- [Far.] öldürmek krş. *cānın al-*
c.- ur 5107

cān-ı bī-çāre [Far.] zavallı, biçare gönül
c. 4881

cān-ı cihān [Far.] dünyanın canı
c. 4469

cān-ı kāfir al- [Far.+Ar.+T.] kafirin canını almak, öldürmek
c.- ur 5125

cān-ı müʾmin [Far.+Ar.] Müslümanın canı
c. 5194

cānın al- [Far.+T.] öldürmek krş. *can al-*
c.- ur 5132

cān-ı resīd [Far.] erişen, ulaşan can

c. 5436

cānı ṭaġla- [Far.+T.] büyük üzüntü, acı ıstırap çekmek
c.- maġı 3905
c.- rmen 5344

cān-ı vaḥdet [Far.+Ar.] Allah'ın birliği
c.+ de 3895

cānib [Ar.] yan, taraf
c.+ de 4493
c.+ inde 4416

cānib-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın tarafı krş. *cānib-i ḥaḳḳ*
c.+ dan 3948

cānib-i ḥāḳḳ [Ar.] Allah'ın tarafı krş. *cānib-i ḥaḳ*
c.+ a 4301

cān ḳıl-[Far.+T.] canlandırmak
c.- ur 5141

cān-süvār [Far.] cana binen
c. 4669

cān teslīm et- [Far.+Ar.+T.] ölmek
c.- e 5158
c.- üp 3876

cān u ciger [Far.] can ve ciğer
c. 4428

cān u cism [Far.+Ar.] ruh ve beden
c.+ ine 4694

cān u dil [Far.] ruh ve gönül
c. 3736, 4492, 5361
c.+ de 4249
c.+ i 4359
c.+ üŋ 4640

cān <u> dil ṭaġla- [Far.+T.] canını ve gönlünü dağlamak
c.- maġa 5342
c.- rsın 5343

cān u göŋül [Far.+T.] ruh ve gönül
c.+ üm 4839
c.+ üŋ 4970

cān u ten [Far.+T.] ruh ve beden
c.+ üŋ 5284

cāy [Far.] yer
c.+ a 4663
c.+ ı 4512
c.+ um 4771

cāy et (d)- [Far.+T.] yer edinmek krş. *cāy it-, cāy ḳıl-*
c.- erem 4622

cāy-ı şerīf [Far.+Ar.] mübarek yer
c. 5244

cāy it (d)- [Far.+T.] yer edinmek krş. *cāy et-, cāy ḳıl-*
c.- em 4606

cāyiz [Ar.] din ve törece uygun, doğru
c.+ idi 5307

cāy ḳıl-[Far.+T.] yer edinmek krş. *cāy et(d)-, cāy it(d)-*
c.- am 4539

cebbār [Ar.] zor kullanan, zorba
c. 5079

cebr [Ar.] zorlama, zor
c.+ ile 4066

cebraʾīl [Ar.] Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli melek krş. *cebrāʾil, cebrayil, cebrāyil*
c. 4922, 5202, 5205

cebrāʾil [Ar.] Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli melek krş. *cebraʾil, cebrayil, cebrāyil*
c. 5009, 5010, 5013
c.+ e 5224

cebraʾīl-i emīn [Ar.] güvenilir Cebrail meleği krş. *cebrāyil-i emīn*
c. 5006, 5177

cebrayil [Ar.] Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli melek krş. *cebraʾīl, cebrāʾil, cebrāyil*
c. 3779, 4929
c.+ e 4223

cebrāyil [Ar.] Allah'ın vahyini peygamberlere ulaştırmakla görevli melek krş. *cebraʾīl, cebrāʾil, cebrayil*
c. 4215, 4220, 4529, 4946, 5032, 5181, 5188, 5197, 5199, 5222, 5230, 5301, 5502
c.+ den 5501
c.+ e 4173
c.+ i 4026

cebrāyil-i emīn [Ar.] güvenilir Cebrail meleği krş. *cebraʾīl-i emīn*
c. 4175, 4188, 4200, 4269

cebrāyil-i ḫuẕā-yı vedūd [Ar.] çok şefkatli Allah'ın Cebrail'i
c. 4586

cebre uġra- [Ar.+T.] zorlamayla karşılaşmak
c.- yup 3849

cebrī [Ar.] zor altında yaptırılan, zoraki
c. 5227

cedd [Ar.] dede, ata
c.+ i 3676
c.+ üm 3677

cehd et- [Ar.+T.] çalışıp çabalamak, uğraşmak
c.- üp 4306

cehennem [Ar.] cehennem
c. 4549
c.+ de 4724
c.+ den 5251
c.+ e 4517, 5121
c.+ üŋ 5195

cehennem-i ṯāni [Ar.] ikinci cehennem
c. 4607

cehūd [Ar.] yahudi
c. 4943

celāl [Ar.] yücelik, azamet
c. 4535

celālet [Ar.] yücelik, ululuk
c.+ üm 4592

cemāʿat [Ar.] insan topluluğu, aynı dinden olanların

oluşturduğu topluluk
c. 3913, 4351, 4836, 5001
c.+ den 5440
c.+ e 4996
c.+ ıla 4472

cemāl [Ar.] yüz güzelliği
c. 4613, 4959, 4962
c. <ı> 5146
c.+ in 5166
c.+ ini 5439

cemāl çevir- [Ar.+T.] yüz çevirmek, ilgiyi kesmek
c.- dünise 5225

cemāl-i-maḥmūd [Ar.] Hz. Muhammet'in güzel yüzü
c.+ ı 4633

cemāl-i muḥammed-i ʿarabī [Ar.] Muhammet'in güzel yüzü
c. 5157

cemāl-i resūl [Ar.] Hz. Muhammet'in güzel yüzü
c. 5164
c.+ ı 5170

cemīʿ [Ar.] bütün, hep
c.+ i 4932

cemīʿ-i cihān [Ar.] cihanın tamamı, bütün cihan
c. 3941

cemīʿ-i ümmet [Ar.] ümmetin hepsi
c.+ üŋi 4214

cemīle [Ar.] kişi adı
c. 5287, 5288
c.+ dür 5280

cemʿ it- [Ar.+T.] toplamak, bir araya getirmek krş. *cemʿ ḳıl-*
c. 3939, 5438

cemʿ ḳıl- [Ar.+T.] toplamak, bir araya getirmek krş. *cemʿ it-*
c.- dum 4806
c.- ur 3832

cemʿ ol- [Ar.+T.] toplanmak, bir arada olmak
c.- up 4077
c.- ur 3709

cenān [Ar.] kalp, gönül
c. 3903

cenāze [Ar.] ölü, mevta
c. 5101, 5105

cenāze namāzı [Ar.] cenaze gömülmeden önce kılınan namaz
c.+ n 5103

cennāt [Ar.] cennet krş. *cennet*
c. 3899
c.+ a 3753, 4948, 5123
c.+ ı 5124

cennet [Ar.] cennet krş. *cennāt*
c. 3811, 4394, 4482, 4610, 4949, 5201, 5122, 5245, 5484
c.+ de 4571
c.+ e 3746, 4233, 4612, 4613, 5047, 5092, 5169, 5260, 5495
c.+ i 5049
c.+ inden 5499, 5500
c.+ üŋ 3738, 5090

cennet-i ābād [Ar.] mamur cennet
c. 4564

cennet-miṣāl [Ar.] cennet gibi, cennete benzer
c. 5244

cenūb [Ar.] güney
c.+ ı 5354, 5355
c.+ uŋ 5366

cevāb [Ar.] cevap
c. 3873, 4187, 4706, 5268
c.+ ı 4063
c.+ <ı> 3696

cevāb et(d)- [Ar.+T.] cevap vermek
c.- e 5392

cevāb ver- [Ar.+T.] cevap vermek
c.- di 3658, 3711, 3872, 4063
c.- ince 4551

cevher [Ar.] bir şeyin özü, esası
c.+ i 4574

cevr [Ar.] eziyet, cefa, zulüm
c. 5428

cevr et(d)- [Ar.+T.] eziyet etmek, zulmetmek
c.+ i e.- er 4066
c.- üp 4065

cevr <ü> zecr eyle- [Ar.+T.] eziyet ve cefa etmek
c.- r 4064

ceyş [Ar.] asker, ordu
c.+ i 5144

cezāʿ [Ar.] şikâyet, sızlanma
c. 3876

cezā [Ar.] ceza, iyi veya kötü karşılık
c.+ sı 4149
c. 5282

cezā ʿālemi [Ar.] ceza dünyası
c.+ ni 4497

cezā it (d)- [Ar.+T.]
c.- em 4562

cezāʿ <ü> renc [Ar.] ceza ve eziyet
c. 3877

cezā ver- [Ar.+T.] ceza vermek
c.- di 5270

cezīre [Ar.] ada
c. 4435, 4806, 4885
c.+ de 4653, 4677, 4781
c.+ sine 4381
c.+ ye 4434, 4678, 4885
c.+ yi 4679

cezīre-i ḳays [Ar.] yer adı
c.+ a 4465

cezire-i ʿummān [Ar.] Umman adası
c. 4283

cibrīl [Ar.] Cebrail krş. *cebraʾīl, cebrāʾil, cebrayil, cebrāyil*
c.+ e 4178, 4268
c. 4000, 4176, 4182, 4187, 5042, 5232, 5236

ciger [Far.] ciğer
c.+ i 3911

ciger-gāh [Far.] ciğer, vücutta ciğerin bulunduğu yer
c.+ ın 3932

ciger-gūşe-gān [Far.] ciğer köşeleri
c.+ ı 3942

cigeri ṭaġlu [Far.+T.] sıkıntı ve acı çeken
c. 4727

cihān [Far.] kâinat, dünya
c. 4409, 4444, 4644, 4715, 5058, 5379, 5460, 5469, 5505, 5516, 5604
c.+ da 3687, 3807, 3867, 5443, 5462, 5480
c.+ dur 4007
c.+ ı 5459

cihān-ı deycūr [Far.+Ar.] karanlığın dünyası
c.+ ı 4964

cille işkence
c.+ yi 4118

cinān [Ar.] cennetler
c. 4559, 4618, 5122
c.+ uŋ 3761
c.+ <a> 3757

cinān-ı meʾvā [Ar.] Meva cenneti, sekiz cennetten üçüncüsü
c.+ yı 4512

cirm-i ʿişyān [Ar.] itaatsizlik suçu
c.+ ı 5300

cism [Ar.] beden, vücut; varlık, madde
c.+ i 4328, 4656
c.+ üm 4875

cism-i zemīn [Ar.+Far.] yerin maddesi
c. 5259

cism <ü> cān [Ar.+Far.] beden ve ruh
c.+ ı 4448

civār-ı cennet [Ar.] cennetin civarı, yakını
c.+ e 4156

cūd [Ar.] cömertlik
c. 3828, 5363

cumʿa'rtesi cumartesi
c. 5221

cūş et- [Far.+T.] coşmak krş. *cūş it-*
c.- dim 4382

cūşiş-i nār [Far.+Ar.] ateşin coşması
c.+ ı 3989

cūş it- [Far.+T.] coşmak krş. *cūş et-*
c. 4415

cümle [Ar.] hep, bütün, herkes
c.+ den 4242, 5109
c.+ müze 3898
c.+ si 3681, 3816, 4128, 4260, 5168
c.+ sin 4357
c.+ sini 4213
c. 3815, 3913, 3959, 4012, 4138, 4195, 4199, 4222, 4228, 4242, 4316, 4335, 4418, 4421, 4499, 4517, 4668, 4709, 4714, 4747, 4755, 4798, 4805, 4864, 4869, 4917, 4950, 5035, 5037, 5082,

5083, 5131, 5141, 5196, 5198, 5243, 5284, 5505, 5589

cümlecügi tümü
c. 3888, 5073
c.+ ni 5519

cümle-i ʿālem [Ar.] herkes
c.+ e 4544

cüneyd [Ar.] Cüneyd-i Bağdadi, ilk dönem sufilerinden *krş. cüneyd-i baġdādī, şeyḫ cüneyd*
c. 4054

cüneyd-i baġdādī [Ar.] Cüneyd-i Bağdadi, ilk dönem sufilerinden *krş. cüneyd*, şeyḫ cüneyd
c. 4044, 4366

cüneyd-i nīk-ahter [Ar.+Far.] talihli Cüneyd
c. 4051

cünūn [Ar.] delirme, delilik, çılgınlık
c. 4069, 4381
c.+ dan 4069
c.+ dı 4885

cürʿa-ı muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet'in yudumu
c.+ yı 5188

cüvān [Far.] genç
c. 3876, 4161, 4164, 4453, 4664, 4697, 4700, 4717, 4762, 4772, 4823, 5282, 5564
c.+ a 3877, 4456, 4652 4829
c.+ ı 4776

cüvān-ı güzīn [Far.] seçilmiş genç
c. 4270

cüvān-ı ḫalūk [Far.+Ar.] iyi huylu genç
c. 4802

cüvān-ı hümām [Far.+Ar.] gayretli genç
c. 4456, 5565

cüvān-ı zamān [Far.+Ar.] zamanın genci
c. 4764

cüyūş sür- [Ar.+T.] askerler göndermek
c.- düm 4382

Ç

çaġır- çağırmak
ç.- asın 4780
ç.- up 4590

çalab Allah
ç.+ ı 5058

çālāk [Far.] çabuk hareket eden, çevik
ç. 5252, 5532

çaŋ çan, ses çıkaran alet
ç.+ ı 5208

çār [Far.] dört
ç. 5364

çare yoḳ [Far.+T.] çare yok, çaresiz
ç.+ dur 3783

çār-pāre-i naʿleyn [Far.+Ar.] ayakkabının dört parçası
ç. 4333

çār-ṭabʿ [Far.+Ar.] dört mizaçlı
ç.+ uŋ 4494

çār-yār [Far.] dört halife krş. *çehār-yār*
ç. 4920
ç.+ a 4924
ç.+ ı 4475, 4989, 4996, 5374
ç.+ uŋ 4623, 4967, 5345, 5352, 5386

çār yārān [Far.] dört halifeler
ç.+ ı 4800

çay ırmaktan küçük, dereden büyük akar su
ç.+ a 4645

çehār [Far.] dört
ç.+ ıla 4409

çehār çīz [Far.] dört şey, dört nesne
ç. 4409

çehār-hezār [Far.] dört bin
ç. 5155

çehār-yār [Far.] dört halife
ç.+ ı 5396, 5402

çek- 1 çekmek, çekip almak
ç.- diler 4736
ç.- er 5132

çek- 2 güç durumlara katlanmak
ç.- e 5253

çeki 250 kiloluk bir ağırlık ölçüsü
ç.+ yle 4241

çekil- çekilmek
ç.- e 5425

çend [Far.] birkaç
ç. 5472

çendān [Far.] hiç
ç. 4074

çerā [Far.] ışık, alev
ç.+ dur 5508

çerāġ et- [Far.+T.] mutlu etmek, aydınlatmak
ç.- di 5364

çerm [Ar.] günah
ç.+ i 4323

çeşm [Far.] göz
ç.+ i 4555
ç.+ ile 4600
ç.+ inde 4533
ç.+ iyidi 4509
ç.+ üm 4514, 4559, 4560
ç.+ ümde 4513, 4536, 4538
ç.+ üm durur 4537, 4604
ç.+ üŋ 4618

çeşm-güş ol- [Far.+T.] göz kulak kesilmek krş. *çeşm <ü> güş ol-*
ç.- a 5197

çeşm-i ārāste [Far.] süslenmiş göz
ç. 5063

çeşm-i çep [Far.] sol göz
ç. 4508
ç.+ de 4606
ç.+ ler 4568

çeşm-i yoş ol- [Far.+T.] yorgun gözlü olmak
ç.- dı 4631

çeşm <ü> güş ol- [Far.+T.] göz kulak kesilmek krş. *çeşm-güş ol-*
ç.- dı 3918

çevre çevre, etraf
ç.+ si 3753
ç.+ sinde 3717
ç.+ sini 3755

çıḳ- çıkmak
ç.- amadı 5545
ç.- ardı 4955
ç.- dı 3700, 4922
ç.- dum 5100
ç.- tı 4647
ç.- uban 4110

çıḳar- çıkarmak
ç.- alar 4866
ç.- dı 5554
ç.- mışam 5549

çift sür- [Far.+T.] birlikte götürdüğü
c.- dügi 4338

çille çile, sıkıntı, meşakkat
ç. 4105, 4126, 4127
ç.+ den 4124, 4131
ç.+ ye 4104

çille-i bidʿat ol- [T.+Ar.] yeni ortaya çıkan şeylerin çilesi olmak
ç.- dı 4128

çille-i vahdet [T.+Ar.] yalnızlık çilesi
ç.+ e 4130

çoḳ çok
ç.+ dur 4908

çü [Far.] çünkü, mademki, gibi, ne vakit ki krş. *çün, çünki, çünkim*
ç. 3669, 4274, 4426, 4540, 4569, 4572, 4738, 4850, 5150, 5544

çün [Far.] çünkü, mademki, gibi, ne vakit ki krş. *çü, çünki,çünkim*
ç. 3708, 3766, 3775, 3779, 3879, 3942, 3952, 3990, 4050, 4160, 4187, 4201, 4216, 4273, 4410, 4411, 4420, 4474, 4542, 4566, 4589, 4623, 4690, 4734, 4814, 4817, 4858, 4918, 4927, 4943, 4953, 4986, 5037, 5049, 5114, 5164, 5204, 5250, 5283, 5291, 5292, 5340, 5378

çünki [Far.] çünkü krş. *çü, çün, çünkim*
ç. 3689, 3709, 3734, 3767, 3798, 3817, 4119, 4141, 4256, 4427, 4443, 4503, 4660, 4749, 4780, 4922, 5163

çünkim [Far.] çünkü krş. *çü, çün, çünki*
ç. 3883, 4090, 4825, 4950

D

da da, bağlaç
d. 3675, 3711, 3780, 3901, 4750, 4762, 5482

dād [Far.] verme, bağış, ihsan
d. 4418

daḫı dahi
d. 3676, 3698, 3703, 3709, 3714, 3715, 3716, 3734, 3747, 3749, 3759, 3763, 3765, 3789, 3814, 3819, 3830, 3868, 3901,

3910, 3922, 3940, 3943, 3946, 3950, 3959, 3961, 3999, 4051, 4077, 4210, 4268, 4299, 4393, 4394, 4397, 4405, 4415, 4422, 4487, 4521, 4526, 4532, 4542, 4555, 4595, 4612, 4638, 4672, 4673, 4693, 4698, 4787, 4788, 4789, 4886, 4896, 4903, 4905, 4910, 4968, 4973, 4975, 4985, 4992, 4993, 4994, 5017, 5020, 5054, 5109, 5114, 5118, 5142, 5183, 5205, 5207, 5210, 5213, 5222, 5237, 5254, 5269, 5290, 5300, 5315, 5326, 5358, 5364, 5370, 5385, 5391, 5412, 5429, 5442, 5475, 5543, 5583

dāḫil [Ar.] içinde, içinde bulunan
d. 4756

daḳılu takılı olmak
d. 4682

daḳīḳ-i ḥisāb [Ar.] ince hesap
d. 4246

daḳḳı eyle- [Ar.] vurmak
d.- mez 4254, 4296
d.- se 4592

dām kapalı yer
d. 4684

damar damar
d.+ ını 4580

dāmen [Far.] etek, uç, kenar
d.+ i 5426
d.+ ine 5418

dāmen-i ḫāk [Far.] toprağın eteği
d.+ e 4522

dāmen-i ḫāk ṭut- [Far.+T.] toprağın eteğini tutmak
d.- up 4519

dānā [Far.] alim, bilgin
d. 3983, 4991, 5452

dāne [Far.] tane
d. 4424, 4425

dāniş ehli [Far.+Ar.] bilgi sahipleri, âlim kişiler
d.+ yidi 5531

dār [Ar.] yer, mekan
d.+ ına 4693

ḍarbe sür- [Ar.+T.] vurmak, zarar vermek
ḍ.- er 5127

dār-ı cennāt [Ar.] cennetlerin yurdu
d.+ a 4237

dār-ı cennet [Ar.] cennetin yurdu
d. 5091
d.+ de 5401

dār-ı dünyā [Ar.] dünya
d.+ da 4393

dārū [Far.] ilaç
d. 3892

dārü'l-bekā [Ar.] sonsuzluk alemi
d.+ yı 5489

daʿvā [Ar.] iddia
d. 4522, 4523
d.+ da 4498

daʿvā eyle- [Ar.+T.] iddia etmek
d.- rsin 4498

daʿvet [Ar.] çağırmak, çağrı
d.+ üŋdür 4020

dāye ol- [Far.+T.] dadı olmak
d.- dı 5277

dāyim [Ar.] devamlı, sürekli, her zaman krş. *dāyimā*
d. 3760, 4002, 4052, 4059, 4090, 4130, 4148, 4412, 4413, 5011, 5165, 5454

dāyimā [Ar.] devamlı, sürekli, her zaman krş. *dāyim*
d. 4027, 4044

de de, bağlaç
d. 3697, 4165, 4222, 4258, 4263, 4265, 4293, 4348, 4427, 4660, 4753, 5018, 5091, 5098, 5148, 5346, 5403, 5490, 5509

de- demek krş. *di-*
d.- di 3658, 3679, 3696, 3702, 3737, 3779, 3782, 3801, 3860, 3890, 3922, 3933, 3935, 3995, 4006, 4013, 4018, 4026, 4028, 4048, 4080, 4092, 4105, 4127, 4136, 4137, 4143, 4150, 4155, 4173, 4178, 4182, 4187, 4189, 4260, 4268, 4269, 4270, 4289, 4291, 4327, 4389, 4392, 4405, 4446, 4480, 4547, 4554, 4582, 4584, 4586, 4588, 4620, 4625, 4643, 4644, 4687, 4751, 4764, 4770, 4774, 4797, 4829, 4842, 4859, 4860, 4866, 4870, 4876, 4892, 4913, 4918, 4929, 4968, 5105, 5106, 5191, 5268, 5269, 5276, 5299, 5315, 5320, 5328, 5333, 5334, 5337, 5457, 5498, 5501, 5512, 5559, 5587
d.- dikim 4317
d.- diler 3689, 3691, 3861, 3919, 3925, 3939, 4753, 4760, 4928
d.- dise 3837
d.- diyise 5334
d.- dügidür 3873, 3892
d.- dükleri 5422
d.- düm 3665, 3673, 3678, 3690, 3877, 3978, 3992, 4009, 4142, 4314, 4346, 4386, 4469, 4543, 4571, 4686, 4688, 4751, 4752, 4777, 4796, 4817, 4818, 4825, 4833, 4837, 4867, 4874, 4889, 5103, 5346, 5455, 5483, 5566
d.- megil 4031
d.- mek 5568
d.- mez 4260
d.- mişdi 4659
d.- mişdür 4072, 4355
d.- r 3674, 3697, 3723, 3770, 3806, 3855, 3857, 3864, 3873, 3893, 3904, 3924, 4007, 4011, 4019, 4025, 4051, 4095, 4103, 4169, 4219, 4297, 4309, 4322, 4323, 4331, 4336, 4373, 4376, 4377, 4444, 4445, 4544, 4604, 4639, 4683, 4708 4808, 4830, 4906, 4911, 4917, 5074, 5075, 5562, 5584
d.- rem 4068, 4511, 4535, 4703
d.- ridi 3885
d.- rler 3827, 3929
d.- rüz 3693
d.- se 4013, 4263
d.- ye 3756, 3759, 4016, 4275, 4895, 5030, 5042, 5067, 5071, 5136, 5139, 5181, 5236, 5430, 5476
d.- yeler 5394

d.- yelüm 3916
d.- yem 3799, 3814, 3841, 4034, 4132, 4272, 4405, 4407, 4516, 4632, 4962, 5074, 5142, 5148, 5239, 5351
d.- yesin 4524
d.- yeyem 3991, 5128
d.- yince 4812, 5323
d.- yüben 4027
d.- yüp 3970, 5067, 5557
d.- yüpdür 4375

def [Ar.] kovma
d. 3972

defʿī [Ar.] derhal, hemen
d. 3695, 3888, 4025, 4257, 4261, 4263, 4264, 4357, 4646, 4732, 4812, 5158, 5256, 5310, 5471, 5534, 5563

defʿ-i āteşle [Ar.+Far.] ateşi, harareti almak
d. 3880

defʿī iriş- [Ar.+T.] hemen varmak
d.- di 4175

defʿ ḳıl- [Ar.+T.] uzaklaştırmak, kovmak krş. *defʿ ol-*
d.- dı 3786
d. 5305

defn it(d)- [Ar.+T.] gömmek
d.- eler 5258

defʿ ol- [Ar.+T.] uzaklaştırmak, kovmak krş. *defʿ ḳıl-*
d.- a 3884

defter [Ar.] defter
d. 3829, 3832
d.+ e 3834
d.+ i 3840
d.+ ine 3823

defter bağla- [Ar.+Tr] defteri tamamlamak
d.- dum 5588

defter-i çīn [Ar.+T.] omuz defteri
d. 3838

defter it (d)- [Ar.+T.] defter yapmak
d.- er 3839

degil değil krş. *degül*
d. 4384, 5107

degin kadar, dek
d. 4436, 5499

degül değil krş. *degil*
d. 3856, 3906, 4286, 4323, 4369, 4387, 4471, 5496
d.+ durur 5318
d.+ em 4524

degür- ulaştırmak
d.- düm 4815

dehen [Far.] ağız
d.+ den 4049
d.+ i 4251

deh-ender-deh [T.+Far.] dikkat içince dikkat
d.+ üŋ 4414

dek -e kadar
d. 3757, 3836, 4008, 4160, 4965, 5563

delālet [Ar.] yol gösterme, rehberlik

d.+ dedür 5456

delīl [Ar.] ispat edici belge, kanıt
d. 4516
d.+ i 3847, 4564
d.+ ile 4341, 4545
d.+ iledür 4543
d.+ üŋ 4515, 4617
d.+ üŋi 4563

dem 1 [Far.] zaman, vakit, an
d. 3678, 3680, 3702, 3710, 3736, 3739, 3759, 3773, 3803, 3808, 3901, 3914, 3924, 3934, 3942, 3946, 3961, 3977, 3978, 4075, 4126, 4163, 4172, 4207, 4215, 4236, 4282, 4289, 4308, 4309, 4313, 4335, 4354, 4369, 4373, 4380, 4401, 4436, 4457, 4475, 4491, 4501, 4522, 4548, 4563, 4575, 4591, 4612, 4646, 4687, 4693, 4697, 4768, 4777, 4789, 4806, 4831, 4902, 4904, 4913, 4930, 4950, 4959, 4961, 4963, 4970, 4980, 4990, 5008, 5072, 5073, 5106, 5115, 5190, 5194, 5241, 5267, 5268, 5285, 5287, 5289, 5295, 5297, 5300, 5309, 5315, 5325, 5330, 5360, 5373, 5374, 5392, 5416, 5421, 5427, 5445, 5492, 5497, 5518, 5520, 5546, 5564, 5585, 5587, 5589, 5601, 5603
d.+ de 3695, 3706, 3712, 3788, 3795, 3796, 3806, 3890, 3929, 3955, 4026, 4056, 4063, 4114, 4269, 4444, 4516, 4632, 4724, 4732, 4891, 4895, 4896, 4907, 4922, 4929, 5004, 5232, 5324, 5332, 5348, 5415
d.+ dür 3801
d.+ i 3708, 4423, 4426
d.+ in 3726, 4067, 4134, 4224, 4286, 5009, 5551
d.+ inde 3959, 4510, 4536, 5345, 5446
d.+ inden 4182, 4368
d.+ ine 4035, 4131, 4308, 4404, 4463, 4568, 4945, 4967, 5465, 5482, 5583
d.+ ini 4497
d.+ iyle 4142
d.+ ler 3699, 3745, 3809, 3854, 3871, 3885, 3915, 3923, 3957, 4023, 4104, 4187, 4327, 4361, 4385, 4491, 4502, 4657, 4718, 4752, 4862, 4885, 4927, 4995, 5010, 5012, 5032, 5172, 5256, 5331, 5384, 5417, 5455, 5528
d.+ lerde 3994
d.+ leridi 5174
d.+ üŋ 4041

dem 2 [Far.] neşe, gönül hoşluğu, keyif
d.+ ini 3793, 4690

dem aç- [Far.+T.] konuşmak, konuşmaya başlamak
d.- uban 5564

dem ā dem [Far.] her zaman, daima, gitgide krş. *dem-be-dem*
d. 5062, 5576

dem-be-dem [Far.] her zaman, daima gitgide krş. *dem ā dem*
d. 5240

demi devlet bul- [Far.+Ar.+T.] zamanı talih, mutluluk bulmak
d.- a 4430

dem-i deycūr [Far.] karanlığın zamanı

d. 4955

demīn [Far.] bu zaman
d. 3877, 4173

dem-i nīl [Far.] Nil nehri kadar çok gözyaşı
d. 3938

dem-i tahḳīḳ [Far.+Ar.] şüphesizlik zamanı
d. 4209

dem ur- [Far.+T.] bahsetmek, söz etmek
d.- uban 4775
d.- up 3715

dem <ü> sürūr [Far.+Ar.] neşe ve sevinç
d. 5391

den- denmek, söylenmek
d.- di 3891
d.- ür 3820

deng-i cünūn [Far.+Ar.] deliliğin şaşkınlığı
d. 4767

denil- denilmek, söylenilmek
d.- di 4550, 4820

deŋiz deniz
d.+ de 4250

deŋlü kadar
d. 4624, 4712

dep- tekmelemek
d. 4029
d.- di 4030

derc [Ar.] toplama, bir araya getirme
d. 5087

derd [Far.] dert
d.+ e 5134
d.+ ile 5209
d.+ ine 4137
d.+ le 3968
d.+ üm 4460
d.+ üŋi 4021

derd-i cān [Far.] canının derdi
d.+ ı 3891

derd-i firāḳ çek- [Far.+Ar.] ayrılık derdi çekmek
d.- er 4514

derd-i fütūr [Far.+Ar.] ümitsizlik derdi
d. 5475

derd <ü> ʿanā çek- [Far.+Ar.] dert ve zahmet çekmek
d.- di 4023

der-dünyā [Far.+Ar.] dünyada, dünya içinde
d. 4291

derd <ü> renc [Far.] dert ve zahmet
d.+ iyle 4111

derd <ü> zecr [Far.+Ar.] dert ve zahmet
d.+ ile 3905

derecāt [Ar.] dereceler
d. 4905, 5051
d.+ ıla 5431

d.+ ını 4903, 5089

derecāt-ı aʿlā [Ar.] yücelik dereceleri
d.+ ya 5436

derecāt ver- [Ar.+T.] dereceler vermek
d.- düm 5431
d.- e 5055

derece bul- [Ar.+T.] mevki, makam bulmak
d.- a 4844

dergāh [Ar.] büyük bir kişinin kapı eşiği
d.+ a 4951
d.+ dan 5552

derḥāl [Far.+Ar.] hemen, o anda
d. 4825, 4987

derhem [Far.] üzüntülü, kederli
d. 4980

derhem it(d)-- [Far.+T.] üzüntülü, kederli etmek
d.- e 5427

deri deri
d.+ sidi 4325
d.+ sin 4338

der-i ʿaraṣāt [Far.+Ar.] mahşer yerinin kapısı
d. 4230

der-kār ol- [Far.+T.] belli, aşikar olmak
d.- up 4555

der-kitāb-ı şeref [Ar.] Ebu Abdullah Muhammed b. Hafif'in tasavvuf kitabının içinde
k. 5075

dermān [Far.] ilaç, deva, çare
d.+ ın 5134
d. 5265

dermān er- [Far.+T.] çare olmak, derman olmak krş. *dermān ir-*
d.- e 5046

dermān ir- [Far.+T.] çare olmak, derman olmak krş. *dermān er-*
d.- er 5461

dermān irür- [Far.+T.] çare oldurmak, derman oldurmak
d.- ür 4137

der-pīç ol- [Far.+T.] gizli olmak
d.- up 4733

dersü hepsi, baştanbaşa, her tarafa
d. 3695, 4217, 4226, 4429, 4553, 4763, 4897

derūn [Far.] iç, iç taraf
d.+ da 4359, 5562
d.+ ı 4618, 4673, 4868

dervīş [Far.] derviş
d.+ ler 5434
d. 5216

dervīşān [Far.] dervişler
d. 5430

deryā [Far.] deniz
d. 4666
d.+ nuŋ 4667

der-yāb [Far.] anlayan, anlayışlı
d. 3991, 4063, 4837, 5268, 5373

dest [Far.] el
d.+ i 5136

destān [Far.] destan
d. 4495
d.+ um 4678

destār [Far.] sarık
d. 3775

dest-gīr ol- [Far.+T.] yardımcı olmak
d.- dum 4653

dest-i ḳudret [Far.+Ar.] kudretin eli, Allah'ın eli
d.+ le 4189, 4203

dest şun- [Far.+T.] el sunmak, el uzatmak
d.- a 5163

devā erür- [Ar.+T.] çare ulaştırmak
d.- e 4021

devāt [Ar.] divit
d. 3825

deve deve
d.+ ler 5247, 5248
d.+ lerle 5252

devlet [Ar.] büyük rütbe, mutluluk, talih, baht
d.+ dür 5583
d.+ ile 4484
d.+ ini 4476

devlet demi [Ar.+Far.] mutluluk zamanı
d.+ ni 4843

devr [Ar.] çağ, dönem
d.+ i 4066

devrān [Ar.] dönem, çağ
d.+ uŋ 5260

devrān sür- [Ar.+T.] huzur ve refah içinde yaşamak
d.- erdi 3729

devr-i sulṭān-ı kām-rān-ı cihān[Ar.+Far.] cihanın muradına ermiş sultanının devri
d. 5598

devşür- toplamak, dermek
d.- üp 5467

deyü diye
d. 4739, 4887

dıraḫt-ı muḥabbet-i tāze [Far.+Ar.] tazesevginin ağacı
d. 5036

dıraḫt-ı ṭūbā [Far.+Ar.] cennette var olduğuna inanılan ağaç, Tuba ağacı
d.+ nuŋ 4336

dırnaḳ tırnak
d.+ ı 5127
d.+ larıla 5131

di- demek krş. *de-*
d.- di 3676, 3727, 3738, 3768, 3866, 3874, 3885, 3907, 3929, 3981, 4019, 4044, 4054, 4064, 4091, 4115, 4118, 4140, 4213, 4216, 4220, 4221, 4223, 4243,

4282, 4293, 4315, 4320, 4325, 4334, 4337, 4343, 4350, 4353, 4356, 4409, 4437, 4458, 4460, 4468, 4477, 4479, 4495, 4511, 4529, 4553, 4558, 4564, 4581, 4583, 4584, 4585, 4628, 4642, 4664, 4690, 4696, 4719, 4734, 4740, 4771, 4773, 4821, 4838, 4840, 4862, 4863, 4883, 4890, 4905, 4968, 4971, 5213, 5241, 5273, 5275, 5287, 5296, 5305, 5308, 5322, 5330, 5335, 5349, 5405, 5518, 5519, 5520, 5521, 5522, 5525, 5526, 5528, 5529, 5530, 5532, 5538, 5575
d.- diler 3666, 3923, 4336, 5249
d.- diŋüz 3924
d.- dük 3917
d.- dükde 4772
d.- düm 3675, 3975, 4126, 4163, 4286, 4311, 4316, 4319, 4364, 4368, 4454, 4458, 4475, 4498, 4510, 4515, 4522, 4563, 4638, 4661, 4684, 4693, 4695, 4717, 4739, 4744, 4756, 4768, 4907, 5174, 5343
d.- me 5496
d.- mek 4245
d.- mekdür 5579
d.- mez 4020
d.- mezem 4070
d.- p 4239, 5258
d.- r 3672, 3676, 3677, 3680, 3685, 3698, 3701, 3707, 3722, 3735, 3789, 3800, 3843, 3859, 3862, 3871, 3882, 3900, 3971, 3997, 4017, 4043, 4045, 4082, 4087, 4089, 4090, 4094, 4095, 4107, 4108, 4112, 4132, 4147, 4160, 4164, 4166, 4186, 4188, 4197, 4206, 4211, 4222, 4257, 4265, 4277, 4299, 4312, 4335, 4340, 4363, 4366, 4368, 4371, 4378, 4381, 4384, 4388, 4434, 4448, 4449, 4451, 4457, 4459, 4500, 4527, 4603, 4617, 4636, 4641, 4651, 4685, 4686, 4700, 4710, 4745, 4762, 4776, 4778, 4808, 4834, 4850, 4855, 4892, 4956, 4958, 4961, 4969, 4970, 5057, 5099, 5107, 5159, 5167, 5168, 5176, 5190, 5272, 5279, 5280, 5281, 5282, 5288, 5290, 5309, 5325, 5329, 5330, 5340, 5344, 5347, 5405, 5473, 5474, 5485, 5515, 5547, 5565, 5567
d.- r idi 5265, 5570
d.- rdi 3732, 5383
d.- rem 4032, 4076, 4863, 5289, 5309
d.- rler 3930, 4739
d.- rüm 4136
d.- se 4983, 5479
d.- ye 3756, 4355, 5138, 5221, 5223, 5224, 5232, 5427
d.- yeler 4988, 5024, 5029, 5039, 5391, 5418, 5434
d.- yem 3765, 4312, 4313, 4643, 4656
d.- yesin 4781, 4784, 5440
d.- yeyem 3732, 4958, 5188, 5578
d.- yeyin 3682
d.- yü 4328, 4345
d.- yüp 3721, 3784, 4085, 4551
d. 3861, 4179, 4319, 4498, 4685, 4706, 4783, 4849, 4913, 4930, 5190, 5267, 5323, 5324, 5447, 5450, 5521

dīdār [Far.] yüz, güzel yüz
d. 5160
d.+ a 4960, 5092
d.+ ı 3989

dīdār göster- [Far.+T.] yüz göstermek
d.- ür 3966

dīde-i çep [Far.] sol göz
d.+ de 4539

didim didim ḳıl- didik didik etmek
d.- ur 5133

dik- dikmek, bir şeyi dikine duracak şekilde yerleştirmek
d.- mişdi 4315
d.- üpdi 4314

dil 1: dil, konuşma
d.+ de 3759, 4487
d.+ den 4362
d.+ inde 4002
d.+ lerde 4909

dil 2: [Far.] gönül, yürek
d. 3960, 4099, 4100, 4832
d.+ de 4363, 4429, 4454, 5494, 5508
d.+ i 4947

dil 3: dil, organ adı
d.+ i 4252
d. 4097

dil 4: dil, lisan
d.+ ler 4012, 4868

dil-ābādı bul- [Far.+Tr] gönül şenliği bulmak
d.- mışıdı 3973

dil aç- konuşmaya başlamak
d.- up 5181
d.+ uŋ a.- 5404

dil āzār rāhı [Far.] gönül incitenin yolu
d.+ na 5274

dil derdi [Far.] gönül derdi
d. 5115

dile- dilemek
d.- di 3886, 4736, 4863
d.- düm 4103, 4874
d.- medin 5068
d.- mez 5000
d.- r 4832, 5395
d.- rse 4037, 4459
d.- rseŋ 4450
d.- rseŋüz 5433
d.- rsüŋ 5403
d.- ye 4449, 5067

dile al- sözünü etmek, söylemek
d. 4793

dile aldur- sözünü ettirmek, söylettirmek
d. 4009

dilek(g) dilek, istek
d. 5067
d.+ üŋ 5068, 5476

dilek dile- dilek dilemek
d.- miş 3791

dil-i ḫürrem [Far.] sevinçlinin gönlü
d. 3977

dil-i mā [Far.] gönlümüz, dostumuz
d. 5366, 5452, 5462

dil-i miskīn [Far.+Ar.] acizin,

zavallının gönlü
d. 4098

dil-i pāk [Far.] temiz kalpli
d. 4008, 4276
d.+ i 4880

dil-i tār ol- [Far.+T.] karanlık gönüllü olmak
d.- mışam 3801

dili temiz [Far.+Ar.] gönlü temiz
d.+ ümsin 4591

dil sür- konuşmak, söylemek
d.- düm 4381
d.+ üŋi s.- 4361

dil-şād [Far.] gönlü sevinçle dolu, sevinçli
d.+ a 5141
d. 3659

dil şādān ḳıl- [Far.+T.] gönlü sevindirmek
d.- ur 5582

dil-şād ol- [Far.+T.] gönlü sevinçli olmak
d.- uŋuz 5195

dil-tāb [Far.] gönlü aydınlık
d.+ ı 3767

dil ü cān [Far.] gönül ve can krş. *dil <ü> cān*
d. 5319

dil <ü> cān [Far.] gönül ve can krş. *dil ü cān*
d. 4853
d.+ ı 3920

dimāġ [Ar.] bilinç, akıl
d.+ ına 5034

dīn [Ar.] din
d. 4330
d.+ i 4265
d.+ inde 5396

dīn-dār [Ar.] din inancı güçlü ve dinin kurallarına kuvvetle bağlı kimse, mütedeyyin
d. 5400

dīn diyārı [Ar.] din ülkesi
d.+ nda 4788

dine- denemek
d. 4854

dīn-i islām [Ar.] İslam dini
d.+ a 4702

dīn-i maʿmūr [Ar.] bayındır, şenlikli din
d.+ ı 5386

dīn ü dünyā [Ar.] din ve dünya krş. *dīn <ü> dünyā*
d.+ ŋı 5401

dīn <ü> dünyā [Ar.] din ve dünya krş. *dīn ü dünyā*
d.+ sını 4002, 5192

diŋle- dinlemek
d. 3658, 3659, 3699, 3702, 3744, 3781, 3800, 3813, 3925, 3991, 4112, 4136, 4169, 4232, 4331, 4367, 4380, 4405, 4407, 4465, 4477, 4479, 4570, 4632, 4637, 4640, 4650, 4686, 4851, 4869,

4884, 4918, 4970, 5004, 5011, 5080, 5102, 5107, 5108, 5118, 5125, 5161, 5202, 5264, 5304, 5353, 5381, 5389, 5463, 5464
d.- di 5293
d.- dükce 4163
d.- gil 3809, 3836, 3882, 3885, 3971, 4018, 4247, 4445, 4478, 4495, 4565, 4678, 4679, 4899, 4992, 5005, 5116, 5143, 5165, 5235, 5239, 5546
d.- mişem 4478
d.- ŋüz 3666, 5186
d.- yüp 4162, 4247, 4249

dip dip
d.+ de 4329

diraḫt [Far.] ağaç
d.+ uŋ 3826

diri canlı
d. 4692
d.+ dür 4074

dirīġ [Far.] yazık
d. 5496

dirligi ol- hayatı, yaşayışı olmak
d.- a 5255

dirlik(g) hayat
d.+ üŋde 4086

dirlik et- yaşamak
d.- mezseŋ 4122

dirre [Ar.] kırbaç, kamçı
d. 4311, 4318, 4319, 4344
d.+ den 4317, 4321
d.+ yi 4346

dirre-i ʿömmer [Ar.] Hz. Ömer'in kırbacı
d. 4326
d.+ i 4310

dişār [Ar.] elbise, kaftan
d.+ıdur 5060

diş diş
d.+ üm 4527

ditre- titremek
d.- ridi 4329
d.- ye 4983

ditreş- titreşmek
d.- ür 3936

dīv [Far.] şeytan, dev
d. 3819, 3831, 3841
d.+ üŋ 3833

dīvān [Far.] büyük meclis, yüksek meclis
d.+ ına 4901
d.+ ında 5376

dīvī eyle- [Far.+T.] şeytan etmek
d.- yüp 3834

diyār [Ar.] memleket, ülke
d. 4771
d.+ a 5261
d.+ ına 4775
d.+ larda 5255

diye diye
d. 5214

diyüp işit- konuşup dinlemek
d.- dük 4141

dost [Far.] dost
d.+ a 4066

dost-dār-ı ʿalī [Far.+Ar.] Hz. Ali'nin dostu
d. 4620

dostlıḳ ḳıl- dostluk etmek
d.- a 5002

dög- dövmek
d.- en 5317

dökil- dökülmek
d.- di 4738

dön- dönmek
d.- di 3722, 4124, 4166, 4692, 5084
d.- düm 4706
d.- meyüp 5084
d.- miş 4955

döndür- döndürmek
d.- ürem 5237

döne döne döne döne
d. 4064

dönüm gidip de geri gelme eyleminde geri dönüşün başladığı yer
d. 5527

dörd dört *krş. dört*
d. 5118

dördünci dördüncü
d. 5207

dört dört krş. *dörd*
d. 3719, 4345, 4431, 5352, 5385

dört biŋ dört bin
d. 3940

dört yüz biŋ dört yüz bin
d. 5368

duʿā [Ar.] dua
d. 3891, 4093, 4095, 4101, 4916
d.+ dan 4443, 4445, 4460
d.+ dur 5603
d.+ lar 4444, 4927
d.+ ŋ 4915
d.+ sı 4092
d.+ sına 5487
d.+ sından 5449
d.+ yı 4090, 5522, 5523, 5535
d.+ yıla 5603

duʿā et- [Ar.+T.] dua etmek krş. *duʿā eyle-, duʿā kıl-*
d.- di 4857

duʿā eyle- [Ar.+T.] dua etmek krş. *duʿā et-, duʿā kıl-*
d. 4021, 4023, 4443
d.- dük 4462
d.- düm 4807
d.- ŋ 4461

duʿā ḳıl- [Ar.+T.] dua etmek krş. *duʿā et-, duʿā eyle-, duʿā it-*
d.- a 5602
d.- dı 4024, 4474

duʿālar it- [Ar.+T.] dualar etmek
d. 3777

duʿā vü niyāz et- [Ar.+T.] dua ve Allah'a yakarış yapmak
d.- er 4926

duʿāya dilüŋi sür- [Ar.+T.] dua

etmeye başla
d. 4442

dūd [Far.] melek
d. 3828

dur- durmak
d.- a 4986
d.- madın 4081
d.- ur 4116

dūr [Far.] uzak
d. 5477

dūr eyle- [Far.+T.] uzaklaştırmak
d.- düm 5548

dūr-ı īmān [Far.+Ar.] imandan uzak
d. 5551

dūr ol- [Far.+T.] uzaklaşmak
d.- dı 5544
d.- duḳ 5421

dut- tutmak
d. 4174, 5517
d.- dı 3699
d.- mazsın 5515

dūzaḫ [Far.] cehennem
d. 3811, 4613
d.+ a 4567, 5260
d.+ da 3849
d.+ ı 4514
d.+ uŋ 5253

dūzaḫa döndür- [Far.+T.] cehenneme çevirmek
d.- üpdi 5124

duzaḫ-ı bānī [Far.+Ar.] Allah'ın cehennemi
d. 4540

dūzaḫ-ı külḫan [Far.] cehennem ocağı
d. 4509

dügün ukde, güçlük, zorluk
d. 5410

dümm-i ṭāvūs-veş [Far.] tavus kuyruğu gibi
d. 3812

dün dün
d.+ dür 4638

dünya [Ar.] dünya krş. *dünyā*
d. 4402, 5475, 5477
d.+ da 3760, 3774, 5442, 5524
d.+ dan 3878, 4400, 4688
d.+ ŋ 4294
d.+ ŋ<uŋ> 4294

dünyā [Ar.] dünya krş. *dünya*
d.+ da 4064, 4066, 4395
d.+ ya 5552

dür- dürmek, katlamak, kıvırmak
d.- düm 4654
d.- er 5471
d.- esin 4580

düretür ol- türetir olmak, icad eder olmak
d.- dı 5086

düriş- çalışmak, çabalamak krş. *dürüş-*
d.- dük 5419
d.- düm 5099

dürlü türlü, çeşitli
d. 3902, 3974, 4126, 4570, 4742,

5484

dürlü dürlü türlü türlü
d. 4539

dürr [Ar.] inci
d.+ lerin 3739

dürr ü gevher [Ar.+Far.] inci ve mücevher
d. 4840

dürūġ ehli [Far.+Ar.] yalancılar
d. 5206

dürüst [Far.] dürüst
d. 5375

dürüş- çalışmak, çabalamak krş. *düriş-*
d.- di 5247

düş rüya
d.+ de 5246

düş - düşmek, ulaşmak
d.- di 3667, 4768, 4938, 5536

düşmen [Far.] düşman
d. 4989
d.+ i 4542
d.+ idür 4164

düşmenān [Far.] düşmanlar
d. 5410

düşmenān-ı bed-gūyān [Far.] kötü söyleyen düşmanlar
d. 5411

düşmen dutın- [Far.+T.] düşman edinmek
d.- a 4561, 4716
d.- ınsa 4723

düşmen-ı musṭafā Hz. Muhammet'in düşmanı
d.+ yı 4520

düşmen-i çār-yār-ı bed ḥālāt [Far.+Ar.] dört dostun kötü halli düşmanı
d. 4986

düşmen-i çār-yār-ı peyġamber [Far.+Ar.] peygamberin dört dostunun düşmanı
d. 4999

düşmen-i çār-yār <u> peyġamber [Far.+Ar] peygamber ve dört dostunun düşmanı
d. 5390

düşmen-i ḥaydar [Far.+Ar.] Hz. Ali'nin düşmanı
d.+ ı 4621

düşmen-i ṣaff-der [Far.+Ar.] yiğit savaşçının düşmanı
d. 4619

düşmen ol- [Far.+T.] düşman olmak
d.- sa 4513

düz- yapmak, meydana getirmek, tertip etmek
d.- di 4342, 4346, 5352
d.- mişidi 4338

düzen oyun, hile
d. 5408

düzet- 1 yoluna koymak
d.- di 4667

düzet- 2 yapmak, inşa etmek
d.- mişdi 4339

düzme yalan söyle- sahte yalan söylemek
d.- mişdi 4255

düzül- düzülmek, hazırlanmak
d.- üpdi 4337

E

eb [Ar.] baba
e.+ dür 4012

ebed [Ar.] sonsuza kadar, sonsuz
e. 5226, 5504

ebed bāb [Ar.] sonsuz kapı
e.+ a 5137

ebeden [Ar.] hiçbir zaman, asla
e. 4594, 4724

ebed hestī [Ar.+Far.] sonsuz varlık
e. 5136

ebedī [Ar.] sonsuz
e. 4745

ebed ḳal- [Ar.+T.] sonsuza kadar kalmak
e.- a 5093

ebed-raḥmet [Ar.] sonsuz rahmet
e. 5238

ebī [Ar.] baba
e. 5381

ebr [Far.] bulut
e. 4772

ebr-i siyāh [Far.] siyah bulut
e. 4774, 4812

ebter [Ar.] zürriyetsiz
e. 5498

ebū bekr [Ar.] Hz. Ebu Bekir
e. 3665, 3668, 4193, 4218, 4222, 4671, 4692, 4801, 4843, 4941, 4958, 4961, 5285
e.+ den 4234
e.+ dür 4784
e.+ e 4211, 4977, 5241
e.+ i 4707, 4944
e.+ süz 3657

ebū bekr-i ʿābid [Ar.] kişi ismi, Reşik şehindeki kişilerden biri
e. 3662

ebū bekr-i ʿahd [Ar.] kişi ismi, Reşik şehrindeki kişilerden biri
e.+ dur 3674

ebū bekr-i mūsā [Ar.] kişi ismi, Reşik şehrindeki kişilerden biri
e.+ dur 3660

ebū bekr-i müʾmin [Ar.] kişi ismi, Reşik şehrindeki kişilerden biri
e. 3677

ebū bekr-i ṣābit [Ar.] kişi ismi, Reşik şehrindeki kişilerden biri
e. 3661

ebū bekr-i ṣādıḳ [Ar.] Hz. Ebu Bekir
e. 4786

ebū bekr-i ṣıddīḳ [Ar.] Hz. Ebu Bekir krş. *ebū bekr ṣıddīḳ*

e. 4219, 4240, 4722

ebū bekr-i zāhid [Ar.] kişi ismi, Reşik şehrindeki kişilerden biri
e. 3662

ebū bekr ṣıddīḳ [Ar.] Hz. Ebu Bekir krş. *ebū bekr-i ṣıddīḳ*
e. 4507

ebu cehl menḳuş [Ar.] hafızada yer etmiş olan Ebu Cehil
e. 4508

ebu ḥanife imām [Ar.] Hanefī mezhebinin imamı Ebu Hanife
e. 4079

ebvāb [Ar.] kapılar
e.+ı 3767

ebyāt [Ar.] beyitler
e. 5596

echel-i ṭuġyān ol- [Ar.+T.] günahkarın cahili olmak
e.- a 4715

ecr-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın mükafatı
e.+ dan 4148

ecr ḳatu [Ar.+T.] sevap makamı
e.+ mdadur 4152

edā [Ar.] yapma, yerine getirme
e. 4474

edā et- [Ar.+T.] yapmak, yerine getirmek krş. *edā it-*
e.- düm 4466

edā it(d)- [Ar.+T.] yapmak, yerine getirmek krş. *edā et-*
e.- e 4117
e.- er 5103
e.- üp 4452, 4462

edeb [Ar.] edep, terbiyeli davranış
e. 4408

ednā [Ar.] çok aşağı, adi
e.+ ya 4494

efḍaliyyet [Ar.] daha faziletli, erdemlilik
e.+ ini 4167

eflāk [Ar.] gökler
e.+ i 4880

efṣaḥ-ı şuʿarā [Ar.] şairlerin en açık dille yazanı
e. 4077

eger eğer
e. 4609, 4891, 5121

eglen- eğlenmek
e.- ürem 5522

egri eğri, düz olmayan
e. 5492

ehl [Ar.] sahip, malik
e.+ i 4949, 5201

ehl ehline ir- [Ar.+T.] kişinin sahibine yani Allah'a ulaşması
e.- di 5258

ehl-i bā-tedbīr [Ar.] tedbirli kişiler
e. 4788

ehl-i faḳr [Ar.] fakir kişiler
e.+ a 4057

ehl-i ḥaḳ [Ar.] Allah dostları
e. 5422, 5426

ehl-i ḥāl gönül ehli, gönlü Allah aşkı ile dolu olan kişi
e. + e 3860

ehl-i ḥālet [Ar.] hal ehli, sofi
e. 4134

ehl-i ikrām [Ar.] cömert kişiler
e. 4904

ehl-i ʿilm [Ar.] ilim sahibi kişiler
e. 4078

ehl-i insāf [Ar.] merhametli kişiler
e.+ uz 3686

ehl-i ʿirfān [Ar.] irfan sahibi, bilgili kişiler
e. 4303, 4432
e.+ a 4426
e.+ ıla 4304

ehl-i ʿiṣyān [Ar.] isyankarlar, Allah'a isyan eden kişiler
e.+ a 4626

ehl-i ʿiyāl [Ar.] ev halkı, ailedeki kiiler
e. 4769

ehl-i nifāḳ [Ar.] münafıklar, bozguncular
e. 4421

ehl-i ṣabr [Ar.] sabırlı kişiler
e. 5359

ehl-i ṣuffe [Ar.] Hicret sonrasında evleri olmadığı için Mescid-i Nebi civarında barınan mislümanlar
e. 5583

ehl-i tedbīr [Ar.] tedbirli kişiler
e.+ i 3672

ehl-i tevḥīd [Ar.] Müslüman
e. 4015

ehl-i yaḳīn [Ar.] iman gücüyle hakikati apaçık görenler
e. 4437

ehvāz [Far.] İran'da bir şehir
e.+ da 4643
e.+ dadur 4777

ek- ekmek, bir şeyi belli bir maksatla serpmek
e.- er 4422

ekl ḳıl- [Ar.+T.] yemek yemek
e.- a 4872
e. 4120

eknūn [Ar.] şimdi, şu anda
e. 3665, 3942, 5463, 5521, 5540

ekrem ol- [Ar.] daha üstün, daha değerli olmak
e.- a 4904
e.- ur 4535

eksük eksik, noksan
e.+ i 5357

eksük eyle- eksik etmek
e.- mez 4074

eksük ol- eksik olmak
e.- ur 4811

el 1: el
e. 4631
e.+ de 3825, 5304
e.+ ile 5125, 5134
e.+ in 3784, 4175, 4920
e.+ inde 4587, 4947, 5025, 5126
e.+ inden 5513
e.+ ine 3884
e.+ ini 4174
e.+ leri 5135
e.+ lerile 5257
e.+ lerin 3937
e.+ lerine 4920, 5038
e.+ lü 5118
e.+ ümden 5557
e.+ üme 4109
e.+ ümi 3699
e.+ ümile 4735
e.+ üŋden 5559

el 2: yabancı
e. 4165

el al- izin, icazet almak
e.- am 4734

el-ān [Ar.] şimdi, şu anda
e. 3692, 3975, 4183, 4252, 4585, 4587, 4882, 5248, 5327, 5549

elbetde [Ar.] elbette, şüphesiz, muhakkak
e. 3783

ele al- tutmak, ele almak, eline geçirmek
e.- up 5580

el-ġarīḳu şehīd [Ar.] "Suda boğulan şehittir." Hadis
e. 4838

el getür- dua etmek için el açmak
e.- üp 4926

el-ḥamdüli'l-lāh [Ar.] "Allah'a hamdolsun." duası
e. 4859

el-ḥāṣıl [Ar.] sonuç olarak, sözün kısası
e. 4115

el-ḫayrü'l-enām [Ar.] yaratılmışların en hayırlısı, Hz. Muhammet
e. 5050

elyāḳ [Ar.] layık, en uygun
e. 4440, 5138

elyāk it- [Ar.+T.] layık etmek, uygun görmek
e.- erem 4651

em ilaç, çare, derman
e. 3802

em- emmek
e.- düm 4879

emān [Ar.] emin olma, güven, emniyet
e.+ ında 4402, 5376

emān bul- [Ar.+T.] emniyet bulmak, güvende olmak
e. 3777, 4159, 4406, 5261

emān ver- [Ar.+T.] fırsat vermek, çare olmak

e.- mezem 4528
e. 5041

emdi şimdi, şu anda
e. 3995

emīn [Ar.] güvenilir, inanılır kişi
e. 5027

emīn-i güzīn [Ar.] Hz. Muhammet
e. 4224, 5224

emīn ol- [Ar.+T.] inanmak, güvenmek
e.- a 5073, 5561
e.- ayıdum 5558

emīr ü ḳāżī [Ar.] emir ve kadı
e. 3710

emr [Ar.] emir, buyruk
e.+ ini 5312
e.+ ümi 5517
e.+ ümile 4589
e.+ üŋ 4500
e.+ üŋde 4597
e.+ üŋe 4595
e.+ üŋile 5190

emr et- [Ar.+T.] emretmek, buyurmak krş. *emr it-, emr ḳıl-*
e.- dise 4180
e.- e 5251
e.- seŋ 4501

emr-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın emri krş. *emr-i ḥuẕā, mer-i yezdān*
e. 4529, 4576, 4948, 5177, 5301, 5414

emr-i ḥuẕā [Ar.] Allah'ın emri krş. *emr-i ḥaḳ, emr-i yezdān*
e. 4688

emr-i mūsā [Ar.] Hz. Musa'nın emri
e.+ ya 4531

emr it- [Ar.+T.] emretmek, buyurmak krş. *emr et-, emr ḳıl-*
e.- e 4119

emr-i taḳdīr [Ar.] Allah'ın takdiri, kaderin emri
e.+ üm 4594

emr-i yezdān [Ar.] Allah'ın emri
e.+ ı 4241

emr ḳıl- [Ar.+T.] emretmek, buyurmak krş. *emr et-, emr it-*
e.- dı 4171

emr ol- [Ar.+T.] emredilmek, bir şeyin yapılması veya yapılmaması konusunda verilen kesin hüküm
e.- dı 4574
e.- ıcaḳ 3948
e.- updur 4773

emrümi ṭut- [Ar.+T.] emrimi yerine getirmek
e.- uban 4583

emrüŋde it- [Ar.+T.] emrinde olmak
e.- düm 4589

emzir- emzirmek
e.- üpdür 5276

enām [Ar.] halk
e. 3663

enbiyā [Ar.] peygamberler
e. 4492, 5082, 5083, 5141

e.+ lar 5155
e.+ nuŋ 4035
e.+ ya 4036

enbiyā-yı ḫuẕā-yı ḫāṣṣü'l-ḫāṣ [Ar.] en güzel Allah'ın peygamberleri
e. 5078

encid- incitmek
e.+ e 5227

endīşe [Far.] endişe, kaygı, tasa
e.+ de 3802
e.+ deyiken 3977

endūh <u> ġam [Far.+Ar.] keder ve gam
e.+ da 5295

enīn [Ar.] inleme, inilti
e. 5558

enīn ḳıl- [Ar.+Tr.] inlemek
e. 3915

enṣār [Ar.] "yardımcılar, koruyucular" anlamında Hz. Muhammet Mekke'den Medine'ye göç ettiğinde onlara yardım eden ve onları koruyan Müslümanlar
e.+ danven 5269

envār [Ar.] nurlar, ışıklar
e. 3886, 4965, 5397, 5592
e.+ a 4960
e.+ ı 4841

envār-ı cān [Ar.+Far.] can nurları
e. 5097

er erkek, kişi
e. 3725, 4271, 4568, 4597, 4824
e.+ e 3868

er- ermek, ulaşmak, yetişmek krş. *ir-*
e. 4361, 4790, 5260
e.- di 3781, 3879, 3890, 4109, 4115, 4136, 4188, 4215, 4383, 4463, 4529, 4668, 4693, 4758, 4772, 4809, 4820, 4886, 4918, 4922, 4929, 4931, 4946, 4948, 4950, 4963, 4965, 5171, 5248, 5262, 5264, 5301, 5323, 5418, 5421, 5464, 5502, 5514, 5544, 5560, 5574, 5588, 5592, 5601
e.- düginde 5586
e.- dük 4110, 4636, 4885, 4886, 5563
e.- düm 4434, 4814
e.- düŋ 4311, 4661, 4662, 4663, 5104
e.- e 3776, 4052, 4146, 4148, 4816, 5005, 5018, 5020, 5120, 5169, 5191, 5254, 5379
e.- eler 5152, 5416
e.- elüm 3680
e.- em 4100, 4769
e.- en 5359
e.- er 3853
e.- esin 4780
e.- eydi 4547
e.- ince 3816, 4837, 4952
e.- işdi 3977
e.- medin 3877
e.- mek 4100
e.- meye 4041, 4236, 5076, 5260, 5441, 5495, 5513
e.- meyem 5105
e.- mez 4156, 4294, 5093, 5207
e.- miş 4319, 5287, 5428
e.- mişdür 5516
e.- mişem 4726

e.- mişidi 4271, 5303
e.- mişidüm 4834
e.- se 3796, 5094, 5415, 5572
e.- sem 3678
e.- sün 4696
e.- üp 3973, 4134, 4746, 5173, 5321
e.- ür 3659, 4046, 4547, 4787, 4995, 4996, 5036, 5053, 5070, 5110, 5167, 5218, 5230, 5504
e.- ürmez 3897
e.- ürseŋ 5450

eren erkekler, kişiler
e.+ ler 4286, 4287, 5396

eriş- erişmek, ulaşmak, kavuşmak krş. *erüş-, iriş-, irüş-*
e. 4130, 4790
e.- di 4285, 4436, 4467, 4668, 4674, 4688, 4951, 5115, 5573, 5589
e.- dük 4160, 4161, 5340
e.- düm 3709, 4283, 4465, 4466, 4835, 5099, 5452
e.- düŋ 4386
e.- e 4018, 4230, 4304, 4305, 4841, 4906, 5070, 5200, 5216, 5399, 5403, 5556, 5569
e.- eler 5252
e.- em 4775
e.- gil 4792
e.- mişem 4519
e.- se 5150
e.- üp 4762
e.- ür 3783, 4040, 4567

er-rahīm [Ar.] Allah'ın adlarından biri
e. 3757

erte eyle- ertelemek, daha sonraki bir zamana bırakmak
e.- yem 4108

erür- eriştirmek, ulaştırmak, kavuşturmak krş. *irür-*
e.- di 5189
e.- düm 4654, 5547

erüş- erişmek, ulaşmak, kavuşmak krş. *eriş-, iriş-, irüş-*
e.- di 4004, 5246, 5286

ervāḥ ruhlar
e.+ dı 3958
e. 3930

ervāḥ-ı enbiyā [Ar.] peygamberlerin ruhları
e.+ yıla 5140

es- esmek
e.- mişem 4519
e.- mişemdür 4518

esāmī [Ar.] adlar, isimler
e. 3660

esās [Ar.] esas, temel
e. 3823

esbāb [Ar.] sebepler, vasıtalar
e. 5204

esen ol- sağ salim, afiyette olmak
e.- a 4720

eṣer [Ar.] iz, işaret
e. 4510
e.+ i 5448

esirge- esirgemek, korumak
e.- meyesin 5441

esmā [Ar.] isimler, adlar
e.+ dur 5062
e.+ sı 4914
e.+ ya 4199
e.+ yı 3759, 4910

esrār [Ar.] gizlilikler, sırlar
e. 3886, 4210, 5592
e.+ a 4343, 4406
e.+ dan 4209, 4820
e.+ ı 4201

esrār ʿālemi [Ar.] sırlar âlemi
e.+ ne 4382

esrār-ı kenz [Ar.] hazinenin sırları
e.+ dür 4222

es-selām ʿaleyk [Ar.] selamun aleyküm
e. 4684

eş çift oluşturan şeylerden her biri; eş, zevc
e.+ i 5484
e.+ lerine 5500
e.+ ümdür 5558

eşig eşik, kapı önü
e.+ üme 4957

eşige yüz ur- saygı ve hürmet göstermek amacıyla kapısında yere kapanmak, eğilmek
e.- mış 4954

eşit(d)- işitmek, duymak krş. *işit(d)-*
e. 3790, 3995, 4032, 4068, 4076, 4091, 4170, 4172, 4207, 4399, 4535, 4630, 4641, 4653, 4766, 4863, 4892, 4911, 4936, 4937, 5189, 5334, 5406, 5415, 5511
e.- di 5536
e.- diŋüz 3935
e.- dük 3926
e.- düm 4371, 4817, 5350
e.- dümse 4917
e.- ildi 5088
e.- memişdi 4760
e.- mez 4058
e.- mişem 3857, 4005, 5405
e.- mişemdür 4043
e.- mişidük 4761
e.- üŋ 4272
e.- üp 3736
e.- ür 3863

eşkāl [Ar.] dış görünüş
e.+ i 5370

et(d)- etmek, yapmak krş. *it(d)-*
e.- edüm 4593
e.- di 4263, 5166, 5243, 5489
e.- digüŋ 5072
e.- dük 3926
e.- erise 3843
e.- erseŋ 4149
e.- me 5308
e.- megil 4106
e.- meye 4360
e.- meyince 5288
e.- se 3844, 4149

eṭfāl [Ar.] çocuklar
e. 3906

ev ev
e. 5205, 5211, 5235
e.+ de 5206, 5208, 5215, 5220
e.+ durur 5208
e.+ e 4040, 5202, 5203, 5204, 5205, 5212, 5216, 5220, 5222, 5228, 5230

e.+ i 5266
e.+ indedür 5276, 5277
e.+ ine 3699, 5213, 5229, 5286
e.+ lerden 5223, 5231
e.+ üŋ 5200
e.+ üŋe 5210

ev barḳ çoluk çocuk, aile
e.+üme b.+ uma 4769

evkāt [Ar.] vakitler, zamanlar
e. 3970

evḳāt ṭut- [Ar.+T.] zaman geçirmek
e.- alar 3954

evliyā [Ar.] ermişler, veliler
e.+ lar 4047

evliyā-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın velileri
e. 4298

evliyālık demi [Ar.+Far.] evliyalık zamanı
e.+ ndedür 4052

evrād [Ar.] okunması adet haline gelen belirli sözler, dualar, ayetler
e.+ ı 4474

evṣāf [Ar.] nitelikler, vasıflar
e.+ ı 4255
e.+ ıla 4709
e.+ ını 4312

evṣāf-ı ism [Ar.] ismin vasıfları
e.+ idür 5096

evvel [Ar.] ilk önce
e.+ i 5113, 5464
e. 3945, 4194, 4195, 4196, 4198, 4482, 5109, 5179, 5180, 5567

evvelā [Ar.] ilk önce, ilk olarak
e. 5112, 5182, 5568

evvel-i ḳurʾān [Ar.] Kuran'ın başlangıcı
e. 4198

eydür- demek, söylemek, der ki
e. 3790, 4124, 4407, 4442, 4516, 4578, 4630
e.- ler 3677, 4751

eyle öyle
e. 5075, 5126
e.+ yidi 4594

eyle- eylemek, yapmak, etmek
e. 4028, 4793
e.- dük 5565
e.- düm 3708, 4435, 4743
e.- düŋ 4850
e.- mezüz 3687
e.- miş 4092
e.- mişem 4034
e.- r 4138
e.- ridi 5459
e.- rler 4927
e.- ye 4898
e.- yem 4877

eylece öylece
e. 3713, 3953

eyle şan- öyle sanmak, zannetmek
e. 5036

eylük(g) iyilik
e.+ e 3854
e.+ i 3847, 4073
e.+ ile 3839
e.+ in 3839

e.+ le 4148

eyü iyi
e. 3803, 3906, 4597, 5580

eyü ʿamel [T.+Ar.] iyi amel, iyi iş
e.+ i 3853

eyü ʿamel et- [T.+Ar.] iyi amel etmek
e.- erse 3843

eyyūb [Ar.] Hz. Eyüp
e. 4024
e.+ a 4019, 4025
e.+ ı 4028

ez-ʿālem git- [Far.+Ar.+T.] alemden gitti, öldü
e.- di 4698

ez-ber eyle- [Far.+T.] ezberlemek, ezber yapmak
e.- gil 3790

ezel [Ar.] başlangıcı olmayan geçmiş zaman
e. 4197, 5117

ez-mūsā [Far.+Ar.] Hz. Musa'dan
e. 4478

F

faḫr et (d)- [Ar.+T.] övünmek, iftihar etmek
f.- er 4881

faḫr-i ʿālem-i dānā [Ar.+Far.] bilgili kainatın övüncü, Hz. Muhammet
f. 4857

faḳīr [Ar.] fakir, yoksul, muhtaç
f. 5217
f.+ e 5216
f.+ ler 4053, 4058

faḳīr ü ḥaḳīr [Ar.] fakir ve itibarsız
f.+ e 4700
f.+ imiş 5101

faḳr ehli [Ar.] fakir kişiler
f.+ nden 4038
f.+ ne 4040

faḳrıla faḫr eyle- [Ar.+T.] fakir kişilerle övünmek, iftihar etmek
f.- di 4042

fān et- [Ar.+T.] fani, geçici etmek
f.- gil 4988

fārisī dil [Far.+T.] Farsça
f.+ de 5578

farsī [Far.] Farsça
f.+ den 5591

fārūḳ [Ar.] Hz. Ömer
f. 4802

farż [Ar.] Allah'ın insanların yapmaları için şart koştuğu dini emir, şart ve gerekli olan şeyler
f.+ a 4117
f.+ ı 4106

farż ḳıl- [Ar.+T.] farz olan ibadeti yapmak, yerine getirmek
f.- masa 4117

faṣīḥ <ü> ṣaḥīḥ ol- [Ar.+T.] açık ve doğru olmak
f.- a 4084

faṣl [Ar.] bölüm, kısım
f.+ ı 4869

fātiha [Ar.] Kuran'ın ilk suresinin adı
f. 3970

fāẓılān [Ar.] fazilet sahipleri
f. 5395

faẓīlet [Ar.] erdem, güzel ahlak, iyi huy
f.+ den 4106
f.+ içün 4202
f.+ idür 4191
f.+ in 5175
f.+ ini 4184, 4194, 4476

faẓīlet-i ümmet [Ar.] ümmetin fazileti
f. 4211

faẓl [Ar.] iyilik, erdem, lütuf
f.+ dur 5345
f.+ ını 5346, 5348

fedā ol- [Ar.+T.] uğrunda yok olmak, değerli bir şeyden bir varlıktan vazgeçmek krş. *fidā ol-*
f.- a 5289

fedā-yı ümmet [Ar.] ümmete feda olmak
f. 4238

fe ḫasefnā bih ve bidārihi'l-ʿarż [Ar.] "Sonunda biz onu ve evini barkını yerin dibine geçirdik." Kasas 81
f. 4575

fehm-i insān [Ar.] insanın anlayışı
f.+ a 4908

fem [Ar.] ağız
f.+ e 5163

ferāʿīn [Ar.] firavunlar
f. 4566

fer bul- [Far.+T.] güçlenmek, güç bulmak
f.- a 4000, 4125
f.- up 4434

ferd-i vedūd [Ar.] Allah
f. 4708, 4818, 4830, 4939, 5039

ferḥān ol- [Ar.+T.] sevinçli, neşeli olmak
f.- alar 5022
f.- ur 4940

fer ir- [Far.+T.] güçlenmek, güç gelmek
f.- e 5449

ferişte [Far.] melek krş. *ferişteʾ, ferişteh*
f. 3744, 3745, 4828, 5193
f.+ ye 3827
f.+ yi 5368

ferişteʾ [Far.] melek krş. *ferişte, ferişteh*
f.+ i 5368

ferişteh [Far.] melek krş. *ferişte, ferişteʾ*
f. 3749
f.+ ler 3755, 5191
f.+ lere 5033

fermān [Far.] emir, buyruk
f. 4554, 5029
f.+ ı 5070
f.+ ın 5515
f.+ uma 4526

fermān er- [Far.+T.] ferman gelmesi
f.- di 3941

fermān ol- [Far.+T.] ferman olmak, emrolmak
f.- dıdı 4587
f.- maduŋ 4585

ferş [Ar.] zemin, yeryüzü
f.+ te 5193

feryād eyle- [Far.+T.] bağırmak, haykırmak krş. *feryād it(d)-*
f.- di 5294

feryād it(d)- [Far.+T.] bağırmak, haykırmak krş. *feryād eyle-*
f.- e 5434

ferzend [Far.] oğul, erkek çocuk
f. 4396

fesād [Ar.] fesat, kötülük, fitne
f. 5204
f.+ ı 3853

feşār [Far.] sıkan, sıkıcı
f. 5509

fetḥ-i mūṣıl [Ar.] Musul'ın fethi
f.+ ı 4642

fetḥü'l-bāb [Ar.] kapı açılması
f. 4674

fetḥü'l-bāb bul- [Ar.+T.] kapı açılmasını bulmak
f.- alar 3888

fetvā-yı nübüvvet [Ar.] peygamberlik fetvası
f. 4239

fevḳ <u> taḥt [Ar.] üst ve alt
f.+ umı 5266

fevt [Ar.] ölüm
f. 5254

feyyāż [Ar.] bereketli
f. 4374

fezaʿ [Ar.] korkudan inleyip sızlama
f. 3876

fezā [Ar.] gök, gökyüzü
f.+ dan 4274

fidā ol [Ar.+T.] uğrunda yok olmak, değerli bir şeyden bir varlıktan vazgeçmek krş. *fedā ol-*
f.- mışıdı 4335

fidā-yı ciger ol- [Ar.+Far.+T.] ciğerini feda eden olmak
f.- dı 4334

fiġān et- [Far.+T.] feryat etmek, haykırmak
f.- üp 3914

fikr [Ar.] fikir, düşünce
f. 5065
f.+ i 4944
f.+ üŋ 4932

fikr baḥri [Ar.] düşünce denizi
f.+ ne 4382
f.+ ni 4384

fikr et- [Ar.+T.] düşünmek krş. *fikr ḳıl-*
f. 3661

fikr ḳıl- [Ar.+T.] düşünmek krş.

fikr et-
f.- am 5346

fikr <ü> nekr et- [Ar.+T.] düşünmek ve akıllı olmak
f.- düm 4672

fikr ü ẕikr [Ar.] düşünce ve anma krş. *fikr <ü> ẕikr*
f.+ i 5062

fikr <ü> ẕikr [Ar.] düşünce ve anma krş. *fikr ü ẕikr*
f.+ üŋe 5071

fikr ver- [Ar.+T.] düşüncesini bildirmek
f.- düŋ 5071

fi'l-ḥāl [Ar.] o anda, hemen, şimdi
f. 5501

fi'n-nār [Ar.] cehennem ateşi
f. 4571

firʿavn [Ar.] firavun
f.+ ı 4573, 4590

fuḍayl bin ʿiyāż [Ar.] Horasan'ın ilk büyük sufilerindendir
f. 4374

fuḍayl-ı nīkū-ṣıfāt [Ar.] güzel sıfatlı fuḍayl bin ʿiyāż
f. 4376

fuḳarā [Ar.] fakirler, yoksullar
f.+ ya 4039
f. 4037, 4060

fulān [Ar.] falan, filan
f. 4781, 4834

furḳān [Ar.] Kuran-ı Kerim
f.+ a 4196, 4203

fürce [Ar.] fırsat, yol
f.+ sinden 4492

fürūʿ <u> uṣūl [Ar.] bir kişinin soyundan olup kendisinden önce ve sonra gelen kişiler
f. 4395

fütūr [Ar.] yeis, keder, ümitsizlik
f. 5544, 5548

G

gāh [Far.] bazen, bazı zaman
g. 4667

ġal- kalmak
ġ. 4683

ġalaṭ ol- [Ar.+T.] yanlış olmak, hatalı olmak, karışmak
ġ.- mayup 3664

ġālib ol- [Ar.+T.] yenmek, hakim olmak
ġ.- a 4911

ġalle [Ar.] ürün, mahsul, gelir
ġ. 5214

ġam [Ar.] kaygı, keder, gam
ġ. 4236, 4363, 5398, 5433, 5585
ġ.+ ı 4249
ġ.+ lar 4995

ġam er- [Ar.+T.] kaygı, keder gelmesi
ġ.- ür 4163

ġanī [Ar.] Allah
ġ. 4026, 4293, 4847, 4934

ġanī ḫallāḳ [Ar.] Allah
ġ. 4257

ġanī ol-[Ar.+T.] zengin olmak
ġ.- a 4037

ġār [Ar.] mağara
ġ.+ a 4746
ġ.+ ı 4721

ġāra [Ar.] mağara
ġ.+ ya 4681

ġarāyib-i destān [Ar.+Far.] bilinmeyen destan
ġ. 5594

ġarb [Ar.] batı
ġ.+ a 3816

ġar-ı maġrib [Ar.] batının mağarası
ġ.+ de 3954

ġarḳ-āb ol- [Ar.+Far.+T.] suya batmak, boğulmak krş. *ġarḳ ol-, ġarḳ-ı āb ol-, ġarḳa ver-*
ġ.- ur 4837

ġarḳa var- [Ar.+T.] suya batmak, boğulmak
ġ.- madum 4677
ġ.- maġa 4835

ġarḳa ver- [Ar.+T.] suya batırmak, boğmak
ġ.- di 4573

ġarḳ-ı āb et- [Tar.+Far.+T.] suya batırmak, boğmak
ġ.- düŋ 4590

ġarḳ-ı āb ol- [Ar.+Far.+T.] suya batmak, boğulmak krş. *ġarḳ ol-, ġarḳ-āb ol-, ġarḳa ver-*
ġ.- adum 4670
ġ.- dı 4836

ġarḳ-ı deryā ol- [Ar.+Far.+T.] denizde boğulmak
ġ.- a 4872

ġarḳ ol- [Ar.+T.] suya batmak, boğulmak krş. *ġarḳ-āb ol-, ġarḳ-ı āb ol –, ġarḳa ver-*
ġ.- mazam 4831
ġ.- up 4567

gāv-ı zemīn [Far.] eskiden dünyayı boynuzunda taşıdığına inanılan öküz
g. 5457

ġāyeti [Ar.] nihayet, son, sonunda
ġ. 5321, 5322

ġayr [Ar.] başka, başkası
ġ. 4296, 4757

ġayrı [Ar.] başka, başkası
ġ. 4703, 5255
ġ.+ ya 4158

ġayrı söz [Ar.+T.] başka söz
ġ. 4210

ġazāl [Ar.] geyik, ceylan
ġ. 5330

gebr [Far.] kâfir, gavur, ateşe tapan kişi
g. 3849

g.+ e 3849, 3853
g.+ ler 4229, 4235, 4238

gebr ḳul [Far.+T.] kafir kul
g.+ lar 4230

geç- geçmek
g.- di 3962, 4937, 5546
g.- er 4066
g.- ire 3752
g.- miş 4230
g.- mişidüm 4809
g.- ür 3970

geçmiş ümem [T.+Ar.] geçmiş ümmetler, eski ümmetler
g. 3958

gedā [Far.] yoksul, fakir
g.+ lar 5443
g.+ ya 5449

gel- gelmek
g. 4734
g.- di 3667, 3719, 3779, 4224, 4690, 4738, 4816, 4828, 4853, 4953, 4957, 5155, 5268, 5537
g.- düŋ 5104
g.- düŋdi 3992
g.- e 5151, 5249
g.- e misin 5330
g.- eyin 4187
g.- iser 5337
g.- iserdür 4196, 5329
g.- medin 3940
g.- mezisem 5335
g.- mişidi 4326
g.- üben 5085
g.- üp 5221, 5248, 5327
g.- ür 3847

gemi gemi
g. 4669, 4835

geŋezlik kolaylık
g.+ le 3878

ger eğer
g. 3776, 3838, 4122, 4333, 5443, 5449, 5510

gerçek eyle- gerçek yapmak
g.- r 4267

gerçi gerçi, aslına bakılırsa, her ne kadar
g. 3719, 4255, 4261, 5311, 5489, 5492, 5550, 5552

gerdān ol- [Far.+T.] dömek, dolaşmak
g.- a 5600

gerden [Far.] gerdan, boyun
g.+ inde 4971
g.+ ine 4729
g.+ u 4683
g.+ üŋ 4975

gerden-i dīv [Far.] şeytanın boynu
g.+ de 3840

gerek gerek, lazım
g. 4100, 5249
g.+ durur 4097
g.+ im 3935

gerek- gerekmek
g. 4101
g.- mez 4100, 4469

gerek ol- gerek olmak, lazım olmak
g.- a 5446

geşt ḳıl- [Far.+T.] gezmek, dolaşmak
g.- dum 4806

getir- getirmek krş. *getür-*
g.- üp 5363

getür- getirmek krş. *getir-*
g.- di 4215, 4224, 4923, 5077, 5552
g.- diler 5101
g.- düŋ 5070
g.- e 5009, 5281
g.- en 5460
g.- meyesin 5524
g.- üŋ 3680, 3933, 5427
g.- üŋüz 5429
g.- üp 3830, 4807
g.- üpdür 5248
g.- ür 3681, 3822
g.- ürdi 5382

gevde gövde, vücut
g.+ ŋüŋ 4821, 4823
g.+ sinde 3750, 4657

gevher [Far.] cevher, öz
g. 3987

geyik geyik
g.+ e 5330

gez- gezmek
g.- düŋ 4025

ġıll u ġışş [Ar.] gizli kin ve düşmanlık, gönül fesatı
ġ. 3686
ġ.+ ı 4359

ġılmān [Ar.] cennette hizmet eden delikanlılar
ġ.+ ı 4398
ġ. 5256

ġıybet [Ar.] gıybet, çekiştirme, birisinin arkasından konuşmak
ġ. 5205

ġıẕā-yı cānıla ten [Ar.+Far.] vücudun ve gönlün gıdası, yiyeceği
ġ. 4875

gibi gibi
g. 3807, 3811, 3881, 4390, 4391, 4415, 4666, 4747, 5128, 5146, 5153, 5218, 5233, 5370, 5599
g.+ dür 5135, 5457
g.+ yidi 4648
g.+ ye 4716

gice gece
g. 3972, 4637, 4644, 5302
g.+ yidi 5303

gider- gidermek, ortadan kaldırmak, yok etmek
g. 5328
g.- üp 4021
g.- ür 4418, 4420

gir- girmek
g. 3764
g.- düm 4681
g.- e 3725, 3753, 3758, 5000, 5092, 5484, 5495
g.- er 3740, 3761, 4766
g.- mege 4233
g.- mez 3725, 4733, 5220, 5228
g.- miş 5204, 5212
g.- üp 4769

giriftār [Far.] tutkun, müptela

g.+ uz 4754

girye-künān [Far.] ağlayan
g. 3913

girye-künān ol- [Far.+T.] ağlayan olmak, ağlamak
g.- dı 4689

git- gitmek
g. 4089, 4121
g.- di 3878, 3907, 4022, 4464, 4737, 5155, 5284, 5558
g.- dük 4110
g.- düm 5274
g.- e 3780, 4303, 4731, 4983, 5217, 5505
g.- eler 3757, 5258
g.- elüm 4163, 5290
g.- em 4768
g.- er 3852, 3876, 4990
g.- eridi 4936
g.- erüz 3689
g.- icek 4940
g.- mege 4108
g.- megil 5282
g.- mezseŋ 4122
g.- mezven 5288
g.- mişdi 5492
g.- mişidi 4339
g.- se 4301
g.- üben 4292, 4631

giy- giymek
g.- di 4332
g.- er 3964, 4978, 4980
g.- erem 5519

giyin- giyinmek
g.- di 3965
g.- mişidi 4682

giyür- giydirmek
g.- mişem 5597

gög(ü)s göğüs
g.+ ine 3884

gök gök, gökyüzü
g. 3965, 5000
g.+ den 4866
g.+ ler 3965
g.+ leri 5481

göm ol- esas olmak, temel olmak
g.- up 4670

gönder- göndermek
g.- üpdi 4036
g.- üpdür 4742
g.- ür 4026
g.- ürem 5237

gönil- yönelmek, yüzünü döndürmek
g.- di 4812

göŋlüŋ güşād ol- [Far.+T.] yüreğin ferah olsun
g.- a 4090

göŋlüŋ teşvīşe düş- yüreğin karışıklığa düşmesi
g.- meye 3733

göŋül gönül, yürek, kalp
g.+ de idüŋ 3978
g.+ den 4096
g.+ i 3897, 4097
g.+ in 5580
g.+ inde 5492
g.+ üm 4460
g.+ üme 4725, 4768
g.+ üŋ 4459, 5451, 5521, 5579
g.+ üŋe 3973

gör- görmek
g. 4147, 4511, 5117
g.- di 3769, 3775, 4467, 4532, 4555, 4599, 4633, 4734, 4954, 5246, 5292, 5547
g.- diler 5083
g.- dügi 5073, 5115, 5587
g.- düginde 5166
g.- dügüŋ 3894
g.- dügüm 4763
g.- dükde 5158
g.- düm 3672, 3683, 3706, 4080, 4136, 4270, 4641, 4649, 4660, 4680, 4727, 4749, 4857, 5101
g.- düŋ 4311, 4662, 4753
g.- d<i> 3770
g.- e 4231, 4307, 4891, 5000, 5145, 5164
g.- eler 5152, 5390
g.- elüm 3680
g.- em 4959
g.- emezsin 3953
g.- en 5064
g.- enler 4631, 4766
g.- esin 4029, 5439
g.- eydüm 3975
g.- eyin 3697
g.- icegez 5388, 5471
g.- icek 5154, 5394, 5584
g.- ine 5146
g.- inmez 3954
g.- medi 3720, 3769
g.- medin 4959
g.- medüm 4765
g.- mege 5170
g.- megi 3860
g.- megil 5585
g.- mek 4057
g.- mese 4891
g.- meyelüm 4989, 4990
g.- meyesin 4362, 5398
g.- mezse 4890
g.- mişem 4312, 4345
g.- mişemdür 4743
g.- mişüz 3666
g.- mişvenin 3719
g.- sem 3678
g.- üben 5537
g.- üp 5422
g.- üpdür 4256
g.- ür 3913, 4228, 4055
g.- ürsin 4500

göre göre
g. 3903

göre ol- görür olmak
g. 4027, 4273

görevar- görmek
g. 5144

görün- görünmek
g.- di 4508, 4667, 5397
g.- e 5153

görüş- görüşmek
g.- esin 4279

göster- göstermek
g.- di 5115
g.- düm 4497
g.- e 4241, 5017, 5385, 5386
g.- em 5327
g.- ür 3955, 5132

gösterde göstermek
g. 3758, 5160

götür- götürmek
g.- di 3773
g.- e 5120
g.- üben 3787

g.- üpdür 5458
g.- ür 3840
g. 4417

göz göz
g. 4556, 4601, 4602
g.+ den 3938
g.+ i 4505, 4506, 4507, 4508, 4509, 4532, 4555, 4557, 4599
g.+ in 4858
g.+ inden 3956
g.+ leri 3771
g.+ üm 4562, 4564, 4566
g.+ ümde 4512, 4561, 4608, 4622

göz aç- göz açmak, uyanık olmak
g.- up 4749

göz gözi görmez göz gözü görmemek
g.+ idi 4644

gözinden yaş dök- gözünden yaş dökmek, ağlamak
g.- e 3904

gözi ṭun- gözü kapanmak
g.- a 4628

gözle- gözlemek, dikkatle bakmak
g. 5259
g.- yüp 3963

gözleri yaşı dök- ağlamak
g.- di 4691

gözüme uyḳu gir- uyuyamamak
g.- mez 4767

ġufrān [Ar.] affedici olan Allah
ġ. 4154, 4157

gūr [Far.] mezar, kabir
g. 3785, 4399, 5270, 5292
g.+ dan 5268
g.+ e 3784, 3796
g.+ ı 3772
g.+ ların 5243

gūr-ı bünyād [Far.] kabir, mezar
g.+ a 4393

gūr-ı gebrān [Far.] kafirin mezarı
g.+ a 4946

gūr it- [Far.+T.] mezar yapmak
g.- dük 4520

gūr-sitān [Far.] mezarlık, kabristan
g.+ a 5242

ġurūba er- [Ar.+T.] güneşin batması
ġ.- üpdi 5306

gūşe [Far.] köşe
g.+ sinde 5352

gūş et- [Far.+T.] işitmek, dinlemek krş. *gūş eyle-, gūş it-, gūş ḳıl-*
g.- düm 4309

gūş eyle- [Far.+T.] işitmek, dinlemek krş. *gūş et-, gūş it-, gūş ḳıl-*
g.- düm 4006

gūş-ı hūş [Far.] akıl kulağı, dikkatle dinlemek
g.+ uŋ 3808

gūş it- [Far.+T.] işitmek, dinlemek krş. *gūş et-, gūş eyle-, gūş ḳıl-*

g. 4415

gūş ḳıl- [Far.+T.] işitmek, dinlemek krş. *gūş et-, gūş eyle-, gūş it-*
g. 3912

gūyā ol- [Far.+T.] söylemek, konuşmak
g.- am 5349
g.- ayın 3727
g.- uban 4206
g.- up 5074

güc güç
g.+ i 4117

güftār [Far.] söz
g. 4317, 4407, 5186, 5406
g.+ ı 5102, 5543
g.+ uŋ 4851

güftāra gel- [Far.+T.] söze gelmek, konuşmaya başlamak
g.- di 4881

güftār de- [Far.+T.] söz söylemek, konuşmak krş. *güftār eyle-, güftār it(d)-*
g.- di 3889

güftār eyle- [Far.+T.] söz söylemek, konuşmak krş. *güftār de-, güftār it(d)-*
g.- düŋ 5173
g.- gil 4957
g.- se 4248
g.- yem 4169

güftār it (d)- [Far.+T.] söz söylemek, konuşmak krş. *güftār de-, güftār eyle-*
g.- e 4356

gül-şen bul- [Far.+T.] gül bahçesi bulmak
g.- asın 5096

gülümse- gülümsemek
g.- di 4467

gümān [Far.] şüphe
g.+ um 3720

gün 1: gün
g. 3667, 3730, 3734, 3956, 4116, 4160, 4170, 4207, 4451, 4637, 4726, 4906, 4936, 5262, 5264, 5291, 5340, 5547
g.+ dür 4114, 4638
g.+ i 4638
g.+ ler 3667
g.+ ü 4609

gün 2: güneş
g. 3937, 4978, 5306, 5600

günāh [Far.] günah, Allah'ın emirlerine aykırı davranış krş. *güneh*
g.+ a 4358, 4359
g.+ ı 4335
g.+ ın 4235

günāh-ı baʿīd [Far.+Ar.] tahmin edilmeyen, uzak günah
g. 4360

gündüz gündüz
g.+ e 4955

güneh [Far.] günah, Allah'ın emirlerine aykırı davranış *krş. günāh*
g.+ lerin 4151

güneş güneş
g. 4648
g.+ e 4629
g.+ üŋ 3949, 3960, 4971

gün gibi göster- apaçık göstermek
g.- e 5380

gür çok, bol; kuvvetli
g. 3968

güşāde-dil [Far.] gönlü şen
g. 5585

güşāde ol- [Far.+T.] ferahlamak, şen olmak
g.- sun 5579

güşād et- [Far.+T.] açmak krş. *güşād it(d)-*
g.- gil 3808

güşād it (d)- [Far.+T.] açmak krş. *güşād et-*
g.- e 5014

güzel güzel
g. 4344

güzer eyle- [Far.] geçmek, geçirmek
g.+ i e.-düm 3708

güzīde ḥālet [Far.+Ar.] seçilmiş, seçkin haller
g.+ ini 4167

güzīde-i ʿālem [Far.+Ar.] seçkin alem
g. 4959

güzide-i dānā [Far.] âlimin şeçkini
g. 3722

güzīde-i nās [Far.+Ar.] insanların seçkini
g. 3928

güzīde ümmet [Far.+Ar.] seçilmiş, seçkin ümmet
g.+ ini 4184

güzīn [Far.] seçkin, seçilmiş
g. 5354

güzīn ādem [Far.+Ar.] seçkin insan
g. 4373, 4961

güzīn-i cihān [Far.] cihanın seçkini
g. 5174

güzīn-i verā [Far.+Ar.] alemin seçkini
g. 4704

H

hā [Ar.] Arap alfabesinin yirmi yedinci harfi
h. 3744, 5529

ḥā [Ar.] Arap alfabesinin altıncı harfi
ḥ. 3743, 3749

ha ha! ünlem
h. 4043

ḫᵛāb [Far.] uyku
ḫ.+ ı 5305

ḫabāṣet [Ar.] kötülük, alçaklık
ḫ.+ in 4429

ḫaber [Ar.] haber, bilgi
ḫ. 3679, 3699, 3703, 3798,

3809, 3829, 3987, 4051, 4290, 4300, 4309, 4347, 4377, 4434, 4478, 4936, 4968, 5239, 5264, 5292, 5384, 5459, 5498, 5539
ḫ.+ dür 4300
ḫ.+ i 3778, 3911, 4034, 4850, 5202
ḫ.+ lerüŋ 4300

ḫaber bil- [Ar.+T.] bilgisi, haberi olmak
ḫ. 3981

ḫaber de- [Ar.+T.] haber vermek, bildirmek krş. *ḫaber di-, ḫaber eyle-, ḫaber ver-, ḫaber vir-*
ḫ.- ye 4261

ḫaber di- [Ar.+T.] haber vermek, bildirmek krş. *ḫaber de-, ḫaber eyle-, ḫaber ver-, ḫaber vir-*
ḫ. 4341, 4510, 4744
ḫ.- dük 3712
ḫ.- yeyem 4630
ḫ.- yeyin 3908, 4331

ḫaber eyle- [Ar.+T.] haber vermek, bildirmek krş. *ḫaber de-, ḫaber di-, ḫaber ver-, ḫaber vir-*
ḫ. 4619, 4661

ḫaber getür- [Ar.+T.] haber getirmek
ḫ.- gil 4223

ḫaber ver- [Ar.+T.] haber vermek, bildirmek krş. *ḫaber de-, ḫaber di-, ḫaber eyle-, ḫaber vir-*
ḫ.- di 4000
ḫ.- ince 4551

ḫaber vir- [Ar.+T.] haber vermek, bildirmek krş. *ḫaber de-, ḫaber di-, ḫaber eyle-, ḫaber ver-*
ḫ.- iŋüz 3929

ḥabīb [Ar.] sevhili, Hz. Muhammet
ḥ.+ e 5056, 5604
ḥ.+ in 5496
ḥ.+ üm 5068
ḥ.+ üme 5181
ḥ.+ üŋ 5097

ḥabīb-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammet
ḥ. 4088

hābil [Ar.] Hz. Âdem'in küçük oğlu
h. 5113

ḫabīr ol- [Ar.+T.] haberdar olmak, bilmek
ḫ.- du 3705

ḫabīṣ <ü> ḫasīs [Ar.] alçak ve adi
ḫ. 5545

ḥabl-ı ḥaḳ [Ar.] Kur'an-ı Kerim
ḥ.+ dur 5461

ḥabs-i yūnus [Ar.] Hz. Yunus'un hapishanesi
ḥ. 4867

ḥācet [Ar.] ihtiyaç, lüzum
ḥ.+ ün 5095
ḥ. 4020, 4455, 5523

ḥacet degül [Ar.+T.] gerekmez, ihtiyaç yok
ḥ. 4105

ḥadāyıḳ-ı cennāt [Ar.] cennetlerin bahçeleri
ḥ. 5596

ḥad bul- [Ar.+T.] sınır bulmak, tamamlanmak
ḥ.- dı 5601

ḥad göster- [Ar.+T.] derece, mertebe göstermek
ḥ.- üp 4320

ḥadīṯ [Ar.] Hz. Muhammet'in sözleri, davranışları ve tasvip ettiği hareketler
ḥ.+ i 5539
ḥ. 4072

ḫafīf-i ʿabdu'l-lāh [Ar.]Ebu Abdullah Muhammet B. Hafif, bir tasavvuf âlimi krş. *şeyḫ ʿabdu'l-lāh*
ḫ. 5077

ḫafīf ol- [Ar.+T.] sıkıntısız, kedersiz olmak
ḫ.- a 4826

ḥaḳ [Ar.] Allah krş. *ḥaḳḳ*
ḥ. 3724, 3773, 3782, 3788, 3810, 3817, 3850, 3855, 3858, 3859, 3883, 3897, 3918, 4000, 4020, 4021, 4029, 4058, 4064, 4071, 4122, 4129, 4145, 4150, 4173, 4180, 4184, 4208, 4216, 4220, 4232, 4250, 4251, 4259, 4263, 4267, 4289, 4302, 4402, 4404, 4447, 4458, 4473, 4479, 4535, 4546, 4615, 4632, 4651, 4696, 4720, 4779, 4797, 4799, 4845, 4856, 4863, 4870, 4884, 4893, 4899, 4905, 4919, 4929, 4962, 5006, 5011, 5030, 5051, 5055, 5067, 5079, 5095, 5112, 5126, 5138, 5139, 5165, 5191, 5240, 5251, 5263, 5313, 5373, 5401, 5406, 5407, 5426, 5435, 5480, 5492, 5516, 5571
ḥ.+ dan 3791, 4042, 4060, 4185, 4703, 4874, 5447
ḥ.+ dur 3860
ḥ.+ la 4439

ḫāk [Ar.] toprak
ḫ. 3792, 4328, 4411, 4490, 4522, 4525, 4527, 4529, 4534
ḫ.+ den 4015
ḫ.+ e 4521
ḫ.+ ile 4569, 4576
ḫ.+ üŋ 4532

ḥaḳ ʿaẕābı [Ar.] Allah'ın azabı
ḥ.+ 5338

ḥaḳ dīn [Ar.] İslamiyet
ḥ. 4702

ḥaḳ ehli [Ar.] Allah dostu
ḥ. 4295

ḥaḳ ḥabībi [Ar.] Allah dostu, sevgilisi
ḥ. 4545

ḫāk-ı türbet [Ar.] türbenin toprağı
ḫ.+ e 4785

ḥaḳīḳat [Ar.] asıl, gerçek
ḥ.+ de 5307, 5310, 5312
ḥ.+ dedür 3986

ḥaḳīḳat şiʿārı [Ar.] gerçeklik alameti, izi
ḥ.+ dur 5060

ḥaḳīḳat ṭariḳi [Ar.] gerçeklik

yolu
ḥ.+ ne 5319

ḥakīm [Ar.] Allah
ḥ. 4078

ḥākim [Ar.] hükmeden, buyruğunu yürüten
ḥ.+ ven 4626

ḥaḳīr ol- [Ar.+T.] değersiz, itibarsız olmak
ḥ.- mış 4729

ḫākister it (d)- [Ar.+T.] kül etmek
ḫ.- e 4428

ḥaḳḳ 1: [Ar.] Allah krş. *ḥaḳ*
ḥ.+ a 4453, 4455, 5359, 5416
ḥ.+ ı 4254, 4293, 4535
ḥ.+ ıla 4440
ḥ.+ uŋ 4097, 4194, 4253, 5070, 5362

ḥaḳḳ 2: [Ar.] doğru, gerçek
ḥ.+ ı 4296, 4510

ḥaḳḳ 3: [Ar.] pay hisse; emek, gayret
ḥ.+ ı 3780, 4592, 4797, 4870, 4962

ḥaḳḳa elyaḳ ol- [Ar.+T.] Allah'a layık olmak
ḥ.- asın 3998

ḥaḳḳa ḥabīb ol- [Ar.+T.] Allah'a dost olmak
ḥ.- mışam 4878

ḥaḳ ḳatı [Ar.+T.] Allah katı, Allah'ın indinde
ḥ.+ nda 4455, 4476, 4904, 5488

ḥaḳḳat-ı semāʿ [Ar.] göğün hakikatini
ḥ. 3980

ḥaḳḳ-ı ḫuẕā [Ar.] Allah
ḥ. 5376

ḥaḳḳına [Ar.] hakkında, onunla ilgili, dair
ḥ. 3837, 4979, 5413, 5543

ḥaḳla ḥaḳ ol- [Ar.+T.] Allah'la bir olmak
ḥ.- an 4296
ḥ.- dı 4440
ḥ.- up durur 4060

ḥaḳ resūlı [Ar.] Allah'ın elçisi, Hz. Muhammet krş. *ḥaḳ resūl<ı>*
ḥ. 3723, 3858, 3921, 4227, 4243, 4332, 4441, 4837, 4860, 4919, 5095, 5323, 5328, 5331, 5334, 5407
ḥ.+ na 4859, 4861
ḥ.+ ndan 4006

ḥaḳ resūl<ı> [Ar.] Allah'ın elçisi, Hz. Muhammet krş. *ḥaḳ resūlı*
ḥ. 3915

ḥaḳ rıżāsı [Ar.] Allah'ın hoşnutluğu ve rızası
ḥ. 3996, 4018, 4059, 5341
ḥ.+ la 5022

ḥaḳ ṣaḳlaya [Ar.+T.] Allah korusun
ḥ. 3998

ḥaḳ selāmı [Ar.] Allah selamı

ḥ. 5453
ḥ.+ n 4215, 4224

ḥaḳ taʿālā [Ar.] yüce Allah
ḥ. 3786, 3892, 4087, 4189, 4243, 4275, 4291, 4611, 4625, 4676, 4755, 4823, 4876, 4931, 5003, 5042, 5108, 5117, 5181, 5236, 5243, 5256, 5315, 5351, 5387, 5413, 5430, 5487
ḥ.+ dan 3941, 4541
ḥ.+ nuŋ 4908
ḥ.+ ya 4480, 4598

ḥāl [Ar.] durum, hal
ḥ. 3657, 3727, 3906, 3927, 3982, 3988, 4239, 4414, 4534, 4543, 4825, 4912, 5501, 5542
ḥ.+ den 4305
ḥ.+ e 4305, 5093, 5419, 5553
ḥ.+ i 3664, 3907, 3935, 3962, 4230, 4245, 4432, 4565, 4759, 4761, 4797, 4865, 4994, 5011, 5113, 5209, 5312, 5318
ḥ.+ imüz 3696, 4755
ḥ.+ in 3979, 4229, 4570, 4623, 5296, 5422
ḥ.+ ine 3914, 4145, 4750, 4980
ḥ.+ inüŋ 5230
ḥ.+ üŋ 4525, 5517
ḥ.+ <i> 5235, 5568

ḫāl [Ar.] ben, vücuttaki leke
ḫ. 3750

ḫalāṣ [Ar.] kurtulma, kurtuluş
ḫ.+ ı durur 5065

ḫalāṣ bul- [Ar.+T.] kurtuluş bulmak
ḫ.- dum 4677

ḫalāṣ et- [Ar.+T.] kurtulmak
ḫ.- edüm 4593

ḥālāt [Ar.] durumlar, hâller
ḥ. 4162, 4364, 4367, 4990, 5051, 5399, 5418
ḥ.+ ı 4353

ḫalāyıḳ [Ar.] yaratılmış olanlar, insanlar
ḫ.+ ı 4528

ḥālet [Ar.] hal, nitelik
ḥ. 3726, 3917, 4029, 4123, 4238, 4341, 4404, 4569, 5189, 5523, 5546
ḥ.+ de 3783
ḥ.+ den 4619
ḥ.+ i 3798, 4048, 5048, 5116, 5294, 5389, 5546
ḥ.+ i durur 4155
ḥ.+ içün 4244
ḥ.+ idür 4414
ḥ.+ in 4750, 5432, 5463
ḥ.+ inde 5408, 5464
ḥ.+ inden 4179, 4998
ḥ.+ ine 4931, 5003
ḥ.+ ini 4045
ḥ.+ ümi 4958
ḥ.+ üŋ 4524, 4553

ḥālet bul- [Ar.+T.] hallere kavuşmak
ḥ.- a 4430

ḥālet-i bād [Ar.+Far.] rüzgar durumu
ḥ.+ ı 4504

ḥālet-i gerdiş [Ar.+Far.] dönüş durumu
ḥ. 4113

ḥālet-i mest [Ar.+Far.] sarhoşluk hâli

ḥ. 4668

ḥālet-i müʾminān [Ar.] Müslümanların durumu
ḥ. 4940

ḥālet-i nezʿ [Ar.] can çekişme durumu
ḥ.+ e 4271

ḥālet-i uḫrā [Ar.] öteki dünyanın durumu
ḥ. 5497

ḥalevāt [Ar.] tatlılar, güzellikler
ḥ. 4281, 5604

ḫālıḳ-ı cihān [Ar.] dünyanın yaratılışı
ḫ. 5368
ḫ.+ a 4472

ḫālī [Ar.] boş, tenha
ḫ. 531

ḥāl-i bühtān [Ar.] iftira hali
ḥ.+ la 5412

ḥāl-i dil [Ar.+Far.] gönül durumu
ḥ.+ ile 3967

ḥāli ḫarāb ol- [Ar.+T.] çok kötü duruma gelmek, perişan olmak
ḥ.- dı 5560

ḫalīḳ [Ar.] Allah
ḫ. 4130

ḫāliḳ-i her sürūş <u> ādem [Ar.] bütün insanları ve melekleri yaratan (Allah)
ḫ.+ ven 4150

ḫalīl [Ar.] sadık ve gerçek dost
ḫ.+ üŋde 4483

ḫ. 4485, 5568

ḫalīl-i hümām [Ar.] Hz. İbrahim
ḫ. 5570

ḥalīm [Ar.] yumuşak huylu
ḥ. 5061

ḥāl-i resīd [Ar.+Far.] ulaşan, yetişen durum
ḥ. 3951

ḥāl-i tebāh [Ar.+Far.] yıkılmış, mahvolmuş durum
ḥ. 5557

ḥāl-i ümmet-i maḥmūd [Ar.] Hz. Muhammet'in ümmetinin durumu
ḥ. 4818

ḫalḳ [Ar.] halk, insanlar
ḫ.+ a 3776, 4133
ḫ.+ ı 4130, 5200
ḫ.+ ıla 4129
ḫ.+ la 4396
ḫ.+ uŋ 4242, 4335
ḫ. 4098, 4127, 4204, 4218, 4950

ḫalḳ et(d)- [Ar.+T.] yaratmak krş. *ḫalḳ eyle-*, *ḫalḳ it(d)-*
ḫ.- er 5368
ḫ.- erem 4864

ḫalḳ eyle- [Ar.+T.] yaratmak krş. *ḫalḳ et(d)-*, *ḫalḳ it(d)-*
ḫ.- miş durur 5126

ḫalḳ-ı ʿālem [Ar.] bütün insanlar, herkes
ḫ. 3887

ḫalḳ-ı ʿaẓīm [Ar.] büyük, ulu yaratıcı
ḫ. 3895

ḫalḳ it(d)- [Ar.+T.] yaratmak krş. *ḫalḳ et(d)-, ḫalḳ eyle-*
ḫ.- e 4863

ḫallāk-ı ʿālem [Ar.] âlemleri yaratan Allah
ḫ.+ em 4651

ḥall et- [Ar.+T.] çözmek, üstesinden gelmek
ḥ.- en 3690

ḥall ol- [Ar.+T.] çözümlenmek, yoluna konmak
ḥ.- a 3698

ḫām [Far.] ham, olgunlaşmamış
ḫ. 4418

ḥamd [Ar.] Allah'a minnet ve şükran duygularını bildirmek
ḥ. 4016
ḥ.+ um 4879

ḥamd-ı ḫaḳ [Ar.] Allah'a şükretme
ḥ. 4947

ḥamd u şükr [Ar.] Allah'a minnet ve şükran duygularını bildirme ve şükretme
ḥ.+ ile 4701

ḫāme [Far.] kalem
ḫ. 4171

ḥammāl eyle- [Ar.] hamal yapmak, taşıyıcı yapmak
ḥ.- yüp 3834

ḫamr [Ar.] şarap
ḫ. 5203

ḫamr-ḫāne [Ar.] meyhane
ḫ. 5203

ḫamūş ol- [Far.+T.] susmak
ḫ.- ma 4433

ḫande et (d)- [Far.+T.] gülmek krş. *ḫande eyle-*
ḫ.- e 5154
ḫ.- meye 4083

ḫande eyle- [Far.+T.] gülmek krş. *ḫande et(d)-*
ḫ.- ye 5378

ḫāne [Far.] ev
ḫ. 5234
ḫ.+ m 4777
ḫ.+ ŋ 4770
ḫ.+ sine 4851
ḫ.+ ye 5218

ḫānedān ehli [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in ailesindeki kişiler
ḫ.+ ni 5054

ḫᵛānende [Far.] şarkıcı, okuyucu
ḫ. 4083

ḫarabe [Ar.] yıkılmaya yüz tutmuş, çok eski bina
ḫ.+ ye 4110

ḫarāb eriş- [Ar.+T.] perişanlık ulaşması
ḫ.- ür 4040

ḫarāb eyle- [Ar.+T.] perişan etmek
ḫ.- mekde 4758

ḫarāb ol- [Ar.+T.] perişan olmak
ḫ.- a 4998
ḫ.- dı 4755, 4836

ḫarbe [Ar.] mızrak, süngü
ḫ. 5127, 5131

ḫarc eyle- [Ar.+T.] harcamak, feda etmek
ḫ.- düm 5087

ḫarc ḳıl- [Ar.+T.] harcamak, tüketmek
ḫ.- dum 5071

ḫarf <u> nuḳaṭ [Ar.] harf ve noktalar
ḫ. 4080

ḫāricī [Ar.] Sıffin savaşı sırasında Hz. Ali'ye isyan edenlerden biri
ḫ.+ durur 4164

ḫarīf [Ar.] Arkadaş, dost
ḫ. 4737

ḫarīṣ [Ar.] hırslı
ḫ. 3714

ḫāṣ [Ar.] has, seçkin, özel krş. *ḫāṣṣ*
ḫ. 4286, 4287, 4593, 5078, 5396

ḫasan [Ar.] Hz. Hasan
ḫ.+ ıla 4920

ḫasaneyn [Ar.] Hz. Hasan ve Hüseyin
ḫ.+ i 4165
ḫ.+ içün 3919, 3961
ḫ.+ üŋ 5020, 5045

ḫaṣan-ı baṣrī [Ar.] pek çok hadis nakletmiş ve rivayet etmiş, sahabe-i ikramla görüşmüş bir sufi
ḫ. 4390

ḫasenāt [Ar.] hayırlı işler, iyilikler
ḫ. 4146

ḫasenāt bul- [Ar.+T.] iyilik bulmak
ḫ.- duŋuz 5431

ḫasenāt ehli [Ar.] iyilik sahibi kişiler
ḫ. 4139

ḫāsıl ol- [Ar.+T.] meydana gelmek, ortaya çıkmak
ḫ.- dı 4725

ḫāṣ peyġāmber [Ar.] Hz. Muhammet
ḫ. 3723

ḫasret [Ar.] özlem, hasret
ḫ.+ dür 4770

ḫāṣṣ [Ar.] has, seçkin, özel krş. *ḫāṣ*
ḫ. 5404
ḫ.+ a 5178
ḫ.+ ıla 4321, 4330, 5589

ḫāṣṣ-ı güftār [Ar.+Far.] sözün hası
ḫ.+ uŋ 4817

ḫāṣṣ-ı insān [Ar.] insanın hası
ḫ. 5285

ḫastalıḳ [Far.] hastalık
ḫ. 4115

ḫaste-dil [Far.] hasta, yaralı gönül
ḫ. 4453, 4454

ḫaşr ol- [Ar.+T.] toplanmak, bir araya gelmek
ḫ.- up 5140

ḫaşyet [Ar.] Allah'ın büyüklüğünü idrak eden kulun ona layık olamama korkusu
ḫ. 4014

ḫaṭ [Ar.] yazı krş. *ḫaṭṭ*
ḫ. 3804, 4228

ḫaṭar [Ar.] tehlike, güvensizlik
ḫ.+ a 5321

ḫaten [Ar.] damat
ḫ. 5359
ḫ.+ i 4565

ḫaten-i devr [Ar.] Hz. Ali
ḫ. 4556

ḫāṭır [Ar.] gönül, duygu, his
ḫ.+ ı 5414

ḫāṭır sor- [Ar.+T.] bir kişinin hâlini ve durumunu sormak, yoklamak
ḫ.+ um ṣ- dı 4385

hātif [Ar.] gaybdan haber veren melek
h.+ den 5298

ḫaṭṭ [Ar.] yazı krş. *ḫaṭ*
ḫ. 3668, 4080, 4179, 4180, 4181, 4185, 4189, 4248, 4649, 4827
ḫ.+ dan 4195
ḫ.+ ı 3804, 4081, 4249, 4660
ḫ.+ ın 4081
ḫ.+ ıŋa 4083
ḫ.+ ınuŋ 3678
ḫ.+ la 4177
ḫ.+ uŋ 4510, 4828, 4830

ḫaṭṭa [Ar.] dahi, bile, üstelik, hem de
ḫ. 4650

ḫaṭṭ-ı dürr [Ar.] inci yazısı
ḫ. 4842

ḫaṭṭ-ı ḫūb [Ar.] güzel yazı
ḫ. 4192

ḫaṭṭ-ı ḳudret [Ar.] Kur'an-ı Kerim
ḫ.+ idür 4191

ḫaṭṭ-ı nūr [Ar.] nurlu, ışıklı yazı
ḫ. 5080

ḫaṭṭ-ı raʿnā [Ar.] güzel yazı
ḫ. 4085

ḫaṭṭ-ı sebz [Ar.+Far.] yeşil yazı
ḫ.+ i 3706
ḫ.+ ile 3711

ḫaṭṭ-ı yezdān [Ar.] Kur'an-ı Kerim
ḫ.+ ı 4176

ḫatun kadın
ḫ. 5291, 5410, 5521, 5535
ḫ.+ dan 3858

ḫavāric [Ar.] Hariciler
ḫ.+ e 5399

ḫavāric-i dūn [Ar.] alçak Hariciler
ḫ. 4983

ḫavatun kadınlar
ḫ.+ ına 3870

ḫavātūn-ı muṣṭafā [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in eşleri
ḫ.+ ya 3867

ḫavf [Ar.] korku
ḫ.+ dan 5073

ḫavf et- [Ar.+T.] korkmak
ḫ.- erdi 4321

ḥavl [Ar.] güç, kuvvet, kudret
ḥ. 3998

ḥavl <ü> ḳuvvet [Ar.] güç ve kuvvet
ḥ. 4004

ḥavvā [Ar.] Hz. Havva
ḥ. 5512, 5514, 5515, 5517, 5518, 5520, 5526, 5531, 5532, 5534, 5553, 5559
ḥ.+ ya 5538
ḥ.+ yı 5547

ḥayā [Ar.] utanma, utanç
ḥ. 5358

ḫayāl [Ar.] hayal, düş
ḫ. 4605, 4713, 4809, 5225, 5385
ḫ.+ i 3789, 5471
ḫ.+ <i> 4763

ḥayāt [Ar.] hayat, canlı, olma, dirilik
ḥ. 4634, 4849
ḥ.+ da 4687
ḥ.+ ı 4075

ḥaydar [Ar.] Hz. Ali
ḥ.+ ı 4604, 4606, 4610

ḥaydār-ı ṣaff-der [Ar.] kahraman Hz. Ali
ḥ. 4794

ḥaydar u ḫayr-ı āl-i devrān [Ar.] devrin hanedânının hayırlısı ve yiğidi, Hz. Ali
ḥ. 5044

ḥāyil ol- [Ar.+T.] engel teşkil etmek, mani olmak
ḥ.- maya 5505

ḫayr [Ar.] hayır, iyilik
ḫ.+ adur 3827
ḫ.+ ın 3824
ḫ.+ ını 4140

ḥayrān ḳal- [Ar.+T.] çok beğenmek, şaşıp kalmak krş. *ḥayrān ol-*
ḥ.- up 4750

ḥayrān ol- [Ar.+T.] çok beğenmek, şaşıp kalmak krş. *ḥayrān ḳal-*
ḥ.- a 5092

ḫayr-ı nās [Ar.] insanların en hayırlısı, Hz. Muhammet krş. *ḫayrü'n-nās*
ḫ.+ ı durur 5065

ḫayrü'l-enām [Ar.] yaratılmışların en hayırlısı, Hz. Muhammet
ḫ. 4953, 5574

ḫayrü'n-nās [Ar.] insanların en hayırlısı, Hz. Muhammet krş. *ḫayr-ı nās*
ḫ. 3916, 5024

ḥayy <u> ḳadīr [Ar.] hayat veren ve her şeye gücü yeten Allah
ḥ. 4891

ḥāżır [Ar.] hazır
ḥ. 3754, 4286, 4501

ḥāżır et- [Ar.+T.] hazır duruma getirmek, hazırlamak krş. *ḥāżır it(d)-*
ḥ.- diler 3934

ḥāżır it (d)- [Ar.+T.] hazır duruma getirmek, hazırlamak krş. *ḥāżır et-*
ḥ.- üp 5429

ḥāżır ol- [Ar.+T.] hazır durumda bulunmak
ḥ. 4102
ḥ.- masa 4095
ḥ.- up 3822, 3974, 4408

ḥazīn ol- [Ar.+T.] hüzünlü, kederli olmak
ḥ.- mışamdur 5271

ḫażīre-i ḳāṣṣ Mescid-i Aksa
ḫ.+ a 5178

ḥażret [Ar.] kat
ḥ.+ i 5576
ḥ.+ in 4537
ḥ.+ üŋden 4168
ḫ.+ üŋe 5138

ḥażret-i ceberūt [Ar.] Allah
ḥ. 3758

hebā ol- [Ar.+T.] ziyan etmek, boşa harcamak
h.- up 4572

hediyye [Ar.] hediye
h. 5518

helāke eriş [Ar.+T.] mahvolmak
h.+ di 4517

helāk et(d)- [Ar.+T.] mahvetmek, perişan etmek krş. *helāk eyle-*
h.- üp 4595

helāk eyle- [Ar.+T.] mahvetmek, perişan etmek krş. helāk et(d)-
h.- düm 4741

hem [Far.] hem, üstelik, bir de, şu da var ki
h. 3661, 3662, 3710, 3713, 3716, 3735, 3765, 3772, 3835, 3842, 3855, 3869, 3901, 3910, 3914, 3945, 3946, 3947, 3949, 4003, 4005, 4014, 4035, 4068, 4077, 4083, 4094, 4198, 4256, 4265, 4295, 4335, 4345, 4373, 4380, 4439, 4457, 4483, 4506, 4511, 4548, 4571, 4606, 4612, 4671, 4698, 4764, 4789, 4801, 4802, 4806, 4831, 4872, 4902, 4910, 4930, 4982, 5008, 5018, 5036, 5038, 5055, 5060, 5062, 5063, 5065, 5069, 5072, 5081, 5087, 5106, 5174, 5204, 5206, 5208, 5211, 5213, 5215, 5229, 5263, 5266, 5276, 5303, 5315, 5374, 5383, 5392, 5490, 5506, 5543, 5546, 5571, 5576
h.+ çün 4542

hemān [Far.] hemen, derhâl krş. *hemīn*
h. 3667, 3669, 3706, 3709, 3734, 3744, 3768, 3803, 3815, 3821, 3862, 3870, 3879, 4030, 4037, 4070, 4109, 4119, 4135, 4161, 4170, 4189, 4283, 4288, 4477, 4504, 4573, 4610, 4689,

4692, 4705, 4732, 4750, 4760, 4807, 4823, 4865, 4873, 4882, 4922, 4925, 5108, 5150, 5199, 5245, 5306, 5316, 5324, 5332, 5336, 5416, 5458, 5470

hem-dem [Far.] sadık dost, sadık arkadaş
h. 3855

hem-dem ol- [Far.+T.] sadık dost, arkadaş olmak
h.- dı 4548
h.- dum 4207
h.- mışıdum 4363
h.- ur 3835

hemīn [Far.] hemen, her zaman krş. *hemān*
h. 3682, 3684, 3716, 3796, 3807, 3838, 3867, 3915, 3962, 4072, 4173, 4178, 4200, 4227, 4244, 4391, 4394, 4422, 4437, 4594, 4676, 4680, 4762, 4772, 4828, 4874, 4920, 5006, 5009, 5023, 5080, 5090, 5166, 5246, 5251, 5271, 5293, 5352, 5415, 5464, 5468, 5483

hemīşe [Far.] daima, her zaman
h. 4803, 5278

hemm [Ar.] üzüntü, gam, keder
h.+ le 4236, 5433

hem-nişīn ol- [Far.+T.] beraber oturup kalkan, teklifsiz arkadaş olmak
h.- uban 5001

hem-rāh [Far.] yol arkadaşı, yoldaş
h.+ ı 3883

hep hep, daima, bütün krş. *hep*
h. 4921, 4933, 5019, 5071, 5353

hep hep
h. 3657, 3665, 3958, 4217, 4232, 4417, 4470, 4517, 4572, 4710, 4815, 4836, 4868, 4995, 5374

her [Far.] her
h. 3711, 3732, 3752, 3783, 3788, 3793, 3796, 3816, 3820, 3829, 3831, 3844, 3902, 3904, 3911, 3952, 3953, 3956, 3966, 3978, 3999, 4002, 4082, 4149, 4157, 4234, 4235, 4236, 4251, 4252, 4254, 4278, 4293, 4328, 4352, 4356, 4387, 4403, 4501, 4511, 4513, 4538, 4540, 4542, 4549, 4557, 4558, 4561, 4562, 4565, 4606, 4609, 4617, 4627, 4628, 4633, 4657, 4710, 4723, 4727, 4744, 4747, 4822, 4824, 4832, 4846, 4893, 4898, 4977, 4981, 4983, 5005, 5046, 5064, 5067, 5089, 5094, 5126, 5127, 5141, 5152, 5153, 5176, 5192, 5193, 5206, 5245, 5249, 5254, 5368, 5369, 5439, 5460, 5488, 5504, 5519, 5569, 5602

her bār [Far.] her defa, her vakit
h. 3841, 4151

her biri [Far.+T.] her biri
h. 3973, 4926
h.+ nüŋ 5080
h.+ si 3974, 4927

her gāh [Far.] her vakit, daima
h. 3756, 3996, 4259, 5441

hergiz [Far.] asla, hiçbir vakit
h. 4469, 5585

herkes [Far.] herkes
h. 3863, 4324

hestī [Far.] varlık, vücut
h. 4631

heşt [Far.] sekiz
h. 3767

hevā [Ar.] hava
h.+ da 5197
h.+ ya 4737, 5189

hevāmm [Ar.] pire, karınca, akrep, zararlı böcekler
h. 3863

heves [Ar.] arzu, istek
h.+ i 4399

heves eyle- [Ar.] heveslenmek
h.- yeler 5028

hevl [Ar.] korku
h.+ i 5536

hevvin ʿaleynā [Ar.] "(Allah'ım) kolaylaştır." anlamında hadis
h. 3890

hey hey, seslenme
h. 3730, 3798, 4957

heybet [Ar.] insanda korku duygusu uyandıran görünüş, azamet
h.+ üŋden 4587

hezār [Far.] bin sayısı
h. 4251, 4878

hezār-yek [Far.] bin bir
h. 4910

ḫınṭa-i taze-perver [Ar.+Far.] taze buğday
ḫ. 4419

ḫışm [Far.] öfke, kızgınlık
ḫ.+ ıla 4808

ḫıṭṭa [Ar.] memleket, ülke
ḫ.+ sını 5356

ḫıṭṭa-ı şarḳ [Ar.] doğu ülkesi
ḫ.+ ı 5358

ḫıżr [Ar.] ab-ı aayat içtiği için ölümsüzlüğe kavuşan ve Allah tarafından ilahi bilgi öğretilen peygamber ya da veli
ḫ. 3672, 3680, 3697, 3702, 3721, 3727, 3770, 3790, 3805, 3806, 3857, 3866, 3877, 3882, 3904, 3981, 3992, 3995, 4009, 4011, 4043, 4087, 4090, 4095, 4108, 4112, 4113, 4124, 4132, 4136, 4140, 4143, 4164, 4169, 4285, 4297, 4312, 4323, 4325, 4331, 4343, 4364, 4366, 4371, 4376, 4378, 4388, 4407, 4436, 4442, 4445, 4449, 4454, 4457, 4459, 4464, 4467, 4474, 4475, 4544, 4558, 4570, 4628, 4630, 4638, 4639, 4829, 4850, 4852, 4855, 4890, 4892, 4907, 4911, 4969, 5074, 5105, 5106, 5107, 5176, 5342, 5344, 5347, 5457, 5483, 5485, 5498, 5565, 5566, 5567, 5590
ḫ.+ a 3658, 3722, 3801, 3855, 3864, 4118, 4126, 4163, 4166,

4286, 4368, 4475, 4889, 5057, 5174, 5455
ḫ.+ am 5452
ḫ.+ dan 3768, 3900, 4309, 4310, 4347, 4350, 4373, 4906, 4917, 5405
ḫ.+ ıla 4363, 4451, 4462, 5171, 5173, 5340
ḫ.+ la 3875, 4160, 4463, 4883, 5562, 5563
ḫ.+ uŋ 4385

ḫızır peyġamber [Ar.] Hızır
ḫ. 4104, 4385, 5172

ḫızır-ı güzīn [Ar.] Hızır
ḫ. 4288, 4377, 4636, 4968

ḫızır-ı ḥāżır [Ar.] Hızır
ḫ. 3975, 3977, 4239, 4308, 4354, 4383, 5320
ḫ.+ dan 4103, 5592
ḫ.+ dı 5102
ḫ.+ la 4141, 4474

ḫızır-ı ḥāzır u dānā [Ar.] bilgili Hızır
ḫ. 5103

ḫızır-ı zamān [Ar.] Hızır
ḫ. 3736, 4003, 4109, 4327, 4495

ḫızır peyember [Ar.] Hızır
ḫ.+ i 4206

hibetu'l-lāh [Ar.] Hz. Şit
h. 4338

ḥicāb [Ar.] utanma, sıkılma
ḥ. 4439

hicret [Ar.] hicret
h. 5601

hīç [Far.] hiç
h. 3663, 3664, 3720, 3856, 4060, 4080, 4095, 4156, 4236, 4352, 4460, 4538, 4637, 4733, 5105, 5209, 5223, 5443

hīç bir [Far.+T.] hiçbir
h. 4713

ḥikāyet [Ar.] hikâye
ḥ. 3912, 4588, 5159
ḥ.+ durur 5511
ḥ.+ i 3658, 3730, 3923, 4585
ḥ.+ idür 4414

ḥikāyet ḳıl- [Ar.+T.] hikâye etmek, anlatmak
ḥ. 3894
ḥ.+ in ḳ.- duŋ 4718

ḥikmet [Ar.] hakikat sırrı, bilgelik, gizli sebep
ḥ. 3730, 3903, 4029, 4179, 4186, 4327, 4588, 4603, 5159
ḥ.+ durur 3881
ḥ.+ in 3813, 5161
ḥ.+ üm 4027

ḥikmet ehli [Ar.] hikmet sahipleri
ḥ.+ ne 4029

ḥīle [Ar.] hile, oyun, düzen
ḥ.+ yile 5555

himmet [Ar.] yardım, ihsan
h. 4075, 4234
h.+ i 4074
h.+ üm 4213
h.+ üŋ 4212
h.+ üŋi 4214

ḥīn [Ar.] zaman, vakit
ḥ. 4118, 4231, 4288, 4583, 4676, 4835, 4971, 5023, 5146, 5286, 5444, 5466, 5468

hind Hindistan
h. 5254

ḥisāb [Ar.] hesap
ḥ. 3781, 4152, 4247, 4439, 5304
ḥ.+ ın 4823

ḥisāb ol- [Ar.+T.] hesaplamak
ḥ.- ur 4569

ḥisāb şor- [Ar.+T.] hesap sormak
ḥ.- ma 5435

hīzem-i cehl [Far.+Ar.] cehâlet odunu
h.+ i 4428

ḫiẕmet [Ar.] hizmet
ḫ.+ i 5288
ḫ.+ indedür 5278
ḫ.+ inedür 5278

ḫiẕmet-kār [Ar.+Far.] hizmetçi
ḫ. 3841

ḫōca [Far.] hoca
ḫ. 4903

hōca-ı pāk-ẕāt [Far.] aslı temiz hoca
h.+ dur 5059

ḫōd-efkende [Far.] kendi çaresiz
ḫ. 4683

ḫōr [Far.] değersiz, bayağı
ḫ.- alar 5216

ḫōş [Far.] hoş, güzel, iyi
ḫ. 3793, 3878, 3893, 4006, 4411, 4386, 4703, 5048

ḫōş-āmedī [Far.] hoş geldi, sefa feldi
ḫ. 4457

ḫōş-behişt ol- [Far.+T.] güzel cennet olmak
ḫ.- mışıdum 4548

ḫōş-cevāb de- [Far.+Ar.+T.] güzel cevap vermek krş. *ḫōş-cevāb et-*
ḫ.- düŋ 3978

ḫōş-cevāb et- [Far.+Ar.+T.] güzel cevap vermek krş. *ḫōş-cevāb de-*
ḫ.- di 4005

ḫōş-delil ol- [Far.+Ar.+T.] güzel kanıt olmak
ḫ.- dı 3851

ḫōş eyle- [Far.+T.] güzel yapmak
ḫ.- ye 5194

ḫōş geçür- [Far.+Tr.] hoş geçirmek
ḫ. 3970

ḫōş gel- [Far.+T.] gelen bir kişiye söylenen karşılama sözü; hoşa gitmek
ḫ.- düŋ 4458, 4700
ḫ.- ür 3669, 4841

ḫōş gör- [Far.+T.] hoşgörü ile karşılamak
ḫ. 4877

ḫōş-güftār [Far.] güzel söz krş. *ḫōş-kelām*
ḫ. 3730, 4087

ḫōş-ḥālet [Far.+Ar.] güzel durum
ḫ. 4075, 4138, 5169

ḫōş-hevā [Far.+Ar.] güzel istek, güzel arzu
ḫ. 4417

ḫōş-ḥikāyet [Far.+Ar.] güzel hikâye
ḫ. 3735

ḫōş-ʿibādet ḳıl- [Far.+Ar.] güzel ibadet yapmak
ḫ.- ur 4455

ḫōş-kār [Far.] güzel kazanç
ḫ.+ ı 4900

ḫōş-kelām [Far.+Ar.] güzel söz krş. *ḫōş-güftār*
ḫ. 4408, 4642

ḫōş-muḥabbet [Far.+Ar.] güzel sevgi
ḫ.+ le 3983, 5423

ḫōş-muraṣṣaʿīn [Far.+Ar.] güzel beyit
ḫ. 5596

ḫōş-naḫl [Far.+Ar.] güzel hurma ağacı
ḫ. 5591

ḫōş-nām [Far.] güzel ad, güzel şöhret
ḫ. 4499

ḫōş-namāz u duʿā [Far.+Ar.] güzel namaz ve dua
ḫ. 4435

ḫōş-naẓar eyle- [Far.+Ar.+T.] güzel bakmak
ḫ. 3851

ḫoşnūd [Far.] hoşnut, memnun
ḫ.+ am 5297

ḫoşnūd ol- [Far.+T.] memnun olmak
ḫ.- a 3740
ḫ.- dum 5314

ḫōş ol- [Far.+T.] hoş, güzel olmak
ḫ.- a 5260

ḫōş-reng [Far.] güzel durum
ḫ. 5451

ḫōş-revān [Far.] tatlı tatlı giden, akan
ḫ.+ dur 4974

ḫōş-ṣafālar demi [Far.+Ar.] neşeli, mutlu, huzurlu
ḫ.+ ni 3875

ḫōş-ṣafā sür- [Far.+Ar.+T.] neşeli, huzurlu yaşamak
ḫ.- di 4853

ḫōş-ṣalavāt et- [Far.+Ar.+T.] güzel salavat etmek
ḫ.- e 4915

ḫōş selām [Far.+Ar.] güzel selam
ḫ.+ ıla 5588

ḫōş-selām al- [Far.+Ar.+T.] güzel selam almak
ḫ.- dı 4456

ḫōş-selām et- [Far.+Ar.+T.] güzel selam etmek krş. *ḫōş-selām eyle-*

ḫ.- di 4861

ḫōş-selām eyle- [Far.+Ar.+T.] güzel selam etmek krş. *ḫōş-selām et-*
ḫ.- di 5564

ḫōş-selām ver- [Far.+Ar.+T.] güzel selam etmek krş. *ḫōş-selām et-*, *ḫōş-selām eyle-*
ḫ.- di 4383

ḫōş-ṣūret [Far.+Ar.] güzel yüz
ḫ. 5145

ḫōş-temennā et- [Far.+Ar.+T.] güzel istekte bulunma, arzulama
ḫ.- üp 4103

ḫōş-ter [Far.] daha hoş, çok hoş
ḫ. 4132, 5239

ḫōş-tirāş ol- [Far.+T.] güzelce kesilmek, tıraş edilmek
ḫ.- up 4171

ḫōş-ẕāt [Far.+Ar.] güzel kişi
ḫ. 4821

hū [Ar.] Allah
h.+ dan 4866

ḫūb [Far.] güzel
ḫ. 3794, 4082, 4190, 4647, 5017, 5144

ḥubb [Ar.] sevgi, tutku
ḥ. 4069
ḥ.+ dan 4069
ḥ.+ ıçun 4843

ḥubb-ı bū bekr [Ar.] Hz. Ebubekir'in sevgisi
ḥ.+ ile 4708

ḥubb-ı cān [Ar.+Far.] can sevgisi
ḥ. 5508

ḥubb-ı ḥaḳḳ [Ar.] Allah sevgisi
ḥ.+ ıla 4284

ḥubb-ı ḥaydār-ı laṭīf [Ar.] hoş Hz. Ali'nin sevgisi
ḥ. 4984

ḫūb-ı ḫaṭṭ [Far.+Ar.] yazının güzeli
ḫ. 4084

ḫūb-liḳā [Far.+Ar.] güzel yüzlü
ḫ. 5153

ḫufte [Far.] habersiz, gafil
ḫ. 4111
ḫ.+ dür 4791

ḫulāṣa [Ar.] sözün kısası, sonuç olarak
ḫ.+ sından 4494

ḫulefā rāşidīn [Ar.] İslam'ın ilk dört halifesi
ḫ.+ e 5007

ḫulḳ [Ar.] huy, yaratılış, tabiat
ḫ.+ durur 5061
ḫ. 5064

ḥulle [Ar.] cennette giyilecek elbise
ḥ.+ m 5520

ḫūn-ı nā-ḥaḳ [Far.+Ar.] haksız yere dökülen kan
ḫ. 4743
ḫ.+ da 4758

ḫūn-ı nā-ḥaḳ it- [Far.+Ar.+T.] haksız yere kan dökmek
ḫ.- er 4744
ḫ.- üp 4754

ḥūr [Ar.] cennet kızı
ḥ. 3751, 3959

ḥūrān [Ar.] cennet kızları
ḥ. 4398, 5026
ḥ.+ a 4949

ḥurḳat [Ar.] yanık, yanma
ḥ. 4155

ḫurrem ol- [Far.+T.] sevinçli, şen olmak
ḫ.- dı 5538
ḫ.- ur 5603

ḫurūc et- [Ar.+T.] cıkmak, isyan etmek
ḫ.- e 4050
ḫ.- erse 3741
ḫ.- se 4049

ḥurūf <u> nuḳaṭ [Ar.] harfler ve noktalar
ḥ. 3804

ḥūr <u> ġılmān [Ar.] cennet kızı ve delikanlısı
ḥ.+ umıla 4279

ḫurūş it- [Far.+T.] coşmak
ḫ.- eler 5423

ḫusūf [Ar.] ay tutulması
ḫ. 3953

ḫusūf <u> kusūf [Ar.] ay ve güneş tutulması
ḫ. 3950, 3952

ḥuṣūl [Ar.] peyda olma, meydana gelme
ḥ.+ ı 4828

ḫūy [Ar.] huy, yaratılış, mizaç
ḫ.+ ına 4218

huy <u> hay insanın vaktinin boşa geçmesine neden olan çeşitli meşgale
h.+ um 4771

ḫuẕā [Far.] Allah
ḫ. 3752, 3893, 4197, 4306, 4742, 4787, 4945, 4966, 4994, 5047, 5056, 5114, 5149, 5270, 5366, 5367, 5442, 5474, 5499, 5542
ḫ.+ dan 4098, 4928
ḫ.+ nuŋ 4004, 4125, 4191
ḫ.+ ya 4096, 4492, 4701
ḫ.+ yam 4257

ḥuẕā-yı ʿālem [Far.+Ar.] âlemin rabbi, Allah
ḥ.+ ven 4150

ḫuẕā-yı ʿālemiyān [Far.+Ar.] âlemlerin rabbi, Allah
ḫ. 4988

ḫuẕā-yı baṣīr [Ar.] her şeyi gören Allah
ḫ. 4891

ḫuẕā-yı celāl [Far.+Ar.] yüce Allah
ḫ. 4708

ḫuẕā-yı cihān [Far.+Ar.] cihanın Allah'ı
ḫ. 3794, 4119, 4225

ḫuẕā-yı kerīm [Far.+Ar.] cömert Allah
ḫ. 4280, 4810, 4830, 5232

ḫuẕā-yı raḥīm [Far.+Ar.] merhametli Allah
ḫ. 5224

ḫuẕā-yı raḥmān [Far.+Ar.] merhametli Allah
ḫ.+ a 4016

ḫuẕā-yı vedūd [Far.+Ar.] çok şefkatli Allah
ḫ. 5363

ḥüccet [Ar.] delil, belge
ḥ. 4825

ḥüccet ol- [Ar.+T.] delil olmak
ḥ.- up 5413

hücūm et- [Ar.+T.] saldırmak, atılmak krş. *hücūm eyle-*
h.- mişiken 5425

hücūm eyle- [Ar.+T.] saldırmak, atılmak krş. *hücūm et-*
h.- di 4108

ḥükemā [Ar.] hâkimler, ilim adamları
ḥ. 4077

ḥükm [Ar.] emir, buyruk
ḥ. 5589
ḥ.+ in 5428

ḥükm et(d)- [Ar.+T.] emretmek krş. *ḥükm eyle-*
ḥ.- emez 4625

ḥükm eyle- [Ar.+T.] emretmek krş. *ḥükm et(d)-*
ḥ.- rleridi 3716

ḥükm-i ḥaḳḳ [Ar.] Allah'ın emri
ḥ.+ ıla 3688

ḥüküm sür- [Ar.+T.] hâkim olmak, hâkimiyetini devam ettirmek
ḥ.- üp 3715

hümām [Ar.] çük himmetli, çok gayretli kişi
h. 4086, 4314, 4467, 4956, 5184

hüm et- [Ar.+T.] üzerinde hâkimiyet kurmak, hükmü altına almak
h.- mişiken 5425

ḥürmet [Ar.] –nin hatırı için, ... şerefine
ḥ.+ içün 4676
ḥ.+ ine 3694, 4935, 4941, 5479, 5556
ḥ.+ üŋe 5284

ḥürmet ehli [Ar.] hürmet sahibi kişiler
ḥ.+ ne 4900

ḥürmet et- [Ar.+T.] saygı göstermek
ḥ.- e 4893

ḥürmet-i bū alt<ı> vücūd [Ar.+T.] altı kişinin kokusunun hürmeti
ḥ. 5039

ḥürmet ü ʿiẕẕet eyle- [Ar.+T.] hürmet ve saygı göstermek
ḥ.- di 5472

ḥüseyn [Ar.] Hz. Hüseyin
ḥ. 4920

ḥ.+ çün 3909
ḥ.+ üŋ 3969

ḥüsn-i vech [Ar.] yüz güzeliği
ḥ.+ inden 5122

ḥüsn-i zīver [Ar.] süslü güzellik
ḥ.+ in 5390

hüşyār [Far.] akıllı, uyanık
h. 4124, 4127, 4404, 4765, 4779
h.+ a 4668

hüşyār ol- [Far.+T.] aklı başında, ayık olmak
h.- dıdı 5311

ḥüzn [Ar.] üzüntü, gam, keder
ḥ. 4016

I

ıraḳ uzak
ı.+ dur 4777

ırmaḳ ırmak, akarsu
ı. 4730

ışıt- ışıtmak, parlatmak
ı. 4297

İ

i ey! krş. *iy*
i. 3761, 5261, 5582

ʿibādet [Ar.] kulun Allah'ın rızasını kazanmak ve ona yakınlaşmak için yaptığı iş ve davraışlar
ʿi. 4131, 4437
ʿi.+ e 4438
ʿi.+ ine 4473
ʿi.+ le 5348

ʿibādet eyle- [Ar.+T.] ibadet etmek
ʿi.- r 4683
ʿi.- yelüm 4701

iblīs [Ar.] şeytan
i. 5463, 5510, 5514, 5519, 5521, 5525, 5531, 5532, 5535, 5536, 5541, 5544
i.+ e 4608

iblīs-i dūn [Ar.] soysuz şeytan
i. 5540

ibn-i ʿammār [Ar.] Mansur b. Ammar, tasavvuf ve din büyüklerinden birisi
i. 4389

ibn-i edhem [Ar.] İbrahim b. Edhem, meşhur bir alim ve evliyadır
i. 4368
i.+ den 4371

ibn-i mesʿūd [Ar.] Abdullah b. Mesud, ilk Müslümanlardan birisidir
i. 3996, 4017

ibrāhīm [Ar.] Hz. İbrahim
i.+ e 5570

ibtidā et- [Ar.+T.] başlamak krş. *ibtidā it(d)-*
i.- se 3741

ibtidā it(d)- [Ar.+T.] başlamak krş. *ibtidā et-*
i.- esin 3732

ibtidā-yı kelām ol- [Ar.+T.] söze başlayan olmak
i.- dı 4185

icābet et (d)- [Ar.+T.] kabul etme, karşılıkta bulunma
i.- e 4915

icād eyle- [Ar.+T.] yeni bir şey meydana getirmek
i.- dük 4482

icāzet dile- [Ar.+T.] izin istemek
i.- düm 4104

ictihād et(d)- [Ar.+T.] çalışma, gayret gösterme
i.- e 4303
i.- se 4301

iç iç, iç taraf
i.+ i 3718
i.+ inde 3684, 3685, 4036, 4057, 4127, 4215, 4248, 4294, 4593, 4715, 4733, 4740, 4754, 4791, 4797, 4799, 4805, 4844, 4873, 4991, 5093, 5265
i.+ indedür 4709, 4798
i.+ leri 3686
i.+ lerindeki 3672

iç- içmek
i.- di 4030
i.- e 4731, 4735, 5179
i.- eler 3888
i.- erem 5309
i.- esin 5525
i.- eydi 4736
i.- eyüm 4734
i.- me 5305
i.- mege 5377

içre içinde
i. 3667, 3785, 4138, 4165, 4252 4283, 4394, 4399, 4431, 4437, 4471, 4482, 4485, 4514, 4549, 4566, 4641, 4713, 4747, 4771 4786, 4806, 5137, 5211, 5235, 5254, 5259, 5270, 5444, 5476, 5484, 5559, 5585

için için
i. 4183, 4335
i.+ dür 3905

ʿiddet [Ar.] kocasından ayrılan kadının tekrar evlenebilmesi için beklemesi gereken süre
ʿi.+ in 3963

ʿiddet-i ḫātunān-ı faḫr-i cihān [Ar.+Far.] kâinatın övüncü Hz. Muhammet'in eşlerinin iddet süresi
ʿi. 3864

ʿiddet-i tam [Ar.+T.] kocasından ayrılan kadının tekrar evlenebilmesi için beklemesi gereken sürenin tam olması
ʿi. 3872

ʿiddet ol- [Ar.+T.] kocasından ayrılan kadın tekrar evlenebilmek için bir süre beklemek
ʿi.- maz 3867, 3873
ʿi.- ur 3869, 3870

idrāk [Ar.] anlama yeteneği, anlayış
i. 3713, 5035

idrāḳ et- [Ar.+T.] bir şeyi anlamak, algılamak krş. *idrāḳ eyle-, idrāḳ it(d)-*
i.- medi 5532

idrāk eyle- [Ar.+T.] bir şeyi anlamak,

algılamak krş. *idrāḳ et-, idrāḳ it(d)-*
i.- gil 4278, 4388, 5361

idrāk it (d)- [Ar.+T.] bir şeyi anlamak, algılamak krş. *idrāḳ et-, idrāḳ eyle-*
i. 4276
i.- eler 5035
i.- emez 4008

ifṭār [Ar.] orucun sona erme zamanı
i. 5311

ifṭār et(d)- [Ar.+T.] vakti gelince orucu açmak krş. *ifṭār eyle-, ifṭār it(d)-*
i.- üp 5173, 5186

ifṭār eyle- [Ar.+T.] vakti gelince orucu açmak krş. *ifṭār et(d)-, ifṭār it(d)-*
i. 5179
i.- gil 4120

ifṭār it (d)- [Ar.+T.] vakti gelince orucu açmak krş. *ifṭār et(d)-, ifṭār eyle-*
i.- eler 5182
i.- memiş 5199

iġvā [Ar.] baştan çıkarma, yolunu şaşırtma
i.+ yı 5484

iġvā it(d)- [Ar.+T.] baştan çıkarmak, yolunu şaşırtmak
i.- <e> 5531

iḥdād eyle- [Ar.+T.] keskinleştirmek
i.- di 5414

iḫlāsı [Ar.] saflık, temizlik
i.- dı 4824

iḫmāl et- [Ar.+T.] üstüne düşeni zamanında yapmamak
i.- e 5221

iḫrāḳ it- [Ar.+T.] yakmak
i.- em 4621

iḫrāḳ ol- [Ar.+T.] yanmak
i.- ur 4514

iḥsān [Ar.] bağışlanan şey, bahşiş
i. 5029

iḫtilāṭ [Ar.] karşılaşıp görüşme
i.+ dur 4396

iḥtirām it- [Ar.+T.] hürmet göstermek, saygı duymak
i.- dük 4887

iḥtiyāc-ı şiyāb [Ar.] ihtiyacı
i. 5520

iḫtiyār [Ar.] seçme, tercih etme
i.+ dur 4449

iḫtiyār et- [Ar.+T.] seçmek, tercih etmek
i.- üp 4721

ʿiḳāb [Ar.] azap, eziyet
ʿi. 4747

ʿiḳāb çek- [Ar.+T.] azap, eziyet çekmek
ʿi.- meye 4757

ʿiḳāb eyle- [Ar.+T.] azap etmek, eziyet etme

ʿi.- rler 4728

iki iki
i. 3703, 3774, 3799, 3803, 3818, 3819, 3821, 3825, 3830, 3838, 3906, 3936, 3938, 4055, 4462, 4505, 4521, 4532, 4555, 4599, 4600, 4926, 5022, 5118, 5226, 5230, 5238, 5277
i.+ si 3830, 3922, 3927

iki biŋ ṭoḳuz yüz iki bin dokuz yüz
i.+ e 4809
i. 4764

iki cihān [T.+Ar.] dünya ve ahiret
i.+ da 4362

ikinci ikinci
i. 5204
i.+ si 5229

ikişer ikişer
i. 3707

ikrāh it- [Ar.+T.] iğrenmek, tiksinmek
i.- esin 5440

il yurt, memleket
i. 4165, 4710

ilāhī [Ar.] "Ey benim Allah'ım!" şeklindeki hitap sözü
i. 3693, 4588, 4818, 4819, 4826, 4874, 5029, 5039, 5190, 5434, 5473

ile ile
i. 3899, 3902, 4028, 4054, 4130, 5032, 5358, 5580

ilet(d)- iletmek, götürmek krş. *ilt-*
i. 5178
i.- di 4663, 4678
i.- e 5137, 5193
i.- emez 5510
i.- üp 5008

ilḥāḥ it(d)- [Ar.+T.] ısrar etmek
i.- er 3918

illā [Ar.] ille, muhakkak
i. 3725, 3862, 3998, 4058

ʿilm [Ar.] ilim, bilgi
ʿi.+ le 4428

ilt- iletmek, götürmek krş. *ilet(d)-*
i.- di 3699
i.- düm 4735
i.- eler 4237, 5253
i.- üŋ 5047

iltifat [Ar.] ilgilenme, rağbet gösterme
i.+ ne 4890

iltifāt et- [Ar.+T.] bir şeye alaka, rağbet göstermek
i.- medi 4888

imām [Ar.] İslam dininde görüş ve fikirleriyle bir mezhebe öncülük etmiş olan kişi
i. 3872, 4082

imām-ı ḥanbel [Ar.] Ahmed-i Hanbel, Hanbeli mezhebinin imamı
i.+ den 3869

imām-ı nuʿmān [Ar.] Ebu Hanife, Hanefi mezhebinin imamı
i.+ dan 3866

imām-ı şāliḥ [Ar.] Ahmed-i Hanbel, Hanbeli mezhebinin imamı
i. 4133

īmān [Ar.] Allah'a inanma, dini inanç
ī. 5524
ī.+ a 3843, 4196
ī.+ dan 4714
ī.+ ı 4237, 4242
ī.+ ın 4241
ī.+ la 5523

īmāna gel- [Ar.+T.] iman etmek, imana gelmek krş. *īmān getür-*
ī.- e 5573
ī.- mişemdür 4811

īmāna yaḳınraḳ ol- [Ar.+T.] imana yakın olmak
ī.- ur 3843

īmān bul- [Ar.+T.] iman sahibi olmak
ī.- maz 3845

īmān getür- [Ar.+T.] iman etmek, imana gelmek krş. *īmāna gel-*
ī.- di 4198, 4782
ī.- mişem 4705
ī.- üpdür 5082

ʿimāret eyle- [Ar.+T.] bir yeri bayındır ve mamur etme
ʿi.- rdüm 4839

imdi şimdi, şu anda krş. *şimdi, şindi*
i. 3778, 3873, 3925, 4064, 4072, 4136, 4144, 4201, 4214, 4244, 4247, 4337, 4346, 4370, 4388, 4439, 4461, 4500, 4507, 4511, 4524, 4789, 4821, 4831, 4846, 4851, 4881, 4895, 4914, 4930, 4934, 4973, 4989, 5027, 5045, 5128, 5179, 5202, 5273, 5297, 5299, 5337, 5351, 5421, 5435, 5447, 5452, 5479, 5518, 5519, 5531, 5552, 5558, 5566

in- inmek
i.- di 4030
i.- er 4053
i.- mez 5229

ʿināyet [Ar.] lütuf, ihsan
ʿi. 5066, 5447

ʿināyet et- [Ar.+T.] lütfetmek, ihsan etmek
ʿi.- di 4676

inde'l-liḳāʾ-i ihvān [Ar.] candan dostların buluşmasına göre
i.+ dur 4055

inde's-semāʾ [Ar.] gökyüzü katında
i. 4054

indür- indirmek
i.- di 5500
i.- e 4866

iŋen çok, pek, fazla
i. 3812, 4132, 5511, 5531

insān [Ar.] insan
i. 4617
i.+ a 5207

ins <ü> cin [Ar.] insanlar ve cinler
i.+ den 3862

inşāa'l-lāh [Ar.] Allah isterse, Allah

nasip ederse anlamındaki dilek sözü
i. 3752

intiḳām ehli ol- [Ar.+T.] öç almayı amaçlayan kişiler olmak
i.- uban 4580

ir- ermek, ulaşmak krş. *er-*
i. 4131, 4173, 4792, 5241
i.- di 4613, 4623, 5242, 5264, 5465
i.- düginde 4546
i.- düm 3714, 4381, 4645
i.- e 3767, 3965, 3996, 3999, 4044, 4185, 4231, 4234, 4259, 4425, 4459, 4632, 4634, 4716, 4849, 5009, 5023, 5097, 5123, 5153, 5176, 5196, 5212, 5251, 5341, 5433, 5448, 5454, 5561, 5571, 5602
i.- eler 4349
i.- elüm 5324
i.- em 4960
i.- emez 5541
i.- er 3787, 3844, 4056, 4568, 4607, 5003, 5008, 5140, 5258, 5283, 5475
i.- erem 5551
i.- eydüŋ 4022
i.- eyin 3697
i.- meye 4491
i.- meyiser 5238
i.- mez 5206, 5209, 5213

iʿrab [Ar.] Arapça kelimelerin sonunda değişen hareke veya harf, süs
i.+ ile 4228

ʿirfān [Ar.] bilme, anlama, biliş
ʿi.+ ı 4403
ʿi. 3809

irgür- ulaştırmak, eriştirmek krş. *erür-, irür-*
i.- ür 4045

iriş- ulaşmak, erişmek krş. *eriş-, erüş-, irüş-*
i.- dük 5419
i.- düm 4746
i.- e 3931, 3969, 4951, 5010, 5011, 5013, 5031, 5034, 5143, 5147, 5163, 5165, 5169, 5240, 5254, 5314
i.- esin 4279
i.- icek 4779
i.- igör 4805
i.- üp 3779, 4305, 4655, 4851, 5133, 5341
i.- ür 4057, 4123, 4495, 4980, 5282

irtifāʿ et- [Ar.+T.] yükselmek, yücelmek krş. *irtifāʿ eyle-*
i.- düm 3737

irtifāʿ eyle- [Ar.+T.] yükselmek, yücelmek krş. *irtifāʿ et-*
i. 5148, 5347

irür- ulaştırmak, eriştirmek krş. *irür-, irgür-*
i. 4460, 4789, 5231, 5526
i.- di 3883, 4813, 4814
i.- düm 5548
i.- esin 4785
i.- meye 4158
i.- mezdi 4629
i.- mişem 4652
i.- üpdi 4270
i.- ür 3932, 4418

irüş- ulaşmak, erişmek krş. *eriş-, erüş-, iriş-*
i.- di 5247, 5539
i.- ürdi 5245

ism [Ar.] isim, ad
i.+ edür 4199

ismāʿil [Ar.] Hz. İsmail
i.+ e 4334

ismaʿ it- [Ar.+T.] duyurmak, dinletmek
i. 3939

ʿişmet [Ar.] haramdan, kötülüklerden uzak olma
ʿi.+ ile 4004

ism-i āʿlā [Ar.] en yüce isim
i.+ yı 3693

issi sahip, malik
i. 3730

iste- istemek
i.- di 3892, 4590
i.- diler 4928
i.- dügin 3897
i.- düm 4825
i.- düŋ 5477
i.- mez 4460, 4999
i.- r 3895, 4459
i.- yen 5275

istifsār et(d)- [Ar.+T.] sormak, araştırmak
i.- ermen 4168

istiġnā [Ar.] tok gözlülük, gönül tokluğu
i. 4423

istiġnā bul- [Ar.+T.] tok gözlülük bulmak
i.- ur 4655

iş iş, hareket, durum
i. 3848, 3950, 4059, 4718, 4956, 5298
i.+ dedür 3833, 4059
i.+ den 5299
i.+ e 3732, 3733, 4128, 4825
i.+ i 3797, 3852, 3865, 4031, 4266, 4521, 4723, 4744, 5273, 5290
i.+ imüz 5420
i.+ in 5291, 5308
i.+ inde 5540
i.+ ine 3782, 4464, 4566
i.+ ini 4180, 4441
i.+ ler 4031, 4995
i.+ leri 3894
i.+ lerin 5020
i.+ üm 4580
i.+ üŋi 5290

işe- işemek, idrarını yapmak
i.- ye 4735

işit(d)- işitmek, duymak krş. *eşit(d)-*
i. 4511, 4938
i.- düm 4300, 4331, 4917
i.- eler 5422
i.- mez 3862
i.- mişem 4033
i.- mişemdür 4356
i.- tüm 5453
i.- üp 3939, 3948, 4070, 4694
i.- üpdür 4256
i.- ür 3856, 3861, 4058

işi uz gel- işi uygun olmak
i.- mez 4979

işle- işlemek, yapmak
i. 3797
i.- dügin 3824
i.- rise 3826
i.- rseŋ 3820
i.- se 3845

işlet- işletmek, yaptırmak
i.- üp 4039

iştah [Ar.] bir şeye karşı duyulan arzu, istek
i.+ uŋ 4459

it(d)- etmek, yapmak krş. *et(d)-*
i.- eler 5027, 5035
i.- em 5190
i.- er 3909, 5233
i.- erem 4038

iʿtiḳād [Ar.] inanma, inanç
i. 3903
i.+ ıla 4672

itmām [Ar.] bitirme, tamamlama
i.+ a 5589

itmāme er- [Ar.+T.] bitmek, tamamlanmak
i.- di 5597

iy ey! krş. *i*
i. 3658, 3659, 3664, 3667, 3669, 3670, 3677, 3679, 3682, 3690, 3692, 3694, 3700, 3702, 3709, 3717, 3721, 3722, 3723, 3727, 3728, 3736, 3740, 3742, 3744, 3747, 3759, 3760, 3761, 3768, 3770, 3774, 3777, 3778, 3780, 3782, 3792, 3799, 3801, 3802, 3803, 3806, 3809, 3815, 3835, 3845, 3846, 3850, 3851, 3852, 3854, 3857, 3862, 3864, 3870, 3877, 3879, 3887, 3889, 3896, 3904, 3908, 3909, 3910, 3923, 3925, 3928, 3930, 3947, 3948, 3952, 3975, 3981, 3982, 3983, 3987, 3992, 3995, 4003, 4008, 4011, 4013, 4017, 4018, 4019, 4032, 4033, 4037, 4043, 4048, 4051, 4053, 4058, 4061, 4068, 4071, 4074, 4076, 4079, 4086, 4087, 4088, 4091, 4097, 4098, 4115, 4120, 4124, 4125, 4126, 4127, 4132, 4137, 4143, 4146, 4147, 4157, 4159, 4166, 4169, 4170, 4172, 4178, 4181, 4182, 4183, 4188, 4189, 4201, 4205, 4216, 4221, 4240, 4243, 4250, 4252, 4258, 4273, 4275, 4295, 4298, 4299, 4308, 4314, 4317, 4318, 4323, 4327, 4341, 4343, 4351, 4354, 4356, 4364, 4368, 4371, 4373, 4379, 4383, 4386, 4388, 4392, 4396, 4404, 4407, 4427, 4432, 4442, 4450, 4454, 4457, 4461, 4468, 4469, 4475, 4478, 4480, 4485, 4501, 4502, 4510, 4515, 4518, 4522, 4523, 4525, 4537, 4544, 4553, 4558, 4589, 4592, 4597, 4617, 4628, 4630, 4635, 4638, 4639, 4652, 4659, 4661, 4665, 4685, 4686, 4695, 4697, 4699, 4700, 4716, 4734, 4739, 4751, 4760, 4764, 4765, 4768, 4773, 4779, 4781, 4786, 4787, 4792, 4794, 4798, 4801, 4802, 4807, 4808, 4821, 4823, 4834, 4840, 4843, 4846, 4860, 4864, 4868, 4870, 4878, 4892, 4901, 4903, 4907, 4911, 4918, 4924, 4925, 4935, 4940, 4941, 4948, 4956, 4959, 4961,

4967, 4969, 4973, 4980, 4982, 4985, 4988, 4991, 4996, 5012, 5027, 5041, 5046, 5048, 5057, 5068, 5074, 5082, 5103, 5104, 5105, 5106, 5108, 5136, 5138, 5155, 5170, 5174, 5181, 5184, 5197, 5204, 5211, 5224, 5236, 5245, 5248, 5265, 5269, 5282, 5285, 5287, 5306, 5309, 5316, 5328, 5330, 5336, 5345, 5349, 5350, 5353, 5356, 5358, 5366, 5389, 5398, 5402, 5404, 5415, 5416, 5438, 5440, 5441, 5450, 5451, 5452, 5458, 5461, 5463, 5464, 5476, 5483, 5485, 5498, 5511, 5515, 5517, 5567, 5568, 5576, 5578, 5584, 5592

iẓhār et- [Ar.+T.] meydana çıkarmak, göstermek krş. *iẓhār eyle-, iẓhār it(d)-, iẓhār ḳıl-*
i.- medüm 4151
i. 4515

iẓhār eyle- [Ar.+T.] meydana çıkarmak, göstermek krş. *iẓhār et-, iẓhār it(d)-, iẓhār ḳıl-*
i.- miş 4649

iẓhār it(d)- [Ar.+T.] meydana çıkarmak, göstermek krş. *iẓhār et-, iẓhār eyle-, iẓhār ḳıl –*
i.- er 5369

iẓhār ḳıl- [Ar.+T.] meydana çıkarmak, göstermek krş. *iẓhār et-, iẓhār eyle-, iẓhār it(d)-*
i. 4114

ʿizzet [Ar.] yücelik, kudret
ʿi.+ üm 4870

ʿizzet et(d)- [Ar.+T.] saygı göstermek, hürmet etmek krş. *ʿizzet it(d)-*
ʿi.- di 4896
ʿi.- e 4893, 4899

ʿizzet it(d)- [Ar.+T.] saygı göstermek, hürmet etmek krş. *ʿizzet et(d)-*
ʿi.- üp 4887

ʿizzet <ü> celāl [Ar.] kudret ve yücelik
ʿi.+ içün 5362

ʿizz-i ten [Ar.+Far.] vücudun yüceliği
ʿi.+ e 5556

ʿizz ü iḥtirām [Ar.] yücelik ve hürmet
ʿi.+ ımuza 4888

K

ḳabāḥat [Ar.] suş, kusur
ḳ. 4417
ḳ.+ a 4506

kaʿbe [Ar.] Kabe, Beytullah
k. 4795

ḳābil [Ar.] Hz. Âdem'in büyük oğlunun adı krş. *ḳābil ibn-i ādem*
ḳ. 4339, 4747, 4756
ḳ.+ den 4749

ḳābil ibn-i ādem [Ar.] Hz. Âdem'in oğlu krş. *ḳābil*
ḳ.+ ven 4740

ḳabr [Ar.] mezar
ḳ.+ i 3836
ḳ.+ ine 3780
ḳ.+ ini 3775

ḳabūl [Ar.] peki deme, razı olma; huzuruna alma
ḳ. 4020, 5067

ḳabūl et- [Ar.+T.] kabul etmek, razı olmak krş. *ḳabūl it(d)-*, *ḳabūl ḳıl-*
ḳ.- memişdi 5302

ḳabūl it(d)- [Ar.+T.] kabul etmek, razı olmak krş. *ḳabūl et-*, *ḳabūl ḳıl-*
ḳ.- e 4093
ḳ.- esin 5528

ḳabūl ḳıl- [Ar.+T.] kabul etmek, razı olmak krş. *ḳabūl et-*, *ḳabūl it(d)-*
ḳ. 5479

ḳabūl ol- [Ar.+T.] kabul olmak
ḳ.- a 4092, 4101
ḳ.- dı 5068
ḳ.- maz 4095

ḳabż et- [Ar.+T.] (Azrail) can almak
ḳ.- er 5111

ḳaç kaç, ne kadar
ḳ. 4126

ḳaç- kaçmak
ḳ.- dı 5535, 5536

ḳaçan nasıl, ne vakit
ḳ. 3829, 3831, 4049, 4977, 4981, 5005, 5176, 5329, 5439, 5451, 5569

ḳadar [Ar.] ölçüde, derecede
ḳ. 4657, 4691, 4711, 5051, 5316, 5553
ḳ.+ dur 4008, 5043

ḳadeḥ [Ar.] bardak
ḳ.+ den 5186
ḳ. 5177, 5304

ḳadem ṣal- [Ar.+T.] birini göndermek
ḳ.- asın 5283

ḳadīm [Ar.] başlangıcı olmayan, ezeli
ḳ. 5117

ḳadr [Ar.] değer, kıymet
ḳ.+ <i> 4844
ḳ.+ le 4526
ḳ.+ üm 3737
ḳ.+ ümi 4675
ḳ.+ üŋ 5148, 5347

ḳadr-i ʿālem [Ar.] âlemin yücesi
ḳ. 5363

ḳadr<i> yüce ol- [Ar.+T.] değeri yüksek olmak
ḳ.- a 4844

ḳaf ṭaġı [Ar.+T.] Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkânsız olduğuna inanılan dağlar zinciri
ḳ.+ na 5129

kāfir [Ar.] Allah'a inanmayan, Müslüman olmayan
k.+ e 3846
k.+ üŋ 3853, 4234, 4940
k. 3843, 3845, 3848

ḳaftān [Far.] kaftan, elbise
k.+ ın 4978

kāġıd [Far.] kâğıt
k. 3691

ḳāʿide [Ar.] usul, kural
ḳ.+ si 5577

ḳaḳı- kızmak, azarlamak
ḳ.- yubanı 5317

ḳāl [Ar.] söz
ḳ.+ i 3935
ḳ.+ in 5422

ḳal- kalmak
ḳ.- a 4305, 5226
ḳ.- adum 4670
ḳ.- dı 4873, 5116, 5186, 5265, 5545
ḳ.- dum 4464
ḳ.- ıpdur 3703
ḳ.- ıpsın 4695
ḳ.- ısardı 4594
ḳ.- madı 4624, 4736
ḳ.- mışam 4699, 4767
ḳ.- mışıdı 4653, 4835, 5189
ḳ.- ur 4724, 4745, 5228

ḳalb [Ar.] kalp
ḳ.+ den 4049, 4093, 4096
ḳ.+ durur 5061
ḳ.+ üŋ 4095
ḳ.+ üŋi 4101

ḳalb ferāḥ ṭol- [Ar.+T.] gönle ferahlık, rahatlık, sevinç dolmak
ḳ.- dı 4624

ḳalb eyle- [Ar.+T.] değiştirmek, çevirmek
ḳ.- r 4046

ḳalb-i celī [Ar.] açık kalp
ḳ. 3846, 4601, 4620

ḳalb-i ḫāliṣ [Ar.] temiz kalp
ḳ. 4101

ḳalb-i ṣāfī [Ar.] saf, temiz kalp
ḳ. 4591, 5035

ḳalb-i ṣāf ol- [Ar.+T.] temiz kalpli olmak
ḳ.- a 4047

ḳalb-i selīm [Ar.] doğru kalp
ḳ. 3895

ḳaldur-kaldırmak
ḳ. 4026
ḳ.- a 5379
ḳ.- up 4028
ḳ.- urdı 5384

ḳalem [Ar.] kalem
ḳ.+ i 4249

ḳalem-i ḳudret [Ar.] kudret kalemi
ḳ. 3825, 4649

ḳalīl ol- [Ar.+T.] az, eksik olmak
ḳ.- dı 4760

ḳalḳ- kalkmak
ḳ.- alar 5037

kāma er- [Far.+T.] mutluluğa ulaşmak
k.- mişem 4702

kām bul- [Far.+T.] arzusuna, isteğine kavuşmak
k.+ ı b.- a 4062, 4378

k. 4595

ḳamer [Ar.] ay
ḳ. 3937
ḳ.+ üŋ 4973

kāmil [Ar.] noksansız, ilim sahibi olgun kişi
k. 3802

kām-kār ol- [Far.+T.] isteğine kavuşmuş olmak, devletli olmak
k.- sun 4856, 5263

ḳamu bütün, hep, her; herkes
ḳ. 3790, 3960, 4199, 4763, 4840, 4897, 5200, 5372, 5424, 5494
ḳ.+ lara 5066
ḳ.+ sı 4031, 5509

ḳan kan
ḳ + dandı 4333
ḳ.+ dandur 4031

ḳanca nerede, nasıl
ḳ. 4773

ḳand [Ar.] şeker
ḳ.+ ıdı 4642
ḳ.+ -veş 4281

ḳanda nerede, nereye; nasıl
ḳ.+ yıduŋ 4833
ḳ. 4117, 4438, 4679, 5203, 5324

ḳandan nereden
ḳ.+ dı 4333
ḳ.+ dur 3950

ḳandīl [Ar.] aydınlatma aracı
ḳ. 3938

ḳanġı hangi
ḳ. 5505

ḳanı hani
ḳ. 3678, 3688

ḳanın ḳurud- kanını kurutmak, öldürmek
ḳ.- ur 5111

kān-ı vefā [Far.+Ar.] vefa kaynağı
k. 4848, 5162

ḳāniʿ ol- [Ar.+T.] kanaat etmek, yetinmek
ḳ. 4102

ḳanḳısı hangisi
ḳ.+ na 4444

ḳanlu aralarında kan davası bulunanlardan her birisi
ḳ.+ laruz 4751

ḳap- kapmak, yakalayıp tutmak
ḳ.- dı 4812

ḳapla- kaplamak, etrafı sarmak, etrafa yayılmak
ḳ.- mışdur 5266, 5526
ḳ.- yalar 3755

ḳapu kapı; huzur
ḳ.+ dan 3740, 3746, 3757, 3758, 4296, 5217
ḳ.+ nuŋ 3739
ḳ.+ sı 3738, 3761
ḳ.+ sına 5090

kār [Far.] iş, fiil, amel
k.+ a 3851, 5094

k.+ ı 4041, 4608, 4743, 4992
k.+ uŋ 4221

ḳara siyah
ḳ.+ lar 3964
ḳ.+ yıken 4272

ḳaraŋu karanlık
ḳ.+ dı 4644

ḳarār bul- [Ar.+T.] durmak, bir yerde veya bir durumda sabit olmak krş. *ḳarār et-, ḳarār er-, ḳarār it(d)-*
ḳ.- dı 4484

ḳarār et- [Ar.+T.] durmak, bir yerde veya bir durumda sabit olmak krş. *ḳarār bul-, ḳarār er-, ḳarār it(d)-*
ḳ.- düm 4134

ḳarār ir- [Ar.+T.] durmak, bir yerde veya bir durumda sabit olmak krş. *ḳarār bul-, ḳarār et-, ḳarār it(d)-*
ḳ.- e 4669

ḳarār it(d)- [Ar.+T.] durmak, bir yerde veya bir durumda sabit olmak krş. *ḳarār bul-, ḳarār et-, ḳarār er-*
ḳ.- e 4776, 5197

ḳardaş kardeş krş. *ḳarındaş*
ḳ.+ ı 5320
ḳ.+ lar 3703

kār et- [Far.+Tr] tesir etmek, etki etmek krş. *kār eyle-*
k.- meye 5506

kār eyle- [Far.+T.] tesir etmek, etki etmek krş. *kār et-*
k.- mez 5509

kār-ı bār-ı ʿaceb [Far.+Ar.] tuhaf iş ve güç
k. 5353

kār-ı dūzaḫ [Far.] cehennem kazancı
k.+ dan 5558

kār-ı ʿisyān [Far.+Ar.] asilik işi
k.+ a 5419

ḳar(ı)n karın
ḳ.+ um 4873
ḳ.+ uŋ 4870

ḳaʿrın karın, iç
ḳ.+ a 5253

ḳarındaş kardeş krş. *ḳardaş*
ḳ.+ um 4741

ḳarış- karışmak, bir şeyin diğer şey ile birleşmesi
ḳ.- up 5193

kār-ı şeyṭān [Far.+Ar.] şeytanın kazancı
k.+ uŋ 5561

kār-ı teng <ü> düşvār [Far.] sıkıntı ve zorluk kazancı
k.+ a 5094

kār-ı ümmet [Far.+Ar.] ümmetin işi
k. 4826

ḳarīb [Ar.] yakın
ḳ. 4884

ḳarīb et- [Ar.+T.] yakın etmek

ḳ.- düm 4596

ḳarīb ol- [Ar.+T.] yakın olmak
ḳ.- a 4292, 4492, 5196
ḳ.- asın 5439

ḳarīn [Ar.] yakın
ḳ. 4479, 4485

ḳarīn ol- [Ar.] yakın olmak
ḳ. 4485

kār ol- [Far.+T.] kazançlı olmak
k.- maḳ 4142

ḳarşu karşı, karşı taraf
ḳ.+ dan 4886
ḳ. 5092

ḳarşu ṭur- karşı tarafında durmak
ḳ.- up 5372

ḳārūn Hz. Musa zamanında yaşamış zenginliğiyle bilinen kişi
ḳ.+ ı 4574

ḳarva- kavramak, tutmak
ḳ.+ dı
ḳ.- r 3948

kāşāne [Far.] saray, köşk
k. 5489

kāşkī [Far.] keşke
k. 3975

ḳaşmer [Ar.] maskara, şakacı
ḳ. 3679, 4271, 4463, 4792

ḳat huzur, yan, ön
ḳ.+ ına 3997, 4020, 4170, 4173, 4762, 5572, 5574
ḳ.+ ında 4112
ḳ.+ uma 3709, 3933, 4100, 5281
ḳ.+ undadur 5387

kātib [Ar.] yazan, yazıcı
k. 3803, 3819
k.+ i 3799
k.+ ler 3832

kātib-i ʿāmil [Ar.] yazan, yazıcı
k. 3802

ḳātib-i bū'l-ḥasan [Ar.] ilk dönem Kufe'de yaşayan muhaddis ve sufilerdendir krş. *ʿamr bin ḳays, ʿamru bin ḳays*
ḳ.+ dan 4640

kātibīn-i güzīn [Ar.+Far.] seçilmiş yazıcı
k. 3800

ḳaṭre [Ar.] damla
ḳ. 3774

ḳavī [Ar.] kuvveti tam ve eksizksiz olan Allah
ḳ. 4046

ḳavl [Ar.] söz, kelam
ḳ. 4838
ḳ.+ e 3847
ḳ.+ in 4505
ḳ.+ üŋ 3994

ḳavl-i muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet'in sözü
ḳ. 4258

ḳavl-i ṣafā [Ar.] gönül şenliği, huzur sözü
ḳ. 5165

ḳavm [Ar.] kavim
ḳ. 4621

ḳavm-ı lūṭ [Ar.] Lut kavmi
ḳ.+ ı 4549

ḳavm-ı zenīm [Ar.] soysuz kavim
ḳ. 5215

ḳavm-i ʿād [Ar.] Ad kavmi
ḳ.+ ı 4516

ḳavm-i mūsā [Ar.] Hz. Musa'nın kavmi
ḳ. 4709

ḳayāşıra [Ar.] kayserler, hükümdarlar
ḳ. 4329

ḳāy et- [Ar.+T.] kusmak, istifrağ etmek
ḳ.- erem 4622

ḳayġu kaygı, endişe, üzüntü
ḳ. 4429, 5328, 5337, 5503

ḳayġu yi- kaygılanmak
ḳ.- megil 4217

ḳayır- kayırmak, ilgilenip korumak
ḳ.- dı 4441

ḳayış bağlamak, sıkmak gibi işlerde kullanılan şerit gibi dar ve uzun kösele parçası
ḳ.+ ı 4333

ḳay(ı)t geri dönme, tekrar
ḳ.+ a 5233

ḳāyil [Ar.] söyleyen, diyen
ḳ. 5135

ḳāyil ol- [Ar.+T.] inanmak, razı olmak
ḳ.- a 4529
ḳ.- dı 4530
ḳ.- uban 5301
ḳ.- up 4215

ḳāyim [Ar.] devam eden, sürüp giden
ḳ. 4052, 4059

ḳāżī vü müftī [Ar.] kadı ve müftü krş. *ḳāżī <vü> müftī*
ḳ.+ ŋüz 3688

ḳāżī <vü> müftī [Ar.] kadı ve müftü krş. *ḳāżī vü müfdī*
ḳ.+ yi 3689

kelām [Ar.] söz
k. 3997, 4017, 4050, 4315, 4543, 4584, 4637, 5087, 5566, 5581
k.+ ın 4058
k.+ ını 4815

kelām et- [Ar.+T.] söylemek, konuşmak krş. *kelām eyle-*
k.- di 4099, 4861

kelām eyle- [Ar.+T.] söylemek, konuşmak krş. *kelām et-*
k.- me 4129

kelām-ı daḳīḳ [Ar.] ince söz, inceden inceye söylenen söz
k. 3859

kelām-ı her dānā [Ar.+Far.] her âlimin sözü

k. 4011

kelām-ı melīḥ [Ar.] güzel, sevimli söz
k. 4084

kelām-ı tevḥīd [Ar.] tevhit sözü, "La ilahe illallah."
k.+ i 4362

kelbī [Ar.] köpek, köpekle ilgili
k. 4621

kelīm [Ar.] söz söyleyen, konuşan Hz. Musa
k.+ e 4551
k.+ üm 4581, 4592
k.+ üŋ 4325
k. 4599, 4616

kelimāt [Ar.] kelimeler, sözler
k. 4033, 4364, 4376, 4387

kelimāt eyle- [Ar.+T.] konuşmak
krş. *kelimāt söyle-*
k.- di 4162, 4367, 4379
k.- ye 5393

kelimāt söyle- [Ar.+T.] konuşmak krş. *kelimāt eyle-*
k.- di 4376
k.- gil 4364

kelime-i teşrīf [Ar.] şeref veren söz
k. 4487

kelīm-i dil-i ābād [Ar.] şen, mutlu gönüllü Hz. Musa
k. 4531

kelīm-i sübḥān [Ar.] Allah'ın Musa'sı
k.+ a 4530

kelīmu'l-lāh [Ar.] Hz. Musa
k. 4603

kemāl [Ar.] olgunluk, mükemmellik
k. 3962

kemāl bul- [Ar.+T.] olgunluk bulmak
k.- dı 4613
k.- mışdı 4390

kemden kem [Far.] en değersiz, en bayağı
k.+ ven 4740

kem ol- [Far.+T.] kötü, değersiz olmak
k.- maya 4266
k.- maz 4295

kenār [Far.] kenar, bir şeyin ucu, bitiş yeri
k.+ ına 5514

kendü kendi
k. 4400
k.+ den 4255
k.+ gi 5438
k.+ lerden 5424
k.+ me 4675
k.+ mi 4677
k.+ ŋi 4148
k.+ nüŋ 4403
k.+ yi 4503
k.+ zine 5487

kerāmet ol- [Ar.+T.] cömertlik, lütuf olmak
k.- dı 4098

kerīm vadini yerine getiren, çok lütuflu Allah
k. 4036

kerīm <ü> raḥīm <ü> raḥmān [Ar.] Allah
k.+ dur 4145

kes- kesmek
k.- di 4631, 4633

kesb <ü> kār [Ar.+Far.] kazanç ve fayda
k. 5500

kesil- kesilmek
k.- ür 4073

keş-ā-keş [Far.] ızdırap, keder
k. 4733

keşf it- [Ar.+T.] anlamak, öğrenmek
k. 4089

keştī [Far.] gemi
k. 4665
k.+ si 4836
k.+ ye 4464, 4668
k.+ yi 4666

ketmü'l-ʿadem [Ar.] hilkat ve zuhurdan önceki izafî yokluk
k.+ de 4988

kevkeb [Ar.] yıldız
k. 3936

kevs̱er [Ar.] cennette bir nehir veya havuz
k.+ le 5014, 5021

key pek, gayet, çok; iyi, iyice, hakkıyla
k. 3749, 3866, 4070, 4245, 4310, 4433, 4497, 4647, 4670, 4730, 4748, 4754, 4777, 4962, 5129, 5042, 5384, 5400, 5445

keyd [Ar.] hile, oyun
k.+ ine 5541

keyd-i şeyṭān [Ar.] şeytanın hilesi
k.+ ı 5542

keys [Ar.] anlama, anlayış, kavrayış
k.+ e 4609

kez defa, kere
k. 3921, 3951, 4586, 4845

kez̲z̲āb ol- [Ar.+T.] çok yalancı olmak
k.- maya 4246

ḳıble-gāh et- [Ar.+Far.+T.] yönelinen yer durumuna getirmek
ḳ.- di 5371

ḳıble-gāh ol- [Ar.+Far.+T.] sığınılan yer olmak
ḳ.- dı 4949

ḳıl insan ve hayvan vücudunda biten tüy, kıl
ḳ. 4657
ḳ.+ a 4822, 4824
ḳ.+ ı 4932, 4946, 4947, 4972, 4974, 4975
ḳ.+ ına 4657, 4933, 4942, 5046, 5289
ḳ.+ ından 4938
ḳ.+ ları 4823
ḳ.+ larınca 4821

ḳıl- kılmak, etmek, yapmak
ḳ. 4214
ḳ.- a 3895, 3903, 5032
ḳ.- am 5072, 5521
ḳ.- dı 5117, 5118
ḳ.- duŋ 4443
ḳ.- maḳ gerek 3980
ḳ.- sa 4054
ḳ.- ur 4219, 5118
ḳ.- ursuz 3915

ḳılāde ḳal- [Ar.+T.] gerdanlık olmak
ḳ.- ur 3840

ḳıllu kıllı, kılı olan kişi
ḳ.+ dur 4656

ḳına- kınamak, ayıplamak
ḳ.- mayam 4277
ḳ.- yup 4067

ḳındur- teşvik etmek
ḳ.- dı 5500

ḳırʾat [Ar.] okuma
ḳ. 5459

ḳırḳ kırk
ḳ. 4939, 4947

ḳırḳ biŋ kırk bin
ḳ. 4800, 4801

ḳırṭās [Ar.] kâğıt
ḳ. 3823

ḳısım [Ar.] bir bütünün bir bölümü
ḳ. 4394

ḳısmet et- [Ar.+T.] bölmek, pay etmek krş. *ḳısmet eyle-*
ḳ.- di 4923

ḳısmet eyle- [Ar.+T.] bölmek, pay etmek krş. *ḳısmet et-*
ḳ.- di 4924

ḳıṣṣa [Ar.] hikâye, olay
ḳ.+ m 4664

ḳıṭār [Ar.] katar, sıra, dizi
ḳ. 5246

ḳıyām et- [Ar.+T.] ayakta durmak krş. *ḳıyām eyle-*
ḳ.- se 4894

ḳıyāmet [Ar.] dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilip mahşerde toplanacakları zaman
ḳ. 3671, 3833, 3836, 3840, 3841, 4514, 5142, 5377
ḳ.+ de 4229, 5557

ḳıyāmet güni [Ar.+T.] kıyametin olacağı gün
ḳ. 5037

ḳıyāmet ḳop- [Ar.+Tr] kıyametin gerçekleşmesi, kıyamet kopması
ḳ.- a 4216, 4986, 5378

ḳıyāmet ol- [Ar.+T.] kıyametin gerçekleşmesi
ḳ.- duḳda 5089

ḳıyām eyle- [Ar.+T.] ayakta durmak krş. *ḳıyām et-*
ḳ.- ŋüz 4896

ḳıyās et- [Ar.+T.] karşılaştırmak, ölçmek krş. *ḳıyās eyle-*
ḳ. 3852, 4847, 5052, 5317

ḳıyās eyle- [Ar.+T.] karşılaştırmak. ölçmek krş. *ḳıyās et-*
ḳ. 5051

ḳız kız, dişi cins insan
ḳ.+ a 3707
ḳ. 3703

ḳızlıḳ ol- kuraklık, kıtlık olmak
ḳ.- a 5214

ḳız ver- kızını gelin olarak vermek
ḳ.- e 5001

ki ki krş. *kim 1*
k. 3664, 3665, 3667, 3670, 3709, 3713, 3716, 3717, 3720, 3723, 3725, 3728, 3729, 3746, 3751, 3752, 3767, 3780, 3789, 3793, 3796, 3797, 3801, 3807, 3816, 3820, 3827, 3844, 3855, 3863, 3864, 3868, 3900, 3922, 3929, 3957, 3963, 3971, 3984, 3985, 4002, 4020, 4023, 4029, 4031, 4036, 4067, 4074, 4101, 4103, 4117, 4126, 4127, 4152, 4160, 4171, 4186, 4226, 4234, 4242, 4264, 4266, 4270, 4275, 4289, 4291, 4293, 4301, 4311, 4312, 4332, 4340, 4346, 4353, 4356, 4357, 4358, 4363, 4368, 4373, 4377, 4391, 4395, 4414, 4442, 4448, 4451, 4452, 4458, 4490, 4498, 4511, 4513, 4518, 4538, 4557, 4558, 4561, 4565, 4568, 4576, 4578, 4582, 4583, 4584, 4606, 4614, 4620, 4625, 4628, 4633, 4638, 4651, 4661, 4669, 4680, 4684, 4695, 4698, 4702, 4705, 4714, 4723, 4731, 4744, 4764, 4773, 4794, 4832, 4833, 4836, 4838, 4842, 4846, 4847, 4854, 4859, 4860, 4863, 4867, 4870, 4871, 4876, 4890, 4893, 4895, 4896, 4906, 4915, 4934, 4966, 4981, 4997, 4999, 5000, 5001, 5006, 5013, 5027, 5042, 5056, 5057, 5065, 5094, 5096, 5108, 5110, 5113, 5123, 5125, 5129, 5134, 5143, 5153, 5155, 5159, 5174, 5192, 5203, 5213, 5233, 5235, 5236, 5249, 5250, 5270, 5279, 5282, 5288, 5304, 5315, 5317, 5320, 5325, 5340, 5344, 5345, 5346, 5349, 5355, 5359, 5361, 5369, 5398, 5402, 5408, 5430, 5451, 5452, 5457, 5486, 5496, 5513, 5517, 5520, 5521, 5523, 5526, 5528, 5529, 5531, 5532, 5540, 5562, 5570

kim 1: ki krş. *ki*
k. 3657, 3660, 3712, 3800, 3809, 3881, 3885, 3892, 3896, 3904, 3908, 3933, 3956, 4039, 4049, 4076, 4081, 4084, 4093, 4105, 4130, 4142, 4148, 4149, 4158, 4169, 4188, 4219, 4246, 4283, 4325, 4369, 4397, 4399, 4468, 4475, 4490, 4547, 4579, 4604, 4647, 4662, 4673, 4687, 4707, 4735, 4736, 4775, 4811, 4818, 4827, 4877, 4880, 4898, 4916, 4918, 4944, 4979, 4996, 5005, 5030, 5032, 5050, 5053, 5057, 5076, 5079, 5082, 5094, 5108, 5143, 5190, 5191, 5204, 5208, 5234, 5248, 5255, 5259, 5274, 5281, 5294, 5311, 5327, 5328, 5335, 5400, 5469, 5475, 5514, 5519, 5569, 5573, 5600, 5602, 5603

kim 2: kim, hangi kişi
k. 3911, 3929, 4013, 4037, 4038, 4291, 4301, 4303, 4314, 4535, 4663, 4739, 4751, 5048, 5461, 5567
k.+ de 5488
k.+ den 3916
k.+ durur 4133, 5394
k.+ dür 3690
k.+ e 4995, 5254
k.+ leridi 3957
k.+ üŋle 5504

kimesne kimse, herhangi birisi krş. *kimse, kimsene*
k. 3861, 4625
k.+ ye 3868

kimi kimi, bazısı
k. 3756, 3817, 5084, 5245
k.+ ne 4481, 4596
k.+ si 3756, 3757
k.+ sidür 3817

kimse kimse, herhangi birisi krş. *kimesne, kimsene*
k. 3720, 3728, 3807, 3856, 3862, 4020, 4081, 4083, 4192, 4225, 4319, 4391, 4724, 4959, 5113
k.+ den 4254
k.+ ler 4715, 5245
k.+ nüŋ 4842
k.+ ye 4524, 4966

kimsene kimse, herhangi birisi krş. *kimesne, kimse*
k. 4499, 4960

kīn-dār ol- [Far.+T.] kinçi, kinli olmak
k.- ma 5400

kirāmen kātibīn [Ar.] insanların sağında ve solunda bulunup sevaplarını ve günahlarını yazan melekler
k. 3820

kisvet [Ar.] elbise
k.+ le 3966

kīş baḥri [Far.+Ar.] deniz adı
k.+ ne 4160, 4636

kişi insan, şahıs krş. *kişiʾ*
k. 3740, 3832, 3852, 3904, 3956, 4080, 4149, 4454, 4723, 4727, 4734, 4746, 4886, 4904, 4944, 4977, 4979, 4981, 5050, 5091, 5092, 5111, 5246, 5247, 5375, 5478, 5602
k.+ den 3740
k.+ ler 5416
k.+ nüŋ 4609
k.+ sin 4685, 4695, 5267
k.+ ye 4728, 4735, 5053, 5110
k.+ yi 3794, 5108, 5460

kitāb [Ar.] kitap krş. *kitab*
k. 4642
k.+ lar 4036

kitab [Ar.] kitap krş. *kitāb*
k.+ ı 4342

kitāb-ı menāḳıb-ı zühhād [Ar.] Amr bin Kays'ın kitabı
m. 4641

kiẕb [Ar.] yalan
k.+ ile 4266

ḳo- koymak, bırakmak

ķ. 4130
ķ.- dı 3705, 5468
ķ.- dum 4807
ķ.- duŋuz 5030
ķ.- ma 4249, 4362
ķ.- maġıl 4359
ķ.- maya 4429
ķ.- mayup 4454
ķ.- maz 3824
ķ.- ruz 3692
ķ.- ya 3670, 4104, 5015, 5137
ķ.- yıban 3775
ķ.- ymaz 4081

ķoķu koku
ķ. 5210

ķol kol, omuzdan parmak ucuna kadar olan ordan
ķ.+ ına 5498

ķolay kolay, basit
ķ.+ ına 3926, 4298

k'olsa ki olsa
k. 5488

ķonmaķ yerleştirilmek, bırakılmak
ķ.+ a 5249

ķonuķ misafir
ķ. 5569
ķ.+ lıġında 5184
ķ.+ uŋ 5580

ķop- kopmak, bağlı olduğu yerden ayrılmak, ortaya çıkmak
ķ.- a 4093, 4302
ķ.- uban 4049

ķopar- koparmak
ķ.- a 5130

ķorķ- korkmak
ķ.- aram 4579
ķ.- arıdı 4330
ķ.- arısan 4278

ķorķu korku
ķ.+ dan 4273

ķoş- koşmak
ķ.- dı 4573

ķoy- koymak, bırakmak
ķ.- alar 5250

koyup git- bırakıp gitmek
k.- dük 4141

köhne söz [Far.] eski, yıpranmış
k. 5597

kök kök, bitkilerin toprağın altında kalan kısmı
k.+ i 3813

köp ol- çok, bol olmak
k.- a 4982

kör it- kör etmek, göremez yapmak
k.- dük 4520

ķubūr [Ar.] kabirler, mezarlar
ķ.+ ında 4014

ķuçmaķ kucaklamak
ķ.+ a 3751

ķudret [Ar.] güç, kuvvet
ķ.+ i 4827, 5117
ķ.+ ile 4181
ķ.+ üm 4626, 4658
ķ.+ ümle 4197

ḳ.+ üŋ 4249

ḳudret eli [Ar.+T.] Allah'ın yaratma gücü
ḳ.+ yle 4205

kūh [Far.] dağ
k.+ ın 4667

kūh-ı ḳāf [Far.] Kaf Dağı
k. 4320

kūh-ı lukān [Far.] Lukan Dağı
k.+ a 5563

ḳul kul, Allah'ın yarattığı insan, köle
ḳ. 3826, 4898, 4916, 5068, 5269, 5387
ḳ.+ a 4905
ḳ.+ ı 3817
ḳ.+ ına 4893
ḳ.+ lara 4140, 4143, 4144
ḳ.+ ları 4145
ḳ.+ larum 4651
ḳ.+ larumuŋ 4151
ḳ.+ uŋ 3755

ḳulaḳ kulak
ḳ.+ ına 5264, 5331
ḳ.+ uma 4766
ḳ.+ uŋuza 5333

ḳulaḳ aç- dikkatlice dinlemeye hazır olmak
ḳ.+uŋ a. 4854

ḳulaḳ ṭut- dinlemek
ḳ. 4247

ḳulaḳ(ġ) ur- dikkatlice dinlemek
ḳ.+uŋ u. 4389, 4664

ḳ - dum 3900

ḳulle [Ar.] dağ tepesi, doruk
ḳ.+ sinde 5366

ḳulle-i kūh-ı ḳāf [Ar.+Far.] Kaf Dağı'nın tepesi
ḳ.+ da 4318

ḳulluḳ it- kul, köle olmak
ḳ.- düm 4725

ḳur'ān [Ar.] Allah'ın Hz. Muhammet'e gönderdiği kutsal kitap, Kur'an-ı Kerim
ḳ.+ da 4137
ḳ.+ ı 4993, 5461, 5462
ḳ. 3851, 4147, 4991, 5451

ḳurb-ı yezdān [Ar.] Allah'a yakınlık
ḳ.+ ı 4616

ḳurd kurt
ḳ.+ a 4353

ḳureyşī [Ar.] Kureyşli
ḳ.+ ven 5269

ḳurtar- kurtarmak
ḳ.- am 4278

ḳurtul- kurtulmak
ḳ.- a 5196
ḳ.- am 5557
ḳ.- asın 4578
ḳ.- up 4400

kusūf [Ar.] güneş tutulması
k. 3953, 4978

ḳuş kuş

ḳ. 4254
ḳ.+ ı 4866
ḳ.+ un 4250

kūtāh-dīde [Far.] az gören
k. 4808

ḳuvvet [Ar.] güç, kuvvet
ḳ. 4629
ḳ.+ ile 5481
ḳ.+ le 4121
ḳ.+ üm 3999

ḳuvvet-i nām-ı aḥmedü'l-muḥtār [Ar.+Far.] Hz. Muhammet'in adının kuvveti
ḳ. 5486

ḳuzucuḳ yavru
ḳ.+ lar 5326

küfr [Ar.] Allah'ın varlığına ve birliğine inanmama, inançsızlık
k. 4360
k.+ ile 4809
k.+ le 4230, 4357

külef [Ar.] zahmet, sıkıntı
k. 4481

künūn [Far.] şimdi
k. 4451

kütüb [Ar.] kitaplar
k.+ in 3666

kütüb-i enbiyā [Ar.] peygamberlere gçnderilen kitaplar
k.+ yadur 4034

L

lafẓ [Ar.] söz, kelime
l.+ ına 5576
l.+ <ı> 5582, 5583

lafẓ ol- [Ar.+T.] söz olmak
l.- mışıdı 5581

lā ḥavl [Ar.] "lā ḥavle velā ḳuvvete illā billāh" duası
l.+ i 5536
l.+ üŋ 3994

laḥsā [Ar.] bir yer adı
l. 4435

lā ilāhe illa'l-lāh [Ar.] Allah'tan başka ilah yoktur
l. 4013, 4703, 5081, 5383

laʿīn [Ar.] lanetlenmiş, lanetli
l. 4592, 4594
l.+ üŋ 5560

lākin [Ar.] ama, ancak, fakat
l. 5306

laʿl [Ar.] kırmızı
l. 3943

lāl ol- [Far.+T.] dilsiz olmak
l.- ur 3984

lām [Ar.] Arap alfabesinin yirmi üçüncü harfi
l. 3748

laʿnet [Ar.] Allah'ın rahmet ve merhametinden sonsuza kadar mahrum olma
l. 4158, 4716, 4745, 5465
l.+ ile 4978, 5228, 5477
l.+ ümi 4596

laʿnet eyle- [Ar.+T.] beddua etmek
l.- ye 4987
l.- yelüm 4989

laʿnet ol- [Ar.+T.] lanet olmak
l.- up 5231

laṭīf [Ar.] hoş, güzel
l. 4730

laṭīfe-i çendān [Ar.+Far.] çok nükteli söz
l. 5594

laṭīfe-i ḫūb [Ar.+Far.] güzel söz
l. 5511

lāyıḳ [Ar.] uygun, münasip
l. 5416
l.+ dur 5338

lāyıḳ ol- [Ar.+T.] uygun olmak
l.- a 4870
l.- mışam 4859

ledün [Ar.] ledün ilmi
l.+ den 4354

ledün-nāme [Ar.] eserin adı
l. 4431, 5588, 5601
l.+ den 4076, 4287
l.+ yi 5595

leʾīm ol- [Ar.+T.] alçak, aşağılık olmak
l.- ma 4144

lerzān ol- [Far.+T.] titremek
l.- a 4982

lerze [Far.] titreme, titreyiş
l.+ si 4984

letāfet [Ar.] hoşluk, güzellik
l.+ inden 4068

let eyle- [Far.+T.] dövmek, dayak atmak
l.- rler 4748

levḥ-i maḥfūẓ [Ar.] Allah'ın takdir ettiği olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı olduğu kabul edilen levha
l. 4190, 4248
l.+ a 4227
l.+ da 4183, 4226, 4228

libās [Ar.] elbise
l. 3943, 3961

līk [Far.] lakin
l. 3917, 3923, 3953, 3986, 5198, 5307

lisān [Ar.] organ olarak dil
l.+ dan 4050

lisān aç- [Ar.+T.] konuşmaya başlamak
l.- a 5057

lisān sür- [Ar.+T.] konuşmaya başlamak
l.- erdi 5576

loḳma-i şīrīn [Ar.+Far.] tatlı lokma
l. 5444

loḳmān hikmetli sözleri ve hikâyeleriyle efsaneleşip her derdin devasını bildiği rivayet edilen hekim
l. 3729, 3734, 4892

l.+ dan 3737

luṭf [Ar.] bağış, ihsan, kerem, lütuf
l. 3758
l.+ ıla 3743, 5120
l.+ la 5021
l.+ umıla 4654

luṭf et(d)- [Ar.+T.] iyilikte bulunmak, lütuf olarak yapmak
l.- üp 4016

luṭf-ı aḥsen [Ar.] en güzel lütuf
l.+ le 5062

luṭf-ı ḥaḳ [Ar.] Allah'ın lütfu
l. 5140

luṭf <u> raḥmet [Ar.] iyilik ve bağışlama
l. 4099

lüblān [Ar.] bir yer adı
l.+ uŋ 4667

lüġat [Ar.] dil, lisan
l.+ ıla 4254

M

maʿbūd [Ar.] Allah
m. 4131

mā-dām [Ar.] madem, değil mi ki
m. 3931, 5538

māder [Far.] anne
m.+ in 3779
m.+ ümden 5273

maġara [Ar.] mağara
m. 4680
m.+ dan 4110

maġbūn olmaḳ [Ar.+T.] aldanmak
m.+ da 5420

maġrib-i ʿālem [Ar.] âlemin batısı
m. 5360

māh [Far.] ay
m.+ a 3955
m. 3961

maḥall [Ar.] yer, mekân
m. 3794, 5351

maḥāsin <ü> ser [Ar.+Far.] sakal, bıyık ve baş
m. 5032

maḫdūm [Ar.] efendi
m. 4798

māhī [Far.] balık
m. 4860, 4865
m.+ lerüŋ 4869

māhī-i biryān [Far.] kebap olmuş balık
m. 4853

māhī-i tāze [Far.] taze balık
m. 4857

māhiyān [Far.] balıklar
m. 4868, 4872

maḫlūḳ [Ar.] yaratılmış şey, insan, hayvan, yaratık
m. 4864

maḫlūḳāt [Ar.] yaratılmış şeyler, bütün mahlûklar
m. 5424

maḥmūd [Ar.] Hz. Muhammet
m. 4042, 4223

maḥrūm [Ar.] yoksun olan, nasipsiz
m. 5217

māh-tāb [Far.] mehtap, dolunay
m. 3948

māh <u> felek [Far.+Ar.] ay ve gökyüzü
m. 3949

māh <u> ḫūrşīd [Far.] ay ve güneş
m. 3951

maḥv et(d)- [Ar.+T.] yok etmek, ortadan kaldırmak
m.- e 4902

māʾil ol- [Ar.+T.] gönlünü kaptırmak
m. 4929

mā-i maʿīn [Ar.] Cennet'teki bir akarsuyun adı
m. 5177

maḳābir [Ar.] mezarlar, mezarlıklar
m.+ ine 4937

maḳāl et- [Ar.+T.] söz etmek, konuşmak
m.- di 4239

maḳām [Ar.] mertebe, mevki
m.+ a 4046
m.+ ı 4605
m.+ ına 4304

maḳām dut- [Ar.+T.] makam sahibi olmak
m.- dı 3959

maḳām-ı ʿirfān [Ar.] Allah'ın gizli sırlarına ilham yoluyla vakıf olma makamı
m.+ ı 4302

maḳām-ı mücāhedet [Ar.] mücadele makamı
m. 5069

maḳām-ı müşāhedet [Ar.] müşahede makamı
m. 5069

maḳām-ı tefrīd [Ar.] toplumdan uzaklaşarak sadece Allah'la meşgul olma makamı
m.+ e 4361

maḳām ol- [Ar.+T.] mekân olmak, mertebe olmak
m.- updur 4099

maḳarr-ı ḳalaḳ [Ar.] huzursuzluk, iç sıkıntısı yeri
m.+ dur 4050

maḳbūl [Ar.] kabul edilen, geçerli
m. 4438, 4916, 5387

maḳbūl ḳıl- [Ar.+T.] kabul etmek, uygun görmek
m.- urıdı 5480

maḳbūl ol- [Ar.+T.] kabul edilmek, beğenilmek
m.- asın 3797

maḳṣad [Ar.] amaç, niyet krş. *maḳṣūd*
m.+ larına 4231

maḳṣūd [Ar.] amaç, niyet krş. *maḳṣad*
m. 4042
m.+ ı 4633
m.+ uŋ 4554

maḳṣūd ol- [Ar.+T.] amaç olmak
m.- dı 4131

māl [Ar.] mülk, varlık, servet
m. 5221

māl-ı ribā [Ar.] faiz malı
m. 5212

maʿlūm [Ar.] herkes tarafından bilinen, belli
m. 4108, 4323, 4798

maʿlūm ol- [Ar.+T.] bilinmek
m.- a 5272
m.- dı 4347

maʿmūrı bul- [Ar.+T.] şenlik, mutluluk bulmak
m.- dı 3786

maʿnī [Ar.] mana, anlam
m. 4449
m.+ den 5455
m.+ dür 4094
m.+ si 3986, 5578
m.+ sile 4297
m.+ sin 3994, 4009, 4448, 4650
m.+ sini 3997, 4001, 4070
m.+ yi 4089

maʿnī-i kitāb-ı uṣūl [Ar.] usul kitabının mânâsı
m. 5085

maʿnī-i lā-ḥavle [Ar.] la havle duasının anlamı
m. 4006

maʿnī-i raʿnā [Ar.] güzel, hoş anlam
m.+ sın 4650

manṣūr [Ar.] Mansur b. Ammar
m. 4389, 4392
m.+ dan 4407

maʿrifet [Ar.] hüner, maharet, ilim, irfan
m. 3739, 3808, 4419, 4420
m.+ de 4390, 4391
m.+ den 4387
m.+ le 3981, 4417, 4423, 4430

maʿrifet ehli [Ar.] ilim ve irfan sahipleri
m. 4421
m.+ yiseŋ 4433

maʿrūf [Ar.] bilinen, tanınmış
m. 4709

maʿṣiyet [Ar.] günah, asilik
m.+ de 3998

maʿsiyet ehli [Ar.] günahkârlar, asiler
m. 3965

maʿṣūḳ [Ar.] âşık, mecnun
m.+ ı 5016

mātem [Ar.] sevilen bir kişinin ölümünden duyulan büyük acı sebebiyle ağlama ve eğlenceden uzak durma, yas

m.+ dür 3925
m.+ i 3911, 3955
m.+ içün 3920
m.+ ini 3969

mātem eyle- [Ar.+T.] yasa bürünmek, yas tutmak krş. *mātem ṭut-*
m.- rler 3902

mātem-i hānedān [Ar.+Far.] ailenin matemi
m.+ dan 3901

mātem ṭut- [Ar.+T.] yasa bürünmek, yas tutmak krş. *mātem eyle-*
m.- an 3958

mātem <ü> yas [Ar.+T.] matem ve yas
m. 3928

maẓhar-ı ṣıdḳ [Ar.] doğruluk, sadakat sahibi
m.+ dur 4722

maẓlūm [Ar.] haksızlığa uğramış, zulüm görmüş
m. 3905, 5429

maẓlūm ol- [Ar.+T.] haksızlığa uğramak, zulüm görmek
m.- dılar 5025

meʾāl [Ar.] anlam, mânâ
m. 5330

meʿa'l-ebrār [Ar.] "iyilerle beraber" Al-i İmran suresinin 193. ayeti
m. 5201

mecālis [Ar.] meclisler
m.+ de 4348

mechūl ḳal- [Ar.+T.] bilinmez kalmak
m.- mazıdı 5480

meclis [Ar.] bir konuyu konuşmak, görüşmek için yapılan toplantı, topluluk,
m.+ e 4134
m.+ i 4141
m.+ inde 4408

meclis et- [Ar.+T.] bir araya gelmek, toplanmak krş. *meclis ḳur-*
m.- mişdi 4133

meclis ḳur- [Ar.+T.] bir araya gelmek, toplanmak krş. *meclis et-*
m.- uban 4162

meded er- [Ar.+T.] yardım gelmesi
m.- di 4931

medḫal it- [Ar.+T.] başlamak
m.- er 4195, 4197

medḥ et(d)- [Ar.+T.] övmek krş. *medḥ it(d)-*
m.- er 4184

medḥ it(d)- [Ar.+T.] övmek krş. *medḥ et(d)-*
m.- e 5058

medīne [Ar.] bir yer adı
m.+ den 4777
m.+ ye 4654
m. 4775

meflūk ol- [Ar.+T.] zavallı, çaresiz olmak

m.- dı 5544

meger [Ar.] meğer, oysa ki, halbuki
m. 3667, 3700, 3725, 3729, 4193, 4885, 5264, 5274

meḥāsin [Ar.] sakal, bıyık
m. 5027
m.+ in 5015, 5017
m.+ ini 5043, 5045

meh-i ramażān [Far.+Ar.] ramazan ayı
m. 4918

meh <ü> ḫurşīd [Far.] ay ve güneş
m. 3927

mekān [Ar.] yer, mahal
m. 4610
m.+ ıdur 4560

mekān bul- [Ar.+T.] yer bulmak
m.- dum 4679

mekān eyle- [Ar.+T.] yer yapmak
m.- düm 4868

mekān ol- [Ar.+T.] yer olmak
m.- dı 4566

mekīn [Ar.] güçlü, itibarlı nüfuz sahibi
m. 4762

mekīn bul- [Ar.+T.] güç, itibar bulmak
m.- a 4493

mekke [Ar.] bir yer adı
m.+ ye 4792

mekr [Ar.] hile, düzen
m.+ ini 5532, 5555

mekseb bul- [Ar.+T.] kar, kazanç bulmak
m.- a 5019

melaʾike [Ar.] melekler
m. 3910

melek [Ar.] melek, nurani varlık
m. 3742, 3747, 3818, 3959
m.+ ler 3754, 3835, 3914, 5023
m.+ lere 5149, 5426
m.+ lerüŋ 4900, 4901, 4902, 4903
m.+ üŋ 5369

melek-i mevt [Ar.] ölüm meleği, Azrail krş. *melekü'l-mevt*
m. 5109

melek-i sübḥān [Ar.] Allah'ın meleği
m. 3742

melekūt [Ar.] melekler alemi
m. 3753, 3758, 4895
m.+ a 4151, 4895

melekūt-ı semā vü arż [Ar.] gök ve yerin melekleri
m. 4897

melekü'l-mevt [Ar.] ölüm meleği, Azrail krş. *melek-i mevt*
m. 5110, 5114, 5121, 5144, 5145, 5146, 5151, 5160, 5161, 5163, 5166
m.+ i 5118, 5164
m.+ <i> 4273, 5106

mellā [Ar.] molla, âlim, hoca
m. 4058

melʿūn [Ar.] lanetlenmiş, lanetli
m. 5465

melʿūn ol- [Ar.+T.] lanetli olmak
m.- ısar 4542

memdūḥ [Ar.] övülmüş, methedilmiş
m. 5059

meʾmen [Ar.] emin, emniyetli yer
m. 4047, 4559, 4871

memleket [Ar.] ülke, bir kişinin doğup büyüdüğü yer
m.+ i 5599

menʿ et- [Ar.+T.] yasaklamak, engellemek
m.- di 3907

mensūb [Ar.] bağlı bulunan, ilgili, ait
m. 4192, 4397, 4506

mensūb ol- [Ar.+T.] bağlı olmak, ait olmak
m.- up 4024, 4190

menşūr[Ar.] yayılmış, dağıtılmış
m. 4572

menzil [Ar.] varılacak yer
m. 4604
m.+ i 5467
m.+ ine 5516

merātib [Ar.] mertebeler, dereceler
m.+ de 4102
m.+ e 4440
m. 4374, 4966

mercūm ol- [Ar.+T.] kovulmak, lanetlenmek
m.- alar 5025

merdān [Far.] yiğitler
m.+ ı 3957
m. 3955, 4461

merd-i ḍarīr [Far.+Ar.] görmeyen, âmâ kişi
m. 4808

merd-i ḳabūl [Far.+Ar.] razı olunmuş yiğit
m. 4480

merd-i şicāʿ [Far.+Ar.] cesur yiğitler
m. 3728, 3982

merdūd ol- [Ar.+T.] kovulmak, defedilmek
m.- ur 4557

merdümān [Far.] insanlar
m. 3661

merg [Far.] ölüm
m.+ <i> 5115

merġūb [Ar.] istenilen, arzu edilen, makbul
m. 4397, 4647, 5511

merḥabā [Ar.] merhaba
m. 5565, 5566, 5568, 5570, 5575, 5576, 5580, 5581, 5582, 5583, 5584, 5587
m.+ yı 5567

m.+ yıla 5577

mertebe [Ar.] kademe, derece, rütbe
m.+ müz 5436
m.+ ŋden 4962
m.+ ye 4662

mesāʾil [Ar.] meseleler
m.+ i 3713

mescid [Ar.] cami, ibadet yeri
m. 4471
m.+ de 3875
m.+ den 3992
m.+ e 4466

mescid-i hürmüz [Ar.] Hürmüz mescidi
m.+ e 5099

mesʾele [Ar.] çözülmesi geren durum, sorun
m. 3690, 3691, 3695, 3704, 3711
m.+ m 3702
m.+ müz 3694
m.+ ŋ 3701
m.+ nüŋ 3696

mesken [Ar.] yer
m. 3799, 4485, 4871, 4875, 5401
m.+ ümizdi 3874
m.+ üŋ 4877

meskenet [Ar.] Allah karşısında aczini yokluğunu bilme, ona karşı mutlak bir ihtiyaç içinde olduğunun şuurunda olma
m.+ le 4426

mesken et- [Ar.+T.] yerleşmek, yer edinmek krş. *mesken it(d)-, mesken ḳıl-, mesken ṭut-*
m.- miş 4681

mesken idin- [Ar.+T.] yerleşmek
m.- düm 4880

mesken it(d)- [Ar.+T.] yerleşmek, yer edinmek krş. *mesken et-, mesken ḳıl-, mesken ṭut-*
m.+ in i.- e 5049
m.- esin 4384

mesken ḳıl- [Ar.+T.] yerleşmek, yer edinmek krş. *mesken et-, mesken it(d)-, mesken ṭut-*
m.- aram 4626

mesken ol- [Ar.+T.] yer olmak
m.- a 4559

mesken ṭut- [Ar.+T.] yerleşmek, yer edinmek krş. *mesken et-, mesken- it(d)-, mesken ḳıl-*
m.- ar 4513

mesned [Ar.] mevki, makam
m.+ dür 5091

meşgūl [Ar.] bir iş ile uğraşan, bir işi yapmakta olan
m. 5278

meşġūl ol- [Ar.+T.] ilgilenmek, alakadar olmak
m.- a 4027
m.- dıġuŋçun 4438
m.- ur 4401

meşhūr ol- [Ar.+T.] bilinmek, ün kazanmak

m.- up 5477

metāʿ et- [Ar.+T.] varlık, sermaye etmek
m.- düm 4290

meʾvāyı bul- [Ar.+T.] yer, mesken bulmak
m.- a 4615

mevcūd ol- [Ar.+T.] var olmak
m.- dı 4322

mevc ur- [Ar.+T.] dalgalanmak
m.- up 4666

mevlāyī [Ar.] Allah'ı
m. 3693

mevṣūf ol- [Ar.+T.] nitelenmek, vasıflanmak
m.- up 4709

mevt [Ar.] ölüm
m. 3892, 5254

meyān [Far.] bir şeyin ortası, ara
m.+ dur 4399
m.+ ında 4402

meyve [Far.] meyve
m. 4806

mezīd [Ar.] artma, çoğalma
m.+ durur 5325

meẕkūr [Ar.] adı geçen, sözü edilen
m. 4805

mı soru eki krş. *mi*
m. 3688, 3869, 3870, 3871, 4687, 5447
m.+ dı 4352
m.+ dur 4889

mi soru eki krş. *mı*
m. 3769, 3856, 3861, 3965, 4311, 4692, 4744, 4811, 5495
m.+ dür 4319

mī-bīnem [Far.] gördüğüm
m. 4963

miḥen [Ar.] eziyetler, sıkıntılar
m. 5231

mihmān [Far.] misafir
m. 4097

mihmānī [Far.] misafirlik
m. 5577

mihmān ol- [Far.+T.] misafir olmak
m.- dı 4873
m.- up 4852

miḥrāb eyle- [Ar.+T.] kıble niyetiyle yönelmek
m.- yüp 5371

mihrān bir kişinin adı
m. 4852

mih-ter [Far.] daha büyük, daha ulu
m. 3723, 3929, 4751

mih-ter-i ʿālem [Far.+Ar.] âlemin en büyüğü, Hz. Muhammet
m. 3882, 3934, 4446

mih-ter-i devrān [Far.+Ar.] dünyanın en büyüğü, Hz. Muhammet

m. 4545

miḳdār [Ar.] bir şeyin ölçüsü, derece, seviye
m.+ ı 5129

mīm [Ar.] Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi
m. 3743, 3744, 3750

minber [Ar.] cami içinde hutbe okunmak için çıkılan merdivenli kürsü
m. 4161

miʿrāc [Ar.] Hz. Muhammet'in Allah'ın huzuruna yükselerek onunla görüşmesi mucizesi
m.+ a 3922

mīrāṣ [Ar.] ölen bir kişinin yakınlarına kalan mal, mülk, para
m. 3704

mirʾāt ol- [Ar.+T.] ayna olmak, yansıtmak
m.- a 4306

mīr ü vezīr [Far.+Ar.] emir ve vezir
m. 3685

miṣāl [Ar.] örnek, benzer, gibi
m. 3750, 4537, 4605, 4713, 5131, 5385

miṣāl-i çehār-yār-ı güzīn [Ar.+Far.] seçkin dört halifeye benzer
m. 4493

misbāḥ [Ar.] kandil, meşale
m. 3918, 3930

miskīn [Ar.] aciz, zavallı
m. 4485, 4846

miṣl [Ar.] eş, benzer
m.+ üŋ 4437

miṣl-i ʿārif [Ar.] arife benzer
m.+ durur 4410

muʿāḳıb ol- [Ar.+T.] cezalandırmak
m.- ur 4998

mūcez [Ar.] kısa ve özlü söz
m. 4711

mucīb ol- [Ar.+T.] sebep olmak, gerektirmek
m.- dı 5487

muḥabbet [Ar.] dostluk, bağlılık, sevgi
m.+ i 4068, 4609, 4623, 4944, 4945, 5386
m.+ de 3981

muḥabbet et- [Ar.+T.] dostluk etmek
m.- er 4511

muḥabbet-i aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet'in sevgisi
m. 5053, 5488

muḥabbet-i yārān dostların sevgisi
m. 5054

muḥaddiṣ [Ar.] hadis âlimi, hadisçi
m.+ lerüŋ 4089

muḥāl [Ar.] imkansız
m. 4295

muḥammed [Ar.] Hz. Muhammet

m. 3766, 3879, 3939, 4205, 4281, 4634, 4721, 4849, 4905, 4930, 5166, 5396, 5470, 5550, 5571
m.+ çun 3766
m.+ durur 4704, 5383
m.+ dür 5081
m.+ e 3721, 3777, 3854, 4159, 4308, 4349, 4406, 4450, 4882, 4935, 4941, 4967, 5012, 5082, 5170, 5180, 5261, 5319, 5339, 5404, 5450, 5462
m.+ üŋ 5494, 5504

muḥammed-i ʿarabī [Ar.] Hz. Muhammet
m. 5058

muḥammedī dīn [Ar.] Hz. Muhammet'in getirdiği din, İslamiyet
m.+ dür 4265

muḥammed-i dü-cihān [Ar.+Far.] Hz. Muhammet
m. 4545

muḥammed-i ḳāżī [Ar.] Hz. Muhammet
m. 3858

muḥammed-i muḫtār [Ar.] Hz. Muhammet
m. 3889, 4071, 4919, 5407

muḥaşşimān [Ar.] terbiyeli, iyi kişiler
m. 5446

muḥibb ol- [Ar.+T.] dost olmak, sevgili olmak
m. 3987

muḥkem [Ar.] açık seçik belli olan
m.+ di 5482

muḥtāc [Ar.] ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan
m. 4199

muḥtekir [Ar.] gerekli malları kar amacıyla toplayıp fiyat pahalandığında satan, istifçi, vurguncu
m. 5213

muʿīn [Ar.] yarım eden, yardımcı
m. 4874

muḳrī [Ar.] okuyan, Kur'an-ı Kerim okuyan
m. 4135

muḳtedā [Ar.] fikir ve davranışları ölçü olarak benimsenen, örnek alınan kişi
m.+ sı 3766

murād [Ar.] istek, dilek, arzu
m.+ ına 5460
m.+ la 4042
m.+ um 4785

murād-ı dil [Ar.+Far.] gönlün isteği
m. 5603

murādī Muradi, eserin müellifi
m. 4348, 4635, 5098, 5402, 5592

murādī-i gūyā [Far.] söyleyen Muradi
m. 5593

mūsā [Ar.] Hz. Musa
m. 4291, 4299, 4522, 4552,

4555, 4558, 4576, 4583, 4584, 4588, 4589, 4598, 4614, 4623, 4625
m.+ dan 4720
m.+ ya 4527, 4529, 4534, 4598, 4628, 5084

mūsā bin ʿimrān [Ar.] Hz. Musa
m. 4289, 4602

muṣāḥib [Ar.] sohbet arkadaşı
m.+ i 4401

muṣaḳḳī [Ar.] yer adı
m.+ ye 3708

musallāṭ ol- [Ar.+T.] rahatsız edecek şekilde bir kişinin başına dert olmak
m.- a 5151

muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet
m. 3769, 4662, 4687, 4780, 4800, 4855, 5153, 5262, 5321, 5574
m.+ dur 4801
m.+ nuŋ 5076
m.+ ya 5084, 5539

muṣṭafā müctebā [Ar.] Hz. Muhammet
m. 4704, 5162

muṣṭafā-sīret [Ar.] Hz. Muhammet'in ahlakı, yolu
m. 5145

mutīʿ [Ar.] itaat eden, boyun eğen
m.+ em 4501

muṭīʿ ol- [Ar.+T.] itaat etmek, boyun eğmek
m.- dı 4598
m.- ġıl 4526
m.- gıl 4553
m.- sa 4291

muvāfaḳat eyle- [Ar.+T.] razı olmak, kabul etmek, uygun görmek
m.- yeler 4897

muvaḥḥidān [Ar.] Müslümanlar
m. 5388, 5392, 5395
m.+ uŋ 5389

muvaḥḥid-i ʿālem [Ar.] âlemin Müslümanları
m. 5398

muẓaffer [Ar.] müellifin eserin ravisi olduğunu söylediği ve eserde Hızır ile konuşan ona sorular soran veli
m. 3768, 3778, 3789, 3800, 3801, 3835, 3855, 3864, 3889, 3900, 3908, 3971, 3987, 3995, 4013, 4017, 4032, 4048, 4051, 4061, 4068, 4071, 4076, 4079, 4088, 4089, 4091, 4094, 4103, 4107, 4118, 4160, 4201, 4207, 4240, 4282, 4288, 4295, 4297, 4309, 4340, 4350, 4354, 4363, 4368, 4373, 4377, 4434, 4444, 4448, 4451, 4457, 4544, 4630, 4635, 4636, 4850, 4906, 4917, 4970, 5048, 5057, 5098, 5159, 5176, 5320, 5340, 5415, 5438, 5451, 5463, 5498, 5511, 5562
m.+ e 3721, 5590
m.+ üm 3682
m.+ üŋ 4380

muẓaffer-i ʿālem [Ar.] âlemin

muzafferi, krş. *muẓaffer*
m. 3735

muẓaffer-i ʿārif [Ar.] bilgin muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 4343

muẓaffer-i baḥrī [Ar.] muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3874

muẓaffer-i dānā [Ar.+Far.] âlim muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3806

muẓaffer-i deryā [Ar.+Far.] âlim muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3722, 3727, 3770, 3857, 4011, 4043, 4299, 4468, 4477, 4478, 4628, 4883, 5004, 5074, 5105, 5171, 5349, 5405, 5485, 5497, 5593

muẓaffer-i dil-dār [Ar.+Far.] sevgili muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 4087

muẓaffer-i dil-i pāk [Ar.+Far.] gönlü temiz muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 4166, 4388

muẓaffer-i dil-şād [Ar.+Far.] gönlü sevinçli muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 5567

muẓaffer-i fer [Ar.+Far.] güçlü muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3790, 4942

muẓaffer-i hem-rāh [Ar.+Far.] yoldaş muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3904, 4143, 4639

muẓaffer-i ḫōş-fer [Ar.+Far.] güzel ferli muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3981

muẓaffer-i mā [Ar.+Far.] muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 3882

muẓaffer-i server [Ar.+Far.] önder muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 4132, 4347

muẓaffer-i ṭālib [Ar.] istekli muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 4911

muẓaffer-i yār [Ar.+Far.] sevgili muzaffer krş. *muẓaffer*
m. 4124, 4169, 4317, 4407, 4442

mübāḥ ol- [Ar.+T.] işlenmesinde sevap ya da günah olmamak
m.- maz 3868

mübārek [Ar.] çok saygıdeğer, hayırlı, uğurlu
m. 4938, 4964, 5015

müctebā [Ar.] seçilmiş, seçkin
m. 5262

müdām [Ar.] devamlı, sürekli
m. 4018, 4361, 5050, 5240

müeʾẕẕin [Ar.] ezan okuyan kişi
m.+ ler 5100

müfīd ol- [Ar.+T.] ifade etmek, anlatmak
m.- maya 4358

müfti [Ar.] fetva veren fıkıh âlimi
m.+ müz 3692

mühīb <ü> ʿaẓīm [Ar.] heybetli ve büyük
m. 4599

mühür ur- [Far.+T.] mühürlemek, onaylamak
m.- am 5533

mükerrem dem [Ar.] yüce, aziz
m. 3803

müʾmin [Ar.] Müslüman
m. 3725, 3844, 3852, 4055, 4092, 4232, 4260, 4261, 5089, 5156, 5192
m.+ dür 4265
m.+ e 3846, 3847, 3848, 5121, 5143, 5153
m.+ ler 5033, 5195
m.+ lere 5196
m.+ üŋ 4264, 5134

müʾminān [Ar.] Müslümanlar
m.+ a 5120, 5150
m. 5031, 5194

münāfıḳ [Ar.] Allah'a, peygambere ve diğer din esaslarına inanmayan ama inanıyor gibi görünen kişi, ikiyüzlü
m. 5130
m.+ dur 5338
m.+ lara 5392
m.+ uŋ 5132

münāfıḳān [Ar.] münafıklar, ikiyüzlüler
m. 5119

münāfıḳān-ı cihān [Ar.] dünyanın ikiyüzlüleri
m. 5389

münebbih [Ar.] cennetle cehennemin arasında olduğu söylenilen bir ağacın adı
m.+ dür 3812

münfek ol- [Ar.+T.] ayrılmak, sökülmek
m.- ur 3949

münḳād [Ar.] boyun eğmiş, itaat etmiş
m.+ üm 4500

münḳād ol- [Ar.+T.] boyun eğmek, itaat etmek
m.- dı 4531

münkesir [Ar.] kırık, kırılmış
m. 4099, 4100

müntehā [Ar.] bir şeyin varabileceği son nokta, son
m.+ yıdı 3810

mürġ-ı āb [Far.] su kuşu, ördek, kaz
m. 4250

mürşīd-i aʿẓām [Ar.] Hz. Muhammet
m. 4094

müṯāb [Ar.] sevap kazanmış
m. 4998

müsellem et- [Ar.+T.] doğruluğu, gerçekliği

ispatlanmak, şüphe götürmemek
m.- mişdi 5492

müselmān [Ar.] Müslüman
m.+ a 4811
m.+ uŋ 4073

müselmān ol- [Ar.+T.] Müslüman olmak
m.- madı 5085

müsemmā [Ar.] isimlendirilmiş, belli bir isimle anılmış
m.+ dur 5062
m.+ sı 4914

müstecābü'd-duʿā [Ar.] kabul olan, geri çevrilmeyen dua
m. 4096

müstemiʿ ol- [Ar.+T.] dinleyen, dinleyici olmak
m. 3984

müşk(g) [Far.] misk
m.+ den 5038

müşk-i ʿanber [Far.+Ar.] misk kokusu
m. 5243

müşkil [Ar.] zor, çetin, güç, zorluk
m.+ e 5561
m.+ üm 3698

müşkil düş- [Ar.+T.] zor, çetin, sıkıntılı olmak
m.- e 3690, 3691

müşterek [Ar.] ortak, ortaklaşa, berabere
m.+ dür 4395
m.+ ledür 4397

müteḥayyir it- [Ar.+T.] şaşırtmak, hayrete düşürmek
m.- er 4176

müyesser ḳıl- [Ar.+T.] nasip etmek
m. 4874

N

nā-bedīd ol- [Far.+T.] belirsiz olmak
n.- dı 4737

nā-çār [Far.] çaresiz
n. 4490

nā-gāh [Far.] ansızın, birdenbire
n. 4383

naġz [Far.] güzel, hoş
n.+ ını 4851

nāḥıye-i zamān [Ar.] zamanın çevresi
n. 5365

nā-ḫōş [Far.] hoşa gitmeyen, hoş olmayan
n. 4508

nā-ḫōşlıḳ(ġ) [Far.] hoşa gitmemek, hoş olmamak
n.- ı 4418

naḥs [Ar.] uğursuzluk
n.+ ı 4847

nāḫun [Far.] tırnak
n.+ ı 5128

naʿīm [Ar.] sekiz cennetten

dördüncüsünün adı, Firdevs
n. 4280
n.+ e 4279

naʿīm-be-naʿīm [Ar.] Allah'ın cennetteki nimetleri
n. 4078

naʿīm-misāl [Ar.] Firdevs cenneti gibi
n. 4537

nāḳa [Ar.] deve
n. 4547

naḳl et- [Ar.+T.] aktarmak, anlatmak
n.- di 4643, 5135
n.- düm 5591

naḳl-i kitāb [Ar.] kitabın nakli
n. 3873

naḳs [Ar.] eksik, noksan, kusurlu
n.+ la 3962

naḳş [Ar.] resim, tasvir, yazı
n.+ a 4102

naḳş et(d)- [Ar.+T.] yazmak, tasvirini yapmak krş. *naḳş ḳıl-*, *naḳş ol-*
n.- e 4842
n.- miş durur 5367

nakş-ı diger [Ar.+T.] diğer yazı
n. 4533

naḳş-ı imān [Ar.] imanın yazısı
n.+ uŋ 5083

naḳş ḳıl- [Ar.+T.] yazmak, tasvirini yapmak krş. *naḳş et(d)-*, *naḳş ol-*
n.- dı 5366
n.- dum 5596

naḳş ol- [Ar.+T.] yazmak tasvirini yapmak krş. *naḳş et(d)-*, *naḳş ḳıl-*
n.- a 3746
n.- updur 4226

naḳş olın- [Ar.+T.] yazılmak
n.- dı 5470

naʿleyn [Ar.] bir çift ayakkabı
n.+ i 4332

nām [Far.] ad, ün, şan
n. 5473
n.+ ı 3660, 4910

namāz [Far.] namaz
n. 4462, 4472
n.+ a 5339
n.+ ı 4443, 4474

namāza ṭur- [Far.+T.] namaza başlamak
n.- urlar 4925

namāz et- [Far.+T.] namaz kılmak krş. *namāz ḳıl-*
n.- di 4926

namāz-ı şām [Far.] akşam namazı
n. 4950

namāz ḳıl- [Far.+T.] namaz kılmak krş. *namāz et-*
n.- dı 4453
n.+ ını ḳ.- duḳ 5102
n.+ı ḳ.- duŋ 5104
n.- maz 4116

namāz <u> niyāz eyle- [Far.+T.] namaz kılmak ve dua etmek
n.- düm 4436

nāme [Far.] kitap, yazılı kâğıt, mektup
n.+ sin 4174
n. 4171

nāme-i ʿunvān [Far.+Ar.] isim yazısı
n. 4177

nām-ı aḥmed [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in adı, şanı
n.+ den 5088, 5544
n.+ le 5503

nām-ı aḥmed-i arabī [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in adı, şanı
n. 5469

nām-ı ʿalī [Far.+Ar.] Hz. Ali'nin adı, şanı
n. 4601, 4673

nām-ı ʿatīḳ [Far.+Ar.] Hz. Ebubekir'in adı, şanı
n. 5354, 5367

nām-ı bū bekr [Far.+Ar.] Hz. Ebubekir'in adı, şanı
n.+ i 5366

nām-ı çār-yār [Far.] dört halifenin adı, şanı
n.+ la 5353

nām-ı firʿavn [Far.+Ar.] firavunun adı, şanı
n. 4533

nām-ı muḥammed [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in adı, şanı
n.+ i 5554

nām-ı muḥammed-i ʿarabī [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in adı, şanı
n. 5491

nām-ı nişān-ı aḥvāl [Far.+Ar.] durumun işaretinin şanı
n.+ i 5370

nām-ı ʿoṣmān [Far.+Ar.] Hz. Osman'ın adı, şanı
n. 3715
n.+ ı 4672

nām-ı ʿömer [Far.+Ar.] Hz. Ömer'in adı krş. *nām-ı ʿömmer*
n. 3712, 4533

nām-ı ʿömmer [Far.+Ar.] Hz. Ömer'in adı krş. *nām-ı ʿömer*
n.+ ile 5356

nām ḳoşul- [Far.+T.] adlandırılmak
n.- maya 3663

nān [Far.] ekmek
n. 5217

nār [Ar.] ateş
n. 4577, 4604, 5266
n.+ e 4573

naʿre [Ar.] yüksek sesle bağırma, haykırma
n.+ sile 5424

naʿreler ur- [Ar.+T.] yüksek sesle bağırmak, haykırmak
n.- up 5423

nās [Ar.] insanlar, halk
n. 4488

nāṣıye-i cihān [Ar.+Far.] cihanın alnı
n. 5365

naṣīb [Ar.] Allah'ın kısmet ettiği şey, kısmet
n. 4878, 5196
n.+ in 4597

naṣīb et- [Ar.+T.] kısmet etmek krş. *naṣīb it(d)-*
n.- düm 4596, 5183

naṣīb-i ḫāṣṣ [Ar.] özel, seçkin kısmet
n.+ um 5182

naṣīb it(d)- kısmet etmek krş. *naṣīb et-*
n.- e 4492
n.- erem 4292

naṣīḥat [Ar.] nasihat, öğüt
n.+ le 5438
n.+ üm 5438

naṣīḥāt et- [Ar.+T.] öğüt vermek krş. *nasīḥat eyle-*
n.- di 4085

nasīḥat eyle- [Ar.+T.] öğüt vermek krş. *naṣīḥāt et-*
n.- rdi 3731

naʿt [Ar.] överek anlatma, methetme
n.+ ını 3668

naʿt-ı bū bekr [Ar.] Hz. Ebubekir'in övgüsü
n. 3666, 3684, 4711

nāy [Far.] ney, nefesli müzik aleti
n. 3972

naẓar [Ar.] bakış, bakma
n. 4577
n.+ ı 4034, 4889

naẓar et(d)- [Ar.+T.] bakmak krş. *naẓar eyle-, naẓar it(d)-, naẓar ḳıl-*
n. 4226
n.- di 4531
n.- düm 3682, 4650
n.+ ı e.- e 5144
n.+ ı e.- medi 4889
n.+ ı e.- meseŋüz 5448
n.- mez 5203
n.- se 5121

naẓar eyle- [Ar.+T.] bakmak krş. *naẓar et(d)-, naẓar it(d)-, naẓar ḳıl-*
n. 5449
n.- di 4227, 4599, 5468
n.- düm 4648
n.+ ı e.- mez 5202, 5230
n.- ye 5026

naẓar-ı raḥmet [Ar.] rahmet bakışı
n. 5207, 5209, 5220, 5441

naẓar it(d)- [Ar.+T.] bakmak krş. *naẓar et(d)-, naẓar eyle-, naẓar ḳıl-*
n.- em 5233

naẓar kemiş- [Ar.+Tr.] nazar atmak
n.- e 5200

naẓar ḳıl- [Ar.+T.] bakmak krş. *naẓar et(d)-, naẓar eyle-, naẓar*

it(d)-
n. 4846
n. + ı ḳ.- 4521
n.- dum 4504
n.- maz 5222
n.- up 4960
n.- ur 4223

nāżım [Ar.] düzenleyen
n.+ idür 5593

nāẓır [Ar.] bakan
n. 4501

nāẓır ol- [Ar.+T.] bakmak
n.- a 3754
n.- asın 4102
n.- up 5168

naẓm [Ar.] şiir, nazım
n.+ a 4348

naẓma getür- [Ar.+T.] şiir şekline getirmek
n.- di 4635

naẓm et- [Ar.+T.] şiir söylemek
n.- üpven 5594

ne ne
n. 3673, 3768, 3783, 3789, 3800, 3816, 3820, 3826, 3832, 3836, 3837, 3844, 3876, 3881, 3885, 3916, 3924, 3925, 4018, 4020, 4032, 4068, 4072, 4076, 4091, 4094, 4112, 4136, 4147, 4149, 4157, 4170, 4172, 4180, 4186, 4206, 4219, 4256, 4269, 4282, 4316, 4341, 4355, 4374, 4375, 4389, 4405, 4446, 4459, 4471, 4479, 4480, 4498, 4501, 4502, 4511, 4535, 4543, 4588, 4641, 4657, 4662, 4685, 4686, 4695, 4706, 4739, 4752, 4770, 4832, 4863, 4917, 4937, 4968, 4970, 4998, 5026, 5029, 5043, 5051, 5052, 5070, 5117, 5153, 5159, 5192, 5212, 5248, 5267, 5268, 5273, 5275, 5297, 5333, 5334, 5456, 5461, 5484, 5485, 5502, 5509, 5519, 5521, 5528
n.+ durur 3701, 3704, 3903, 4113, 4523, 4603, 5279
n.+ dür 3673, 3675, 3726, 3765, 3979, 4107, 4179, 4311, 4323, 4327, 4415, 4522, 4525, 4554, 4584, 4684, 5566
n.+ nüŋ 3804
n.+ se 5496
n.+ sisin 4114
n.+ ye 4495
n.+ yise 3803, 4554
n.+ yse 4465

nebāt-ı bahār [Ar.+Far.] bahar bitkisi
n. 3966

nebī [Ar.] peygamber
n. 5152
n.+ nüŋ 4175
n.+ yye 4200

nebīya'l-lāh [Ar.] Allah'ın peygamberi
n. 4340, 4527

nedem [Ar.] pişmanlık
n. 5287

neden neden, niçin
n. 3657, 4278, 4322, 4384, 4718, 4957, 5272
n.+ durur 5501

n.+ imiş 3684

ne deŋlü ne kadar
n.+ dür 4313
n.+ yise 3815

nefʿ [Ar.] fayda, yarar
n.+ i 3846

nefes [Ar.] nefes, soluk
n. 4392, 4393, 4394, 4400
n.+ i 4397, 4399

nefes aç- [Ar.+Tr.] konuşmaya başlamak
n.- alar 5216

nefes ur- [Ar.+T.] üflemek
n.- dı 5109

nefes ver- [Ar.+T.] yaratmak
n.- memişken 5114

nefret it- [Ar.+T.] nefret duygusuyla dolu olmak, iğrenmek
n.- e 4987

nefs [Ar.] bir kişinin kendi öz varlığı, ruh
n.+ üŋ 4429
n.+ üŋe 4157

nemrūd [Ar.] Hz. İbrahim'i ateşe attıran hükümdar, gaddar, merhametsiz
n. 4557

nerde nerede
n. 3856

nesaḳ [Ar.] tarz, üslup, yol
n. 3834, 4432

nesīm-i ṣabā [Ar.] sabahın hafif esen rüzgarı
n. 4415

nesne nesne, şey
n. 4244, 4460
n.+ dür 5456
n.+ sini 5227
n.+ yi 5035

neşūr [Ar.] çok yayan, çok dağıtan
n.+ unda 4014

nevā [Far.] nasip
n. 3974, 5602

nevaḫt eyle- [Far.+T.] okşamak
n. 4486

nevḥa ḳıl- [Ar.+T.] feryat etmek
n.- uban 5027

nevmīd ḳo- [Far.+T.] ümitsizliğe düşürmek
n.- ma 5040

nevmīẕ [Far.] umutsuz
n.+ i 5513

neyise ne ise krş. *neyse*
n. 4401

n'eyle- ne eylemek, ne etmek
n.- di 5188
n.- mişdür 5351
n.- ridüŋ 4829
n.- süŋ 4221
n.- yem 5190
n.- yeyin 5138

neyse ne ise krş. *neyise*
n. 4403, 4609

nezd-i aḥmed [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in katı
n.+ <e> 5452

nezd-i refīḳ [Far.+Ar.] yoldaşlık katı
n. 5013

nezʿ-i dem [Ar.+Far.] can çekişme anı
n.+ e 5163

nıṣf-ı leyle [Ar.] gece yarısı
n. 4436

nice 1: nasıl krş. *niçe 1*
n.+ dür 3865
n. 3980, 4331, 5433

nice 2: çok, pek çok, her krş. *niçe 2*
n. 4934

nicesi birçoğu krş. *niçesi, niçesin*
n. 3935, 5229

niçe 1: nasıl krş. *nice 1*
n. 3896, 4034, 4898, 5052, 5156, 5173, 5600

niçe 2: çok, pek çok, her krş. *niçe 2*
n. 3801, 4023, 4114, 4169, 4481, 4746, 4873, 5211, 5475, 5527, 5541, 5546
n.+ ler 4334
n.+ ye 5475

niçesi birçoğu krş. *nicesi, niçesin*
n. 4819
n.+ n 4483, 5525

n'içün ne için, niçin
n. 3665, 3889, 4319, 4759, 5343, 5440, 5524
n.+ dür 4956

ni'de bil- ne yapabilmek
n.- ür 5130

nigeh-bān [Far.] bekçi, gözcü
n.+ dur 4145

nihād [Far.] huy, yaratılış
n.+ ına 5097

nikāḥ ol- [Ar.+T.] evlenmek
n.- a 3868

nīk-uġūm [Far.+T.] iyi sabırlı
n. 4323

nīkū-ḥāl [Far.+Ar.] iyi hâl
n. 4537

nīkū-nām [Far.] namı iyi
n. 4018

nīkū-ṣıfāt [Far.+Ar.] iyi özellikli
n. 4033, 4146, 4379

niʿmet [Ar.] Allah'ın verdiği ihsan, bağış, yiyecek ve içecekler
n. 3751
n.+ i 4853, 4854
n.+ ini 3808

niʿmet-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın nimeti krş. *niʿmet-i ḥaḳḳ*
n.+ la 4125
n. 5173

niʿmet-i ḥaḳḳ [Ar.] Allah'ın nimeti krş.

niʿmet-i ḥaḳ
n.+ ı 3967

nīrān [Ar.] cehennem
n.- ayd<ı> 5122

nisāʾ [Ar.] kadınlar
n. 3834, 3958

niṣār [Ar.] saçma, serpme
n. 5407

nişe niçin, nasıl
n. 3710, 3915, 3924, 3952, 3993, 4585, 4756, 4757, 5515
n.+ dür 3841

ni't(d) ne etsin, ne yapsın
n. + e 4899
n.+ erüz 3687, 3689
n.+ esin 3732

nite niçin, nasıl
n. 3659, 3661, 3698, 3704, 3713, 3909, 3917, 4067, 4074, 4153, 4204, 4229, 4272, 4360, 4458, 4468, 4518, 4559, 4629, 4661, 4663, 4678, 4707, 4717, 4796, 4884, 4896, 4945, 4991, 4992, 5104, 5051, 5072, 5116, 5125, 5448, 5546
n.+ durur 3804, 3809, 4107, 5279, 5296, 5578
n.+ dür 3657, 3805, 3865, 4152, 4247, 4476, 4818, 5175, 5300
n.+ si 4342, 4943, 5055, 5107, 5318, 5458
n.+ sin 4471

nite bil- nasıl bilmek
n.- düŋ 4458

niteki nasıl ki, nitekim
n. 4541, 4608

nitekim nasıl ki, gerçekten, hakikaten
n. 3850, 4417, 4419, 4441, 4530, 5460, 5474

nite ol- nasıl olmak
n.- dı 5104
n.- ur 4229, 4272, 5125

niyāz et- [Ar.+T.] dua etmek, yalvarmak krş. *niyāz eyle-, niyāz it(d)-*
n.- di 4453

niyāz eyle- [Ar.+T.] dua etmek, yalvarmak krş. *niyāz et-, niyāz it(d)-*
n. 4445

niyāz it(d)- [Ar.+T.] dua etmek, yalvarmak krş. *niyāz et-, niyāz eyle-*
n.- elüm 4472

niẓām bul- [Ar.+T.] düzene girmek
n.- dı 4321

niẓām dut- [Ar.+T.] düzene girmek, düzenlemek
n.- dı 4330

nizār ol- [Far.+T.] zayıf olmak
n.- dı 3960

n'ola ne ola
n. 5011, 5235

n'oldı ne oldu
n. 4918, 5497

n'olur ne olur
n. 4399, 4565, 5118, 5143, 5389

nuḳaṭ [Ar.] noktalar
n. 4228

nuḳṣān [Ar.] eksiklik, kusur
n.+ ın 5119

nūn 1: [Ar.] Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi
n. 3750, 4858

nūn 2: [Ar.] büyük balık
n. 4858

nūr [Ar.] manevi ışık, ziya
n.- a 5196
n.+ dan 5136
n.+ ı 4614, 4964, 5386
n.+ ımı 4277
n. 4613, 4955, 5391, 5402

nūrānī [Ar.] ışıklı
n. 5145, 5394

nūrānī ol- [Ar.+T.] ışıklı, parlak olmak
n.- dı 4616

nūr-ı aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet'in nuru
n.+ le 5493, 5507

nūr-ı berḳ ur- [Ar.+T.] şimşek çakar gibi ışıl ışıl parıldamak
n.- a 5393

nūr-ı çeşm [Ar.+Far.] göz nuru
n. 4085

nūr-ı ḥaḳ [Ar.] Allah'ın nuru
n. 4275

nūr-ı ḫūb [Ar.+Far.] güzel nur
n. 4019

nūr-ı muḥammed-i ʿarabī [Ar.] Hz. Muhammet'in nuru
n. 5381

nūr-ı pāk [Ar.+Far.] temiz nuru
n.+ ile 5154

nūr-ı pertev [Ar.+Far.] ışığın nuru
n.+ ile 5385

nūr-ı sürūr [Ar.] sevinç nuru
n. 5421

nūr-ı vech [Ar.] yüz nuru
n.+ idi 4647
n.+ ile 5134

nūr-ı yezdān [Ar.+Far.] Allah'ın nuru
n.+ la 4618

nuṣret-i ḥarb-i bedr [Ar.] Bedir savaşının zaferi
n.+ de 4518

nūş et(d)- [Far.+T.] içmek krş. *nūş eyle-, nūş it(d)-*
n.- eler 5194

nūş eyle- [Far.+T.] içmek krş. *nūş et(d)-, nūş it(d)-*
n.- di 5310

nūş-ı āb [Far.] su içme
n.+ ı 5304

nūş it(d)- [Far.+T.] içmek krş. *nūş*

et(d)-, nūş eyle-
n.- e 5198
n.- me 5308
n.- üp 5180

nübüvvet [Ar.] peygamberlik
n. 4239

nücūm dökil- [Ar.+T.] yıldız kaymak
n.- ür 4982

nüsẖa [Ar.] bir yazıdan çıkarılan suret, benzer, tıpkı
n.+ sın 5530, 5533

O

o o krş. *ol*
o. 3700, 3705, 3709, 3740, 3795, 3796, 3840, 3868, 3937, 4056, 4220, 4224, 4318, 4344, 4401, 4467, 4514, 4650, 4660, 4682, 4686, 4762, 4779, 4798, 4806, 4807, 4835, 4899, 4922, 4925, 4935, 4960, 4993, 5009, 5023, 5063, 5072, 5109, 5146, 5172, 5174, 5193, 5215, 5286, 5291, 5332, 5357, 5377, 5471, 5502, 5515
o.+ dur 5523

oba vü oba yurt yurt, oba oba
o.- düŋ 4025

ocaḳ ateş yakılan yer
o.+ lara 5234

od ateş
o. 4485, 4588, 5266
o.+ a 3920, 4625, 4626
o.+ ıla 4481
o.+ la 4627
o.+ uŋ 4623

oġlan erkek çocuk, delikanlı
o.+ um 3798

oġlanlıḳ erkek çocuk, delikanlı
o.+ umda 5274

oġ(u)l erkek evlat
o. 5289
o.+ ı 3670, 5294, 5304
o.+ ıdur 4012
o.+ ına 3731, 3734
o.+ ını 3792
o.+ ıyla 3729
o.+ uma 5314
o.+ umdan 5297
o.+ umuŋ 5296
o.+ uŋa 5287

oẖşa- okşamak
o.- dı 5021
o.- yısar 4847

oḳı- okumak
o.- dı 3784, 3921, 4135, 4474, 5535
o.- duḳ 3668
o.- ġıl 4404, 4994, 5542
o.- maġıla 5522
o.- maz 4081
o.- r durur 5461
o.- sa 4083
o.- ya 3725, 3755, 5602
o.- yana 4082
o.- yup 4799
o. 4182, 4993, 5451, 5462

oḳın- okunmak
o.- dı 4135

ol ol *krş. o*

o.+ dur 3823, 4419, 4605, 4915
o.+ durur 3692, 4782, 4794, 5460
o. 3668, 3669, 3678, 3679, 3680, 3682, 3695, 3699, 3700, 3705, 3706, 3708, 3719, 3725, 3726, 3729, 3730, 3731, 3733, 3735, 3739, 3740, 3745, 3746, 3751, 3755, 3757, 3758, 3759, 3762, 3763, 3773, 3774, 3776, 3779, 3785, 3789, 3794, 3797, 3799, 3803, 3805, 3810, 3811, 3812, 3819, 3820, 3821, 3823, 3825, 3826, 3829, 3830, 3832, 3833, 3835, 3842, 3845, 3848, 3849, 3852, 3853, 3858, 3865, 3870, 3879, 3880, 3882, 3885, 3888, 3894, 3906, 3914, 3918, 3920, 3927, 3931, 3934, 3935, 3936, 3942, 3956, 3961, 3965, 3967, 3968, 3972, 3977, 3997, 4001, 4012, 4016, 4024, 4032, 4036, 4040, 4049, 4051, 4059, 4062, 4063, 4081, 4084, 4088, 4092, 4093, 4095, 4096, 4102, 4104, 4110, 4112, 4113, 4119, 4134, 4141, 4153, 4154, 4157, 4165, 4167, 4168, 4170, 4172, 4175, 4192, 4193, 4194, 4196, 4198, 4200, 4202, 4205, 4215, 4218, 4225, 4229, 4231, 4234, 4235, 4245, 4249, 4250, 4254, 4257, 4264, 4265, 4267, 4271, 4272, 4282, 4286, 4288, 4289, 4290, 4311, 4316, 4323, 4325, 4335, 4346, 4351, 4354, 4355, 4360, 4366, 4372, 4373, 4374, 4376, 4385, 4389, 4395, 4397, 4399, 4400, 4401, 4405, 4409, 4410, 4415, 4416, 4435, 4436, 4443, 4446, 4456, 4461, 4463, 4479, 4480, 4484, 4491, 4492, 4494, 4504, 4505, 4513, 4534, 4541, 4546, 4547, 4548, 4551, 4552, 4560, 4575, 4583, 4592, 4600, 4601, 4603, 4610, 4612, 4613, 4614, 4620, 4634, 4635, 4641, 4642, 4643, 4645, 4646, 4647, 4659, 4661, 4664, 4671, 4674, 4675, 4676, 4679, 4681, 4683, 4688, 4690, 4692, 4693, 4699, 4701, 4704, 4705, 4706, 4711, 4716, 4717, 4721, 4724, 4727, 4728, 4731, 4732, 4733, 4735, 4736, 4737, 4742, 4746, 4756, 4758, 4760, 4762, 4766, 4770, 4771, 4772, 4775, 4780, 4787, 4795, 4804, 4806, 4808, 4810, 4814, 4817, 4825, 4827, 4829, 4831, 4842, 4843, 4848, 4852, 4853, 4855, 4856, 4857, 4859, 4862, 4865, 4867, 4874, 4879, 4880, 4885, 4891, 4894, 4896, 4898, 4901, 4902, 4903, 4904, 4921, 4922, 4924, 4927, 4929, 4933, 4936, 4937, 4938, 4941, 4945, 4946, 4947, 4950, 4952, 4953, 4954, 4955, 4959, 4961, 4964, 4966, 4980, 4992, 4995, 4996, 4997, 5007, 5009, 5010, 5015, 5017, 5026, 5027, 5030, 5032, 5033, 5038, 5048, 5050, 5053, 5054, 5058, 5079, 5081, 5085, 5087, 5092, 5093, 5098, 5103, 5107, 5111, 5116, 5122, 5128, 5130, 5135, 5136, 5137, 5140, 5147, 5157, 5164, 5166, 5167, 5170, 5171, 5172, 5178, 5183, 5186, 5187, 5194, 5198, 5200, 5205, 5206, 5208, 5211, 5212, 5215, 5216, 5217, 5220, 5222, 5223, 5227, 5228, 5229, 5230, 5231, 5238, 5239, 5241, 5247, 5249, 5250, 5251,

5252, 5256, 5257, 5261, 5267, 5268, 5269, 5276, 5278, 5280, 5282, 5285, 5289, 5290, 5293, 5295, 5298, 5299, 5301, 5302, 5303, 5305, 5310, 5312, 5315, 5320, 5329, 5330, 5331, 5335, 5350, 5354, 5355, 5360, 5362, 5363, 5374, 5375, 5376, 5378, 5380, 5382, 5384, 5387, 5392, 5396, 5410, 5411, 5416, 5417, 5438, 5439, 5446, 5454, 5466, 5468, 5470, 5471, 5476, 5478, 5480, 5481, 5482, 5483, 5484, 5492, 5497, 5498, 5503, 5512, 5514, 5518, 5522, 5534, 5535, 5537, 5545, 5550, 5553, 5556, 5557, 5560, 5562, 5563, 5564, 5569, 5572, 5574, 5575, 5601

ol- olmak
o. 4130, 5398, 5403, 5586
o.- a 3707, 3728, 3750, 3788, 3800, 3951, 4007, 4092, 4186, 4230, 4238, 4275, 4425, 4459, 4494, 4618, 4619, 4718, 4722, 4731, 4848, 4875, 4944, 5038, 5054, 5122, 5151, 5157, 5160, 5201, 5203, 5204, 5206, 5207, 5210, 5215, 5235, 5255, 5384, 5428, 5572
o.- am 5336, 5337
o.- amaz 5218
o.- an 4260, 4328, 5213
o.- anı 5429
o.- asın 4916
o.- ayd<ı> 5122
o.- dı 3791, 3927, 4170, 4239, 4243, 4280, 4393, 4394, 4409, 4420, 4541, 4564, 4620, 4637, 4678, 4759, 4825, 4884, 4937, 4992, 5104, 5113, 5266, 5312, 5359, 5408, 5420, 5491, 5546, 5557
o.- du 4444, 4698
o.- duġı 5205
o.- duḳda 4120
o.- dum 4867
o.- duŋuz 5551
o.- ınca 3744
o.- ısar 4995, 5048
o.- ısar durur 5318
o.- ma 4416
o.- madı 4210, 4939, 5305
o.- madın 3940, 5581
o.- maḳ 5403
o.- masa 5444
o.- maya 4294, 4437, 5105
o.- mayadı 5443
o.- mayan 5093
o.- maz 3686, 3871, 4245, 4756
o.- mışıdı 4326
o.- mışdur 4972, 4991
o.- mış durur 4783
o.- mışıdı 5311, 5590
o.- sa 5212
o.- sa gerek 4149
o.- sun 4597, 5579
o.- unca 4742
o.- up 4947
o.- updurur 4783, 5270
o.- ur 3917, 3953, 3983, 4096, 4229, 4272, 4512, 4608, 4610, 4744, 5050, 5051, 5125, 5275, 5376, 5447
o.- urdı 5306
o.- urduḳ 3875
o.- urısaŋ 4904
o.- ursa 5110

olar onlar
o.+ a 3799, 3918, 3945, 4236, 4520, 5001, 5200, 5225, 5231, 5425, 5428
o.+ da 3714, 4569, 4711

o.+ dan 4987, 5225, 5337, 5435, 5436
o.+ ı 3936, 4517, 4749, 4796, 5003, 5047, 5050, 5056, 5257, 5361, 5375, 5499
o.+ uŋ 3823, 4528, 5046, 5049
o. 3711, 3800, 3922, 3973, 4059, 4837, 4998, 5258, 5372, 5409

ol araya oraya
o. 4663, 4790

ol et- var etmek
o.- mişdür 5192

om(u)z omuz
o. 3822
o.+ ındaġı 3827, 3828
o.+ uŋ 3802
o.+ unda 3818
o.+ uŋdur 3799

on on
o. 4139, 4144, 4146, 4725, 5226

on biŋ on bin
o. 4803

on birinci on birinci
o.+ si 5219

on dörd on dört
o.+ inde 3962

onıncı onuncu
o. 5215

on iki on iki
o. 4314, 5202, 5270

on iki biŋ on iki bin
o. 4802

orta orta, ara yer
o.+ sında 4712

oruç [Far.] oruç
o. 3741

oruç ayı [Far.+T.] ramazan ayı
o. 5005

oruç ṭut- oruç tutmak
o.+ ın ṭ.- maz 4116

ʿ**oṣmān** [Ar.] Hz. Osman
ʿo. 4556, 5017, 5358
ʿo.+ dur 4791
ʿo.+ ı 4561, 4803, 4981
ʿo.+ uŋ 4975, 5044, 5341

otaġ et-çadır, ev yapmak
o.- di 5364

otur- oturmak
o.- a 3745
o.- updı 4209
o.- ur 3681, 3822, 4112

otuz ikiotuz iki
o. 4527

ova ova, geniş ve düz arazi
o.+ da 4645

oyuḳ şaşkın, ahmak
o. 3986

oyun zaman, vakit
o.+ ında 4974

Ö

ög akıl, bilinç

ö.+ i 5161

ögren- öğrenmek
ö.- em 5523
ö.- ürem 5522

öküz öküz
ö. 4325
ö.+ ü 4338

öl- ölmek
ö.- di 3703
ö.- dügi 4075
ö.- düginde 3832
ö.- icek 4086
ö.- mek 5110
ö.- mezdin 3943
ö.- se 3835, 4073
ö.- ür 5108

ölmek ol- ölmek, vefat etmek
ö.- ursa 5110

ölüm ölüm
ö. 5526, 5527

ʿömer [Ar.] Hz. Ömer krş. *ʿömmer*
ʿö. 4537, 4538, 4671, 4789, 4979, 5576
ʿö.+ i 4535
ʿö.+ ile 5044
ʿö.+ üŋ 4542

ʿömmer [Ar.] Hz. Ömer krş. *ʿömer*
ʿö. 4324, 4330

ʿömr-i āḫir [Ar.] ömrün sonu
ʿö.+ dür 3872

ʿöm(ü)r [Ar.] ömür, hayat
ʿö. 5474
ʿö.+ e 4470
ʿö.+ i 4470
ʿö.+ ini 5600
ʿö.+ ümüŋ 5525

öŋ ön, ön taraf
ö.+ inde 3819, 3947, 4129, 4325, 4730, 4807
ö.+ leründe 3825

öŋdin ilk önce, önceden
ö. 3943

öŋürdü önce, evvel
ö. 3940

ört- örtmek
ö.- er 3964
ö.- üp 3777

öte uzakta bulunan, daha uzak olan
ö.+ sin 4471

ötrü ötürü,-den dolayı
ö. 4106, 5272, 5435
ö.+ dür 3916, 5298

öz gerçek, has
ö.+ i 3986, 4412, 4653
ö.+ in 4116, 4355, 5166
ö.+ inde 4392
ö.+ ine 3895, 4499
ö.+ ini 4582, 5021
ö.+ ümi 4500
ö.+ üŋ 3917, 3939, 5477
ö.+ üŋ durur 4438
ö.+ üŋden 3780
ö.+ üŋi 3792, 3795

özdek(g) ağaç gövdesi
ö.+ ile 3810

P

pāk [Far.] temiz, saf
p. 4879

pāk et- [Far.+T.] temizlemek
p.- erdi 3713
p.- üp 4015

pāk-i sünni [Far.Ar.] sünninin temizi
p.+ dür 5388

pāk ol- [Far.+T.] temiz olmak, saf olmak
p.- a 5361
p.- alar 5035

pāk <u> celī [Far.+Ar.] temiz ve parlak
p. 4673

pāre [Far.] parça
p. 5217

pārele- [Far.] parçalamak
p.+ r 3964

pāre pāre et- [Far.+T.] parça parça etmek
p.- di 3961

pelās [Far.] aba, çul
p.+ ı 4682

pelās giy- [Far.+T.] aba, çul giymek
p.- er 3913

penāh ol- [Far.+T.] sığınacak yer olmak
p.- a 5426

pend [Far.] öğüt
p.+ i 3734

pend söz [Far.+T.] öğüt sözü
p.+ lerin 3731

per aç- [Far.+T.] kanat açmak
p.- up 5010

perde ol- [Far.+T.] perde olmak, örtmek
p.- ur 3954

perrān ol- [Far.+T.] uçmak
p.- mışdı 4665

perr ü bāl aç- [Far.+T.] kol kanat açmak
p. 3988
p.- dı 5478

pertev it(d)- [Far.+T.] aydınlatmak
p.- e 5402

pertev şal- [Far.+T.] ışık salmak, aydınlatmak
p.- maz 5205

pervāne [Far.] ışık etrafında dönen kelebek, âşık
p. 3989

peydā ḳıl- [Far.+T.] ortaya çıkarmak, meydana getirmek
p.- a 3749

peydā ol- [Far.+T.] ortaya çıkmak, meydana gelmek
p.- ur 4069

peyember [Far.] peygamber krş. *peyġāmber*
p. 3870, 5094

peyember-i ḥaḳ [Far.+Ar.] Allah'ın peygamberi

p. 4182

peyember-i mürsel [Far.+Ar.] Hz. Muhammet
p. 4344

peyġāmber [Far.] Allah'ın buyruklarını insanlara ileten elçi, peygamber krş. *peyember*
p. 3885
p.+ e 4481

pīç [Far.] terbiyesiz, arsız, piç
p. 5209

pīç ol- [Far.+T.] bir işe yaramamak, bozulmak
p.- ısardur 4538

pinhān [Far.] gizli
p. 3923

pīr [Far.] kendini Allah yoluna adamış, bir tarikatın kurucusu olan kişi
p. 3699, 3705, 4048, 4112, 4681, 4682, 4686, 4689, 4695, 4717, 4719, 4768, 4770, 4773, 4776, 4778, 4781, 4783, 4788, 4791, 4807, 4808, 5515
p.+ den 4113
p.+ e 4112, 4706, 4779, 4807
p.+ i 3672
p.+ imüz 3679
p.+ ler 3681
p.+ üŋ 4690, 4815

pīrān [Far.] ermişler
p. 3709

pīr-i bisṭām [Far.] Bâyezîd-i Bistâmî, krş. *bāyezīd-i bisṭāmī*
p.+ dan 4377

pīr-i fertūt [Far.] çok yaşlı pir
p.+ men 4697

pīs adi, aşağılık
p. 5476

pīş-i kaʿbe [Far.+Ar.] Kâbe'nin ön tarafı
p. 4792

post [Far.] hayvanların derisinin kurutulmuş hali
p.+ ıyıdı 4336

post-ı gāv-ı ṣafī [Far.+Ar.] saf öküz derisi
p. 4337

post-ı kepş [Far.+T.] koç derisi
p.+ idi 4334

puŋte eyle- [Far.+Tr.] pişirmek krş. *puŋte ḳıl-*
p.- r 4418

puŋte ḳıl- [Far.+T.] pişirmek
p.- a 4428

pür-ibrīḳ [Far.+Ar.] dolu su kabı
p. 4923

pür-nār [Far.] ateşle dolu
p. 4532

pür-nūr [Far.+Ar.] çok nurlu, çok aydınlık
p. 4532, 5380, 5403

pür-şevḳ [Far.+Ar.] coşku dolu
p. 5508

pür-ṭahūr [Far.+Ar.] çok temiz, en temiz
p. 5177

püser [Far.] erkek evlat, oğul
p. 5313

R

rab [Ar.] Allah krş. *rabb*
r. 4933, 5071, 5296

rabb [Ar.] Allah krş. *rab*
r. 5299

rabbü'l-enām [Ar.] bütün yaratılmışların Allah'ı
r. 4894, 5473

raḍıya'l-lāhu ʿanh [Ar.] "Allah ondan razı olsun." anlamındaki dua sözü krş. *raḍiya'l-lāhu ʿanhum*
r. 4168, 4710, 4723, 4912, 5242, 5285, 5355

raḍiya'l-lāhu ʿanhum [Ar.] "Allah ondan razı olsun." anlamındaki dua sözü krş. *raḍiya'l-lāhu ʿanh*
r. 4674, 4921, 5019
r.+ a 5022

rāfıżī [Ar.] rafızî
r. 5399
r.+ yi 5000

rafż ehli [Ar.] rafızîler
r.+ yile 4567

raġbet ḳıl- [Ar.+T.] isteyip alaka göstermek, itibar etmek
r.- up 4128

rāḥat [Ar.] rahat, sıkıntısızlık, huzur
r.+ ı 5157
r. 3787, 4731, 5169

rāh bul- [Far.+T.] yol bulmak
r.- a 3746

rāhdan az- [Far.+T.] yoldan çıkmak
r.- ar 4204

rāh-ı dīn [Far.+Ar.] din yolu, Hak yolu
r. 5375

rāh-ı resīd [Far.] onaylanma kabul edilme yolu
r. 4838

raḥīm [Ar.] Allah
r. 4036

raḥmān [Ar.] Allah krş. *raḥman*
r. 3756, 4461, 4659, 4787

raḥmet [Ar.] Allah'ın merhameti ve esirgemesi
r. 5031, 5206, 5212, 5213, 5218, 5226, 5229, 5237
r.+ e 4651, 5200
r.+ i 5203
r.+ ine 4159, 4929
r.+ le 4086
r.+ üm 4596, 5225
r.+ ümi 5237
r.+ ümle 4279
r.+ üŋ 5040, 5448

raḥmet et(d)- [Ar.+T.] merhamet etmek, esirgemek krş. *raḥmet eyle-, raḥmet it(d)-, raḥmet ḳıl-*
r. 5039

r.- di 4939
r.- e 4945
r.- mezem 4155

raḥmet eyle- [Ar.+T.] merhamet etmek, esirgemek krş. *raḥmet et(d)-, raḥmet it(d)-, raḥmet ḳıl-*
r.- gil 4928
r.- ye 4461

raḥmet-i ḥaḳ [Ar.] Allah'ın rahmeti krş. *raḥmet-i ḥaḳḳ*
r. 4052, 4053, 4056, 4450, 5222, 5556
r.+ la 4062, 4365, 4370

raḥmet-i ḥaḳḳ [Ar.] Allah'ın rahmeti krş. *raḥmet-i ḥaḳ*
r.+ a 4024
r.+ ı 4449
r.+ ıla 4378

raḥmet-i ḥayr [Ar.] hayırlı rahmet
r. 4057

raḥmet-i ḫuẕā [Ar.+Far.] Allah'ın rahmeti
r. 5228

raḥmet it(d)- [Ar.+T.] merhamet etmek, esirgemek krş. *raḥmet et(d)-, raḥmet eyle-, raḥmet ḳıl-*
r.- e 5056, 5442
r.- er 5058

raḥmet ḳıl- [Ar.+T.] merhamet etmek, esirgemek krş. *raḥmet et(d)-, raḥmet eyle-, raḥmet it-*

r.- up 4593

raḥmetu'l-lāh[Ar.] Allah'ın rahmeti
r.+ ıla 4079

rāh sür- [Far.+T.] yol sürmek
r.- elüm 4140

raḫş [Far.] gösterişli güzel at
r.+ ın 4212

rām [Far.] boyun eğen, itaat eden
r. 4524

ramażān [Ar.] Müslümanların oruç tuttuğu ay
r.+ uŋ 5175, 5184
r. 3740

rām et- [Far.+T.] boyun eğmek, itaat etmek krş. *rām it(d)-, rām ol-*
r.- düm 4595
r.- mez 4499

rām it(d)- [Far.+T.] boyun eğmek, itaat etmek krş. *rām et-, rām ol-*
r.- isem 4525

rām ol- [Far.+T.] boyun eğmek, itaat etmek krş. *rām et-, rām it(d)-*
r.- ındı 4627
r.- madı 4588
r.- mazam 4584

rāst-gū [Far.] doğru söyleyen
r.+ dur 4260

rāst-gū ol- [Far.+T.] doğru söylemek
r.- ur 4267

rāvī [Ar.] anlatan, nakleden kişi
r.+ sidür 4347, 5593

ravża-ı muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet'in Medine'deki kabri
r.+ dan 4778
r.+ ya 4814

rāy [Ar.] fikir, düşünce
r.+ ı 5005

rāz [Far.] sır
r. 3967, 4082, 4445, 4820, 5298
r.+ a 4193
r.+ ı 4720, 4766, 4816

rāżı [Ar.] hoşnut olan, kabul eden
r.+ dur 4787

rāz-ı mefḳūd [Far.+Ar.] kaybolmuş sır
r.+ ı 4719

rāżı ol- [Ar.+T.] hoşnut olmak, kabul etmek
r.- a 3858

redd-i selām [Ar.] selama selamla karşılık verme, selamı alma
r. 5565

redd-i selām ol- [Ar.+T.] selama selamla karşılık vermek, selamı almak
r.- dı 5566

red et(d)- [Ar.+T.] kabul etmemek, geri çevirmek krş. *red it(d)-*, *red ol-*
r.- er 5574

red it(d)- [Ar.+T.] kabul etmemek, geri çevirmek krş. *red et(d)*, *red ol-*
r.- er 5003

red ol- [Ar.+T.] kabul etmemek, geri çevirmek krş. *red et(d)-*, *red it(d)-*
r.- maz 5488

refʿ et- [Ar.+T.] kaldırmak, gidermek
r.- di 4016
r.- er 5503

refīʿ et- [Ar.+T.] yüceltmek
r.- düm 4675

refīk [Ar.] arkadaş, yoldaş
r. 3859

refīʿ ol- [Ar.+T.] yücelmek, yüce olmak
r.- ġıl 4526

reftār eyle- [Far.+T.] yürümek
r.- ye 5199

rekʿat [Ar.] namazda kıyam, rükû ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm
r. 4462, 4926

remz [Ar.] gizli işaret, ima, belirti
r. 5307
r.+ i 4948, 5045

reng [Far.] renk
r.+ i 3949

reng-i kāfūr [Far.] kafur ağacının rengi
r. 5244

resīd [Far.] doğrudur, tamam anlamlarında söz
r. 4274

resīḳ ehli [Ar.] Reşik şehrinde yaşayan kişiler krş. *reşīḳ ehli*
r. 3658

res(i)m [Ar.] resim, şekil, biçim; nişan, alâmet
r.+ e 3872, 3889, 4000, 4001, 4261
r.+ i 4328
r.+ ile 3674, 3683, 3881, 4238, 5072
r.+ le 4033, 4523

resūl [Ar.] peygamber, Hz. Muhammet
r. 3779, 3780, 3862, 3925, 4091, 4219, 4923, 4956, 5016, 5186, 5271, 5279, 5281, 5292, 5330, 5333, 5414, 5586
r.+ a 3912, 4547, 5161, 5268
r.+ dan 3797
r.+ den 3912
r.+ ı 3918
r.+ ıçun 3772
r.+ ıla 3781, 4207, 4210, 4548
r.+ umla 5007
r.+ uŋ 3997, 4721

resūla'l-lāh [Ar.] Allah'ın peygamberi
r. 3919, 4013, 4259, 4446, 4862, 4958, 5081, 5322, 5383

resūl-ı aḥad [Ar.] Allah'ın resulü, Hz. Muhammet
r. 4088

resūl-ı ehl-i zemīn [Ar.+Far.] insanların peygamberi
r. 5073

resūl-ı emīn [Ar.] güvenilir peygamber, Hz. Muhammet
r. 5262

resūl-ı güzīn [Ar.+Far.] seçilmiş peygamber, Hz. Muhammet
r. 3782, 4479, 4858, 5187
r.+ e 4705

resūl-ı güzīn-i peyġamber [Ar.+Far.] peygamberin seçkini Hz. Muhammet
r. 5239

resūl-ı ḥaḳ [Ar.] Allah'ın peygamberi
r. 4961, 5267

resūl-ı ḫāṣṣ-ı ḫuẕā [Ar.+Far.] Allah'ın seçkin peygamberi, Hz. Muhammet
r. 5571

resūl-ı ḫāṣṣü'l-ḫāṣ [Ar.] en seçkin peygamber, Hz. Muhammet
r. 4216

resūl-ı ḫuẕā [Ar.+Far.] Allah'ın resulü, Hz. Muhammet
r. 3770, 3882, 4704, 4953, 5162, 5282

resūl-ı hümām [Ar.] himmeti çok peygamber
r. 5575

resūl-ı kelām [Ar.] Hz. Muhammet
r. 5454

resūl-ı rabbānī [Ar.] Allah'ın peygamberi, Hz. Muhammet
r. 3861

resūl-ı rabbü'l-enām [Ar.] her şeyi yaratan Allah'ın peygamberi
r. 4855, 5470

resūl-ı sübḥānī [Ar.] Allah'ın peygamberi, Hz. Muhammet
r. 5167

reşīḳ ehli [Ar.] Reşik şehrinde yaşayan kişiler krş. *resīḳ ehli*
r. 3708

revāfiż [Ar.] Rafiziler
r.+ dan 4997
r.+ ı 4990

revān 1: [Far.] süratle, derhâl
r. 3759, 3764, 3821, 4003, 4161, 4174, 4273, 4285, 4552, 4573, 4635, 4717, 4886, 5095, 5179, 5434, 5505

revān 2: [Far.] ruh, can
r.+ ı 4372
r.+ ına 4281, 4634, 4849, 4905

revān ol- 1: [Far.+T.] akmak
r.- dı 3774, 4030

revān ol- 2: [Far.+T.] gitmek, yürümek
r.- dı 5156, 5332
r.- dum 4464, 4681
r.- up 4832

revān sür- [Far.+T.] yürütmek
r. 5339
r.- dük 5563
r.- dümidi 4834

revā ol- [Far.+T.] layık, uygun olmak
r.- maya 4266
r.- up 4455

reyyān [Ar.] suya doymuş, suya kanmış
r. 3762
r.+ durur 3739

rıḍvān [Ar.] cennetin kapısında bekleyen meleğin adı
r.+ a 5139

rıżā [Ar.] Allah'ın kulun yaptıklarına ve haline karşı hoşnutluğu
r.+ sında 5572

rızḳ [Ar.] Allah'ın nimetleri, azık, yiyecek
r. 4811
r.+ ıçun 4810
r.+ umı 4810

ricāl [Ar.] erkekler
r. 3834, 3958, 4987

ridā [Ar.] örtü, şal
r. 5293
r.+ sını 5292

rivāyet [Ar.] nakledilen haber veya söz
r. 5142
r.+ de 3891

rivāyet eyle- [Ar.+T.] anlatmak, söylemek krş. *rivāyet it(d)-*
r.- r 5098

rivāyet it(d)- [Ar.+T.] anlatmak, söylemek krş. *rivāyet eyle-*
r.- er 4635

rūd [Far.] ırmak

r. 3773

rūḥ [Ar.] can, manevi öz
r.+ larına 3969
r.+ ına 3899
r.+ ını 5147

rūḥ-ı aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet'in ruhu
r. 5150

rūḥ-ı muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet'in ruhu
r.+ yı 5149

rūḥ-ı pāk [Ar.+Far.] temiz ruhlu
r.+ i 5158
r.+ ine 3931
r. 5604

rūḥ-ı selīm [Ar.] eksiksiz, kusursuz ruh
r. 5224

ruḫsār [Far.] yüz, çehre
r.+ ı 4648

rūm [Ar.] Anadolu
r.+ da 5254

rūşen 1: [Far.] parlak, aydınlık
r. 4509

rūşen 2: [Far.] açık, belli
r. 3992, 4829, 5096

rūşenā [Far.] aydın, parlak, ruşen
r.+ sını 4612
r.+ yuz 5493, 5507

rūşenā-yı maḥāsin sakalın aydınlığı
r.+ üŋ 4963

rūşen bil- [Far.+T.] açık bir şekilde bilmek
r. 5113

rūşen et- [Far.+T.] aydınlatmak
krş. *rūşen ḳıl-*
r.- di 4614, 4964

rūşen ḳıl- [Far.+T.] aydınlatmak
krş. *rūşen et-*
r.- a 5401
r.- up 4047

rūşen ü iŋen merġub [Far.] çok parlak ve makbul
r. 4506

rūy-ı mūsā [Far.+Ar.] Hz. Musa'nı yüzü
r.+ yı 4615

rūz [Far.] gün, gündüz
r.+ ı 3752
r. 5368

rūze [Far.] oruç
r.+ yle 3752

rūze-dār [Far.] oruçlu
r. 3745

rūze dut- [Far.+T.] oruç tutmak
r.- mışdur 5192

rūz-ı kışāş [Ar.] kıyamet günü
r. 4216

rūzī ḳıl- [Far.+T.] nasip etmek, kısmet etmek
r.- a 3752

rüsvā it- [Far.+T.] rezil etmek
r.- em 5512

rüsvā ol- [Far.+T.] rezil olmak
r.- maya 5517
r.- mışam 5559

rüʾyet [Ar.] bakma, görme, görüş
r.+ i 5157

rüzgār-ı ʿacīb [Far.+Ar.] tuhaf rüzgâr
r. 4884

S

sāʿat [Ar.] saat
s. 3999
s.+ de 3933, 5284

ṣabr [Ar.] sabır
ṣ. 5359

ṣabr ehli [Ar.+T.] sabredenler
ṣ.+ ne 4639

ṣabr it- [Ar.+T.] sabretmek krş. *ṣabr ḳıl-*
ṣ. 4876

ṣabr ḳıl- [Ar.+T.] sabretmek krş. *ṣabr it-*
ṣ. 5308

ṣaç saç
ṣ.+ ını 4552
ṣ.+ uŋ 5289

saç- saçmak, serpmek, yaymak krş. *ṣaç-*
s.- ardı 3880

ṣaç- saçmak, serpmek, yaymak krş. *saç-*
ṣ.- a 5033
ṣ.- arsa 4424
ṣ.- dı 3884
ṣ.- uŋuz 5031

saç u saḳal saç ve sakal
s.+ ına 5028

ṣad-hezār [Far.] yüz bin
ṣ. 4943

ṣad-hezārān [Far.] yüz binlerce
ṣ. 5289

ṣaʿd ol- [Ar.+T.] mutlu, bahtiyar olmak
ṣ.- uban 4737

ṣad selām [Far.+Ar.] yüz selam
ṣ. 4816

ṣāf [Ar.] temiz, duru, halis
ṣ.+ uz 3686

ṣafā [Ar.] rahat, huzur
ṣ.+ da 5579
ṣ.+ dan 5421
ṣ.+ ya 4022, 4417, 4460
ṣ.+ yı 4422

ṣafā bul- [Ar.+T.] huzur bulmak
ṣ. 5462

ṣafā gel- [Ar.+T.] "hoş geldin" anlamındaki söz
ṣ.- düŋ 4457

ṣafā ir- [Ar.+T.] sefa bulmak
ṣ.- e 4778, 5056
ṣ.- mez 5228

ṣafā iriş- [Ar.+T.] gönlü şenlenmek
ṣ.- e 4848

ṣafā sür- [Ar.+T.] zamanını huzurlu geçirmek
ṣ.- e 4083, 4287, 4536, 5047, 5602
ṣ.- er 4387

ṣafā vir- [Ar.+T.] huzur vermek
ṣ.- e 4035

ṣafā vü sürūd [Ar.] neşe ve sevinç
ṣ. 5314

ṣafā vü sürūr [Ar.] huzur ve sevinç
ṣ. 5380

ṣafāya ur(ur)- [Ar.+T.] sevindirmek, mutlu etmek
ṣ. 3972

ṣafā-yı ebed [Ar.] sonsuz huzur
ṣ. 5053

ṣafā-yı zeyn [Ar.] süslenmiş mutluluk
ṣ.+ i 5185

ṣafī [Ar.] temiz, saf
ṣ.+ ye 5484
ṣ. 5538

sāfilehā [Ar.] "...üstüne..." Hud suresinin 22. ayeti
s. 4550

ṣaġ sağ, sağ taraf
ṣ.+ ı 3824
ṣ. 3827, 4493, 4507, 4509, 4512, 4533, 4537, 4536, 4559, 4559, 4560, 4564, 4600, 4601, 4604, 4605, 4618

ṣaġış sayı, adet, miktar krş. *saġış*
ṣ.+ da 5043
ṣ.+ ınca 3816

saġış sayı, adet, miktar krş. *ṣaġış*
s.+ ınca 4901, 4902, 4903

saġu ağıt
s.+ lar 3902

ṣaġ <u> ṣol sağ ve sol
ṣ.+ um 5526

ṣāḥib-i ġār [Ar.] mağaranın sahibi
ṣ. 4208

ṣāḥib-i melekūt [Ar.] meleklerin sahibi
ṣ. 4483

ṣaḥrā [Ar.] kır, ova, çöl
ṣ.+ ya 4726, 4790, 4922

saḫtı [Far.] sıkıntılı
s.+ durur 4759

sahūr [Ar.] ramazan ayında oruca başlamadan önce yenen yemek
s. 4121

saʾil [Ar.] soru soran kişi
s. 4115

saḳal sakal
s.+ ı 4272, 4273, 4938
s. +uŋ 4933
s.+ uŋuŋ 4964

sāḳ-ı ʿarş ol- [Ar.+T.] gökyüzünün dibi, göğün en yüksek noktası olmak
s.- dı 5467

saḳın sakın, aman ha
s. 5400

s̲aḳīl it(d)- [Ar.+T.] sıkıcı, bunaltıcı etmek
s̲.- e 4242

sākin ol- [Ar.+T.] bir yerde oturmak, ikamet etmek
s.- mışdum 4284

sāl [Far.] yıl
s. 4809

ṣal- göndermek, sevk etmek, salmak
ṣ. 4147
ṣ.- a 4235, 5185
ṣ.- abildi 4324
ṣ.- am 4775
ṣ.- ar 5292
ṣ.- aram 4540, 4778
ṣ.- ardı 4324
ṣ.- dı 4586, 4948
ṣ.- duġında 4329
ṣ.- mışamdur 4517
ṣ.- up 4549

ṣalābet-i fāruḳ [Ar.] Hz. Ömer'in ahlak gücü
ṣ. 5357

ṣalāḥat [Ar.] yetki
ṣ.+ la 5255

sālār [Far.] baş, reis, önder
s. 4168, 4546, 5355

sālār ol- [Far.+T.] önder olmak
s. 4061

ṣalāt 1: [Ar.] namaz
ṣ.+ ı 4452

ṣalāt 2: [Ar.] "Allah için kılınan namazlar onun üstüne olsun ve ona selam olsun" anlamındaki dua krş. *ṣalāt selām, ṣalāt-ı selām*
ṣ.+ ıla 4615, 5263
ṣ.+ la 5453

ṣalāt-ı selām [Ar.] "Allah için kılınan namazlar onun üstüne olsun ve ona selam olsun" anlamındaki dua krş. *ṣalāt: 2, ṣalāt selām,*
ṣ.+ ı 4259, 4447, 4479, 4919, 5079, 5165, 5240, 5571
ṣ.+ ıla 4000, 4289

ṣalāt-ı ṣubḥ [Ar.] sabah namazı
ṣ.+ ı 4466

ṣalāt selām [Ar.] "Allah için kılınan namazlar onun üstüne olsun ve ona selam olsun" anlamındaki dua krş. *ṣalāt: 2, ṣalāt-ı selām*
ṣ. 3788, 3931, 4185, 4696, 5240, 5406, 5454
ṣ.+ ı 3724, 3855, 3859, 4208, 4632, 4779, 4884, 5407
ṣ.+ ıdur 4071, 4546
ṣ.+ la 4720
ṣ.+ um 4877
ṣ.+ <ı> 3883, 4856, 5011

ṣalāt <u> selām [Ar.] "Allah için kılınan namazlar onun üstüne olsun ve ona selam olsun" anlamındaki dua krş. *ṣalāt: 2, ṣalāt selām, ṣalāt-ı selām*

ṣalavāt [Ar.] "Allah'ım efendimiz Hz.

Muhammed'e ve onun soyuna sopuna salat ve selam olsun." anlamına gelen dua
ṣ. 3899, 3970, 4634, 4849, 4905, 5604
ṣ.+ ıla 3970, 4634, 4849, 5187
ṣ.+ ıyla 4035
ṣ.+ ladur 4916

ṣalavāt ver- [Ar.+T.] salavat duasını söylemek krş. *ṣalavāt vir-*
ṣ. 3721, 3767, 3777, 3854, 4159, 4281, 4308, 4406, 4433, 4450, 4882, 4916, 4935, 4941, 4967, 5012, 5056, 5076, 5097, 5170, 5261, 5319, 5339, 5404, 5450, 5462

ṣalavāt vir- [Ar.+T.] salavat duasını söylemek krş. *ṣalavāt di-, ṣalavāt ver-*
ṣ. 5561, 5604
ṣ.- eler 4349
ṣ.- elüm 3899

ṣalla sallamak
ṣ.+ sa 5458

sāmiʿ ol- [Ar.+T.] işitmek, dinlemek
s. 4544

ṣan ün, şöhret, unvan
ṣ.+ ın 5515

ṣan- sanmak, zannetmek
ṣ. 3986
ṣ.- ma 3926, 4298, 4324, 4496, 4726, 5250, 5344
ṣ.- maġıl 3863, 3944, 5237

saŋa sana
s. 3712, 3732, 3735, 3747, 3778, 3814, 3841, 3850, 3853, 3908, 3917, 4020, 4068, 4091, 4105, 4106, 4132, 4136, 4148, 4158, 4169, 4247, 4280, 4282, 4313, 4317, 4380, 4446, 4501, 4505, 4584, 4621, 4632, 4656, 4719, 4770, 4782, 4783, 4863, 4871, 4878, 4907, 4956, 4962, 4968, 4994, 5004, 5011, 5072, 5074, 5076, 5183, 5348, 5351, 5442, 5519, 5525, 5528, 5530, 5533, 5542

ṣanç- delip geçmek, saplamak, batırmak
ṣ.- sa 5129

ṣāniyen [Ar.] ikinci derecede, ikinci olarak
ṣ. 4197

ṣanki [Far.] sanki, sözde, güya krş. *ṣankim*
ṣ. 3936, 3938, 4691, 5244, 5554

ṣankim [Far.] sanki, sözde, güya krş. *ṣanki*
ṣ. 5245

ṣapış- sapmak, dönmek
ṣ.- dum 4496

ṣārif [Ar.] sarfeden, harcayan
ṣ. 4412

ṣaru tarafı, ...e doğru
ṣ. 3878

ṣat- satmak
ṣ.- am 5214
ṣ.- duḳ 5419

satmaḳ satma
s.+ da 5420

ṣatun almaḳ satın almak
ṣ.+ da 5420

ṣavāb u ṣevāb[Ar.] doğru ve hayırlı iş
ṣ. 5259

ṣavm ol- [Ar.+T.] oruçlu olmak
ṣ.- ınca 4119

ṣavt-ı enīn [Ar.] inleme sesi
ṣ. 5293

ṣay- saymak
ṣ. 5043
ṣ.- mazam 4470
ṣ.- uŋ 5045

sebaḳ [Ar.] ders
s. 4182, 4799
s.+ ı 4962

sebbābe [Ar.] işaret parmağı
s. 5379

sebeb [Ar.] sebep, neden, gerekçe
s. 3924, 4232, 4417
s.+ den 5297, 5345
s.+ den durur 4879, 5540
s.+ dendür 5273
s.+ i 4652, 4831, 5157, 5469, 5491
s.+ in 3666, 5272

sebeb-i ḥamd [Ar.] Allah'a olan minnet duygusunun sebebi
s. 4860

sebīl [Ar.] hayır için dağıtılan içme suyu
s. 5377

sebz [Far.] yeşil
s. 3966, 4177

sebz ḫaṭṭ [Far.+Ar.] yeşil yazı
s.+ la 4177

secde ḳıl- [Ar.+T.] secde durumuna gelmek, secdeye kapanmak
s.- madın 5465

sefer [Ar.] yolculuk, seyehat
s.+ e 5321
s.+ i 4850
s.+ le 4434

sefer-i baḥr [Ar.] deniz yolculuğu
s.+ e 4665

sefīd ol- [Far.] beyaz olmak
s.- a 4274

seg-ḫāne [Far.] içinde köpek olan ev
s. 5207

seḥer [Ar.] şafağın sökmek üzere olduğu zaman
s. 4953

seḥer vaḳti [Ar.] şafağın sökmek üzere olduğu zaman
s. 4952

seḫī [Ar.] cömert
s. 4601

sekerāt [Ar.] ölüm anı sarhoşluğu
s. 3890
s.+ ın 3892

sekiz sekiz
s. 3761, 4116

sekizinci sekizinci
s. 5212
s.+ si 3765

sekre er- [Ar.+T.] sarhoş olmak
s.- üp 4977

selām [Ar.] selam, sağlık, esenlik dilemek
s. 3969, 5581, 5582
s.+ ı 5584
s.+ ıla 5263
s.+ ımuza 4888
s.+ ın 4817
s.+ ını 4815
s.+ um 4785, 4787, 4789
s.+ umı 4793
s.+ uŋ 4652, 4831
s.+ <ı> 5574

selāmet [Ar.] sağlıklı olma, esenlik, güvenlik
s. 4906

selām et- [Ar.+T.] selam vermek
krş. *selām eyle-, selām ver-, selām vir-*
s.- dük 4887

selāmet bul- [Ar.+T.] sağlıklı olmak, esenlik, güvenlik bulmak
s.- ur 3785

selām eyle- [Ar.+T.] selam vermek
krş. *selām et-, selām ver-, selām vir-*
s. 5178

selām-ı ḫuẕā [Ar.] Allah'ın selamı
s. 4035

selāmın al- [Ar.+T.] gelen selamı kabul etmek
s.- dum 4385

selām ver- [Ar.+T.] selam vermek
krş. *selām et-, selām eyle-, selām vir-*
s.- di 4285, 5574
s.- se 5570
s.+ um v.- 4794

selām vir- [Ar.+T.] selam vermek
krş. *selām et-, selām eyle-, selām ver-*
s.- düm 4456
s.- e 4056
s.+ um v.- 4791

selīm [Ar.] noksansız, sağlam, doğru
s. 5061

sel-sebīl [Ar.] cennette bir çeşme
s. 5377

semʿ [Ar.] kulak
s.+ e 3911
s.+ üme 4820

semāʿ [Ar.] mevlevi dervişlerinin yaptıkları ayin
s. 3976, 3979, 3982, 3989
s.+ a 3988, 3990
s.+ dan 3991
s.+ uŋ 4045

semā [Ar.] gökyüzü
s.+ da 5600
s.+ dan 4073

semāʿa git- [Ar.+T.] semaya başlamak
s.- er 3972

semʿ aç- [Ar.+T.] kulak açmak, dinlemeye hazır olmak
s. + ün a.- 5349

semāʿ et(d)- [Ar.+T.] işitmek, duymak krş. *semāʿ eyle-*, *semāʿ it-*
s. 4948
s.- düm 3737
s.- memiş 3728
s.- mişem 4019
s.- üpven 4969

semāʿ eyle- [Ar.+T.] işitmek, duymak krş. *semāʿ et(d)-, semāʿ it-*
s. 5148, 5347, 5463

semāʿı ḳıl-[Ar.+T.] sema yapmak, dönmek
s.- mazsın 3990

semāʿ-ı şafā [Ar.] safa seması
s. 3980, 3983, 4046

semāʿ-ı şafā et-[Ar.+T.] safa seması yapmak
s.- er 3974

semāʿ it- [Ar.+T.] işitmek, duymak krş. *semāʿ et(d)-, semāʿ eyle-*
s. 4072, 5188
s.- düm 4290

semʿe al- [Ar.+T.] dinlemek, duymak
s.- ursa 3911

semek [Ar.] balık
s.+ ven 4867
s. 4861

semʿ et(d)- [Ar.+T.] dinlemek krş. *semʿ eyle-, semʿ it(d)-, semʿ ḳıl-*
s. 3850
s.- em 4841
s.- üpven 4720
s.- üpvenin 4892

semʿ eyle- [Ar.+T.] dinlemek krş. *semʿ et(d)-, semʿ it(d)-, semʿ ḳıl-*
s. 4869

semʿ it(d)- [Ar.+T.] dinlemek krş. *semʿ et(d)-, semʿ eyle-, semʿ ḳıl-*
s. 5438
s.- e 4348

semʿ ḳıl- [Ar.+T.] dinlemek krş. *semʿ et(d)-, semʿ eyle-, semʿ it(d)-*
s. 3682, 4379

sen sen
s. 3732, 3854, 3866, 3869, 3928, 3953, 4063, 4114, 4120, 4126, 4174, 4267, 4298, 4311, 4359, 4391, 4450, 4457, 4468, 4471, 4525, 4526, 4578, 4591, 4702, 4705, 4707, 4718, 4780, 4822, 4829, 4892, 4905, 4935, 4938, 5041, 5072, 5125, 5225, 5235, 5236, 5403, 5439, 5475, 5517, 5524, 5528
s.+ de 3991, 4221, 4222, 4526, 4553, 4967, 5402
s.+ den 4469, 4590, 4965, 5298, 5475
s.+ i 3793, 4277, 4386, 4525, 4663, 4778, 5516
s.+ sin 5068

s.+ süzün
s.+ üŋ 3764, 4123, 4439, 4486, 4578, 4871, 4933, 5260, 5275, 5284, 5400, 5559
s.+ üŋile 3793, 4470, 5184

s̲enā [Ar.] övme, övüş
s̲.+ yı 5072

s̲enā-yı muḥammed [Ar.] Hz. Muhammet'in övgüsü
s̲.+ e 5057

serā [Far.] saray
s.+ da 3894

serāy-ı raḥmet [Far.+Ar.] merhamet sarayı
s.+ e 4156

serāy-ı vicdān [Far.+Ar.] vicdan sarayı
s. + ı 3893

sere sersem, budala
s. 3747, 4924

serīʿat-ı dünyā [Ar.] dünyanın düzeni
s. 5445

ser-keş [Far.] dik başlı, isyankâr
s. 4627

ser-māye ol- [Far.+T.] sermâye olmak
s.- sa 3848

ser-sebīl-i ḫuẕā [Far.+Ar.+T.] Allah yolunun başı
s.+ ya 4061

ser-tāc ol- [Far.+T.] baş tacı olmak
s.- dı 4199

ser-tīz [Far.] sivri uçlu, keskin
s. 5128

server [Far.] başkan, reis
s. 3664, 3677, 4125, 4341, 4597, 4661, 4792, 4794, 4840
s.+ i 4568

server-i dīn [Far.+Ar.] dinin önderi, Hz. Muhammet
s. 5262

sev- sevmek
s. 4537, 5056, 5361, 5402, 5496
s.- di 5363
s.- e 5050, 5054, 5521
s.- en 5396
s.- eni 4847
s.- enlere 5374
s.- enleri 5052
s.- er 4038, 4535, 4944, 5375
s.- erem 4293
s.- erse 4558, 4604
s.- erüz 3671
s.- gil 4848
s.- mek 4714
s.- mese 4610
s.- meye 4568, 4606, 4996
s.- meyem 5223
s.- meyen 4565
s.- mez 4153, 4165, 4538, 5002
s.- se 4293, 4557, 4565, 4610, 4617, 4846

s̲evāb [Ar.] iyi ve güzel davranışlar karşısında Allah tarafından verilen mükafat
s̲. 4901, 5373
s̲.+ ı 4007, 4008, 4234
s̲.+ ın 4232

s.+ ını 4003, 5374

s̲evāb-ı cezīl [Ar.] çok, bol sevap
s. 5377

s̲evāb <u> ʿiḳāb [Ar.] sevap ve azap
s. 4152

sevdā [Ar.] kuvvetli sevgi, aşk
s.+ yı 5547

sevin- sevinmek, mutlu olmak
s.- e 4769, 5229

sevü sevgi, aşk
s.+ si 5494

seyr [Ar.] yürüyüş, gidiş
s. 3751, 4057

seyrān [Ar.] gezip dolaşma, gezinti
s.+ a 4452

seyrān eyle- [Ar.+T.] gezip dolaşmak, seyretmek
s.- di 5481, 5490
s.- düm 4679

seyr ü ṣafā it(d)- [Ar.+T.] gezinti ve eğlence yapmak
s.- eridük 4883

seyyiʾāt [Ar.] suçlar, günahlar
s.+ ı 4147

seyyid-i ʿālem [Ar.] alemin efendisi, Hz. Muhammet
s. 3879, 3931

seyyid-i benī ādem [Ar.] insanların efendisi, Hz. Muhammet
s. 4405

seyyīd-i kāyināt [Ar.] kâinatın efendisi, Hz. Muhammet
s. 5587
s.+ dur 5059

seyyiʾet işle- [Ar.+T.] günah işlemek
s.- me 4146
s.- seŋ 4139

sezā [Far.] uygun, layık
s.+ sıdur 5238

sezā ol- [Far.+T.] uygun olmak, layık olmak
s.- maz 5222

ṣıçra- sıçramak
ṣ.- dı 4552
ṣ.- dum 4496

ṣıddīḳ [Ar.] Hz. Ebubekir
ṣ.+ a 4221, 5575
ṣ. 4209, 4213, 4231, 4233, 4951, 4954, 5276, 5354

ṣıddīḳ-ı ekber [Ar.] Hz. Ebubekir
ṣ. 4816

ṣıdḳ [Ar.] Allah'a gönülden bağlılık, sadakat
ṣ.+ ıla 4092
ṣ.+ la 4193

ṣıdḳ-ı ihlāṣ [Ar.] samimi, içten doğruluk, dürüstlük
ṣ.+ la 3741

ṣıdḳ-ı īmān [Ar.] doğru, dürüst iman
ṣ.+ la 4240

ṣıfat [Ar.] özellik, vasıf
ṣ.+ ı 5599

ṣıġ- sığmak
ṣ.- maz 4908

ṣıḥḥat [Ar.] esenlik, afiyet, sağlık
ṣ 4463

ṣıḥḥat er- [Ar.+T.] sağlığına kavuşmak krş. *ṣıḥḥat ir-*
ṣ.+ di 4030

ṣıḥḥatine ir- [Ar.+T.] sağlığına kavuşmak
s.- e 4037

ṣıḥḥat ir- [Ar.+T.] sağlığına kavuşmak krş. *ṣıḥḥat er-*
ṣ.- üp 4022

ṣıḳl [Ar.] ağırlık, yük
ṣ. 4241

sınuḳ kırılmış, kırık
s. 4097

sırr [Ar.] sır, gizlilik
s.+ a 4319
s.+ da 3976
s.+ dan 4340
s.+ dur 4245
s.+ ı 4225, 4798, 5457
s.+ ına 3678, 3680
s.+ uma 5152

sırr-ı ḫafī [Ar.] gizli sır
s. 4337

sırr-ı maʿnī [Ar.] anlamın sırrı
s. 4262

sırr-ı nāme [Ar.+Far.] yazının sırrı
s. 4172

sırr-ı nihān [Ar.+Far.] gizlenmiş sır
s. 4268

sırr-ı pinhān [Ar.+Far.] gizli sır
s.+ ı 4220

sırr-ı yaḳīn [Ar.] eksiksiz, sağlam bilginin sırrı
s. 4227

ṣıy- mağlup etmek, yenmek
ṣ. 4101

ṣıyānet [Ar.] koruma, muhafaza
ṣ.+ iyle 5360

sicill-i ḥükm-i şerīf [Ar.] mübarek emirin defteri
s. 4826

sidre [Ar.] yedinci kat gökte olan Cebrail'in gidebildiği son yer ve buradaki ağaç
s. 3811

sifāl- [Far.] çanak, çömlek
s.- ile 3987

siflī kirli
s.+ de 5545

sīm [Far.] gümüş
s. 5219

sīm ü altun [Far.+T.] gümüş ve altın
s.+ ı 4574

sin mezar, kabir

s.+ ine 3776

sīne [Far.] göğüs, kalp
s.+ sinde 3886
s.+ ye 3880

ṣīt [Far.] iyi nam, iyi şöhret
ṣ. 3683

sitāre [Far.] yıldız
s. 4997

sitem [Far.] eziyet, cefa
s. 5295

siyāh [Far.] siyah
s. 4772

siyāset [Ar.+Far.] yol, yöntem; ceza
s. 4497

siyāset eyle- [Ar.+T.] ceza vermek, cezalandırmak
s.- yesin 4579

siyāset ol- [Ar.+T.] ceza olmak
s.- dı 4352

siz siz
s.+ e 3707, 3929, 4309, 4717, 4739, 5333, 5430, 5431, 5432, 5448, 5551
s.+ i 5549
s.+ lere 4751, 5421, 5447
s.+ leri 5548
s.+ lerüŋ 4759
s.+ lerüŋle 4757
s.+ üŋiken 5549
s.+ üŋile 4756
s. 3935, 4752, 4896, 5448

sizcileyin sizin gibi
s. 5391

ṣoḥbet it- [Ar.+T.] konuşmak, söyleşmek
ṣ.- e 4398
ṣ.- er 4400

ṣol sol, sol taraf
ṣ. 3828, 4508, 4540, 4557, 4561, 4562, 4566, 4600, 4602, 4607, 4608, 4619, 4622,
ṣ.+ da 4533
ṣ.+ ı 3824

ṣoŋ son
ṣ. 3890
ṣ.+ ı 5527
ṣ.+ ında 3947
ṣ.+ <ı> 5527

ṣor- sormak
ṣ. 5273
ṣ.- am 5501
ṣ.- ar 3915
ṣ.- arsaŋ 4333
ṣ.- aydum 3975
ṣ.- ayın 4187
ṣ.- dı 4188, 4350, 4354, 4602, 4603, 4692, 5292, 5323, 5497
ṣ.- dılar 3866, 3869, 4062
ṣ.- du 5247
ṣ.- dum 3676, 3685, 3710, 3801, 3855, 3864, 3900, 3997, 4003, 4373, 4706, 4750, 5057, 5101, 5406
ṣ.- ma 3950
ṣ.- mışam 4310

sovucaḳ soğuk
s. 3880

sög- sövmek, küfretmek

s.- en 5317

söyle- söylemek
s. 3657, 3673, 3675, 3735, 3769, 3805, 3994, 4126, 4167, 4181, 4221, 4268, 4365, 4376, 4377, 4475, 4486, 4525, 4563, 4571, 4585, 4685, 4793, 4817, 4841, 4860, 5175, 5181, 5272, 5300, 5346, 5580
s.- di 3859, 3927, 4006, 4019, 4033, 4051, 4206, 4256, 4269, 4288, 4290, 4299, 4328, 4408, 4503, 4534, 4642, 4850, 4912, 5333, 5334, 5350
s.- didi 4325
s.- dilerdi 4351
s.- düm 3717, 4480, 4763, 5589
s.- düŋ 3992, 4341
s.- gil 3736, 3789, 3869, 3871, 3901, 3979, 3980, 4107, 4322, 4327, 4364, 4374, 4476, 4502, 4543, 4553, 4663, 5106, 5159, 5267, 5455
s.- mez 4295
s.- miş 4229
s.- mişdür 4369
s.- ŋ 3924
s.- ŋüz 3916, 4752
s.- r 3967, 4510, 5098, 5331
s.- rdi 3731
s.- rler 3902, 3985
s.- rsin 4498
s.- se 4979
s.- ye 4358
s.- yem 3728, 3730, 3735, 3768, 3778, 3798, 3957, 3971, 3995, 4091, 4246, 4282, 4309, 4317, 4379, 4388, 4389, 4395, 4664, 4719, 5004, 5107, 5268, 5347, 5348
s.- yesin 4524
s.- yeyin 4331
s.- yüp 4487, 4815, 5332

söylenil- söylenilmek
s.- en 4211

söyleş- söyleşmek, karşılıklı konuşmak
s.- ürdi 4210

söz söz
s. 4049, 4132, 4298, 4350, 4632, 4854, 5004, 5074, 5148, 5453
s.+ de 4262
s.+ den 3795, 5604
s.+ e 5597
s.+ e gel-diler 3936
s.+ i 3885, 3924, 3939, 4219, 4256, 4264, 4290, 4411, 4653, 4867, 4892, 5410, 5488
s.+ ile 3927, 3982
s.+ in 4162, 4163, 4355, 4380, 4837, 4968
s.+ ini 4287, 4404
s.+ iyle 4372
s.+ le 3983
s.+ ler 3728, 4295
s.+ leri 4299, 4365, 4369, 4495
s.+ lerinden 4375
s.+ lerinüŋ 3986
s.+ lerüm 3790
s.+ lerüŋden 4387
s.+ lerüŋdür 4840
s.+ lerüŋle 3993
s.+ üm 4207, 4281
s.+ ümden 4862
s.+ üme 4664
s.+ ümüŋ 4297
s.+ üŋ 4009, 4070, 4571
s.+ üne 3900

söz aç- konuşmaya başlamak

s.- dı 5539

söze gel- konuşmaya başlamak
s.- di 4178, 4288, 4686, 4717, 4774, 4956, 4961, 5150, 5332
s.- mişdi 4326
s.- üp 4282, 4861, 5392

söze gir- konuşmaya başlamak
s.- di 4003, 4477

sözini ṭut- verilen sözü yerine getirmek *krş. sözüŋ ṭut-*
s. 4581
s.- madı 5313
s.- mazam 4582

sözüŋ ṭut- verilen sözü yerine getirmek *krş. sözini ṭut-*
s.- am 5518

ṣu su *krş. su*
ṣ. 3880, 3884, 4030, 4553, 4733, 4735, 4738, 4832, 4864, 5193, 5323, 5325, 5326, 5327
ṣ.+ da 4829
ṣ.+ dan 4731, 4734, 4866, 4925, 5194
ṣ.+ nuŋ 4552
ṣ.+ ṣadı 5321
ṣ.+ ṣuz 4737
ṣ.+ ṣuzın 4732
ṣ.+ ya 4563, 4589, 4831, 4863, 5048, 5198
ṣ.+ yı 3888, 4924, 5006, 5015, 5038, 5049, 5198
ṣ.+ yıla 5030
ṣ.+ yına 4218, 5041, 5193

su su krş. *ṣu*
s.+ dan 4646, 4647, 4886
s.+ nuŋ 4555
s.+ yı 5032, 5310

suʾāl [Ar.] soru
s. 5478
s.+ üme 3978
s.+ <i> 3866

suʾāl et- [Ar.+T.] sormak krş. *suʾāl eyle-, suʾāl ḳıl-*
s.- di 3934, 5478
s.- düm 4063, 4912

suʾāl eyle- [Ar.+T.] sormak krş. *suʾāl et-, suʾāl ḳıl-*
s.- di 5271
s.- düm 3723, 4660
s.- düŋ 3806
s.- rem 4706, 4907

suʾāl-i yaḳīn et- [Ar.+T.] eksiksiz soru sormak
s.- memişdür 3807

suʾāl ḳıl- [Ar.+T.] sormak krş. *suʾāl et-, suʾāl eyle-*
s.- dı 3768

ṣuç suç, kabahat
ṣ.+ ını 4154, 4157, 5315
ṣ.+ larun 4153
ṣ.+ uŋ 5279

suç et- suç işlemek krş. *ṣuç it(d)-*
s.- düm 5274

ṣuç it(d)- suç işlemek krş. *suç et-*
ṣ.- en 5316

sūd [Ar.] sağ omuzda bulunan meleğin adı
s. 3827, 4830

sūd bul- [Far.+T.] fayda bulmak
s.- mayısar 4943
s.- uban 4708

ṣūfi [Ar.] sofu, tasavvuf ehli kişi krş. *ṣūfī*
ṣ.+ ler 3972
ṣ.+ lerün 3976
ṣ.+ nüŋ 4889

ṣūfī [Ar.] sofu, tasavvuf ehli kişi krş. *ṣūfi*
ṣ.+ dür 4887
ṣ. 4886

ṣulb-ı ādem [Ar.] Hz. Âdem'in soyu, insanlık
ṣ.+ de 3842

sulṭān [Ar.] hükümdar
s.+ a 5495, 5573
s.+ uŋ 3813

ṣun- sunmak, takdim etmek
ṣ.- dı 4920, 5534
ṣ.- dum 4735

sūre [Ar.] Kuran'ın on dört bölümünden her biri
s. 3784

ṣūret [Ar.] görünüş, şekil
ṣ.+ i 5151
ṣ. 5211

ṣūret-i maʿnā [Ar.] hakikatin, özün görünen tarafı
ṣ. 5086

ṣūret-i mesʾele [Ar.] meselenin nasıl olması gerektiği
ṣ.+ yi 3705

ṣuṣuzluḳ susuzluk, sudan yoksun olma
ṣ. 5329

sūy [Far.] yan, yön, taraf
s.+ ı 5357
s.+ ına 4303

sūy-ı āsümān [Far.] gökyüzü tarafından
s. 4793

sūy-ı cennāt [Far.+Ar.] cennetlerin tarafı krş. *sūy-ı cinān*
s. 4349

sūy-ı cinān [Far.+Ar.] cennetlerin tarafı krş. *sūy-ı cennāt*
s. 5026

sūy-ı ṣaḥrā [Far.+Ar.] sahra tarafı
s. 4921

sūy-ı ʿuḳbā [Far.+Ar.] ahiret tarafı
s. 4688

sübḥān [Ar.] Allah
s. 3694, 4154, 4205, 4235, 4264, 4827, 4843, 4901, 4993, 5041
s.+ um 4093
s.+ uŋ 3847, 5572

süd süt
s.+ ün 4879

süḫan [Far.] söz, kelam
s. 3971

süḫun [Far.] söz, kelam
s. 5463

sükūn [Ar.] rahat, iç huzuru

s. 4983

sükūn eyle- [Ar.+T.] durmak, mesken edinmek
s.- medi 5535

sükūt bul- [Ar.+T.] sessizlik, sakinlik bulmak
s.- a 3753

sükūt eyle- [Ar.+T.] susmak
s.- meŋüz 4895

süleymān [Ar.] Hz. Süleyman
s.+ a 4188, 4203, 4530
s.+ ı 4176
s.+ uŋ 4174
s. 4178, 4186, 4200

süleymān [Ar.] Hz. Süleyman
s.- na 4170, 4173

süleymān nebī [Ar.] Hz. Süleyman
s. 5599
s.+ ye 4200
s.+ yi 4484

sünnet [Ar] Hz. Muhammet'in Müslümanlarca uyulması gereken örnek iş ve davranışlarının tamamı
s.+ durur 3797
s.+ dür 5583

sünnet et- [Ar.+T.] namazın sünnetini kılmak
s.- e 4117

sünnet ol- [Ar.+T.] Hz. Muhammet'in Müslümanlara örnek olan iş ve davranışlarına uymak
s.- dı 3776, 4105

sünnī [Ar.] mezhebi sünni olan kişi
s.+ lerdür 5396
s.+ lere 4559
s. 5353, 5398, 5403

sünniyān [Ar.] Sünniler
s. 5031

süŋü mızrak
s. 5128

süpründü bir yerde birikmiş toz ve çöp yığını
s. 5210

sür- 1: yürümek, ilerlemek, gitmek
s.- di 4666, 4951, 5242, 5285, 5291, 5321, 5464, 5466, 5553, 5573
s.- dük 4463
s.- düm 4645, 4746, 4762
s.- er 4921
s.- evüz 4452
s.- mişem 4726
s.- mişidüm 4665
s.- üben 4790, 5340
s. 4089, 4212, 5241

sür- 2: göndermek, uzaklaştırmak
s.- di 4688, 5499, 5552
s.- dügümde 3922
s.- e 5393
s.- er 3853
s.- miş 5428
s.- mişdür 5516

sür- 3: at veya başka bir binek hayvanla yol almak
s.- eler 5256

s.- üp 5257

sür- 4: devam etmek
s.- em 5523
s.- erüz 4761

sür- 5: yaşamak, bir durum içinde bulunmak
s.- erem 5309
s.- megil 4359
s.- meye 4494
s.- mezse 4890
s. 3854, 5319

sür- 6: sürmek, dokunmak
s.- esin 4785

sürāḳa [Ar.] Sürâka b. Malik
s. 4547

sürḫ et(d)- [Far.+T.] kırmızı etmek
s.- üpdi 5410

sürḫ-reng ol- [Far.+T.] kırmızı renk olmak
s.- dı 5408, 5412

sürūr [Ar.] sevinç
s. 5403

sürūş [Far.] melek
s. 3838

sürūş-ı güzīn [Far.] seçkin melek Cebrail
s. 4178

süst ol- [Far.+T.] güçsüz, zayıf olmak
s.- mamışdur 5375

süvār eyle- [Far.+T.] bir binek hayvanına binmek
s.- yüp 4484

Ş

şāb [Ar.] delikanlı
ş. 3658, 4250

şād [Far.] sevinçli, memnun
ş. 4410, 4814
ş.+ a 3965

şādān [Far.] sevinçli, şad
ş. 4289, 5092, 5147

şādāna er- [Far.+T.] mutluluğa ulaşmak krş. *şādāna eriş-, şādāna ir-*
ş.- di 4946

şādāna eriş- [Far.+T.] mutluluğa ulaşmak krş. *şādāna er-, şādāna ir-*
ş.- di 4949

şādāna ir- [Far.+T.] mutluluğa ulaşmak krş. *şādān er-, şādāna eriş-*
ş.- e 5139

şādān ol- [Far.+T.] sevinmek
ş.- a 3736

şād et- [Far.+T.] mutlu etmek, sevindirmek krş. *şād eyle-*
ş.- di 4372
ş.- düŋ 3993

şād eyle- [Far.+T.] mutlu etmek, sevindirmek krş. *şād et-*
ş.- ye 5014

şād geldüŋ [Far.+T.] hoş geldin
ş.- düŋ 5585

şādī [Far.] sevinç, mutluluk
ş. 3973, 4044, 4995, 5504

şādlıḳ [Far.+T.] mutluluk
ş.+ dan 5344

şād-mān ol- [Far.+T.] sevinçli olmak
ş.- dı 4624

şād ol- [Far.+T.] mutlu olmak, sevinçli olmak
ş.- a 3764, 3788, 5453
ş.- ayın 4819
ş.- dı 5414
ş.- sun 4365, 4370, 4803
ş.- ur 4253
ş. 5538

şād <u> ḫurrem [Far.] mutlu ve sevinçli
ş.+ di 5482
ş.+ dür 3944

şafīʿ [Ar.] şefaatçi olan, şefaat eden
ş.+ ler 5042

şāḫ [Far.] dal, budak
ş.+ ı 3814
ş.+ ıdı 3906

şāh [Far.] hükümdar krş. *şeh*
ş. 5440, 5441
ş. + lar 5443
ş.+ um 4386

şāhān [Far.] şahlar, hükümdarlar
ş. 3896

şāh-ı emīn [Far.+Ar.] güvenilir hükümdar, Hz. Muhammet
ş. 4188

şaḫış [Ar.] kimse, kişi
ş. 3700

şāḫ şāḫ [Far.] dal dal, budak budak
ş. 5131

şaltāḳ eyle- bağırmak, yaygara yapmak
ş.- yesin 4523

şāne [Far.] tarak
ş. 5017, 5030
ş.+ yile 5015

şāne ur- [Far.+T.] taramak
ş.- up 5028

şarḳ [Ar.] doğu, doğu yönü
ş.+ dan 3816

şeb [Far.] gece
ş. 4645

şebāb [Ar.] gençlik
ş. 5204

şeber Hz. Hasan
ş.+ e 4924

şeb-i evvel [Far.+Ar.] önceki gece
ş.+ de 4918, 5005

şeb-i miʿrac [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in miraca yükseldiği gece
ş. 3912
ş.+ a 5586

şeb-i ramażān [Far.+Ar.] ramazan gecesi
ş. 5174, 5176, 5303

şeb ol- [Far.+T.] gece olmak, hava kararmak
ş.- ur 4921

şecāʿat [Ar.] yiğitlik, cesaret
ş.+ a 4795

şecīʿ [Ar.] yiğit, cesur
s. 4601

şecer-i raḥmet [Ar.] rahmet ağacı
ş.+ e 5437

şefāʿat [Ar.] peygamberlerin ve Allah'ın izin vereceği kişilerin, kulların suçlarının bağışlanması için Allah katında aracılık etmeleri
ş.+ cüŋ 4848
ş.+ le 4856
ş. 3898, 5066, 5447

şefāʿat ḳıl- [Ar.+T.] şefaat etmek
ş.- a 5055

şefīʿ edin- [Ar.+T.] şefaatçi edinmek
ş.- di 5487

şefīʿ et- [Ar.+T.] şefaatçi etmek krş. *şefīʿ getür-*
ş.- düm 4675

şefīʿ getür- [Ar.+T.] şefaatçi etmek krş. *şefīʿ et-*
ş.- ür 5095

şefīʿi ol- [Ar.+T.] şefaatçi olmak krş. *şefīʿ ol-*
ş.- maz 4724

şefīʿ ol- [Ar.+T.] şefaatçi olmak krş. *şefīʿi ol-*
ş.- a 4784

şeh [Far.] hükümdar krş. *şāh*
ş. 5599
ş.+ e 5439
ş.+ iseŋ 5449
ş.+ lere 5450
ş.+ üŋ 5439

şehā [Far.] ey hükümdar
ş. 4041

şehādet [Ar.] Allah'ın varlığına şahitlik etme
ş.+ le 5382
ş. 5382

şeh-dāne [Far.] iri parlak inci
ş. 4424

şeh-i ʿaraṣāt [Far.+Ar.] mahşer yerinin şahı, Hz. Muhammet
ş. 5055

şeh-i cūd [Far.+Ar.] cömert şah
ş. 4322

şehīd [Ar.] Allah yolunda ve savaşırken ölen kişi
ş. 5040

şehir [Far.] şehir, kent
ş. 3719
ş.+ e 3667, 3709, 4834
ş.+ i 3874
ş.+ inde 5597
ş.+ ler 3717
ş.+ ler idi 3718

şehr-i ʿammān [Far.+Ar.] Amman şehri

ş.+ a 4451

şehr-i ehvāz [Far.] Ehvaz şehri
ş.+ a 3971
ş.+ dur 4771

şeh-süvār eyle- [Far.+T.] çok usta at binmek
ş. 4489

şeker [Far.] şeker
ş. 3908
ş.+ i 3778, 4300

şekl [Ar.] biçim, tarz
ş.+ i 3743, 3749, 3754, 5370
ş.+ ümi 5152

şekl-i bi'smi'l-lāh [Ar.] besmelenin şekli
ş. 3746

şekl-i elif [Ar.] elif harfinin şekli
ş. 3748

şekl-i hā [Ar.] hā harfinin şekli
ş.+ dur 3748

şekl-i leẓā ol- [Ar.+T.] cehennemin şekli gibi olmak
ş.- dı 4562

şemʿ [Ar.] ilahi ışık, nur
ş. 5385

şemʿ-i maḥşer [Ar.] mahşerin ışığı
ş. 5384

şems [Ar.] güneş
ş.+ e 3955

şer kötülük
ş. 4491

şerʿ [Ar.] İslam şeriatı
ş. 4491, 5306
ş.+ de 4129
ş.+ in 5496

şerʿ bābı [Ar.] şeriat kapısı
ş.+ nda 5311

şerbet [Ar.] tatlı içecek
ş.+ den 5185

şeref [Ar.] onur, haysiyet, fazilet
ş.+ in 5076

şeref-i muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet'in şerefi
ş.+ dadur 5087

şeref-i ümmet-i muḥammed [Ar.] Hz. Muhammet'in ümmetinin şerefi
ş.+ den 5088

şeref ver- [Ar.+T.] şereflendirmek, yüceltmek
ş.- dük 4481

şerḥ et- [Ar.+T.] ayrıntılı olarak açıklamak krş. şerḥ it(d)-
ş.+ in e.- mekde 3984

şerḥ it(d)- [Ar.+T.] ayrıntılı olarak açıklamak krş. *şerḥin et-*
ş.- er 5076

şerḥ ol- [Ar.+T.] açıklamak, açık, açık anlatmak
ş.- ınmaz 3982

şerʿ-i aḥmed [Ar.] İslam dini
ş. 4321

şerīʿat [Ar.] din, din kuraları
ş. 5060, 5309, 5446
ş.+ de 5307

şerʿ-i siyāset-i aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet'in yolunun kuralları, İslamiyet
ş. 4320

şerm [Far.] utanma
ş.+ den 4577
ş. 4996

şerr [Ar.] kötülük, fenalık
ş.+ in 3824

şeṭāret et(d)- [Ar.+T.] neşelenmek
ş.- er 4400

şevḳ [Ar.] şiddetli arzu, istek
ş.+ üŋ 5261

şevket [Ar.] büyüklük, ululuk
ş.+ in 5123

şevḳ ur- [Ar.+T.] ışık gelmek
ş.- a 5381

şevḳ <ü> ṣafā [Ar.] neşe ve sevinç
ş.+ ya irür-di 4813
ş. 5142

şeybet [Ar.] saç ve sakalın ağarması
ş.+ durur 4934
ş.+ ile 4274
ş.+ inden 4955
ş.+ ine 4932
ş.+ üŋ 4935

şeyb-i nūr [Ar.] ağarmış saç ve sakalın nuru
ş.+ umdur 4276

şeydā ol- [Far.+T.] âşık olmak
ş.- up 4046
ş.- ur 4423

şeyḫ [Ar.] bir tarikatta en yüksek dereceye ulaşmış kişi, tarikat büyüğü
ş. 4692, 4694, 4739, 4762
ş.+ ine 4796
ş.+ ler 4127, 4128
ş.+ liḳ 4366

şeyḫ ʿabdu'l-lāh [Ar.] Ebu Abdullah Muhammed b. Hafif krş. *ḫafīf-i ʿabdu'l-lāh*
ş. 5075

şeyḫ cüneyd [Ar.] Cüneyd-i Bağdadi, ilk dönem sufilerinden krş. *cüneyd, cüneyd-i baġdādī*
ş.+ den 4043

şeyḫ cüneyd-i zamān [Ar.] zamanın şeyhi Cüneyd-i Bağdadi
ş.+ dan 4364

şeyḫ-i dānā [Ar.+Far.] alim şeyh
ş. 3702

şeyle şöyle
ş. 3670, 3712, 3816, 3908, 4044, 4072, 4081, 4086, 4144, 4225, 4293, 4357, 4420, 4439, 4442, 4447, 4594, 4643, 4647, 4755, 5077, 5082, 5116, 5146, 5210, 5218, 5294, 5355, 5369, 5454, 5486

şeylece şöylece
ş. 3685, 3691, 5250

şeyle kim şöyle ki
ş. 4065, 4066

şeyṭān [Ar.] şeytan
ş. 4602, 4610, 5471, 5481, 5524, 5528, 5534

şeyṭanet ehli [Ar.] şeytanlık ehli
ş. 4204

şifā erür- [Ar.+T.] sağlığa ulaştırmak
ş.- e 4021

şifāya er- [Ar.+T.] sağlığa kavuşmak
ş.- seydüŋ 4022

şikār et- [Far.+T.] ele geçirmek
ş.- di 5555
ş.- düm 4134

şikem-i enbiyā [Far.+Ar.] peygamberlerin karnı
ş. 4875

şikem-i muṣṭafā [Far.+Ar.] Hz. Muhammet'in karnı
ş.+ yıla 4876

şikest [Far.] kırık, kırılmış
ş. 4668

şimāl [Ar.] kuzey, kuzey yönü
ş.+ üŋ 5356

şimdi şimdi, şu anda krş. *imdi, şindi*
ş. 3992

şindi şimdi, şu anda krş. *imdi, şimdi*
ş.+ cek 5533
ş. 3776, 4783, 4811, 5277

şin et- şenlendirmek
ş.- üpdi 5599

şin ol- şen olmak
ş.- ur 4470

şīr-i yezdān [Far.] Allah'ın aslanı, Hz. Ali
ş.+ ı 4617

şīş-i güzīn [Far.] şeçkin Hz. Şit
ş. 4346

şīş nebi [Ar.] Hz. Şit peygamber
ş. 4315, 4339, 4342

şol şu, o
ş. 3740, 4008, 4545, 4621, 4648, 4691, 4834, 4944, 5001, 5064, 5123, 5125, 5134, 5135, 5203, 5210, 5345, 5440

şu şu
ş.+ŋa 5499

şubeyr Hz. Hüseyin
ş.+ le 4924

şubeyr ü şeber Hz. Hüseyin ve Hz. Hasan
ş. 3968

şūm [Ar.] uğursuz, şom
ş. 5217

şūm-ı küfr [Ar.] küfrün uğursuzluğu
ş. 3844

şühedā [Ar.] şahitler
ş.+ yı 4839

şükr et(d)- [Ar.+T.] minnettar olmak, teşekkür etmek krş. *şükr eyle-*
ş.- er 4598

şükr eyle- [Ar.+T.] minnettar olmak, teşekkür etmek krş. *şükr et(d)-*
ş.+ i e.- düŋ 4854

şükr-i bārī [Ar.] Allah'a şükretmek
ş. 4878

şürūʿ it(d)- [Ar.+T.] başlamak
ş.- elüm 4473

T

tā [Far.] değin, kadar, dek
t. 3671, 3697, 3751, 3780, 3833, 3840, 3841, 3868, 3987, 4029, 4041, 4082, 4130, 4146, 4148, 4226, 4246, 4264, 4281, 4287, 4341, 4348, 4452, 4466, 4514, 4685, 4778, 4784, 4848, 4913, 4952, 4993, 5034, 5142, 5304, 5327, 5349, 5377, 5398, 5402, 5449, 5499, 5513, 5514, 5517, 5521, 5523, 5528, 5542

taʿām [Ar.] yemek
t. 4129, 4459, 4637, 5443

ṭāʿat [Ar.] ibadet
ṭ. 4455
ṭ.+ e 4121
ṭ.+ i 4572

ṭāʿat et- [Ar.+T.] ibadet etmek krş. *ṭāʿat eyle-*
ṭ.- dük 5172

ṭāʿat eyle- [Ar.+T.] ibadet etmek krş. *ṭāʿat et-*
ṭ.- yelüm 4701

tāb [Far.] güç, kuvvet; ışık, parıltı
t. 5193
t.+ a 5379
t.+ ı 5183
t.+ ıla 4306

ṭabʿ [Ar.] huy, karakter
ṭ.+ ın 5133

ṭabaḳ [Ar.] tabak, kap
ṭ. 5135, 5137
ṭ.+ dur 5136

tābende [Far.] parlayan, parlak
t. 4275, 5154, 5164

taʿbiye et- [Ar.+T.] hazırlamak krş. *taʿbiye it(d)-*
t.- di 4615

taʿbiye it(d)- [Ar.+T.] hazırlamak krş. *taʿbiye et-*
t.- erdi 3887

ṭaġ dağ
ṭ.+ a 4726
ṭ.+ da 4727
ṭ.+ ı 5130
ṭ.+ lar 4666

ṭaġıl- dağılmak
ṭ.- dı 3932

ṭaġıt(d)- dağıtmak
ṭ.- urdı 5458

ṭaġla- dağlamak, yakmak
ṭ.- şur<uz> 3920

ṭaġṭaġa [Ar.] dağdağa, telaş, sıkıntı
ṭ. 4725

ṭaġ <u> ṭaş dağ ve taş
ṭ. 3772

taġyīr ol- [Ar.+T.] bozulmak, değişmek
t.- ur 4732

tahāret [Ar.] temizlik
t.+ e 4646

taḥayyürāt [Ar.] şaşırmalar, hayrete düşmeler
t. 4384

taḥḳīḳ [Ar.] inceleme, araştırma, soruşturma
t. 4240, 4507, 4923, 4936, 5367

taḥḳīḳ eyle- [Ar.+T.] araştırmak, incelemek
t. 4219

taḫte [Far.] düz ağaç parçası, tahta
t.+ si 4669, 5490

taḫte-i altun [Far.+T.] altın tahta
t.+ la 3738

taḫte'ş-şerā [Ar.] toprak altı
t.+ dadur 3813
t.+ ya 4963, 4965

taḫt <u> fevḳ [Ar.] alt ve üst
t.+ ıla 3753

taḥvīl eyle- [Ar.+T.] değiştirmek, çevirmek
t.- dünise 5236

ṭaḳ- takmak
ṭ.- ıban 4729

ṭāḳat götür- [Ar.+T.] dayanmaya gücü yetmek, dayanmak
ṭ.- meye 3917

taḳdīr ol- [Ar.+T.] uygun görmek
t.- ısar 3698
t.- sa 3783

taḳlīd et- [Ar.+T.] benzemeye çalışmak, taklit etmek
t.- er 3955

taḳrīr et- [Ar.+T.] anlatmak, ifade etmek krş. *takrīr eyle-, takrīr söyle-*
t. 4695

takrīr eyle- [Ar.+T.] anlatmak, ifade etmek krş. *taḳrīr et-, takrīr söyle-*
t.- di 4048
t.- gil 3871

takrīr söyle- [Ar.+T.] anlatmak, ifade etmek krş. *taḳrīr et-, takrīr eyle-*
t.- gil 4010

ṭal- dalmak, içine girmek
ṭ.- up 4382

ṭaleb ḳıl- [Ar.+T.] istemek, dilemek
ṭ.- uram 5326

ṭaleb olın- [Ar.+T.] istenilmek,

dilenilmek
ṭ.- madı 4078

ṭāliḥ [Ar.] baht, şans
ṭ. 4133

taʿlīm et(d)- [Ar.+T.] öğretmek
t.- er 4144
t.- üp durur 4804

ṭal ṭal dal dal
ṭ. 5131

ṭam duvar
ṭ.+ ı 5208

tām [Ar.] tam, eksiksiz
t. 3872, 4896

tamām [Ar.] tam olarak, eksiksiz, bütün
t. 3748, 3826, 3959, 4056, 4086, 4314, 4459, 4543, 5184, 5595

tamām aŋla- [Ar.+T.] hepsini anlamak
t. 3748

tamām eyle- [Ar.+T.] tamamlamak
krş. *tamām ḳıl-*
t. 3969
t.- di 5291
t.- yem 4913

tamām ḳıl- [Ar.+T.] tamamlamak
krş. *tamām eyle-*
t. 4174

tamām ol- [Ar.+T.] tamamlanmak
t.- a 4914
t.- dı 4177
t.- ur 4075

ṭamu cehennem
ṭ. 5093, 5425
ṭ.+ da 4065
ṭ.+ dan 3956

tanı- tanımak
t. 4312, 4558, 5033, 5530

ṭanuḳ ol- bir olayı görmek, şahit olmak
ṭ. 4702, 4705

ṭaŋla- hayret etmek, şaşırmak
ṭ. 4070

ṭaŋlacaḳ sabah olur olmaz, sabahleyin
ṭ. 4109

taŋrı Allah
t. 4758

taŋr<ı> arslanı Hz. Ali
t. 4005

ṭap- tanrı olarak tanımak, kulluk etmek
ṭ.- uŋ 4440
ṭ.- uŋa 3916

ṭapşur- ulaştırmak, teslim etmek
ṭ.- am 5533
ṭ. 5139

ṭapuŋ- tapınmak, ibadet etmek
ṭ. 4023

tār [Far.] karanlık
t.+ a 4746
t.+ ı 4041, 4158

ṭara- taramak
ṭ.- duŋuz 5030

ṭ.- rdı 5286
ṭ.- ya 5015

ṭaraf [Ar.] taraf, yön
ṭ.+ ı 5364

tār-ı mūy [Far.] saç teli
t.+ ı 4274

tār-ı mūy-ı ʿalī [Far.+Ar.] Hz. Ali'nin saçının teli
t. 4976

tār-ı mūy-ı ʿatīḳ [Far.+Ar.] Hz. Ebubekir'in saçının teli
t. 4971

tār-ı mūy-ı ʿömer [Far.+Ar.] Hz. Ömer'in saçının teli
t. 4973

taʿrīf it(d)- [Ar.+T.] bir şeyin ne ve nasıl olduğunu anlatmak, tarifini yapmak
t.- esin 4487

tāri irür- [Far.+T.] sıkıntı vermek
t.- üp 4694

ṭarīḳ [Ar.] yol
ṭ.+ ine 4089

tarīḳ bul- [Ar.+T.] yol bulmak
t.- ına 4233

ṭarīḳ sür- [Ar.+T.] yolda gitmek
ṭ.- di 5084

ṭarla-i cān [T.+Far.] can tarlası
ṭ.+ a 4425

ṭart- tartmak
ṭ.- salardı 4241

tār <u> teng ol- [Far.+T.] karanlık ve sıkıntılı olmak
t.- dı 5412

ṭaş taş
ṭ. 3789, 3792
ṭ.+ ı 3785

ṭaşcuġaz küçük taş parçası
ṭ.+ lar 3796
ṭ. 3784

ṭaşra dışarı
ṭ. 3992, 4953, 5100, 5549

ṭaş u iç dış ve iç krş. *ṭaş <u> iç*
ṭ. 4060

ṭaş <u> iç dış ve iç krş. *ṭaş u iç*
ṭ. 3720

ṭaş <u> kesek taş ve toprak atmak
ṭ. 3791

ṭavāf eyle- [Ar.+T.] kutsal sayarak etrafını dolaşmak
ṭ.- riken 4680

taʿvīẕ [Ar.] nazar veya kötü şeylerden korunmak için takılan yazılı kağıt, muska
t. 5497
t.+ i 5513, 5529, 5534, 5537

ṭavḳ [Ar.] gerdanlık
ṭ.+ dur 4975
ṭ.+ ıdur 4973, 4976

ṭavḳ-ı şems [Ar.] güneşin gerdanlığı
ṭ. 4972

ṭavḳ ol- [Ar.+T.] gerdanlık olmak
ṭ.- updurur 5508

ṭāyife [Ar.] kabile, kavim
ṭ. 3985, 4570
ṭ.+ siz 4752

taʿyīn [Ar.] açık, belli, ortada
t. 4712

taʿyīn eyle- [Ar.+T.] belirlemek
t.- gil 4796

ṭayyib <ü> ṭāhir [Ar.] hoş ve temiz
ṭ. 5037

tāze [Far.] taze, iyi ve yeni durumunu koruyan
t. 3971

taʿẓīm [Ar.] hürmet etme, saygı gösterme
t. 5158

taʿẓīm eyle- [Ar.+T.] hürmet etmek, saygı göstermek
t.- di 4898

taʿziyet [Ar.] baş sağlığı dileme
t. 3909, 3910

taʿziyet tāze ḳıl- [Ar.+Far.+T.] yeni başsağlığı dilemek
t.- a 5023

taʿziyet ṭut- [Ar.+T.] baş sağlığı dilemek
t.- uban 3951

teb dut- [Far.+T.] ateşlenmek, hararet basmak
t.- ardı 3936

teb <ü> tāb [Far.] sıkıntı ve keder
t. 5560
t.+ ı 4736

tedbīr [Ar.] yönetmek, çekip çevirmek
t.+ üŋ 4690

tefsīr eyle- [Ar.+T.] yorumlamak, açıklamak
t.- gil 4010

teftīş et- [Ar.+T.] araştırmak, denetlemek
t.- er 4113

teʾḫīr it- [Ar.+T.] geciktirmek, geciktirilmek
t. 4121

tek tek, biricik
t. 4047, 4509, 5243, 5362

tekellüf ol- [Ar.+T.] güçlüğe katlanmak, zahmet görmek
t.- a 5219

tekrār [Ar.] tekrar
t. 4210, 4571

tekrīm ḳıl- [Ar.+T.] saygı göstermek, yüceltmek
t.- up 4898

tek <ü> tenhā [T.+Far.] tek ve yalnız
t. 4699

telbīs et(d)- [Ar.+T.] oyun, hile etmek
krş. *telbīs eyle-, telbīs ḳıl-*
t.- eriseŋ 5510

telbīs eyle- [Ar.+T.] oyun, hile etmek
krş. *telbīs et(d)-, telbīs ḳıl-*
t.- ye 5514

telbīs ḳıl- [Ar.+T.] oyun, hile etmek
krş. *telbīs et(d)-, telbīs eyle-*
t.- urısa 5541

temāşā [Far.] gezme, dolaşma
t.+ da 5141
t.+ ya 4726

ten [Far.] vücut
t.+ de 5111
t.+ den 5554
t.+ düm 5562
t.+ üŋ 5038

tenbīh-i rüzgār [Far.] zamanın uyarısı
t. 3991

teng ol- [Far.+T.] sıkıntılı olmak
t.- a 5451

tenhā [Far.] yalnız
t. 4468

teraḥ [Ar.] keder, gam
t. 4624

terceme et- [Ar.+T.] tercüme etmek, bir dilden başka bir dile çevirmek
t.- düm 5595

tercümān [Ar.] bir şeyi anlatmaya yardımcı olan kişi
t. 4440

terḥ [Ar.] yoksulluk, ihtiyaç
t. 5076

terkīb [Ar.] parçaları ya da çeşitli ögeleri bir araya getirerek oluşturulan bütün
t. 4372
t.+ i 4367
t.+ <i> 3993

terk-i çille et- [Ar.+Far.+T.] sıkıntıyı terketmek
t.- düm 4123

terkini ur- [Ar.+T.] terk etmek, bırakmak
t.- ur 5064

terk it(d)- [Ar.+T.] terketmek
t.- e 5336
t.- en 5338

tertīb [Ar.] sıralama, düzenleme
t. 3714

tertīb-i ḥālet [Ar.] hallerin düzeni
t. 3898

teslīm-i cān et- [Ar.+Far.+T.] ölmek, canı teslim etmek
t.- di 5156

teşne [Far.] susamış
t.+ yem 5322

teşvīş [Ar.] karıştırma, karışıklık
t.+ i 4454

tevfiḳ-i bārī [Ar.] Allah'ın yardımı
t. 3999

tevḥīd [Ar.] Allah'ın varlığına ve birliğine inanma, bunu kabul

edip söyleme
t. 4358, 4360
t.+ den 4356
t.+ e 4361

tevrīt [Ar.] Tevrat
t. 4797, 4798, 4799, 4805

tez tez, hızlı, çabuk
t. 4119

tezyīn [Ar.] süsleme, süslenme
t. 5187

ṭıfl [Ar.] küçük çocuk, toy, tecrübesiz
ṭ. 3835

ṭırmala- tırmalamak
ṭ.- dı 3937
ṭ.- yup 3949

tīġ [Far.] kılıç
t. 5496

tīġ-i āteş [Far.] ateşin kılıcı
t. 5506

ṭirre [Ar.] kırbaç, kamçı
ṭ.+ den 4330
ṭ.+ den idi 4332
ṭ.+ sin 4329

ṭoġ- doğmak
ṭ.- an 3670
ṭ.- ar 3831
ṭ.- a<r> 3831
ṭ.- maz 4069

ṭoġru doğru
ṭ. 4303, 5007

ṭoġru yol dut- doğru yol tutmak
ṭ.- up 3689

ṭoḳ ol- tok olmak
ṭ.- up 4121

ṭoḳsan ṭoḳuz doksan dokuz
ṭ. 4909, 4913

ṭoḳuz dokuz
ṭ. 3742, 3758

ṭoḳuz yüz on dokuz yüz on
ṭ.+ a 5601

ṭol- dolmak krş. *tol-*
ṭ.- a 3941, 4618, 5604
ṭ.- dı 4409
ṭ.- mışdı 4390
ṭ.- mışdum 4284
ṭ.- sa 3829

tol- dolmak krş. *ṭol-*
t.- dı 4485
t.- mışıdı 4390

ṭomar [Yun.] dürülüp yuvarlak yapılmış şey
ṭ.+ ların 4654

ṭon elbise
ṭ.+ ını 3964

ṭon degş- âlem değiştirmek
ṭ.- ürdi 4693

ṭopraḳ toprak
ṭ.+ uŋ 4521
ṭ. 4523

ṭopṭolu çok dolu, dopdolu
ṭ. 3718

ṭoyla- ağırlamak, nimetlendirmek
ṭ. 5580
ṭ.- yup 5577

ṭoyur- doyurmak
ṭ.- am 5327
ṭ.- ur 3792

tövbe [Ar.] işlediğin bir işten, günahtan pişman olup bir daha yapmamaya karar verme, Allah'a sığınma
t.+ mi 5479
t.+ sin 5480

ṭūbā dıraḫtı [Ar.+Far.] Tuba ağacı, cennette bulunan bir ağaç
ṭ.+ na 5466

tūde-i ḳāf [Far.+Ar.] Kaf Dağı
t. 5367

tuḫm-ı ṭāʿat [Far.+Ar.] ibadet tohumu
t.+ le 4423

tūnī [Far.] rezil, alçak
t. 4165

tūnī ol- [Far.+T.] rezil, alçak olmak
t.- maya 4307

ṭur- durmak
ṭ. 4121, 4163, 5475
ṭ.- a 3747, 5210, 5378, 5475
ṭ.- dı 3775, 4738, 4952, 5445
ṭ.- ıvardı 5267
ṭ.- mayup 4954
ṭ.- up 3830
ṭ.- updı 4208
ṭ.- upvanın 4765
ṭ.- ur 3836, 3910, 4059, 4319
ṭ.- urlar 3818

ṭuraġ sığınak
ṭ.+ ı durur 4097

ṭuş gel- rast gelmek, karşılaşmak krş. *ṭuş ol-*
ṭ.- düŋ 4700

ṭuş ol- rast gelmek, karşılaşmak krş. *ṭuş gel-*
ṭ.- maya 5198
ṭ.- mış 3912
ṭ.- sa 5048
ṭ.- ur 5116

ṭut- 1: tutmak
ṭ.- ar 4175
ṭ.- dı 4947
ṭ.- mışdı 5304
ṭ.- up 5257

ṭut- 2: dinlemek, uygulamak
ṭ.- madı 5312

ṭut- 3: ele geçirmek, yakalamak
ṭ.- up 4579

ṭuy- duymak
ṭ.- a 3793
ṭ.- uŋ 5045

ṭuyur- duyurmak
ṭ.- mışam 3793
ṭ.- ur 3792

türāb [Ar.] toprak
t. 4551

türbe [Ar.] genellikle içinde büyük bir kişinin gömülü olduğu mezar krş. *türbet*

t. 4790, 4791
t.+ lerin 3770
t.+ sidür 4795
t.+ sine 3781
t.+ sini 3769

türbet [Ar.] genellikle içinde büyük bir kişinin gömülü olduğu mezar krş. *türbe*
t. 4786
t.+ e 4661
t.+ inde 4662
t.+ ine 4780, 5018, 5020, 5341
t.+ ini 5014

türbet-i muṣṭafā [Ar.] Hz. Muhammet'in mezarı
t.+ da 4776
t.+ ya 4655, 4805, 4813, 5008, 5010

türbet-i ṣıddīḳ [Ar.] Hz. Ebubekir'in mezarı
t. 5013

türkī Türkçe
t. 5098
t.+ ye 5591

U

u ve krş. *ü*
u. 3953, 4490, 4569, 4576, 4729

uç bul- son bulmak, sona ermek
ū.- ur 4049

uç it(d)- sonlandırmak, bitirmek
ū.- e 5595

uçmaḳ(ġ) cennet
u.+ a 3725
u.+ a ir-e 3751

uġra- uğramak, bir olay ve durumla karşılaşmak
u.- yup 4937
u.- yup durur 4741

uḫre-i rāh [Ar.+Far.+T.] ömrün, yolun sonu
u.+ ı 3883

ʿuḳūbet [Ar.] ceza, eziyet
ʿu. 4754, 4766, 4940
ʿu.+ e 4540, 4607
ʿu.+ i 4515
ʿu.+ ile 4745, 5271
ʿu.+ le 4542, 4562, 4727, 4761, 5287
ʿu.+ üŋ 5272

ʿuḳūbet et(d)- [Ar.+T.] ceza vermek, eziyet etmek krş. *ʿuḳūbet eyle-, ʿuḳūbet it(d)-*
ʿu.- e 4945

ʿuḳūbet eyle- [Ar.+T.] ceza vermek, eziyet etmek krş. *ʿuḳūbet et(d)-, ʿuḳūbet it(d)-*
ʿu.- rler 4748
ʿu.- yesin 4579

ʿuḳūbet-i āteş [Ar.+Far.] ateş cezası
ʿu. 4627

ʿuḳūbet-i çendān [Ar.+Far.] pek çok ceza
ʿu. 5283

ʿuḳūbet-i firʿavn [Ar.] firavunun cezası
ʿu. 4541

ʿuḳūbet-i gūr [Ar.+Far.] kabir azabı

ʿu.+ ı 3786

ʿuḳūbet-i kāfir [Ar.] kafirin cezası
ʿu. 4942

ʿuḳūbet-i mürde [Ar.+Far.] ölünün cezası
ʿu. 3856

ʿuḳūbet ir- [Ar.+T.] ceza, eziyet ulaşmak
ʿu.- e 5297, 5316

ʿuḳūbet it- [Ar.+T.] ceza vermek, eziyet etmek krş. *ʿuḳūbet et(d)-*, *ʿuḳūbet eyle-*
ʿu.- em 5433
ʿu.- er 5313

ulal- büyümek, yetişmek, çoğalmak
u.- dı 3811

ʿulemā [Ar.] alimler, bilginler
ʿu. 4077

ulı bil- ulu bilmek, yüce kabul etmek
u.- dise 4402

ulu ulu, yüce, yüksek
u. 3718, 4126, 4284, 4645, 4723, 4909, 4916, 5068, 5246, 5247, 5269, 5478
u.+ dur 5129
u.+ ları 5252
u.+ luġıçun 4205
u.+ yı 5250

ulula- büyük saygı göstermek, hürmet etmek
u.- yuban 4893

ulu ol- yüce olmak
u.- a 4864

um- ummak, ümit etmek
u.- ardum 5556

ʿumḳ [Ar.] derinlik
ʿu.+ ı 4667

ur- vurmak
u.- asın 4580
u.- dı 5410
u.- duŋ 4589
u.- up 3937
u.- ur 3784

ʿuṣāt [Ar.] asiler, isyan edenler
ʿu. 4230, 4658, 4821, 4822, 5052, 5418
ʿu.+ a 4232, 5046
ʿu.+ ın 4659
ʿu.+ ınıı 4217
ʿu.+ uŋ 4235, 4237

uṣūl [Ar.] yol, yöntem
u. 3763, 3811, 4316, 4643, 5017

uşan- kırılmak, parçalanmak, ufalmak
u.- uram 4587

utan- utanmak
u.- uram 4276

uyḫuya var- uyumak krş. *uyḳuya var-*
u.- dı 5187

uyḳu uyku
u. 4057, 4765

uyḳuya var- uyumak krş. *uyḫuya var-*
u.- dı 4950

uyurca uyurken
u. 4061

uzat- uzatmak, ileriye doğru yöneltmek
u.- dı 5331

uzun uzun
u.+ dur 4664
u. 5527

uzun yaş uzun ömür
u. 5473

Ü

ü ve krş. *u*
ü. 3750, 3751, 3811, 3834, 3958, 3959, 3964, 3972, 4015, 4396, 4456, 4490, 4677, 5078, 5155

üç üç
ü. 3744, 3747, 3749, 4053, 4212, 4392, 4394, 4568, 4570, 4637, 4638
ü.+ i 4571

üçünci üçüncü
ü. 5205

üç yüz on üç üç yüz on üç
ü. 4344

üleş- bölüşmek, paylaşmak
ü.- e 5191

ümem-i māżī [Ar.] geçmiş ümmetler
ü.+ ye 3930

ümmet [Ar.] bir peygambere iman edenlerin oluşturduğu topluluk, cemaat
ü. 3909, 4713, 4714, 4716, 4783, 4943, 5093, 5198
ü.+ çün 5168
ü.+ den 4822
ü.+ e 4233, 4234, 4245
ü.+ i 4258, 5065, 5067, 5179
ü.+ idür 5083
ü.+ ine 5066
ü.+ ini 3897
ü.+ inüŋ 4441
ü.+ süŋ 5404
ü.+ üm 4244, 4246
ü.+ ümden 4248
ü.+ üŋ 4194, 4212, 4882, 4931, 4933, 4934, 5183, 5199
ü.+ üŋden 5336
ü.+ üŋe 5182
ü.+ üŋüŋ 4217
ü.+ üŋven 5269

ümmet-i aḥmed [Ar.] Müslümanlar krş. *ümmet-i muḥammed, ümmet-i muṣṭafā*
ü. 4711, 4712
ü.+ e 4190
ü.+ edür 4192
ü.+ em 4686
ü.+ içün 4927
ü.+ üŋ 3963, 4184, 4202, 4280, 4659, 4715

ümmet-i kelīmu'l-lāh [Ar.] Museviler krş. *ümmet-i mūsā*
ü. 4782

ümmet-i muḥammed [Ar.] Müslümanlar krş. *ümmet-i aḥmed, ümmet-i muṣṭafā*
ü.+ dür 5091

ümmet-i mūsā [Ar.] Museviler

krş. *ümmet-i kelīmu'l-lāh*
ü. 4696, 5086

ümmet-i muṣṭafā [Ar.]
Müslümanlar krş. *ümmet-i aḥmed, ümmet-i muḥammed*
ü. 3946, 4183
ü.+ dan 4271

ümmīẕ [Ar.] ümit
ü.+ üm 4214

ümmīẕ-vār [Ar.+Far.] ümitli
ü. 4138

ümmīẕ-vār ol- [Ar.+Far.+T.]
ümitli olmak
ü. 4159
ü.- maḳ 4142

ün ses
ü. 5264

üsine dur- üstünde durmak
ü.- a 5000

üst üst, üst taraf
ü.+ ine 3804, 5536
ü.+ üme 4586

üstād [Far.] herhangi bir ilimde bilgi ve söz sahibi olan kişi
ü. 4641, 4804, 5590
ü.+ ı 4366
ü.+ uŋ 4505

üstüvār et- [Far.+T.] kuvvetli etmek
ü.- di 5555

üş işte, şimdi, ancak
ü. 4116, 4309, 5314

uşbu işte bu, bu
ü. 3671, 3693, 3694, 3712, 3714, 3726, 3727, 3736, 3759, 3795, 3802, 3851, 3852, 3872, 3885, 3889, 3891, 3898, 3915, 3921, 3933, 3950, 3977, 3978, 3982, 3985, 3993, 3994, 4000, 4001, 4026, 4031, 4033, 4048, 4135, 4137, 4142, 4143, 4147, 4165, 4172, 4173, 4179, 4180, 4181, 4182, 4185, 4186, 4187, 4238, 4255, 4261, 4269, 4299, 4316, 4340, 4343, 4347, 4372, 4404, 4406, 4414, 4431, 4487, 4495, 4498, 4510, 4523, 4528, 4568, 4569, 4570, 4575, 4619, 4654, 4656, 4718, 4734, 4765, 4767, 4827, 4828, 4830, 4833, 4838, 4862, 4889, 4892, 4909, 4948, 5004, 5012, 5040, 5104, 5179, 5185, 5270, 5284, 5288, 5298, 5318, 5324, 5343, 5395, 5420, 5433, 5455, 5456, 5457, 5474, 5481, 5552, 5568, 5604
ü.+ dur 3696
ü.+ nı 5417
ü.+ nuŋ 5457

uşbunuŋçun işte bunun için
ü. 5162

uşbu res(i)m işte bu şekil, işte bu biçim, işte bu durum
ü.+ e 3674, 5316
ü.+ ile 4367, 4379, 4503, 4881
ü.+ iledür 5124
ü.+ iyle 4844
ü.+ le 4376,

üştür [Far.] deve
ü.+ en 5246

üzre üstüne, ...e göre, ile, sebebiyle
ü. 3691, 3692, 3705, 3714, 3715, 3727, 3745, 3747, 3772, 3802, 3836, 4053, 4059, 4098, 4161, 4190, 4298, 4320, 4339, 4344, 4394, 4432, 4488, 4500, 4507, 4508, 4556, 4557, 4601, 4602, 4669, 4702, 4738, 4775, 4827, 4838, 4864, 4947, 5031, 5033, 5080, 5090, 5197, 5292, 5301, 5306, 5309, 5367, 5375, 5470, 5478, 5546
ü.+ dür 3834

V

vāʿde-i cān [Ar.+Far.] ölüm vakti, ecel
v. 5150

vāfir [Ar.] çok, bol
v. 4286, 4408

vaḥdet [Ar.] birlik, bütünlük
v.+ e 4306

vaḥdet-i ḥaḳḳ [Ar.] Allah'ın birliği
v.+ a 4305

vaḥy gönder- [Ar.+T.] Allah'ın peygamberlerine haber göndermesi
v.- di 4025

vāḳıf ol- [Ar.+T.] bilmek, öğrenmek
v. 4406, 4431
v.- dı 4193
v.- mışam 4343

vāḳiʿ ol- [Ar.+T.] meydana gelmek
v.- an 4465

vaḳ(i)t [Ar.] vakit, zaman
v. 4024, 4270, 5143, 5305, 5311
v.+ ına 5147, 5169
v.+ ı 4687

vaḳt-i ġār [Ar.] mağara zamanı
v.+ a 4546

vaḳt-i ḫōş-kām [Ar.+Far.] isteğine kavuşmuş, memnunun zamanı
v.+ ı 5180

vaḳt-i ifṭār [Ar.] iftar zamanı
v.+ a 5303

vaḳt-i mātem [Ar.] yas zamanı
v.+ de 3890

vaḳti zār ol- [Ar.+Far.+T.] ağlayıp inleme zamanı olmak
v.- mış 4111

vaḳtüŋ ḫōş ol- [Ar.+Far.T.] zamanın hoş olmak
v.- a 4433

vālide [Ar.] anne
v.+ nüŋ 4075

var var, mevcut
v. 3679, 3688, 3720, 3738, 3761, 3816, 3847, 3852, 3922, 3962, 3985, 4127, 4214, 4223, 4248, 4251, 4252, 4357, 4404, 4442, 4490, 4521, 4527, 4532, 4555, 4599, 4649, 4771, 4781, 4788, 4827, 4909, 4910, 4971, 4997, 5053, 5080, 5182, 5220, 5307, 5317, 5326, 5355, 5369, 5485, 5486, 5494, 5540

v.+ dı 3886, 4698, 5484
v.+ dur 3923, 4242, 4250, 4790, 4974
v.+ durur 3825, 4392, 5126, 5127, 5520
v.+ ı 4517, 4738
v.+ ıdı 3668, 4505
v.+ ısa 5261
v.+ ken 4146
v.+ uz 3671

var- varmak, ulaşmak, gitmek
v. 3780, 4026, 4776, 4847, 4876, 5051, 5052, 5328
v.- a 4426, 5001, 5169, 5281, 5495
v.- am 4768
v.- ana 5007
v.- asın 4773
v.- dı 4224, 4572, 4573
v.- dığı 5121
v.- duḳ 4451
v.- dum 3997, 4283, 4456
v.- dumıdı 4170
v.- dur 5219
v.- mayınca 3990
v.- sa 4657, 5090
v.- saŋ 4438
v.- up 3681, 3830, 4304, 4568, 5275, 5290
v.- ur 3821, 4565, 4567, 4609, 5294
v.- uram 4832, 5326
v.- ursa 5505

varaḳ [Ar.] levha; yazılmış kâgıt, mektup
v. 3667, 3678, 3679, 3680, 3692, 3700, 3705, 3821, 3830, 5482
v.+ da 3706, 3712
v.+ durur 3823

varlıḳ bulunma, mevcudiyet, vücut
v. 4022, 5558
v.+ da 4499

var ol- bulunmak, yaratılmak
v.- a 5474

vaṣf [Ar.] hal, sıfat, nitelik
v.+ ın 5128
v.+ ını 5125

vaṣf et(d)- [Ar.+T.] bir şeyin niteliğini anlatmak, tarif etmek
v.- em 3747, 4505

vaṣf-ı ḥāl [Ar.] durumun niteliği
v.+ in 3814

vaṣf-ı semāʿ eyle- [Ar.+T.] sema ayininin özelliklerini yapmak
v.- rler 3985

vaṣf ol- [Ar.+T.] anlatmak, tarif etmek
v.- ınmaz 3982
v.- maz 3983

vaṣf <u> naʿt [Ar.] nitelikler ve övgü
v.+ ı 3669

vāsıṭa [Ar.] bir işin gerçekleşmesi için kullanılan şey, nesne, alet
v.+ sı 5293

vasṭanaʿtüke [Ar.] "ve seni seçtim..." Taha suresinin 41. ayeti
v. 4488

vasṭanaʿtüke li nefsīŋ [Ar.] "Ben seni kendim için (peygamber)

olarak seçtim (yetiştirdim).” Taha suresinin 41. ayeti
v. 4486

vaṭan hevāsı [Ar.] vatan, memleket isteği
v. 4768

vaye iriş- dert, sıkıntı gelmek
v.- ür 3848

vaye irür- derde, sıkıntıya ulaştırmak krş. *vāya ṣal-*
v.- ür 4067

vaye şal- derde, sıkıntıya ulaştırmak krş. *vāya irür-*
v.- ar 4065

vay ḳıl- dert, sıkıntı vermek
v.- am 4539

vazgel- vazgeçmek
v. 4124

vech [Ar.] yüz, çehre
v.+ i 3960, 5145, 5154
v.+ in 5014
v.+ ile durur 5064
v.+ le durur 4431
v.+ üme 5168

vech-i aḥmed [Ar.] Hz. Muhammet’in yüzü
v. 5146

vech-i aḥmed-vār [Ar.] Hz. Muhammet’in yüzü gibi
v. 5160

vech-i bād [Ar.+Far.] rüzgarın yüzü
v.+ a 4504

vech-i fārūḳ [Ar.] Hz. Ömer’in yüzü
v.+ ı 5016

vech-i nār [Ar.] ateşin yüzü
v.+ a 4599

vech-i nīrān [Ar.] cehennemin yüzü
v.+ a 5133
v.+ ın 5132

vech-i yūsuf [Ar.] Hz. Yusuf’un yüzü
v. 4631

vefāt [Ar.] ölüm, ölme
v. 3879
v.+ ıyiçün 4707
v.+ la 4687

vefāt demi [Ar.+Far.] ölüm zamanı
v.+ ne 3879

vefāt et- [Ar.+T.] ölmek
v.- di 3878

vehb bin münebbih-i devrān [Ar.] zamanın Vehb b. Münebbih’i, bir İslam alimi krş. *vehb ibn-i münebbih-i devrān*
v. 4032, 5350

vehb ibn-i münebbih-i devrān [Ar.] zamanın Vehb b. Münebbih’i, bir İslam alimi krş. *vehb bin münebbih-i devrān*
v. 4969

vehhāb [Ar.] Allah
v. 5371

ve kellema'l-lah [Ar.] “... ve Allah (Musa ile gerçekten) konuştu.”

Nisa suresinin 164. ayeti
v.+ <ı> 4488

velāyet [Ar.] Allah dostu olmak, velilik, ermişlik
v. 4292

velī [Ar.] Allah'ın dostu ve sevgili kulu
v. 5152, 5220
v.+ ler 5156
v.+ lerine 4064

velīk [Ar.] fakat, ancak, ama
v. 4121

veliyy-i pür-idrāk [Ar.+Far.] anlayışı çok iyi olan veli, Muzaffer
v. 4166

velīyyu'l-lāh [Ar.] Hz. Ali
v. 4976

ver- vermek krş. *vir-*
v. 4734, 4826, 5473
v.- di 3734, 4810
v.- dük 4481
v.- düm 5476
v.- e 4302, 4900, 4905, 5018, 5033, 5139, 5147, 5193, 5424
v.- em 5519, 5528
v.- esin 5518
v.- eyin 3908
v.- ibidi 5413
v.- ipdüŋ 3693
v.- memiş durur 4966
v.- meye 5217, 5221
v.- mez 5220
v.- mezem 5530
v.- miş 4966
v.- mişem 5474
v.- üŋ 5391
v.-üpdi 4374
v.- ür 3849, 3896, 3897, 4029

vesīle ol- [Ar.+T.] sebep olmak
v.- a 5049

vesvesī [Ar.] vesvese, kuruntu, şüphe
v. 5509

vezn [Ar.] ölçü
v.+ i 4314

vezn-i ṣıḳl [Ar.] ağırlık ölçüsü
v.+ ı 4313

vilāyet [Ar.] şehir, memleket
v. 3660

vilāyet-i īmān [Ar.] iman şehri
v. 5549

vir- vermek krş. *ver-*
v.- di 4611
v.- e 4140, 4232, 4843, 5051, 5119, 5180, 5484
v.- eyin 5530
v.- üben 3681
v.- ür 5373

vird-i esmā [Ar.] Allah'ın güzel isimlerinin duası
v.+ ya 5099

vuṣlāt-ı ḥaḳḳ [Ar.] Allah'a kavuşma
v.+ a 4045

vuṣūl bul- [Ar.+T.] erişmek, ulaşmak
v.- a 3880, 4101
v.- mışıdı 3842

vü ve
v. 3744, 3786, 3947, 4030, 4111, 4188, 4216, 4402, 4418, 4453, 4601, 4616, 5025, 5280, 5393, 5399

vücūd [Ar.] vücut, beden
v.+ ı 3940
v.+ ı durur 5469
v.+ ın 4538

vücūda gel- [Ar.+T.] yaratılmak, meydana gelmek
v.- memişdür 4713

vücūd-ı cān [Ar.+Far.] beden?
a. 5040

Y

yā 1: [Ar.] ey krş. *ya*
y. 3693, 3780, 3805, 3861, 3919, 3939, 4009, 4032, 4207, 4286, 4291, 4340, 4457, 4625, 4826, 4862, 4895, 4930, 4931, 4958, 5029, 5039, 5042, 5071, 5176, 5232, 5296, 5299, 5322, 5333, 5335, 5434, 5435, 5566

yā 2: [Ar.] Arap alfabesinin yirmi sekizinci harfi
y. 3743, 3744

ya 1: [Ar.] ey krş. *yā*
y. 3952

ya 2: [Ar.] ya... ya bağlacı
y. 3954

yād anma, hatırlama; hatıra
y. 4804
y.+ ı 4909, 5280
y.+ um 3674

yād et(d)- [Far.+T.] anmak, hatırlamak krş. *yād eyle-, yād it(d)-*
y.- di 4372, 5567
y.- düm 4640, 4673, 4917, 5453
y.- düŋ 3993
y.- e 4981
y.- eler 3757, 5417

yād eyle- [Far.+T.] anmak, hatırlamak krş. *yād et(d)-, yād it(d)-*
y.- di 4845
y.- mişem 5590
y.- r 4253
y.- se 4002

yād-gār [Far.] yadigâr, bir kişiyi ya da bir şeyi hatırlamak üzere verilen veya onlardan kalan şey
y.+ ıla 4370

yād it(d)- [Far.+T.] anmak, hatırlamak krş. *yād et(d)-, yād eyle-*
y. 4448
y.- em 4564, 4970
y.- esin 4488
y.- üp 4671

yād ol- [Far.+T.] anılmak, hatırlanmak
y.- sun 4370

yaḫū [Far.] veya krş. *yāḫūd, yāḫū*
y. 4990, 5254

yāḫū [Far.] veya krş. *yāḫūd, yaḫū*
y. 5216, 5255

yāḫūd [Far.] veya krş. *yaḫū, yāḫū*

y. 3871

yaḥyā bin muʿāẕ [Ar.] mutasavvuf bir sufidir
y. 4355

yaḳ- yakmak
y.- a 4277, 4429
y.- ar 3911
y.- mışam 4582
y.- mışamdur 4578

yaḳa yaka, elbisenin yaka kısmı
y.+ sın 5295

yaḳıl- yakılmak
y.- ur 5133
y.- ursın 4707

yaḳın yakın, arada mesafe bulunmayan
y. 3782, 4004, 4270, 4394, 4583, 4772, 4835, 4971, 5002, 5090, 5251, 5286, 5551
y.+ um 3697

yaḳınraḳ ol- yakın olmak
ī.- ur 3843

yaḳın ol- yakın olmak
y.- a 4426, 5226
y.- dı 3945, 4004, 4244, 4670

yaḳīn [Ar.] eksiksiz, kesin ve tam bilgi, kesinlikle bilme
y. 3684, 3796, 3800, 3867, 3877, 3962, 4072, 4098, 4118, 4136, 4231, 4269, 4338, 4346, 4391, 4422, 4636, 4712, 4796, 4846, 5027, 5080, 5146, 5232, 5246, 5259, 5277, 5352, 5415, 5457

yaḳīn ol- [Ar.+T.] eksiksiz, tam bilmek
y.- dı 4828

yalan yalan, asılsız söz
y. 4260, 4351
y.+ ın 4267

yalan çıḳar- yalan olduğunu ortaya koymak
y.- mazam 4262

yalan de- yalan söylemek krş. *yalan söyle-*
y.- mez 4260

yalan ol- asılsız olmak
y.- maya 4258, 4264

yalan söyle- yalan söylemek krş. *yalan de-*
y.- dilerdi 4351

yaman aŋ- kötü anmak, hatırlamak
y.- sa 3838

yaman ol- kötü olmak
y.- ma 3854

yan yan, taraf
y.+ ına 3659

yan- yanmak
y.- a 5234
y.- ar 4561

yaʿnī [Ar.] yani, sözün kısası, demek isteniyor ki
y. 3791, 3793, 3958, 3996, 4056, 4339, 4389, 4398, 4449, 5094, 5381, 5479, 5573

yapış- yapışmak
y.- a 5418
y.- dum 4496
y.- uban 4109
y.- up 4522
y.- updum 4669

yapraḳ(ġ) yaprak
y. 5470
y.+ ı 5471
y.+ ı durur 3829

yapu yapı, şekil
y.+ sı 3738

yār [Far.] dost, sevgili
y. 3730, 3780, 3801, 3948, 4071, 4120, 4208, 4243, 4356, 4447, 4546, 4779, 4801, 4957, 5079, 5155, 5197, 5345, 5369
y.+ dur 3742, 4639
y.+ ı 4721
y.+ i 4848
y.+ uŋ 4817, 4851
y.+ uz 3671

yaraġ-ı niyāz it(d)- [T.+Ar.] namaza hazırlık yapmak
y.- em 5100

yaramaz iş kötü, uygunsuz iş
y.+ lerün 3828

yaramazlıḳ kötülük, fenalık
y.+ ı 3849
y.+ larını 4902

yārān [Far.] dostlar
y. 4348
y.+ a 5007
y.+ ı 3788

yārān ol- [Far.+T.] dost olmak krş. *yār ol-*
y.+ ı o.- ısar 4403

yarat(d)- yaratmak
y.- a 5108
y.- dı 4250, 4386, 4880, 5079, 5112, 5114, 5115
y.- ıpdur 4251
y.- madı 5362
y.- up 5149
y.- updurur 3810
y.- ur 3817, 3818, 4264
y.- uram 4257, 4261, 4263

yardımcı yardımcı, yardım eden kişi
y.+ dur 4280

yār eyle- [Far.+T.] dost, sevgili yapmak
y. 4489

yār-ı cān [Far.] can dostu
y. 5016

yār-ı dervīşān [Far.] dervişlerin dostu
y. 5446

yār-ı ḫayrü'l-enām [Far.+Ar.] insanların hayırlısının dostu
y. 4017

yār-ı ḫōş-himmet [Far.+Ar.] hoş lütuflunun dostu
y. 4211

yarıl- yarılmak, ortadan ayrılmak
y.- dı 4691

yār-ı mūsā bin ʿimrān [Far.+Ar.]

Musa b. İmran'ın dostu
y. 4781

yār-ı muṣtafā ṣıddīḳ [Far.+Ar.] çok doğru olan Hz. Muhammet'in dostu
y. 4936

yār-ı ʿoṯmān [Far.+Ar.] Hz. Osman'ın dostu
y.+ uŋ 4560

yār-ı peyġamber [Far.] peygamberin dostu
y. 5354

yarlıġa- suçu bağışlamak
y.- dı 4933, 4934
y.- dum 4658, 4659, 4932
y.- ġıl 5041
y.- maz 4154
y.- r 3794
y.- ya 5047

yarlıġan- bağışlanmak
y.- dı 3795
y.- maḳ 4928
y.- ur 4821, 4822, 5052

yār ol- [Far.+T.] dost, sevgili olmak krş. *yārān ol-*
y. 4876
y.- a 3724, 4357, 4919, 5406
y.- dıdı 5397
y.- maya 5201
y.- sun 4856
y.- ur 4745

yār <u> cān [Far.] sevgili ve dost
y. 4403

yas ölüm veya büyük bir felaketten duyulan acıyı belirtmek için yapılan şeyler, matem
y.+ a 3965
y. 3916

yas dut- yas tutmak krş. *yas et(d)-, yas eyle-, yas it(d)-, yas tut-*
y.- ar 3913

yas et(d)- yas tutmak krş. *yas dut-, yas eyle-, yas it(d)-, yas tut-*
y.- en 3960
y.- üp 3938

yas eyle- yas tutmak krş. *yas dut-, yas et(d)-, yas it(d)-, yas tut-*
y.- di 3961
y.- ŋ 3943

yas it(d)- yas tutmak krş. *yas dut-, yas et(d)-, yas eyle-, yas tut-*
y.- üp 5024

yas ṭut-yas tutmak krş. *yas dut-, yas et(d)-, yas eyle-, yas it(d)*
y.- a 3963

yas <u> mātem [T.+Ar.] yas ve matem
y.+ dür 3944
y. 3941, 3945, 3959

yas <u> mātem eyle-[T.+Ar.] yas ve matem tutmak krş. *yas <u> mātem ḳıl-, yas <u> mātem ol-*
y.- r 3946

yas <u> mātem ḳıl- [T.+Ar.] yas ve matem tutmak krş. *yas <u> mātem eyle-, yas <u> mātem ol-*
y.- uŋ 3942

yas <u> mātem ol- [T.+Ar.] yas ve matem olmak krş. *yas <u> mātem eyle-, yas <u> mātem ḳıl-*
y.- updur 3947

yaş yaş, doğumdan itibaren geçen her bir yıl
y.+ umdayam 4697

yaşa- yaşamak
y.- dı 3734
y.- sa 5527

yaş aḳıt- ağlamak
y.- a 3956
y.+ lar a.- dı 3771

yaşıl yeşil
y. 3695, 3943

yaş ṭamla- yaş damlamak, ağlamak
y.- dı 3772

yat- yatmak
y.- a 3793

yatsu yatsı, güneş battıktan sonraki bir iki saat
y.+ yı 5338

yatsu vaḳti [T.+Ar.] yatsı vakti
y.+ ni 5336

yavu [Far.] kaybolmuş, kayıp
y.+ sı 5494

yavuz fena, kötü
y. 3803, 4597, 4749, 4979

yavuz ḫūlu ol- [T.+Far.] kötü huylu olmak
y.- am 5335

yayıl- yayılmak
y.- up 3683

yaz yaz, yaz mevsimi
y. 3967
y.+ a 5036

yaz- yazmak
y. 4082
y.- a 4193, 4196, 4201, 4202, 4901
y.- ar 3803, 3804, 3824, 3826, 3828, 3838, 4081, 4194, 4204
y.- ardı 4080
y.- arsa 3832
y.- aruz 3691
y.- ayın 5532
y.- dı 3705, 4176, 4203, 4205, 4827
y.- dum 4190, 4197
y.- ġıl 4086
y.- maġa 4195
y.- maz 4192
y.- mış 4249
y.- mışam 4191
y.- mışamdur 4189
y.- uban 5533
y.- up 5530

yazar kitap yazan, eser veren kişi, müellif
y.+ lar 3837

yazdur- yazdırmak
y.- madı 4203

yazıl- yazılmak
y.- a 4171
y.- dı 4172
y.- up 3706
y.- updı 4344, 4345

y.- ur 3695, 5090, 5376, 5469

yazılu yazılmış
y. 3668, 3683, 3684, 3707, 4228, 4533, 4556, 4557, 4601, 4602, 4649, 4797, 5080, 5211
y.+ dur 4183
y.+ yıdı 4507

yazmaḳ yazmak
y.+ a 3830

yazu yazı
y. 3695, 3805, 4082, 4196, 5081
y.+ dur 4195
y.+ ya 3682

ye- yemek yemek krş. *yi-*
y.- di 4858
y.- mek 4131, 5307
y.- ne 3968

yedi yedi krş. *yidi*
y. 4922

yedi biŋ yedi bin
y. 5596

yed-i ḳudret [Ar.] kudret eli
y.+ le 4201, 4202

yedinci yedinci
y.+ si 5211

yeg daha iyi, daha üstün
y.+ durur 5234

yehūdī [Ar.] Yahudi
y.+ lerüŋ 4937

yek-ser [Far.] hep beraber, birlikte
y. 5191

yemen [Ar.] Yemen
y. 4416

yemīn <ü> yesār [Ar.] sağ ve sol
y. 5266

yene yine, tekrar
y. 3722, 3789, 3837, 3839, 4017, 4109, 4166, 4206, 4224, 4269, 4297, 4350, 4354, 4373, 4380, 4407, 4408, 4442, 4467, 4571, 4630, 4690, 4692, 4700, 4706, 4738, 4820, 4858, 4883, 4929, 4937, 5110, 5213, 5327, 5405, 5425, 5479, 5533, 5551

yer yer, mahal krş. *yir*
y. 4738, 4775, 5000
y.+ de 4053, 4757, 4765, 4767, 4800, 4801, 4802, 4803, 4804, 4993, 4994, 5172, 5250, 5275, 5343
y.+ dedir 4316
y.+ dedür 4770
y.+ den 4812, 4930
y.+ e 4345, 4780, 4814, 4866, 5248
y.+ i 4280
y.+ in 5243
y.+ inden 5378
y.+ leri 5481

yeryüzü yeryüzü, dünya
y.+ nde 3909

yeṯrib [Ar.] Medine
y.+ de 4329
y.+ e 5340

yet- yetmek
y.- mez 4117

yeter daha fazlasına gerek olmama
y. 4025

yetīm [Ar.] babası ölmüş çocuk
y. 5215

yetmiş yetmiş
y. 4357, 4358, 4424, 4425, 4586

yetmiş biŋ yetmiş bin
y. 4658, 4822, 4824, 4828, 5046

yetür- yetiştirmek, ulaştırmak
y.- e 5281
y.- en 5460
y.- üŋ 3933
y.- üŋüz 5429

yevm-i ḫisāb [Ar.] hesap günü, ahiret
y. 4742

yezdān [Far.] Allah
y. 5600

yıġıl- yığılmak
y.- a 5210

yıḳ- yıkmak
y.- a 4357, 5123
y.- ar 4360

yıl yıl, sene
y. 3940, 3952, 3953, 4357, 4358, 4698, 4725, 4939, 4947, 5116, 5270, 5277, 5510
y.+ a 4008
y.+ da 3951, 3966
y.+ ısa 5527
y.+ lar durur 4023
y.+ uŋ 3902

yılduz atlaması yıldız kayması
y. 4985

yırt- yırtmak
y.- ar 3964
y.- dı 5295

yi- yemek yemek krş. *ye-*
y. 4119, 4121, 4129
y.- megil 5337
y.- memişidük 4637
y.- meyeyidi 5444
y.- rüm 4528
y.- se 5306
y.- yiŋüz 3967
y.- yüben 5525
y.- yüp 4854, 4857

yidi yedi krş. *yedi*
y. 4742

yidir- yedirmek
y.- em 3778

yigir<mi> dört biŋ yirmi dört bin
y. 5078

yigit yiğit, delikanlı
y. 3995, 4111, 4647
y.+ e 4661
y.+ üŋ 4272

yil yel, rüzgar
y. 4678
y.+ e 4484, 4572
y.+ i 4589
y.+ ile 4483

yimek yemek
y.+ i 4119

yindek daima, hep

y. 3836

yir yer, mahal krş. *yer*
y. 4028, 4531
y.+ de 4992
y.+ den 4028
y.+ e 4574, 4832, 5505
y.+ i 4029, 4030, 4681, 5458

yir ü gök yer ve gök
y. 4987, 4997

yoḫsa yoksa
y. 4687, 5265

yoḳ yok
y. 3685, 3846, 3986, 3998, 3999, 4440, 4889, 5225, 5357, 5520
y.+ dur 3710
y.+ durur 4439, 4703, 4712
y.+ ıdı 3717, 3891, 4363

yol yol; üslup, tarz; hayat biçimi, davranış
y. 4096, 3776
y.+ a 4122, 5283
y.+ dan 5510
y.+ lar 5318
y.+ umda 4496

yolaḳ- isabet etmek, karşılaşmak
y.- dı 5586

yoldaş ol- yol arkadaşı olmak
y.- ur 3819

yolıḳ rastlama, tesadüf etme, karşısına çıkma
y.+ dı 5564

yordam şeyhlerin yardımı
ş.+ ınca 4127

yön yön, taraf
y.+ inden 4099

yönel- yönelmek
y.- düm 4646

yu- yıkamak
y.- ya 5014, 5015, 5016, 5017, 5018
y.- dı 5021, 5032
y.- duḳ 5027
y.- duŋuz 5030

yuḳaru ṭur- ayağa kalkmak
y. 4962

yular hayvanı çekmek veya bağlamak için başına takılan ipten dizgin
y.+ ı 5257

yun- yıkanmak
y.- dı 4030

yūnus [Ar.] Hz. Yunus
y. 4873
y.+ a 4868

yurd edin- yer edinmek, memleket yapmak
y.- ür 4512

yusuf Hz. Yusuf
y.+ içün 4351

yut- yutmak
y.- dı 4574

yüce yüksek, ulu
y. 3813

yüce ḳıl- ulu yapmak
y.- a 4903

yüce ol- ulu olmak
y.- a 4844

yüklet(d)- yükletmek
y.- üp 5252, 5257

yüri- yürümek
y. 4027, 4124, 4140, 4776, 5043, 5181, 5328, 5451, 5476

yürü- yürümek
y.- r 4413
y.- rem 4832

yürüt- yürütmek
y.- dük 4483

yüz yüz, çehre
y. 3734, 3852, 3853, 4008, 4015, 4698, 4914
y.+ de 4262, 4753
y.+ i 3918, 3930, 4218, 4534, 5041
y.+ ile 5119, 5120, 5121, 5123
y.+ in 3948, 3964, 4765
y.+ inde 4614, 4832
y.+ ini 3937, 3949, 5018, 5021
y.+ lerine 3937
y.+ lü 5118
y.+ üŋ 5236
y.+ üŋi 4785, 4793

yüz biŋ yüz bin
y. 4746, 5023, 5052, 5078, 5156, 5541
y.+ in 5369

yüzi ḳara ol- yüzü kara olmak, utanılacak bir durumu olmak
y.- a 5399

yüzini döndür- yüz çevirmek
y.- ür 5223

yüz ur- yüz sürmek, yere kapanmak
y.- asın 4957
y.- dı 4952

yüz ü göz sür- yüz ve göz sürmek, yere kapanmak
y.- er 4954

yüzüni ḳaytar- yüz çevirmek
y.- ur 5231

yüz yigirm<i> biŋ yüz yirmi bin
y. 5155

Z

zād et- [Ar.+T.] azık, rızık etmek krş. *zād eyle-*
z.- gil 3808

zād eyle- [Ar.+T.] rızık etmek krş. *zād et-*
z. 4090

zād ol- rızık olmak
z.- sun 4365

żaʿf [Ar.] düşkünlük, zayıflık
ż.+ la 5542

zāhid [Ar.] takva sahibi, dindar, sofu
z. 4764
z.+ e 4763

ẓāhir [Ar.] meydanda, açık, belli
ẓ. 5143
ẓ.+ de 4301

ẓāhirā [Ar.] görünen, meydanda olan
ẓ. 5411

ẓāhirī [Ar.] görünen, meydanda olan
ẓ. 5412

ẓāhir ol- [Ar.+T.] açık, belli olmak
ẓ.- a 5037
ẓ.- ur 3696

ẓāhir ü bāṭın [Ar.] açık ve gizli
ẓ.+ ı 4307

zaḥmet [Ar.] sıkıntı, zorluk
z. 5238

zaḥmet gör- [Ar.+T.] sıkıntı yaşamak, zorluk çekmek
z.- meye 4014

zaḥmet-i şu [Ar.+T.] su sıkıntısı
z. 5325

ẓaʿīf [Ar.] güçsüz, kuvvetsiz
ẓ. 4737

ẓālim [Ar.] acımasız, merhametsiz
ẓ. 5025
ẓ.+ e 4155
ẓ.+ i 4154
ẓ.+ lere 5433
ẓ.+ üŋ 4155

ẓālimān [Ar.] zalimler
ẓ.+ ı 5427
ẓ. 3945

ẓālimān-ı cihān [Ar.+Far.] dünyanın zalimleri
ẓ. 5430

zamān [Ar.] zaman, vakit
z. 3694, 3700, 3701, 3721, 3799, 3848, 3909, 3925, 4024, 4308, 4316, 4318, 4351, 4371, 4406, 4450, 4463, 4477, 4502, 4504, 4528, 4552, 4675, 4692, 4697, 4769, 4774, 4853, 4855, 4865, 4873, 4874, 4935, 4941, 4967, 5012, 5026, 5111, 5122, 5141, 5170, 5281, 5298, 5301, 5303, 5319, 5327, 5339, 5404, 5411, 5450, 5471, 5502, 5512, 5514, 5534, 5560, 5563
z.+ da 3896, 4473, 4833, 4894, 5009, 5029
z.+ dan 4695, 4699
z.+ dan berü 4699

zamān-ı dehr [Ar.] dünya zamanı
z. 3719

zamān sür- [Ar.+T.] zaman geçirmek
z.- e 4996

żāmin ol- [Ar.+T.] kefil olmak
ż.- dum 5168

zār [Far.] ağlayan, inleyen
z.+ uz 4754

żarar [Ar.] zarar, kötü sonuç
ż.+ ı 5230

zārī eyle- [Far.+T.] ağlamak
z.- di 4694
z.- rüz 5026

zār zār zar zar
z.- dı 3782, 5466
z.- yalar 5024

ẕāt [Ar.] kişi, şahıs

ẕ. 3825, 3954, 4387
ẕ.+ a 4012
ẕ.+ ı 5124
ẕ.+ ın 4845
ẕ.+ ına 4748
ẕ.+ <ı> 4322

ẕāt-ı kerīm [Ar.] yüce, büyük kişi
ẕ. 5061

ẕāt-ı ʿoṯmān [Ar.] Hz. Osman
ẕ.+ ı 4558

żāyiʿ ol- [Ar.+T.] ziyan olmak
ż.- maya 3886

zebān [Far.] dil, lisan, konuşma
z.+ ıla 4252
z.+ uŋı 4578

zebān aç- [Far.+T.] konuşmak krş. *zebān sür-*
z. 4882
z.- dı 5534
z.- up 4383

zebāni [Ar.] cehennem bekçisi
z.+ lere 5251

zebān sür- [Far.+T.] konuşmak krş. *zebān aç-*
z.- di 4348
z.- e 4298
z.- em 4444

zebūn ḳıl- [Far.+T.] âciz, güçsüz etmek
z.- dı 5465

zecr [Ar.] eziyet
z.+ i 4749
z.+ ile 4747

zecr it(d)- [Ar.+T.] eziyet etmek
z.- er 4608

zelel [Ar.] küçük günah
z.+ i 4294

ẕelīl et- [Ar.+T.] aşağılamak
ẕ.- üpven 4516

zemīn [Far.] yer, mahal
z. 4680, 4983
z.+ e 5241, 5500
z.+ üŋ 4976, 4984

zemīn bul- [Far.+T.] yer bulmak
z.- a 4426

zemīn <ü> zamān [Far.+Ar.] yer ve zaman
z. 5490

zen [Far.] kadın
z. 4396

zenān [Far.] kadınlar
z. 3955, 5543
z.+ ı 3957
z.+ <ı>nite 3963

zencīr [Far.] zincir krş. *zincīr*
z. 4682

zen-i eyyūb [Far.+Ar.] Hz. Eyüp'ün eşi
z. 4019

zerd <ü> zār ol- [Far.+T.] sararıp solmak
z.- dı 3960

zerʿ-i cān [Ar.+Far.] can tohumu

ekmek
z.+ da 4422

ẕerre [Ar.] çok küçük parçacık
ẕ.+ ce 4429
ẕ. 4454, 4624

zeyn [Ar.] süs, bezek
z.+ dür 3899

zeyn bul- [Ar.+T.] süslenmek krş. *zeyn ol-*
z.+ i b.- up 4600

zeyn ol- [Ar.+T.] süslenmek krş. *zeyn bul-*
z.- a 4237

zeyn <ü> zīnet bul- [Ar.+T.] süz ve bezek bulmak
z.- mışdur 4972

zındīḳ [Ar.] Allah'a ve ahirete inanmayan
z.+ a 5123

zībā ol- [Far.+T.] süslü, güzel olmak
z.- a 3749

zīb <ü> fer [Far.] süs ve ziynet
z.+ i 5144

zīb <ü> zeyn [Far.] süs ve bezek vermek, süslemek
z.- e 5018

ẕikr [Ar.] sözünü etme, anma
ẕ.+ i 4007
ẕ.+ üme 4027

ẕikr et(d)- [Ar.+T.] sözünü etmek, anmak krş. *ẕikr it(d)-*
ẕ.- düm 4672
ẕ.- er 4254
ẕ.- erseŋ 4915
ẕ.- üpdür 5543

ẕikr-i ḥaḳḳ [Ar.] Allah'ı anmak
ẕ.+ ıla 5395, 5397

ẕikr it(d)- [Ar.+T.] sözünü etmek, anmak krş. *ẕikr et(d)-*
ẕ. 5096
ẕ.- er 4252
ẕ.- erdi 3760

ẕikr ol- [Ar.+T.] sözü edilmek, anılmak
ẕ.- ındı 4432

ẕikr <ü> tesbīḥ et(d)- [Ar.+T.] zikir ve tesbih ibadetini yapmak krş. *ẕikr ü tesbīḥ oḳu-*
ẕ.- üben 4253

ẕikr ü tesbīḥ oḳu- [Ar.+T.] zikir ve tesbih ibadetini yapmak krş. *ẕikr ü tesbīḥ et(d)-*
ẕ.- r 5372

ẕikr ü tesbīḥ ṭāʿati [Ar.] zikir ve tesbih ibadeti
ẕ.+ ne 5373

ẕillet [Ar.] aşağı olma, hakirlik
ẕ. 4123
ẕ.+ de 5312

zincīr [Far.] zincir krş. *zencīr*
z. 4729

zincīr çekil- [Far.+T.] zincir takmak
z.- ür 4732

zinde [Far.] gücü kuvveti yerinde,

canlı
z.+ dür 3923
z.+ idi 3922

zinde ḳıl- [Far.+T.] gücü kuvveti yerine getirmek
z.- up 5382

zinde ol- [Far.+T.] gücü kuvveti yerinde olmak
z.- dı 4858

zīnet <ü> zeyn [Ar.] ziynet ve süs
z.+ i 4332

zīr [Far.] alt, alt taraf
z.+ i 3814
z.+ ile 4666

zīra [Far.] çünkü, şundan dolayı
z. 3905, 4038, 4040, 4105, 4198, 4562, 4582, 5068, 5083

zīr-destān [Far.] halk, tebaa
z.+ a 5428

zīr ü zeber [Far.] altüst
z. 5459

zīr <ü> zeber ol- [Far.+T.] altüst olmak
z.- dı 4577

ziyād [Ar.] artma, fazlalık
z.+ ına 3697

żiyāfet [Ar.] misafiri ağırlama, yedirip içirme, şölen
ż.+ de 3968

żiyāfet ḳıl- [Ar.+T.] ziyafet vermek
ż. 3894

ziyān et- [Far.+T.] boşuna harcamak, telef etmek
z.- meye 4490

ziyān ir- [Far.+T.] zarara uğramak
z.- er 4566

ziyāret [Ar.] bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme
z.+ ine 5028

ziyāret et- [Ar.+T.] bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitmek krş. *ziyāret eyle-*
z.- di 3779

ziyāret eyle- [Ar.+T.] bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitmek krş. *ziyāret et-*
z.- rdüm 4839

zuʿafā [Ar.] zayıflar
z. 4039
z.+ ya 4041

zūd [Far.] çabuk hemen olan, tez
z. 4223, 4483, 4586

ẓull [Ar.] horluk, hakirlik, alçaklık
ẓ.+ e 5214

ẓul(ü)m [Ar.] zulüm, eziyet, cefa
ẓ. 3686
ẓ.+ ını 5437
ẓ.+ i 5428
ẓ.+içün 5431
ẓ.+ ile 5427

ẓulm ehli [Ar.] eziyet edenler
ẓ.+ ni 4153

ẓulmet [Ar.] karanlık
ẓ.+ ile 4613
ẓ.+ ini 4611

ẓulm et(d)- [Ar.+T.] zulmetmek, eziyet etmek
ẓ.- di 5430
ẓ.- digiçün 5432
ẓ.- erseŋ 4157
ẓ.- me 4158

ẓulümāt [Ar.] karanlıklar, zulümler
ẓ. 5393, 5399

zülf-i bād [Far.] rüzgarın saçı
z.+ a 4496

ẕü'l-ḥayāt ol- [Ar.+T.] hayat sahibi olmak
ẕ.- dı 5112

zümre [Ar.] topluluk, grup
z. 4470

zünnār [Ar.] bele bağlanan kuşak
z.+ ı 4633

BÖLÜM 5: TIPKIBASIM

5.1. Milli Kütüphane Nüshası

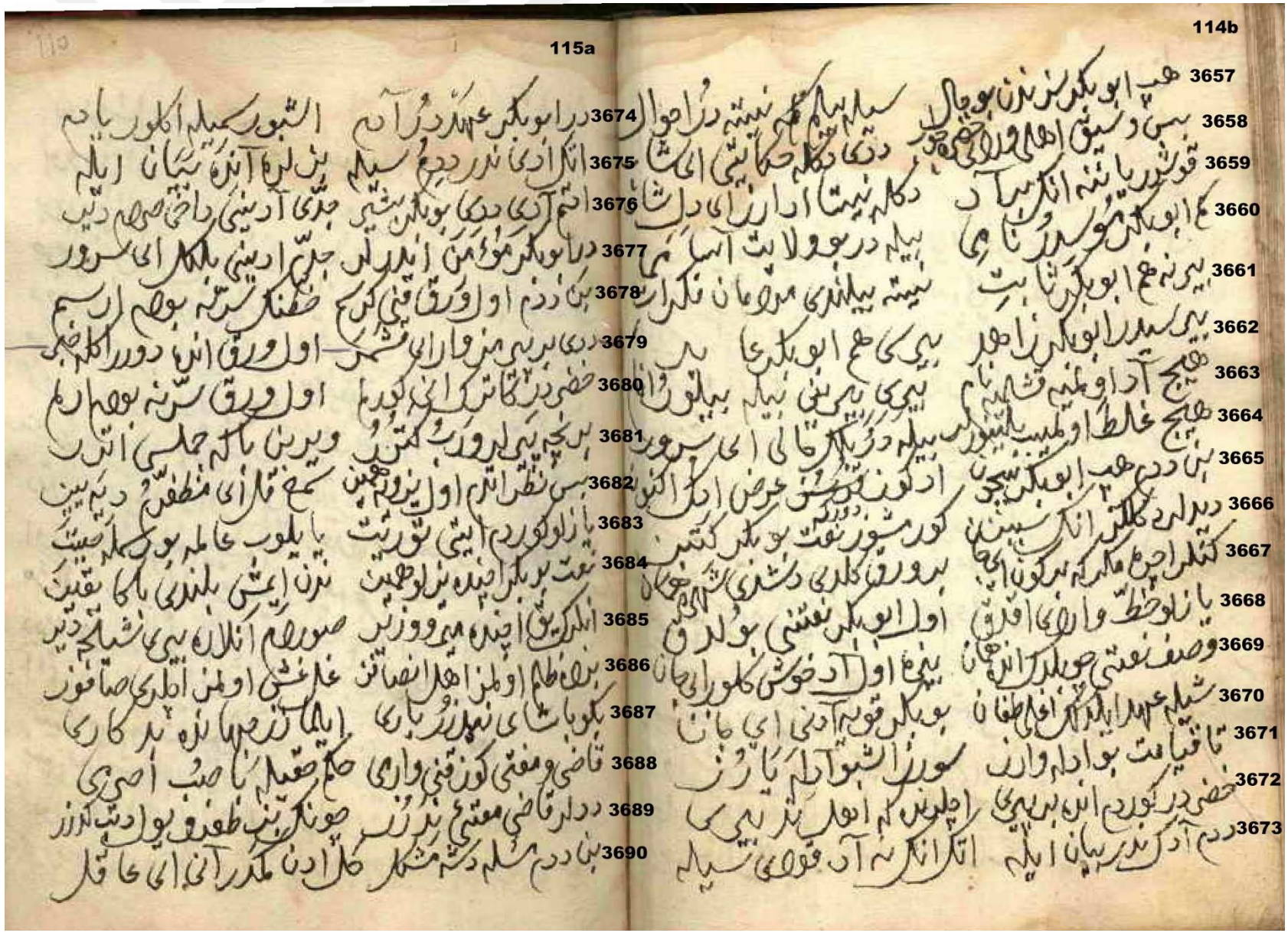

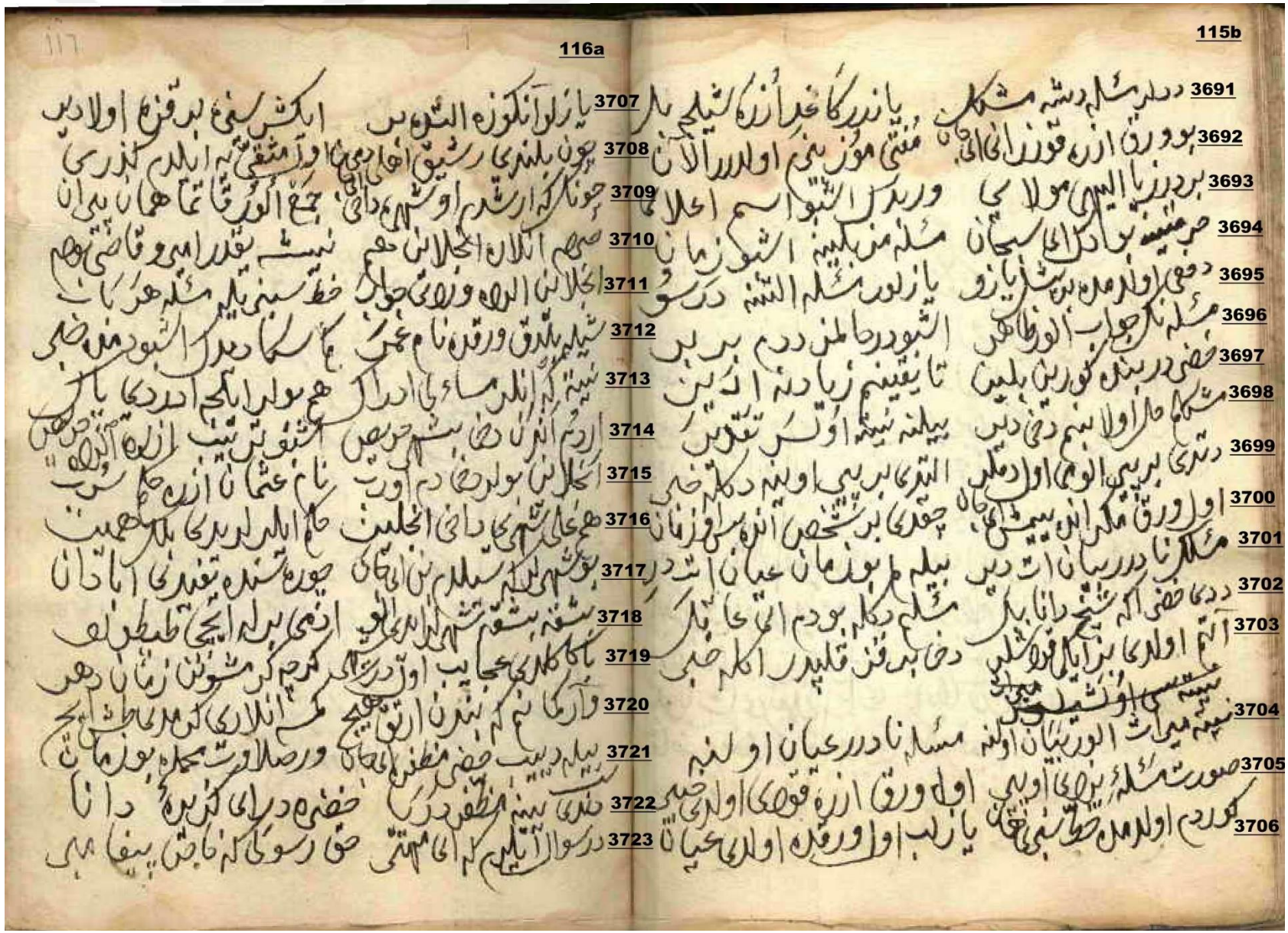

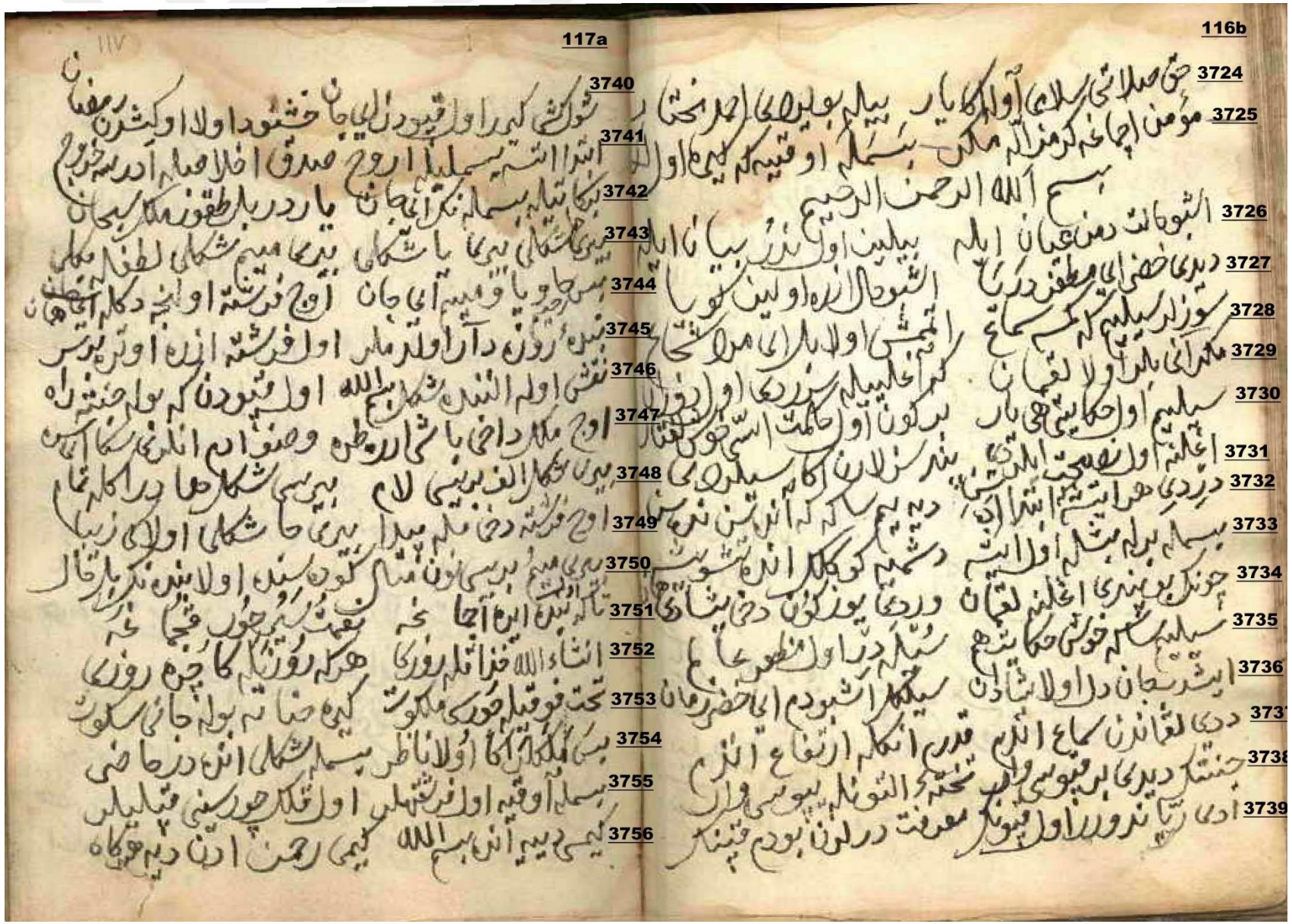

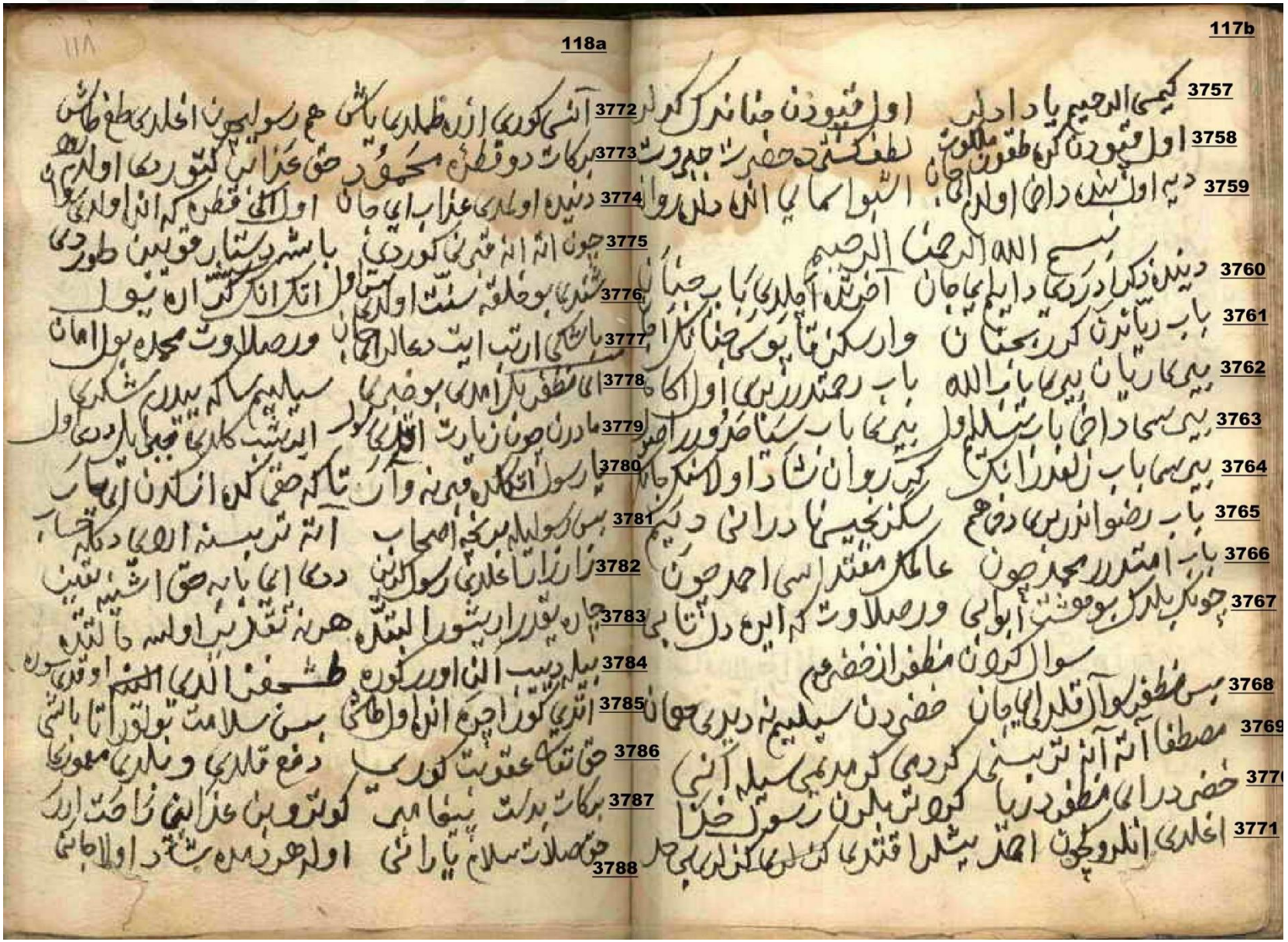

117b

3757 کیمی الرحیم یاد ادلر اول قیوردن جنادن کورلر
3758 اول قیوردن کن طقون ملکون لطف کستی حضرت جبرئیل
3759 دیه اول بندی داغی اولدی جانان الشوا سما یا الله دلی روان
بسم الله الرحمن الرحیم
3760 دینن ذکار در دعا دایم یا جان آخرتن آجلدی یا بو جنان
3761 باب ریاضن کرد بحنان وارسکن تا پوسی جنا تکلر
3762 بیمی کاریان بیمی یا باب الله باب رحمتدر بی اول الکا
3763 بیمی سمادی یا باب سلیم اول بیمی باب سنا ضرور اصر
3764 بیمی سما باب زلفدر انک کیم روان ثنا دا اولا سنکر جانا
3765 باب رضوانن بی دخیم سکز یجیمی درانی دیکم
3766 باب امتدر محمد چون عالمک مقتدا سی احمد چون
3767 چونکه بلدک بو وقتی ابوابی ورصلاوت که این دل تابی
سوال کیرون مظفر از خضر ع
3768 بس مظفر سوال قلدی یا جان خضر دن سیلیم نه دیدی جانان
3769 مصطفا آنه آنه تر بسنه کردی کردیمی سیله آنی
3770 خضر درای مظفر دریا کیوتر بلدن رسول خدا
3771 اغلدی انلر وچون احمد بیلدی اقتدی کن لری کن لری حل

118a

3772 آنسی کوردی انلر ظلدی یا شی هم رسولیدن اغلدی طع طاشی
3773 برکات دوقطن محمود حق خزانی کیتوردی اولدی
3774 دینده اولدی عذاب ایی جان اول الی قطن که انلر اولدی
3775 چون انه انه تی کوردی باشه دستار قوینن طوردی
3776 شدیدا بو خلقه سنت اولدی اول انلر انلر کیتدی انه تیول
3777 باشکی ارتب ایت دعالر اجابان ورصلاوت محمد یول امان
3778 ای مظفر بلدک امدی بو ضدی سیلیم سا که بیدر شکری
3779 مادرن چون زیارت ایلدی رسول ایدیشب کلدی قبلی بلدردی اول
3780 یارسول انکلن قبرنه وار تا که حق کن انلدن ایلدی یار
3781 بس رسولیلیه بر نجه اصحاب انه تر بسنه انلی دیکه حساب
3782 زار زار یا غلدی رسول کونین دعا ایلیا به حق اشیه تین
3783 چار یوز ار بشور ایتدی هرنه تقدیر اولسه حاللته
3784 بیله دیب انی اوردی کوره طوقفن الدی النمن اوقدی سوره
3785 انلری کوردی چون انلر اولدی بس سلامت یولوردی تا یانشی
3786 حق تعالا عقوبت کوردیلر دفع قلدی وبلدی معورنجا
3787 برکات بدلت بیغامبر کوتروبن عذابی زاحد اردی
3788 چو صلات سلام یارانی اولدی هردمده بشه دا اولا جانی

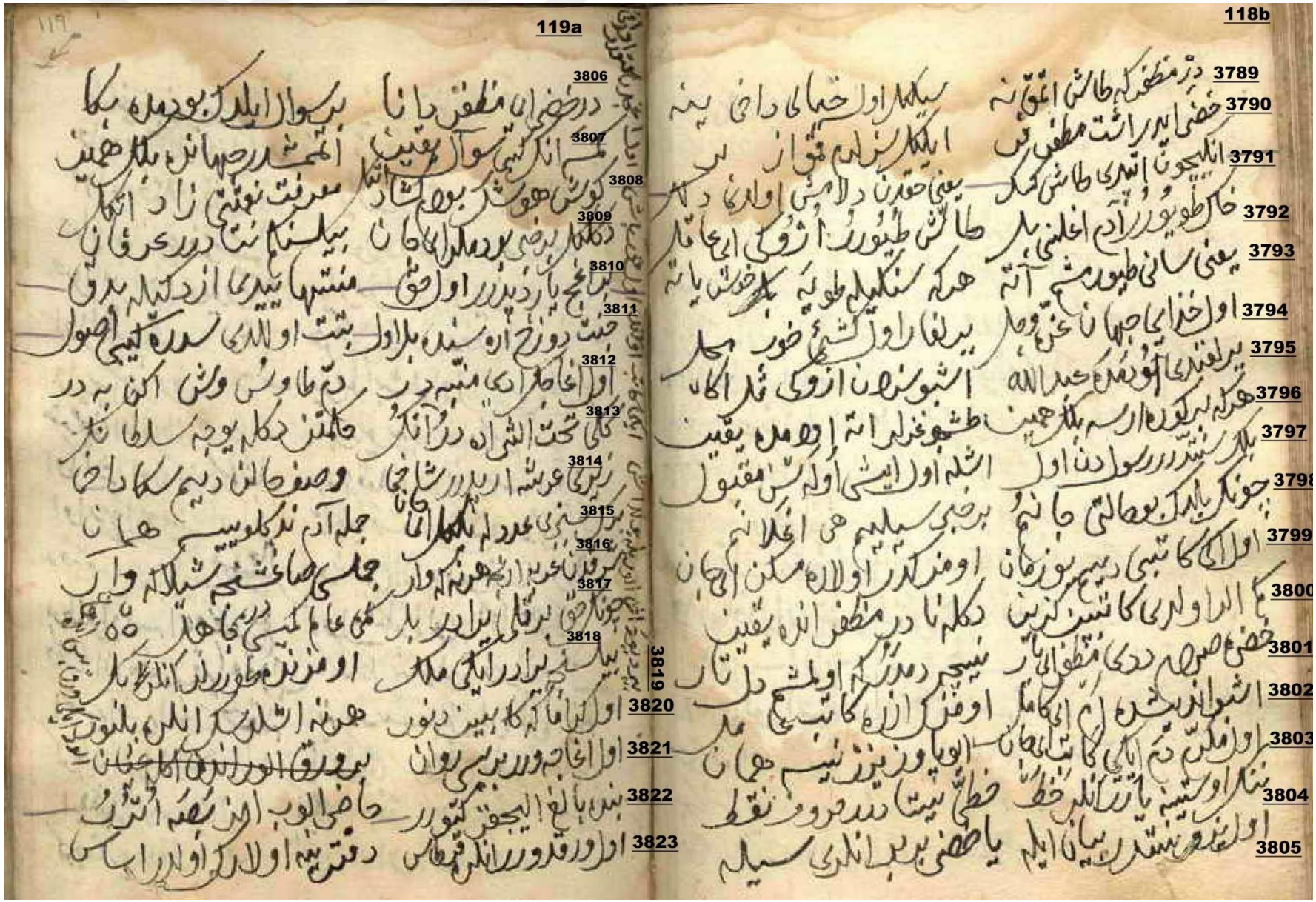

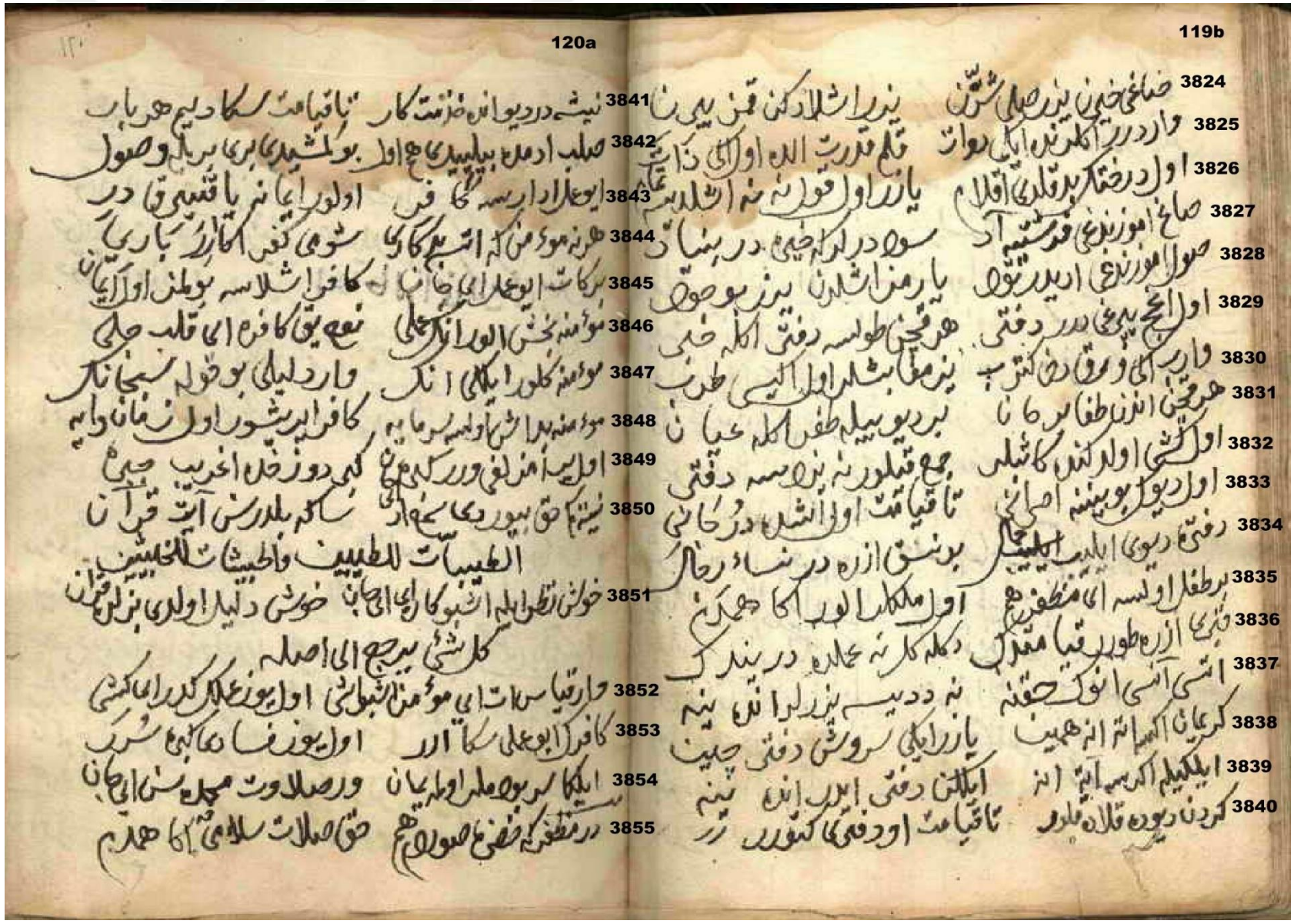

119b

3824 صباغی خیبن یزد صلی شرّ
3825 وارد در اکلمند ایکی دوات
3826 اول در ضمّ بو قلمی اقلام
3827 صاغ امور بزغی قدر مشیم آد
3828 صول امور بزغی ادیدر تول
3829 اول انچ پیغی در دفتی
3830 وارد اکی ورق دن کتب
3831 هر قحبی انزن طفا بر جانا
3832 اول کشی اولد کندی کا شیلر
3833 اول دیول بو بینه اصانی
3834 رفتی دیوی ایلیب ایلیب
3835 بر طفل او نسه ای منظر هم
3836 قتی ازره طور رقیا معدل
3837 انسی انسی انوک حقنه
3838 کرعیان اکسیانه انز همیب
3839 ایلکیلم اکسیانه انز
3840 کردن دیوده قلاده قلاده

یزد اشلادکن قمن بیی نا
قلم قدرت الله اول ذات
یارد اول قولنه نه اشلدیم
سوه در لرکه خیی در بنیاتی
یارمن اشلدن بیز بو صول
هر قحبی طولسه رفتی اکله خبی
یزمقابشلر اول ایکیسی طرب
بر دیو بیله طفل اکله عیان
جمع قیلور نه بز سه دفتی
تا قیامت اول انشل در جانی
بو نسق ازره در نساد رحال
اول ملکلر انور اکا همدم
دکله کلر نه محاره در بندک
نه دیسه یزد لرانلر بنه
یارد ایکی سروشی دفتی چیب
ایلکلن دفتی ایرر انلر بنه
تا قیامت اودفتی کتورر زر

120a

3841 نیشه در دیوانه خدمت کار تا قیامت سکا دیم هر بار
3842 صلب ادمه بیلیبدی هم اول بو لشیدی بری بریله وصول
3843 ایو علی اردسه کافر اولور ایمانه یا قیمتی قدر
3844 هر نه موءمن که اتسه کافر شوی کفن اکا ارر یارر
3845 برکات ایو علی ایمان کافر اشلاسه بو ملن اول ایمان
3846 موءمنه بخشی اولر انک علی نعمتی کافره ای قلب جلی
3847 موءمنه کلور ایکلی انک وارد لیلی بو قوله سنجانک
3848 موءمنه بدا اشی اولسه سو مایه کافر ایر یشور اول زمان دایه
3849 اول ایر امن لغی ورر کندی جانی کیم دوزخه اغریب حیران
3850 نیته کا حق بیورد یا سحاری ساکنه بلدرسن آیت قرآن
الطیبات للطیبین والخبیثات للخبیثین
3851 خوش اولر ایلم اشلو کا ایمانی خوشی دلیل اولدی بزلن قرآن
کل شئی یرجع الی اصله
3852 وار قیامت سکا ای موءمن اشبو اشی اول یوز علاکل کدر ای کسنی
3853 کافر ابو علی سکا ارر اول یوز فساد کبی شرر
3854 ایکا سر بو ملر اولمه یان ور صلاوت محمد سن ای جان
3855 در مظفر که خضر اصول هم حق صلات سلامی اکا همدم

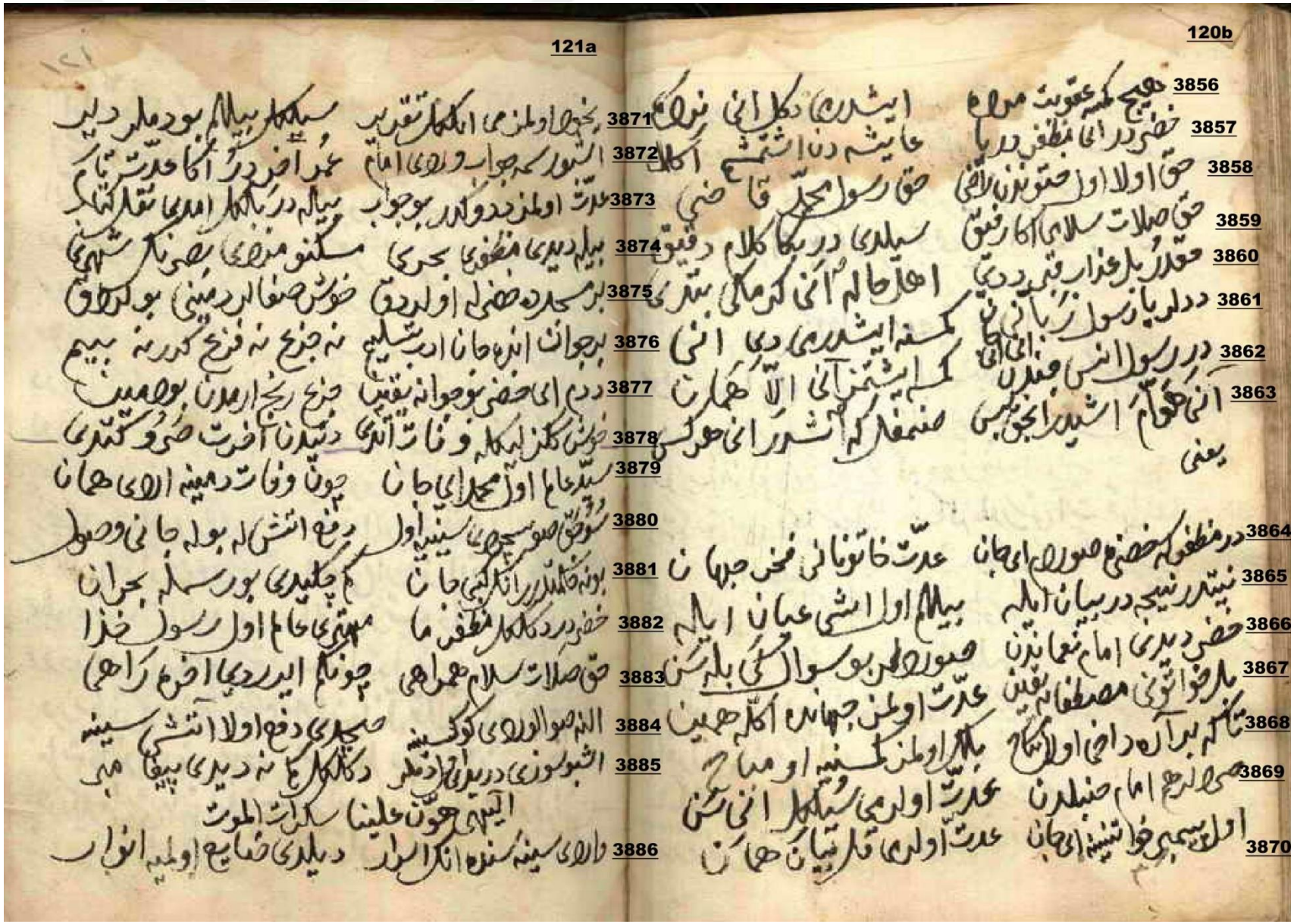

120b

3856 هیچ کمینه عقوبت مولم
3857 خضر در آبی مظفر دریا
3858 حق اولا اول حقوقدان راقی
3859 حق صلات سلامی اکار رفیق
3860 حقدل بلغذار قبیر دیبی
3861 ددلی یا رسول زبانی
3862 در رسول انس فندن
3863 انی عوام اشید انجن یکسی
یعنی

3864 در مظفر که خضر صورت ای جان
3865 نیتدر نیچه در بیان ایله
3866 حضر دیدی امام نعمان دن
3867 بلرخواتونی مصطفا یقین
3868 تا که بر آه راحی اولکاح
3869 صحی لرخ امام حنبلدن
3870 اول بیمی خواتینه ای جان

121a

3871 بخیر اولمز می انکمال تقدیر
3872 التور سمه جواب دوری امام
3873 عدت اولمز دوکدر بو جواب
3874 بیلم دیدی مظفری بحری
3875 بر مسجد ده خضر له اولدق
3876 بر جوان ایده جانا ادب تسلیم
3877 دیدم ای خضر نوجوانه یقین
3878 خوش کلن لیکله وفات ائدی
3879 سید عالم اول محمد ای جان
3880 سوزی صوفی سچدی سینه اول
3881 بونه خاطر در انکه کیبی جان
3882 خضر در دکمال مظفر ما
3883 حق صلات سلام همراهی
3884 الله صوالودی کوکسینه
3885 اشبو سوزی دریدی اولدم
آیتهی حون خلینا سکرات الموت
3886 دالدی سینه سنده انکر الوداد

3856 ایشدی دکل انی نرلک
عایشه دن اشتمش اکلک
حق رسول محل قاضی
سیلدی در بکا کلام رفیق
اهل حالم انی کن ملکی بتدی
کمسنه ایشدمدی دیی انی
کمسه ایشتمز انی الا همدن
ضمغمل که آشور انی هرکس

سیکلم بیلم بو دیلر دلیر
عمر آخر در انکا حدت تمام
بیلم در بکمال ادبی تقلکتاب
مسکنو منزلی بصر بکر شهری
خوش صفالر دیمیی بولکلاق
نه جرح نه فرح کورمه بیم
جرح رنج ارمدن بولمیم
دیمدن آخرت صوکو کتدی
چون وفات دیمیه الدی همان
رفع اتش له بوله جانی وصل
کم چکیدی بور سلم بحران
مهتری عالم اول رسول خدا
چونکم ایدردی آخر راحی
صچدی دفع اولا اتشی سینه
دکلکم نه دیدی پیغامبی

3864 عدت خاتونانی فخر جهان
3865 بیلم اول اشی عیان ایله
3866 صورت اولمز بو سوال حکمی بلمسن
3867 عدت اولمز جهاندن اکلم همین
3868 بلکم اولمز کمسنه او مباح
3869 عدت اولمز می سیکلم انی سکن
3870 عدت اولمز قل بیان همدن

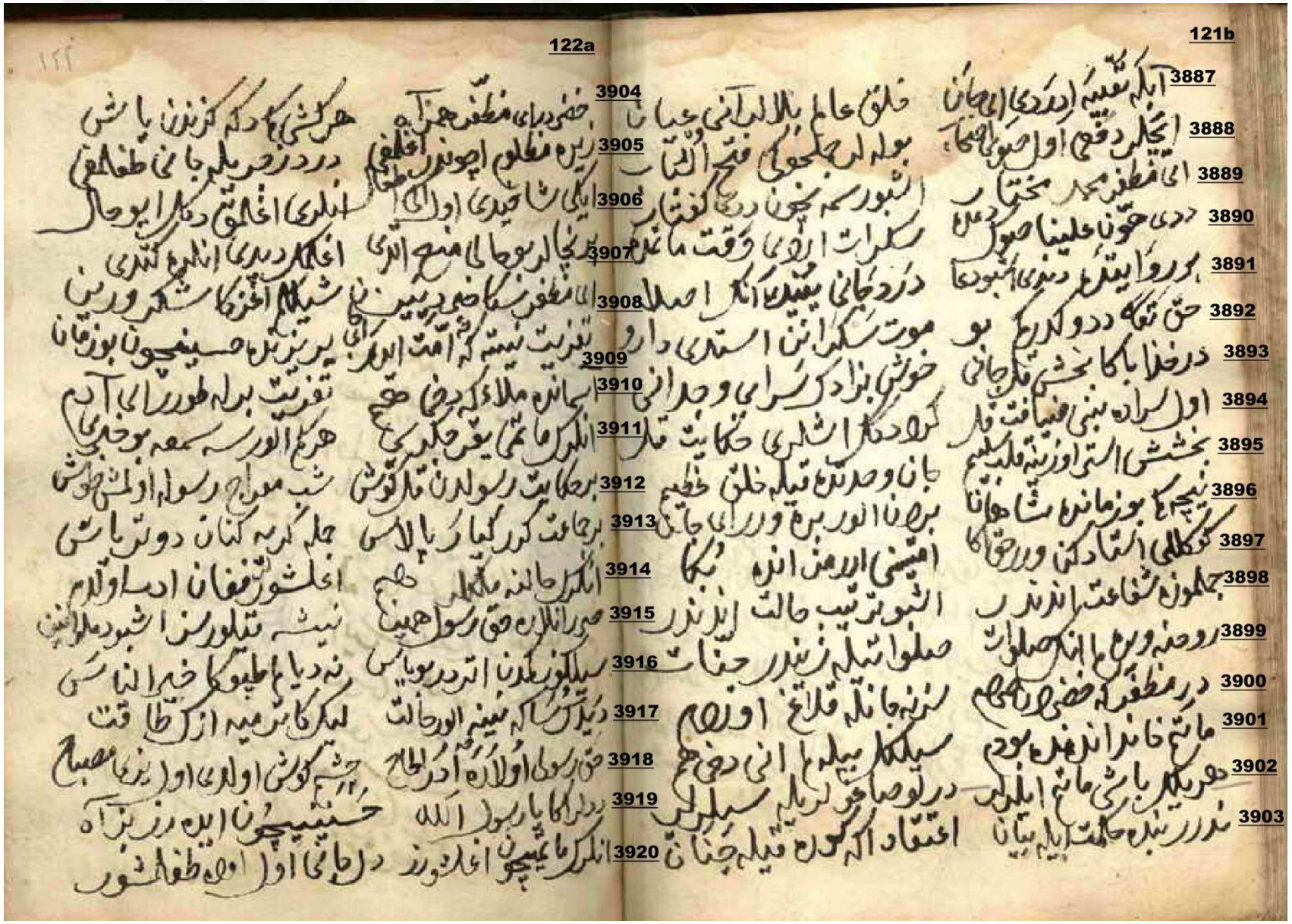

121b

3887 ایلکم تقیه ایدردی ای جان
3888 ایچلر دفع اول صولی اصحاب
3889 ای مظفر محمد مختار
3890 دردی حق نا خلیفا صول دعا
3891 هر روایتده دینی اشبو دعا
3892 حق تعالی ددولکدر بو
3893 درخدا یا کا بخشی قل جانی
3894 اول سراده بنی فضیلت قال
3895 بخشش التی اوزینه قلب سلیم
3896 نیچه کا بوزمانده شاهانا
3897 کوکللی التادکن ورحمتکا
3898 جلموزه شفاعتا اندنر
3899 رو حضه ویرما انک صلوات
3900 در مظفر که حضی ایلهم
3901 مانع خاندانده بودم
3902 هر یکل باشی مانع ایلدر
3903 ندر رنده حکمت ایله بیان

122a

3904 خلق عالم بالا الدانی جیعا حضور دای مظفر همزاد هر کشی کا دکم کزدن باشی
3905 بوله لی جلجولی فتح الثنا ریره مقلوب اچوندن اغلغی درد درحر یلمز جانی طغلغی
3906 الشبور سمه پخون دیکا کفتار ایکی شاخیدی اول ای اغلغی اندری اغلغ دیکر ایو حال
3907 سکرات اولدی وقت ماغدی پخار بوحالی منع ایتدی اغلکم دیدی انلره کتدی
3908 درد جانی یمیدی انکر اصلا ای مظفر سکا ضمیر پیمبر شیکلم اغزکا شکر ورمین
3909 موت سکرانی استدی دارو تقریت نیسته که امت اولدر پیر یزدن حسینچون بوزمانی
3910 خوشی بولدی سرای وجدانی اسمانده ملاءکه رضی هو تقریت بوله طوررای آدم
3911 کره دکل اشاری حکایت قال انلرکم تمامی یغر جکدر هرکم الور سمه بوحبی جانا
3912 جان وحدتده قیله خلق خطیم برحکایت رسولدن قل کوشی شب معراج رسول اولمش جوشی
3913 برن النور برن ورای جانی برجاعت کورکیار پالاسی جلد کریه کنان دوتر باشی
3914 امینی اردمن انده بکا انلرکم جانده ملکلر هو اغلشور تفغان ادسا اولدم
3915 الشبو ترتیب حالت ایلدنر صورانلاره حق رسول همین نیشه تتلورسن اشبو دملاتین
3916 صلوا تیله زیندر جنات سیلکور یکدنی اتردر بویاسی نه دیار طیبه کا خیر الناسی
3917 لیکن خانه قلاغ اوزه دیدکی سکا نیمه الور حالت لیکن کا بن میه ازکی طاقت
3918 سیلکلر بیله انی دفن هم حق رسولی اولاده اندر الطاف چشم کوشی اولدی اول یزدا مصباح
3919 در لو صاحو لریله سیلرلر ردلرکا یا رسول الله حسنیچون این یزدی اه
3920 اعتقاد اکه کوره قیله جنان انلرکم ماتیچون اغلدورز دل جانی اول اولدی طغلشور

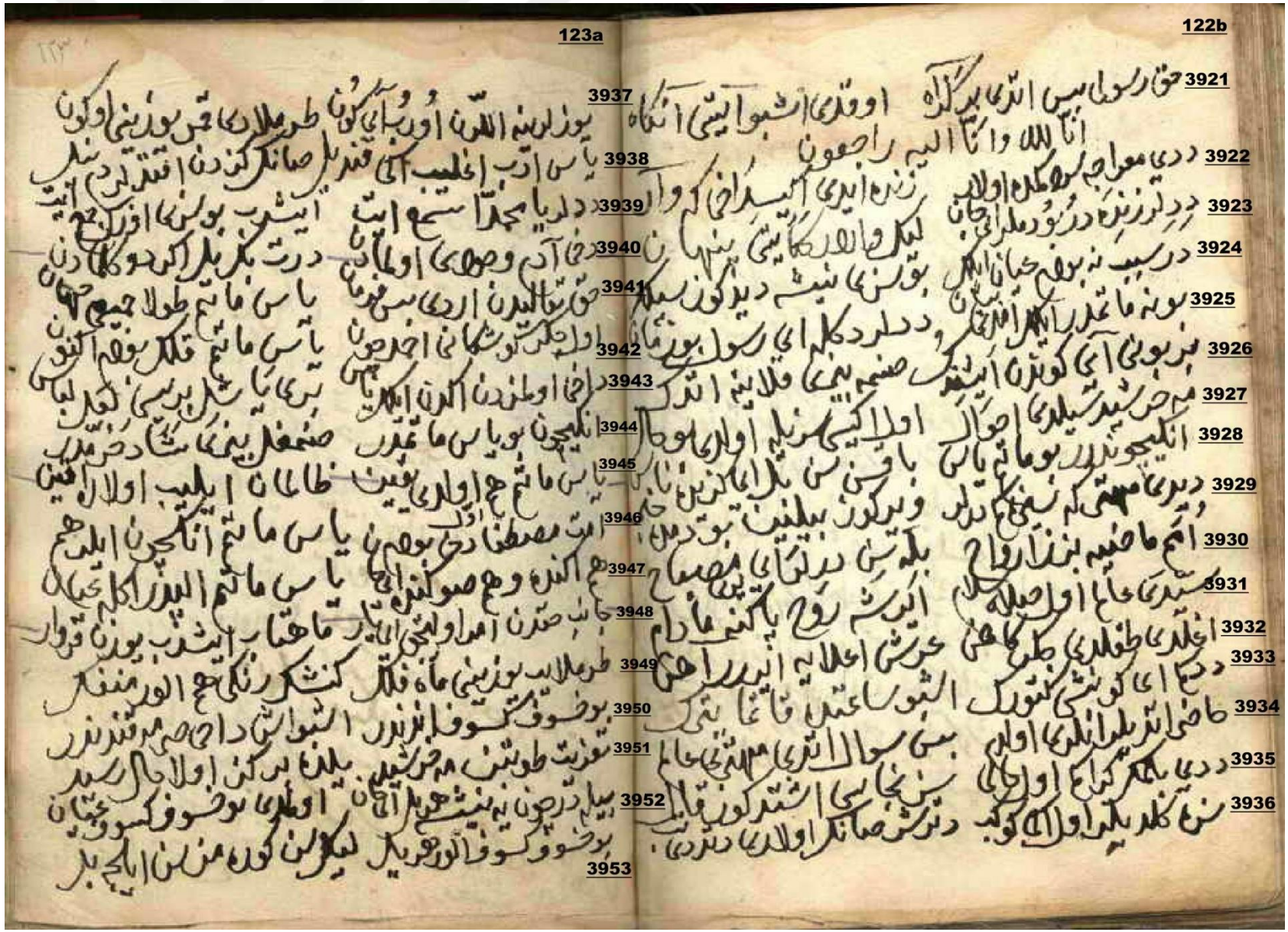

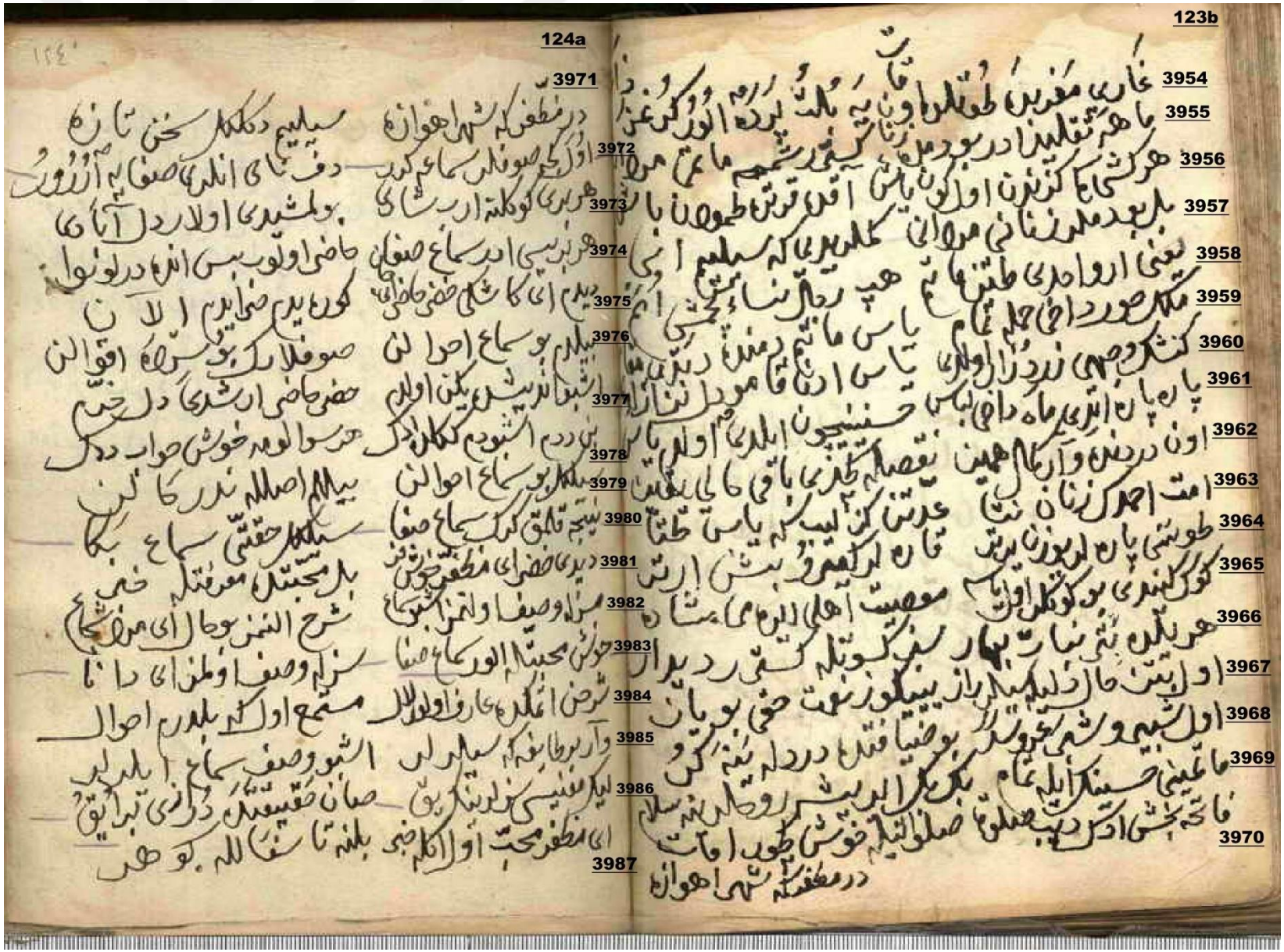

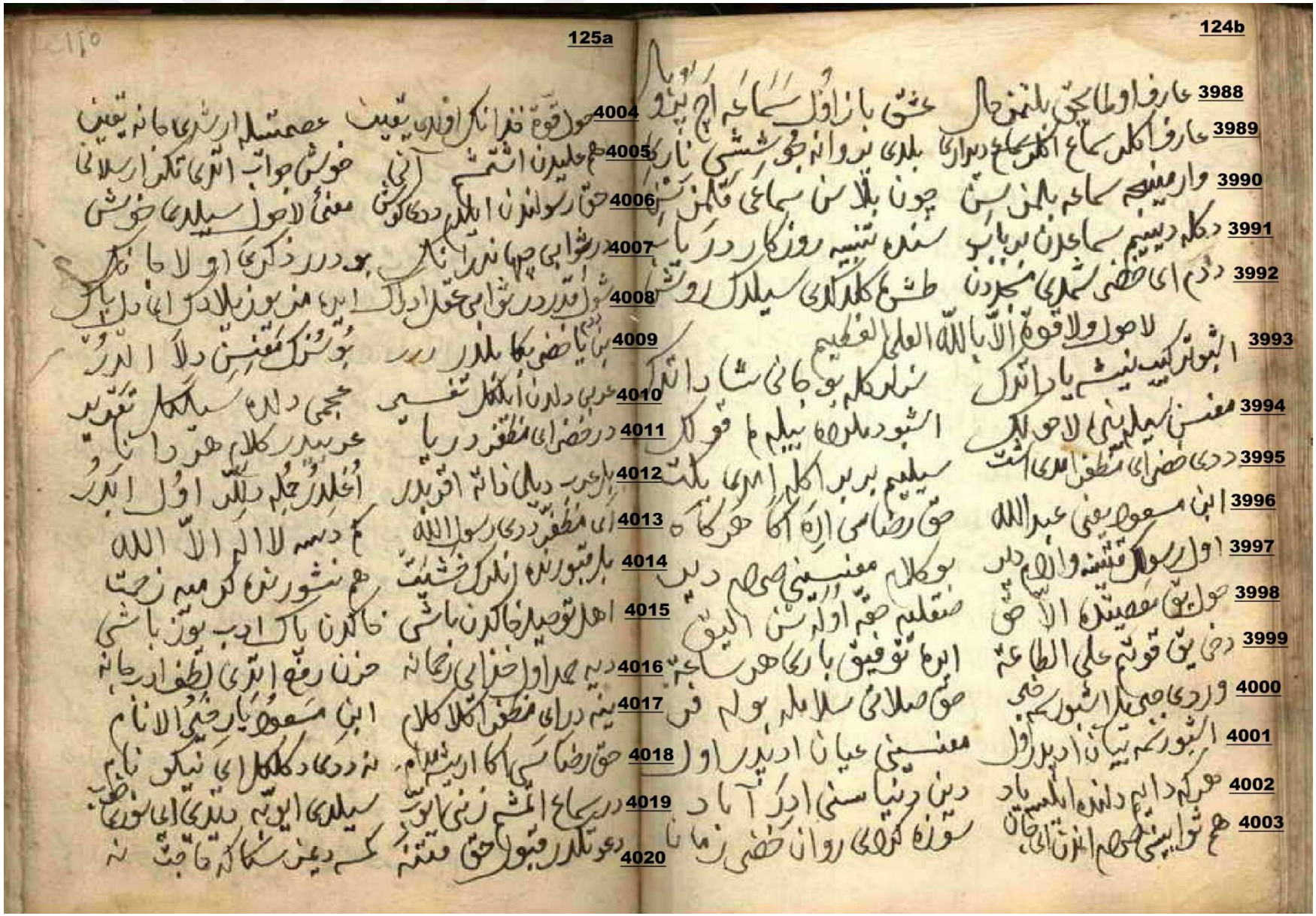

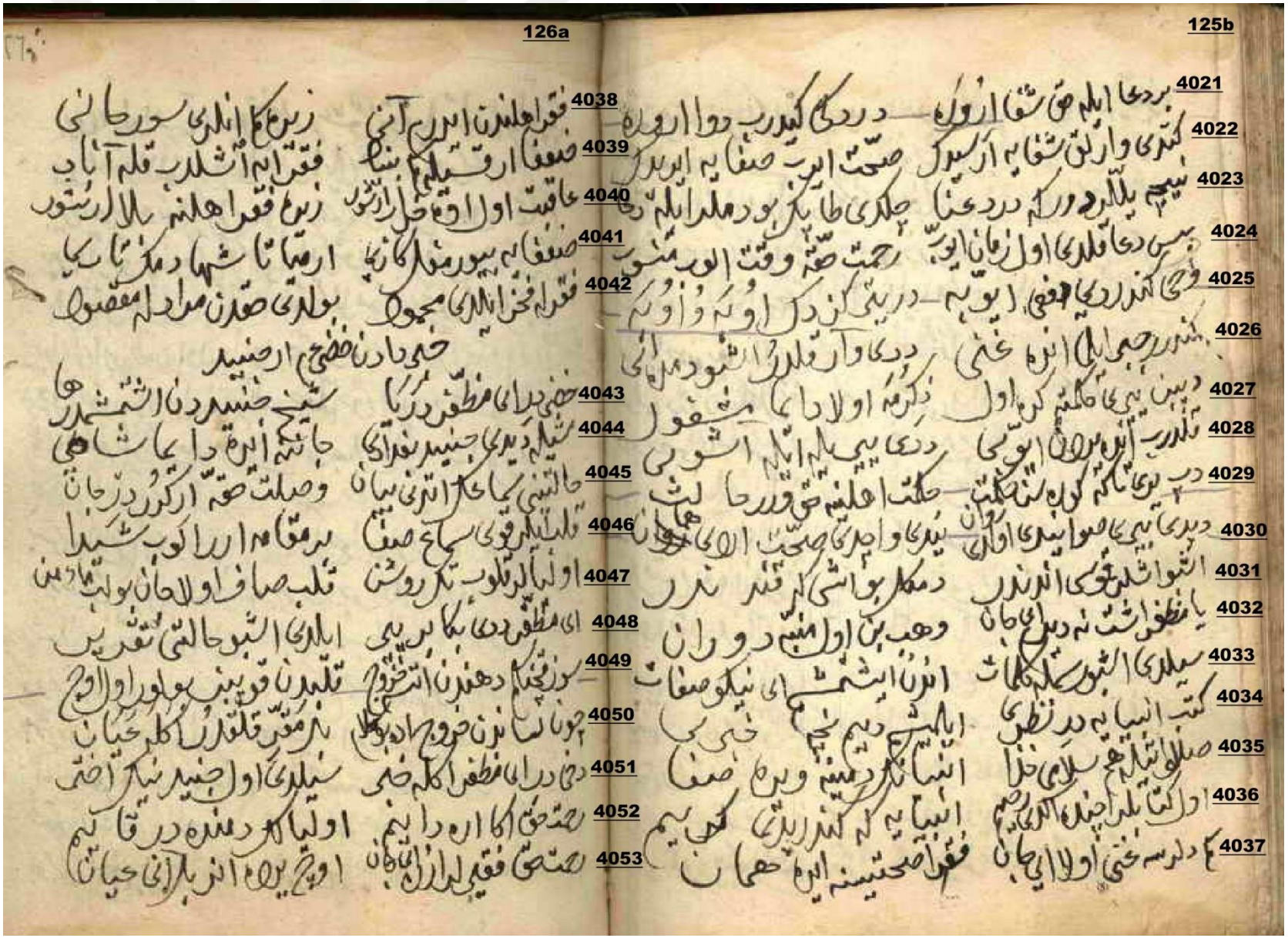

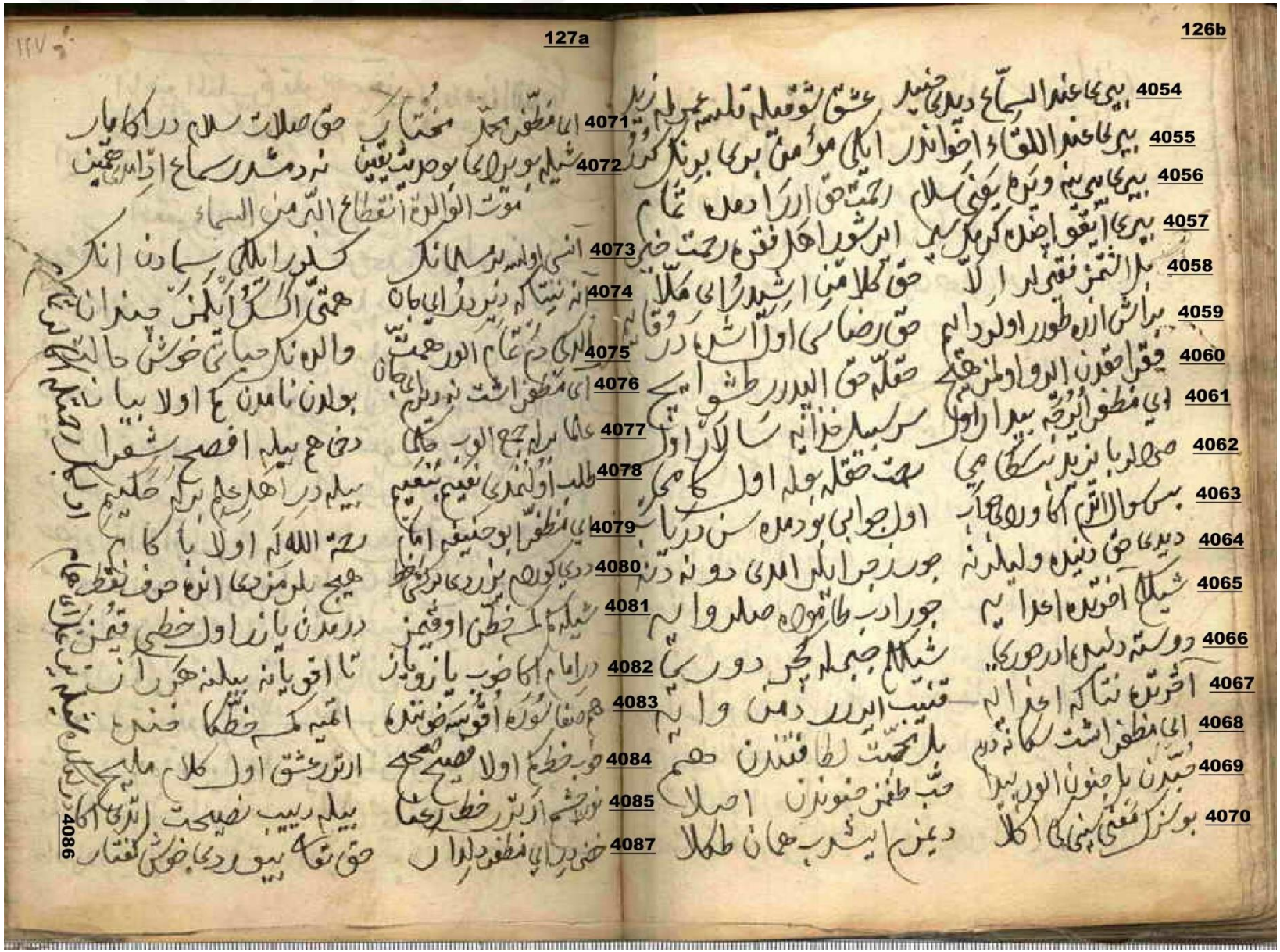

126b

4054 بیری عند السماع دیدی جنید عشق شوقیله قلبسه عمر لم یزل
4055 بیری عند اللقاء اخواندی ایکی مؤمن بری بر نگ کوز
4056 بیری بیری بیم ویره یوفی سلام رحمت حق اردا دعا تمام
4057 بیری ایقوا یضن کرمک سبب ابر شود اهل فقر رحمت خیر
4058 بل التمس فقیرا لا حق کلامنی ایشیدر ای مکلا
4059 براش ازله طور اولدی ایم حق رضای اول اشی در وقتیله
4060 فقر اخوندن ایرواولمز هیچ حقله حق ایدر رطوایچ
4061 ای مظفر ایرمز بیدار اول سر سبیل خزانه سالار اول
4062 صحله بایزید بسطامی سحت حقله جله اول کامی
4063 بسکسوال ایتدم انکا ورد جواب اول جوابی بودمدی سن درباب
4064 دیدی حق دیندی ولیلر نه جور جرایلر الدی دونه دنه
4065 شیخ اخوندن اعرایم جور ادب طاقوه صلروایم
4066 دوستم دیدی ادرجوری شیخ جمله لحم دوریا
4067 اخوندن نتاکه اخذ ایم قنیب ایدر دمن وایم
4068 ای مظفر اشت سکا نه دیم بل محبت لطافتدن دیم
4069 حبندن بل جنون اولدی پیدا حب طفل جنوندن اصلا
4070 بولنر کمفتی بنی آکلا دیمز ایشدیم همان طمکلا

127a

4071 ای مظفر محمد مختار حق صلات سلام در اکا یار
4072 شیخ بویرلمیا بو حدیث یقین نه دمشدر سماع اذا دامن حمین
موت الواله انقطاع البر من السماء
4073 انسی اولمه بو سماندن انک کیدر ایکی ایکمن چیقدن
4074 نه نیتاکه دیر دی ای جان هیچی اکسک ایکمن چیقدن
4075 ای دم غام اولور همت والدن انک حیاتی خوش حالدن
4076 ای مظفر اشت نه دیلم ای جان بلدن نامدن ع اولا بیانه
4077 علما پیله جمع اولور جلی دخاج پیله افصح شعرا
4078 طلب اولندی نعیم بنعیم پیله در اهل علم بر کم حکیم
4079 ای مظفر ابو حنیفه امام رحمة الله اولا با کا
4080 دیدی کورمم بو دیدی بر نظر هیچ بلمز مدی انی حرف نقطه
4081 شیخ کلمی خطی اوقیمز درمدن یازدی اول خطی قیمز
4082 در امام اکا خوب یازدی یاز تا اقویانه پیله هوران
4083 هم صفا کوره اقویسه خوشنده امتیه مکی خطکا خندی
4084 خوب خطمی اولا فصیح صحیح ارتر عشق اول کلام ملیح
4085 نوش ایتر خط ریحانی پیله ریب نصیحت ایدرکا
4086 حق تعالی بیوردی خوش گفتار
4087 خیر در ای مظفر دلدار

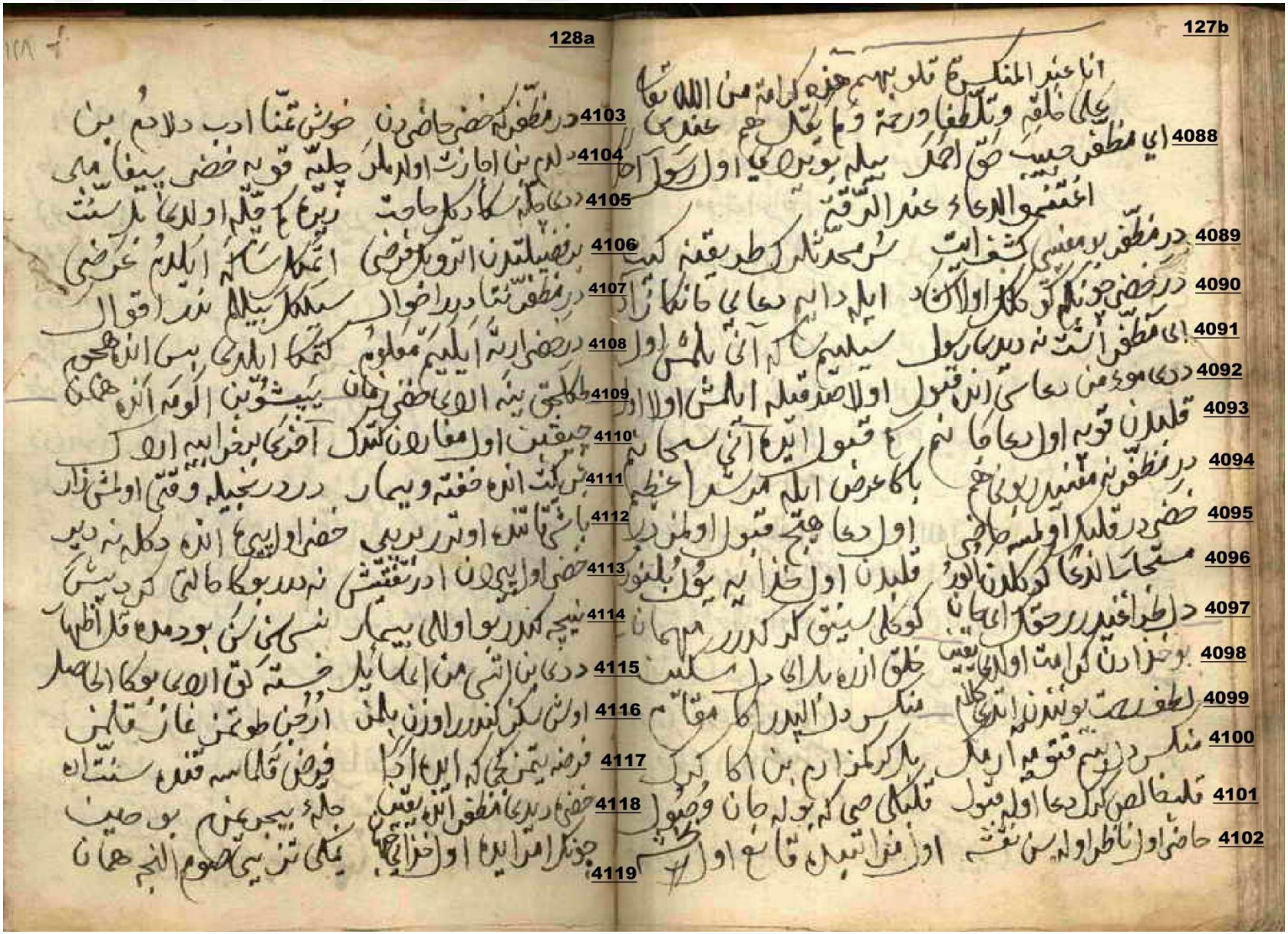

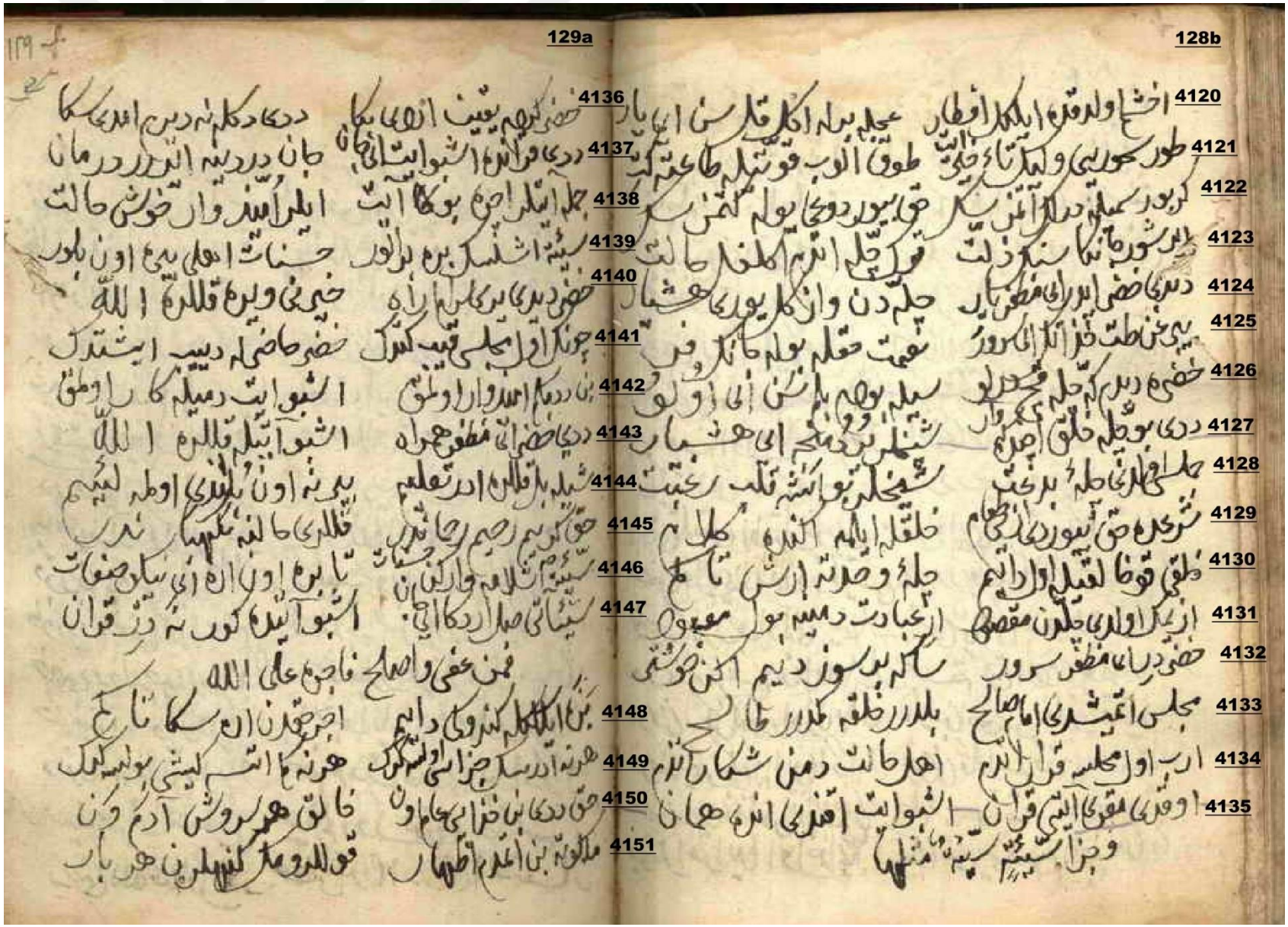

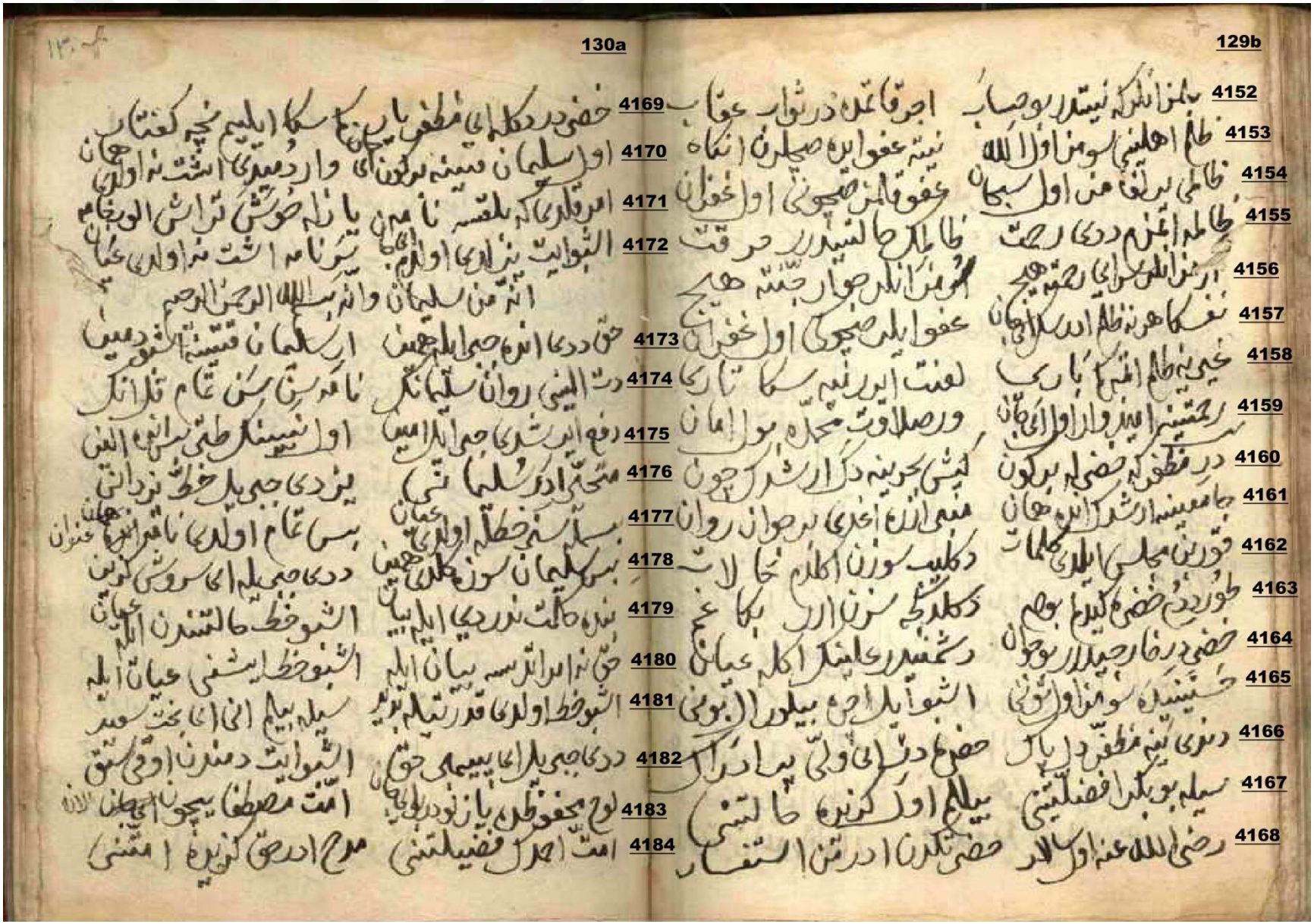

129b

4152 بیلمز انلر کہ نیستدر بوصاب اجر قاعده در ثواب عقاب
4153 ظلم اهلینی سومز اول الله نیته عفو ایده صیقلمز انتقام
4154 ظالمی یرلغه من اول سبحان عفو قیلمز صیچمز اول غفران
4155 ظالملر اینلم دیکا رحمت ظالملر حالتیدر حرقت
4156 ارمز انلر سوکا یحق هیچ اولمز انلر جوار جنّته هیچ
4157 نفسکا هر نه ظلم ایدرسکا انی عفو ایلیر صیچمز اول غفران
4158 خیلی یه ظلم ایتمه یا رب لعنت ایر نیه سکا تا روز
4159 رحمتیسز ایمز دار اول انی ورصلاوت محلّه بول امان
4160 در مظفر که حضرلرینه برکون کیشی بحر ینه دکار شدر چون
4161 جامعینه ارشدر آنده هان منبی الله اخذی برجوان روان
4162 قورتن مجلسی ایلدی کلمات دکلیب سوزن اکلدم نجالات
4163 طوردی حضرلری کیدم بوهم دکلدیکی سزن ارن بکا عجم
4164 حضرلرینه جیلدار بوجوان دشمنمدر دیلیدر اکلمه عیان
4165 حسینیده سومز اول انی الشبو آیلدا اجم بیلدر ابونی
4166 دنیزی یینه مظفر دل پاک حضرلرینه ولی پیادر اک
4167 سیلیه بوبکر افضلیتینی بیلمز اول کزیده حالتینی
4168 رضی الله عنه اول سالار حضرتلرندن در متن استفسار

130a

4169 حضرلرینه مظفر یارینکا سکا ایلیم نچه کفتار
4170 اول سلیمان قیصینه برکون ای وارد معدی اشت نه اولدی جان
4171 امر قلدی که یلقسه نامه یا زله خوشی تراش الوبخامه
4172 الشبو آیت یزادی اولدم انی نامه اشت نه اولدی عیان
انه من سلیمان وانه بسم الله الرحمن الرحیم
4173 حق دیدی انده جیبایلدی حین ارسلیمان قیصینه الشو دمین
4174 دیدی الیسی روان سلیمانکا نامه سن سن تمام قل انکا
4175 رفعه ایرشدی جیبایلدامیس اول نسیمکا طوتی برانی الیس
4176 متحیّر اولدی سلیمان نبی یزدی جیبایله خطه یزدانی
4177 بسمله سنی خطه اولدی عیان بس تمام اولدی نامه انسان خوان
4178 بسمله سلیمان سوزن کلدی حین دیدی جیبایله ای سوزش کزین
4179 بندن حالت بزدیکی ایلم بیان الشبو خطه حالتندن الله عیان
4180 حق نه ایراتسه بیان ایلم الشبو خطه ایشی عیان ایله
4181 الشبو خطه اولدی قدر تیله بزید سیله بیله انی ایا بخت سعید
4182 دیدی جیبایله ای پیمبر حق الشبو آیت دمندن اولدی سبق
4183 لوح محفوظدن یازلوب اولدی امت مصطفا بیچون ایچون الان
4184 امت اهل فضیلتینی مدح اولدیغی کزیده ایمشی

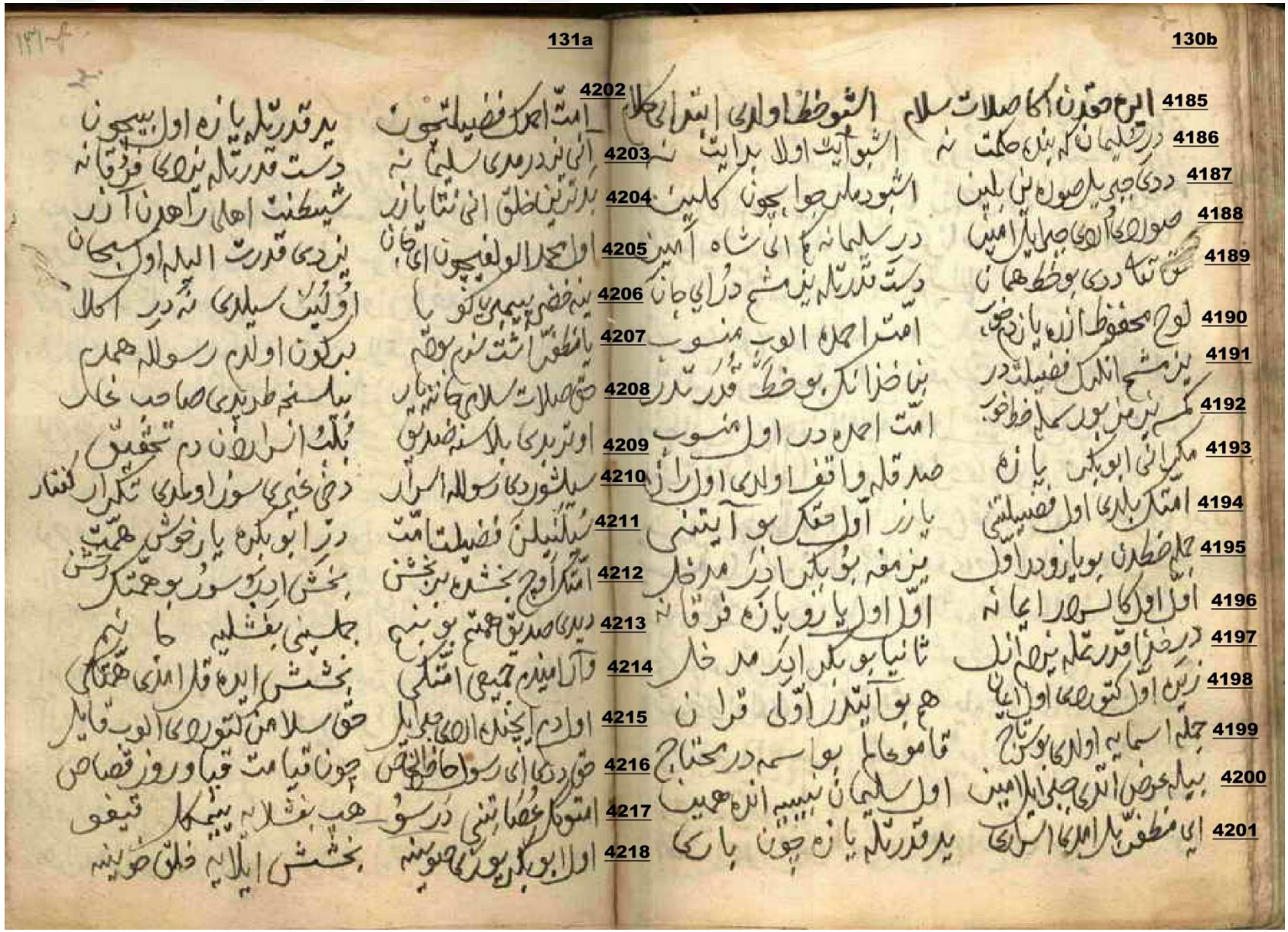

130b

4185 ایرم حقدن اکا صلات سلام الشو خط اولدی ابتدای کلام
4186 در سلیمان که بندهٔ حکمت نه الشو آیت اولا بدایت نه
4187 دوی جبرئیل صورتی بلین الشو ملرجوا بچون کلین
4188 صورتی آلوی جبرئیل امین در سلیمانه کا ای شاه آمین
4189 حق تعالی دوی بو خطه همان دست قدرتله یزمش درای جان
4190 لوح محفوظ ازه یازدی خوب امت احمد ابوبکر منسوب
4191 یزمش انلک فضیلتی در بنا خزانک بو خطه قدر تدر
4192 کمسه بن من بودر سمایه خوب امت احمد در اول منسوب
4193 مکر انی ابوبکر یازه صد قله واقف اولدی اول رازه
4194 امتک بلدی اول فضیلتی یارز اول حقک بو آیتنی
4195 جمله خطدن بویازود راول یزمغه بو بکر ایدر مدخل
4196 اول اول کا سوه ایمانه اول اول یازه فرقانه
4197 در بنا قدرتله یزمش انلک ثانیا بو بکر ایدر مدخل
4198 زین اول کتبوده اول ایمانه هم بو آیتدر اولی قرآن
4199 جمله اسمایه اولدی بوستاج قاموعالم بو اسمه درمحتاج
4200 بیله عرض ایتدی جبرئیل امین اول سلیمان نبیسه انده همین
4201 ای مظفر بیله اولدی اسرار یدقدرتله یازه چون بارک

131a

4202 امت احمد فضیلتچون یدقدرتله یازه اول بیچون
4203 انی ایدر مدی سلیمانه دست قدرتله یزدی فرقانه
4204 بدترین خلق انی ننتا یازر شیطنت اهلی راهزن آزر
4205 اول محمد الولغه چون ای جان یزدی قدرت الیله اول سبحان
4206 یه خضر پیمبری کبو یا اولیک سیلدی نه در اکلا
4207 یا مظفر اشت سنه بوقه برکون اولدم رسوله همدم
4208 حق صلات سلامی جانه یار بیلسنه طریقی صاحب غار
4209 اوتریدی بلاسنه صدیق بلک انلرلدن دم تحقیق
4210 سیلشوردی رسوله السرار دخی خیری سوز اولدی تکرار کفار
4211 سیلشیلدن فضیلت امت درا بوبکره یار خوش همت
4212 امتک اوج بخشده بن بخشش بخشش ایدر سوز بو همتک رشش
4213 دیدی صدیق همتی بو بنه جلسنی بقشلیه حا بنم
4214 وآ امینم جمیع امتلکی بخشش ایده قل امنی همتلکی
4215 اولدم ایچندن الوی جبرئیل حق سلامن کتوردی الوب قایل
4216 خوردی انی رسول حاضرالخاص چون قیامت قیاوروز قصاص
4217 امتوکل خصما تنی درسو هب بقشلایه پیمکل قیغو
4218 اول ابوبکر یودی صوینه بخشش ایلایه خلق حوینه

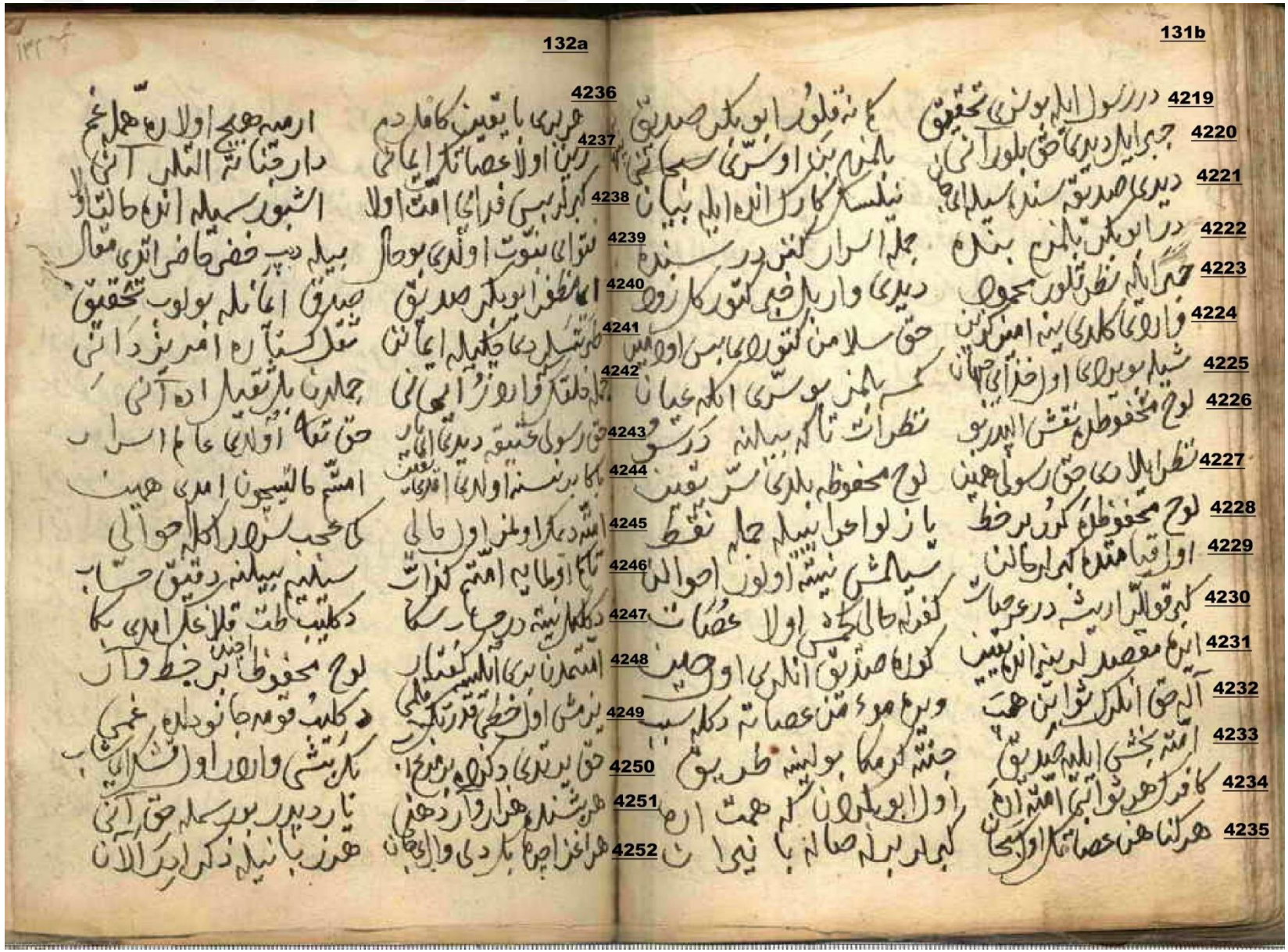

131b

4219 دررسول ایلم یونس تحقیق
4220 جبرایل دیدی حق بلورانی
4221 دیدی صدیقه سندسیلمانی
4222 درابوبکر بلمز بندم
4223 جبرایلم نظر تلور محول
4224 وارلری کلدی بنه امین کرین
4225 شیلم بویلری اول خدایی حیان
4226 لوح محفوظدن نقش اپدریو
4227 نظر ایلادی حق رسولی هین
4228 لوح محفوظه کوز برخط
4229 اولقیامتده کیملر کلیرلر
4230 کیم قوللرایشه درعرصات
4231 این مقصد لربنه انلر یقین
4232 الله حق انلرک ثوابین هپ
4233 امته بخشی ایلیه صدیق
4234 کافرلره ثوابی امته ایچون
4235 هرکناهن عصاتلرک اوسیچون

132a

4236 عربی یا یقین کلام دم
4237 زین اولاعصاتلر ایمانی
4238 کبرلر بیسی فرایی امت اولا
4239 نبوتای نبوت اولدی بوحال
4240 انظر ابوبکر صدیق
4241 نظر شیلر دی چکیلیه ایمانن
4242 جمله خلقه قرار وزایی نی
4243 حق رسولی حقیقه دیدی ایمان
4244 باکا برنسنه اولدی اقرار یقین
4245 امتدیکر اولمز اول مالی
4246 تاکه اوطایه امتم کنرات
4247 دیکلمه نیته درعرصات سکا
4248 استمدرنا بری ایلیسم کفتار
4249 یزمشی اول خطی قدرتکر علمی
4250 حق یرتدی دکزلره برمح
4251 هرشنده هزار وار دهنی
4252 هرآغزاچه باردی وایچکان

ارمیه هیچ اولاز همله غم
دارجنانه النلس آنی
الشبور سیلم انلر حالیاولا
بیلم دپه خضر حاضر اتری معال
صدیق اعانله بولوب تحقیق
نقل کسنیاره امر یزدانی
جملدن بارثقیل اده آنی
حق تعالا اولدی عالم اسرار
امتم مالیسیون امری هیبت
کی محب سرور اکلم احوالی
سیلم بیلنه دقیق حساب
دکلیب طت قلاغل امری سکا
لوح محفوظدن بر خط وار
دکلیب قومه جانو دلم غمی
کار بیشی وار اول قسم ایچون
یار دیدر بوسیلمه حق آنی
هرزبانیله ذکر ایدر الان

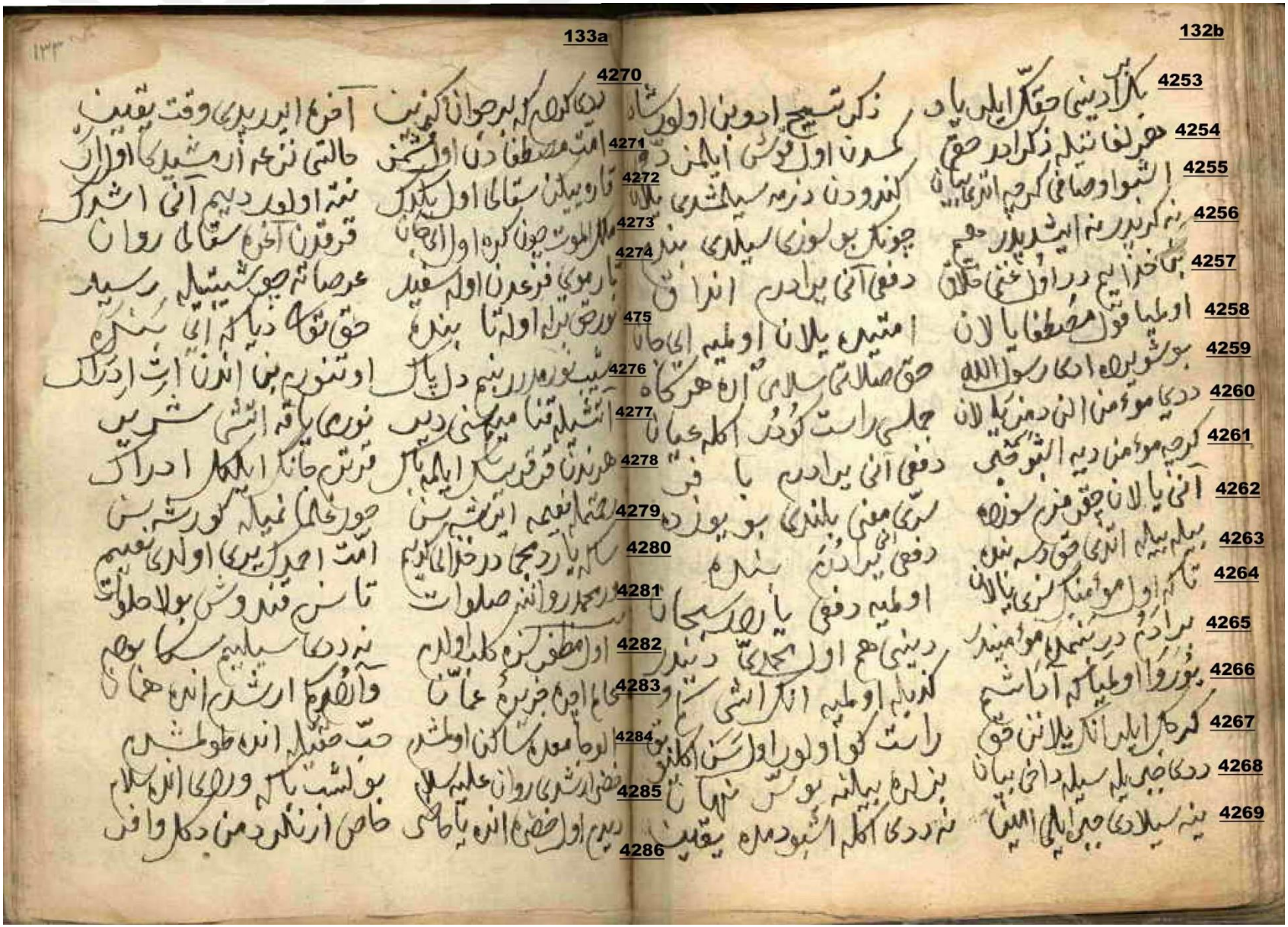

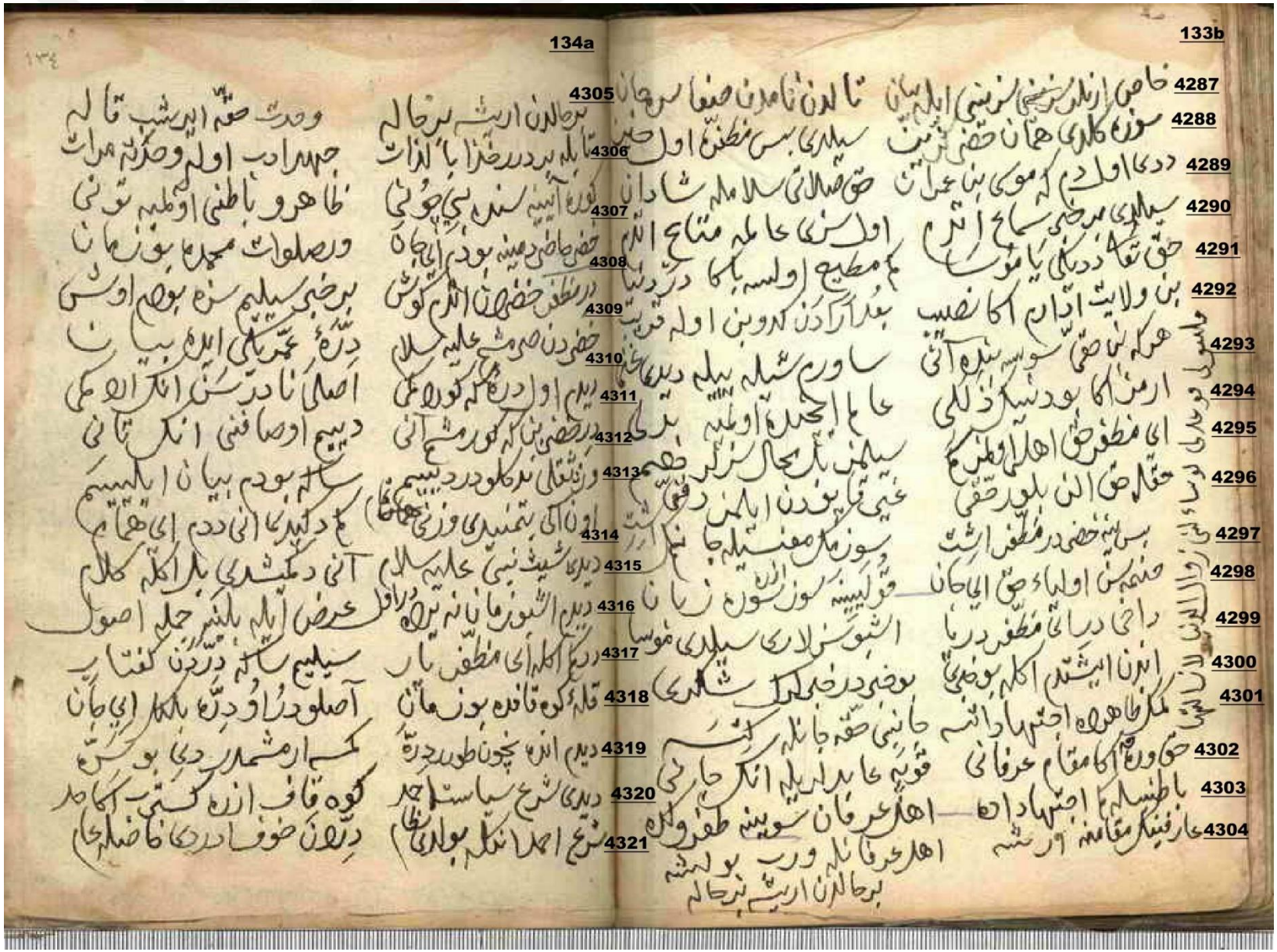

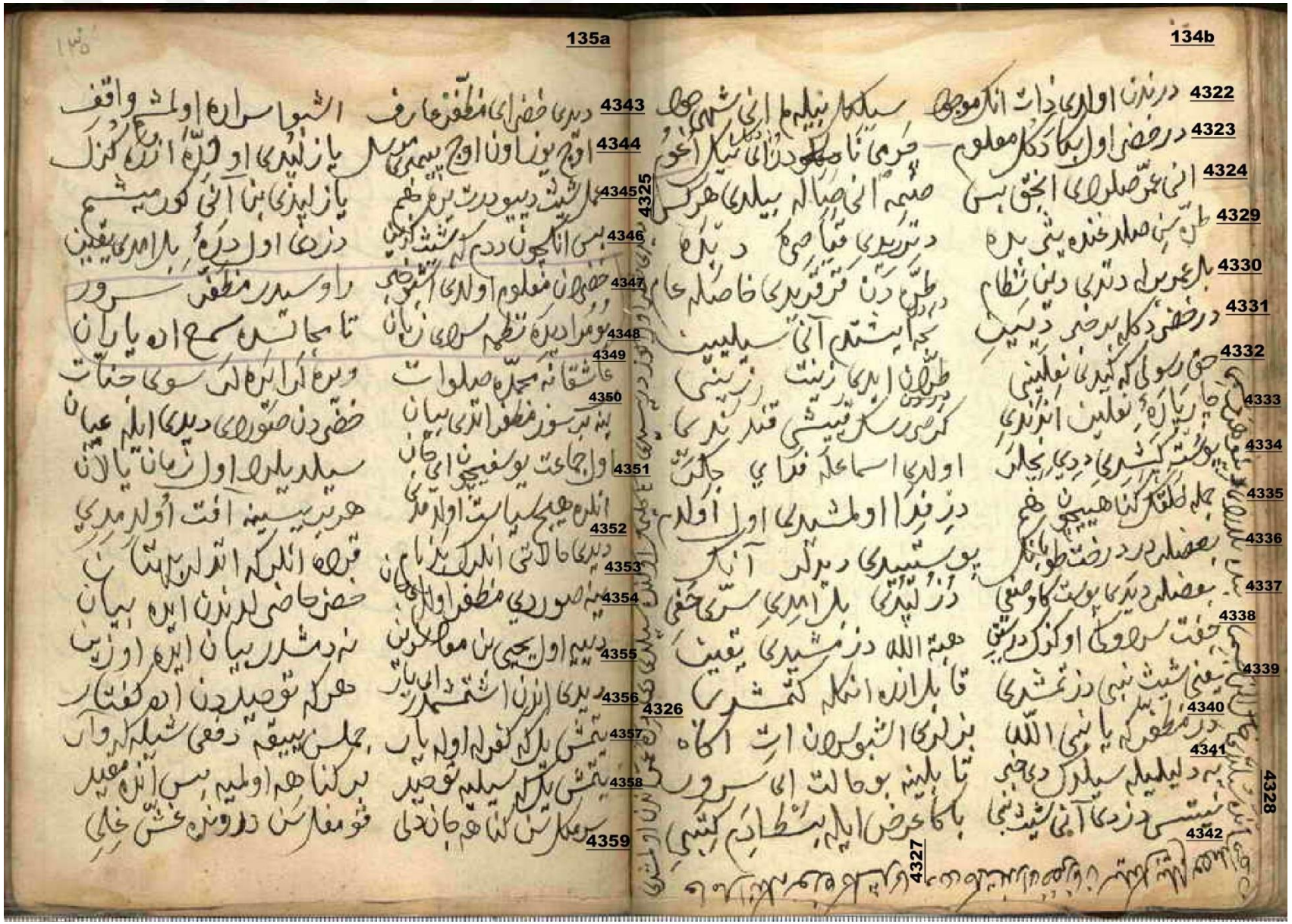

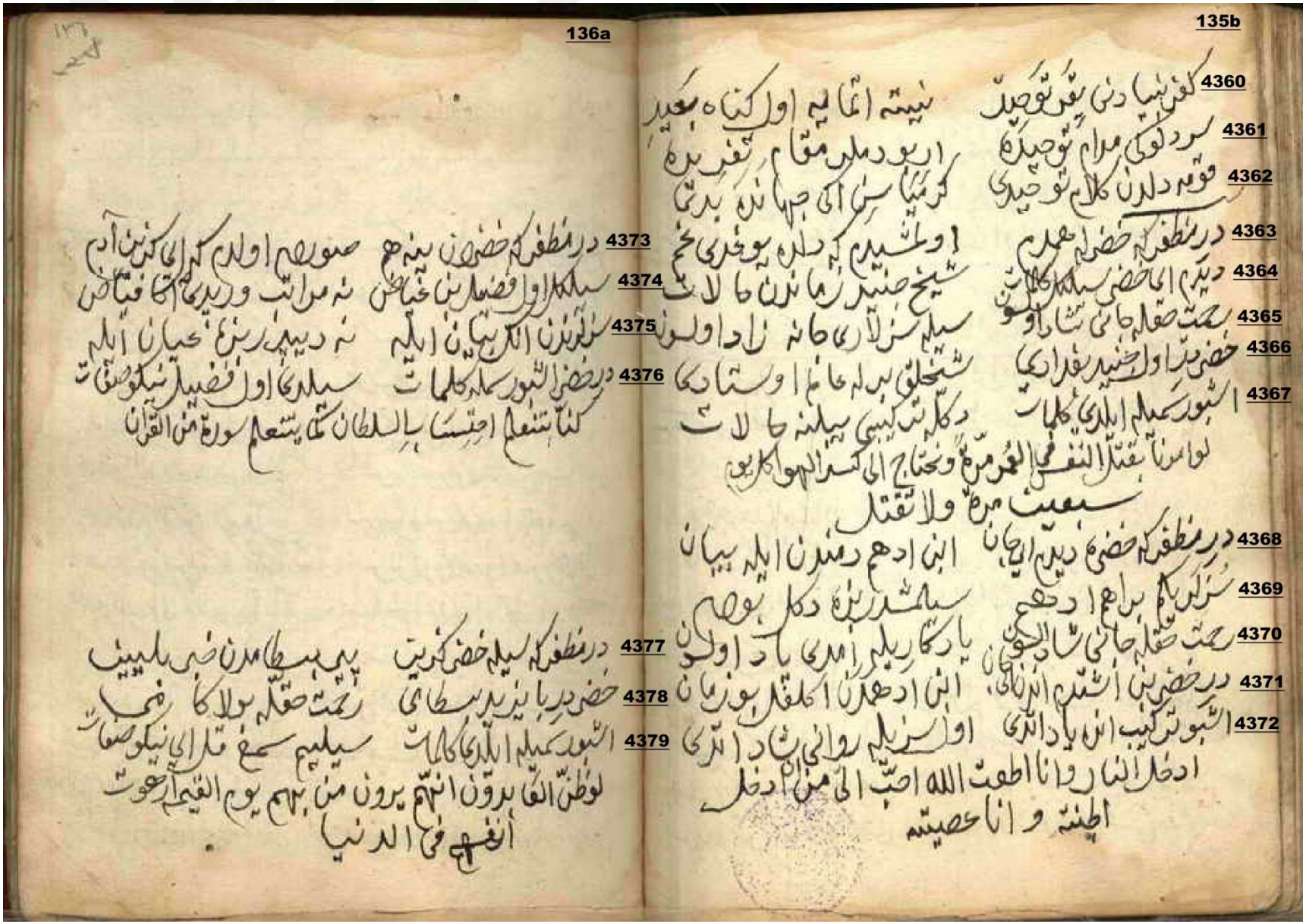

135b

4360 کفن بنیادنی یقن توحید — نیتہ اما یم اول کناہ بعید
4361 سرد لوکی مرام توحیدہ — ایو دملن مقام تفریدہ
4362 قوتہ دلدن کلام توحیدی — کرمیا سن الی جہانندہ بدتی
4363 در مظفر کہ حضرتہ عدم — اولشیدم کہ دلدہ یوغدی نخم
4364 دیدم ای خضر سیلسل کلمات — شیخ جنید زمانندن حالات
4365 رحمت حقلہ جانی شاد اولسون — سیلہ سن لاری خانہ زاد اولسون
4366 خضر دیدی اول جنید بغدادی — شیخلق بہ لہ خاتم اوستادی
4367 الشہور سیلہ ایلدی کلمات — دکلہ تکیہ سیلہ نہ حالات

لو اننا یقتل النفس فی العمر مرۃ ونحتاج الی کسر الہوا کریں
سبعین مرۃ ولا تقتل

4368 در مظفر کہ حضرتہ دیدم ایکان — ابن ادھم دمندن ایلہ بیان
4369 سرلر یکا براہم ادھم — سیلہ شدر بنہ دکل بوصم
4370 رحمت حقلہ جانی شاد اولسون — یارکا ریلہ امری یاد اولسون
4371 در حضرتین اشتدم انزاکی — ابن ادھمدن اکلقل یوزمان
4372 الشہور تکیہ انی یاد ائدی — اول سرلہ روانی شاد ائدی

ادخل النار وانا اطعت اللہ احب الی من ان ادخل الجنۃ وانا عصیتہ

136a

4373 در مظفر کہ حضرتین بیندم — صورتہ اولدم کہ ای کنین آدم
4374 سیلکلر اول فضلدن خباطن — نہ مراتب وریدی انکا فیاض
4375 سرلرمدن الکریمان ایلہ — نہ دیدیکز بنی عیان ایلہ
4376 در حضرت الشہور سیلہ کلمات — سیلدی اول فضیل نیکو صفات

کنا نتعلم احتساب السلطان کما یتعلم سورۃ من القرآن

4377 در مظفر کہ سیلہ خضر کریت — پیر بسطامدن خبر بلیمیت
4378 حضر در با یزید بسطامی — رحمت حقلہ بولا کا نامی
4379 الشہور سیلہ ایلدی کلمات — سیلیم سمع قلی ای نیکو صفات

لو ظن الکافرون انہم یرون من ہول یوم القیامۃ ما رجوت ان فہم فی الدنیا

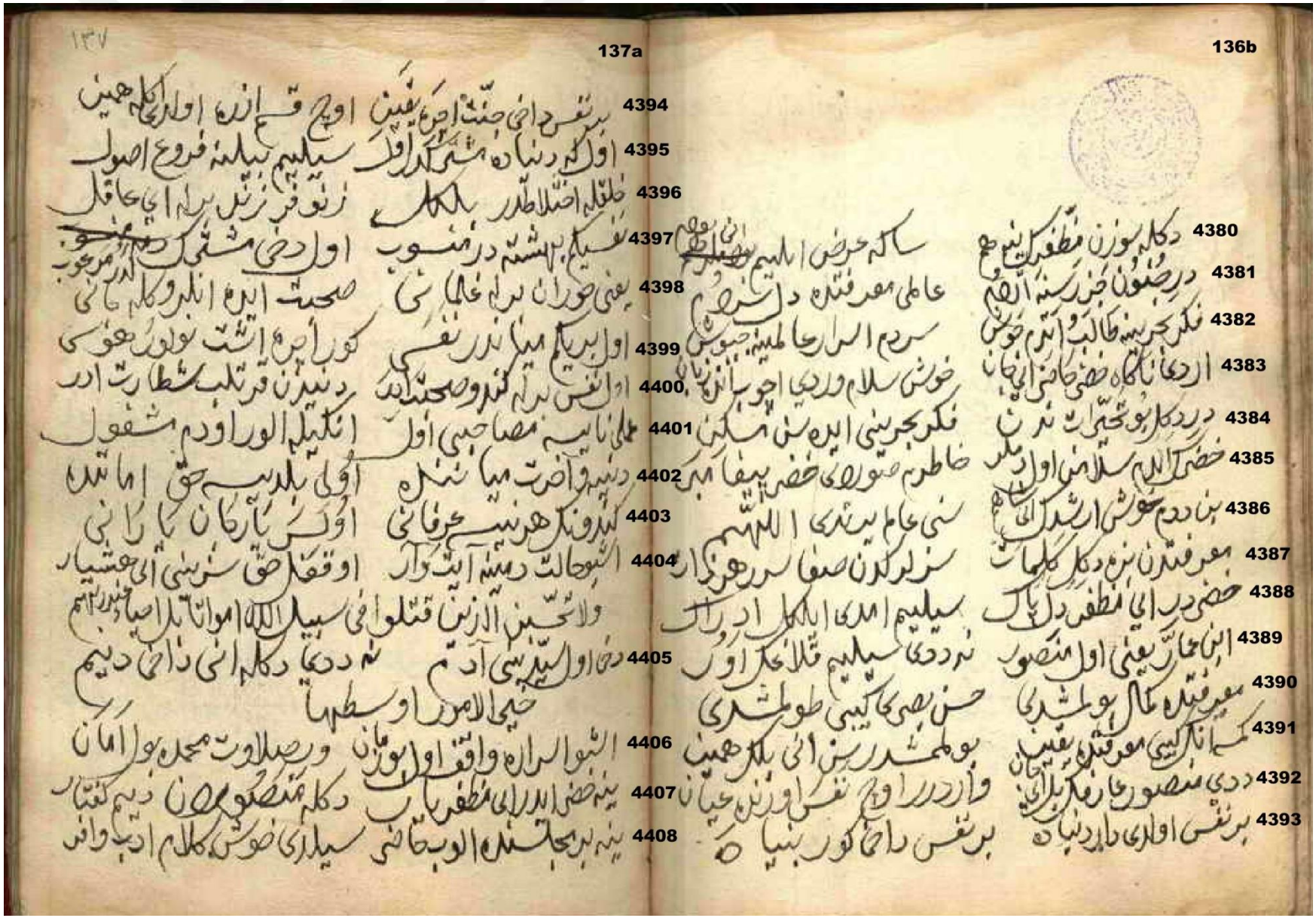

136b

4380 دگلبه یوزن مظفر کیم
4381 درصنون خبر رسه الفم
4382 فکر بحر بنه طالب و آیدم خوش
4383 اردغا ناکماه خضی حاضی ایجان
4384 درد دگل یو تحیرات ندن
4385 خضر آلدیم سلامن اول دلبر
4386 بن دیدم خوش ارشدل ای شاهم
4387 معرفتدن بنه دگل کلمات
4388 خضر درایی مظفر دل پاک
4389 ابن حمار یعنی اول منصور
4390 سعید فتله مال یولشدی
4391 کم انکیسی معرفتدن یقین
4392 دیدی منصور دار فکر بلرایی
4393 بر نفس اولدی دار دنیاده
4394 بر نفس دانی جنت اچره یقین
4395 اول کیم دنیاده مشرف کدر اول
4396 خلقله اختلاطدر بلکمک
4397 تسلیم بهشته در منصوب
4398 یعنی صوفیان برله خالی نی
4399 اول بر یکم میل ندر نفسی
4400 اول نفس برله کندو صحبتدر
4401 ملای نابینه مصاحبی اول
4402 دنیه و آخرت میانده
4403 کیدوفکر هر نیه عرفانی
4404 الشوحالت دینه آیت وار
ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم
4405 دخی اول کیدیسی آدم
حیی الامور اوسطها
4406 الشوالراه واقف اول یولدان
4407 بنه خضر ایدرای مظفر یاب
4408 بنه بر مجلسنده الوب حاضی

137a

سلامن اول دلبر ملکه
سلیم بیلنه فروع اصول
زنو قرزنی برله ای عاقل
اول دخی مشغول اولدر مرغوب
صحبت ایده انلر وکلم حاضی
کور اچره ایشت بولور هوسی
دنیدن قرتلب شطارت اردر
انکیله الورادم مشغول
اولی بلدیه حق اماندن
اولس یارمان یارانی
او قفل حق سزینی ای حوشیار
نه دخی دکلم انی داخی دیم
وبر صلاوت محمد بول امان
دکلم منصوص دیم کتابدن
سیلدی خوش کلام ادب وافر

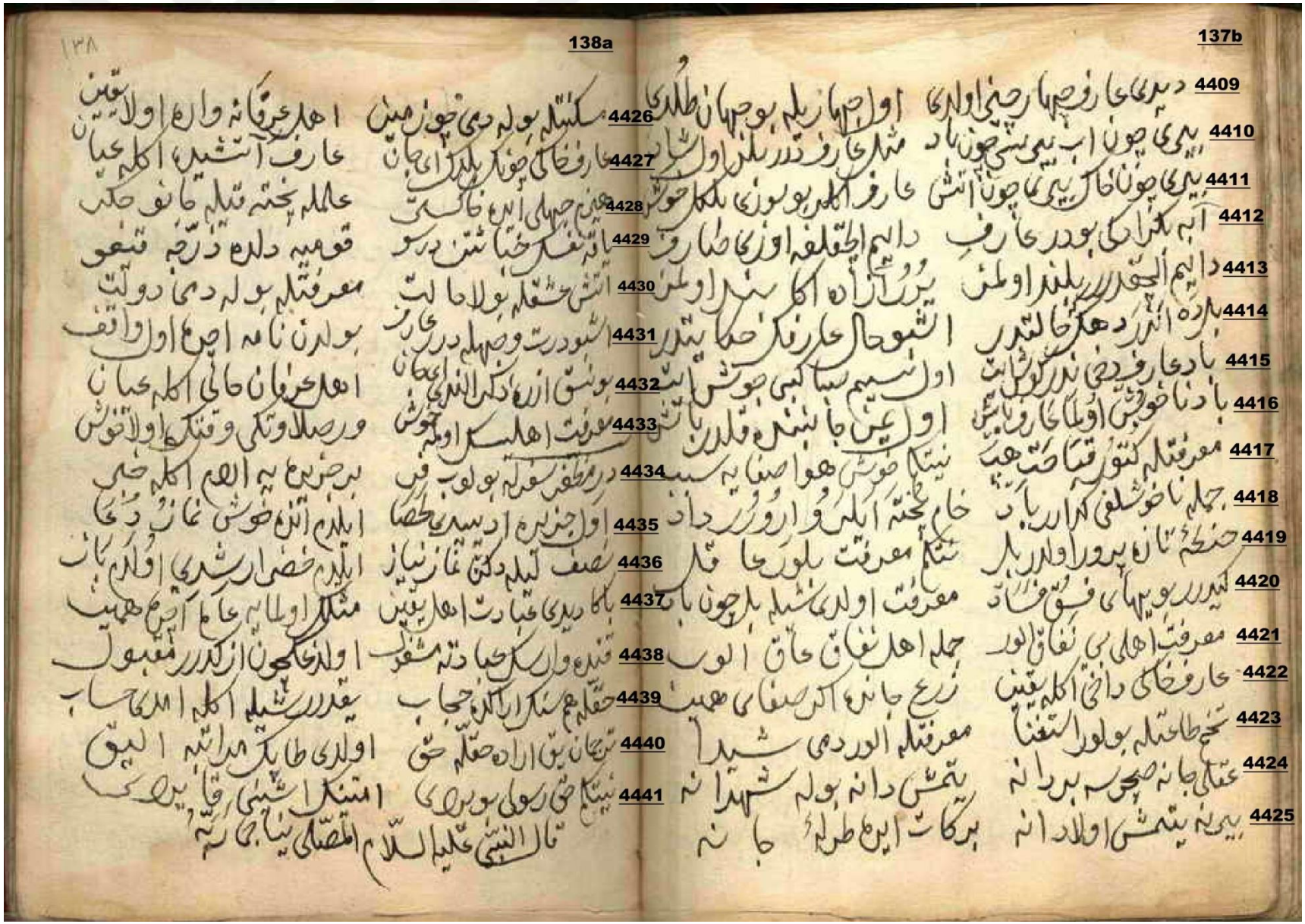

137b

4409 دیده‌ی عارف چه‌ها رچیزی اولدی
4410 بیده‌ی چون اب بیوسی چون باد
4411 بیده‌ی چون خاک بیده‌ی چون اتش
4412 ابه بکرا کی بودر عارف
4413 دایم الجقدر بلندر اولمز
4414 بارده انکر دهکر خالتدر
4415 باد عارف دیمی ندر کوشابت
4416 باد ناخوشی اولما عارف باشی
4417 معرفتله کتور قیامت هیچ
4418 جمله ناخوشلغی کدار باد
4419 حضرتی تانه پیدر اولدر بلر
4420 کیدر دیوه‌ای فوق فساد
4421 معرفت اهلی بی نفاق اولور
4422 عارف خاکی دانی اکلیه یقین
4423 نخ طاحتله بولور التفنا
4424 عقلی جانه صوچه بر دانه
4425 بیده یتیمی اولادانه

137b

اول جهانه زیله بو جهان طلدی
مثل عارف قدر بلن اول شاندر
عارف اکلمه بو سوزی بلکه حوشه
دایم الخلقه اوزی عارف
یوز اوزاده اکلمز اولمز
اشبو حال عارفک حکایتدر
اول نسیم سبا کبی جوشه
اول عین جانبنده قلدی باشی
نیتکم جوشی هوا صفایه سبب
خام نخته ایکی وار اوزره داد
نتکم معرفت بلور حالی
معرفت اولدی شیله بلچون باد
جمله اهل نفاق حاق الوب
زرع جانه اکن صفای هیچ
معرفتله اوردی شیدا
یتمی دانه بولمه شهدانه
برکات این طرفه جانه

138a

سکنیله بولمه دی چون زمین
عارف خاکی چونکه بلدک ای جان
عین جهلی این خاکسی
یانه تفکر خیاشتن درسو
اتش شعله بولا حالت
اشبو درست وجهله درر عارف
بونسی ازره دکر الندی ای جان
معرفت اهلیسل اولمه جوشی
در مظفر سوزله بولوب قف
اول جزیره ادیسیه حصا
نصف لیله دکن نماز نیاز
باکا دیدی عبارت اهل یقین
قنده وار سکا عبادته مشغول
حقله هم سنکا اکلدی حجاب
تیجان یق اراده حقله حق
نیتکم حق رسولی بوردی
قال النبی علیه السلام

138a

اهل عرفانه وار اولا یقین
عارف آتشین اکلمه عیان
عالمله پخته قیله جانی حکم
قومیه دلده درجه قنعو
معرفتله بولمه دی دولت
بولدن نامه اصل اول واقف
اهل عرفان حالی اکلمه عیان
ور صلاوتکی وقتکه اولا خوش
بر جزیره یه الدم اکلمه حق
ایلدم اتنی خوش نماز دعا
ایلدم خضر ارشدی اولدم یار
مشکل اولمایه عالم اصل هیچ
اولدی حکمون ازکدر مقبول
یقدر شیله اکلمه الدی حساب
اولدی طایک هدایته الیق
امتنک اشینی قایه

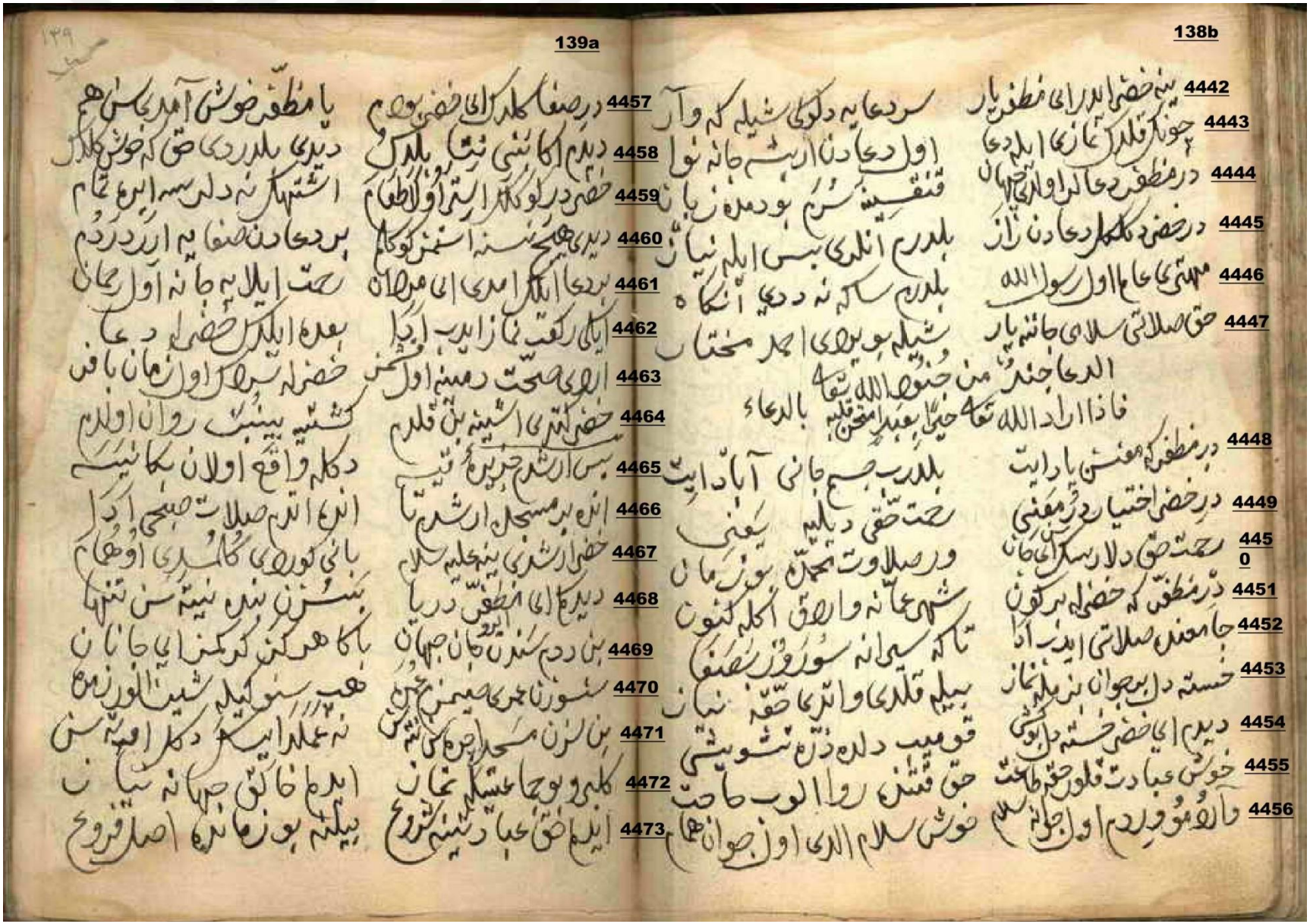

138b

4442 پس خضر ایدر ای مظفر یار
4443 چونکه قلدک تمامی ایله دعا
4444 در مظفر دعا کن اول ای جهان
4445 در خضر دکلمک دعادن باز
4446 مهتری عام اول رسول الله
4447 حق صلاتی سلامی جانم یار
الدعا جند من خنوف الله تعالی حیثما یعبد امتحن قلبه بالدعاء
فاذا اراد الله تعالی
4448 در مظفر که معنی یار ایت
4449 در خضر اختیار در معنی
4450 رحمت حق دلا رسک ای جان
4451 در مظفر که خضر له برکون
4452 جامعند صلاتی ایدب ادا
4453 خسته دل بیجوان بن بیله نماز
4454 دیدم ای خضر خسته دل بوکی
4455 خوش عبادت قلور حق طاعت
4456 وارد مورد دم اول جوانه سلام

سر دعا یه دکوکی شیله که وآ
اول دعادن ارتشم جانه نوا
قنقسین سرم بودمه زبان
بلدرم انلری بس ایله نیاز
بلدرم ساکنه نه دیی انکاه
شیله بویوری احمد مختار
بلدرب جمع جانی آیادایت
رحمت حقی دیله یعنی
ورصلاوت تحمد یوزمان
شهی عمانه وارق انکله کنون
تاکه سیوانه سوروزن نصفا
بیله قلدی وانری حقه نیاز
قومیب دله دزه تشویشی
حق قتن روا ایوب حاجت
خوش سلام الدی اول جوانه

139a

4457 در صفا کلدک ای خضر بوده
4458 دیدم انکا بنی نیتا بلدک
4459 خضر در کوکلر ایتر اول اطهار
4460 دیدی هیچ نسنه استمز کوکلم
4461 بو دعا ایلک امدی ای مرحان
4462 ایکی رکعت نماز ایدب ادا
4463 انلری صحت دمینه اول سخن
4464 خضر کتدی اشینه بن قلدم
4465 بس ارشدم جزیره تیه
4466 انده بر مسجد ارشدم تا
4467 خضر ارشدی بنه علیه سلام
4468 دیدم ای مظفر دریا
4469 بن دیدم سنون ایدوب جهان
4470 سنوزن بنی حیمن حیمن
4471 بن سزن مسجد اچن کی نشن
4472 کلیو بوجا عشکله نجان
4473 ایدم حق عبادتنی شروح

یا مظفر خوش آمدیکز هم
دیدی بلدردی حق که خوش کلدک
اشتهیکز نه دلیسه ایده تمام
بو دعادن صفا یه ارر دردم
رحمت ایله یه جانه اول رحمان
بعده ایلک خضر له دعا
خضر له سرکل اول زمان بافن
کشتیه بینوب روان اولدم
دکلم واقع اولان بکا نیسه
انده ادم صلات صبحی ادا
بانی کوردی کلمدی اوه هم
بشزن بنی نیته سن تنها
باکا هرکز کورمکز ای جانان
هف سنو کیله شیطان اورزمه
نه عملدایسکز دکل افیه سن
ایدم خالق جهانه نیاز
بیلنه بو زمانده اصل فروح

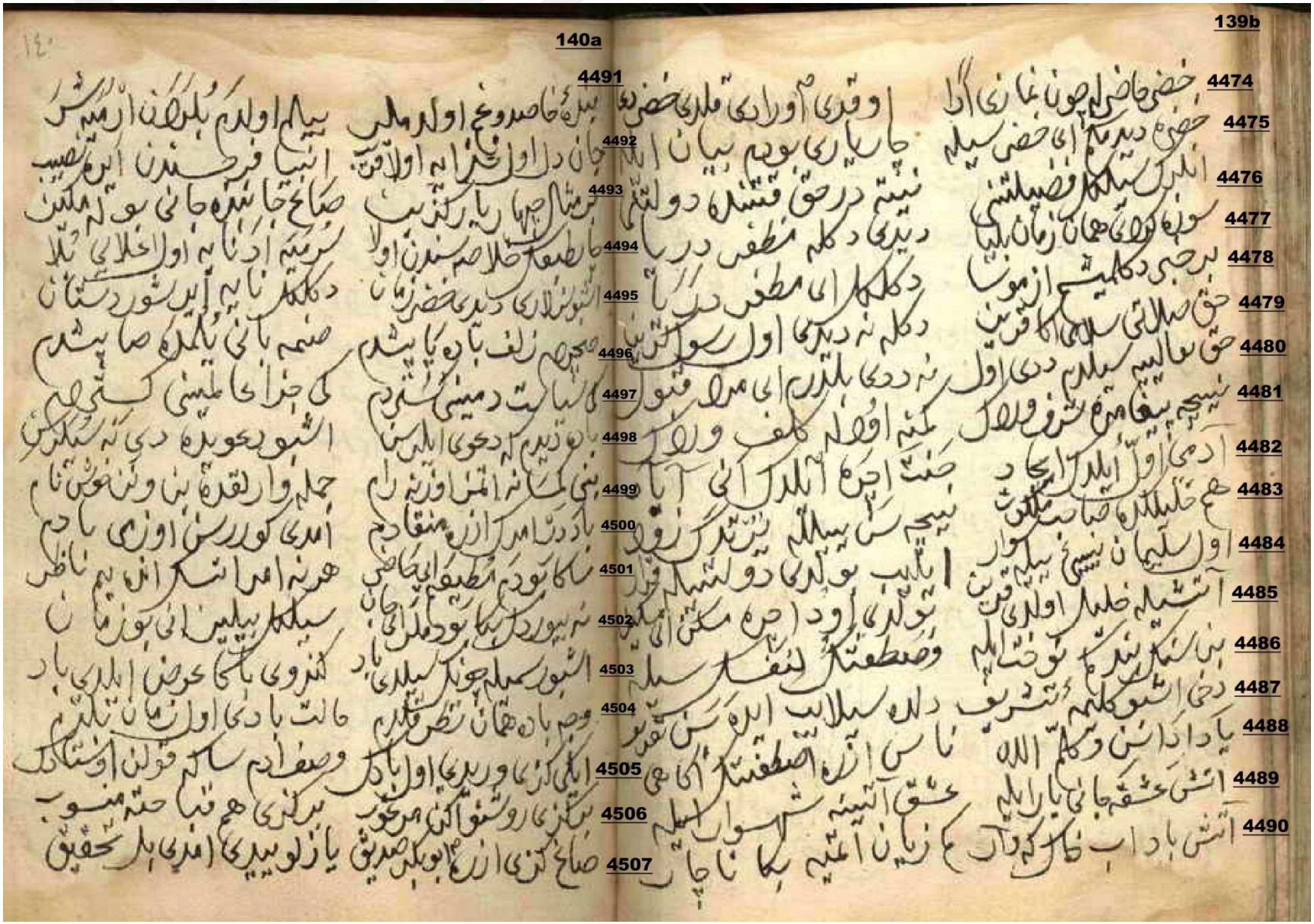

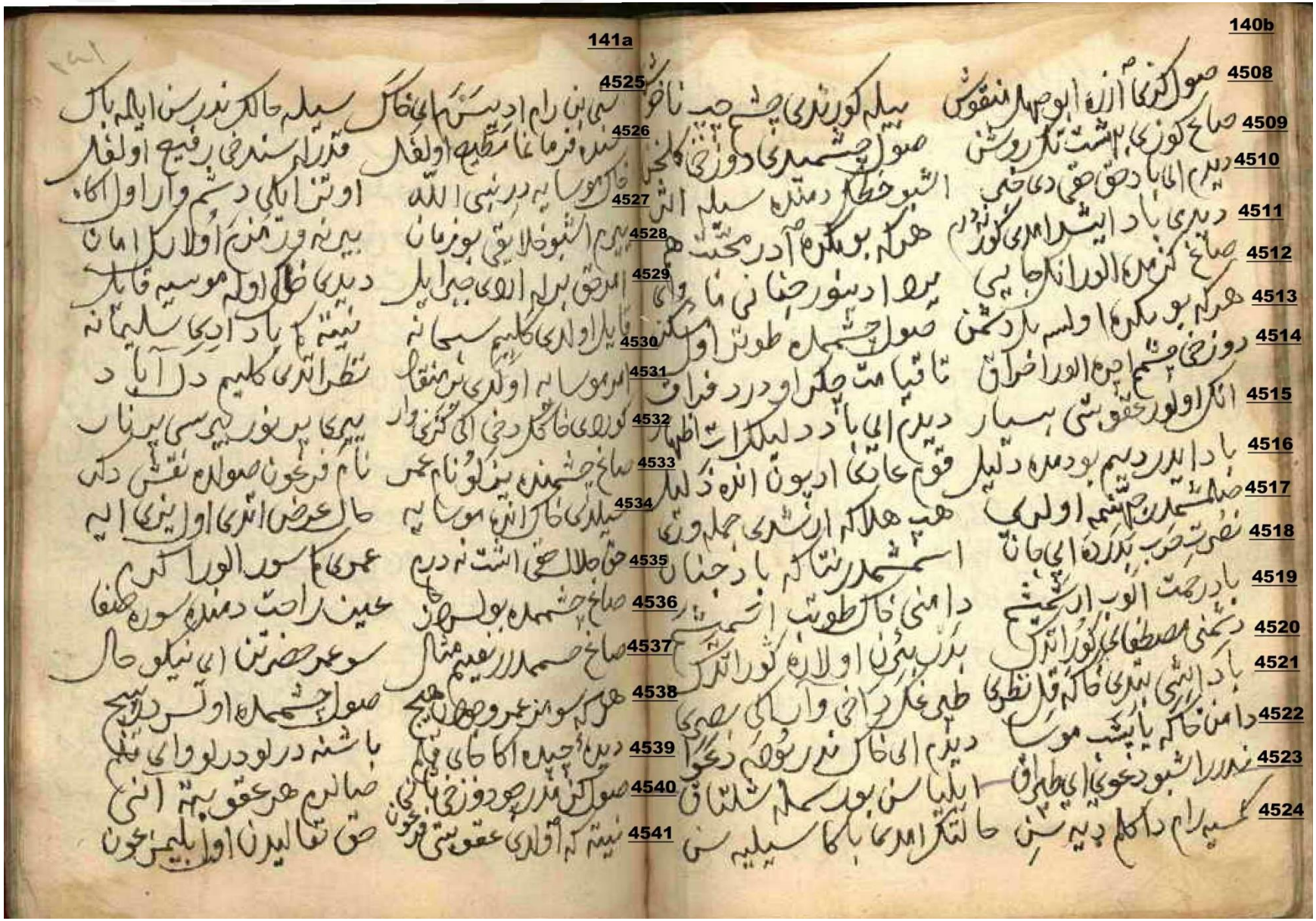

140b

4508 صول کن ای آزره ابو صهبا منقوش
4509 صاخ کوزی ۲ شت تکرروشن
4510 دیدم ای با دحق حق دی خمی
4511 دیدی باد ایشرا می کوزدم
4512 صاخ کن من الورانک جایی
4513 هرکه بوکن ۱ ولسم بار دشمن
4514 دوزخی چشم اچه الورا خراق
4515 انکر اولور حقوبتی بسیار
4516 باد ایدر دیم بودمده دلیل
4517 صول شمدن چشم اولی
4518 نصرت حرب بکرده ای جانا
4519 باد رحمت الوب ارتخشم
4520 دشمنی مصطفای کورانکر
4521 باد ایشی بیدی خاکه قل نظری
4522 دامن خاکه یا پشب موسا
4523 ندر ایشو دعوی ای طیراق
4524 کسیه رام دا کلم دیه سن

141a

4525 سیلم خاکی ندر سن ایلم پاک
4526 سنی بن رام ادیسن ای خاک
4527 قدر ایلم سندی رفیع اولغل
4528 اوتن ایکی دشم وار اول اکا
4529 بیرنه ور منی اولا بکل امان
4530 دیدی خاکی اولم موسیه قایل
4531 نیته کم یاد ادی سلیمانه
4532 نظر ایتدی کلیم دل آیاد
4533 بیدی پیر نور بیدی سی پیر ناز
4534 نام فرخون صولده نقشی دکن
4535 حال عرض ایتدی اول بیدی ایه
4536 عمری کم سور الورا کرم
4537 حین راحت دمنده سوره هفا
4538 سو عمر حضرتن ای نیکو حال
4539 صول شمدن اوتی دیمیه
4540 باشنه در لودر لوای نیلم
4541 صالدم هر عقوبته انی
حق تعالیدن اول بلیمس فرخون

کل بن رام ادیسن ای خاک
سنده فرعونا مطیع اولغل
خاک موسا یه در نبی الله
بیدم ایشو خلایقی بوزمان
ای حق بر ایلدی جبرایل
قایل اولدی کلیم سبحانه
ای موسا یه اولدی بر منقار
کوردی خاکی دخی ای گزی وار
صاخ شمدن بیلو نام عمر
سیلدی خاکی انی موسا یه
حق جلا لحق اشت نه دیم
صاخ شمدن بولسه ن
صاخ شمدن رفیع مثال
هر که سو من عمر و صاخ هیچ
دیدم ای چیده اکا خای قیلم
صول کن ندر چو دوزخ یا نی
نیته کم اولدی عقوبتی فرخون

صول کزنجا آزره ابو صهبا منقوش
صاخ کوزی ۲ شت تکرروشن
دیدم ای با دحق حق دی خمی
دیدی باد ایشرا می کوزدم
صاخ کن من الورانک جایی
هرکه بوکن ۱ ولسم بار دشمن
دوزخی چشم اچه الورا خراق
انکر اولور حقوبتی بسیار
باد ایدر دیم بودمده دلیل
صول شمدن چشم اولی
نصرت حرب بکرده ای جانا
باد رحمت الوب ارتخشم
دشمنی مصطفای کورانکر
باد ایشی بیدی خاکه قل نظری
دامن خاکه یا پشب موسا
ندر ایشو دعوی ای طیراق
کسیه رام دا کلم دیه سن

سیلم کوزندی چشم چپ ناخوش
صول چشمدی دوزخی کالنجا
ایشو خطا کر دمنده سیلم الش
هرکه بوکن آدر محبت هم
بیدم ای شور جنانی ما وای
صول چشمدن طوتن اول کن
تا قیامت چکن او درد فراق
دیدم ای با د دلیلکرات اظهار
قوم عادی ادیون الله ذلیل
هپ هلاکه ارشدی جمله وی
اشمدن بنا کم با د جنان
دامنی خاک طوتوب اشمدن
بدر بیدن اولانه کورانکر
طپه غلدرانی وا ای بصری
دیدم ای خاک ندر یوقه دعوا
ایلیاسن بوسیلم شلتاق
حالنکر امدی با کا سیلیه سن

سنی بن رام ادیسن ای خاک
سنده فرعونا مطیع اولغل
خاک موسا یه در نبی الله
بیدم ایشو خلایقی بوزمان
ای حق بر ایلدی جبرایل
قایل اولدی کلیم سبحانه
ای موسا یه اولدی بر منقار
کوردی خاکی دخی ای گزی وار
صاخ شمدن بیلو نام عمر
سیلدی خاکی انی موسا یه
حق جلا لحق اشت نه دیم
صاخ شمدن بولسه ن
صاخ شمدن رفیع مثال
هر که سو من عمر و صاخ هیچ
دیدم ای چیده اکا خای قیلم
صول کن ندر چو دوزخ یا نی
نیته کم اولدی عقوبتی فرخون

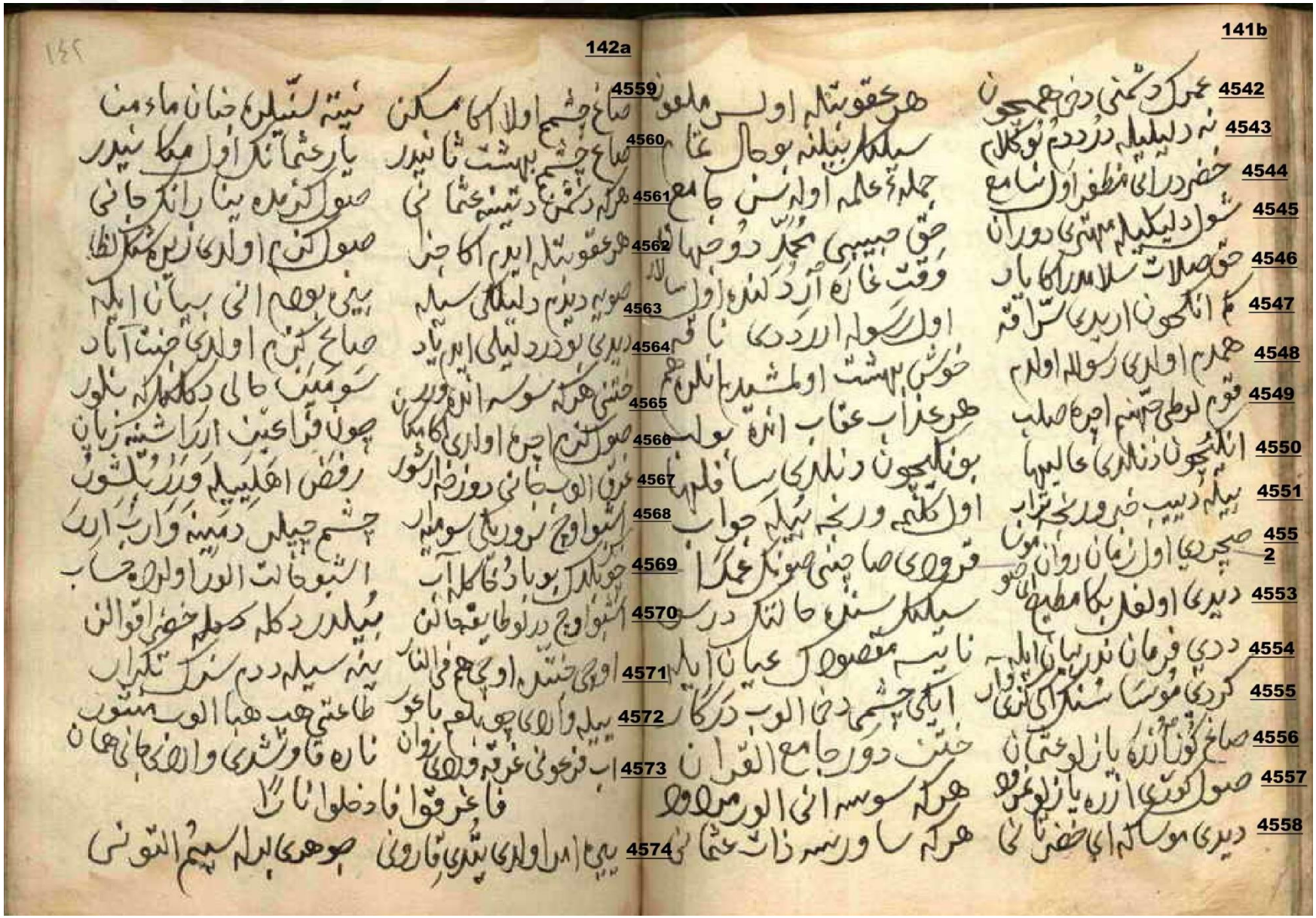

141b

4542 عمرک دشمنی دن چو چون
4543 نه دلیلیلم دردم نوکلار
4544 حضور درای منظر اول شامع
4545 شول دلیکیلم مهتی دوران
4546 حق صلات سلام اکا یاد
4547 کم انکچون اریدی اشراقه
4548 همدم اولدی رسوله اولدم
4549 قوم لوطی چیم اچه صلب
4550 انلیچون دنلدی عالیها
4551 بیلم دیبب خبر ویرنجه تراب
4552 صحیحدی اول زمان روان مون
4553 دیدی اولغل بکا مطیع
4554 دیدی فرمان ندر بیان ایله
4555 کردی موسا سنک ای کنی وار
4556 صاغ کوزاکزه یاز لوحتمان
4557 صول کوزی اکزه یاز لوعمرو
4558 دیدی موساکه ای خضر ثانی

142a

4559 صاغ چشم اولا اکا مسکن
4560 صاغ چشم بهشت ثانیدر
4561 هرکه دشمن دتیشه یحیا نی
4562 هرحقوبتله ایدم اکا جزا
4563 صویه دیدم دلیلکی سیله
4564 دیدی بودر دلیلی ایدی یاد
4565 حتی هرکه سوسه انده ورین
4566 صول کزم اچم اولدی اکا مکان
4567 غرق الوب جانی دوزخه ارشور
4568 اشبو اوچ نوره یکی سومیار
4569 چونکه دل بولدی کاملا آب
4570 اشبو اوچ درلو طایفه جانلن
4571 اولدی حتم اوچ هم فی النار
4572 بیلم اولدی چیلغم باغور
4573 اب قوحونی غرقه قولدی روان
فاغرقوا فادخلوا نارا
4574 بیلم اندن اولدی پندی قاروتی

نیته لسنیلن جنان ماوی من
یاز حشمانکه اول مکا نیدر
صول کزمده بنا رانکه جانی
صول کزم اولدی زین شمکانلا
بینی بوهم انی بیان ایله
صاغ کزم اولدی جنت آباد
سومیین حالی دکلدر که بلور
چون قراعین اردا شیشه زبان
رفض اهلیلم وردی بلشور
چشم چیلن دمینه وارب اردی
اشبو حالت الور اولدی حساب
بیلدر دکلم حضور اقوالن
بنه سیلم دیدم سنک تکرار
طاعتی هب هبا الوب مشور
ناره قاورشدی والله جانی همان

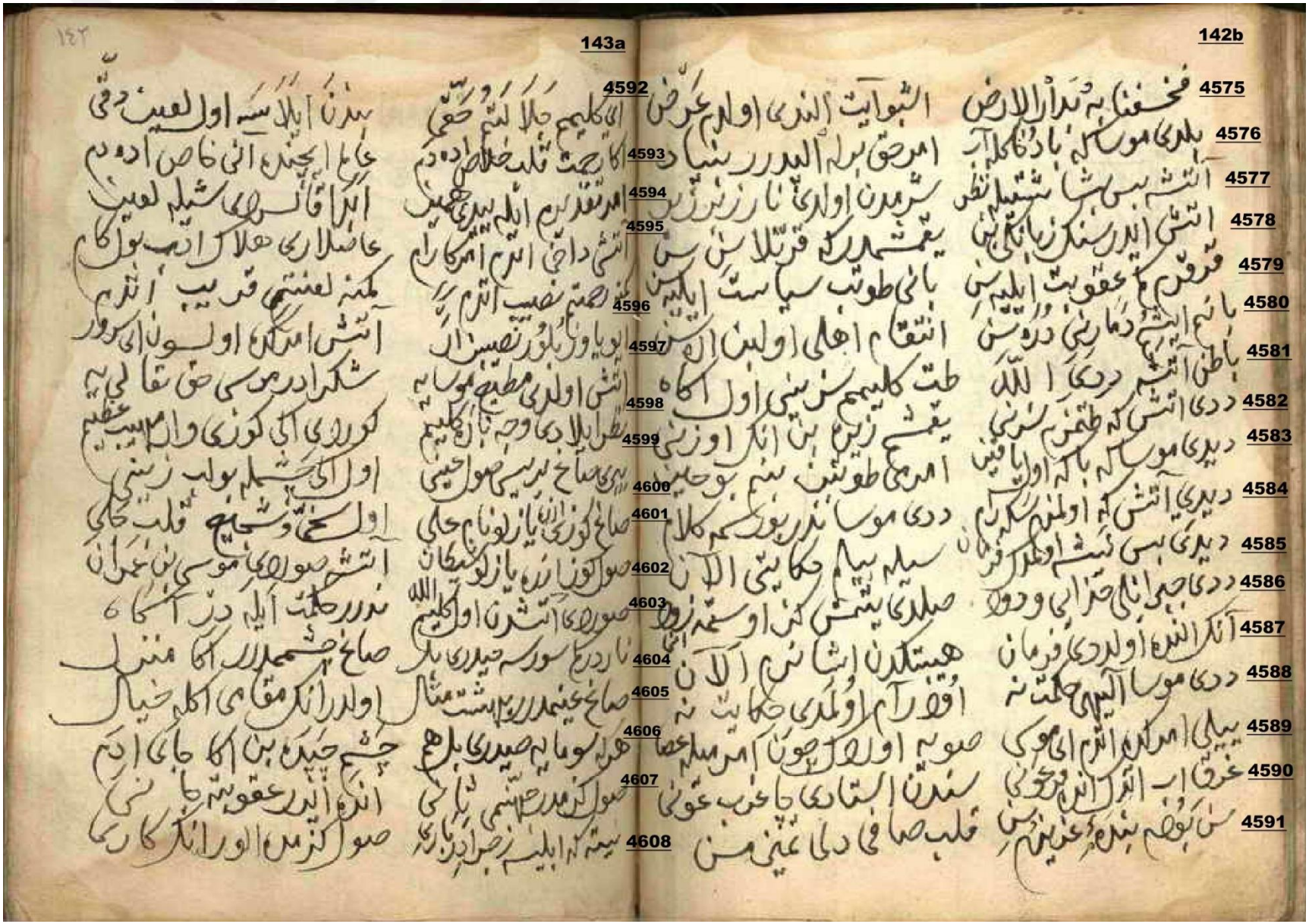

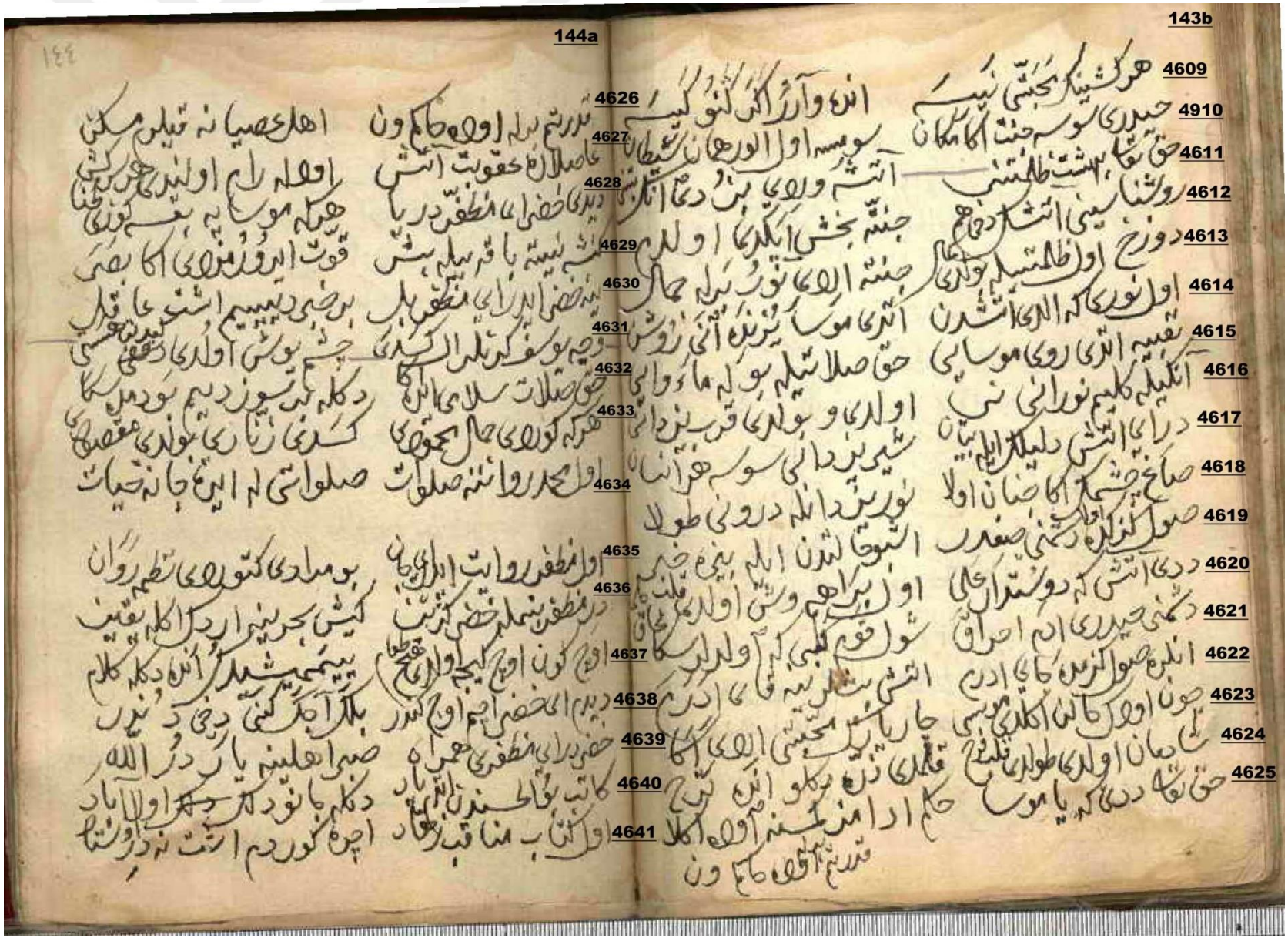

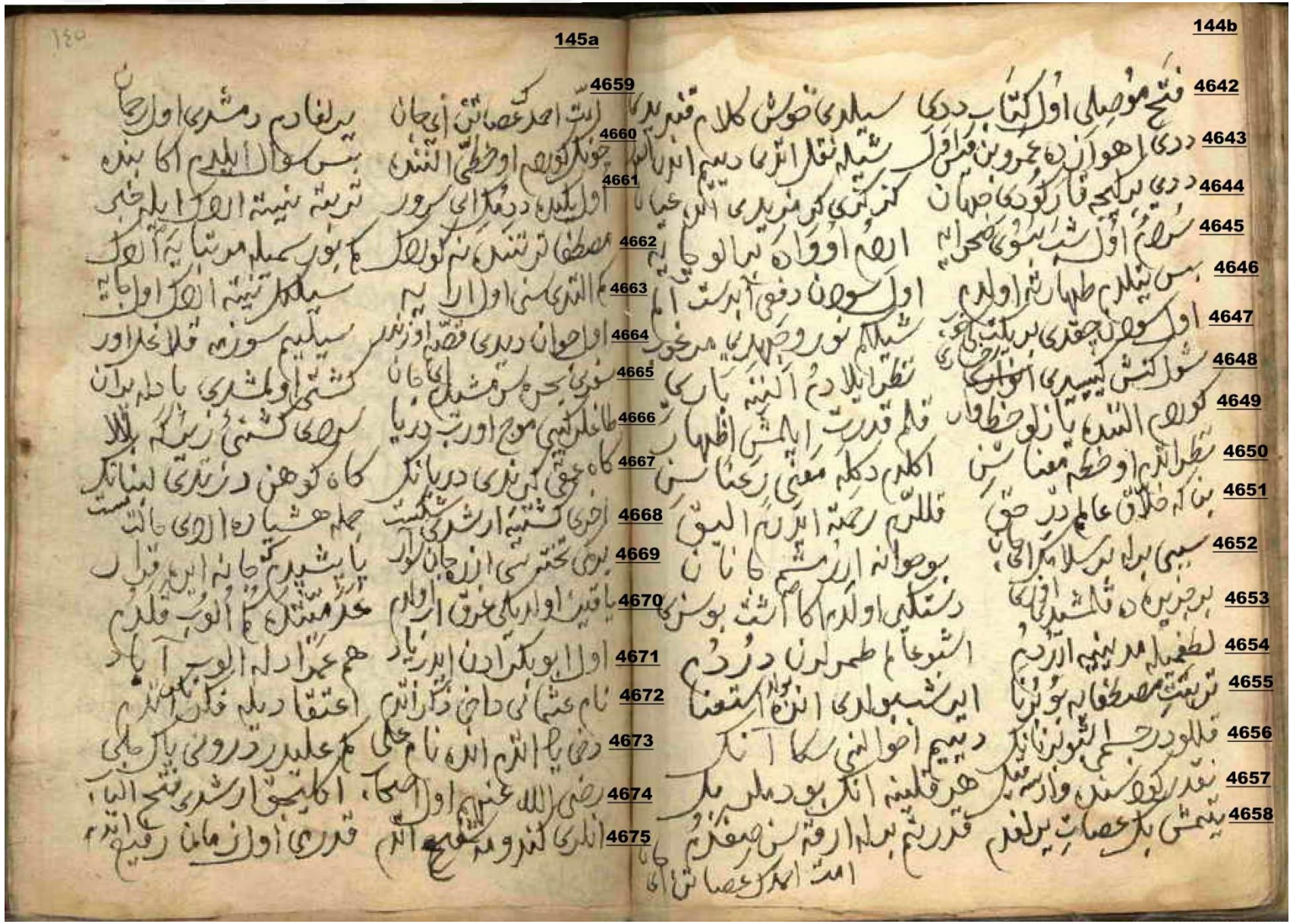

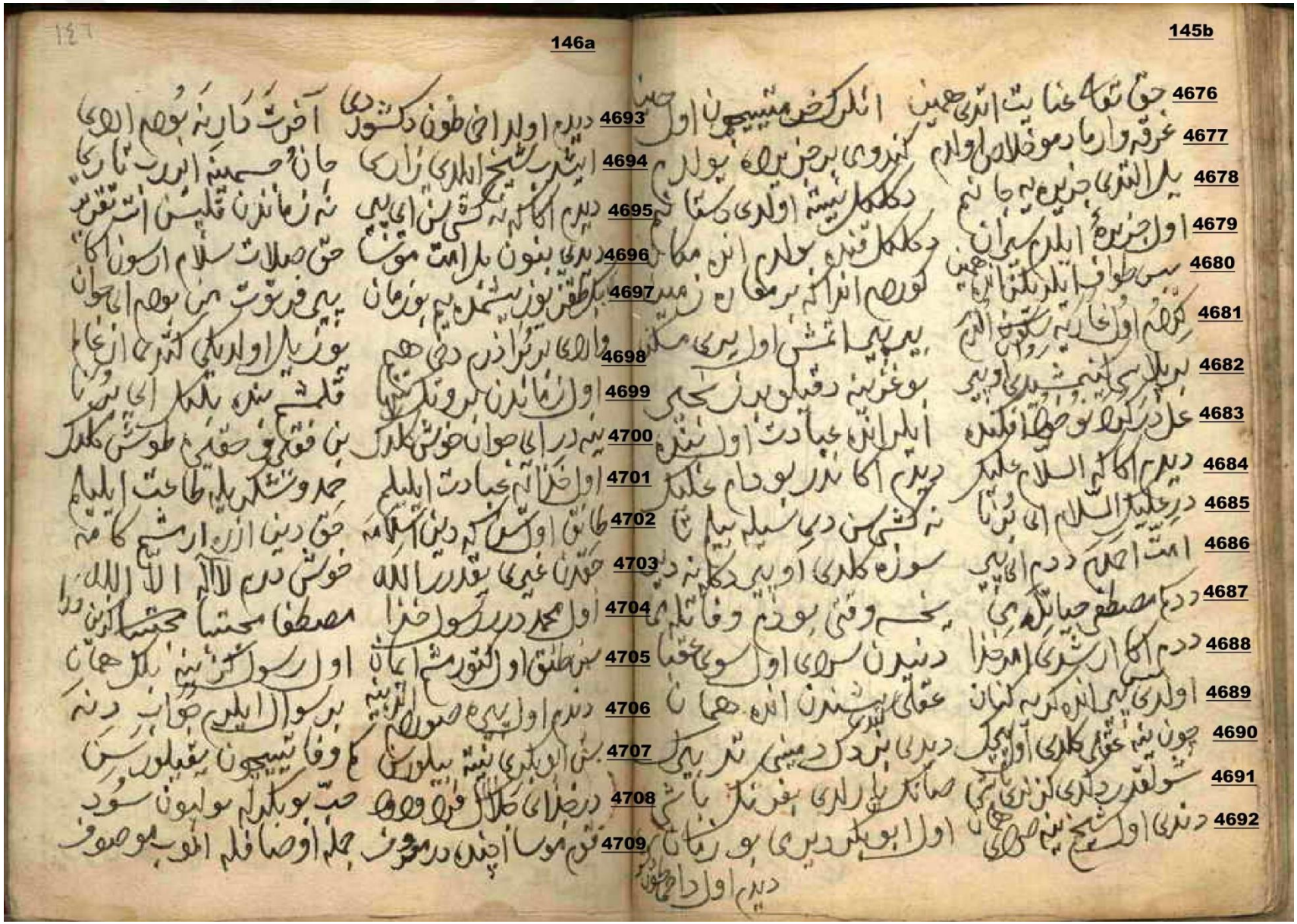

145b

4676 حق تعالی حکایت ایدر حضرت عیسی علیه السلام
4677 غرقه و ارمادموخلاص اولدم
4678 یارالتدی جزیره یه جانم
4679 اول جزیره ایلدم سیران
4680 بیک طواف ایلدیکمدا اوچ عین
4681 کوله اول غاریه رسیدم الدم
4682 بویله بی کیمسه یوق اوپیم
4683 عمل درکار توحیدا فکندم
4684 دیدم اکا نه السلام علیکم
4685 دیدی علیکم السلام ای پیر دانا
4686 امت احمد دیدم ای پیر
4687 دیدم مصطفی حبیبالله می
4688 دیدم اکا ارشدی امر خدا
4689 اولدی کیم انده کریه کنان
4690 چون یه عقلی کلدی اول ایچک
4691 سوالقدر دلدی کز نی باشی
4692 دیدی اول شیخ نه صلاحی

146a

4693 دیدم اولدا اخی طوغن دکشودی
4694 ایتدی شیخ ایلدی زار زار
4695 دیدم اکا که نه گشی سن ای پیر
4696 دیدی بنوم بلرامت موسا
4697 بیک طقن توز پشمدن بیم بوزمان
4698 واللهی بر تراذم دنیا هیچ
4699 اول زمانلرن بروندکیا
4700 یه دیدی ای جوان خوش کلدک
4701 اول خدا ایچون عبادت ایلیم
4702 طاعتی اولسون که دین اسلامه
4703 حقدن غیری یقدر الله
4704 اول محمد در رسول خدا
4705 سن طلق اول کتورمش ایمان
4706 دیدم اول پیره صورت ایتدیم
4707 سن اویکری یتمه بیلورسن
4708 دیدی ای کلال قرق وقت
4709 قتم موسا اچندی درمحزون

آخرت دارینه بوهم اولدی
جان و جسمیمه ایردی تاریکی
نه زمانلرن قلیسن استغفار
حق صلات سلام ارسون اکا
پیی فرشوت من بوهم ای جوان
یوز یل اولدیکی کتدی ازیادم
قلمشسن بلکمل ای پیر دانا
بن فقیر و حقیر طوشمش کلدک
حمد و شکر یلا طاعت ایلیم
حق دینی ازر ارشد کامه
خوشدر لا الله الا الله
مصطفا محتشما کتدی دنیادن
اول رسول کتدی بنه بلکه همان
پرسوال ایلدم جواب ویرمه
کم وفا تیسون یقیلور سن
حب بولکدم بولیون سوید
جمله اوصافلم انوب موصوف

دیدم اول دا طوغن

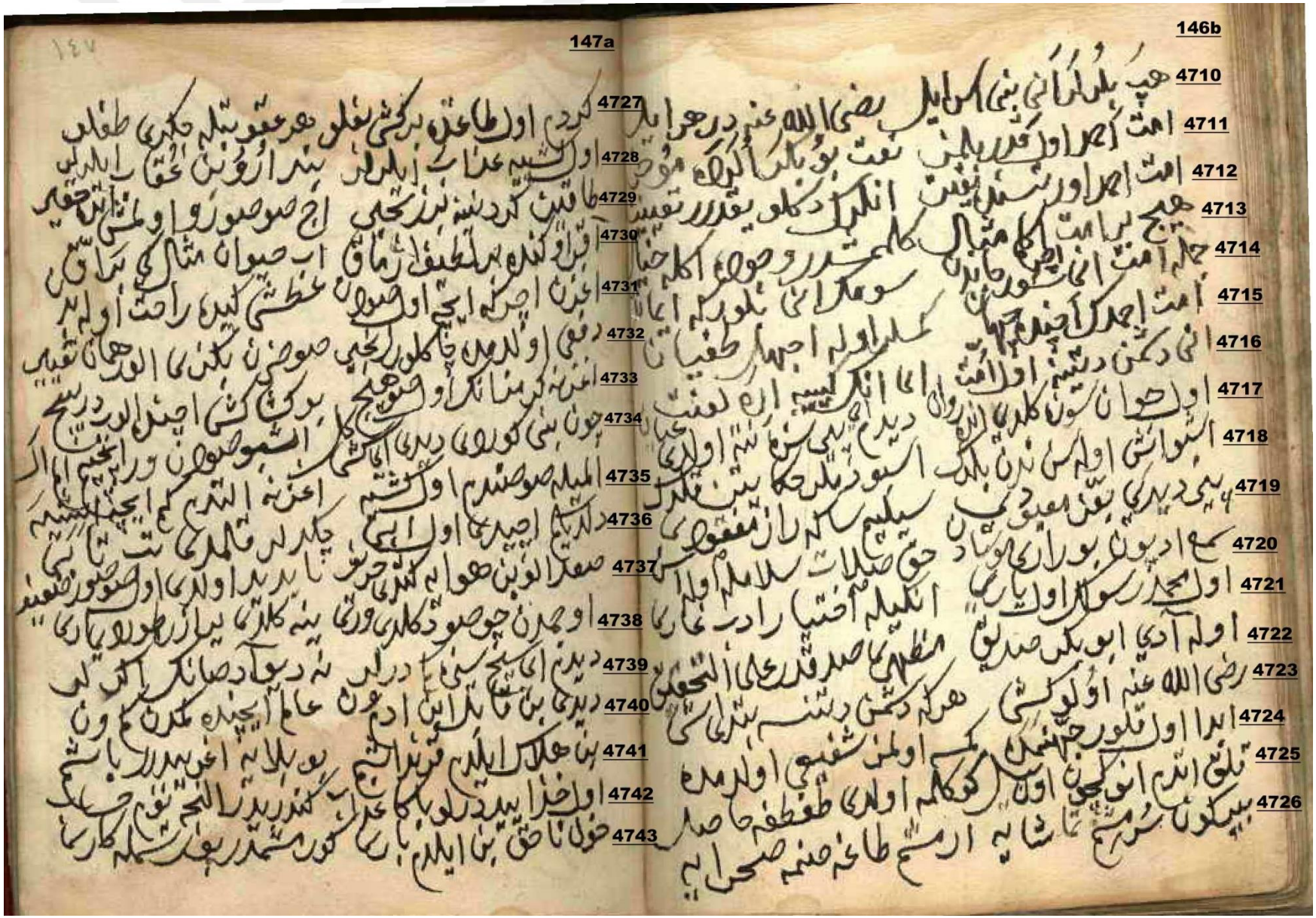

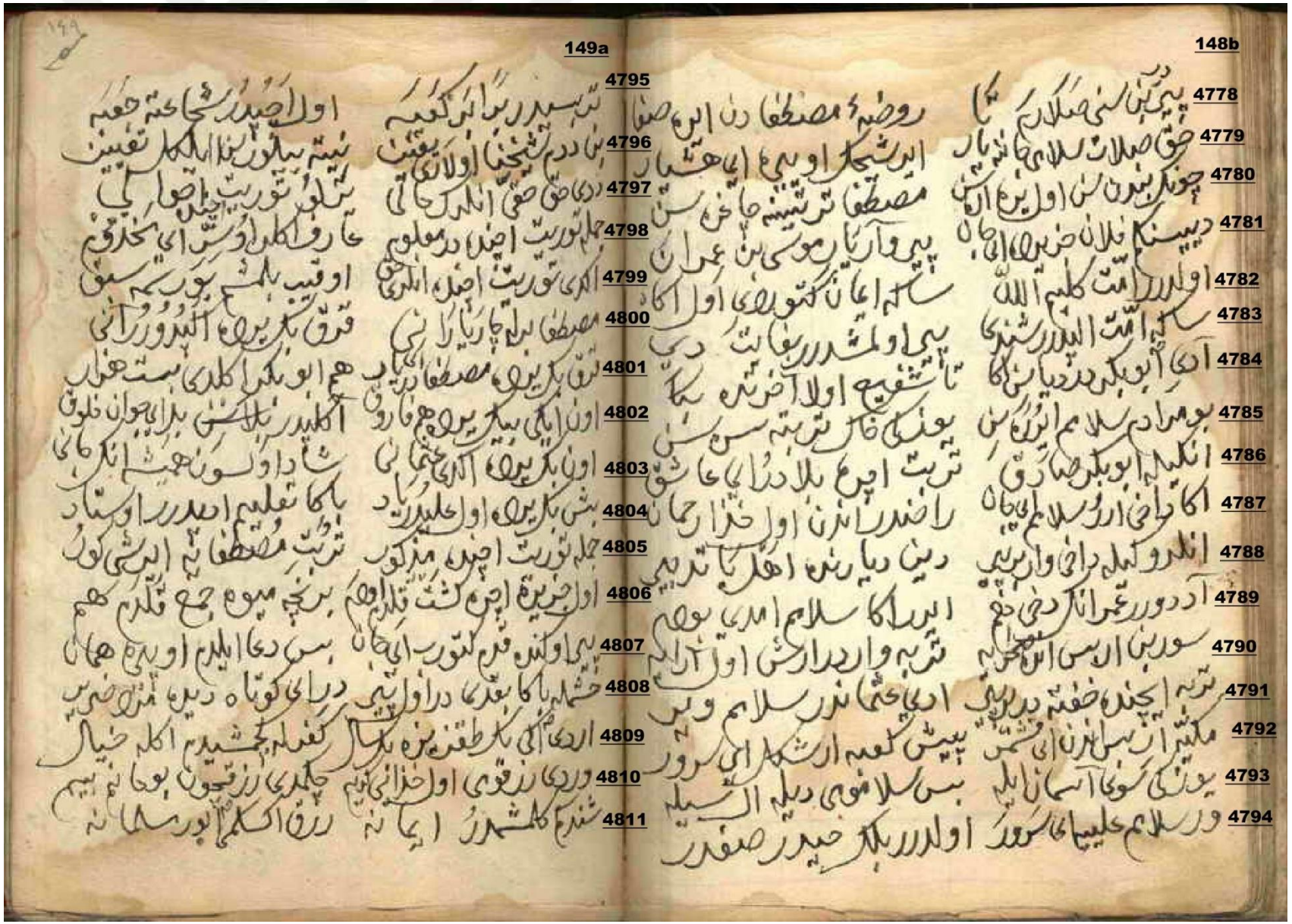

148b

4778 پیر بن لسی صلاتی
4779 حق صلات سلامی جانه یار
4780 چونکه بنون بن اول یزه ایکن
4781 دیبسنکم فلان ضریحی ای جان
4782 اولدر امت کلیم الله
4783 سکه امت اولدر شیدی
4784 ای ابوبکر دیدیاس کا
4785 بو مرادم سلام ایزه بن
4786 انکله ابوبکر صادق
4787 کا وای ارز سلام ای جان
4788 انلرو کیله وای وار پیر
4789 اددور عمر انک دینی حق
4790 سور بن ارسی اس صحابه
4791 بزه ایچنده خفیه دیر پیر
4792 مکثیر ارسی بزن ای قشمر
4793 یوزنی کوکی آسمانه ایله
4794 ور سلام حلیما کوردی

روضه مصطفا دن این صدا
این شجاعت اویه ای هشیار
مصطفا تربتینه چاخن سن
پیر و یار موسی بن عمران
سکه اعان کتوردی اول کا
پیر اولمشدر بدایت دین
تا شفیع اولا آخرتده سکا
یعنی کافل تربته سن سن
تربت اچره بلا دیای عاشق
راضدر انزن اول خدا رحمان
دین دیارنه اهل یا تدبیر
این کا سلام ایدی یوهم
تربه وارد ارشی اول آرایم
ای عثمان نور سلام ویر
پیش کعبه ارشکله ای سرور
بس سلامی دیله الی سیله
اولدر بکر حیدر صفدر

149a

4795 تربه سیدر بدائن کعبه
4796 بن دردم شیخنا اولانی یعنی
4797 دیدی حق حقی انلرک حاتی
4798 جمله تربت اچره معلوم
4799 انکی تربت اچره انلرک حق
4800 مصطفا بره چاریارانی
4801 فرق بکر یره مصطفا دیدی
4802 اون ایکی بیک یره هم فاروق
4803 اون بکر یره انکی عثمانی
4804 بش بکر یره اول علیدر یاد
4805 جمله تربت اچره مذکور
4806 اول جزیره اچره کشت قلدی اوهم
4807 پیر اوکنه قدم کتوره ای جان
4808 حشمله باکا بغدی دراول پیر
4809 اردی ای بکر طقنه یزه بکر سال
4810 وردی رزقوی اول خدانی یزه
4811 شندم کلشدر ایمانه

اول اچره شجاعت حفیه
نیته بیلور بنا اکمل تفسیر
بیلور تربت اچره اصحابی
عارف اکلر اوسر ای مخلوق
اوقیب بلمز بوریه سبق
فرق بکر یره انلرو رانی
هم ابوبکر اکلدی بست هنر
انکله در بلا سن بزا یا حوان خلوق
شاد اولسون همیشه انک جانی
باکا تعلیم اچره اوستاد
تربت مصطفایه ایرشی کور
برنجه میوه جمع قلدم هم
بس دعا ایلدم اویه همان
دریای کوتاه دین نزه ضریر
کفله کشیدم اکله خیال
چکدی رزقیون بوجانه بیم
رزق اکلکم ابوبکر سلمانه

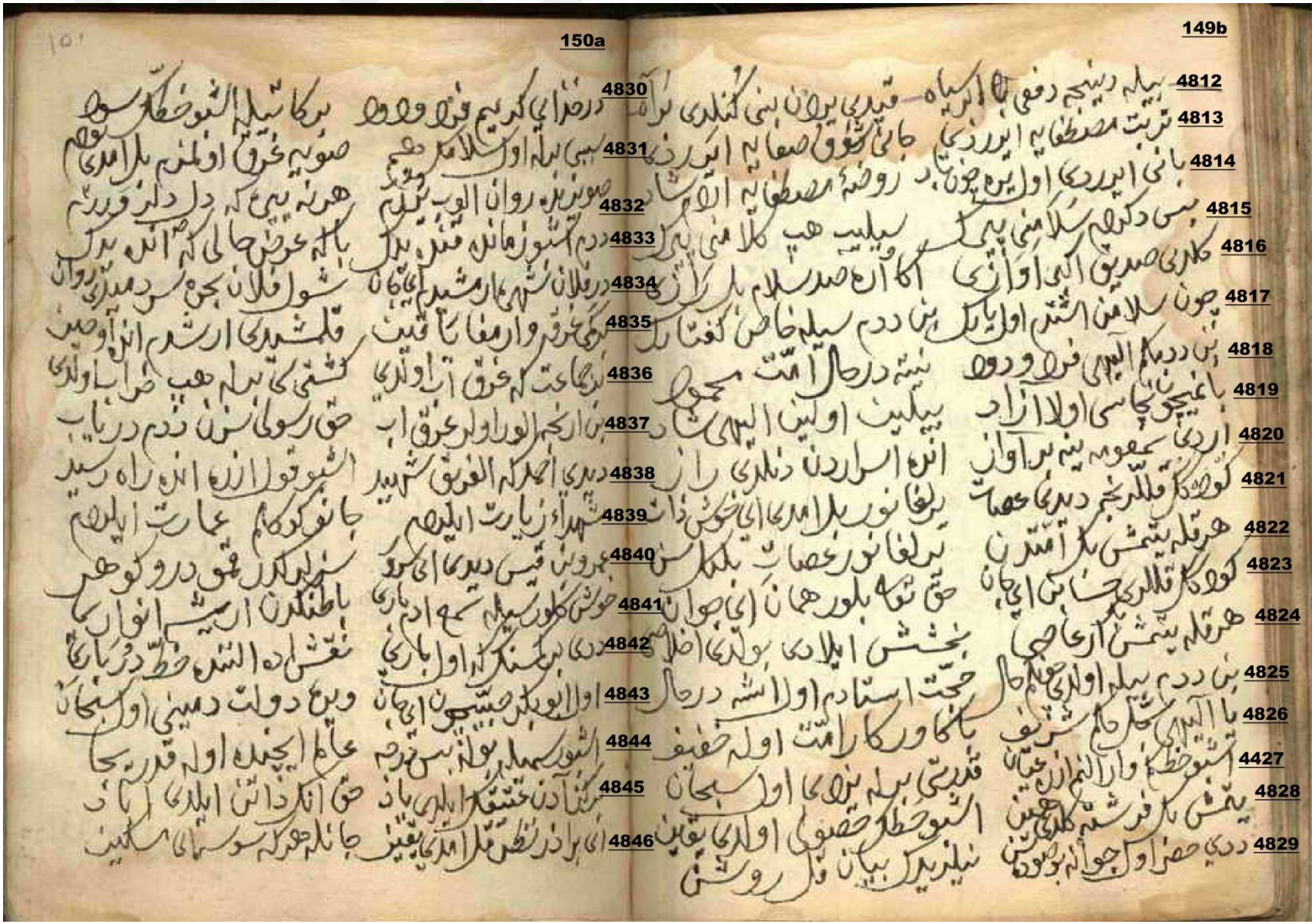

149b

4812 بیله دینیچ دفعی با ابریشم — قیدی یرون بنی کندی براه
4813 تربت مصطفایه ایردی — جانی شوق صفایه ایردی
4814 بانی ایردی اول یره چون باد — روضهٔ مصطفایه ایلدی شاد
4815 بنی دکلم سلامنی پیکه
4816 کلدی صدیق اکبی اوازی — سیلیب هپ کلامنی پیکه
4817 چون سلامن اشتدی اول یاکه — اکا آنده صد سلام بلدرازی
4818 بن دردم بیله خاص کفتاری — بن دردم سیله خاص کفتاری
4819 باغیچون چاسی اولا آزاد — نیته درحال امت محمول
4820 اردی کیمسه یه بر آوازی — پیلیب اولین ایلدی شاد
4821 کولدکل قالدرنجه دیدی خصمات — انده اسلاردن دنلدی راز
4822 هرقله یتمش بکل امتدن — یرلغانور بلادی ای خوش ذات
4823 کولدکل قالدرنجه بن ای جان — یرلغانور خصمات بلکه سن
4824 هرقله یتمش ارعاصی — حق تعالا بلورهمان ای جوان
4825 بن دردم بیله اولدی حاصل حال — بخشش ایلادی بولدی اضعاف
4826 یا الهی سحل حالم شریف — حجت استادم اول اشه درحال
4827 اشیوخطه وارالنجه اندن ایلری — باکا ورکار امت اوله خفیف
4828 یتمش بکل فرشته کلدی عین — قدیتی بیله یزدی اول سبحان
4829 دردی حضرا اول جوانه بوسوزین — اشیوخطه حضوری اولدی یقین
نیلریدی بیان قال روشن

150a

4830 درخدای کریم فرد وصمد — برکا تیله اشیوخطه کرسون
4831 سیبی بیله اول سلامک هپسی — صویه غرق اولنجه بل امدی
4832 صویزیره روان الوب کیدم — هرنه پیی که دل دلیر قوردم
4833 دردم اشیوزمانده قلدی یدل — باکه عرض حالی که آنده یدل
4834 درفلان شهره ارمشیدم ای جان — شول فلان بحق سر دمیدی روان
4835 کمی غرق وارمغا تا قیمت — قلمشیدی ارشدم انده آوصین
4836 بر جماعت که غرق آب اولدی — کشتی ی بیله هپ خراب اولدی
4837 بن ارنجه انوا اولر غرق اب — حق رسولی سون قدم دریاب
4838 دیدی احمد که الغریق شهید — اشیو قول انده راه رسید
4839 شهدا زیارت ایلدم — جانفو کوکلم عمارت ایلدم
4840 عمرو بن قیس دیدی ای کرو — سن بیلکل قلق درو کوهر
4841 خوش کلور سیله تمه ادم باری — باطنکدن ارسه انوار
4842 دی بر کمسنه که اول باری — نقش اده الشه خط در باری
4843 اول ابوبکر حبشیون ای جان — ویرع دولت دمینی اول سبحان
4844 اشیو کمسنه بولنه بس زره — عالم ایچنده اوله قدره بحا
4845 کرکنا دن خشیکه ایلدی یاد — حق انکدانش ایلدی ارشاد
4846 ای برادر نطق قل امدی یقین — جانله هرکه سوسه ای مسکین

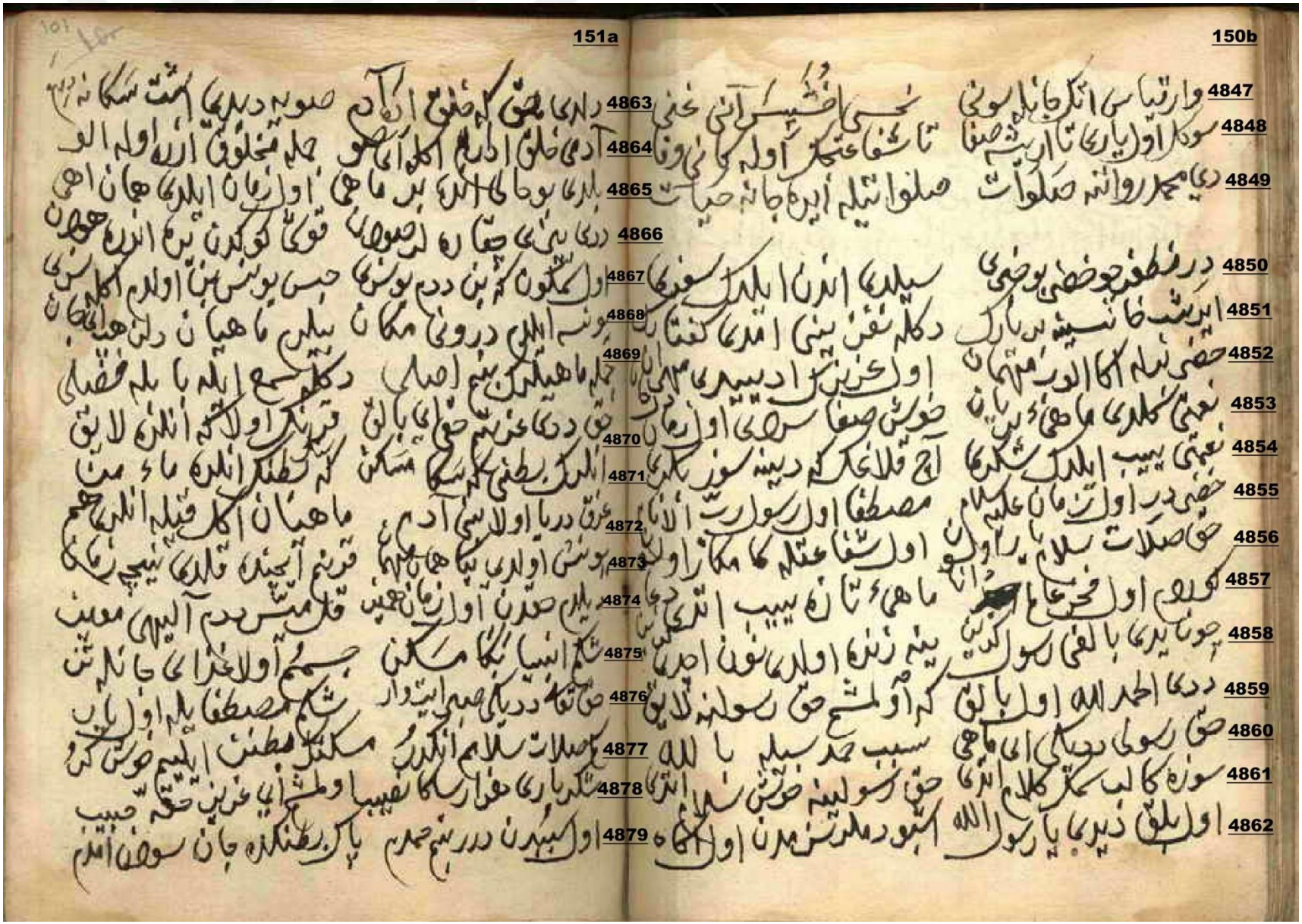

150b

4847 وارتیاسی انکل جانله سویی
4848 سوکل اول یاری تا اریشه صفا
4849 دیمه محمد رواته صلوات
4850 درمطهر حوضی یوخی
4851 ایریشه خانسیه بن یارک
4852 حضی نیله انکا الدی مهمان
4853 یعنی کلدی ماهی دین یان
4854 یعنی یبیب ایلدک شکری
4855 حضی در اول زمان علیه السلام
4856 حق صلات سلام یا رسول
4857 کلدی اول فخر عالم
4858 چونکه دی یا لغی رسول گلدین
4859 دیدی الحمد لله اول یا لیق
4860 حق رسولی دیلکی ای ماهی
4861 سوزه گلیب سمک کلام ایتدی
4862 اول یا لیق دیدی یا رسول الله

151a

4863 دیدی حق کیم خلق ایلدی آدم صویه دیدی اچمه سکا نه دیم
4864 آدمی خلق ایدیم انکله آی صو جمله مخلوق ایدی اولیه الله
4865 دیدی یوحالی الدی بن ماهی اول زمان ایلدی همان اهی
4866 دیدی بنی چیقار لر صولدن قوی گوگدن بن ایدی حوتن
4867 اول سمکدن گه بن دیدم یونسی حبس یونس بن اولدم اکلیسی
4868 یونسه ایلدی دریانی مکان بیلیر ماهیان دلن هیچ انسان
4869 اول عزیز سن ادیبیدی سهی ایدی جمله ماهیلرک بیم اصلی دکلم سمع ایله یا یله فضلی
4870 حق دیدی عزیزم حق ایچون یا لیق قدرینگ اولگه انلر لایق
4871 ایلدک رطنی گه سکا مسکن گه رطنگ انلر ماء من
4872 غرق دریا اولانسی آدم ماهیان اکل قیله انلر جسم
4873 یونس اولدی پناهی همان قدرینم آیچنده قالدی بیچ زمان
4874 یالم صدفن اول زمان هین قال میش بدم آیلهی معین
4875 شکم انبیا یکا مسکن جسم اولاعزای جانله تن
4876 حق تعالی دریکی صبی ایتدار شکم مصطفا یله اول یار
4877 صلات سلام انکدر مسکنگ مطهر ایلیم حوض کوثر
4878 شکر یاری هزار سکا تهیبا ولمشای عزیز حقه حبیب
4879 اول ایکیدن دورینم جمدیم پاک رطنگده جان سوخن آمدم

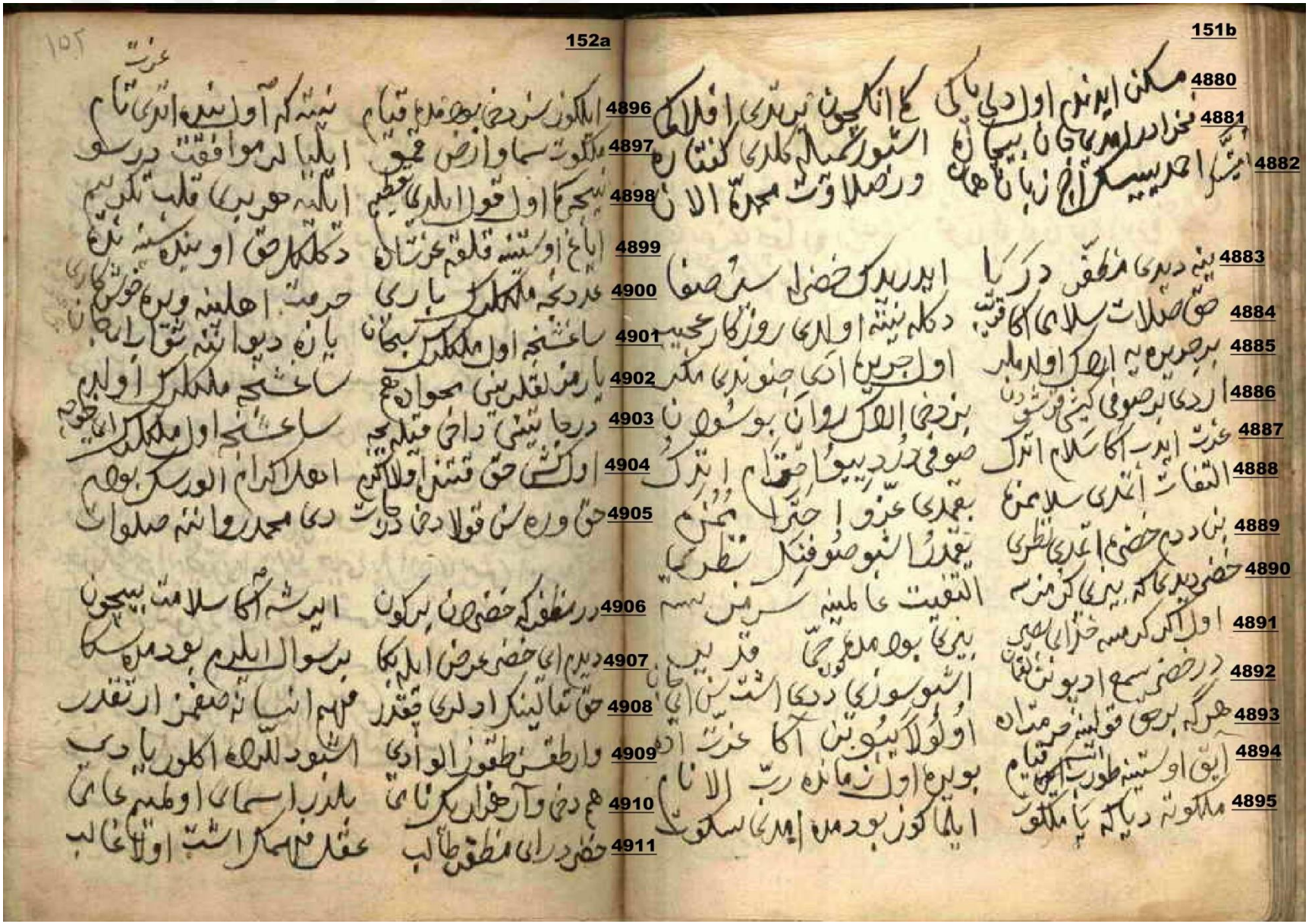

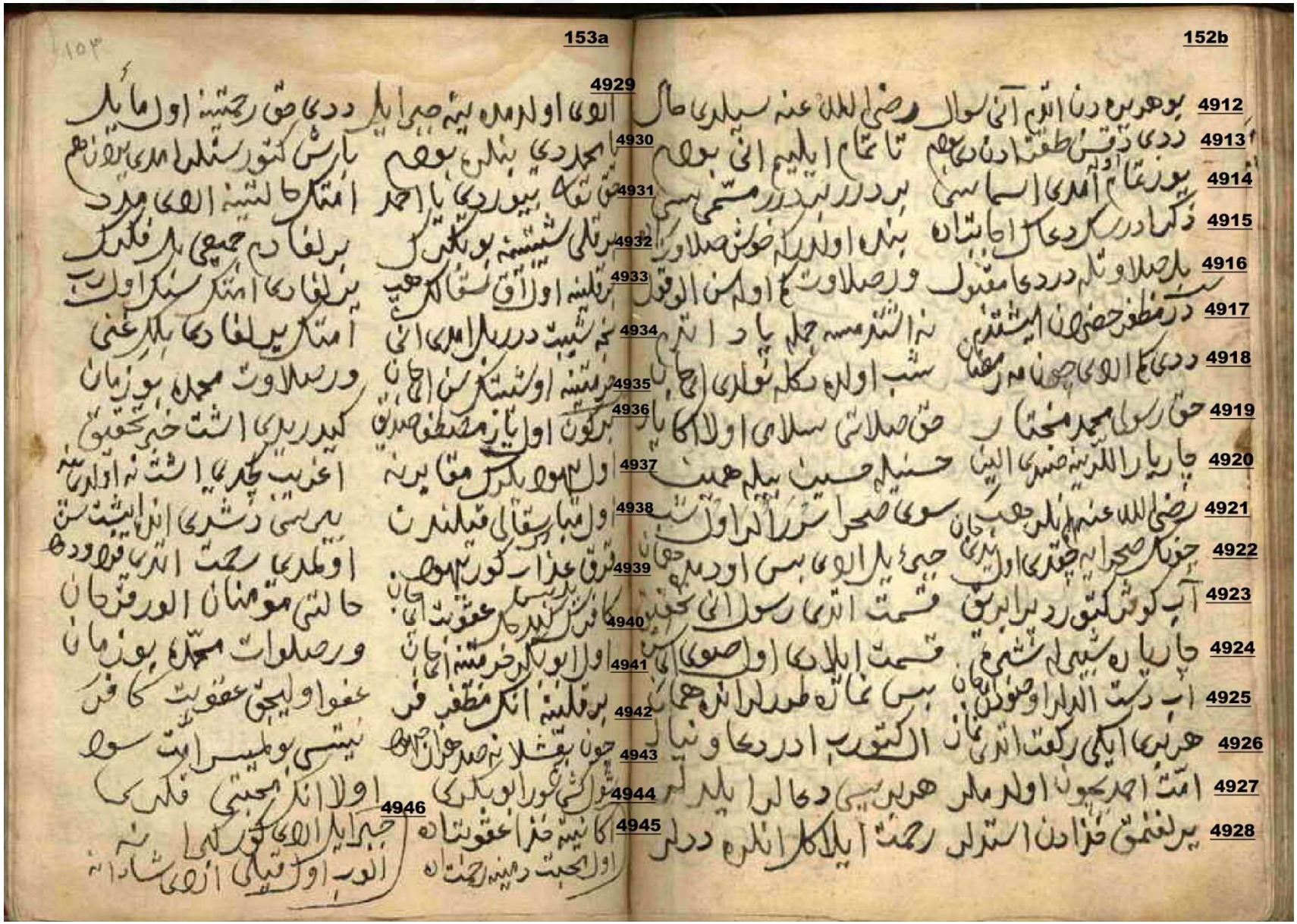

152b

4912 یوهریره دن الدوم آنی سوال
4913 ردی دقیق طفتادن دیوهم
4914 یوردتام آولدی اسماسی
4915 ذکرادرسکردعاکل اجابتاده
4916 سب یارصلاوتلم دردعامقبول
4917 درمظفرحضوندن ایشتدی
4918 ردیکم الدی چونامرمضان
4919 حق رسولی مجدمختار
4920 چاریارالذینه ضری الیا
4921 رضی الله عنهم یلرجهان
4922 چونکم صحرایه چقدی اول یرده جان
4923 آب کوثرکتوردیرابریق
4924 چاریاره شیلم شیمدی
4925 آب دست الدیراوصوندی جان
4926 هربری ایکی رکعت اندی نماز
4927 امت احمدیجون اولدیلر
4928 یرلغمق خزادن استدی رحمت

ضی الله عنه سیلدی حال
تا تمام ایلیم انی یوهم
بردرربدرر مسمی بسی
بندن اولدرکم خوش صلاوت
ورصلاوت کم اولمن الوقت
نه التدمسه جلی یاد ایتدم
شب اولدم دکلم ثولدی اچیان
حق صلاتی سلامی اولاکا یار
حسینه حسین بیلم همین
سوی صحرا سرراندی اول شب
چیقی یل الدی بسی اوردیه جان
قسمت اندی رسول انی تحفه
قسمت ایلدی اول صوی انی
بسی نماز طوردیلر اندی جان
الکتوب ادرکا ونیاز
هربری سی دعالر ایلدیلر
اول ایلکل انلره دردلر

153a

4929 الدی اولدم یه جبرایل
4930 یا محمد دی بنلن یوهم
4931 حق تعالا بیوردی یا احمد
4932 برتلی شیشه یو تکلن
4933 برتلیشه اول آنی سقا کم هب
4934 نم شبیت دربیل الدی انی
4935 برشیشه اوشبتکرسن انی جان
4936 برکون اول یارمصطفی صدیق
4937 اول یوه یلکرمقابرینه
4938 اول مبارسقالی قیلندن
4939 فرق عذاب کورمدی
4940 کافرلر بیلمدیلر عقوبت انی
4941 اول ابوبکرخرمتشه انی جان
4942 برقلیشه انکمظفر
4943 چون یقظانه صدخون جان
4944 شول کشی کورابوبکری
4945 کانیه خذا عقوبتاه
اول انجبت دیمیه رحمت اه

دردی حق رحمتیه اول مایل
بارش کتور سنلن الدی یوزاظم
امتکا لشیه الدی مدد
برلغادم جمعی یل فلک
برلغادی امتکر سنکراولت
امتکر برلغادی یلکر غنی
ورصلاوت محمد یوزیان
کیدریدی اشت خبر تحقیق
اغریب چکدی اشت نه اولدی سنه
یرسی دشدی انل ایشت سن
اولدی رحمت الدی قیلدی ودود
حالتی مومنان الدوقدی جان
ورصلوات محمد یوزیان
عفواولیجق عقوبت کافر
نیتسی بولمیس ایت سوه
اولا انکمجتبی فلک
جبرایل الدی کوکلی انه
الوب اول قیلی الدی شادانه

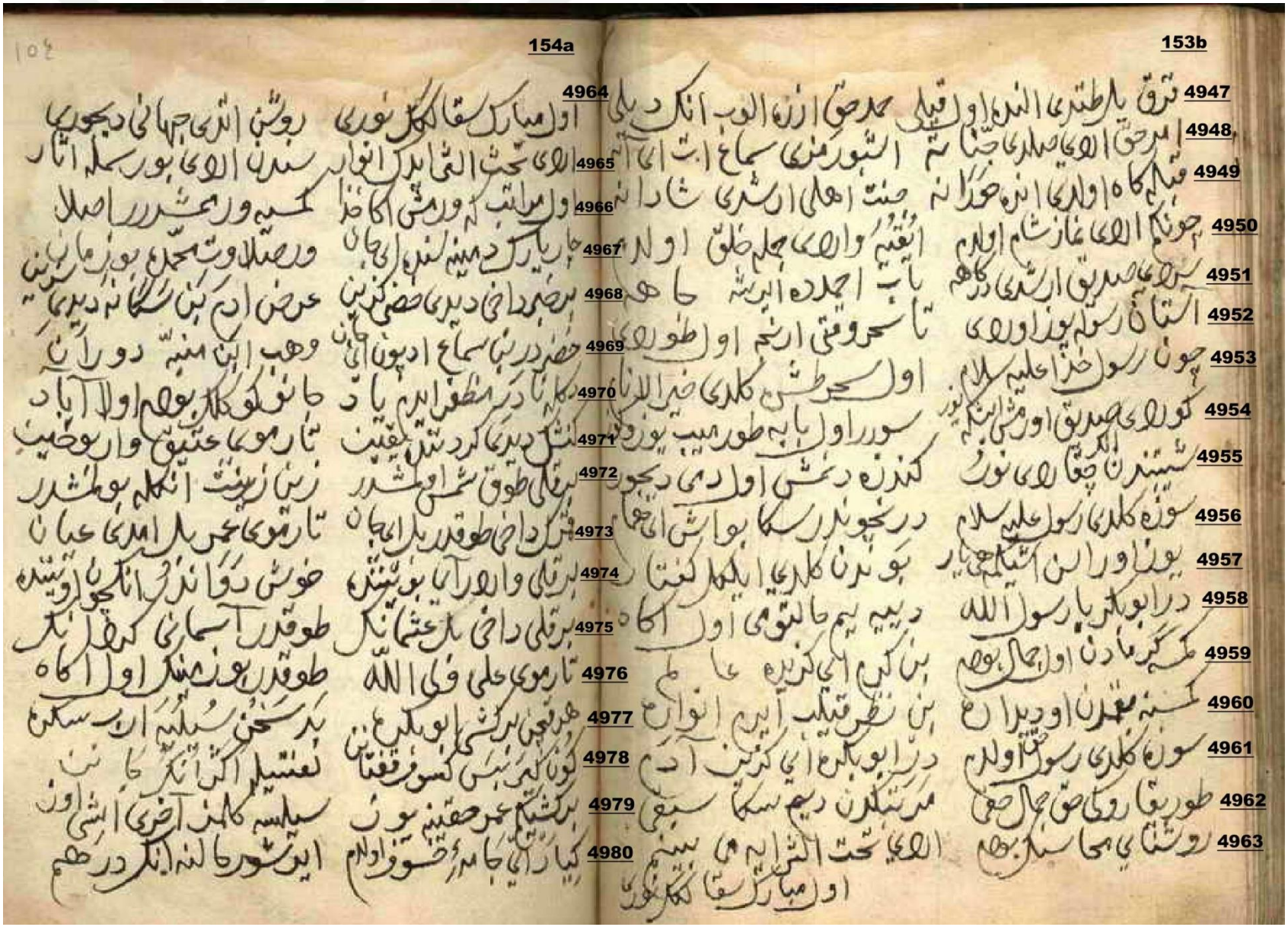

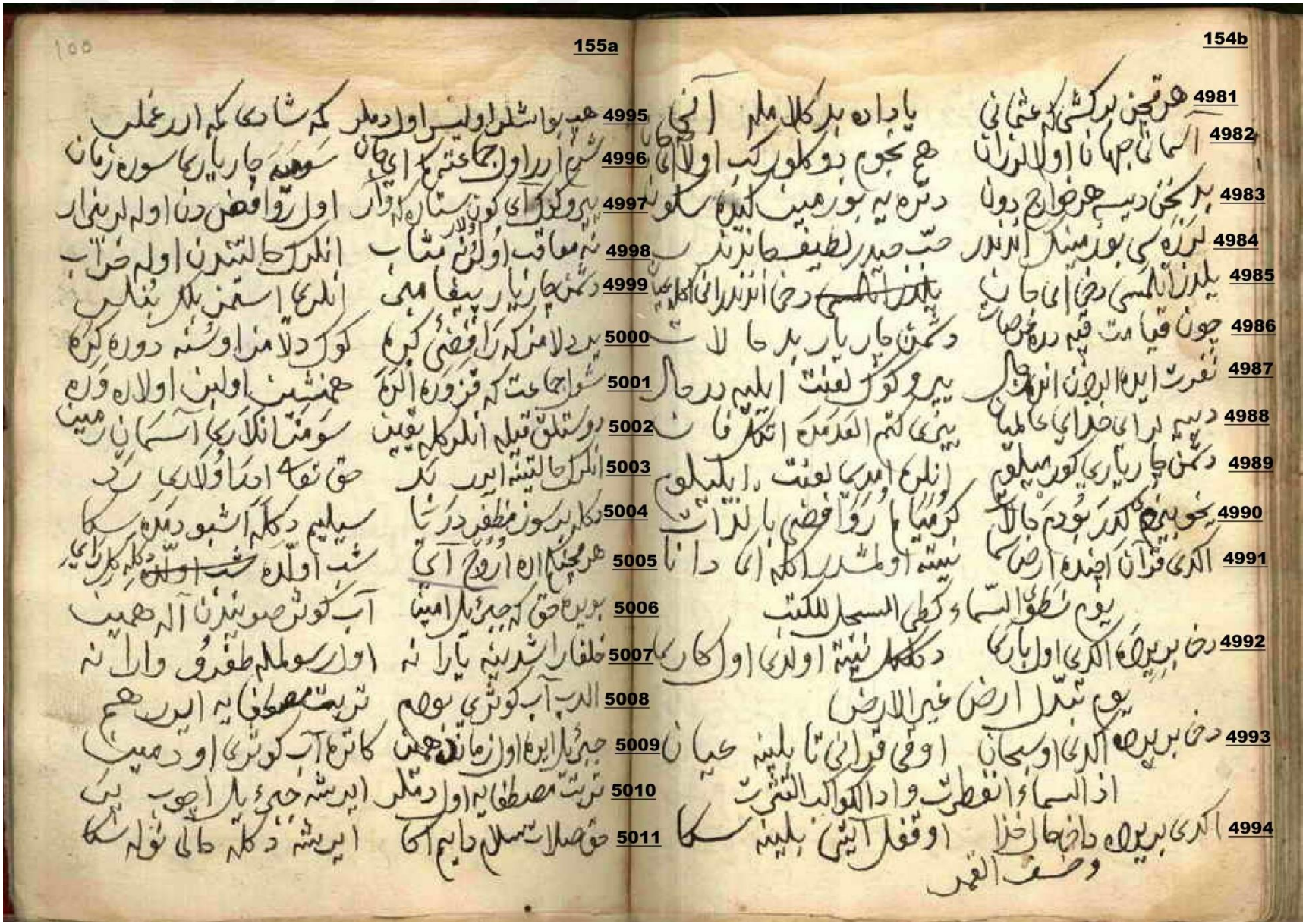

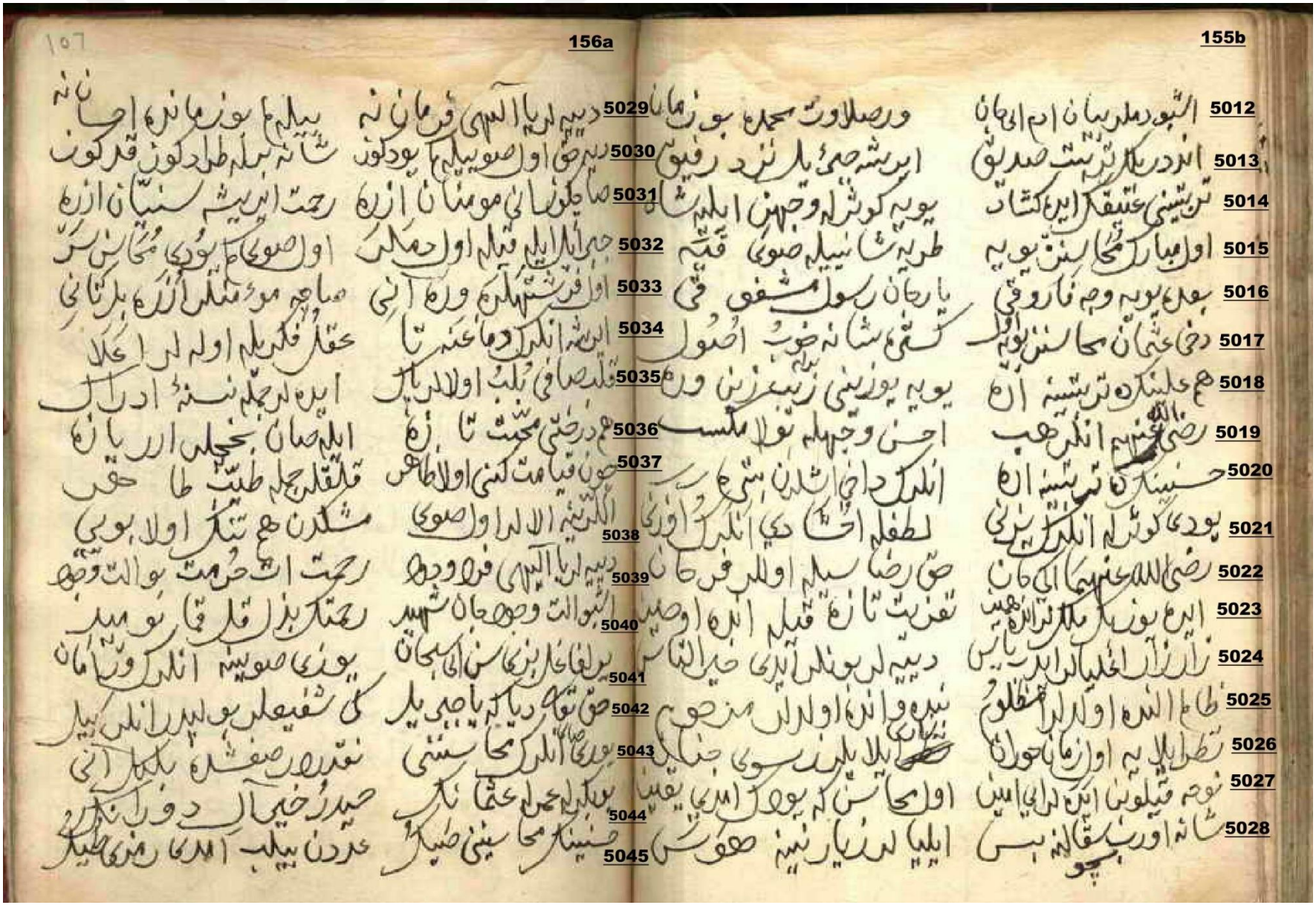

155b

5012 التبود ملر بیان ادم ای جان
5013 اندر ملک تربیت صدیق
5014 تربیتی عتیقگل این کشاد
5015 اول مبارک محاسن یویه
5016 بعد یویه وجه فاروقی
5017 دخی عثمان محاسن یویه اول
5018 هم علینگ تربیتیه آن
5019 رضی الله عنهم انلر هب
5020 حسینلر ک تربیتیه آن
5021 یودی کوشله انلرک یرنی
5022 رضی الله عنهم ای جان
5023 ایمه یوزیک ملک تر الله همین
5024 زار زار اغلیالر ایلدی یارین
5025 ظلم الله اولدی مظلوم
5026 قطر ایلا یه اول زمان حوران
5027 نوحه قیلوبن این لری امین
5028 شانه اورب سقالنه بس

155b

5029 ورصلاوت محمد بوزمانه
5030 ایرشه جبرئیل نزد رفیق
5031 یویه کوشله وجهن ایلیشا
5032 طریقه شانیله صوی قتیه
5033 یارجان رسول مشفقی
5034 کشفی شانه خوب اصول
5035 یویه یوزینی زیبه زین وه
5036 احسن وجهیله تولا مکسب
5037 انلرک دای اشلرن بیمع
5038 لطفله احیای انلرک اوزی
5039 صوی رضا سیله اولدی فرمان
5040 تقریبت تانه قیله انده اوصیه
5041 دیه لر یونلر آیدی خیر الناس
5042 نبیه وانده اولدی مرجوع
5043 حق تعالی دیا که یا جبرئیل
5044 اول محاسن که یوق اندی یقین
5045 ایلیا لر یار نبیه هوش

156a

دیه لر یا الهی فرمان نه
پیلیم یوزمانده احسان نه
شانه نبیله طولدی قدر کون
رحمت ایریشم سنیان ازده
اول صوی ایله یودی محاسن سر
صاحبه موشلس انلره بر تانی
محقق قلیبله اولدی لر اعلا
ایده لر جمله نسنه ادراک
ایلیصان یخیلدی ارد یانه
قلقلدی جمله طیبت طاهر
مشکدن هم تیکر اولا بویی
رحمت اتسه حرمت بوالت وجهه
رحمتکدن قل قیا بویه
یودی صویه انلرک وزمان
کی شفیعلر بولیدر انلر ایچیل
نقدیه صفه بکلیر انی
حیدر خیبر آلدی دوران کرار
عمردن بیلب الله رضی طیکر

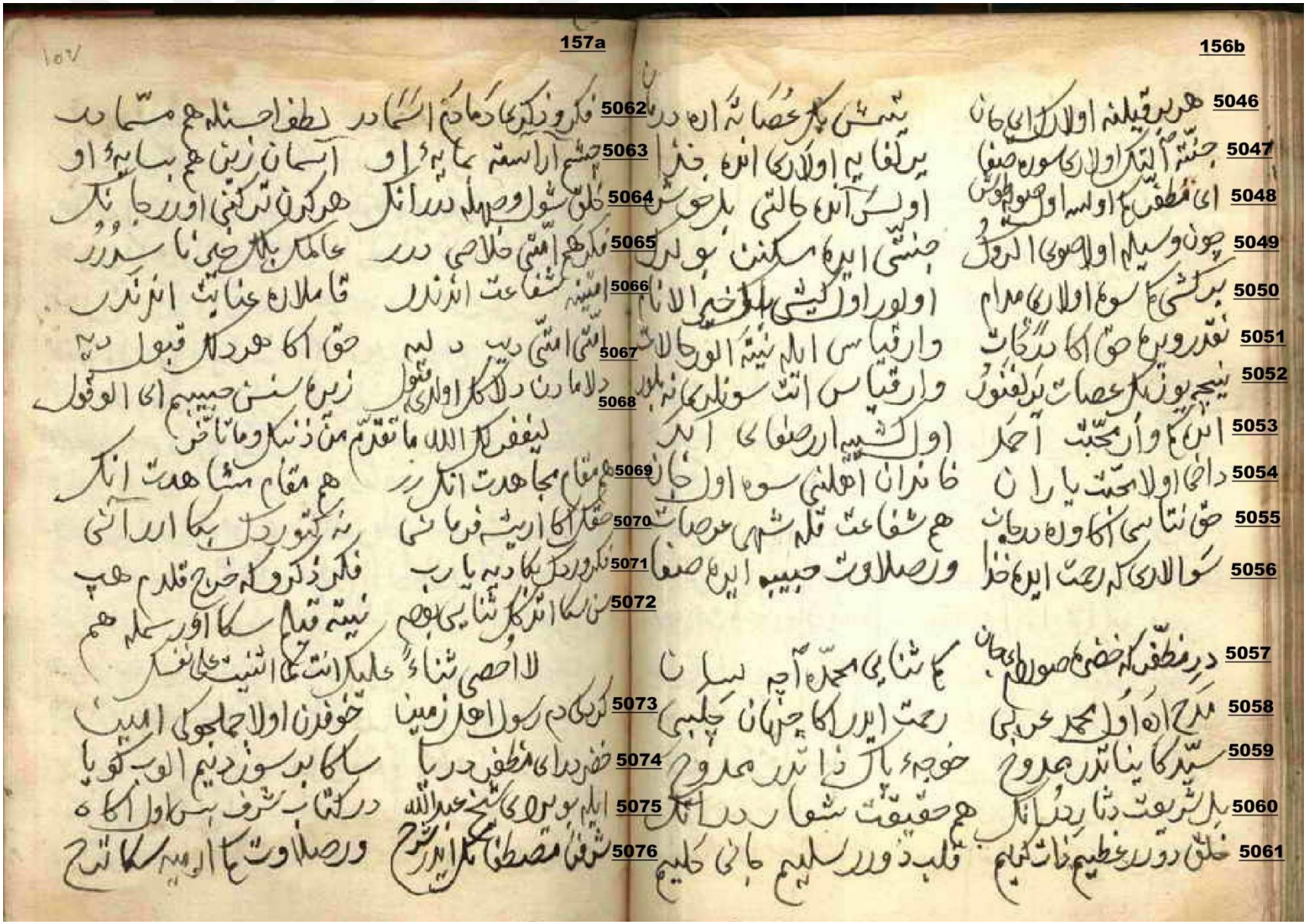

156b

5046 هر بر قیلنه اولارک ای جان
5047 جنتده آلتنکدا اولارک سوده صفا
5048 ای مطهر کا اولسه اول صوده طوش
5049 چون وسیلم اولا صوی الدوک
5050 بر کشی کا سوه اولاری مدام
5051 نقد رویم حق اکا درجات
5052 بیچه یوز بک عصات بر لفتور
5053 این کا وار محبت احمد
5054 داخی اولا محبت یاران
5055 حق تعالی اکا ولا درجات
5056 سوه الاری کا رحمت ایده خدا

5057 در مطهر کا خضر صو اولمیان
5058 مدح اده اول محمد عربی
5059 سید کا بنا تدر محمدوح
5060 بل شریعت دنا یدر انک
5061 خلق دور رخطیم ذات کریم

157a

5062 فکر و ذکری دائما ایتماد
5063 چشم ارا سنه بایه ای او
5064 خلق شول وصفه در انک
5065 فکر هم امتی خلاصی در
5066 امتیه شفاعت اندرر
5067 امتی امتی دیب دلیم
5068 دلا مادن دلا کا اولای قبول

5069 هم مقام مجاهدت انک در
5070 عقل اکا ایریشه فرمانی
5071 فکر و دل یکا دیه یارب
5072 سن یکا اندکی ثنایی بیحد

5073 کریکدم رسول اهل زمینا
5074 خضر دای مطهر دریا
5075 ایلم بویری شیخ عبدالله
5076 شرفا مصطفا انک ایدر شرح

لطف احسانکه هم مسامحت
آسمان زمین هم بسایه ای او
هر کرن تر کنی اورجا یانک
عالمک بلکه جمله ناسدرر
قاملان عنایت اندرندر
حق اکا هر دلکل قبول دیه
زینه سنی حبیبم ای الوقول
لیغفر لک الله ما تقدم من ذنبک وما تاخر
هم مقام مشاهدت انک
نه کتور دل یکا ارد آنی
فکر ذکر و که خرج قلدم هپ
نیته قیلسکا اورسکه هم
علیکا انت کما اثنیت علی نفسک

لا احصی ثنا ء
کما ثنایی محمد آچه بیلان
رحمت ایدر اکا جهان چلبی
خوجه پاک ذات اندر ممدوح
هم حقیقت شفا ردر انک
قلب دور رسلیم جانی کلیم

خوفدن اولا جملهکی امین
سکا بر سوز دیم الوب کویا
در کتاب شرف بسکا اول اکاه
ورصلاوت یکا اویه سکا تنح

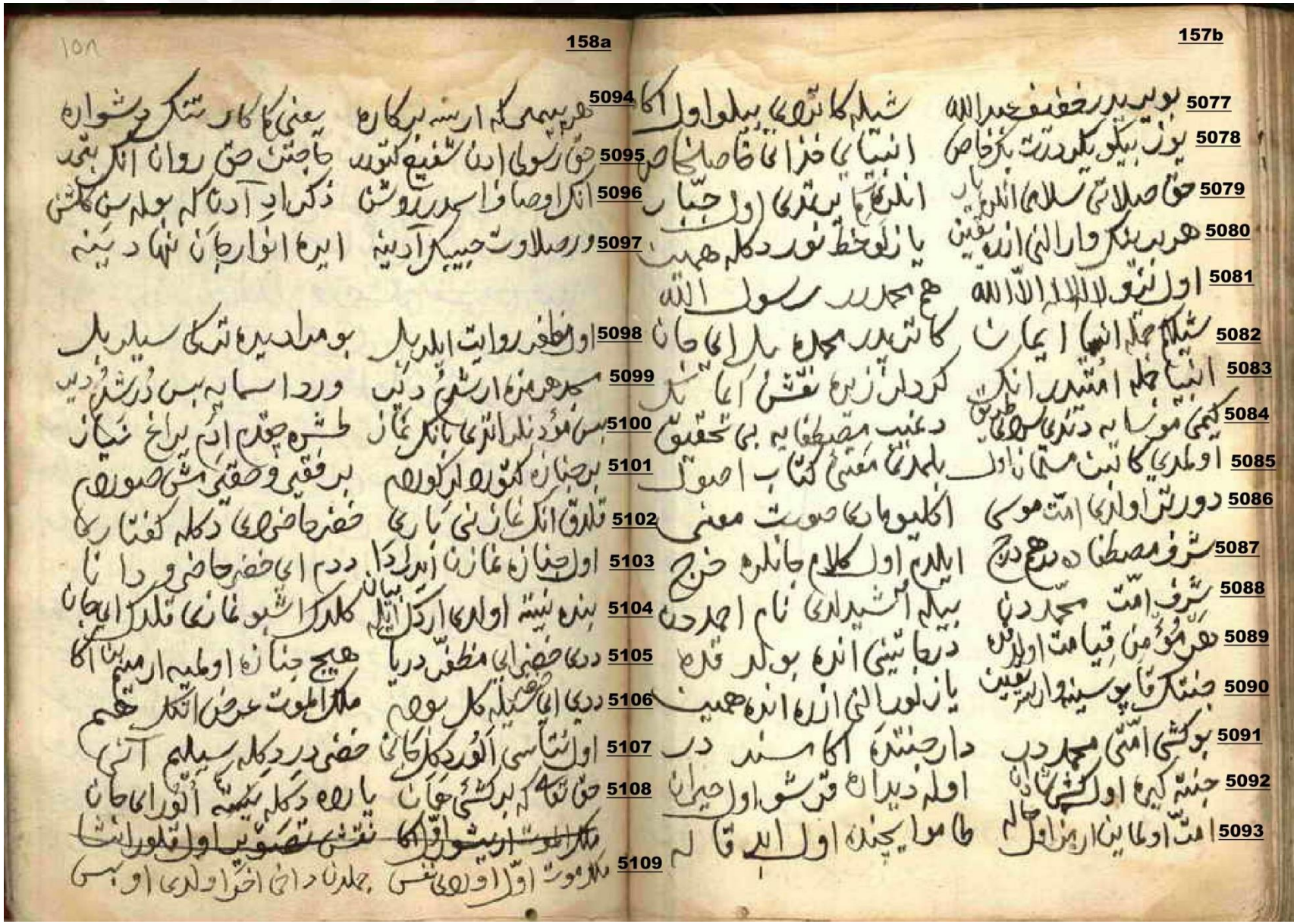

157b

5077 بویید رحمت خلیفه عبدالله
5078 یوز بیکو یکدرت بکر خاص
5079 حق صلاتی سلام الله یار
5080 هر بیتکر وارلغی انده یقین
5081 اول نیتو لا الٰه الا الله
5082 شیلم کاتبی بیلوا اول اکا
5083 انبیا یی خزانه خاص
5084 انلرکا پیتری اول جبار
5085 یا رسول خطه نور دکله همین
5086 هم محمد رسول الله
5087 شیلم کاتبی محمد یار ای جان
5088 انبیا جمله امتیدر انک
5089 کردلر زینه نقش اما تک
5090 دیمیش موسا یه دتری طور
5091 دیمیب مصطفا یه بی تحقیق
5092 اولدی کاتب مستمان اول
5093 بلمدی معنی کتاب اصول
5094 دورتن اولدی امت موسی
5095 اکلیوما کا صورت معنی
5096 شرف مصطفا دیو درج
5097 ایلدم اول کلام جانلره خرج
5098 شرف امت محمد دن
5099 بیلم اشیدلری نام احمدن
5100 هر مؤمن قیامت اولدن
5101 دیمایتی انده بولکه قدح
5102 جنتک قاپوسینه وارسین
5103 یا رسولنی انده انده همین
5104 بوکشی امتی محمد دن
5105 دار جنته اکا مسند در
5106 جنته کیره اول کشی شادان
5107 امت اولمایه ارمیه اول حالم

158a

5094 هر پیمبر که ارسه بر کاره
5095 حق رسولی اذن شفیع کتوره
5096 انک اوصافی اسدر روشن
5097 ور صلاوت جیبکر آدینه
5098 اول مظفر روایت ایلر یار
5099 مجد هر منه ارشوی دنیه
5100 بس مؤذن لری بانک ایمان
5101 بر جنان کتوره لر کوله
5102 قلدق انک غاز نی یاری
5103 اول جنان غازن ایدر ادا
5104 بنده نیته اولدی ارکان ایله
5105 دیمایتی مظفر دریا
5106 دیمایتی کیلم کل یوله
5107 اول اساسی اولدی کل کاتی
5108 حق تعالی کا بر کشی جان
5109 ملکوت اول اولدی شی

سعنی کا کار ستک دشواره
حاجتن حق روان انک بتمد
ذکر ادِ آدنه کم بوله سن کاشی
ایده انوار جان تنها دینه

بو مدینه تنکی سیلر یار
ورد اسمایه بس درشد دیر
طشره چقدم ادم یراغ نیاز
بر فقیر وحقیر مشی صورم
خضر حاضر ای دکله کفتار یا
ددم ای خضر حاضر وردانا
کلدک اشبو غازنی قلدک ایجان
هیچ جنازه اولمیه ارمیم بنا اکا
ملکوت عرض انکله هم
خضر در دکله سیلم آنی
یا رسول دکله یتمه آنوره ای جان
نقش تصویر یا اول قلورانسان

جلدن دا اخر اولدی او بس

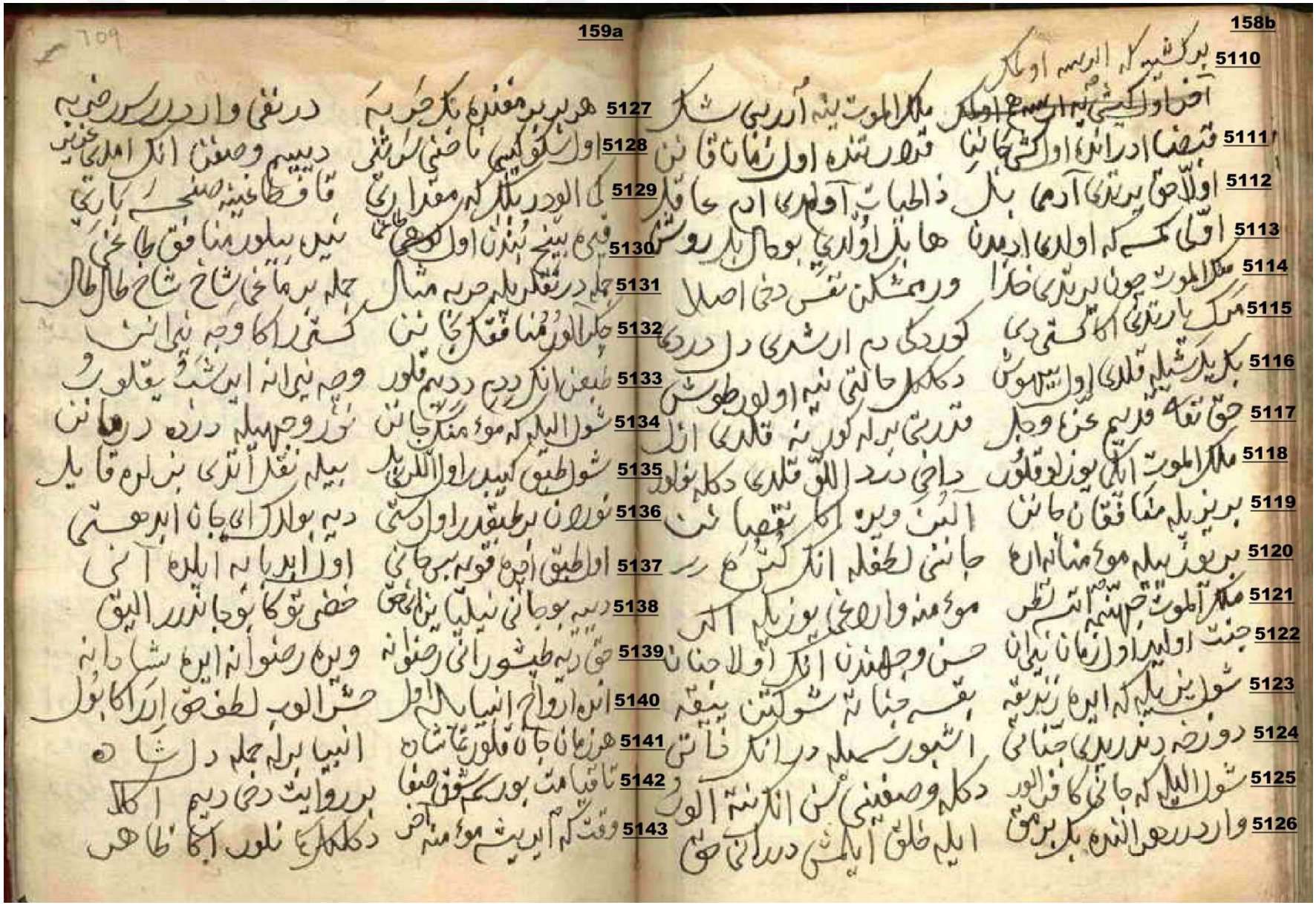

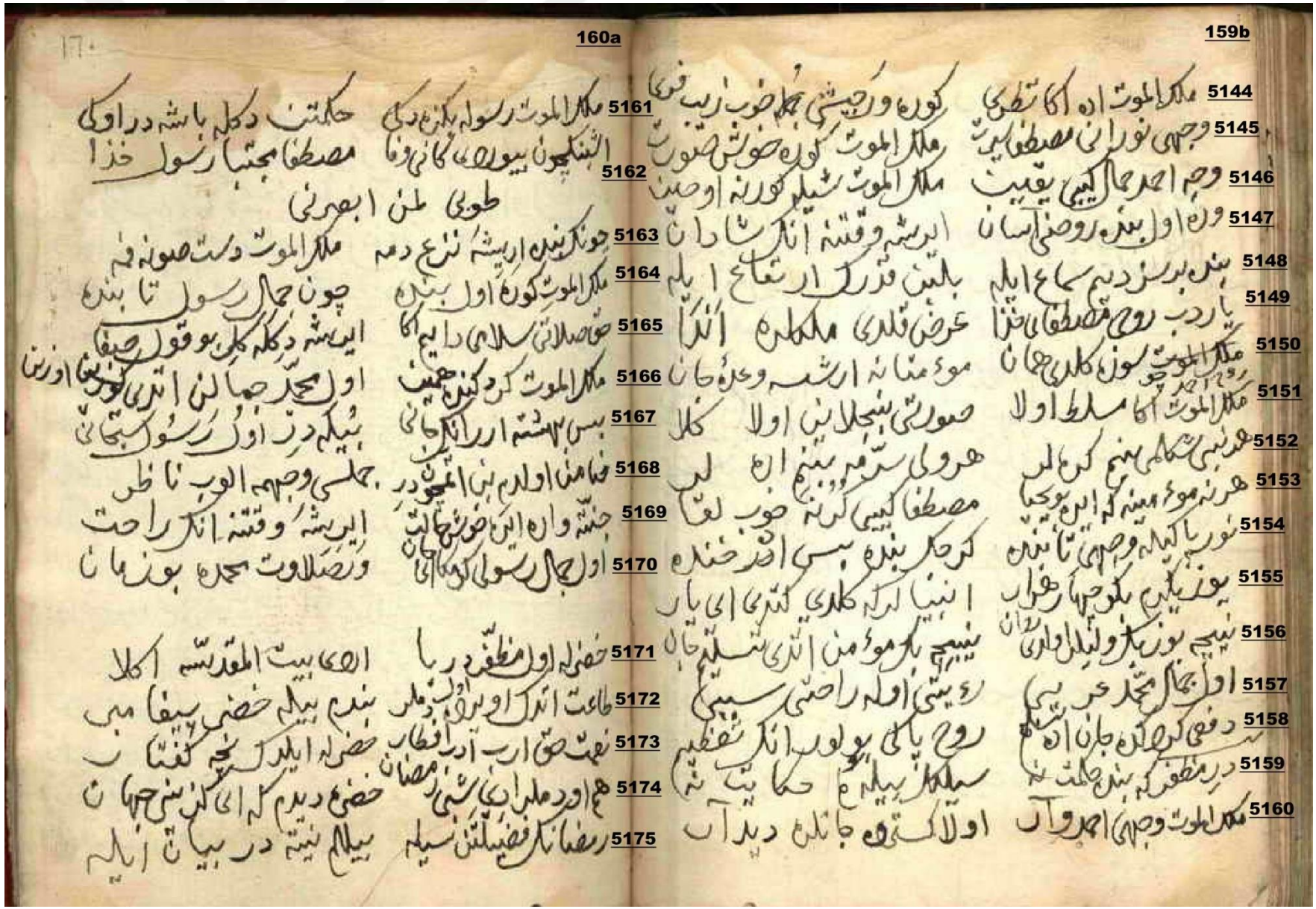

159b

5144 ملک الموت اه اکا تطوی کوره وجیشی بحلا خوب ایب فوی
5145 وجهی نورانی مصطفا بیرنه ملک الموت کوره خوش صورت
5146 وجه احمد جمال کیبی یقیب ملک الموت شیلم کورنه اوحیب
5147 ون اول بنده روضی آسان ایرشه وقتنه انک شادان
5148 بنده بورسن دیم سماع ایلم بلین قدرک ارتفاع ایلم
5149 یاردب روح مصطفا حقنا عرض قلدی ملکلره انکدا
5150 ملک الموت سون کلدی جهان موء منانه ارشمه وعده جان
5151 ملک الموت اکا مسلط اولا صعورتی بنجلا بین اولا کلا
5152 هر نبی شکلی بنم کن لب هر ولی سرمه بینم ایه لب
5153 هر نه موء منه کیم این یوجیا مصطفا کیبی کرنه خوب لقا
5154 نور پاکیله وجهی تابنده کر حکر بنده بسی اضر خنده
5155 یوز یکرمی بکوجها رهوار انبیا لرکه کلدی کتدی ای یار
5156 یتمیش یوز بکر وليلی اولدی رضوان یتمیش بکر موء من انکی تسلیم جان
5157 اول جمال محمد عربی رعیتی اوله راضی سیدی
5158 دفعی کیم کنده جان اده یتیکم روح پاکی یولوب انک تفطیر
5159 در مظفر که بنده حلمت نه سیلکه بیلم حمایت نه
5160 ملک الموت وجهی احمد وآل اولاکسنه جانلر دیدآل

160a

5161 ملک الموت رسوله بکزه دکی حکمتی دکله باشه دراوکی
5162 اشنکچون بیوردی کانی وفا مصطفا مجتبا رسول خدا
طوبی لمن ابصرنی
5163 چونکه بنده ارپشه تنزع دمه ملک الموت دست صوزه نه
5164 ملک الموت کوره اول بنده چون جمال رسول تا بنده
5165 حق صلاتی سلامی دایم انکا ایرشه دکله کلمز بو قول صفا
5166 ملک الموت کن دکنز حیف اول محمد جمالنی اتری کوزینه اورنی
5167 بس ایشه ارر انکجانی بیلکه در اول رسول سبحانی
5168 خانمان اولدم بن اغجون در جملسی وجهه الوب ناظر
5169 جنته واره این خوش حالیله ایرشه وقتنه انک راحت
5170 اول جمال رسولی کورکانی وصلاوت محمد بوزمان

5171 حضرله اول مظفر دریا الهی بیت المقدسه اکلا
5172 طاعت انکدر اولیا اولدملر بنم بیلم حضرپیغامبر
5173 نعمت حق ارب آدر افطار حضرله ایلدکنجه کفتار
5174 هم اودملرایچی شبی رمضان حضره دیدم که ای کزین جهان
5175 رضوانک فضیلتن نسیلم بیلم نیته در بیان ایلم

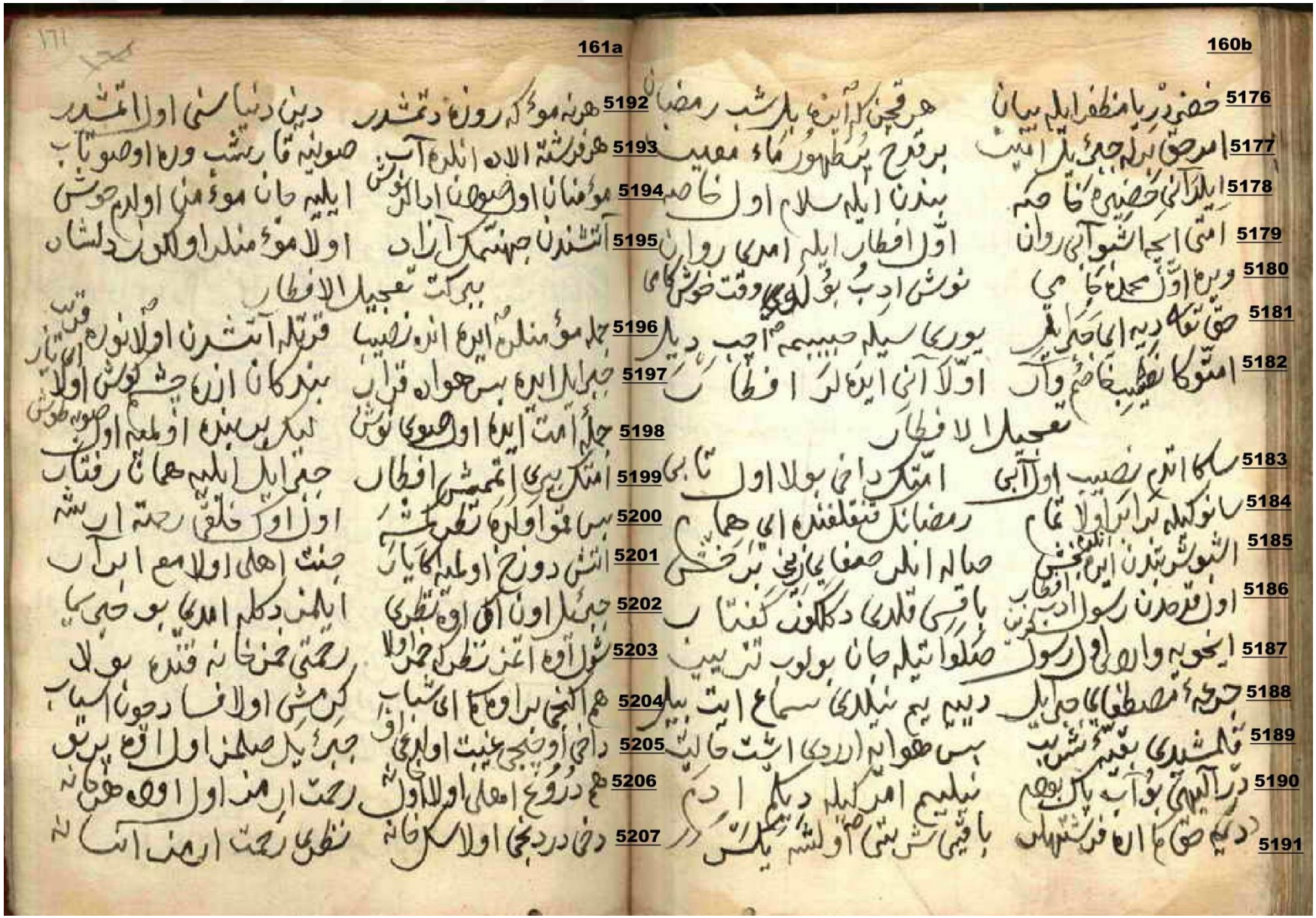

160b

5176 خضر در یا منظر ایلم بیان
5177 امر حق بر له جبرئیل امین
5178 ایلدانی حضرتی خاصکم
5179 امتی ایچه اشبو آبی روان
5180 وردی اول محمد خاتمی
5181 حق تعالی دیه ای حبیبم
5182 امتوکا نصیب خاصم وار

تعجیل الافطار

5183 سکا اندم نصیب اول آبی
5184 سا نوکیله بر ابر اولا تمام
5185 الشوش بندن این انلر بخشی
5186 اول قیلمدن رسول ادب افطار
5187 ایکنجیه وار اول رسول
5188 جرئیل مصطفایا حبیبم
5189 قالمشیدی بعیم عشرتیت
5190 در آلتی بو آب پاک بعضم
5191 دیدی صاحبم اله فرشتهلر

161a

5192 هر نه موکه روز قیامتدر
5193 هر فرشته الاه انلرده آب
5194 موءمنلر اول صبوحن ادا ایلر
5195 آتشدن جهنمک آزاد

بیرکت تعجیل الافطار

5196 جمله موءمنلرم ایده نصیب
5197 جبرئیل ایده بس حواله قیلر
5198 جمله امت ایده اول صبوحی نوش
5199 امتکه بری اتمیش افطار
5200 بس نه اولدی نظر ایلدی
5201 آتش دوزخ اولدی کایار
5202 جبرئیل اونی اکی اوچ نظری
5203 شول اوچ اعتبار نظر کیم اولا
5204 هم انکی بر اوچ کا ای شتاب
5205 دائی اوچنجی عنیت اولدی
5206 هم دروغ اهلی اولدی اول
5207 دخی دردنجی اولدی کیم خانه

دین دنیا سنی اول امتدر
صوبنه قاریشب وره اوصو تاب
ایلیه جان موءمن اولدم خوش
اولا موءمنلر اولکن دلشاد

قرتیله آتشدن اولا نور
بندکانه ازن چشم نوش اولا
لیکن بر بندن اولمیه اول
جبرئیل ایلیه هما تا رفتار
اول اول خلقی رحمته ارشه
جنت اهلی اولا مع ابرار
ایلمن دکلم امدی بو خبری
رحمتی حق خانه قیلدی بولا
کیم مشی اولا فساد جون اشیاب
جبرئیل صلحن اول اوچ پیر
رحمت ارمز اول اوچ هیچ نه
نظری رحمت ارمز انکه

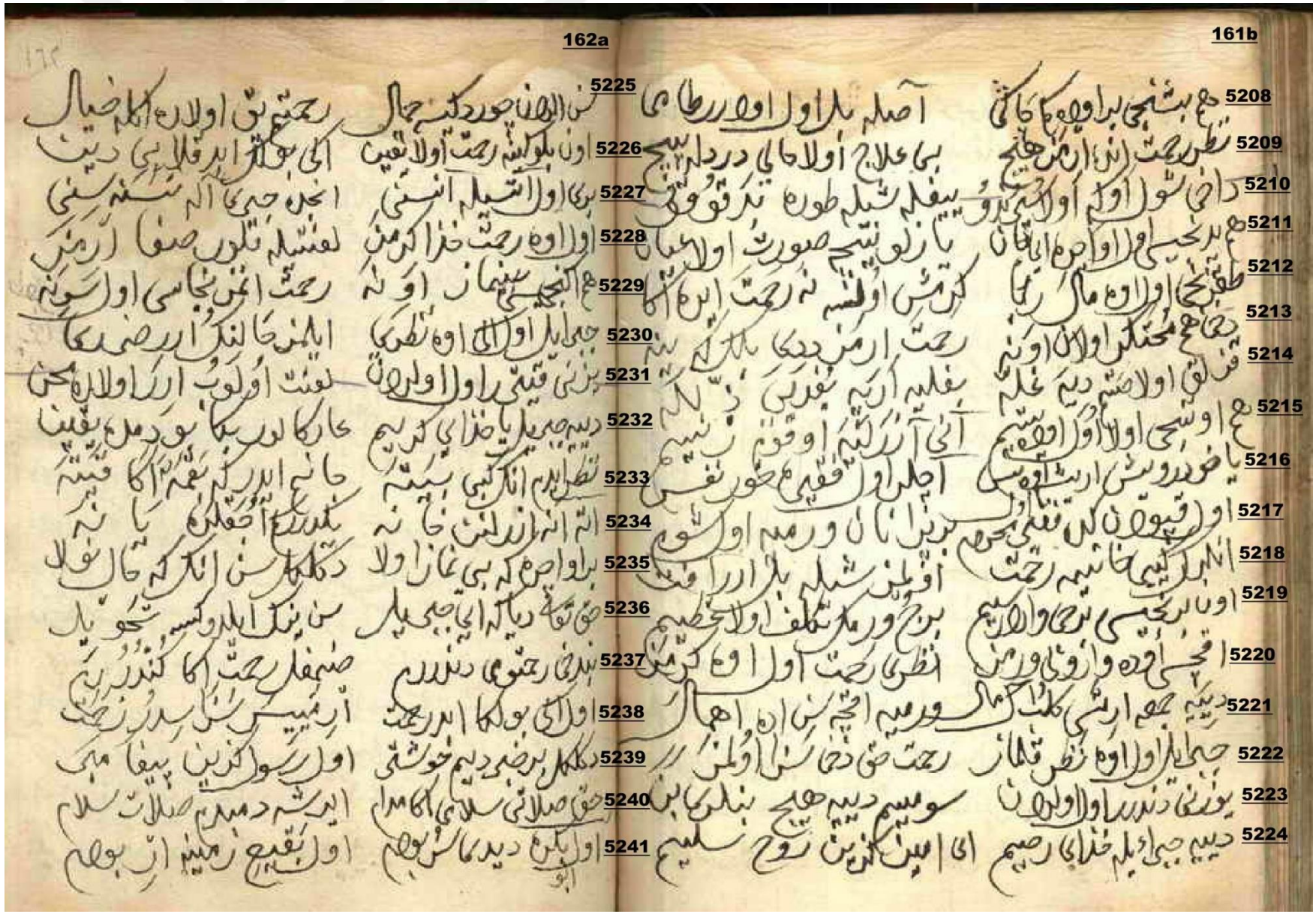

161b

5208 ع بشنجی براوه کاکی آصله بل اول اوه رطامی رحمتی اولان اکله خیال
5209 نظر رحمت اینه ارمز هیچ بی علاج اولمای دردلیه هیچ ای بولکین ایرفلایی دیت
5210 داجی شول اولکه اولیچی بیغله شیله طوه تدقوقی ایکی جیی اکه شنه سنی
5211 ع بلنجیسی اولاجی ایاقان یازلو نیچه صورت اولمیان لغشیله تلوس صفا ارمز
5212 طقنجی اولاوه مال ریا کرمش اولشه نه رحمت اینه اکا رحمت ارمز دیکا بلکه یه ایلمز خالنک ارضدیکا
5213 ع محتکر اولان اوینه رحمت ارمز دیکا بلکه یه
5214 قزلق اولاصیه دیه غله بغله آنیه تقدیر ذلله لعنت اولوب ارزاولاه بحر
5215 ع اوسنجی اولاول اوقیه سیم آی آرزلیه اوقیه نسیم حارکا لوبیکا یوزدمله یقین
5216 یا خود ویش ارتیسی اوه سی اچلن اول فقیه حور نفس جانیه ایدرکیمه آکا قیمه
5217 اول قیوه ن کل قتلی محرم بزین اتان ورمیه اول شوم نکدرکه آچلمن یا نه
5218 انلرکیمه خانیمه رحمت اولیله شیله بل ارزاوقت دکلمکسن انلرکه حال نولا
5219 اونبلنجیسی بزحاولاکیم بوج ورمک تکلف اولا تخطیم سن بنک ایلدوکسه نحویل
5220 اقنجی اوده وارزلی ورمز نظری رحمت اول اوه کرمز ضیفل رحمت اکا کندریمز
5221 دیمه جهد ارتیسی کلمک کمال ورمیه اچیجه سن اوه اهمال آرمیس سن سندن رحمت
5222 جبرایل اول اوه نظر قلماز رحمت حق دخا سن اولمز رز اول رسول کزین پیغامبی
5223 یوزنی دندرا اول اولدن سوسیم دیمه هیچ بنلرمایدن ایرشه دمبدم صلات سلام
5224 دیمه جبرایلم خدایی رحیم ای امین کزین روح سلیم اول بقیع زمینه ازبولم

162a

5225 سن الهنا چوردکیه جمال رحمتی اولان اکله خیال
5226 اون بلوکیشه رحمت اولا تقیم ای بولکین ایرفلایی دیت
5227 بری اول اتسیلم انسنی انجن جیی اکه شنه سنی
5228 اول اوه رحمت خدا کرمز لغشیله تلوس صفا ارمز
5229 ع انجیسی سینمان اوله رحمت اینجن بنجاسی اول سوینه
5230 جبرایل اول ای اوه نظری ایلمز خالنک ارضدیکا
5231 یوزنی قینی راول اولدن لعنت اولوب ارزاولاه بحر
5232 دیمه جبرایلیا خدایی کریم حارکا لوبیکا یوزدمله یقین
5233 نظر ایدرکیمه آکا قیمه حانیه ایدرکیمه آچلمن یا نه
5234 انلرکیمه خانیمه رحمت دکلمکسن انلرکه حال نولا
5235 بلواصیه که بی غاز اولا سن بنک ایلدوکسه نحویل
5236 حق تعالی دیه کایا جبرایل ضیفل رحمت اکا کندریمز
5237 بندن رحمتی دندریم آرمیس سن سندن رحمت
5238 اول ای بولکما ایدر رحمت اول رسول کزین پیغامبی
5239 دکلمکل برضی دیم خوشنی ایرشه دمبدم صلات سلام
5240 حق صلاتی سلامی اکا مدام اول بقیع زمینه ازبولم
5241 اول یکن دیدمکش بولم

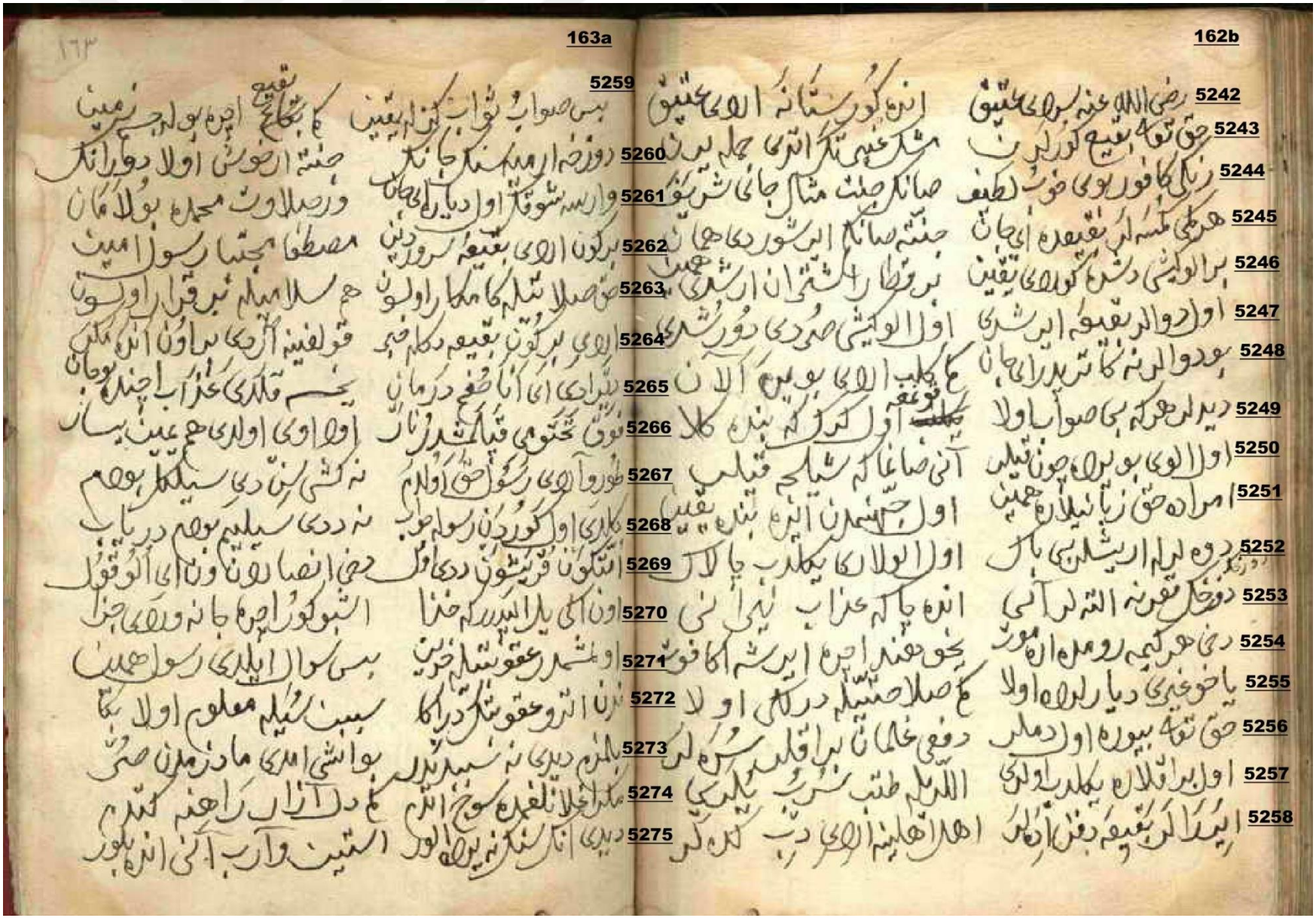

162b

5242 رضی اللہ عنہ بیراکی عتیق
5243 حق تعالہ بقیع کورلیرن
5244 رنگی کافور بوی خوب لطیف
5245 هرکمی تلسہ لر بقیعده ایچان
5246 بر اولیشی دشمن کوادی یقین
5247 اول دوالر بقیعہ ایرشدی
5248 بودوالرنہ کاتر پدرای جان
5249 دیدلر هرکه بی صوابا اولا
5250 اول الوی بولیرلر چون قتیلر
5251 امراده حق زیانیلاره همین
5252 دوزخ لرلہ ایرشلن بی باک
5253 دوزخ کل تقورنہ الله لر آنی
5254 دی هرکیمه رومه اله مورت
5255 یاخوغیری دیار لره اولا
5256 حق تعالہ بیوره اول دملر
5257 اول بر اقلاره یکلدیلر لکی
5258 ایمدی لر بقیعہ دفن اولدر

163a

5259 بس صواب ثواب کن ایقین
5260 دوزخ ارمیسمک جانکز
5261 وارسہ شوقکز اول دیارلی جانلر
5262 برکون الوی بقیعہ سرور دین
5263 صلا تیلہ کا مکار اولسون
5264 الوی برکون بقیعہ دکلم خبر
5265 بیراری ای آنا صفح درمان
5266 فوق تحتوی قیامت شدر نار
5267 طورو الوی رسول حق اولام
5268 کلاری اول کوردکن رسولہ جواب
5269 انتکون قریشون دی اول
5270 اون آلی یا الہی رکم خدا
5271 او لشمر عقوبتیلہ خوین
5272 نزن انرو عقوبتلہ دراکا
5273 بلدم دیری نہ شبہ یوق
5274 مکر اخلا تلفین سوخ انلم
5275 دیری انلر سنکر نہ یولہ الور

کا بتماح تقیع اچره بولہ جسی زمین
جنتہ ارخوشی اولا دوارانلر
درصلاوت محمد بولا کمان
مصطفا مختار رسول امین
هم سلامیلہ نبی قرار اولسون
قولفنیہ آرجی براون انلر مکلن
یخ قلدی عذاب اچنده یوجان
اولا اوی اولدی هم عین یساز
نه کشی لرنہ دی سیلکلر یوهم
نه دی سیلیم یوهم دریاب
دخی انصادون ون ای الوقول
الشیکور اچره جانہ ودلی جزا
بس سوال ایلدی رسول امین
سبب سیلیم معلوم اولا بکا
بوانشی امدی مادر دمن صکر
کم دل آزار راهنم کتدم
الشتیم واراب آنی انلر بلور

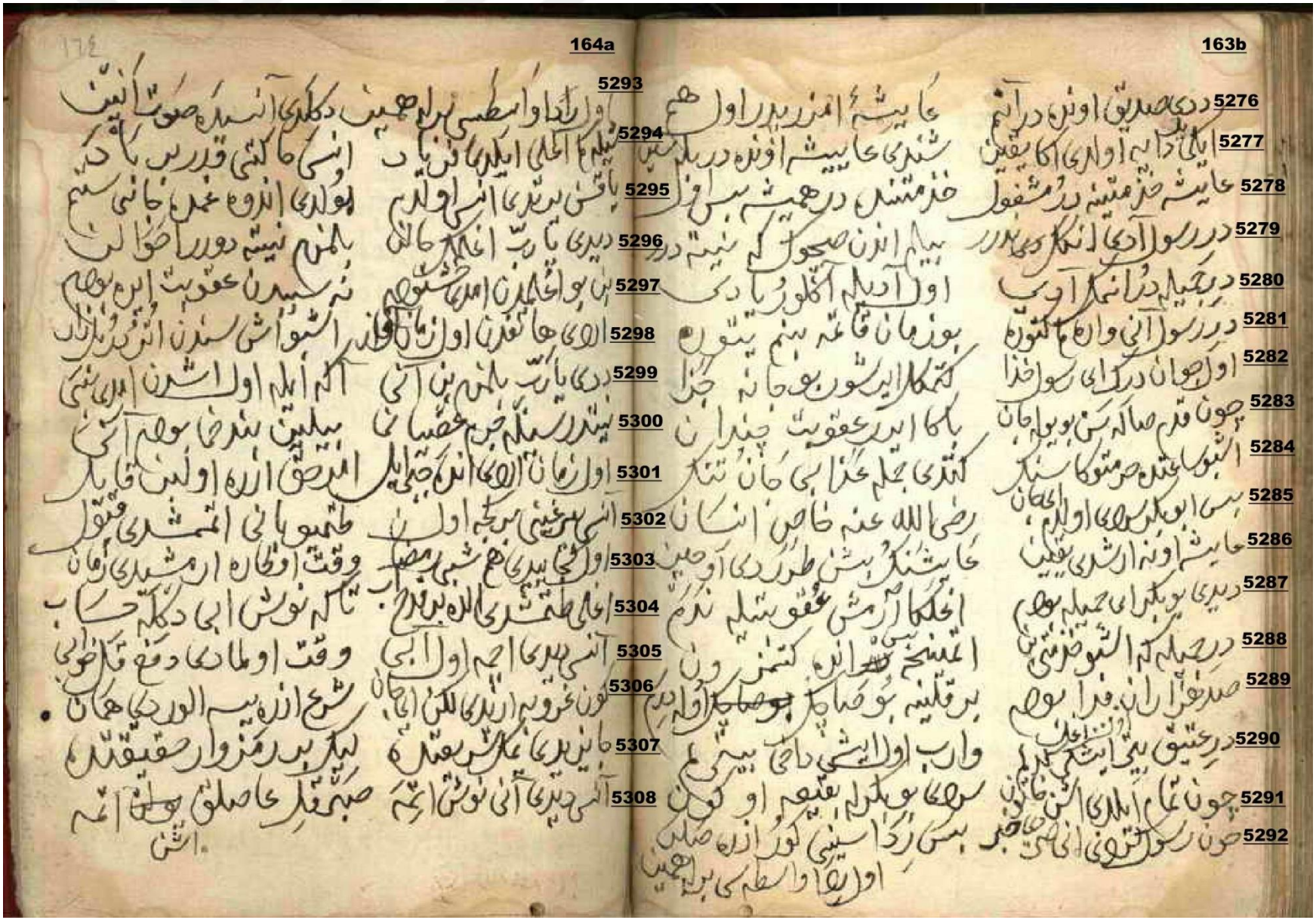

163b

5276 دی صدیق اوتن در آتم
5277 ایکی دایه اولدی اکا یقین
5278 عایشه خدمتینه دم مشغول
5279 در رسول آیجا انمکدی دم بدم
5280 در حجیله در انمکدی آوب
5281 در رسول آنی وان ام کلثوم
5282 اول جوان در کای رسول خدا
5283 چون قدم صالمه سن بویله جان
5284 الشوب عشق حرمتوکا سنک
5285 بس ابوبکر سولدی اولدم جهان
5286 عایشه اوتنه ارشدی یقین
5287 دیدی یو بکرای حمیله بو دم
5288 در حجیله کم الشو خدمتی تن
5289 صدخزاران بذا بو صاچل
5290 در عتیق بیکا اینکی کرم
5291 چون تمام اولدی الشن خاتون
5292 حون رسول کتدی انا لله

163b

عایشه امدر بدر اول دم
شندی عایشه اوتنه در بلا سن
خدمتنده در همیشه بس اول
بیله اندن صحبتی کم نیته در
اول آدیله آکلور یادی
بو زمان فاطمه بنم یتیم
کتمکله ایرشوب جانه جدا
باکما ایدر عقوبت چندان
کتدی جمله خدایی جان تنک
رضی الله عنه خاص انسان
عایشنک پیش طوردی آوجیق
اخلکما آرمش عقوبتیله ندم
اعتنیخ بسی اندن کتمز دن
بر قلینه بو صاچل بو صاچل اولدم
واب اول ایشی داخی بیلمز لم
سولدی بو بکرله یقینم او کون
بس ردا سینی کور اندن صلن

164a

اول دخی واسطه سی برله همین
دیکدی آنسیه صوت آنیت
انسی حاکتی قدر بن یاد
بولدی اندن غمدن جانی سیم
بلمز نیته دور اصوالت
نه سیدن عقوبت این بولم
الشوا شی سندن اندن دیلادم
آکلم ایله اول اشدن اندی بنی
بیلمز بندخا بولم آنی
امدوق اندن اولدن قایل
طلمیوانی اتمشدی بقول
وقت اوقاده ارمشدی زمان
تاکه نوش ایدی دیکله حساب
وقت اولمادی دفع قیل اولی
شرح اندن بیم الوردی همان
بیکر بیر مزوار حقیقتدن
صبح قبل حاصل بولمان امه

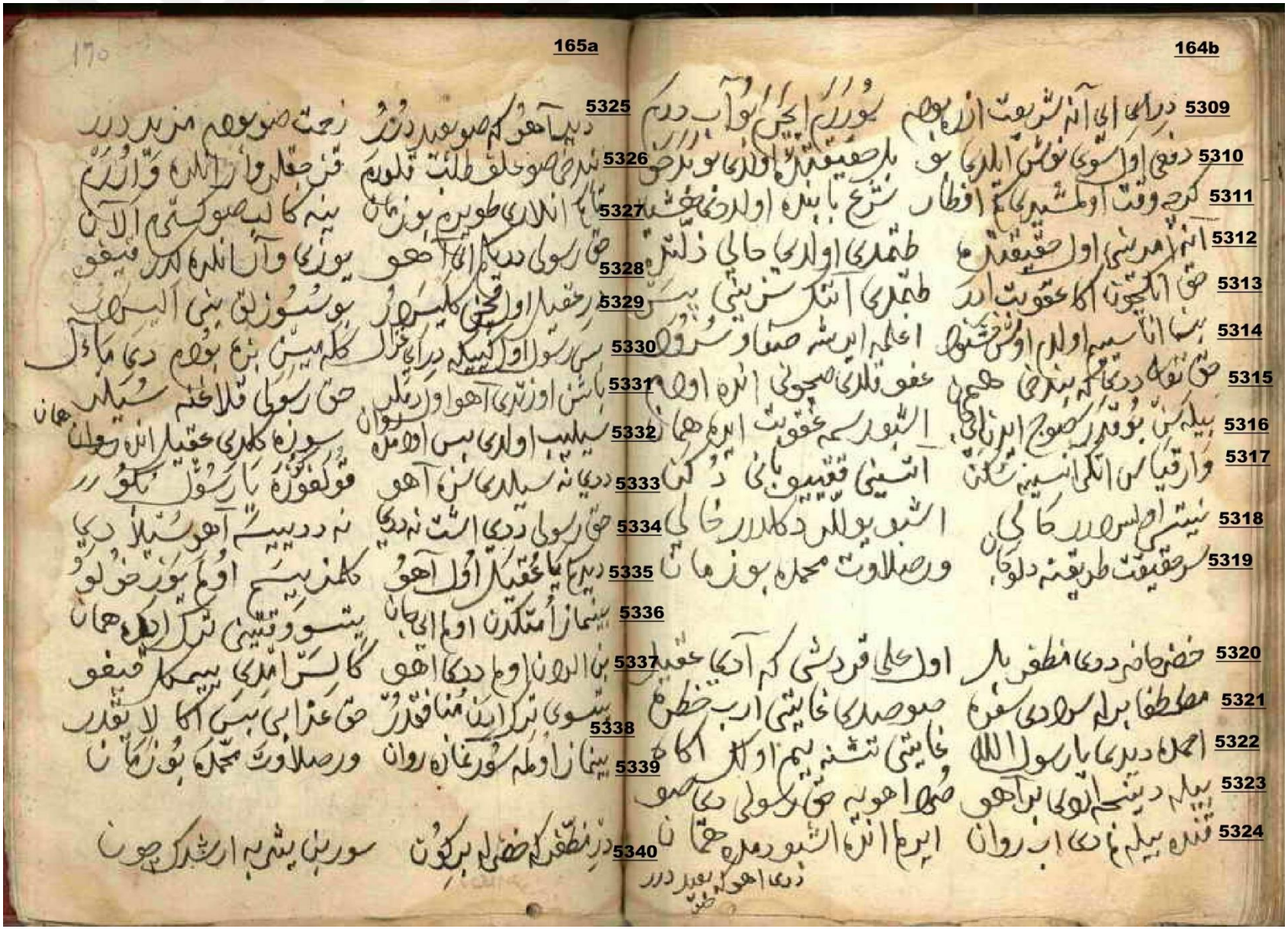

164b

5309 درای ای آنه شریعت از بوهم
5310 دفعی اول سوی نوش ایلدی بو
5311 کرچه وقت اولمشیدی افطار
5312 انم امر بنی اول حقیقتدن
5313 حق انکچون انکا عقوبت ایدر
5314 بنا انا سیم اولدم اوش شخصه
5315 حق تعالی دیدی که بندی هم
5316 پیلمس بو قدر رصوح ایرمز ای
5317 وارقیاس انکی انسیه شکن
5318 نیستی اول سر در خالی
5319 سر حقیقت طریقتده دلو جان

5320 خضر خانه دیدی مظفر یار
5321 مصطفا برله سر ادی سفر
5322 احمد دیدی یا رسول الله
5323 پیله دینجه اولدی برآهو
5324 قنده پیله نی ای ابر روان

165a

5325 دیدی آهو کم صو یعید دیدی
5326 شیخ صوحلق طلبت تلویم
5327 شیخ انلاری طوبرم یوزمان
5328 حق رسولی دیدکم انی آهو
5329 رحمتیله اولدی قبضی کلیدی
5330 سن رسول اولکیسکه درای غزال
5331 باشن اوزدی آهو اولدی رسول
5332 سیلیب اولدی بس اولمش روان
5333 دیدی نه سیلدی سن آهو
5334 حق رسولی دیدی اشت نه دیدی
5335 دیدی یا محقیل اول آهو
5336 بیشماز امتکدن اولم ای جان
5337 بن الوان اولم دیدی آهو
5338 بیشوی ترک اینن منافقدر
5339 بیشماز اولمه سورغانه روان

5340 در نطفه کم خضر له برکون

زحمت صوبوهم مزید درد
قرن جللی وار الله وار دیدم
بنه کالیب صوکستم الان
یوزی وآن الله اکبر فیغو
یوسوزلی بنی الیسه
کلمه بین بن بوهم دیدی ماذل
حق رسولی قلاخنه سیلدی
سوزنه کلدی حقیقتا الله رسولنه
قولقوزه یا رسول نکو در
نه دیسه آهو سیلا دیدی
کلمز بیشم اولم یوز خلو
بیشوقتیمی ترک ایدی همان
کالسز امدی بیشمکم فیغو
حق عذابی بنی اکا لا یقدر
ورصلاوت محمد بو زمان

سورنی بیشه ارشدک چون

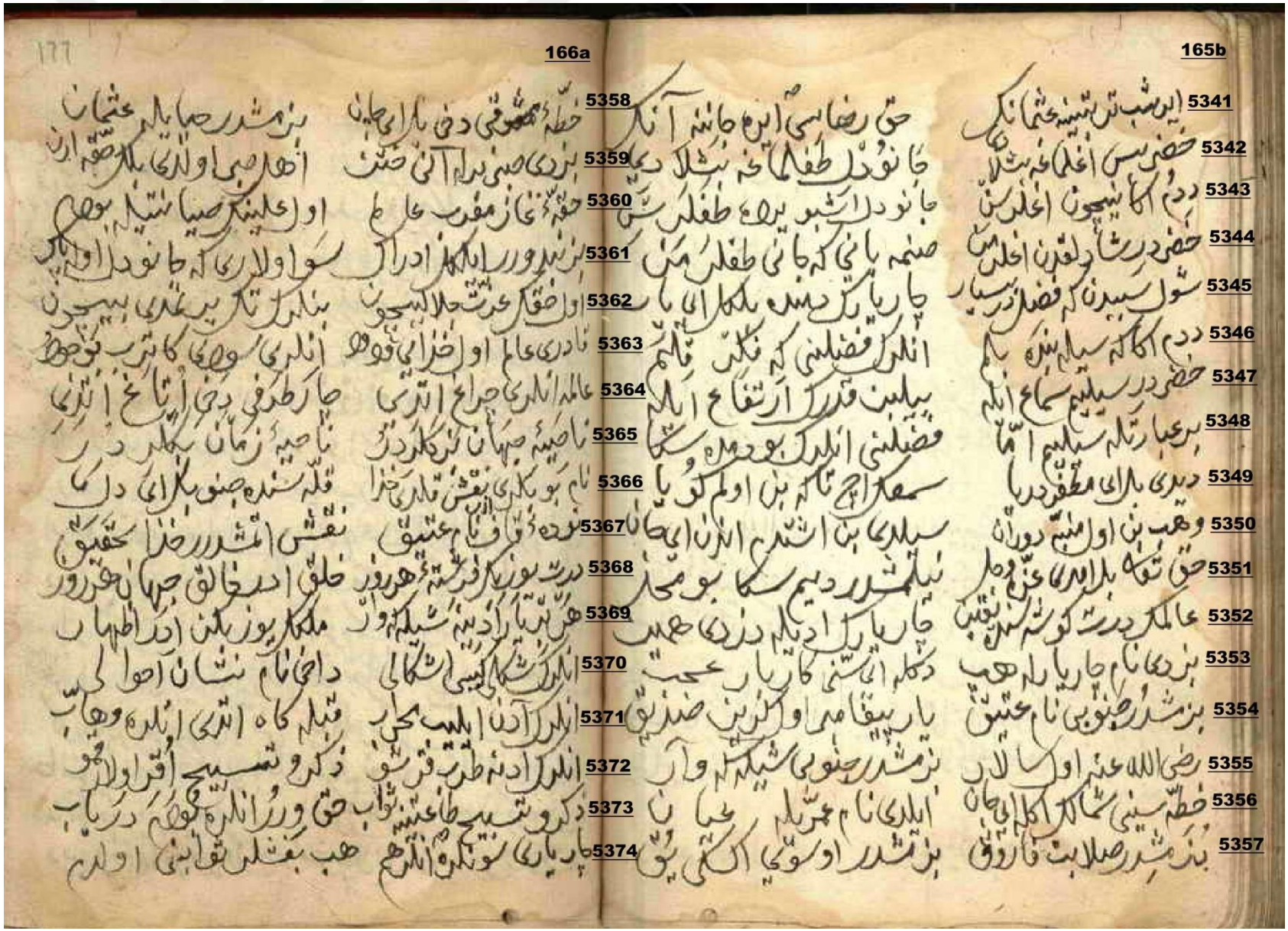

165b

5341 ایرمشب تن بتینه ختمانکن
5342 خضر بسی اغلمانه بشلاکن
5343 دردم اکاکه بیچون اغلرسن
5344 خضر درشاد لقدن اغلمین
5345 سؤل سیدن که فضل در بسیار
5346 دردم اکاکه سیلم بنده یلم
5347 خضر در سیلیم سماع ایلم
5348 بر عبارتله سیلیم امّا
5349 دیدی بارای مظفر دریا
5350 وهب بن اول منبّه دوران
5351 حق تعالی بلا ایدمه حق وصل
5352 عالمک درت کوشه سنه بقین
5353 بزدمانام چاریارله هب
5354 بزمشدر حنوبی نام عتیق
5355 رضی الله عنهم اول سالار
5356 خطه سینی شاکلکله ایجان
5357 بزمشدر صلابت فاروقی

166a

5358 خطه منوقی دنی بارایجان
5359 بزدی صنی برادانی حنث
5360 حقه غازمغرب عارف
5361 بزنبی ورر ایلکمل ادراک
5362 اول خفکی عزت حلا بیچون
5363 نادری عالم اول خدایی قوه
5364 عالمه انلری چراغ انری
5365 ناحیه جهان نرکلدی
5366 نام بو یکری نقش قلدی خدا
5367 نورده قاف نام عتیق
5368 درت یوز یکرمی درشته هر روز
5369 هر بزیارادینه شیلم وار
5370 انلرک شکلی کیمسی اشکالی
5371 انلرک آدنه ایلیه بحر
5372 انلرک ادنه طرب قرشو
5373 ذکر و تسبیح طاعتینه ثواب
5374 چاریاری سونکره انلرهم

165b

حق رضاسی این جانه آنلر
جانودل طفلمانه بشلاکن
جانودل ایشبو یره طفلرسن
صنمه یانی که جانی طفلرمن
چاریاری دیمه بلکه ای یار
انلرک فضلینی که نکلن قلم
بیلمین قدرک ارتفاع ایلم
فضلینی انلرک بوجمله وسکا
سمکلر اچر تاکه بن اولم کویا
سیلدی بن اشدم انلرایچانا
نیلمشدر دیمم سکا بومحل
چاریاری ادیلم دنیا عهیب
دکلم ایسنی کاریار محبت
یار بیقامم اولکزین ضدینی
بزمشدر حنوبی شیلم وار
ایلدی نام عمریلم حیا
بزمشدر اوسوی اکلتی یقین

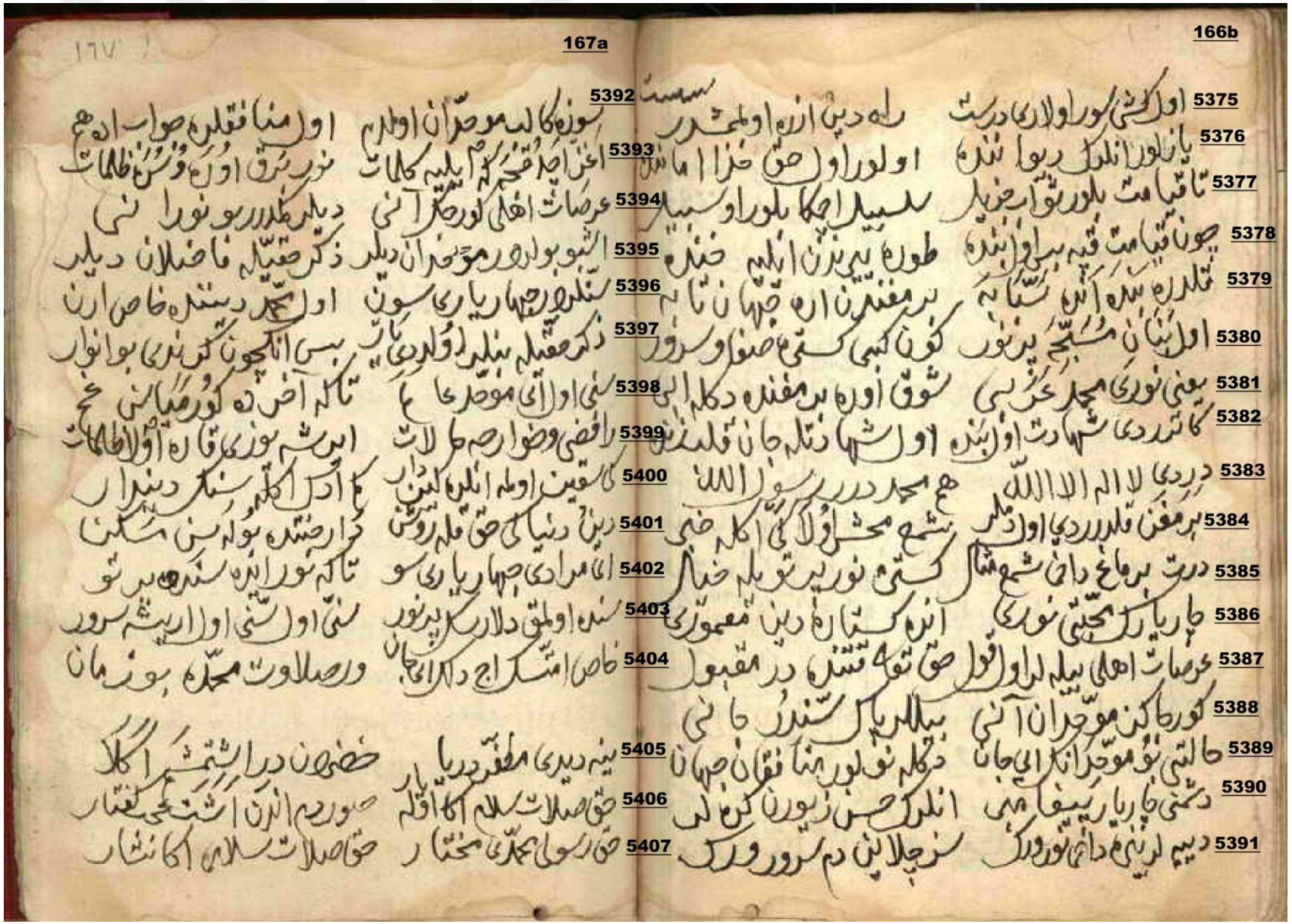

166b

5375 اول کشتی نور اولادی درست — سیصد و سی و شش ره دین از و ملتمس
5376 یا نلور انلرک دیوانه شدی — اولدر اول حق خدا یا مالدن
5377 تا قیامت بلور ثواب جزیل — سبیل اچکا بلور او سبیلدن
5378 چون قیامت قوپه بیلر اول بنده — طوره بیلیر انلر حیندن
5379 تللره بنده آنی ستایه — بر مقدر ان جهان تا یه
5380 اول بنانک مسجع پر نور — کون کبی کستی صفا و سرور
5381 یعنی نوری مجدد عز بی — شوق اوره بر مقنده دکلدی
5382 کاتردی شهادت اول بنده — اول شهادتله جان قلندی
5383 دردی لا الہ الا اللہ — هم محمد در رسول اللہ
5384 بر مقن قلدردی اول دللر — شمع محشر اولکی اکلہ حنی
5385 درت برماغ دانی شمع مثال — کستی نور پر تو یله خیال
5386 چار یارک محبتی نوری — انده کستاره دین معموری
5387 عرصات اهلی بیله لر اول قول — حق تعالی قلشده در مقبول
5388 کورجاکین موحدان آنی — بیللر پاک سندر جانی
5389 حالتی تو موحدانک ای جان — دکله نور بنا قفان جهان
5390 دشمنی چار یار پیغامبر — انلرک حسن زیورن کن لی
5391 دیبه لرینی دانی نورک — سر چلاپن دم سرور و رک

167a

5392 سوزه کالب موحدان اولدم — اول منافقلر جواب اده هم
5393 اخر احد قحمه کله ایلیه کلمات — نور شرق اولن و شن ظلمات
5394 عرصات اهلی کور حق آنی — دیللر کلدر بو نورانی
5395 الشیو بولدی موحدان دیلر — ذکر حقیله فاضلان دیلر
5396 سنلرو جهان یاری سوین — اول محمد دینده خاص ارن
5397 ذکر حقیله بیللر اولدی یار — بس انا کچون کن نوری بو انوار
5398 سنی اول ای موحدلر — تا که اخر ده کور میانی نج
5399 راضی وضوارجه حالات — این شه نوری قاره اولا ظلمات
5400 کا سقین اولمه انلره کین دار — کا اول اکلمه سنک دیندار
5401 دین دنیای حق قله روشن — کرار حضنده بوله بن مسکن
5402 ای مرادی جهان یاری سو — تا که نور ایده سندن بر تو
5403 سنده اولمق دللرسک پر نور — سنی اول سنی اول اریشه سرور
5404 خاص امتسک اج دلک ای جان — در صلاوت محمد بو زمان

5405 بنه دیدی مطهر دریا — حضرتون در اشتمر اکلا
5406 حق صلات سلام اکا اولم — صوردم انلرن اشت محی کفار
5407 حق رسولی محمدی مختار — حق صلات سلامی اکا نثار

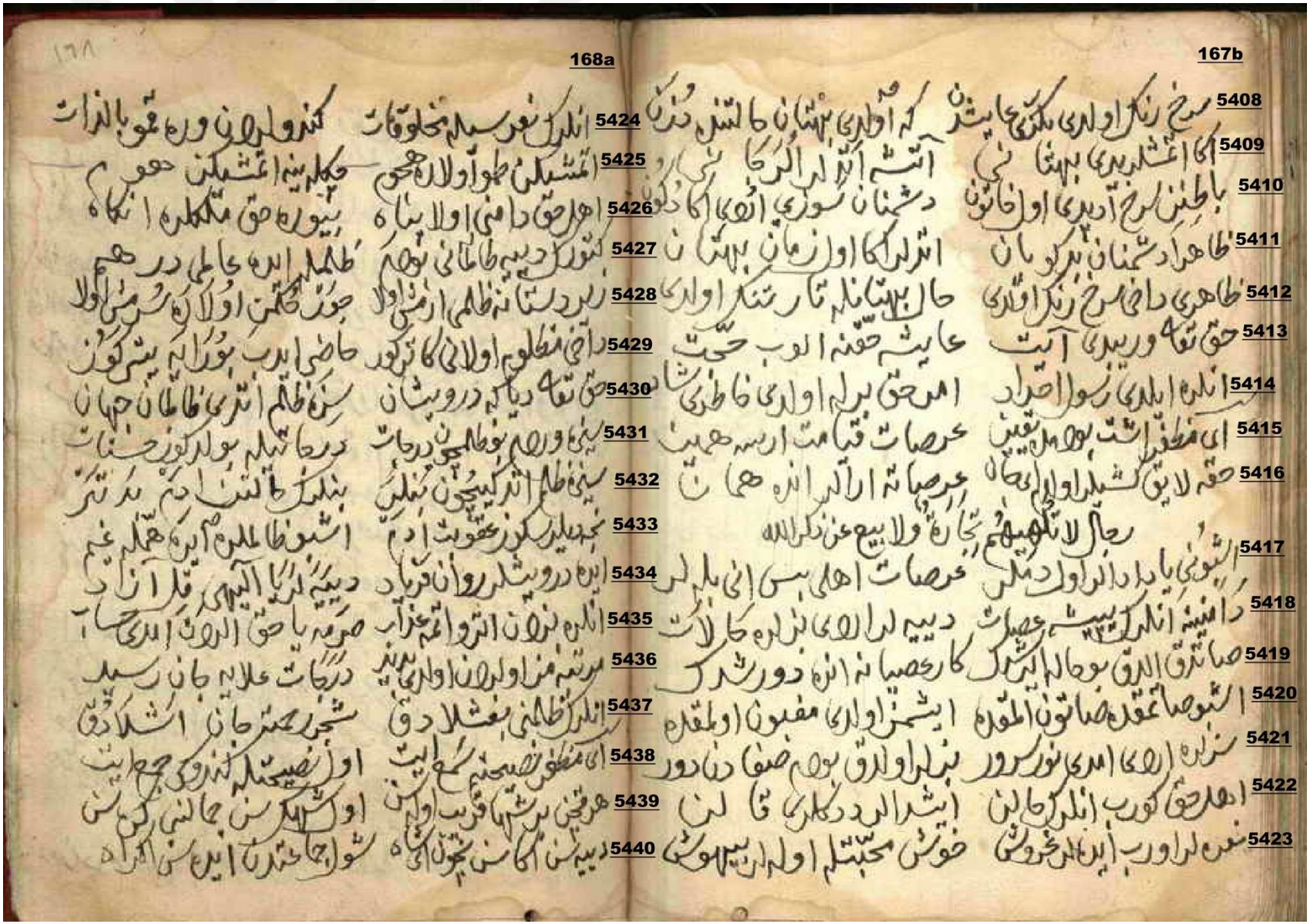

167b

5408 صرخ رنگ اولدی بکزی صاپشدی
5409 اکا اغشاریدی بهشتی
5410 باطنین صرخ آدیدی اول خاتون
5411 ظاهرا دشمنان بیرکوبان
5412 ظاهری داخی صرخ رنگ اقدی
5413 حق تعالی وریدی آیت
5414 انلره ایلدی رسول اصراد
5415 ای مظفر اشت بولمل یقین
5416 حقه لایق کشیلر اولایلر یقین
رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله
5417 اشبو بنی یاداد اولدی دیللر
5418 دانشیه انلرک پیشه عصیات
5419 صانکی الدی بوحالله ایشدک
5420 اشبو صاغقد صاتون املوه
5421 سزده اکا امدی نور سرور
5422 اهل حق کوب انلرک حالین
5423 سفر لر اوب این انلر خوشی

خوشی محبتلم اولدی بیلوشی
ایشدلر دکلری قالن
نبیلر اولدی بوهم صفا دیادور
ایشمز اولدی مقبون اولمقده
کارحصانه انده دورشدک
عرصات اهلی بسی انی بیلدلر
دیبه لر اکا بنزه کالات
عرصانه اراکلر انده همان
عرصات قیامت ارسه هیبت
حرصات اهلی بولمل یقین
اهل حق برله اولدی خاطری شاد
حق تعالی دیدکه درویشان
سنی وارهم بوظلمدن درجات
سنی ظلم اترکیمدن بنلین
نجه یلرکز عقوبت ادم
ایده درویشلر روان فریاد
انلره بزدن اترواتمه عزاب
مرتبه من اولدن اولدی بیدین
انلرک ظلمنی بغلادق
ای مظلوم نصیحتم سمع ایت
هرقچن پرشها قرب اولسن
دیبه سن اکا سن بچون انی کاه

کیم اولدی بهشتیان حالتن دنیا
آتشه اتلر الرکا نبی
دشمنان سوری انی اکا دلکن
اتلر لرکا اول زمان بهشتان
حال بهشتیلر تارتنکر اولدی
عایشه حقنه الوب حجت
اهل حق برله اولدی خاطری شاد
حق تعالی دیدکه درویشان
سنی وارهم بوظلمدن درجات
سنی ظلم اترکیمدن بنلین
نجه یلرکز عقوبت ادم
ایده درویشلر روان فریاد
انلره بزدن اترواتمه عزاب
مرتبه من اولدن اولدی بیدین
انلرک ظلمنی بغلادق
ای مظلوم نصیحتم سمع ایت
هرقچن پرشها قرب اولسن
دیبه سن اکا سن بچون انی کاه

168a

5424 انلرک نفرسیله مخلوقات
5425 اتمشکن طوار اولاه هجوم
5426 اهل حق دامنی اولا پناه
5427 کتوردک دیبه طاعاتی بهم
5428 زیردستانه ظلمی ارمش اولا
5429 داخی مظلوم اولانی کاترکور
5430 حق تعالی دیدکه درویشان
5431 سنی وارهم بوظلمدن درجات
5432 سنی ظلم اترکیمدن بنلین
5433 نجه یلرکز عقوبت ادم
5434 ایده درویشلر روان فریاد
5435 انلره بزدن اترواتمه عزاب
5436 مرتبه من اولدن اولدی بیدین
5437 انلرک ظلمنی بغلادق
5438 ای مظلوم نصیحتم سمع ایت
5439 هرقچن پرشها قرب اولسن
5440 دیبه سن اکا سن بچون انی کاه

کندولرین ورمه قیو بالذات
چکلم بنه اغشیکن حضور
بیوره حق متکلمه انکاه
ظلملم ایده عالمی درهم
جوز حکمن اولانه رسمش اولا
حاضی ایدب بولرایه پیشکون
سن ظلم اترسی ظالمان جهان
درحالتیله بولدکوز جنات
بنلیک حالتی ایدم بدتر
اشبو ظالملرین ایده حمله غم
دیبه لرکا ایدیکز قلانلر
صرمه یاحق الدوک امدی حساب
درجات علایه جان رسید
شجر رحمت جان اشلادق
اول نصیحتله کندوکی جمع ایت
اول ایکی سن جالنی کن سن
شول جاحتدن این سن اکراه

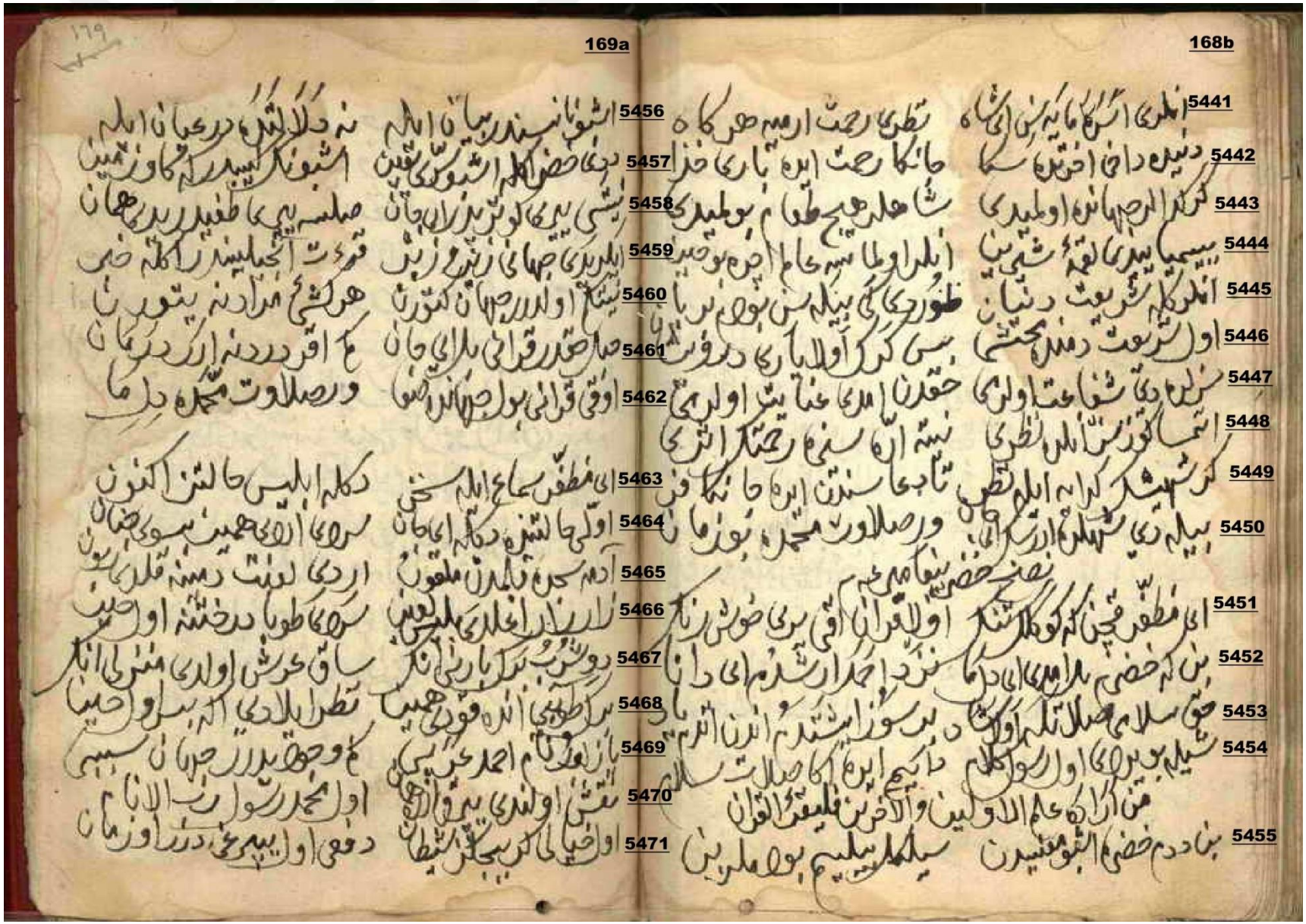

168b

5441 ایلدی اگر کامایه سن ای شاه نظری رحمت ارمیه هر گاه
5442 دینده داغی اختی سما جانکا رحمت ایده یاری خدا
5443 کرکلر ایرصهانده اولمیدی شاه ملک هیچ طعام بولمیدی
5444 بیسمیا بیدی لقمهٔ شیئی بین ایلدی اولما سیه حام اچره بوحین
5445 ایلدی کلمه شریعت دینیان ظهور ایکی بیله سن بولدی برهان
5446 اول شریعت دهنده بحثی بسی کرک اولایاری دروست
5447 سنلره دیکا شفاعتا اولمی حقدن ایلمی عنایتی اولمی
5448 ایتمه کورسن ایلدن نظری نیته ایله سنی رحمتکا اثری
5449 کرشیشکر کرایه ایلم نقصی تا دیمه سندن ایده جانکا فی
5450 بیله زی شیلدن ایرسکا فی ورصلاوت محمده بودما

169a

5456 اشبو انسندر بیان ایلم
5457 دیمی حضرکلم اشبو سوزی تعین
5458 ایشی بیدی کوتر یدرای جان
5459 ایلدیکی جهانی زینت و زیب
5460 بیتکا اولدی جهان کتورن
5461 صاحضدر قرانی یاری جان
5462 اوقی قرانی بولجه اندن صوا
5463 ای مظفر سماع ایلم سنی
5464 اولی جالنیزه دکله ای جان
5465 آدم کن شیلدن ملعون
5466 لار یاراغلدی ملیس لعین
5467 دوشوب بیکا یاری انکر
5468 سرکطیبی انده قودی همیشه
5469 یاز لوحنا نام احمد خیر پسی
5470 نقش اولدی بیوک الدن
5471 اول خیالی کن بیجکلن شیطان

نه دلالتدر دریمان ایلم
اشبو انکر بیسدر انکا وزمین
صلسه بیدی طغیدر بیدی همان
قدرت انجلیسندر انکله خبر
هر کشی مرادنه یتور یا
کم اقر دردنه ارکدر درمان
ورصلاوت محمده دلما

دکله ابلیس حالتن اکنون
سوزی اولدی همیشه بسوی جان
اردی لعنت دسته قلدی یون
سوزی طوبا درختنه اول حین
ساقی خوشن اولدی مشتری انکر
نظر ایلدی اکه بسر اول حبیبا
کم وجهه بیدی جهان سببی
اول محمد رسول رب الانام
دفعی اول بیوکی درد اوزمان

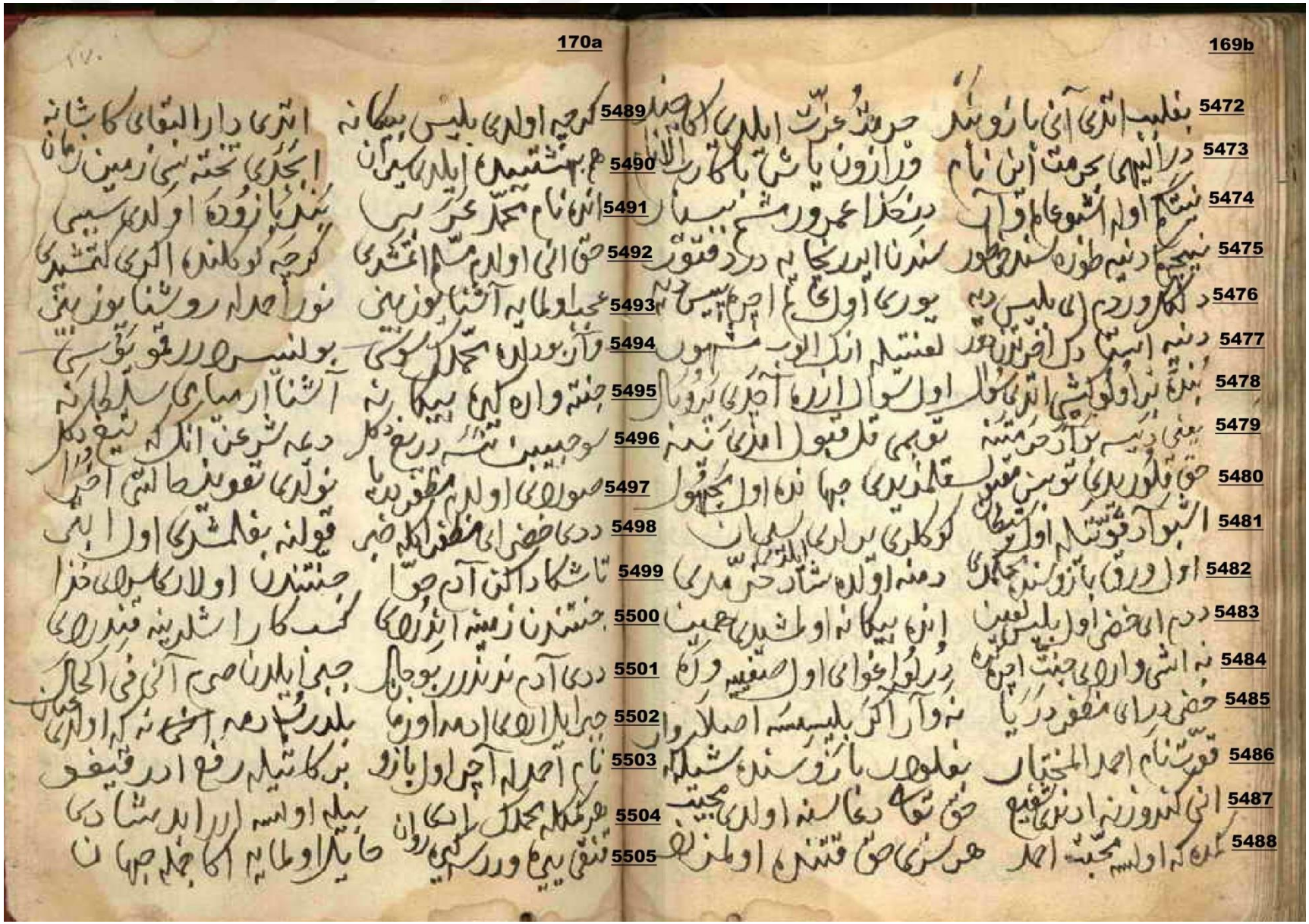

169b

5472 بغلیب انذری آنی یا رؤوف
5473 در الیهی بحرمت این نام
5474 نبتکم اولم اشهدهم و آن
5475 نبیجم دنیه طوزه سندی طور
5476 د لکمل وردم ای بلیس دیه
5477 دنیه ایبیتا دل اخرین حق
5478 بنده بزاولوشی انذری کل
5479 یعنی دیمه بزاد حق متینه
5480 حق قلوریدی تو بنی مقبول
5481 البزاد قوتتلم اول
5482 اول ورق یازوسندی محمدی
5483 دردم ای خضر اول بلیس لعین
5484 نه اشی وار ای جنت اچین
5485 خضر دریای مظفر دریا
5486 قوتتلم نام احمد المختار
5487 انی کندوزنه اذنی شفیع
5488 کمده که اولسه محبت احمد

170a

5489 کرچه اولدی بلیس بیگانه
5490 هم بهشتیدن ایلدی کیمسه ان
5491 انی نام محمد محرر بی
5492 حق انی اولدم مسلم اشتدی
5493 عجبا وطایه آشنا یوزینی
5494 وآن بولدی محمد کوکی
5495 جنته وار کیم بیگانه
5496 کوجیبین تنه دریغ کل
5497 صولدی اولدم مظفر یا
5498 دردی خضر ای مظفر اکلم ضبی
5499 تاشکادکن آدم حوا
5500 جنتدن زمینه اندی
5501 دردی آدم ندندر یوجنال
5502 جبرایل انی ایدم اوزم
5503 نام احمد آچر اول بازو
5504 هرکملم محمد ای
5505 قنقی بیمه وردی کیمی

ایندی دار البقای کاشانه
ایکدی تخته بنی زمین زمان
بندیلر دوده اولدم سیمی
کرچه کوکلمده اکری کتشدی
نور احمد روشنا یوزینی
بولنسه دردقوتوسی
آشنا ارمیای ستلمازنه
دیمه شرعن انک که تیغ دکل
نولدی تقویم حالتی اخیر
قولنه بغلشدی اول ایمی
جنتدن اولدی کیمسه ای خدا
کسب کارا شلدینه فندی
جبرایلدن اصی آنی فی الحال
بلدردی دیمه اخی نه کیم اولدی
برکاتیله رفع ادر قیفو
بیله اولسه ایدر ایدشادی
حایل اولمایه انکا جمله جهان

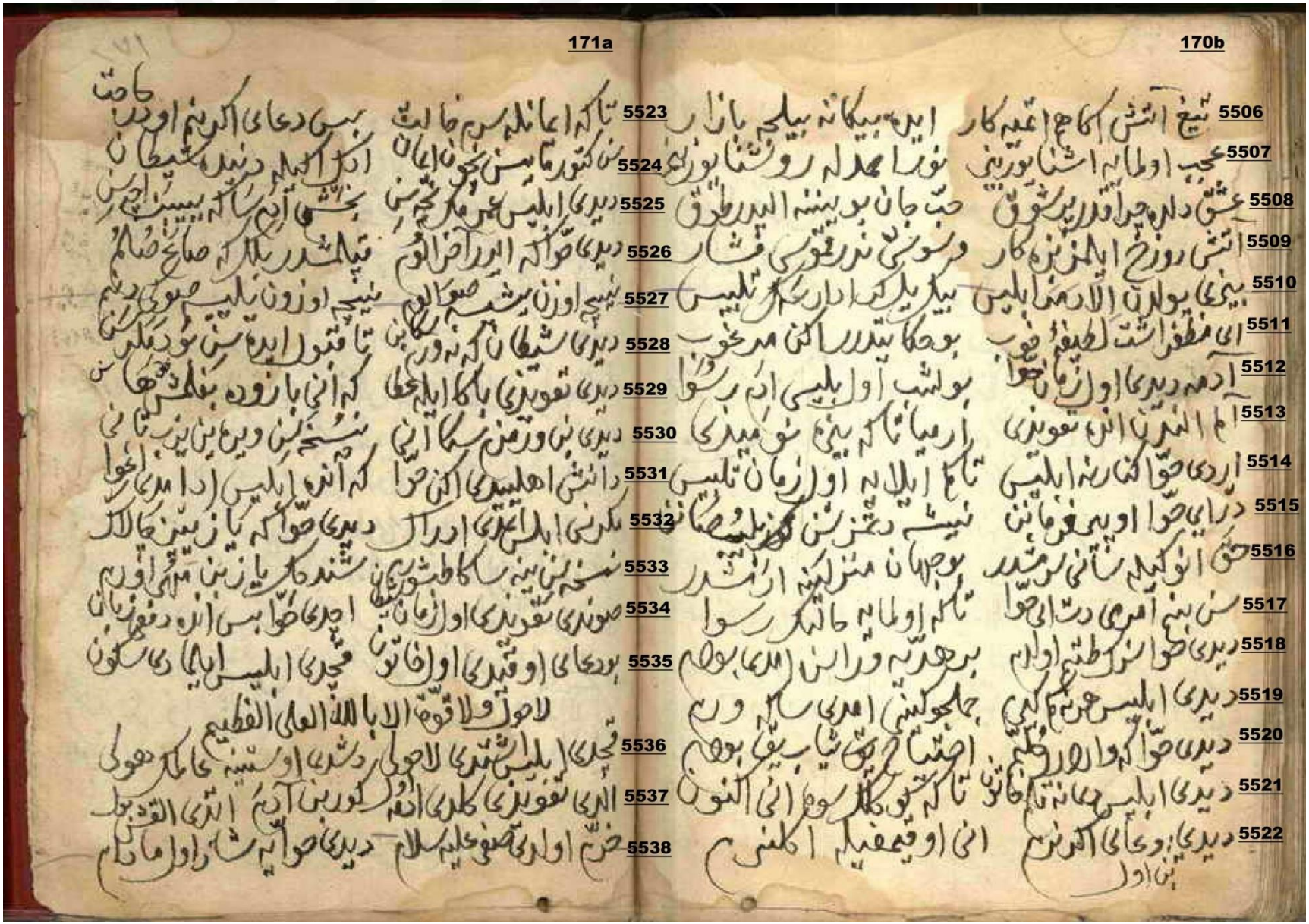

170b

5506 تیغ آتش اکناچ اغیم کار
5507 عجب اولمایه اشنا بورینی
5508 عشق دلده چرا قدر پرشوق
5509 آتشی روزخ ایلمز بن کار
5510 بینی یولدن الادمنا ابلیس
5511 ای مظفر اشت لطیفه خوب
5512 ادمه دیدی اول زمان حوا
5513 ام المذنبن انی تعوذی
5514 اردی حوا کن رنه ابلیس
5515 درای حوا اوپمغه مابن
5516 حق انو کیلدی سانی سن مندد
5517 سن بنم امری دت ای حوا
5518 دیدی حوا سنوک طتم اولام
5519 دیدی ابلیس عن کیی
5520 دیدی حوا کوا اولدی
5521 دیدی ابلیس جانه تا
5522 دیدی ادمای اکرنسم
بنی اول

ایدی بیکانه بیلمز یارن
نورا محمد له روشنا بورینی
حب جان بویشه ایدر طرق
فرصتی نذر قوری قشار
بیلمز یلکه اداره کار تلیس
بوحکا بیدر راکن مرخوب
بولشب اول ابلیسی ادم رسوا
ارمیا تاکه بنم سن میدی
تاکه ایلایه اول زمان تلیس
نیشه دخترش کلیسا
بوجهان منزلیکه ارتشدر
تاکه اولمایه حاکم رسوا
برهدیه ورانس الدی بولم
جلجوکینی امری سالم ورم
اختیار ایچون شیاب بوقم
تاکه چون کلم سوه انی الکنون
انی او قیمفیله اکلنی

171a

5523 تاکه اعانله سرم خالت
5524 سن کتور ماسن بنم ایمان
5525 دیدی ابلیس عن مکر تجربنی
5526 دیدی حوا که ایدر اخر اقوم
5527 نیچه اوزن یشه صوالدم
5528 دیدی شیطان که نه ورمکا بن
5529 دیدی تعوذی باکا ایلمحطا
5530 دیدی بن ورمزم سکا انی
5531 دانشی اهلیدی اکن حوا
5532 مکرنی ابلیس ایتدی ادراک
5533 نسخه بنی بنه سکا طشوریشه
5534 صوندی تعوذی اول زمان شیطان
5535 بودعای اوقیدی اول فاتون
لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم
5536 قچدی ابلیس اشتدی لاحولی دیدی
5537 الدی تعوذی کلدی اندن
5538 خرم اولدی صفی علیه سلام

بنی ادم حاجت
ادل اکیلم دینمه شیطان
بخشی ادم سا که بیشت اچرسن
قیامتدر بلکه صباح صالم
نیچه اوزن یلیم صوی دیم
تا قبول ایده سن تو دیلکن
که انی بازوده بنلکن حا
نسخه بنی دیم بنی یزنا
که آنده ابلیس ادامدی اخوا
دیدی حوا که یا زبین حالک
شندم کاری یا زبن مدمی اوریم
اچدی حوا بس انده دفعه زبان
قچدی ابلیس ایلیا دی سکون

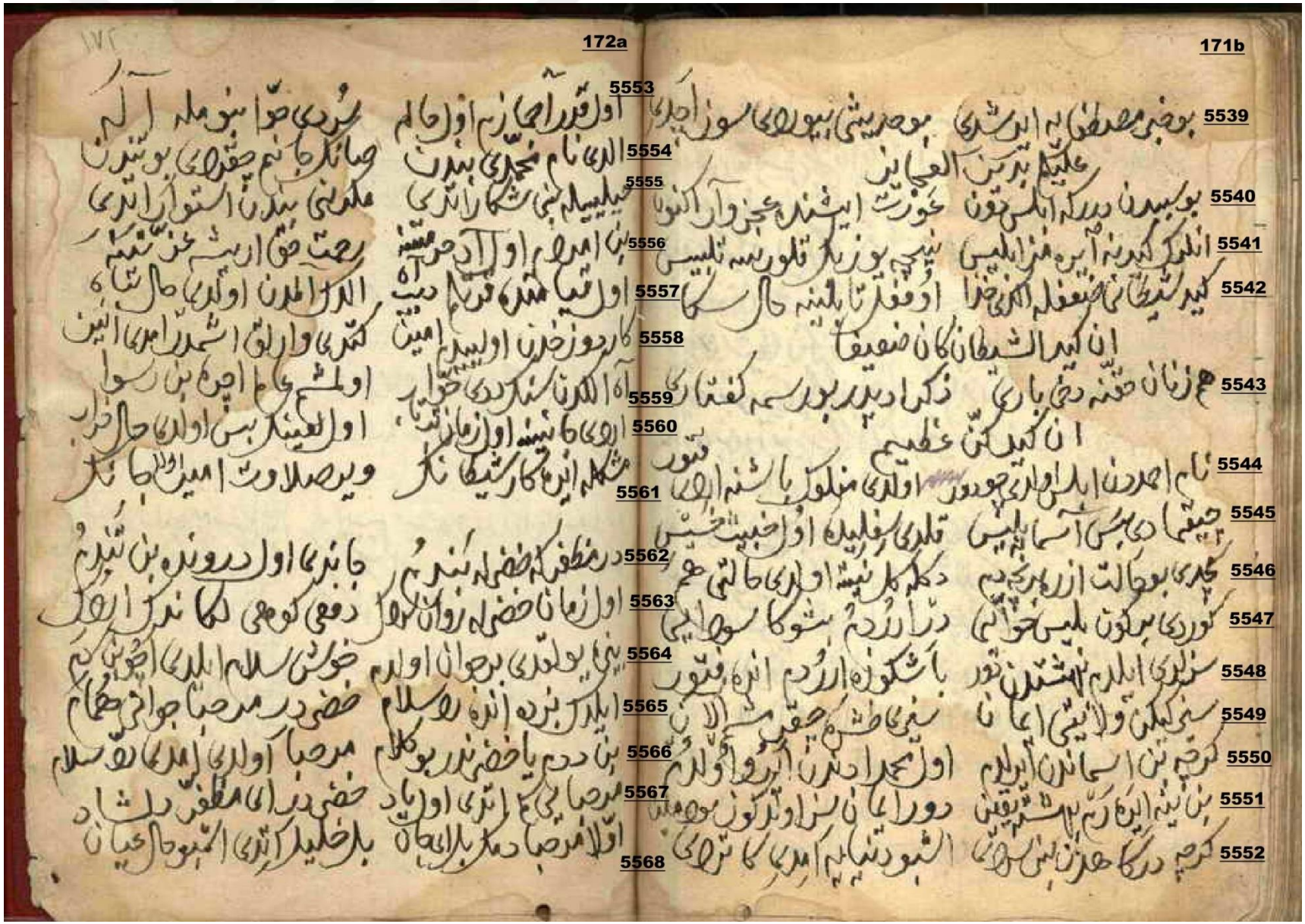

171b

5539 بوحضی مصطفی به ایدی شدی بوصد پیشی بیولدی سوز اچدی
علیکم بدین العجایب
5540 بوبیدن دیدکه ایلکی چون خوزیت ایشنده عجز وار آنوا
5541 انلوک کیدینه آیه منزایلیسی بیچه یوزیل قلوریسه تلیسی
5542 کید شیطانی ضعیفدر الکی خدا اوقفل تا یلینه حال سکا
ان کید الشیطان کان ضعیفا
5543 هم زمان حقنه دخی باری ذکر ادیدر بوردیسه کفتاری
ان کید کن عظیم
5544 نام احمدن ایلدی اولری چون قلوب اولدی منلوک باشنه اولدی قلوب
5545 جیقمادی بیکی آسمایلیسی قلدی سفلیده اول خبیث خسیس
5546 کچدی بوحالت ازیل بیکیم دکلم نیته اولری حالتی هم
5547 کوردی بیکون بلیس خوانی دردلردم بشوکا سویلیم
5548 سنلری ایلدم نهشتدن دور باشکونه اردم انده فتور
5549 سنی کیکن ولایتی اعیانی سنی طشره جقدرم الان
5550 کرچه بن اسماندن ایدیلم اول محمد اکدن ایرو اولدم
5551 بن نیته ایده رم بهشت یقین دور اعیانی بنی اولکون بوصفلن
5552 کرچه درکاه عزتن بنی سوردی الشبو دنیایه امدی کاتردی

172a

5553 اول قدر آدمی زاد اول عالم
5554 الدی نام محمدی بیدن
5555 ایلیسیله بنی شکار ایتدی
5556 بن امیدم اول آدم حوا
5557 اول تیا شدم قرنیا دیبه آه
5558 کار روز خدن اولیدم امین
5559 آه الکدن کندیدی خوایه
5560 اولری کا نیته اول زمان تنا
5561 مشکله این کار شیطانکر

5562 در مظفر که حضرله بندیم
5563 اول زمان حضرله روان اولدم
5564 بنی یولدی بوجوان اولدم
5565 ایلدی بنده انده رسلام
5566 بن دیدم یا حضرندر بوکلام
5567 مرحبا یی کا ایتدی اول یاد
5568 اولا مرحبا دمکله ایجان

بندی خدا بنی ملهم آلیم
صانکه جانم چقدی بوتیدن
ملکی بیدن استوار ایتدی
رحمت حق اریشه خوشتیم
الدی الدن اولدی حال شاه
کتدی وارلق اشمدی امدی این
اولمشم کام اچون بن رسوا
اول لعینکر بنی اولدی حال خراب
ویرصلاوت امین اولا جانکر

جانمی اول دیوانه بن تیدم
دفعی کوهی لکا ندی اولدم
خوشدی سلام ایلدی اچون بن
حضرندر مرحبا جوانی همام
مرحبا اولدی ایلدی رسلام
حضرندی مظفر دلشاد
بلخلیلدر ایتدی المنوحال حیان

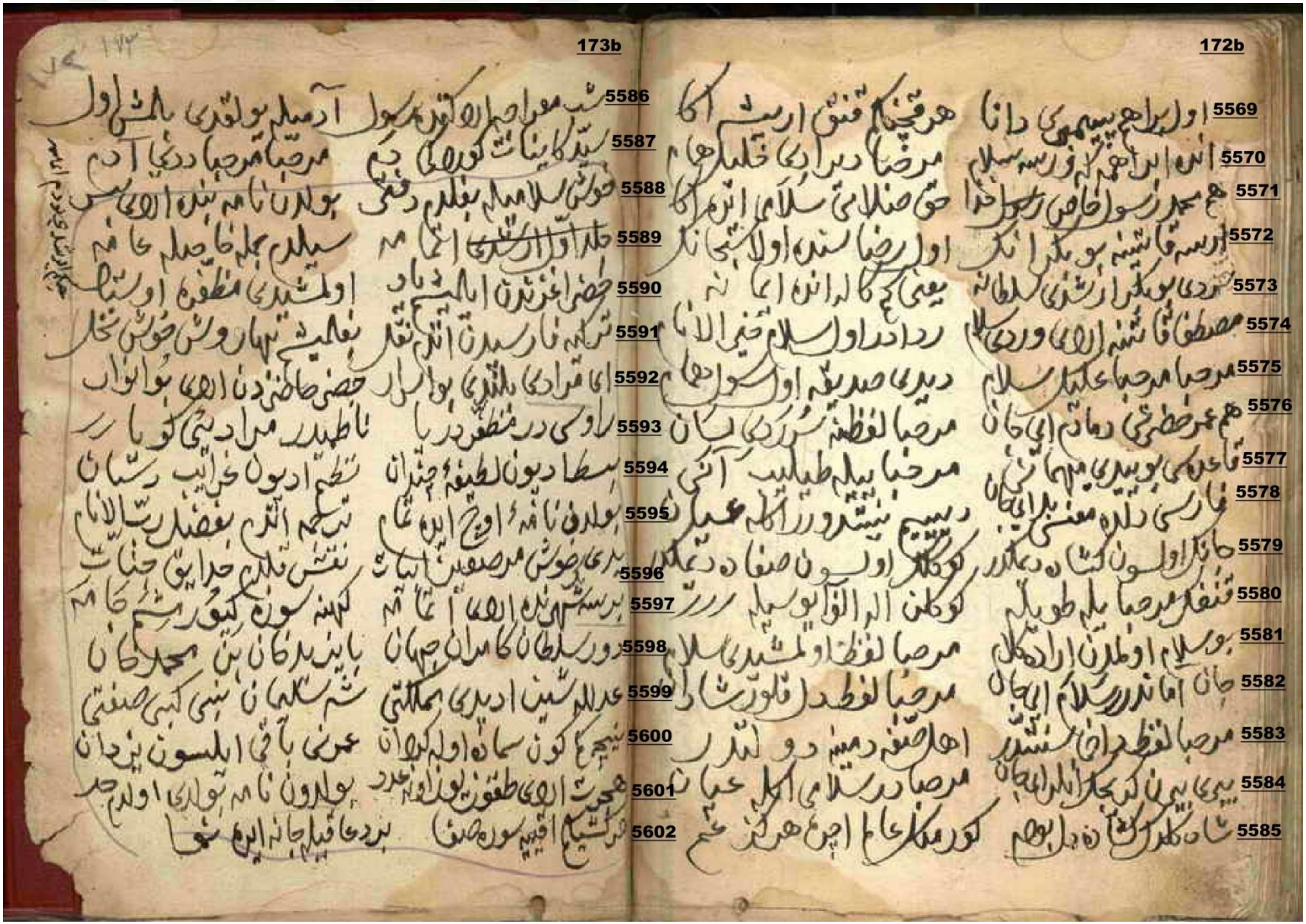

174a

173b

5603 بین دعا در مراد دل بوصم که دعا پیلہ جانا الورضم
5604 الشبوس نا جہان طوا صلوات روی پاش حبیب ویر صلوات

عمت کتاب لدن نام بقون
الوهاب المدح والثواب
تاریخ سنہ عشر وتسع مائة

نوشتہ کند ایکس ھو

5.2. Berlin Eyalet Kütüphanesi Nüshası

103a

جمله سینك آدی عمردی ای جان — غیر آدا اولمازایدی آنده عیان
پس قرارایتدم اندہ برآی — سوی مغربه ایردم ای خوش رای
برشهرکوردم آدید رنشقا — جمله عثمان آدلو اهل حیا
آنیده سیرایلدم برای — ادباهلی قوسی بای وکدای
پس جنوبه ایرشدم اولدملر — برشهرداخی کوردم ای سرور
اول شهرك آدیدی خربیص — خلقی قانع یوقایچرنده خریص
جمله سینك آدی علی ایدی بیل — هب سخیلر شجیعلر عاقل
پس سئوال ایلدم بولردن بن — آنکوزجمله براولدی نه دن
هب ابوبکر سزنه دن بوحالك — سویله بیلهم نته دراحوالك
پس وسیق اهلی ویردی خضر جواب — دیدی دکله حکایتی ای شاب
قوشدریانته آنك برآد — دکله نته ادارای دلشاد
ئیم ابوبکر موسی درنامی — بویله دربوولایت آسامی
بیرنه هم ابوبکر ثابت — نیته بیلذی مردمان فکرایت
بیرسیدرابوبکر زاهد — بیرسی هم ابوبکر عابد
هیچ آدا ولمیه قشلمیه نام — بیری برین بویله بیلورآنام
هیچ غلط اولمیوب بولینور لر — بویله دربیلك حالی ای سرور
بن دیدم هب ابوبکر نیچون — آنکوزدرکه عرض ایدك اکنون
دیدیلرکه کوزآنك سببن — ئورمشوزنعت بوبکر کتبن
ئونلرایچره مکرکه برکونای جان — برورقکلدی دشدی شهره همان

103b

3666	یازلوخط وارایدی اوقدق	اول ابوبکر نعتنی بولدق
3667	وصف وغتی چوبیلدك آندن همان	بین اولادخوش کلورای جان
3668	شویله عهد ایلدك اوغلی طوغاندن	بوبکر قویه آدنی ای جان
3669	تاقیامت بوآدله وارز	سورزاشبوآدله یارز
3670	خضر دیرکوردم آندن پیری	اچلرندن که اهل تدبیری
3671	دیدم آدك ندر بیان ایله	آتك آنك نه آدقودی سویله
3672	دیرابوبکر عهد درآدم	اشبورسیله آکلورادم
3673	آتك آدی ندر دیدم سویله	بزلره آندن بیان ایله
3674	آتم آدی دیدی بوبکر بشیر	جدّی آدینی داخی صوردم دیر
3675	دیرابوبکر موٴمن ایدرلر	جدّم آدینی بیلکل ای سرور
3676	بن دیدم اول ورق قنی کورسم	خطّ نك سرّنه بودم ایرسم
3677	دیدی برپیرمن وارای قشم	اول ورق آندن دورآکله خبر
3678	خضر دیرکتورك آنی کوره لم	اول ورق سرّنه بودم ایره لم
3679	برنیچه پیرلرواروب کتورر	ویرن باکه جمله سی اوتورر
3680	پس نظر ایتدم اول یازویه همین	سمع قیل ای مظفرم دیه ین
3681	یازلوکوردم ایت توریة	یایلوب عالمه بورسیله صیت
3682	نعت بوبکر ایچندن یازلوهمین	نه دن ایمش بیلندی باکه یقین
3683	آنلرك یوقایچندن میروو وزیر	صوردم آنلاره بیری شویله جه دیر
3684	بزده ظلم اولمازاهل انصافدن	غل وغش اولمازایچلری صافدن

104a

3685 بك وپاشایی نیدر زباری — ایله زن جهانده بدکاری
3686 قاضی ومفتی کوزقنی وارمی — حکم حقیله ناصب آصرمی
3687 دیدیلر قاضی مفتی یه نیدر ز — چونکه بر طغرو پول طوتب ئیدرز
3688 بن دیدم مسئله دوشه مشکل — حل ایدن کیمدر آنی ای عاقل
3689 دیدیلر مسئله دوشه مشکل — یازدرز کاغداوزن شویله بیل
3690 برورقاوزن قودرز آنی ای جان — مفتی مزبیزم اولدوررالآن
3691 بردرز یا الهی مولایی — ویرپدك اشبو اسم اعلایی
3692 حرمتینه بوادك ای سبحان — مسئله مزبیلنه اشبوزمان
3693 دفعی اولدمك بریشل یازو — یازلور مسئله آلتنه درسو
3694 مسئله نك جوابی اولورظاهر — اشبودرحال مزدیدم بربر
3695 خضردیربندن کورمین بیله یی — تایقینم زیادنه ایرمین
3696 مشکلم حل اوله بنم دخی دیر — بیلنه یتنه اولیسر تقدیر
3697 طوتدی بر پیراولومی اولدملر — ابتدی بر پیراوینه دکله خبر
3698 اولدورقمگرانده ایمش ای جان — چقدی بر شخص آنده پس اوزمان
3699 مسئلك نه دربیانایت در — بیله لم بوزمان عیانایت در
3700 دیدی خضر اکه شیخ دانا بیل — مسئله م دکله بودم ای عاقل
3701 آته م اولدی بر ایکی قرداشلر — دخی بر قزقالپدر اکله خبر
3702 یتنه میراثا لورییان اولنه — مسئله نه دررعیان اولنه
3703 صورت مسئله یی یازدی اوپیر — اولورقاوزن قودی اولدی خیر

104b

3704	گوردم اول دمده خط سبزی همان	یازلوب اول ورقده اولدی عیان
3705	یازلوانه گون آلتده بر	ایکشر سین برقوزلوله دیر
3706	چون بیلندی رشیق اهلی دمی	اول مشقی یه ایلدم گذری
3707	چونکه ایرشدم اوشهر دخی	جمع اولور قائمه همان پیران
3708	صوردم آنلاره آنجلاین هم	نیشه یوقدر امیر وقاضی هم
3709	آنجلاین اولا رده ویردی جواب	خط سبز ایله مسئله هر باب
3710	شویله بولدق ورقك نام عمر	گیم سکادیدك اشبو دمده خبر
3711	نیته گه انلر مسائلی ادراك	هم بولرا ویلجه ایدردی پاك
3712	ایردم آندن دخی بشهر حریص	اشبو ترتیب اوزره اولرده حریص
3713	آنجلاین بولدخی دمراوروب	نام عثمان اوزره حکم سورب
3714	هم علی شهری دخی آنجلاین	حکم ایلرلرایدی بیلك همین
3415	بوشهرلرکه سویلدم بنای جان	چون سنده یوغیدی آبادان
3716	بشقه بشقه شهرلرایدی اولو	آدمی برله ایچی طوپطولو
3717	باکه کلدی عجائب اولدورت شهر	گرچه گورمشون زمان دهر
3718	وارکمانم که بندن ارتق هیچ	گیمسه انلاری گورمدی طشره ایچ
3719	بویله دیوب خضر مظفر ای جان	ویرصلوات محمد بوزمان
3720	دوندی بینه مظفر دریا	خضر دیرای گزیده دانا
3721	دیرسئول ایلرم که ای مهتر	حق رسولی که خاص پیغمبر
3722	حق صلات وسلامی اوله اکا	بویله بیوردی احمد مختار

105

105a

3723 مؤمن جنّته ئرمز الا مگر | بسمله اوقویه که کیرر اولار

بسم الله الرحمن الرحیم

3724 اشبو حالت دمن بیان ایله | بیلین اول ندر بیان ایله

3725 دیدی خضر ای مظفر دریا | اشبو حال اوزره اوله ین ئویا

3726 سوزلرسویلیم که کیمسه سیما | ایتمش اوله بیل ای مرد شجاع

3727 مکر آنی بیلر اوله لقمان | که اوغلی ایله سردی اول دوران

3728 سویلیم اول حکایتی هی یار | برکون اول حکمت اشی خوش کفتار

3729 اوغلنه اول نصیحت ایلردی | یند سوزلرن کا سویلردی

3730 دیردی هر ایشه که ایتدا ایدن | دیه یم ساکه که اندن سن سن

3731 بسمله برله باشله اول ایشه | دوشمیه کوکلك اندن تشویشه

3732 چونکه بو پندی اوغلنه لقمان | ویردی یوزکون دخی یاشدی همان

3733 سویلیم ساکه خوش حکایتدهم | سویله دیر اول مظفر عالم

3734 اشدوب جان ودل اوله شادان | سویله کل اشبو دم خضر زمان

3735 دیدی لقماندن سماع ایتدم | قدرم آنکله ارتفاع ایتدم

3736 جنّتك دیدی برقپوسی وار | تحتهٔ التونله پیوسی وار

3737 ادی ریّاند دراول قپونك | معرفت درلرن بودم قپونك

3738 شول ئشی کیر راول قپودن ای جان | خشنود اوله اول کشی دن رمضان

3739 ایتدا ایتسه بسمله اورج | صدق اخلاصله ایدرسه خرج

3740 برکاتیله بسمله نك ای جان | یاره دربیل طقوز ملك سبحان

105b

3741	بری حاشکلی بیری یا شکلی	بیری میم شکلی لطفله بکلی
3742	پس حاویا ومیمای جان	اوچ فرشته اولنجه دکله همان
3743	بنده رحیم روزه دار اولدملر	اول فرشته اوزره اوتوره برسر
3744	نقش اوله آلنده شکل بسم الله	اولسه قیودن که بوله حنته راه
3745	اوچ ملك داخی باشی اوزره طوره	وصف ایدم آنلری سکا ای سره
3746	بیری شکل الف بریسی لام	بیرسی شکلها در اکله تمام
3747	اوچ فرشته دخی قیله پیدا	بیری حاشکلی اوله کی زیبا
3748	بیری میم وبیرسی نون مثالی	کوره سنده اوله بنده بك بیلی
3749	تاکه اولدی بنده ایره اجماعه	نعمت سیر حور قوچ ماغه
3750	ان شاء الله خدا قیله روزی	هرکه روزیله کره روزی
3751	تحت وفوقیله چورسی ملکوت	کیره جنانه بوله جانی سکوت
3752	پس ملکلر اکا اوله ناظر	بسمله شکلی آنده درحاضر
3753	بسمله اوقویه اول فرشتهلر	اول قولك چوره سنی قاپلیه لر
3754	کیمسی دیه آنده بسم الله	کیمی رحمان آدین دیه هرگاه
3755	کیمسی الرحیم یا دایه لر	اول قیودن جنانه دك کیده لر
3756	اول قیودن کیره طقوز ملکوت	لطف کسترده خضرت جبروت
3757	دیه اول بنده داخی اولدم ای جان	اشبو اسمایی آنده دلده روان
	بسم الله الرحمن الرحیم	
3758	دنیاده ذکر ایدردی دائم ای جان	آخرتده آچلدی باب جنان

106a

3759 باب ریّاندن کیرر بجانان وار سگز قاپوسی جنانك ای جان
3760 بیری ریّان بیری باب الله باب رحمتدور بری اول کاه
3761 بیرسی داخی باب تسلیم اولك بیری باب سیاحدور راصولك
3762 بیرسی باب ذلعدر آنك کروان شاداولهسنك جانك
3763 باب رضواندر بری دخی هم سگز بخی سی نه درانی دیم
3764 باب امّتدور رمحمّدیچون عالمك مقتدا سی احمدایچون
3765 چونکه بیلدك بوهشت ابوابی ویرصلوات که ایرد لتابی

سئوال کردن مظفر از خضر علیه السلام

3766 پس مظفر سئوال قیلدی ای جان خضردن سویلیم نه دیدی همان
3767 مصطفی آته آنه تربه سینی کورد می کورمدیمی سویله آنی
3768 خضر دیرای مظفر دریا کورد تربلن رسولك خدا
3769 اغلدی آنلر وچون احمد یاشلر اقتدی کوزلری نیچه حد
3770 آنه سی کوری اوزره طاملدی یاشر هم رسویلیچون آغلدی طاغ وطاش
3771 برکات دوقطرهٔ محمود حق عذابن کتوردی اولدم رود
3772 دنیاده اولمدی عذاب ای جان اول ایکی قطره که آنك اولکدروان
3773 چون آته وآنه قبرنی کوردی باشه سشه دستار قویان طوردی
3774 شمدی بوخلقه سنّتاولدی پس او آته ك آنه ك کرایم یولك
3775 باشکی اورتوبایت دعالرای جان ویرصلوات محمّد بوزمان
3776 ای مظفر بیل ایمدی بوخبری سویلیم ساکه یدرم شکری

106b

3777 مادرین چوق زیارتایندی رسول ایرشوب کلدی جبرائیل دیدی اول
3778 یارسول آته کلگه قبرنه وار تاکه حق ئیده اوزکدنای یار
3779 پس رسولیله برینچه اصحاب آته تربه سنه ایردی دکله حسنا
3780 زاری زاری آغلدی رسول کرین دیدیای بابه حق اشینه یقین
3781 چاره یوقدر ایرشور البته هرنه تقدیر اوله حالته
3782 بویله دیوب الین اوردی کوکه طاشیخز آلدی اوقودی سوکه
3783 آتدی کوره ایجره آنک اول طاشی پس سلامت بولور آته باشی
3784 حق تعالی عقوبت کوره دفع قیلدی و بولدی معموره
3785 برکات بدست پیغمبر کوتروبن عذابنی زاحتا یدر
3786 حق صلات وسلامی یارانی اوله هردمده شاد اوله جانی
3787 دیر مظفر که طاشی آتمق نه سویله کل داخی اول خیالی یینه
3788 خضر ایدراشت مظفر فدا ایله کل سوزلرم قوازبر
3789 آنکیچون آتوپدی طاشی کسك یعنی حقدن دیله مشاولدی دیلك
3790 خاك طویوردی آدم اوغلنی طاشی طیوردی اوزوکای عاقل
3791 یعنی سنی طیورمشم آته هرکه سنکله طویه خوش یاته
3792 اول خدای جهان عزوجل یارلغار اول کشیلره خوب محل
3793 یارلغدی اودمده عبدالله اشبو سوزدن اوزکی قیل آگاه
3794 هرکه برکوره ایرسه بیلکه همیز لطاشیخز آته اودمده یقین
3795 بیلکه سنتدور رسولدن اول اشله اول اشی اوله سن مقبول

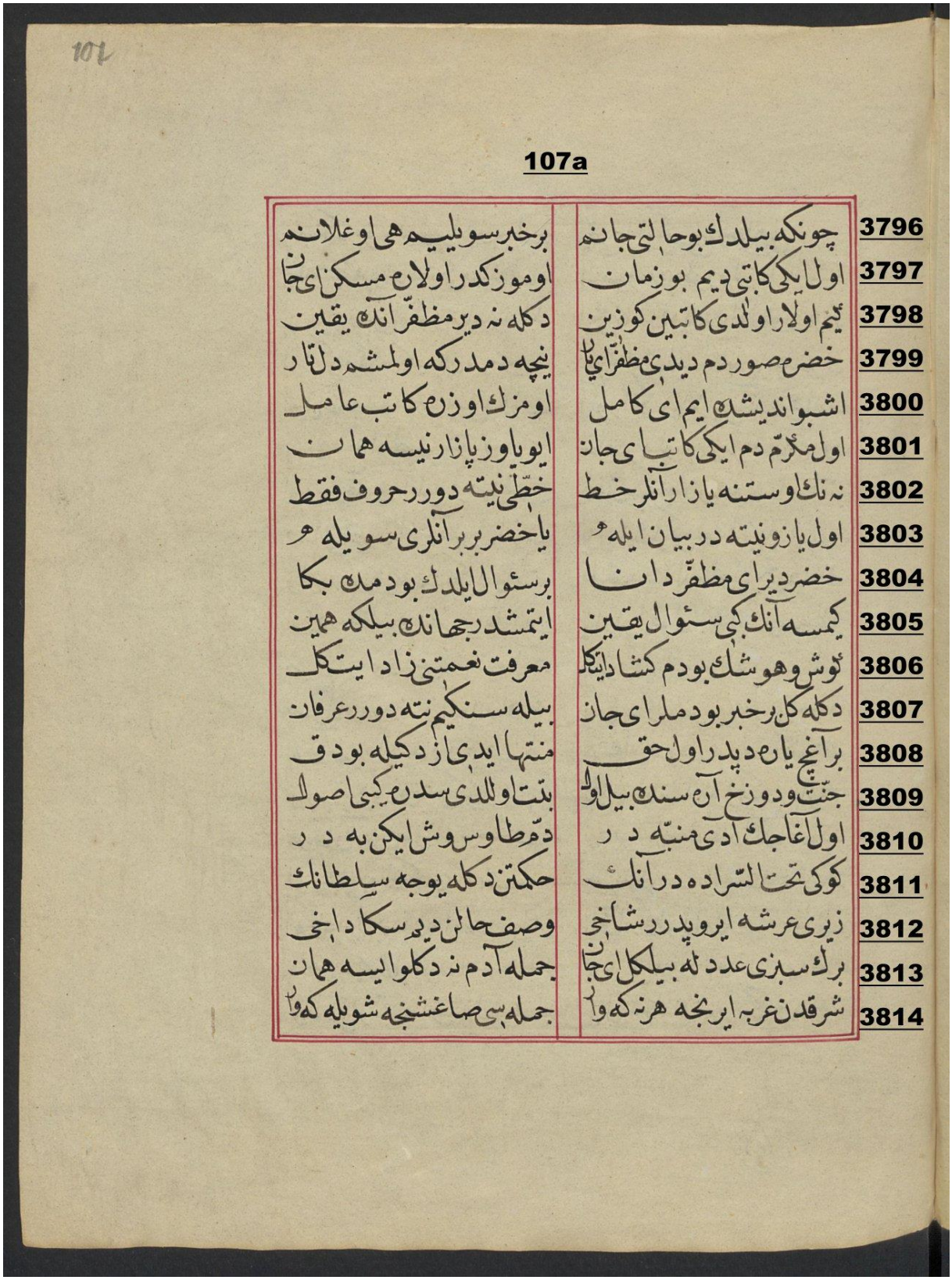

107a

3796 چونکه بیلدك بوحالتی جانم — برخبر سویلیم هی اوغلانم
3797 اول ایکی کاتبی دیم بوزمان — اوموزکدر اولار مسکن ای جان
3798 دیم اولارا ولدی کاتبین کوزین — دکله نه دیر مظفر آنده یقین
3799 خضر صوردم دیدی مظفر ای یار — نیچه دمدرکه اولمشم دلدار
3800 اشبو اندیشه ایم ای کامل — اومزك اوزره کاتب عامل
3801 اول مکرّم دم ایکی کاتب ای جان — ایو یاوز پازار نیسه همان
3802 نه نك اوستنه یازار انلر خط — خطّی نیته دور حروف فقط
3803 اول یازونیته دربیان ایله — یاخضر بربرانلری سویله
3804 خضر دیرای مظفر دانا — برسئوال ایلدك بودمده بکا
3805 یکمسه انك کبی سئوال یقین — ایتمشدر جهانده بیلکه همین
3806 کوش وهوشك بودم کشا ایتکل — معرفت نعمتینی زاد ایت کل
3807 دکله کل برخبر بودملرای جان — بیله سنکیم نته دور عرفان
3808 براغچ یاره دیدراول حق — منتها ایدی ازدکیله بودق
3809 جنّت ودوزخ آنده سندن بیل اول — بتّت اولدی سدره کبی اصول
3810 اول اغاجك آدی منتهه در — دمّ طاوس روشایکن به در
3811 کوکی تحت السّراده درانك — حکمتن دکله یوجه سلطانك
3812 زیری عرشه ایروپدر دشاخی — وصف حالن دیمه سکا داخی
3813 برك سبزی عدد نه بیلکل ای جان — جمله آدم نه دکلوایسه همان
3814 شرقدن غربه ایرنجه هرنه که وار — جمله سی صاغشنجه شویله که وار

107b

چونکه حق برقولی یاد دربیلـ ... یمی عالم کیمسی درجاهل
بیله سنجه یاد رایکی ملکٔ ... اوموزندن طوررلرانلربلک
بیر دیوداخی اولور بیله یولداش ... ایکی کاتب اوکندن اول قور باشر
اول کرامًا که کاتبین دینور ... هرنه ایشلرسکٔ انلر بیلنور
اول آغاجه واررپرسی دوان ... الورایکی ورق پس آندن همان
بندن بالغ اولیجغز کتورر ... حاضراولوب اومزبصه اوتورر
اول ورقدررآنلرن قرطاس ... دفترینه اولارك اولدراساس
صاغی خیرن یازار صولی شرّن ... یزاراشلرکن قومازبیرن
واردراوکلرندن ایکی دوات ... قلم قدرتالده اول ایکی ذات
اول درختك بودقلری اقلام ... یزاراول قولنه نه اشلرسه تمام
صاغ اوموزندغی فرشته آدر ... سودیرلرخیرن دربنیاد
صولی اوموزندغی دیدرتود ... یارن مازاشلرین یزاربوجود
اول آغج یپراغیدررد فتر ... هرقچان طولسه دفترآکله خبر
واربرایکی ورقدخی کتورب ... یازمغاباشلراول یکیسی طوربر
هرقچان آندن طوغاربرجان ... بردیوبیله طوغاراکله عیان
اول کشی اولدکندن کاتبلر ... جمع قیلورنه یزارسه دفتر
اول دیوك بوینه آصرآنی ... تاقیامتاول اشدن درجانی
دفترن دیوی ایلیوب حمّالـ ... بونسق اوزره درنساء ورجال
برطفل اولسه ای مظفرهم ... اول ملکلراولورآکاهمدم

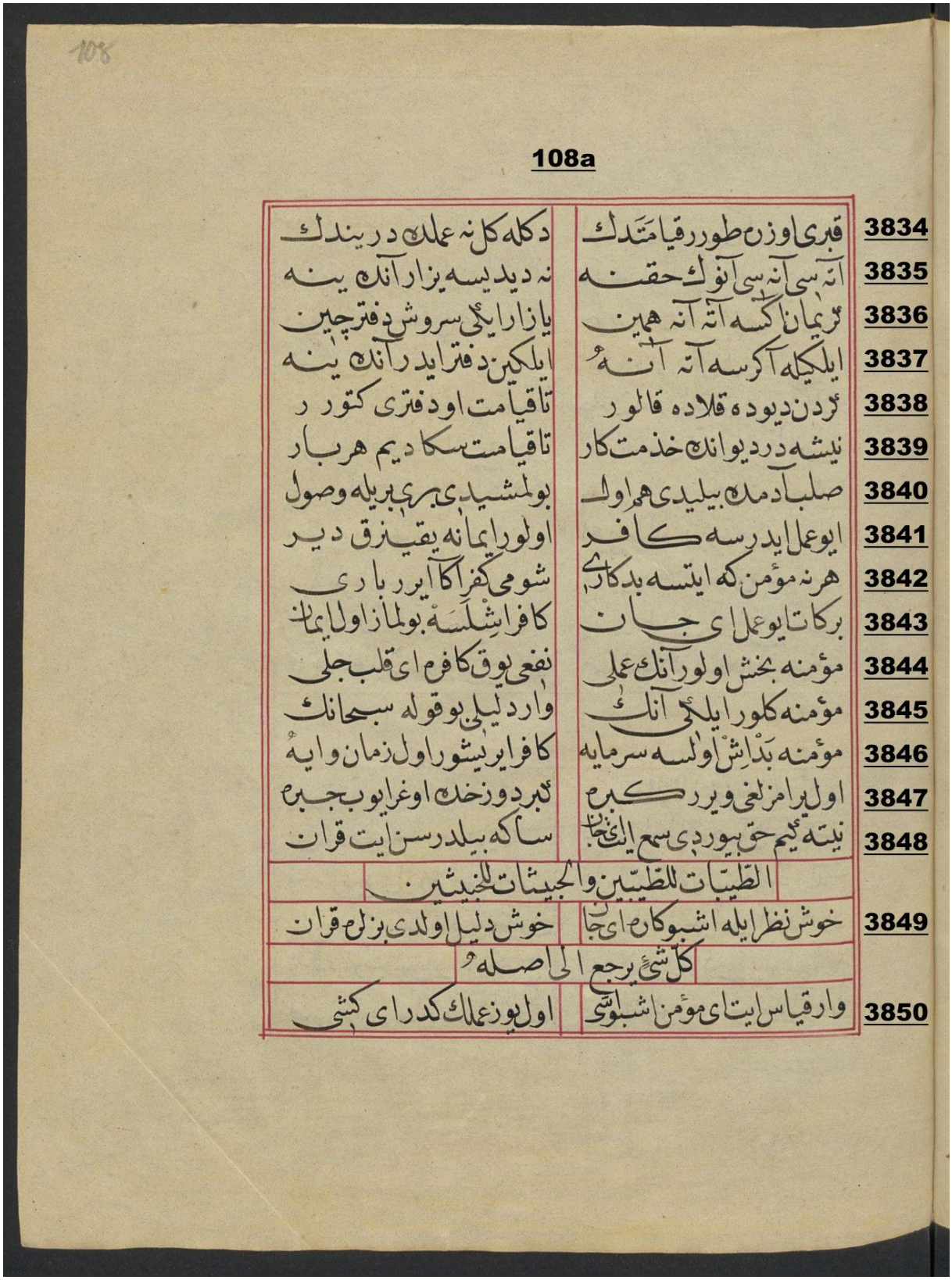

108a

3834 قبری اوزن طور رقیامتدك | دکله کل نه عملك دریندك
3835 آنه سی آنه سی آنوك حقنه | نه دیدیسه یزار آنك یینه
3836 ئریمان اکسه آته آنه همین | یازار ایکی سروش دفترچین
3837 ایلکیله آکرسه آته آنه | ایلکین دفترایدر آنك یینه
3838 ئردن دیوده قلاده قالور | تاقیامت اودفتری کتور
3839 نیشه دردیوانك خذمت کار | تاقیامت سکادیم هربار
3840 صلبادمك بیلیدی هم اول | بولمشیدی بری بریله وصول
3841 ایوعمل ایدرسه کافر | اولورایمانه یقیزق دیر
3842 هرنه مؤمن که ایتسه بدکاری | شومی کفراکا ایرر باری
3843 برکاتایوعمل ای جان | کافراشلسه بولمازاولایمان
3844 مؤمنه بخش اولورآنك عملی | نفعی یوق کافرای قلب جلی
3845 مؤمنه کلورایکی آنك | وارد لیلی یوقوله سبحانك
3846 مؤمنه بدّاش اولسه سرمایه | کافرایرلیشورا اول زمان وایه
3847 اول یرامزلغی ویرر کبره | کبردوزخك اوغرایوب جبره
3848 نیته ئیم حق بیوردی سمع ایتی جانا | ساکه بیلدرسن ایت قران

الطیبات للطیبین والخبیثات للخبیثین

3849 خوش نظرایله اشبوکاره ای جانا | خوش دلیل اولدی بزله قران

کل شئ یرجع الی اصله

3850 وارقیاس ایتای مؤمن اشبوسوزی | اول یوزعملك کدرای کشی

3851 کافرك بوعلی سکا ایدر — اول یوز فسادی کبره سورر
3852 ایلکه سور بود ملر اوله یمان — ویر صلوات محمد سن ای جان
3853 دیر مظفر که خضر صوردم هم — حق صلات وسلامی کا هم دم
3854 هیچ کیمسه عقوبت مرده — ایشدرمی دکل آنی نرده
3855 خضر دیرای مظفر دریا — عائشه دن ایشتمشم اکلا
3856 حق اوله اول خاتوندن راضی — حق رسولی محمد قاضی
3857 حق صلات وسلامی کا رفیق — سویلدی دیر بکا کلام دقیق
3858 حقدر بیل عذاب قبر دیدی — اهل حاله آنی نور مکی بتدی
3859 دیدیلر یا رسول ربانی — کیمسنه ایشدرمی دیانی
3860 دیر رسول انس وجندن ای جان — کیمسه ایشتمز آنی الا همان
3861 آنی هوام ایشدر انجق پس — صانمه غلکه اشدر آنی هر کس

سئوال مظفر از عدت خاتون نبوی

3862 دیر مظفر که خضر صوردم ای جان — عدت خاتونانی فخر جهان
3863 نیته درینچه دربیان ایله — بیله لم اول اشی عیان ایله
3864 خضر دیدی امام نعمان دن — صوردیلر بو سئوالی بیله سن
3865 بیل خاتون مصطفی یه یقین — عدتا ولمازجهانه اکله همین
3866 تاکه براه دا خی اوله نکاح — بیلکه اولمازکیمسنیه مباح
3867 صوردیلر هم امام حنبلدن — عدتا ولورمی سویله کلانسن

اول

109a

3868 اول پیغمبر خوانتینه ای جان — عدّت اولور می قیل بیان همان
3869 یا خود اولماز می ایله کل تقریر — سویله کل بیله لم بود ملر دیر
3870 اشبو رسمه جواب ویردی امام — عمر آخر دره کا عدّت تمام
3871 عدّت اولماز دوکدر بو جواب — بویله دیر بیلکل ایمدی نقل کتاب
3872 بویله دیدی مظفر بحری — مسکنو مزدی بصره نک شهری
3873 بر مسجد ده خضر له اولوردق — خوش صفا لردمیی بولوردق
3874 برجوان انده جان ایلوب تسلیم — نه جزع نه فزع کدر نه بیم
3875 دیدم ای خضر بوجوانه یقین — جزع و رنج ایرمدن بود مین
3876 خوش کز لکله وفات ایتدی — دنیا دن آخرت صرو کتدی
3877 سیّد عالم اول محمّد ای جان — چون وفات دمینه ایردی همان
3878 سوجق صوهچردی سینه اول — دفع آتش له بوله جانی وصول
3879 بو نه حکمتدر انک کبی جان — ئیم چکیدی بور سمله بحران
3880 خضر دیردکله کل مظفر ما — مهتر عالم اول رسول خدا
3881 حق صلات وسلامی همراهی — چونکیم ایردی آخره راهی
3882 الینه صو آلوردی کوکسینه — صاچدی دفع آتش سینه
3883 اشبو سوزی دیرایدی اول دلبر — دکله کل ئیم نه دیدی پیغمبر

الهی هوّن علینا سکرات الموت

3884 واردی سینه سنده آنک اسرار — دیلدی ضایع اولمیه انوار
3885 ابله تعبیه ایدردی ای جان — خلق عالم بیله لر آنی عیان

109b

ایچدیلر دفعی اول صوبی اصحاب — بولدلر جمله جوکی فتح الباب
ای مظفر محمّد مختار — اشبو رسم نچون دیدی کفتار
دیدی هون علینا صوك دمده — سکرات یردی وقت ماتمده
بر روایتده دیندی اشبو دعا — درد وجانی یوغیدی اصلا
حق تعالی ذوالید رکیم بو — موت سکراتن استدی دارو
دیر خدایا کا بخش قیل جانی — خوش بزدك سرای وجدانی
اول سراده بنی ضیافت قیل — کورد دکل اشلری حکایت قیل
بخشش استر اوزینه قلب سلیم — جان وحدتده قیله خلق عظیم
نیچه کیم بو زمانده شاهان — بردنا کورمیوب ویرای جان
کوکلی استه دکن ویر رحما کا — امتینی ایررمز آنده بو کا
جمله مز شفاعت آندا ندر — اشبو ترتیب حالت آندا ندر
روحنه ویرلمانك صلوات — صلوا تیله زیندر جنّات
دیر مظفّر که خضر دن صوردم — سوزنه جانله قولاغ اوردم
ماتم خانه داندنده بودم — سویله کل بیله لم آنی دخی هم
هر یلك باشی ماتم ایلر لر — درلو صاغر لرایله سویلر لر
نه دررسونده حکمت ایله بیان — اعتقاد یکه کوره قیله جنان
خضر دیرای مظفّر همراه — هر کشی کیم دوکه کوزندن یاش
زیرا مظلوم ایچوندر اغلمغی — دردوزجر یله جان طاغلمغی
ایکی شاخید راول اولایکی اطفال — انلری اغلمق دکل ایوحال

3886
3887
3888
3889
3890
3891
3892
3893
3894
3895
3896
3897
3898
3899
3900
3901
3902
3903
3904

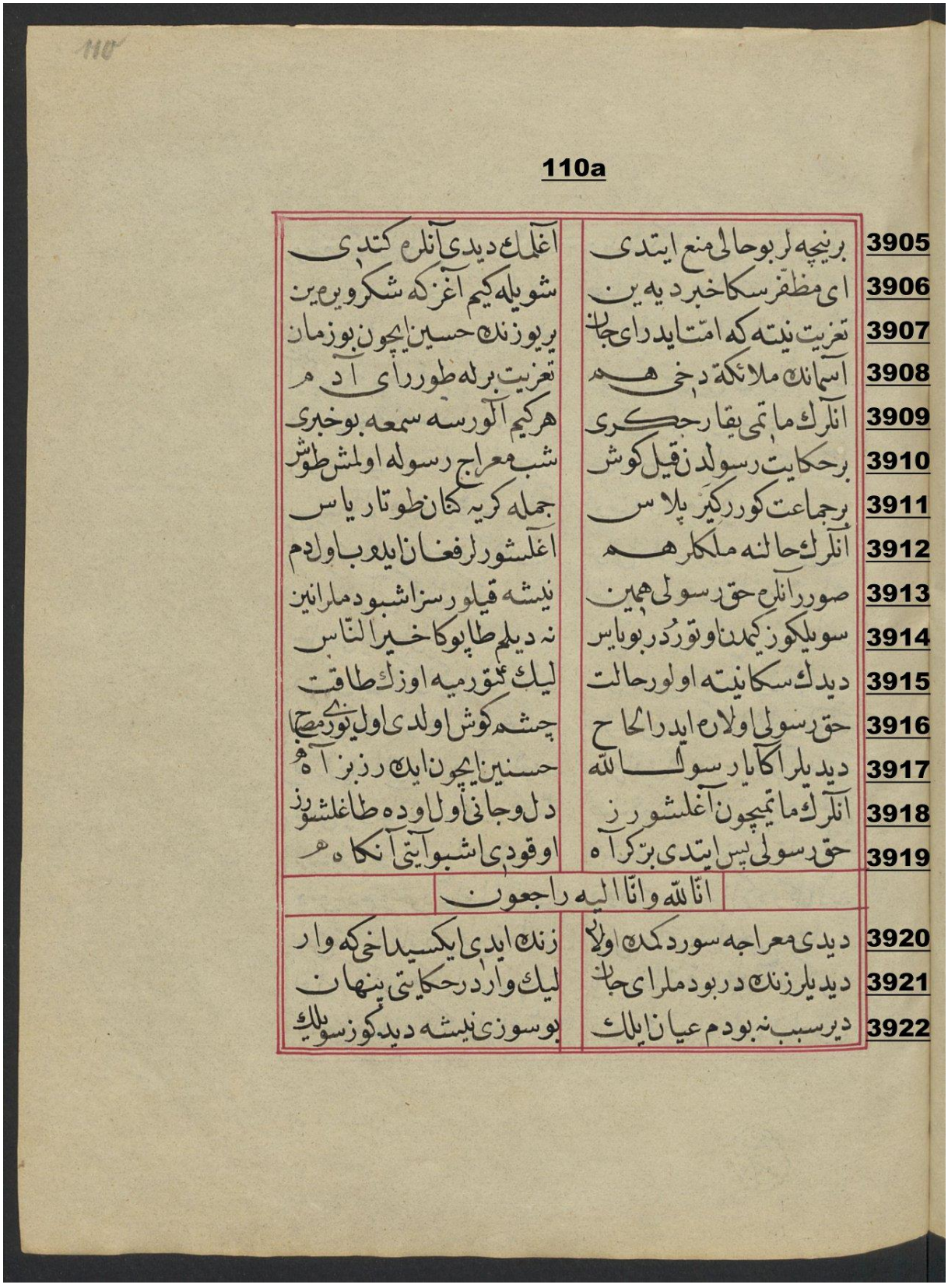

110a

3905 برنیچه لر بوحالی منع ایتدی — اغلمك دیدی آنلره کتدی
3906 ای مظفر سکا خبر دیه ین — شویله کیم اغز که شکر ویرمین
3907 تعزیت نیته که امت ایدرای جان — یر یوزنده حسین ایچون بوزماز
3908 آسمانده ملائکه دخی هم — تعزیت برله طوررای آدم
3909 انلرك ماتمی یقار جکری — هرکیم آلورسه سمعه بوخبری
3910 برحکایت رسولدن قیل کوش — شب معراج رسوله اولمش طوش
3911 برجماعت کورر کیر پلاس — جمله کریه کنان طوتار یاس
3912 انلرك حالنه ملکلر هم — اغلشورلر فغان ایدرباولدم
3913 صورر انلره حق رسولی همین — نیشه قیلورسز اشبو دملر اینین
3914 سویلکوز کیمدن اوتوردربویاس — نه دیلم طاپوکا خیر الناس
3915 دیدك سکا نیته اولور حالت — لیك کتورمیه اوزك طاقت
3916 حق رسولی اولاره ایدر الحاح — چشم کوش اولدی اول نور مصباح
3917 دیدیلر اکا یا رسول الله — حسنین ایچون ایدك رزبزآه
3918 انلرك ماتمیچون آغلشورز — دل وجانی اول اوده طاغلشورز
3919 حق رسولی پس ایتدی بزکراه — اوقودی اشبو آیتی آنکاه

انا لله وانا الیه راجعون

3920 دیدی معراجه سوردکده اولا — زنده ایدی ایکسیدانی که وار
3921 دیدیلر زنده دربود ملرای جان — لیك وارد رحکایتی پنهان
3922 دیرسب نه بودم عیان ایلك — بوسوزی نیشه دیدکوز سویلك

110b

3923 بو نه ماتم در ایلك ایمدی بیان — دیدیلر دکله ای رسول بوزمان
3924 بز بونی آی وکوندن ایشتدك — صانمه بیزی قولاینه ایتدك
3925 مه وخرشید سویلدی احوالك — اول ایکیسی سوزایله اولدی بوحال
3926 آیکیچوندر بوماتم ویاس — باقی سن سن بیلای کزیدهٔ ناس
3927 دیدی مهتر که سنی کیم دیرلر — ویرکوز بیلین بودمك خبر
3928 امم ماضیه بزاروا ح — بیله سن دیرلرای بوزی مصبح
3929 سیّد عالم اول صلات وسلام — ایرشه روح پاکینه مدام
3930 اغلدی طاغلدی جبرکاهن — عرش اعلایه ایردی راهن
3931 دیدیکیم آی وکونشی کتورك — اشبوساعتك قائمه یتورك
3932 حاضرایتدیلر آنلری اولدم — پس سئوال ایتدی مهتر عالم
3933 دیدی بیلمك کرایکیم اول حالی — سن بحاسی ایشتدکوز قالی
3934 سونه کلدیلر اول ایکی کوکب — دترشوز صانکه اولای طوندی تب
3935 یوزلرینه اللرن اوروب آی وکون — طرملدی قریوزینی اول کون
3936 یاس ایدوب اغلیوب اول ایکی قندیل — صانکه کوزدن اقدی لؤلؤ نیل
3937 دیدیلر یا محمد اسمع ایت — ایشدوب بوسوزی اوزك جمع ایت
3938 دخی آدم وجودی اولمادن — دورت بیك یل اکردوکمادن
3939 حق تعالی دنایردی پس فرمان — یاس وماتم طوله جمیع جهان
3940 اول جبرکوشه کانی احمد ایچون — یاس وماتم قیلمك بودم اکنون
3941 داخی اولمازدن اکدنایلك تایر — بری یشل بریسی لعل لباس

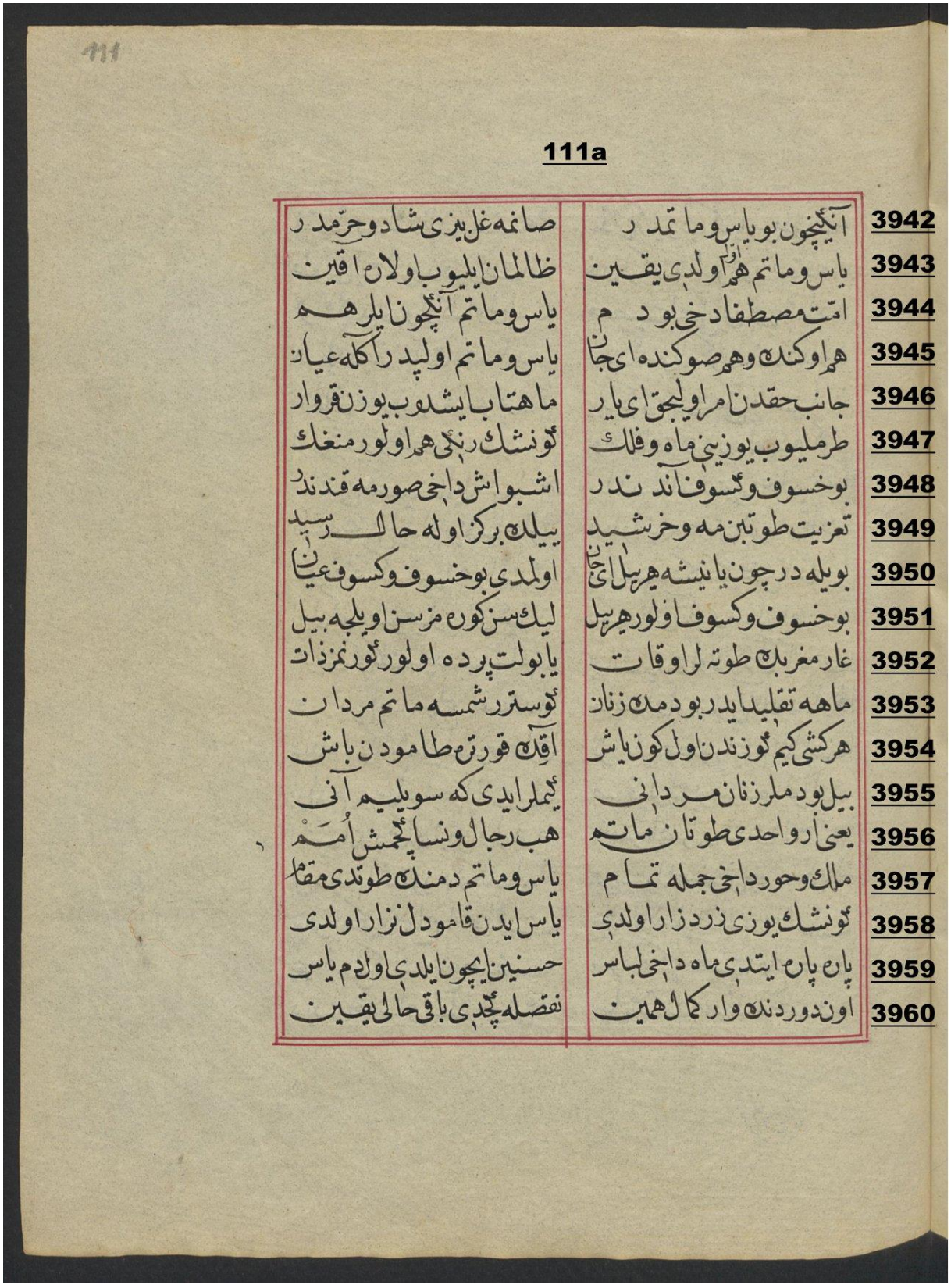

111a

3942 آنگچون بو یاس و ماتمدر صانمه غل یزی شاد و خرمدر
3943 یاس و ماتم هم اولدی یقین ظالمان ایلیوب اولان اقین
3944 امت مصطفا دخی بودم یاس و ماتم آنگچون ایلرهم
3945 هم اوکنده وهم صوکنده ای جان یاس و ماتم اولپدر اکله عیان
3946 جانب حقدن امر اولنجق ای یار ماهتاب ایشلوب یوزن قرار
3947 طرملیوب یوزینی ماه و فلك گونشك رنگی هم اولور منغك
3948 بوخسوف و کسوف اندندر اشبو اش دخی صورمه قندندر
3949 تعزیت طوتبن مه و خرشید بیلدن برکز اوله حالا رسید
3950 بویله در چون یانیشه هر بیل ای جان اولمدی بوخسوف و کسوف عیان
3951 بوخسوف و کسوف اولور هر بیل لیك سن کورمزسن اویلجه بیل
3952 غار مغربده طوته لر اوقات یا بولت پرده اولور گورنمز ذات
3953 ماهه تقلید ایدر بو دمده زنان گوستر رشمسه ماتم مردان
3954 هر کشی کیم گوزندن اول کون یاش اقدی قورتره طامودن باش
3955 بیل بودملر زنان مردانی گیملر ایدی که سویلیم آنی
3956 یعنی ارواحدی طوتان ماتم هب رجال و نسا گچمش امم
3957 ملك وحوردا دخی جمله تمام یاس و ماتم دمنده طوتدی مقام
3958 گونشك یوزی ذرد زار اولدی یاس ایدن قامودل نزار اولدی
3959 پارچه پارچه ایتدی ماه دا دخی لباس حسنین ایچون یلدی اولدم یاس
3960 اوندوردنده وار کمال همین نقصله گچدی باقی حالی یقین

111b

3961 امّتا حمدك زنانی نته ه عدّتن کزلیوب که یاس طوته
3962 طونمنی پاره لریوزن یرتار قاره لرکیرّ باشن اورتر
3963 کوك کیندی بوکوکلر اولیاسه معصیتاهلی ایره می شاده
3964 هریلده بترنبات بهار سبزکسوتله کوسترر دیدار
3965 اولبتن حال زلیله سویلرراز ییکوز نعمت حقّی بویاز
3966 اول شبیر وشبر عروسدر بوضیافتده دردله ینه کور
3967 ماتمنی حسینك ایله تمام بیك بیك یرشه روحلرینه سلام
3968 فاتحه بخش ایدك دیوب صلوات صلواتیله خوش کچوراوقات
3969 دیر مظفّر که شهراهوانه ه سویلیه م دکله کل سخن تانه ه
3970 اول کیجه صوفیلر سماعه کیدر دف ونای انلری صفایه اور
3971 هربری کوکلنه ایدوب شادی بولمشیدی اولاردل آبادی
3972 هربریسی ایدر سماع صفا حاضراولوب پس اندن درلونوا
3973 دیدم ای کاشکی خضر حاضرایدی کون ایدم صورایدم الان
3974 بیلدم بوسماع احوالن صوفیلرك بوسرده اقوالن
3975 اشیواندیشده ایکن اول دم خضرحاضرایرشدی دل حرّم
3976 بن دیدم اشبودم کوکلده ایدك هرسئوالمه خوش جواب دیدك
3977 سویله کل بوسماع احوالن بیله لم اصلیله ندر حالن
3978 نیچه قیلمق کرك سماع صفا سویله کل حقیقت سماع بکا
3979 دیدی خضرای مظفّر خوش فر بیل محبّتده معرفتله خبر

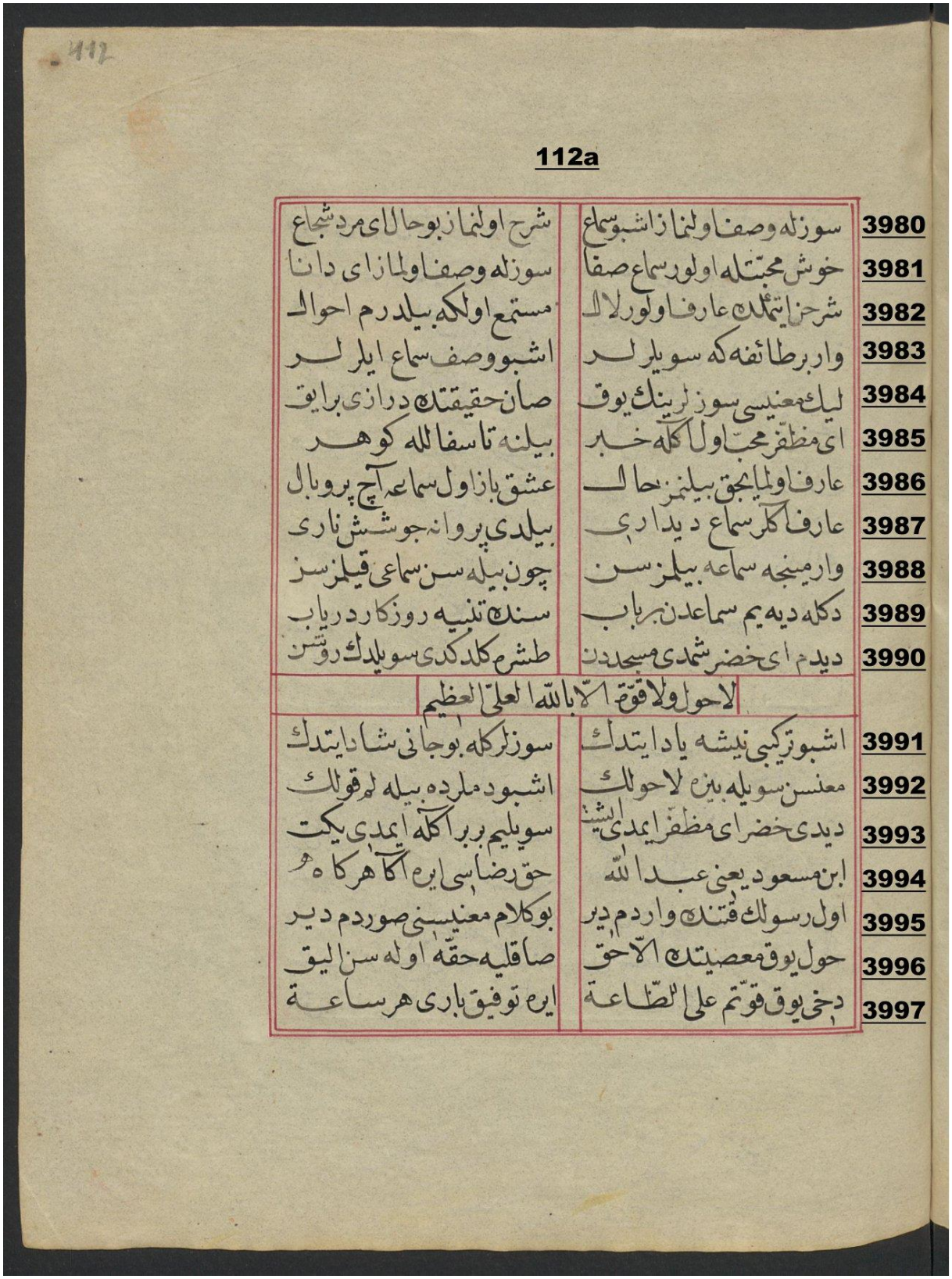

112a

3980 سوزله وصفا ولنماز اشبو سماع — شرح اولنماز بو حالای مرد شجاع
3981 خوش محبتله اولور سماع صفا — سوزله وصفا ولمازای دانا
3982 شرح ایتمك عارفا اولور لاك — مستمع اولكه بیلدرم احوالك
3983 وار بر طائفه كه سویلر — اشبو وصف سماع ایلر
3984 لیك معنیسی سوز لرینك یوق — صان حقیقتده درازی برایق
3985 ای مظفر محبا ول اكله خبر — بیلنه تاسفا لله كوهر
3986 عارفا ولمایجق بیلنمز حالك — عشق بازاول سماعه آچ پروبال
3987 عارفا كلر سماع دیدا ری — بیلدی پروانه جوشش ناری
3988 وار مینجه سماعه بیلمز سن — چون بیله سن سماعی قیلمز سن
3989 دكله دیه یم سماعدن بر باب — سنده تنبیه روزكار دریاب
3990 دیدم ای خضر شمدی مسجدن — طشره كلدكدی سویلدك روشن

لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

3991 اشبو تركیبی نیشه یادایتدك — سوزلركله بوجانی شادایتدك
3992 معنسن سویله بنی لاحولك — اشبو دلرده بیله لم قولك
3993 دیدی خضر ای مظفر ایمدی ایشت — سویلیم بر براكله ایمدی یكت
3994 ابن مسعود یعنی عبد الله — حق رضاسی ایچون اكا هركاه
3995 اول رسولك قتنده واردم دیر — بوكلام معنیسنی صوردم دیر
3996 حول یوق معصیتده الا حق — صاقلیه حقه اوله سن لیق
3997 دخی یوق قوتم علی الطاعة — ایچون توفیق باری هر ساعة

112b

3998	ویردی جبریل اشبو رسمه خبر	حق صلاتی سلامله بوله فر
3999	اشبو رسم بیان ایدیدر اول	معنیسنی عیان ایدیدر اول
4000	هرکه دائم دلنده ایلسه یاد	دین ودنیاسنی ایدر آباد
4001	هم ثوابنی صوردم آندن ای جان	سوندی کیردی روان خضر زمان
4002	حول قوة خدانك اولدی یقین	عصمتیله ایرشدی جانه یقین
4003	هم علی دن ایشتمشم آنی	خوش جواب ایتدی تکری ارسلا
4004	حق رسولندن ایلدم دیدی کوشش	معنیء لاحول سویلدی خوش
4005	دیر ثوابی جهاندر انك	بودور ذکری اوله جانك
4006	شول قدر در ثوابنی عقل ادرك	ایده مزیوز بیلدك ای دل پاك
4007	بن دیدم یا خضر بکا بیلدر	بوسوزك معنیسن دله الدر
4008	عربی دلدن ایله کل تفسیر	عجمی دلده سویله کل تقریر
4009	دیر خضر ای مظفر دریا	عربیدر کلام هر دانا
4010	بیل عربدیلی ذاته اقربدر	اوغلیدر جمله دللر اولابدر
4011	ای مظفر دیدی رسول الله	کیم دیسه لا اله الا الله
4012	بیل قبورنده آنلرك خشیت	هم نشورنده کورمیه زحمت
4013	اهل توحید خاکدن باشی	خاکدن پاك ایدوب یوز باشی
4014	دیه حمد اول خدای رحمانه	خزنی دفع ایتدی لطفایدوب جانه
4015	بنه دیر ای مظفر اکله کلام	ابن مسعود یار خیر الانام
4016	حق رضاسی اکا ایرشه مدام	نه دیدی دکله ای نیکو نام

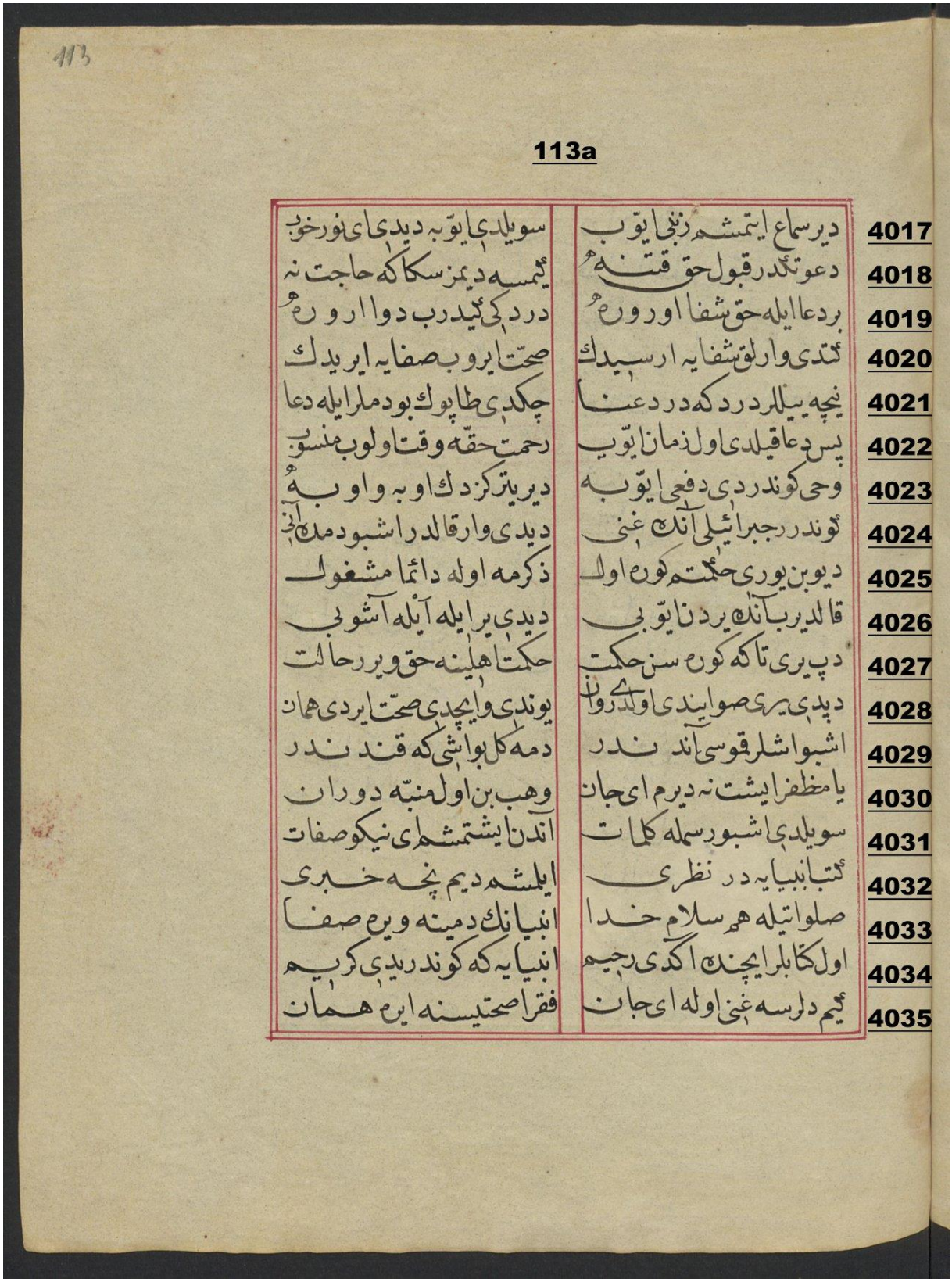

113

113a

4017 دیر سماع ایتمشم دنی ایوب سویلدی ایوبه دیدی ای نور خوب
4018 دعوتگدر قبول حق قتنه ۿ یتمسه دیمز سکا که حاجت نه
4019 بردعا ایله حق شفا اوروم ۿ دردکی کیدرب دوا اروم ۿ
4020 کتدی وارلق شفایه ارسیدك صحت ایروب صفایه ایریدك
4021 نیچه یللر دردکه دردعنا چکدی طاپوك بودملرایله دعا
4022 پس دعاقیلدی اول زمان ایوب رحمت حقه وقتاولوب منسوب
4023 وحی کوندردی دفعی ایوبه دیریترکزدك اوبه واوبه ۿ
4024 کوندرجبرائیلی آنك غنی دیدی وارقالدراشبودمدتی
4025 دیوبن یوری حکمتم کوره اول ذکرمه اوله دائما مشغول
4026 قالدیربانك یردن ایوبی دیدی یرایله آیله آشوبی
4027 دپه یری تاکه کوره سن حکمت حکمتاهلینه حق ویرر حالت
4028 دیدی یری صوایندی اولدی روان یوندی وایچدی صحت ایردی همان
4029 اشبواشلرقوسی آند ندر دمه کل بواشی که قند ندر
4030 یامظفرایشت نه دیرم ای جان وهب بن اول منبه دوران
4031 سویلدی اشبورسمله کلمات اندن ایشتمشم ای نیکو صفات
4032 کتابنبیایه در نظری ایلمشم دیم پنجه خبری
4033 صلواتیله هم سلام خدا انبیانك دمینه ویرم صفا
4034 اول کتابلرایچنده اکدی رحیم انبیایه که کوندریدی کریم
4035 یتیم دلرسه غنی اوله ای جان فقراصحتیسنه ایره همان

4036 فقرا هلندن ایدرم آنی — زیرا کیم انلری سور جانی
4037 ضعفا آرقسیله کیم بنیاد — فقرایه اشلدوب قیله آباد
4038 عاقبتا ولاوه خراب ایرشور — زیرا فقرا هلنه بلا ایرشور
4039 ضعفایه بیورمه غل کاری — ایرمیه تا شهادمك تاری
4040 فقرله فخر ایلدی محمود — بولدی حقدن مراد له مقصود

خبردار خضر علیه السلام از جنید

4041 خضر دیرای مظفّر دریا — شیخ جنیددن ایشتمشمدرها
4042 شویله دیدی جنید بغدادی — جاننه ایرمه دائما شاهی
4043 حالتینی سماعك ایتدی بیان — وصلت حقّه ایرکوردی جان
4044 قلبا یلرقوی سماع صفا — برمقامه ایردی اولوب شیدا
4045 اولیالرقلوب تك روشن — قلب صافاوله جان بولوب مأمن
4046 ای مظفّر دیدی بکا بر پیر — ایلدی اشیوحالتی تقریر
4047 سوزقچانکیم دهندن ایتسه خروج — قلبدن قوپوبن بولوردی اوج
4048 چون لساندن خروج ایده بوکلام — بیل مقرّقلقدر اکله عیان
4049 دخی دیرای مظفّر اکله خبر — سویلدی اولجنید نیك اختر
4050 رحمت حق اکا ایرمه دائم — اولیالك دمنده درقائم
4051 رحمت حق فقیرلر اوزره همان — اوچ پرده انربیل آنی عیان
4052 بیری عندالسّماع دیدی جنید — عشق وشوقیله قیله عمر وله زید
4053 بیری عندالتقاء اخواندر — ایکی مؤمن بری برنك کورر

بیری

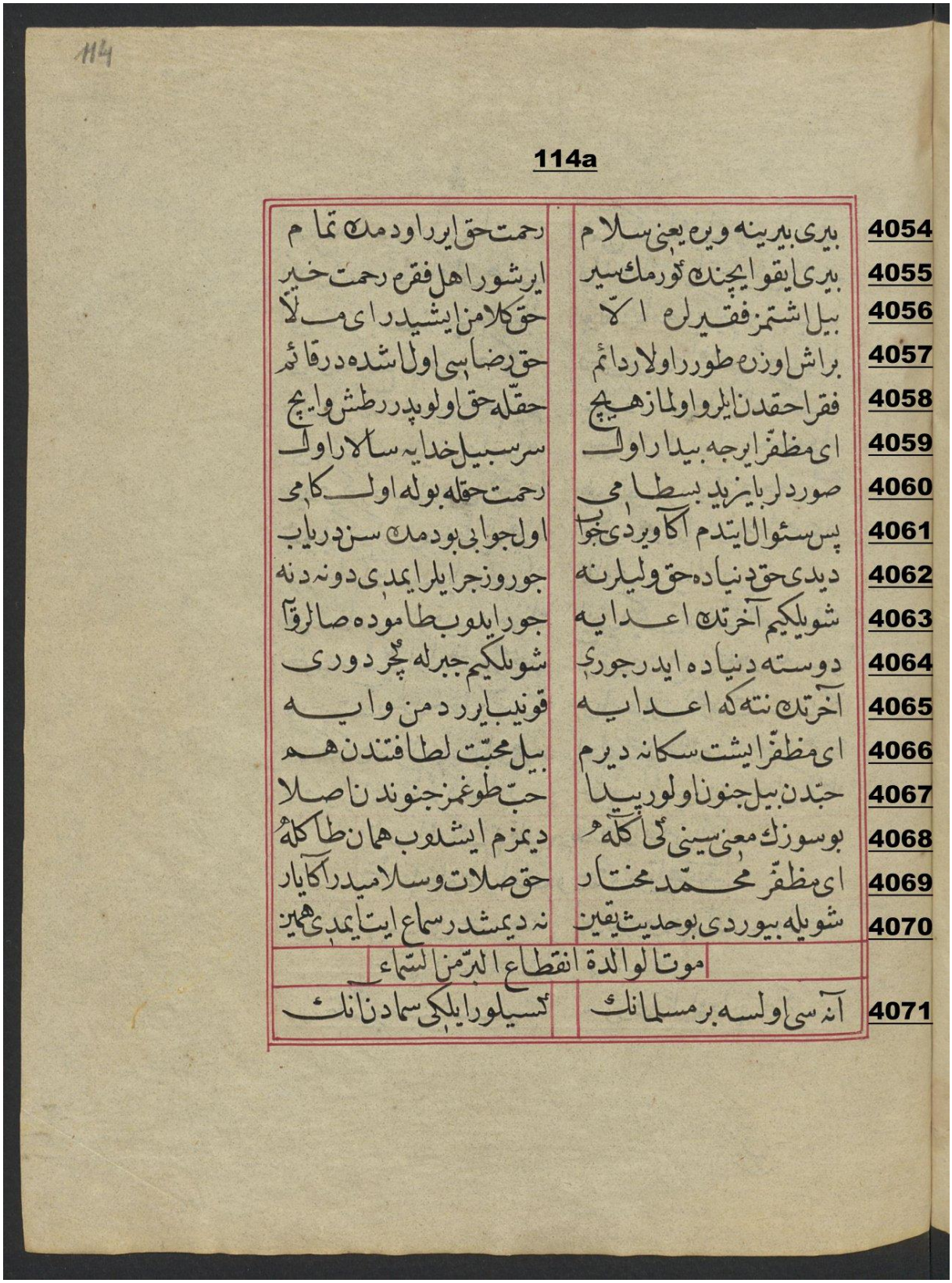

114a

4054 بیری بیرینه ویرم یعنی سلام — رحمت حق ایرا ودمدن تمام
4055 بیری ایقوایچندن کورمك سیر — ایرشورا اهل فقرم رحمت خیر
4056 بیل اشتمز فقیرلرم الا — حق کلامن ایشیدرای مسلا
4057 براش اوزره طورراولاردائم — حق رضاسی اول اشده درقائم
4058 فقراحقدن ایلروالماز هیچ — حقله حق اولوپدررطش وایچ
4059 ای مظفر ایرجه بیدار اول — سرسبیل خدایه سالار اول
4060 صوردلربایزید بسطامی — رحمت حقله بوله اولکامی
4061 پس سئوال ایتدم اکاویردی جواب — اول جوابی بودمدن سن دریاب
4062 دیدی حق دنیاده حق ولیلرنه — جورروزجرایلرایمدی دونه دنه
4063 شویلکیم آخرتده اعدایه — جورایلوب طاموده صالروآ
4064 دوسته دنیاده ایدرجورری — شویلکیم جبرله چرخ دوری
4065 آخرتده نته که اعدایه — قونیب یررد من وایه
4066 ای مظفر ایشت سکانه دیرم — بیل محبت لطافتدن هم
4067 حبدن بیل جنونا ولور پیدا — حب طوغمز جنوندن اصلا
4068 بوسوزك معنی سینی کله — دیمزم ایشلوب همان طاکله
4069 ای مظفر محمد مختار — حق صلات وسلامیدرا کایار
4070 شویله بیوردی بوحدیث یقین — نه دیمشدر سماع ایتایمدی همین

موتا لوالدة انقطاع البرّ من السّماء

4071 آنه سی اولسه برمسلمانك — کسیلورایلکی سمادنانك

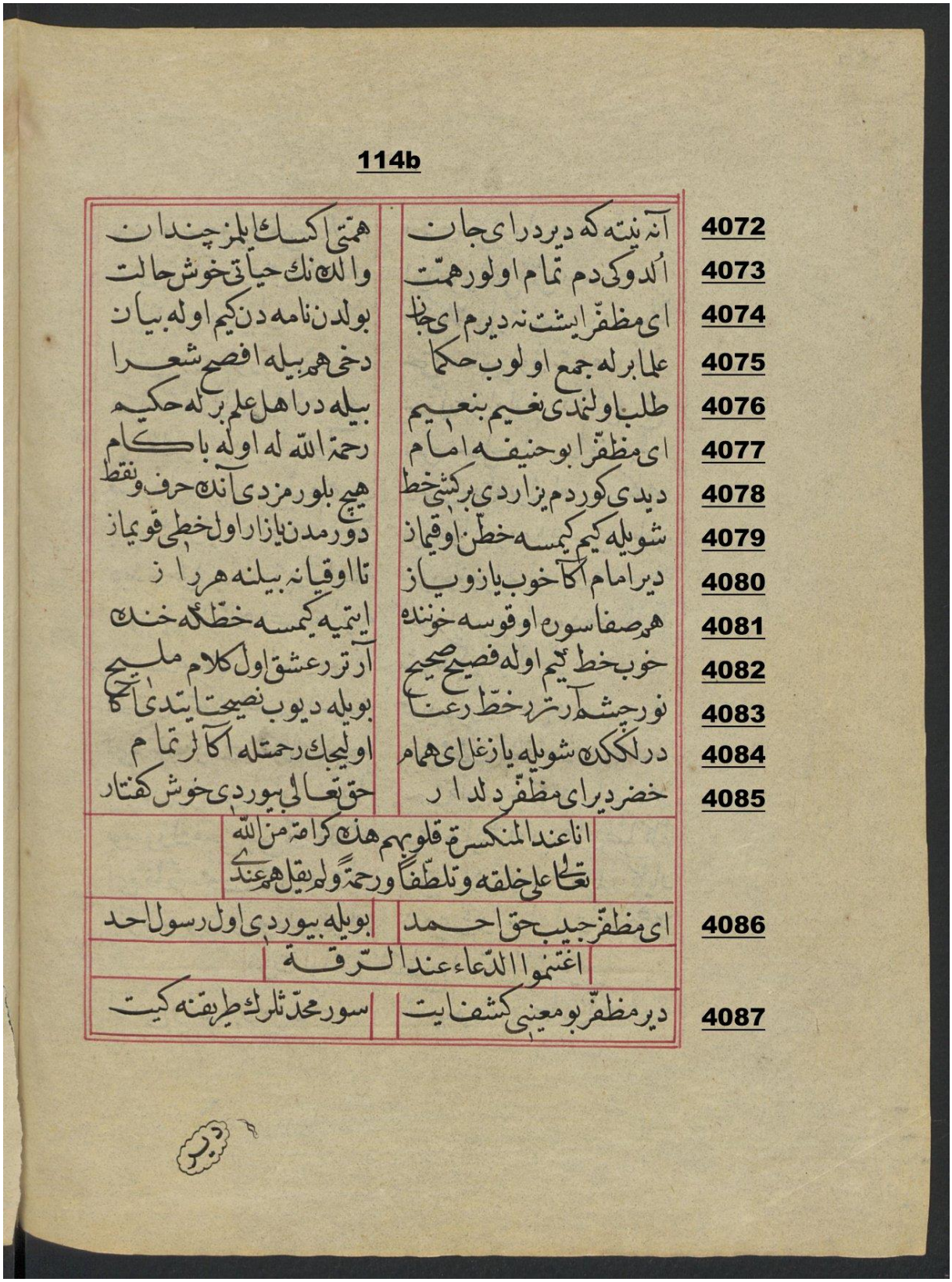

114b

4072 آنه نیته که دیر درای جان — همتی اکسک ایلمز چندان
4073 اُلدوکی دم تمام اولور همّت — والله نك حیاتی خوش حالت
4074 ای مظفّر ایشت نه دیرم ای جان — بولدن نامه دن کیم اوله بیان
4075 علما بر له جمع اولوب حکما — دخی هم بیله افصح شعرا
4076 طلب اولنمدی نعیم بنعیم — بیله دراهل علم بر له حکیم
4077 ای مظفّر ابو حنیفه امام — رحمة الله له اوله باکام
4078 دیدی کوردم یزاردی برکشی خط — هیچ بلور مزدی آنده حرف و نقط
4079 شویله کیم کیمسه خطّن اوقیماز — دور مدن یازار اول خطی قویماز
4080 دیر امام اکا خوب یازو یاز — تا اوقیانه بیلنه هرراز
4081 هم صفاسوره اوقوسه خونده — ایتمیه کیمسه خطّکه خنده
4082 خوب خط کیم اوله فصیح صحیح — ارتر رعشق اول کلام ملیح
4083 نور چشم آرتر رخط رعنا — بویله دیوب نصیحت ایتدی اکا
4084 در لکده شویله یازغل ای همام — اولیجك رحمتله اکا لر تمام
4085 خضر دیرای مظفّر دلدار — حق تعالی بیوردی خوش کفتار

انا عند المنکسرة قلوبهم هذه کرامة من الله تعالی علی خلقه و تلطّفا و رحمة و لم یقل هم عندی

4086 ای مظفّر جیب حق احمد — بویله بیوردی اول رسول احد

اغتنموا الدّعاء عند الرّقة

4087 دیر مظفّر بو معنی کشفایت — سور محمد ثلرك طریقنه کیت

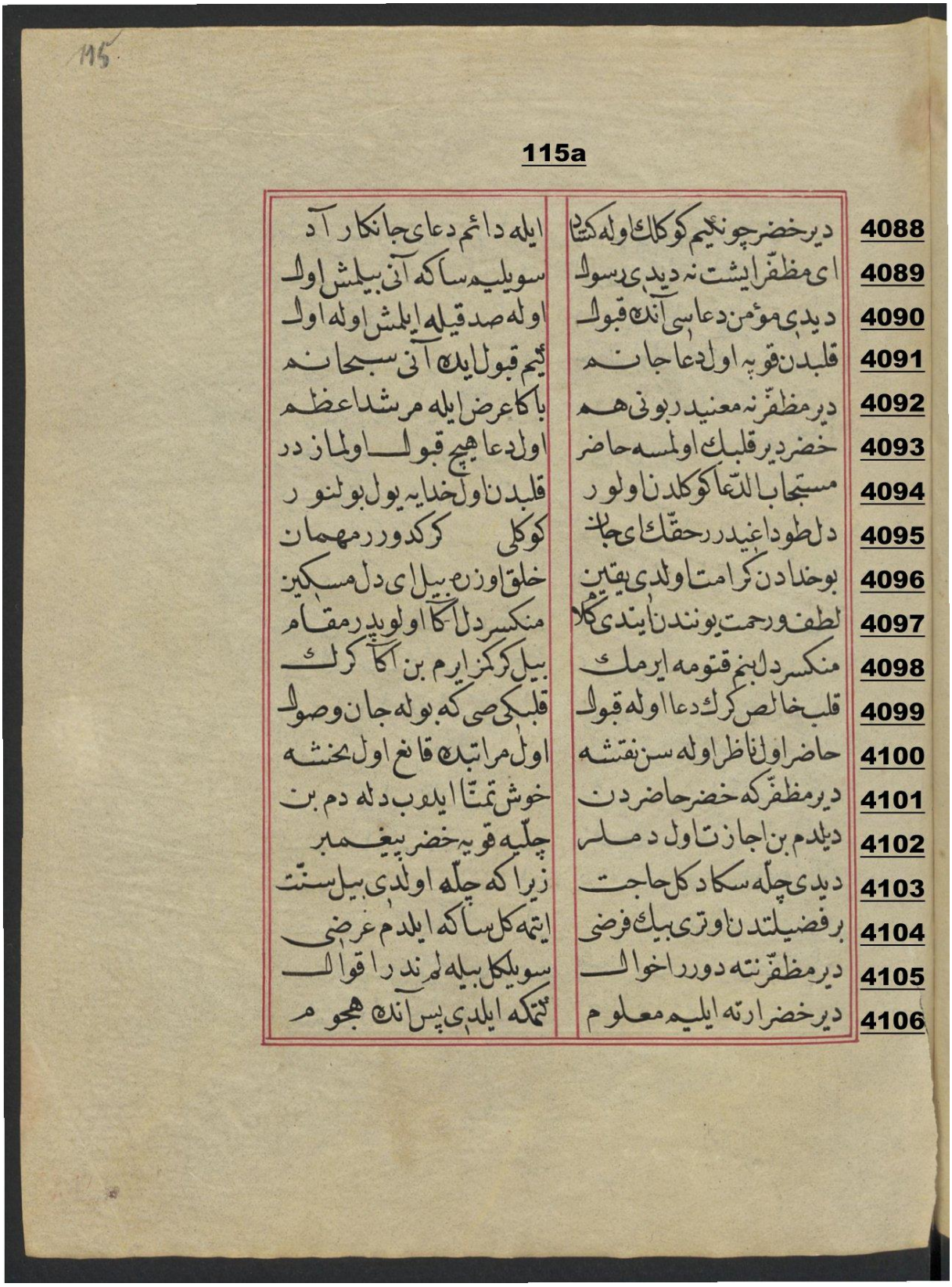

115

115a

4088 دیر خضر چونکیم کوکلك اوله کتا ایله دائم دعای جانکار آد
4089 ای مظفر ایشت نه دیدی رسول سویلیم ساکه آنی بیلمش اول
4090 دیدی مؤمن دعاسی آنده قبول اوله صد قیله ایلمش اوله اول
4091 قلبدن قوپه اول دعا جانم ایتم قبول ایده آنی سبحانم
4092 دیر مظفر نه معنید ربونی هم باکا عرض ایله مرشد اعظم
4093 خضر دیر قلبك اولمسه حاضر اول دعا هیچ قبول اولماز در
4094 مستجاب الدعا کوکلدن اولور قلبدن اول خدایه یول بولنور
4095 دل طوداغیدر رحقك ای جان کوکلی کرکدور رمهمان
4096 بوخادن کرامتا ولدی یقین خلق اوزره بیل ای دل مسکین
4097 لطف و رحمت یونندن ایندی کلا منکسر دل اکا اولور مقام
4098 منکسر دل بنم قتومه ایرمك بیل کرکمز ایرم بن اکا کرك
4099 قلب خالص کرك دعا اوله قبول قلبکی صی که بوله جان وصول
4100 حاضر اول ناظر اوله سن نقشه اول مراتبده قانع اول بخشه
4101 دیر مظفر که خضر حاضردن خوش تمتا ایدوب دله دمبن
4102 دیدم بن اجازتاول دملر چلیه قویه خضر پیغمبر
4103 دیدی چله سکا دکل حاجت زیرا که چله اولدی بیل سنت
4104 برفضیلتدن اوتری بیك فرضی ایتمه کل ساکه ایلدم عرضی
4105 دیر مظفر نته دورر اخوال سویلکل بیله لم ندر اقوال
4106 دیر خضر ارته ایلیم معلوم تمکه ایلدی پس آنده هجوم

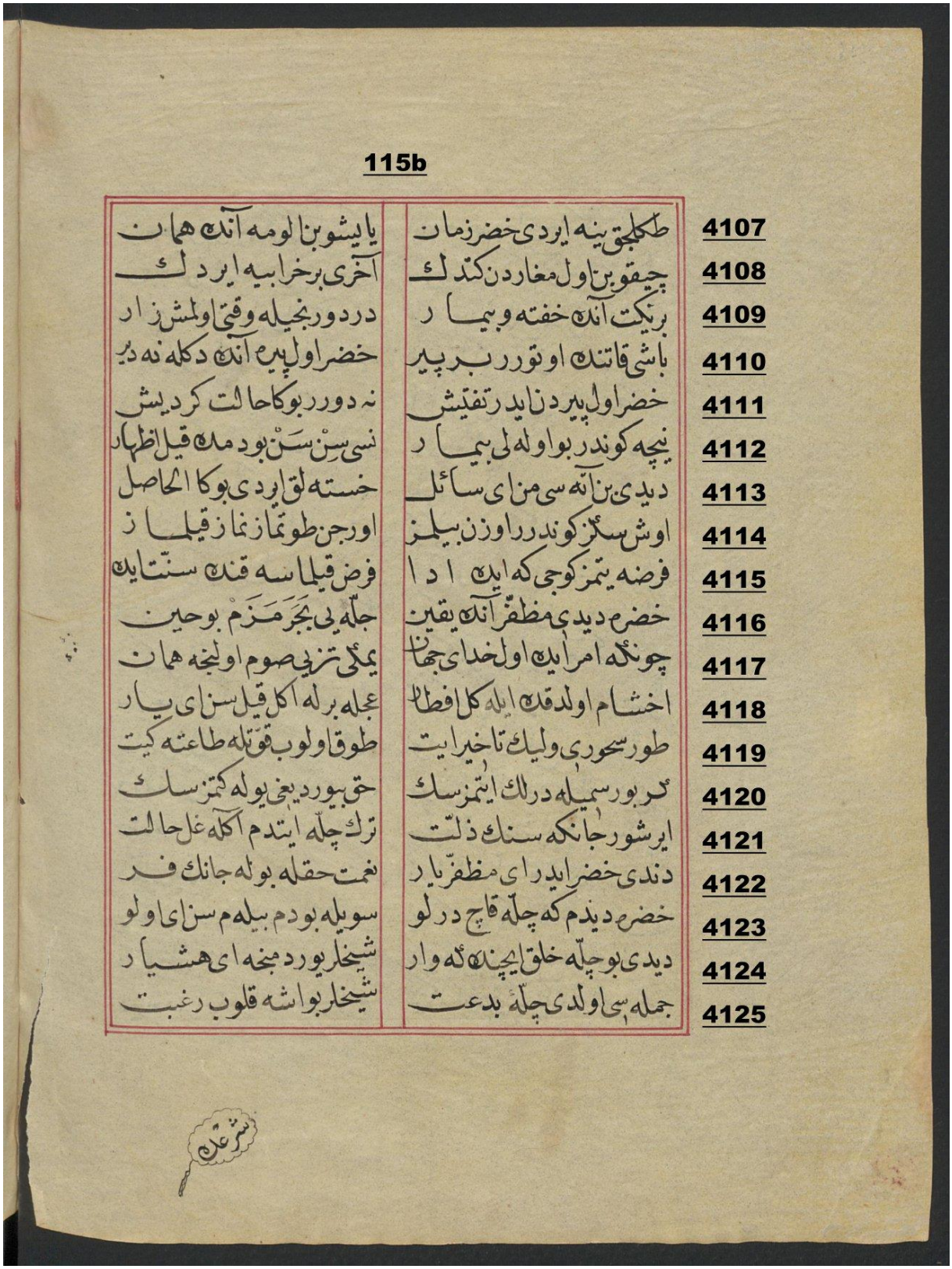

115b

4107 طکلجق بینه ایردی خضر زمان — یایشوبن لومه آنده همان
4108 چیقوبن اول مغاردن کندك — آخری برخرابیه ایردك
4109 برنیکت آنده خفته وبیمار — دردوربخیله وقتی اولمش زار
4110 باشی قاتنده اوتوررببپید — خضر اول پیر آنده دکله نه دیر
4111 خضر اول پیردن ایدرتفتیش — نه دوربوکاحالت کردیش
4112 نیچه کوندربواوله لی بیمار — نسی سن سن بودمده قیل اظهار
4113 دیدی بن آنه سی منای سائل — خسته لق ایردی بوکا الحاصل
4114 اوش سکز کوندرراوزن بیلمز — اورجن طوتمازنمازقیلماز
4115 فرضه یتمز کوجی که ایده ادا — فرض قیلماسه قنده سنتایده
4116 خضر دیدی مظفر آنده یقین — جلّه یی بحر مزم بوحین
4117 چونکه امرایده اول خدای جهان — یمکی تزیی صوم اولنجه همان
4118 اخشام اولدقده ایله کل افطار — عجله برله اکل قیل سنای یار
4119 طورسحوری ولیك تاخیرایت — طوقاولوب قوّتله طاعته کیت
4120 کربورسیله درلك ایتمزسك — حق بیوردیغی یوله کتمزسك
4121 ایرشورجانکه سنك ذلّت — ترك چلّه ایتدم آکله غل حالت
4122 دندی خضرایدرای مظفّر یار — نعمت حقله بوله جانك فدر
4123 خضر دیدم که چلّه قاچ درلو — سویله بودم بیله م سنای اولو
4124 دیدی بوچلّه خلق ایچنده که وار — شیخلر یوردمنجه ای هشیار
4125 جمله سی اولدی چلّه بدعت — شیخلر بواشه قلوب رغبت

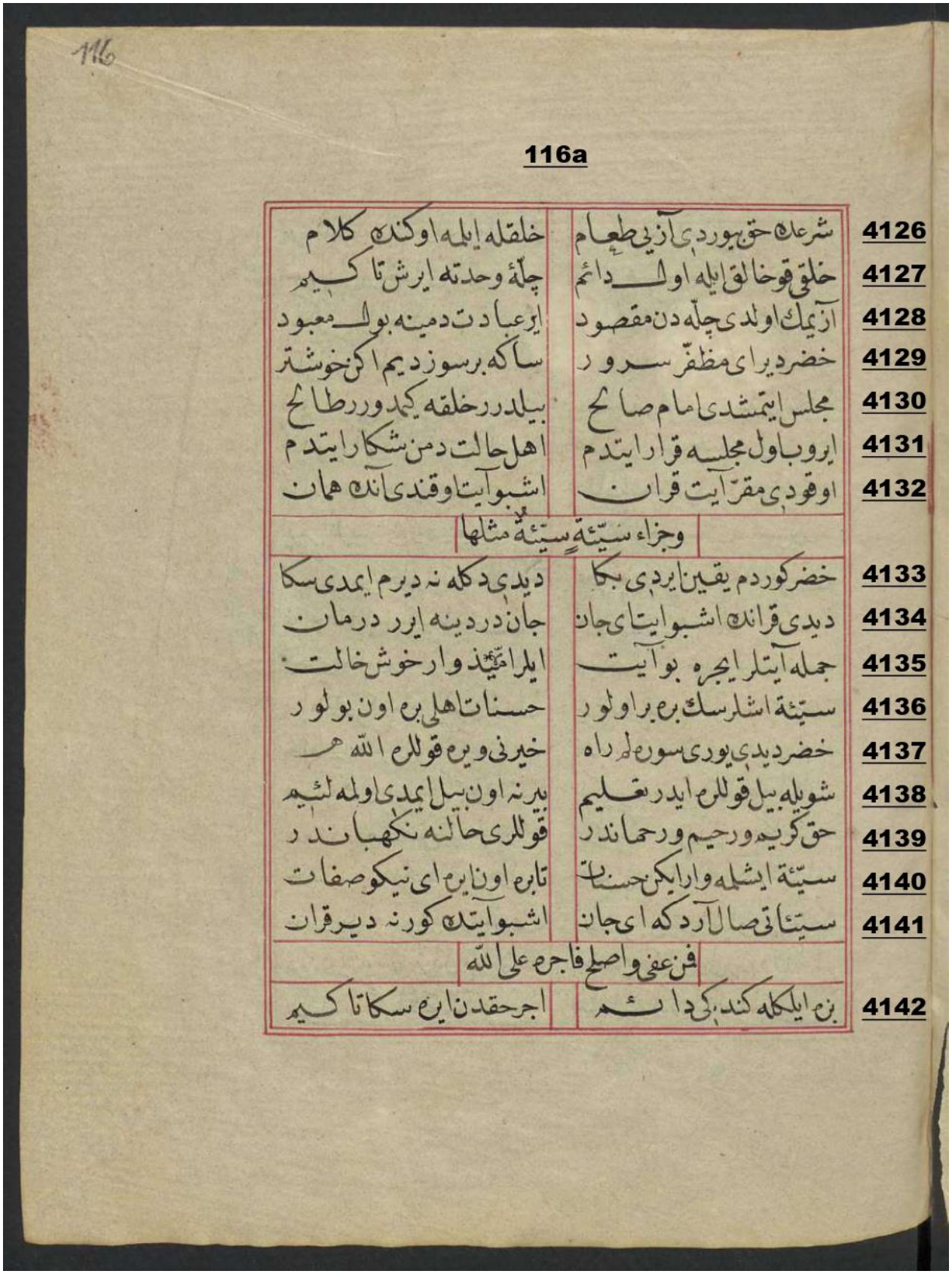

116

116a

4126 شرعك حق بيوردى آزى طعام خلقله ايلمه اوكنه كلام
4127 خلقى قوخالق ايله اولمه دائم چلّه وحدته ايرش تاكيم
4128 آزيمك اولدى چلّه دن مقصود ايرعبادت دمينه بولمه معبود
4129 خضر ديراى مظفّر سرور ساكه برسوزديم اكن خوشتر
4130 مجلس ايتمشدى امام صالح بيلدررخلقه يكمدوررطالح
4131 ايروباول مجلسه قوارايتدم اهل حالت دمن شكارايتدم
4132 اوقودى مقرّ آيت قران اشبوآيتاوقدى انه همان

وجزاء سيّئة سيّئة مثلها

4133 خضركوردم يقين ايردى بكا ديدى دكله نه ديرم ايمدى سكا
4134 ديدى قرانه اشبوايتاى جان جان دردينه ايرر درمان
4135 جمله آيتلرايجره بوآيت ايلرامّيذ وارخوش خالت
4136 سيّئة اشلرسك برم براولور حسنات اهلى برم اون بولور
4137 خضرديدى يودى سورم لم راه خيرنى ويرم قوللرم الله هم
4138 شويله بيل قوللرم ايدر تعليم بيرنه اون بيل ايمدى اولمه لئيم
4139 حق كريم ورحيم ورحماندر قوللرى حالنه نكهباندر
4140 سيّئة ايشلمه وارايكن حسنات تابرم اون برم اى نيكوصفات
4141 سيّئاتى صال آردكه اى جان اشبوايتده كورنه ديرقران

فمن عفى واصلح فاجره على الله

4142 بن ايلكله كندى كى دائم اجرحقدن ايرم سكا تاكيم

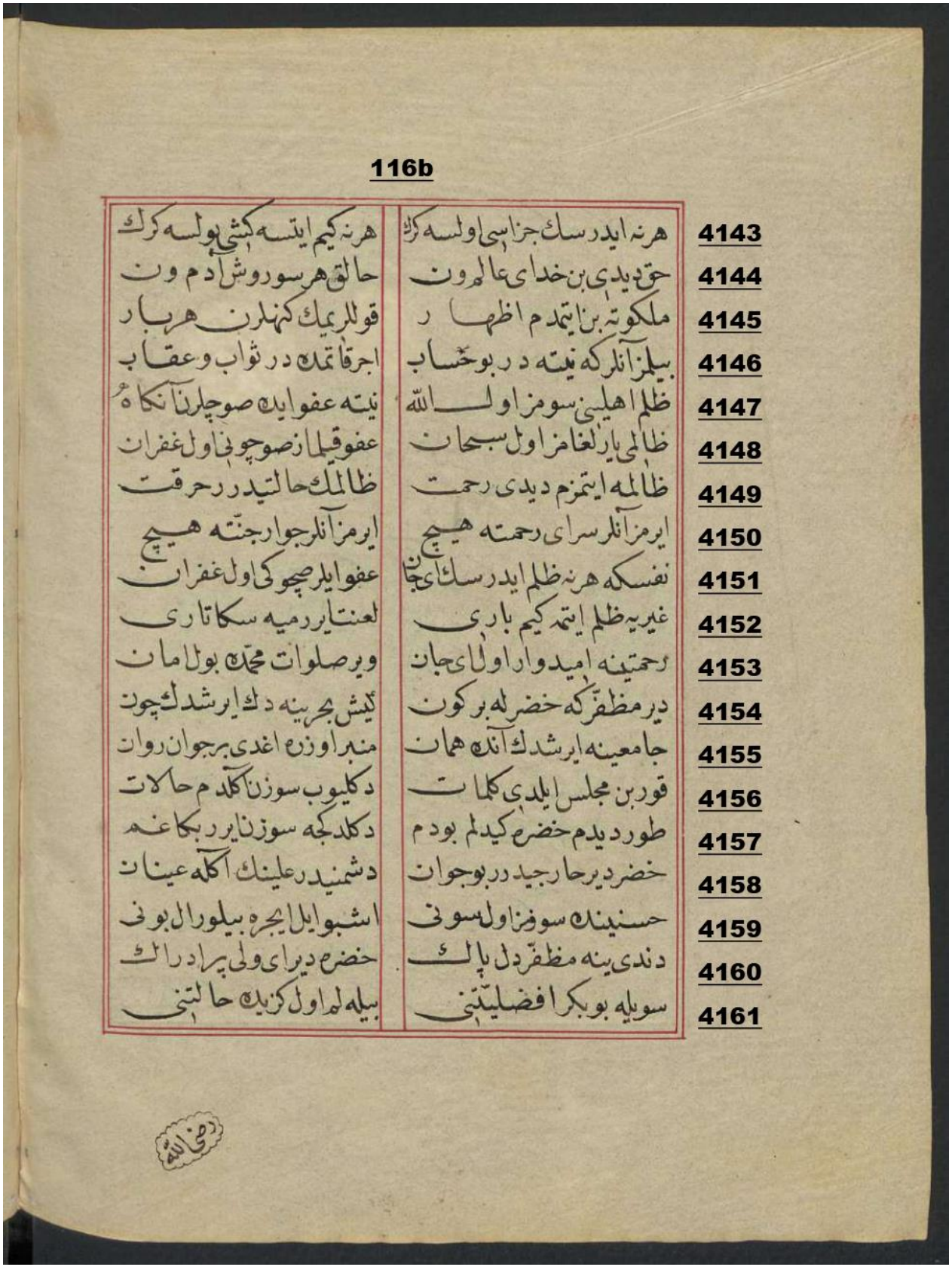

116b

4143 هر نه ایدرسك جزاسی اولسه کرك — هر نه کیم ایتسه کشی بولسه کرك
4144 حق دیدی بن خدای عالمون — خالق هر سوروشادمون
4145 ملکوته بن ایتمدم اظهار — قول لریمك کهلرن هر بار
4146 بیلمز انلر که نیته در بوحساب — اجر قاتمه در ثواب وعقاب
4147 ظلم اهلینی سومز اول الله — نیته عفو ایده صوچلرنی آنکاه
4148 ظالمی یار لغامز اول سبحان — عفو قیلمز صوچونی اول غفران
4149 ظالمه ایتمزم دیدی رحمت — ظالمك حالتیدر رحمت
4150 ایرمز انلر سرای رحمته هیچ — ایرمز انلر جوار جنته هیچ
4151 نفسکه هر نه ظلم ایدرسك ای جان — عفو ایلر صوچوکی اول غفران
4152 غیریه ظلم ایتمه کیم باری — لعنت ایردمیه سکا تاری
4153 رحمتینه امیدوار اولای جان — ویر صلوات محمد بول امان
4154 دیر مظفر که خضر له برکون — کیش بحرینه دك ایرشدك چون
4155 جامعینه ایرشدك آنده همان — منبر اوزره اغدی برجوان روان
4156 قوردی مجلس ایلدی کلمات — دکلیوب سوزنی کلدم حالات
4157 طوردیدم خضر کیدلم بودم — دکلدکجه سوزنی ایردی بکا غم
4158 خضر دیرحا رجیدر بوجوان — دشمنیدر علینك آکله عیان
4159 حسنینك سوزنی اول سوندی — اشبو ایل ایجره بیلورال بوندی
4160 دندی بینه مظفر دل پاك — خضر دیرای ولی پرادرالك
4161 سویله بوبکرا فضلیتنی — بیله لم اول کزیك حالتنی

117a

4162 رضی الله عنه اول سالار — خضر تکدن ایدر من استفسار
4163 خضر دیردکه ای مظفر یار — بیم سکا ایلیم نچه کفتار
4164 اول سلیمان قتینه برکون ای جان — وارد بیدی ایشت نه اولدی همان
4165 امر قلدی که بلقیسه نامه — یازله خوش تراش اولوب خامه
4166 اشبو آیت یازلدی اولدم ای جان — سر نامه ایشت نه اولدی عیان

انه من سلیمان وانه بسم الله الرحمن الرحیم

4167 حق دیدی آنکه جبرائیله همین — ایر سلیمان قتینه اشبو دمین
4168 طوت الینی روان سلیمانک — نامه سن سن تمام قیل آنک
4169 دفعی ایرشدی جبرائیل امین — اول نبینک طوتار پس آنکه الین
4170 متحیر ایدر سلیمانی — یازدی جبریل خط یزدانی
4171 بسمله سبز خطیله اولدی عیان — پس تمام اولدی نامهٔ عنوان
4172 پس سلیمان سوزه کلدی همین — دیدی جبریله ای سروش کزین
4173 بونده حکمت نه دردی ایله عیان — اشبو خط حالتندن ایله بیان
4174 حق نه امر ایتدسه بیان ایله — اشبو خط ایشینی عیان ایله
4175 اشبو خط قدر تیله بدید — سویله بیلدم آنای بخت سعید
4176 دیدی جبریل ای پیغمبر حق — اشبو آیت دمندن اوقی سبق
4177 لوح محفوظده یازلودر بوای جان — امت مصطفی ایچون الان
4178 امتا حمدك فضیلتنی — مدح ایدر حق عزیز امتنی
4179 این حقدن کا صلات وسلام — اشبو خط اولدی ابتدای کلام

117b

4180 دیر سلیمان که بوند حکمت نه — اشبو آیت اوله بدایت نه
4181 دیدی جبرائیل صوره ین بیله ین — اشبو دملر جواب ایچون کلین
4182 صوردی یردی جبرائیل امین — دیر سلیمانه کیم ای شاه امین
4183 حق تعالی دیدی بو خط همان — دست قدرتله یازمشم دیرای جان
4184 لوح محفوظ اوزره یازدم خوب — امت احمد اولوب منسوب
4185 یازمشم آنلرك فضیلتی دد — بن خدانك بو خطّ قدرتیدر
4186 کیمسه یازماز بو رسمله خط خوب — امت احمد دراولـــ منسوب
4187 مکر آنی ابوبکر یازمه — صدقله واقف اولدی اول رازه
4188 امتك بیلدی اول فضیلتنی — یازدراوّل حقك بو آیتنی
4189 جمله خطدن بویازودراوّلـ — یازمغه بوبکر ایدرمدخلـ
4190 اوّل اول کلیسر درایمانه — اوّل اول یازویانه فرقانه
4191 دیر خدا قدر تمله یازدم ازلـ — ثانیا بوبکر ایدرمدخلـ
4192 زیرا اوّل کوردی اول ایمان — هم بوایتدراوّلـــ قران
4193 جمله اسمایه اولدی بوسر تاج — قاموعالم بو اسمه درمحتاج
4194 بویله عرض ایتدی جبرائیل امین — اول سلیمان نبیه آنده همین
4195 ای مظفر بیل ایمدی اسراری — یدقدرتله یازه چون باری
4196 امت احمدك فضیلتچون — یدقدرتله یازه اول بیچون
4197 آنی یازدرمدی سلیمانه — دست قدرتله یازدی فرقانه
4198 بدترین خلق آنی نته یازر — شیطنت اهلی یاهد نازار

118a

4199 اول محمد اولو لغیچون ای جان — یازدی قدرتا ایله اول سبحان
4200 ینه خضر پیغمبر کویا — اولو بن سویلدی نه دیرا کلا
4201 یا مظفر ایشت سوزم بو دم — برکون اولدم رسوللله همدم
4202 حق صلات و سلامی جانه یار — بیلسنجه طوردی صاحب غار
4203 اوتوربدی بیله سنه صدیق — بولوب اسرار دن دم تحقیق
4204 سویلشوردی رسوله اسرار — دخی غیری سوزا ولمدی کفتار
4205 سویلنیلن فیضلت امت — دیرا بوبکر یار خوش همت
4206 امتکا وچ بخشنه بر بخشش — بخشش ایدر بو سوربو همتك رخشر
4207 دیدی صدیق همتم بو بنم — جمله سینی بغشلیه جانم
4208 وارامیدم جمیعی امتکی — بخشش ایله قیل ایمدی همتکی
4209 اول دم ایچنه ایردی جبرائیل — حق سلامن کوردی اولو بقائل
4210 حق دیدی ای رسول خاص الخاطر — چون قیامت قوپا وزو قصاص
4211 امتك عصاتنی درسو — هپ باغشلایه یمه کل قیغو
4212 اول ابوبکر یوزی صوینه — بخشش ایلیه خلق خوینه
4213 دیر رسول ایله بوسوزی تحقیق — یم نه قیلور ابوبکر صدیق
4214 جبرائیل دیدی حق بیلور انی — بیلمز بن اوسر پنهانی
4215 دیدی صدیقه سنه سویله انی — نیله سك کارك آنه ایله بیان
4216 دیرا بوبکر بیلمز بنه — جمله اسرار کنزید رسنه
4217 خبر ایله نظر قیلور محمود — دیدی وار بیل خبر کتور کل زود

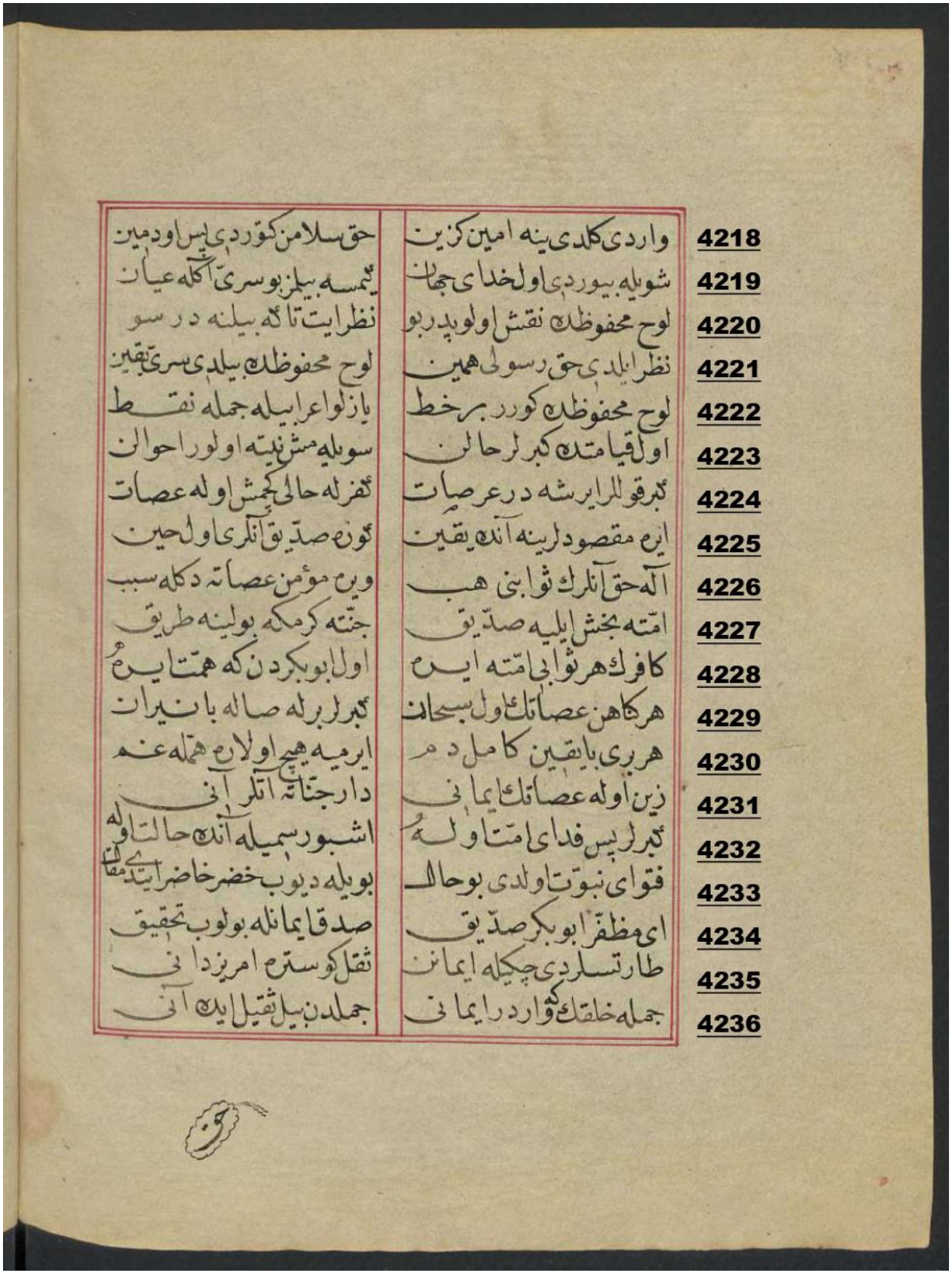

وارد ی کلدی ینه امین کزین حق سلامن کوردی پس اودمین
شویله بیوردی اول خدای جهان یمسه بیلمز بوسری آکله عیان
لوح محفوظدن نقش اولوپ در بو نظرایت تا که بیلنه درسو
نظر ایلدی حق رسولی همین لوح محفوظدن بیلدی سری تقین
لوح محفوظدن کوردی برخط یازلوا عرابیله جمله نقط
اول قیامتده کبر لرحالن سویله مش نیته اولور احوالن
کبر قولرایرشه درعرصات کفرله حالی کچمش اوله عصات
این مقصود لرینه آنده یقین کوردی صدیق آنلری اول حین
آله حق آنلرك ثوابنی هب وین مؤمن عصاته دکله سبب
امته بخش ایلیه صدیق جنته کرمکه بولینه طریق
کافه ك هر ثوابی امته ایدر اول ابوبکردن که همتا یدر
هر کناهن عصاتك اول سبحان کبر لر برله صاله بانیران
هر بری بایقین کامل دمر ایرمیه هیچ اولاین همله غم
زین اوله عصاتك ایمانی دار جناته آنلر آنی
کبر لر پس فدای امتاوله اشبو در سمیله آنده حالتاوله
فتوای نبوت اولدی بوحاله بویله دیوب خضر خاضر ایتدی مقاله
ای مظفر ابوبکر صدیق صدقا یمانله بولوب تحقیق
طارتسلردی چیکله ایمانن ثقل کوسترمه امریزدانی
جمله خلقك که وارد رایمانی جملدن بیل ثقیل ایدن آنی

119a

4237 حق رسولی عتیقه دیدی ای یار — حق تعالی اولدی عالم اسرار
4238 باکه برنسنه اولدی ایمدی یقین — امتم حالیتجون ایمدی همین
4239 امته دیمك اولماز اول حالی — نی عجب سرد راکله احوالی
4240 تاکیم اولمایه امتم کذاب — سویلیم بیلنه دقیق حساب
4241 دکله کل نیته درحساب سکا — دکلیوب طوت قولاغك ایمدی بکا
4242 امتمدن بری ایلسه کفتار — لوح محفوظ ایچنده برخط وار
4243 یازمش اول خطی قدرتك قلمی — دکلیوب قومه جان ودلده غمی
4244 حق یارندی دکزده برمرغ آب — بیك باشی وار در اول قوشك ای شیخ
4245 هربا شنده هزار وارد هنی — یار دیدر بورسمله حقانی
4246 هراغزایچره بیك دلی وار ای جانم — هرزبانیله ذکر ایدر الان
4247 بیك برآدینی حقك ایلریاد — ذکر وتسبیح ایدوبن اولور شاد
4248 هرلغاتیله ذکر ایدر حقی — یکمسدن اول قوش ایلمز دقی
4249 اشبو اوصافی کرچه ایتدی بیان — کندودن دزمه سویلمشدی یلان
4250 نه کوتپدر نه ایشلوپدر همه — چونکه بوسوزی سویلدی بندم
4251 بن خدایم دیر اول خلاق — دفعی انی یاردم انداق
4252 اولیه قول مصطفی یلان — امتیده یلان اولیه ای جان
4253 بوشویرده ایدی رسول الله — حق صلات وسلامی ایرم هرکاه
4254 دیدی مؤمن اولان دیمز یالان — جمله سی راستکودر اکله عیان
4255 کرچه مؤمن دیه بورسمه خبر — دفعی انی یاردرم بافر

119b

4256 آنی یالان چقار مازم سوزده — سرّ معنی بیلندی بویوزده
4257 بویله بویله ایتدی حق دیسه بنده — دفعی آنی یراد رم بنده
4258 تاکه اول موٴمنك سوزی یالان — اولمیه دفعی یارد رسبحان
4259 برادم دیر بنم موٴمنید ر — دینی هم اول محمّدی دیند ر
4260 بوروا اولمیه که آداشم — کذبله اولمیه آنك اشی کم
4261 کرچك ایلر آنك یلانن حق — راستکو اولور اول سز اکیوق
4262 دیدی جبریله سویله داخی بیان — بزلره بیلنه بو سرّ نهان
4263 ینه سویلدی جبرائیل امین — نه دیدی کله اشبو دمده یقین
4264 دیدی کوردم که برجوان کزین — آخر ایردی وفتی یقین
4265 امّت مصطفی دن اول قشم — حالتی زعه ایرمشیکی اولار
4266 قاره ایکن صقالی اولدیکرك — نته اولوردیم آنی اشدك
4267 ملك الموتی چون کوره اولای جان — قورقیدن آغزه صقالی روان
4268 تارموی فرعدن اوله سفید — عرصاته چوشیبتیله رسید
4269 نورحق برله اوله تابنده — حق تعالی دیه که ای بنده
4270 شیب نورمدور بنم دل پاك — اوتنورم بن آندن ایتادراك
4271 آتشیله قامیم سنی دیر — نورمی یاقه آتش شریر
4272 هرندن قورقارایسك ایله باك — قورتارم جانك ایله کل ادراك
4273 رحمتله نعمه ایرشه سن — خورغلمانله کورشه سن
4274 سا که یارد مجی درخدای کریم — امتا حمدك یری اولدی نعیم

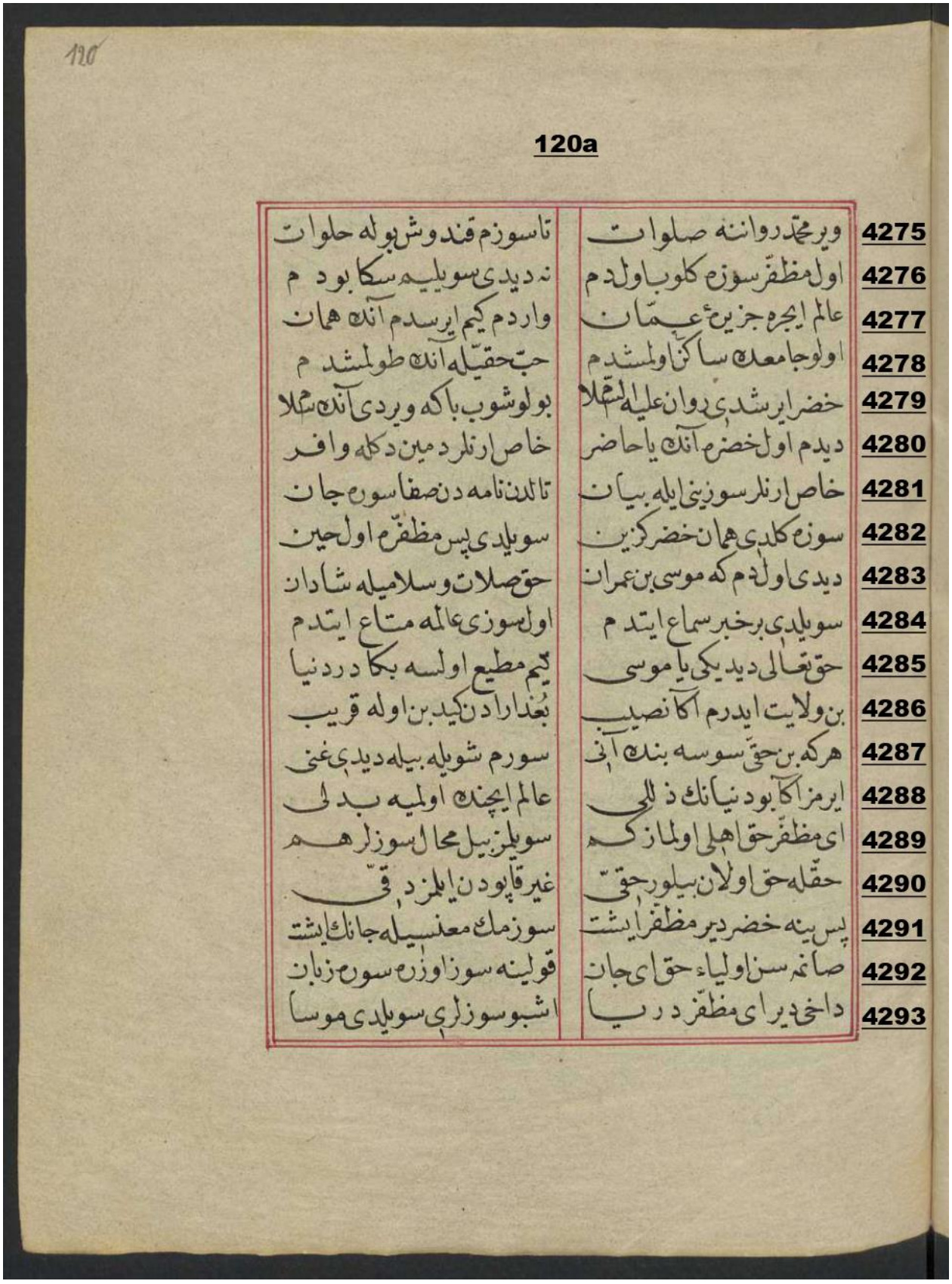

120

120a

4275 ویر محمد دوانه صلوات تا سوزم قندوش بوله حلوات
4276 اول مظفر سوزه کلوب اولدم نه دیدی سویلیم سکا بودم
4277 عالم ایجره جزیره عمان واردم کیم ایرسدم آنده همان
4278 اولوجامعده ساکن اولمشدم حب حقیله آنده طولمشدم
4279 خضر ایرشدی روان علیه السلام بولوشوب باکه ویردی آنده سلام
4280 دیدم اول خضره آنده یا حاضر خاص ارنلر دمین دکله وافر
4281 خاص ارنلر سوزینی ایله بیان تا لدن نامه دن صفا سوزه جان
4282 سوزه کلدی همان خضر کزین سویلدی پس مظفره اول حین
4283 دیدی اولدم که موسی بن عمران حق صلات وسلامیله شادان
4284 سویلدی برخبر سماع ایتدم اول سوزی عالمه متاع ایتدم
4285 حق تعالی دیدیکی یا موسی کیم مطیع اولسه بکا دردنیا
4286 بن ولایت ایدرم اکا نصیب بعذاراد نکیدبن اوله قریب
4287 هرکه بن حقی سوسه بنده آنی سورم شویله بیله دیدی غنی
4288 ایرمز اکا بودنیانك ذللی عالم ایچنده اولمیه بدلی
4289 ای مظفر حق اهلی اولمازکم سویلرز بیل محال سوزلرهم
4290 حقله حق اولان بیلور حقی غیر قاپودن ایلمز دقی
4291 پس بینه خضر دیر مظفر ایشت سوزمك معنسیله جانك ایشت
4292 صانمه سن اولیاء حق ای جان قولینه سوزاوزره سوزه زبان
4293 داخی دیرای مظفر دریا اشبو سوزلری سویلدی موسا

120b

4294 آندن ایشتدم آکله بوخبری — بوخبرد رخبرلرك شکری
4295 ئیمکه ظاهرده اجتها دایتسه — جانب حقّه جانله کتسه
4296 حق ورن آکا مقام عرفانی — قوپه عابدلریله آنك جانی
4297 باطنیله کیم اجتها دایدن — اهل عرفان سوینه طوغروکیدن
4298 عارفینك مقامنه ایرشه — اهل عرفانله وارب بولوشه
4299 برحالدن ایرشه برحاله — وحدت حقّه ایرشوب قاله
4300 تابیله بردورر خدا بالذّات — جهدایلوب اوله وحدته مرات
4301 کورن آینه سنده بی چونی — ظاهروباطنی اولمیه تونی
4302 خضرحاضردمینه بودم ای جان — ویرصلوات محمّد بوزمان
4303 دیرمظفّرخضردن ایتدم کوش — برخبرسویلیمسزه بودم اوش
4304 خضردن صورمشم علیه السّلا — دن عمرینکی ایدن بیان
4305 دیدم اولدن یی کوردیکی — اصلی نه درسن آنك ایردیکی
4306 دیرخضربن که کورمشمانی — دیه یم اوصافنی آنك تانی
4307 واردی ثقلی نه دکلودردیسم — ساکه بودم بیان ایلیه یم
4308 اونایکی بتمان ایتدی وزنی تمام — ئیم دکوپدی آنی دیدم ای همام
4309 دیدی شیت نبی علیه السّلام — آنی دیکمشدی بیل آکله کلام
4310 دیدم اشبوزمان نه یزده دراول — عرض ایله بیلینه جمله اصول
4311 دیدیکیم آکله ای مظفّر یار — سویلیم ساکه دن دن کفتار
4312 قلّه کوه قافدن بوزمان — آصلودراودن بیلکلای جان

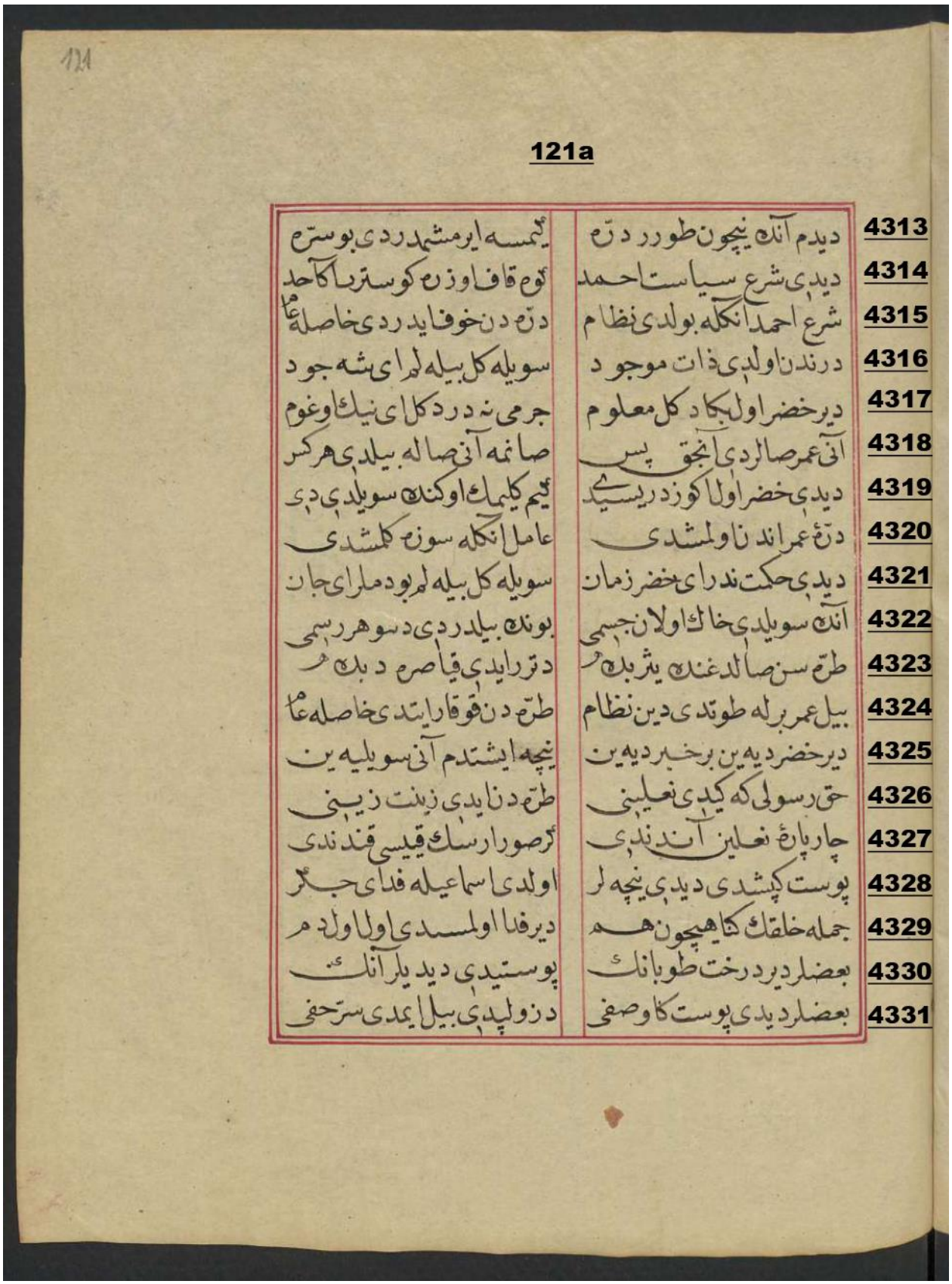

121a

4313 دیدم آنده ینچون طوردردن ‌ یتمسه ایرمشمدردی بوسترن
4314 دیدی شرع سیاست احمد ‌ کوه قاف اوزره کوستربا کاحد
4315 شرع احمد انکله بولدی نظام ‌ دنه دن خوف ایدردی خاصله عام
4316 درندن اولدی ذات موجود ‌ سویله کل بیله لم ای شه جود
4317 دیرخضر اول بکاد کل معلوم ‌ جرمی نه دردکل ای نیك اوغوم
4318 آنی عمر صالردی انجق پس ‌ صانمه آنی صاله بیلدی هرکس
4319 دیدی خضر اولا کوزدریسیدی ‌ یتیم کلیمك اوکنده سویلدی دی
4320 دنه عمر اندن اولمشدی ‌ عامل انکله سوزه کلمشدی
4321 دیدی حکمت ندرای خضر زمان ‌ سویله کل بیله لم بود ملرای جان
4322 آنده سویلدی خاك اولان جسمی ‌ بونده بیلدردی دسوهردسمی
4323 طرح سن صالدغنده یتربده ‌ دتر ایدی قیاصره دبده
4324 بیل عمر برله طوتدی دین نظام ‌ طرح دن قوقار ایتدی خاصله عام
4325 دیرخضر دیه ین برخبر دیه ین ‌ ینچه ایشتدم آنی سویلیه ین
4326 حق رسولی که کیدی نعلینی ‌ طرح دنایدی زینت زینی
4327 چارپارچه نعلین آندندی ‌ کرصورارسك قیسی قندندی
4328 پوست کپشدی دیدی ینچه لر ‌ اولدی اسماعیله فدای جگر
4329 جمله خلقك کنا هیچون هم ‌ دیرفدا اولمسدی اولا اولادم
4330 بعضلر دیردرخت طوبانك ‌ پوستیدی دیدیلر آنك
4331 بعضلر دیدی پوست کاوصفی ‌ دزولپدی بیل ایمدی سرحفی

121b

4332 چفت سوردیکی اوکوزك درسین — هبة الله دزمشیدی یقین
4333 یعنی شیث نبی دزمشیدی — قابل اوزره انکله کتمشدی
4334 دیر مظفر که یا نبی الله — بزلری اشبو سوزدن ایت آگاه
4335 نه دلیلیله سویلدك دی خبر — تا بیلنه بو حالتای سرور
4336 نیته سن دزدی آنی شیث نبی — باکه عرض ایله بسط ایدم کتبی
4337 دیدی خضرای مظفر عارف — اشبو اسرار اولمشم واقف
4338 اوچ پوز اون اوچ پیغمبر مرسل — یازلوپدی اودره اوزره کوزلك
4339 عمل شیث دیودورت یوز هم — یازیلوپدی بن انی کورمیشم
4340 پس آنکچون دیدم که شیث کزین — دزدی اولدره یی بیل ایمدی یقین
4341 خضردن معلوم اولدی اشبو خبر — راویسدر مظفر سرور
4342 بو مرادیله نظم سوردی زبان — تا مجالسده سمع ایده یاران
4343 عاشقانه محمد صلوات — ویره لرایره لرسوی جنات
4344 ینه برسوز مظفر ایتدی بیان — خضردن صوردی دیدی ایله عیان
4345 اول جماعت یوسیفچون ای جان — سویلدیلردی اول زمان یالان
4346 آنلره هیچ سیاست اولدمدی — هربریسینه آفت اولدمدی
4347 دیدی حالا بتا آنلرك بدنام — قورده آنلرکه ایتدلر بهتان
4348 ینه صوردی مظفر اولدم ای جان — خضر حاضر لدندایله بیان
4349 دیه اولیحیی بن معاد سوزین — نه دیمشدر بیان ایده اوزین
4350 دیدی آندن اشتمشدر ای یار — هرکه توحید دن ایده کفتار

122

122a

4351 یتمش یل که کفرله اوله یار — جمله سن بیقه دفعی شویله که وار

4352 یتمش یل که سویلیه توحید — برکناهه اولمیه پس آنده مفید

4353 سورمه کل سن کناهه جان ودلی — قومه غل سن درونده غش وغلی

4354 کفر بنیادنی یقار توحید — بنته ایتمه یه اول کناه بعید

4355 سوردلوکی مدام توحیده — اربود ملرمقام تفریده

4356 قومه دلدن کلام توحیدی — کورمیه سن ایکی جهانده بدی

4357 دیر مظفر که خضرله همدم — اولمشیدم که دلده یوغدی غم

4358 دیدم ای خضر سویله کل کلمات — شیخ جنید زمانده حالات

4359 رحمت حقله جانی شاد اولسون — سویله سوزلری جانه زاد اولسون

4360 خضر دیر اول جنید بغدادی — شیخ خلق برله عالم اوستادی

4361 اشبو رسمیله ایلدی کلمات — دکله ترکیبی بیلنه حالات

لو امرنا بقتل النفس فی العمر مرة ونحتاج
الی کثیر الهوا کل یوم سبعین مرة ولا نقتل

4362 دیر مظفر که خضره دیدم ای جان — ابن ادهم دمنده ایله بیان

4363 سوزلریکیم ابراهیم ادهم — سویلمشدر بزه دکله بودم

4364 رحمت حقله جانی شاد اولسون — یادکاریله ایدی یاد اولسون

4365 اشبو ترکیب آنده یادایتدی — اول سوزایله روانی شادایتدی

ادخل النار وانا اطعت الله احب الی
من ان ادخل الجنة وانا عصیته

122b

4366 دیر مظفّر که خضردن بنه هم — صوردم اولدم که ای کزین آدم
4367 سویله کل اول فضل بن عیّاض — نه مراتب ویرپدی کا کافیاض
4368 سوزلرندن انك بیان ایله مز — نه دیوبدر بن عیان ایله مز
4369 دیر خضر اشبو رسمله کلمات — سویلدی اول فضیل صفات

کنا نتعلّم احتساب السلطان
کما یتعلّم سورة من القران

4370 دیر مظفّر که سویله خضر کزین — یر بسط امدن خبر بیله یین
4371 خضر دیر بایزید بسطامی — رحمت حقله بوله کامی
4372 اشبو رسمیله ایلدی کلمات — سویلیم سمع قیل ای نیکو صفات

لو ظنّ العابدون انّهم یرون من بهم
یوم القیمة ارهوا نفسهم فی الدّنیا

4373 دکله سوزن مظفرك بنه هم — سا که عرض ایلیم آنی بودم
4374 دیر جنون جزر سنه ایردم — عالم معرفتده دل سوردم
4375 فکر بحرینه طالوب یتدم جوش — سوردم اسرار عالمینه جبوش
4376 ایردی ناکاه خضر حاضر ای جان — خوش سلام ویردی آچوب آنده زبان
4377 دیرده کل بو تخیّرات نه دن — فکر بحرینی ایده سن مسکن
4378 خضر نا لدم سلامن اول دملر — خاطرم صوردی خضر پیغمبر
4379 بن دیدم خوش ایرشدك ای شاهم — سنی عالم یراتدی الله هم
4380 معرفتدن بنم ده کل کلمات — سوزلرکدن صفا سور هر ذات

123

123a

4381 خضر دیرای مظفر دل پاك — سویلیه ایمدی ایله کل ادراك
4382 ابن عمار یعنی اولی منصور — نه دیدی سویلیه قولاغك اور
4383 معرفتده کمال بولمشدی — حسن بصری کبی طولمشدی
4384 یمسه آنك کبی معرفتده یقین — بولمشدر سنی بیلکه همین
4385 دیدی منصور عارفك بیل ای جان — وارد ور راوچ نفس اوزنده عیان
4386 برنفس اولدی دارد نیاده هو — برنفس داخی گور بنیاده هو
4387 برنفس داخی جنت ایجره یقین — اوچ قسم اوزره اولدی اکثر همین
4388 اولکه دنیاده مشترگدر اول — سویلیه بیلنه فروع اصول
4389 خلقله اختلاط در بیلکل — زن وفرزند برله ای عاقل
4390 نفسیکیم بهشته در منسوب — اولدخی مشترك لدر مرغوب
4391 یعنی خوران برله غلمانی — صحبت ایدر انلر وکله جانی
4392 اول بری کیم میاندر نفسی — گور ایجره ایشت نولور هوسی
4393 اول نفس برله کندو صحبت ایدر — دنیادن گور تلوب شطارت ایدر
4394 عملی نه ایسه مصاحبی اولی — انگیله اولوراودم مشغولی
4395 دنیا واخرت میانده — اولی بیلدیسه حق امانده
4396 گذرونك هرنه ایسه عرفانی — اولیسر یارروحان یارانی
4397 اشبو حالت دمینه ایت وار — اوقی غل حق سوزینی ای هشیار

ولاتحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا

بل هو احیاء عند ربهم

123b

4398 دخی اول سیّد بنی آدم | نه دیدی دکله آنی داخی دیم

خیر الامور اوسطها

4399 اشبو اسراری واقف اولبور زمان | ویر صلوات محمّد بولامان
4400 ینه خضر ایدرای مظفّر یار | دکله منصوردن دیه کفتار
4401 ینه بر مجلسنده اولوب حاضر | سویلدی خوش کلام ادب وافر
4402 دیدی عارف چهار چیز اولدی | اول چهاریله بوجهان طولدی
4403 بیری چون آب بیرسی چون باد | مثل عارف دوردیلر اول شاد
4404 بیری چون خاك بیری چون آتش | عارف اکلر بو سوزی بیلکل خوش
4405 آبه بکزدکی بودر عارف | دائم آلچاقلغه اوزی صارف
4406 دائم الحقدوردر بلند اولماز | یوررآزاده اکا بند اولماز
4407 بیلدی اندر دهك حالتدر | اشبو حال عارفك حکایتدر
4408 بادناخوش اولمه عارف باش | اول یمن جانبنده قلدر باش
4409 معرفتله کتور قباحت هب | نیته کیم خوش هوا صفایه سبب
4410 جمله ناخوشلغی کیدر رباد | خام پخته ایلر اویوردر داد
4411 حنطهٔ تانه پرورا ولدر بیل | نته کیم معرفت بیلور عاقل
4412 کیدر دیوبهای فسق وفساد | معرفتاولدی شویله بیل چون باد
4413 معرفتاهلی بی نفاق اولور | جمله اهل نفاق عاق اولور
4414 عارف خاکی داخی کله یقین | زرع جانه اکر صفایی همین
4415 تخم طاعتله بولورا ستغنا | معرفتله اولور دمی شیدا

124a

4416 عقلی جانه صحرسه بردانه یتمش دانه بوله شهدانه
4417 بیرنه یتمش اولاد آنه هم برکات این طرلهٔ جانه هم
4418 مسکنتله بوله دمی چوزمین اهل عرفانه وار اوله یقین
4419 عارف خاکی چونکه بیلدك ای جان عارف آتشین آکله عیان
4420 هیزم جهلی ایده خاکستر علمله پخته قیله جان وجگر
4421 یاقه نفسك خباثتن درسو قومیه دلده ذرّجه قیغو
4422 آتش عشقله بوله حالت معرفتله بوله دمی دولت
4423 اشبو دورت وجهله درعرفان بولدن نامه ایجره اول واقف
4424 بونسق اوزره ذکر اولندی ای جان اهل عرفان حالی آکله عیان
4425 معرفت اهلی ایسك اولمه خوش ویرصلوا تکی وقتك اوله خوش
4426 دیر مظفر سفرله بولوب فر برجزیره یه ایردم آکله خبر
4427 اول جزیره آدی ایدی لحصا ایلدم آنده خوش نماز ودعا
4428 نصف لیله دکین نماز ونیاز ایلدم خضر ایرشدی باز
4429 باکا دیدی عبادتاهل یقین مثلك اولمیه عالم ایجره همین
4430 قنده وارسك عبادته مشغول اولدغی کون اوزکدر مقبول
4431 حقله هم سنك آرکدن حجاب یوقلدر رشویله آکله ایمدی حساب
4432 ترجمان یوق آراده حقله حق اولدی طاپوك مراتبه الیق
4433 نیته کیم حق رسولی بیوردی امتنك اشینی قایوردی

قال النبی علیه السلام المصلی یناجی ربه

124b

4434 ینه خضر ایدرای مظفر یار — سوردعایه دلوکی شویله که ولا
4435 چونکه قیلدك نمازی ایله دعا — اولدعادن ایرشه جانه نوا
4436 دیرمظفر دعالراولدی جهان — قانقسینه سوردم بودمك زبان
4437 دیرخضر دکله کل دعادن راز — بیلدرم انلری پس ایله نیاز
4438 مهتر عالم اول رسول الله ﷺ — بیلدرم ساکه نه دیدی انکاه
4439 حق صلات وسلام مجانه یار — شویله بیوردی احمد مختار

الدّعاء جند من جنود الله تعالی فاذا اراد الله
تعالی خیرا بعبد امتحن قلبه بالدّعاء

4440 دیرمظفر که معنیسن یادایت — بیلدروب جسم وجانی آبادایت
4441 دیرخضر اختیار در معنی — رحمت حق دیلیه یعنی
4442 رحمت حق دلیسك سن ای جان — ویرصلوات محمد ﷺ بوزمان
4443 دیرمظفر که خضر له برکوت — شهر عمّانه وارد قاکله اکون
4444 جامعند صلاتی ایدوبادا — تاکه سیرانه سوروز بصفا
4445 خسته دل برجوان بزمله نماز — بیله قیلدی وایتدی حقه نیاز
4446 دیدم ای خضر خسته دل بوکشی — قومیوب دلده ذرّه تشویشی
4447 خوش عبادت قیلور حقه طاعت — حق قتنده روا اولوب حاجت
4448 واردم وردراول جوانه سلام — خوش سلام آلدی اول جوان همام
4449 دیرصفا کلدك ای خضر بودم — یا مظفر خوش آمدی سن هم
4450 دیدم اکا بنی نته بیلدك — دیدی بیلدردی حق که خوش کلدك

خضر

125a

4451 خضر دیر کوکلك استر اوله طعما اشتهك نه دلرسه ایرم تمام
4452 دیدی هیچ نسنه استمز کوکلم بردعا دن صفایه ایردردم
4453 بردعا ایلك ایمدی ای مردان رحمتایلیه جانه اول رحمان
4454 ایکی رکعت نماز ایدوب ادا بعده خضر له ایلدك دعا
4455 ایردی صحت دمینه اول قشم خضر له سوردك اول زمان بافر
4456 خضر کندی اشینه بن قالدم گشتیه بنوبن روان اولدم
4457 پس ایرشدم جزیرهٔ قیسهٔ دکله واقع اولان بکا نیسهٔ
4458 آنده برمسجده ایرشدم تا آنده ایتدم صلات صبحی ادا
4459 خضر ایرشدی ینه علیه السّلا بنی کوردی کولمسدی اوهمام
4460 دیدیکیم ای مظفر دریا بن سوزن بوندن یته سن تنها
4461 بن دیدم سندن آیروجان جهان باکه هرگز کرکمز ای جانان
4462 سنسوزن عمری صایمزم عمرهٔ هب سنوکیله شین اولور زمره
4463 بنسوزن مسجد ایچره سن نته سن نه عمله ایسك ده کل اوته سن
4464 کلبروبو جماعتیله نماز ایده لم خالق جهانه نیاز
4465 ایده لم حق عبادتینه شروع بیلنه بو زمانده اصل و فروع
4466 خضر حاضر له چون نمازی ادا اوقودی اورادی قیلدی خضر دعا
4467 خضره دیدم کیم ای خضر سویله چاریاری بودم بیان ایله سر
4468 انلرك سویله کل فضیلتینی نیته درحق قنده دولتینی
4469 سوزه کیرهمان زمان بیلیا دیدی دکله مظفر دریا

125b

4470 برخبر دکلمشم ازموسا — دکله کل ای مظفر دریا
4471 حق صلات وسلامی اکا قرین — دکله نه دیدی اول رسول کزین
4472 حق تعالی یه سویلدم دیدی اول — نه دیدی بیلدرم ای مرد قبول
4473 بنچه پیغمبره شرف ویردك — یمنه اودله کلف ویردك
4474 آدمی اوّل ایلدك ایجاد — جنتا یجره آنی ایلدك آباد
4475 هم خلیلکده صاحب ملکوت — بنچه سن یل ایله یورتدك زود
4476 اول سلیمان نبیی یله سوار — ایلیوب بولدی دوستیله قرار
4477 آتشیله خلیل اولدی قرین — بولدی اودایجره مسکن ای مسکین
4478 بن سنك بندکم نوحتا یله ده — وصطعتك لنفسك سویله ده
4479 دخی اشبو کلیمهٔ تشریف — دلده سویلیوبایدن سن تعریف
4480 یادایدن سن وکلّم اللهی — ناس اوزره اصطعتك اکا هی
4481 آتش عشقه جانی یارایله ده — عشق آتینه شهسوار ایله ده
4482 آتش وباد وآب وخاك که وار — یکیم زیان ایتمیه بکا ناچار
4483 بنك خاصلرغم اولدملر — بیلم اولدم بولاردن ایرمیه شر
4484 جان ودل اول خدایه اوله قریب — انبیا فرجسندن ایره نصیب
4485 برمثال چهار یار کزین — صاغ جانبده بوله جانی مکین
4486 چار طبعك خلاصه سندن اوله — سورمیه ادنایه اول اعلایی بوله
4487 اشبو سوزلری دیدی خضر زمان — دکله کل نیه ایرشوردستان
4488 صحردم زلف باده یا پشدم — صانه بنی یولدن صایشدم

126a

4489	ئی سیاست دهنی کوستردم	ئی جزا عالمینی کوستردم
4490	باده دیدم که دعوی ایلرسن	اشبو دعویده دی نه سویلرسن
4491	بنی کیمسه نه ایتمز اوزنه رام	جمله وارلقده بن و بن خوش نام
4492	باددرامرك اوزره منقادم	ایمدی کوررسن اوزمی بادم
4493	ساکه بودم مطیعم ای حاضر	هرنه امرایتسك اندهیم ناظر
4494	نه بیوردك بکا بود ملرای جان	سویله کل بیله بن آنی بوزمان
4495	اشبو رسمیله چونکه سویلدی باد	ئندوبی بکا عرض ایلدی باد
4496	وجه باده همان نظر قیلدم	حالت بادی اول زمان بیلدم
4497	ایکی کوزی وارایدی اول بادك	وصف آدم ساکه قولن اوستادك
4498	برکوزی روشن وایکن مرغوب	بر کوزی هم قباحته منسوب
4499	صاغ کوزی اوزره ابوبکر صدیق	یازلوایدی ایمدی بیل تحقیق
4500	صول کوزی اوزره ابوجهل منقوش	بویله کورندی چشم چپ ناخوش
4501	صاغ کوزی بهشت تك روشن	صول کوزی ایدی دوزخ کلخن
4502	دیدم ای باد حق حقی دی خبر	اشبو خطك دمنك سویله اثر
4503	دیدی باد ایشتایمدی نه دیرم	هرکه ابوبکر ایدر محبت هم
4504	صاغ کوزمده اولور آنك جایی	پرده ایدینور جنانی ماوای
4505	هرکه ابوبکره اولسه بیل دشمن	صول چشمده طوتارا ول مسکن
4506	دوزخ چشمی ایچره اولور اخراق	تاقیامت چکر اودرد فراق
4507	آنك اولور عقوبت بسیار	دیدم ای باد دلیلك ایت اظهار

126b

4508	باد ایدردیم بودمده دلیل	قوم عادی ایدوبن آنده ذلیل
4509	صالمشهدرجهنّمه اولاری	هپ هلاکه ایرشدی جمله وری
4510	نصرت حرب بدرده ای جان	اسمشهدرنته که باد جنان
4511	باد رحمتاولوبایرشمیشم	دامن خاکطوتوبا سمیشم
4512	دشمن مصطفایی کورایتدك	بدر بئرن اولاره کورایتدك
4513	باد اشی بتدی خاکه قیل نظری	طپراغك داخی وار ایکی بصری
4514	دامن خاکه یاپشوب موسی	دیدم ای خاك نه دربودم دعوا
4515	نه دوررا شبودعوای طپراق	ایلیه سن بورسمله شلتاق
4516	یمسه رام دکلم دیه سن	حالتك ایمدی بکا سویله سن
4517	سنی بن رام ایدریسم ای خاك	سویله حالك ندرسن ایله باك
4518	سنده فرمانمه مطیع اولغل	قدرله سندخی رفیع اولغل
4519	خاك موسایه دیر بنی الله	اوتوزایکی دشم وار اولاکاه
4520	یرم اشبوخلایقی بوزمان	بیرنه ویرمزم اولارك امان
4521	امرحق برله ایردی جبرائیل	دیدی خاك اوله موسی یه قائل
4522	قایل اولدی کلیم سبحانه	نیته کیم باد ایدی سلیمانه
4523	امر موسایه اولدی یرمنقاد	نظر ایتدی کلیم دلآباد
4524	کوردی خاکك دخی ایکی کوزی وار	بیری پرنور بیرسی پرنار
4525	صاغ چشمنده یازلو نام عمر	نام فرعون صولده نقش دکر
4526	سویلدی خاك انده موسایه	حال عرض ایتدی اول یوزیله

4527 حق جلا لی حقّ ایشت نه دیرم عُمری کیم سوَرْ اولورا کرم
4528 صاغ چشمم بولیسر درجا عین راحت دمنه سورم صفا
4529 صاغ چشمم درنعیم مثالک سوعمر خضر تنای نیکوحالک
4530 هرکه سومز عمر وجودن هیچ صول چشمم اولیسر درپیچ
4531 دیدهٔ چپم آکا جای قیلم باشنه درلودر لوای قیلم
4532 صول کوزمدر چودوزخ بانی صالرم هرعقوبته آنی
4533 نیته که اولدی عقوبت فرعون حق تعالیدن اول بولیمز عون
4534 عمرك دشمنی دخی هیچون هرعقوبتله اولیسر ملعون
4535 نه دلیلیله دردیدم بوکلام سویله کل بیلنه بوحال تمام
4536 خضر دیرای مظفّر اول سامع جملهٔ علمله اوله سن جامع
4537 شول دلیلیله مهتد دوران حق جیبی محمّد وجهان
4538 حق صلات وسلامیدر آکا یار وقت غار ایردلنده اول سالار
4539 عیم انچون ایردی سراقه اول رسوله ایردیدی ناقه
4540 همدم اولدی رسوللهٔ اولدم خوش بهشت اولمشیدم آنده هم
4541 قوم لوطی جهنّم ایجره صالوب هرعذاب وعقاب آنده بولوب
4542 آنکیچون دنلدی عالیها بونیکیچون دنلدی سافلها
4543 بویله دیوب خبر ویرنجه تراب اول کلمه ویرنجه یویله جواب
4544 صحرهٔ اول زمان روان موسی قودی صاچنی صونك عمدا
4545 دیدی اولغل بکا مطیع ای صو سویله کل سنده حالتك درسو

127b

4546 دیدی فرمان ندر بیان ایله ه نه ایسه مقصودك عیان ایله
4547 کوردی موسی صونك ایکی کوزیله ایکی چشمی دخی اولوب درکار
4548 صاغ کوزی اوزره یازلو عثمان ختن دور جامع القران
4549 صول کوزی اوزره یازلو نمرود هرکه سوسه آنی اولور مردود
4550 دیدی موسی که ای خضر ثانی هرکه سورسه ذات عثمانی
4551 صاغ چشم اوله اکا مسکن نیته سنیلر جنان ماء من
4552 صاغ چشم بهشت ثانیدر یار عثمانك اول مکانیدر
4553 هرکه دشمن طوتینه عثمانی صول کوزمده ینار آنك جانی
4554 هر عقوبتله ایدم اکا جزا صول کوزم اولدی زیرا شکل لظا
4555 صویه دیدم دلیلکی سویله ه بنی بودم آنی بیان ایله ه
4556 دیدی بودر دلیلی ایدم یاد صاغ کوزم اولدی جنتا باد
4557 ختنی هرکه سوسه آنده وارر سومین حالی دکله کل که تلور
4558 صول کوزم ایجره اولدی اکا مکان چون فواعین اشینه زیان
4559 غرق اولوب جانی دوزخه ایرشور رفض اهلیله وارر بولیشور
4560 اشبو اوچ سروری کیم سومیه ار چشم چپلر دمینه وار بایر د
4561 چونکه بیلدك بو بادخاکله اب اشبو خالتا اولور اولرده حنا
4562 اشبو اوچ در لوطائفه حالن بویله در دکله خضر اقوالن
4563 اوچی جنتده اوچی هم فی النار ینه سویله دیدم سوزك تکرار
4564 یله واردی چو بلعم باعور طاعتی هپ هبا اولوب منثور

128a

4565 آب فرعونی غرقه ویردی روان | نار قاوشدی واردی جانی همان
فاغرقوا فادخلوا نارًا

4566 بن امر اولدی یوتدی قارونی | جوهری برله سیم و آلتونی
4567 فخسفنا به بدار الارض | اشبو آیت اولندی اولدم عرض
4568 بیلدی موسی که باد و خاکله آب | امر حق برله اولو پدورر بنیاد
4569 آتشه بس بشاشتیله نظر | شرمدن اولدی نار زبر زبر
4570 آتش ایدر سنك زبانکی بن | یاقشمدرکه قورتوله سن سن
4571 قورقارم کیم عقوبت ایله سن | بنی طوتوب سیاست ایلیه سن
4572 بنم اشیم طمارنی دوره سن | انتقام اهلی اولوبن اوره سن
4573 باطن آتشه دیدی الله هو | طوت کلیم سوزینی اول کاه هو
4574 دیدی طومزم بن انك سوزنی | یاقمشم زیرا بن آنك اوزنی
4575 دیدی موسی که باکه اولدیقین | امر می طوتبن بنم بوحین
4576 دیدی آتش که اولمازم سکارام | دیدی موسی ندر بورسمه کلام
4577 دیدی پس نیشه اولدك فرمان | سویله بیله م حکایتی الان
4578 دیدی جبرائیلی خدای ودود | صالدی یتمش کز اوستمه زود
4579 آنك الندن اولددی فرمان | هیبتکدن ناشانزم الان
4580 دیدی موسی الهی حکمت نه | اودرام اولمادی حکایت نه
4581 یلی امر که ایتدم ای موسا | صویه اوردك چونامر میله عصا
4582 غرق آبا یتدك آلندن فرعونی | سندن ایستادی جاغروب عونی

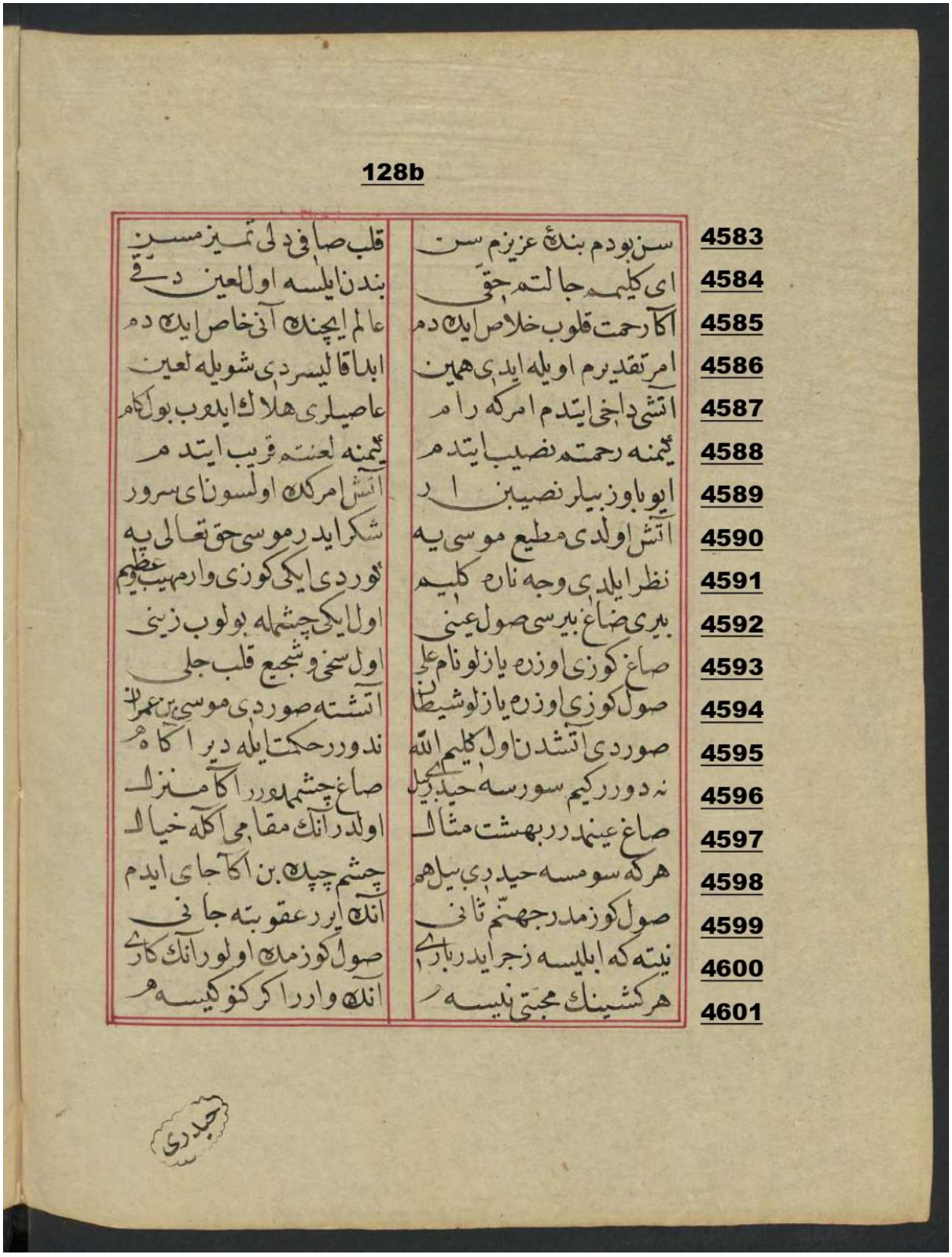

128b

4583 سن بودم بنده عزیزم سن — قلب صافی دلی تمیز مسن
4584 ای کلیم جالتم حقی — بندن ایلسه اول لعین دقی
4585 اکا رحمت قلوب خلاص ایده دم — عالم ایچنده آنی خاص ایده دم
4586 امر تقدیرم اویله ایدی همین — ابدا قالیسردی شویله لعین
4587 اتشی داخی ایتدم امر که رام — عاصیلری هلاك ایدوب بولکام
4588 ئیمنه رحمتم نصیب ایتدم — ئیمنه لعنتم قریب ایتدم
4589 ایو باوزبیلر نصیبن ار — اتش امرکده اولسونای سرور
4590 اتش اولدی مطیع موسی یه — شکر ایدر موسی حق تعالی یه
4591 نظر ایلدی وجه ناره کلیم — تو ردی ایکی کوزی وار مهیب و عظیم
4592 بیری ضاغ بیرسی صول عینی — اول ایکی چشمله بولوب زینی
4593 صاغ کوزی اوزره یازلو نام علی — اول سخی و شجیع قلب جلی
4594 صول کوزی اوزره یازلو شیطان — اتشته صوردی موسی بن عمران
4595 صوردی اتشدن اول کلیم الله — ندوردکیم ایله دیر اکاه
4596 نه دوردکیم سورسه حیدر جلیل — صاغ چشمله دور اکا منزل
4597 صاغ عینده دربهشت مثالی — اولدرانك مقامی اکله خیالی
4598 هرکه سومسه حیدری بیلهم — چشم چپه بن اکا جای ایدم
4599 صول کوزمده جهنم ثانی — انده ایرر عقوبته جانی
4600 نیته که ابلیسه زجر ایدر بارئ — صول کوزمده اولدرانك کارئ
4601 هرکشینك محبتی نیسه — انده وارر اکر کونکیسه

نجدی

129a

4602 حیدری سوسه جنّت آکامکان — سوسه اول اولور همان شیطان
4603 حق تعالی بهشت ظلمتنی — آتشه ویردی بزدی آنك بتنی
4604 روشناسینی آتشك دخی هم — جنّته بخش ایلدی اول دم
4605 دوزخ اول ظلمتیله بولدی کمال — جنّته ایردی نور برله جمال
4606 اول نوری که آلدی آتشدن — ایتدی موسی یوزنه آنی روشن
4607 تعبیه اتدی دوی موسی یی — حق صلاتیله بوله مأوی یی
4608 آنکیله کلیم نوزانی — اولدی و بولدی قرب یزدانی
4609 دیرای آتش دلیلك ایله بیان — شیر یزدانی سوسه هر انسان
4610 صاغ چشمك آکا جنان اوله — نور یزدانله درونی طوله
4611 صول کوزکك اوله دشمن خیدر — اشبو حالتدن ایله بین خبر
4612 دیدی آتش که دوستدار علی — اول ابراهیم وش اولدی قلب جلی
4613 دشمن حیدری ایدم احراق — شول قوم کبی که اولدیلر سکاق
4614 آنلر صول کوزمدن جای ایدرم — آتش باشلرینه قای ایدرم
4615 چونا ودك حالنی آکله دی موسی — چار یارك محبتی ایردی آکا
4616 شادمان اولدی طولدی قلب فرح — قالمدی ذرّه دکلو آنده ترح
4617 حق تعالی دیدی که یا موسا — حکم ایدرمز کسنه اوده آکلا
4618 قدرتم برله اوده حاکمدرون — اهل عصیانه قیلرم مسکن
4619 عاصیلره عقوبت آتش — اودله رام اولیدی هر سرکش
4620 دیدی خضرای مظفر دریا — هر که موسی یه باقسه کوزی طنا

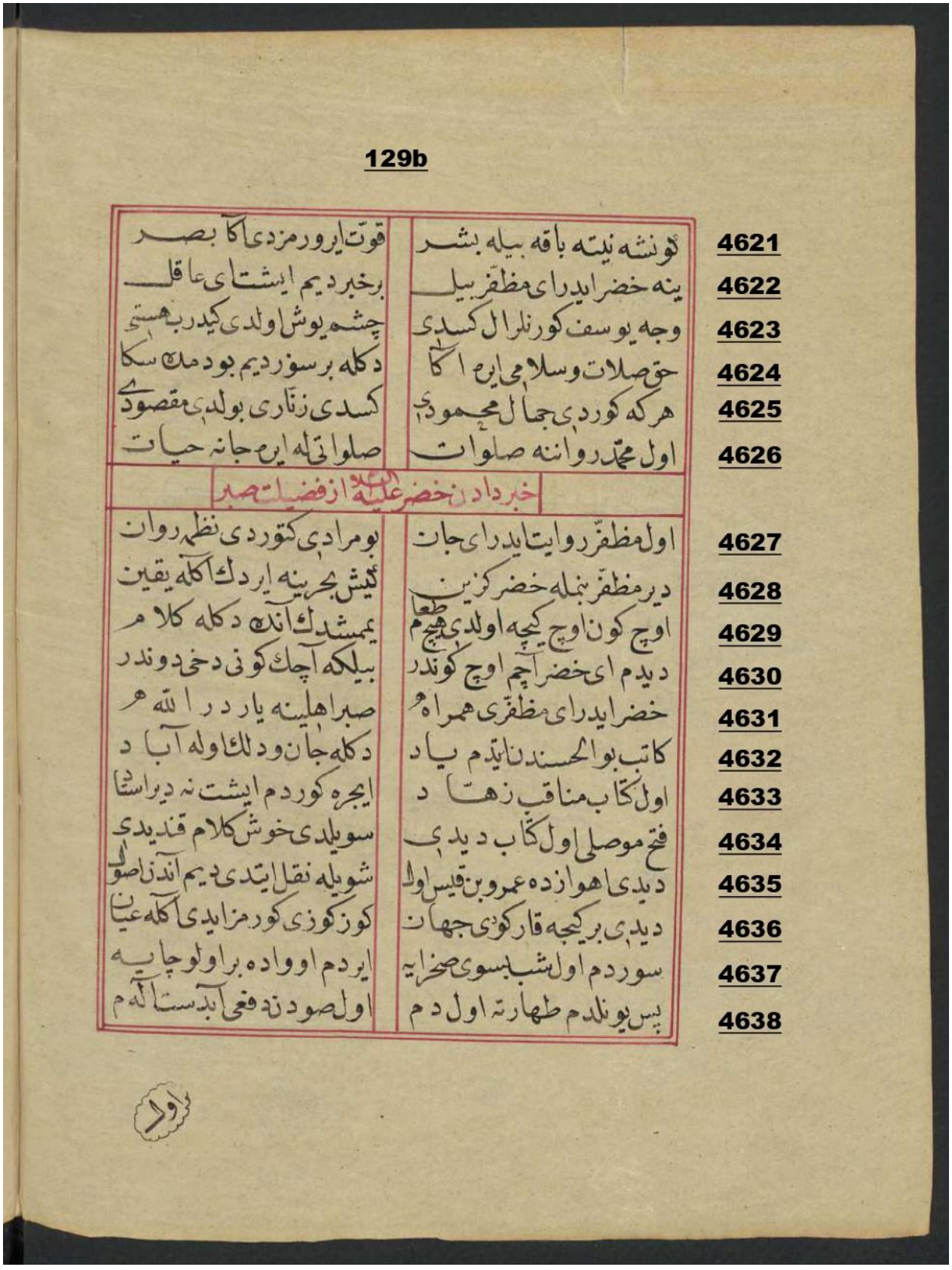

129b

4621 کونشه نیته باقه بیله بشر قوت ایرور مزدی کا بصر
4622 ینه خضر ایدرای مظفر بیل برخبر دیم ایشتای عاقل
4623 وجه یوسف کورنلر ال کسدی چشم یوشاولدی کیدر بهستی
4624 حق صلات وسلامی ایرا کا دکله برسوزدیم بودمه سکا
4625 هرکه کوردی جمال محمودی کسدی زناری بولدی مقصودی
4626 اول محمد روانه صلوات صلوا تله ایرجانه حیات

خبر دادن خضر علیه السلام از فضیلت صبر

4627 اول مظفر روایت ایدرای جان بومرادی کتوردی نظم روان
4628 دیر مظفر بنله خضر کزین گیش بحر ینه ایردك اکله یقین
4629 اوچ کون اوچ کیچه اولدی هیچ طعام یمشدك آنده دکله کلام
4630 دیدم ای خضر اچم اوچ کوندر بیلکه آچك کونی دخی دوندر
4631 خضر ایدرای مظفری همراه صبر اهلینه یار در الله هو
4632 کاتب بوالحسن دایدم یاد دکله جان ودلك اوله آباد
4633 اول کتاب مناقب زهاد ایجره کوردم ایشت نه دیر استاد
4634 فتح موصلی اول کتاب دیدی سویلدی خوش کلام قندیدی
4635 دیدی اهوازده عمرو بن قیس اول شویله نقل ایتدی دیم اندن اصول
4636 دیدی بر کیجه قار کونی جهان کوز کوزی کورمزایدی اکله عیان
4637 سوردم اول شب بسوی صحرا یه ایردم اووادیه براولوچایه
4638 پس یونلدم طهارته اول دم اول صودن دفعی ابدستاکه م

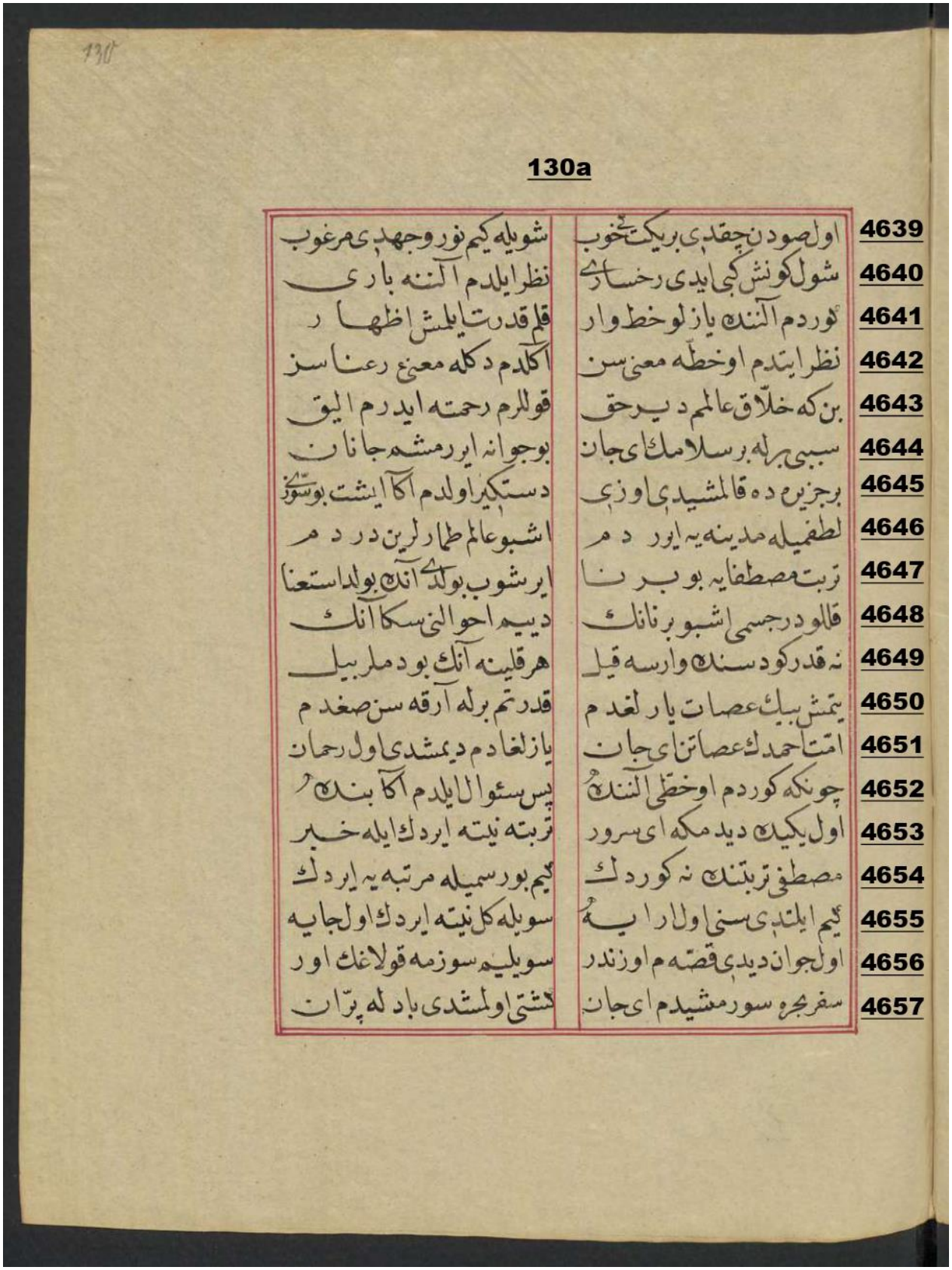

130a

4639 اول صودن چقدی بریکت خوب شویله کیم نور وجهدی مرغوب
4640 شول کونش کبی ایدی رخسارك نظر ایلدم آلنه باری
4641 کوردم آلنده یازلو خط وار قلم قدرت ایلمش اظهار
4642 نظر ایتدم اوخطّه معنی سن آکلدم دکله معنع رعناسز
4643 بن که خلّاق عالمم دیرحق قوللرم رحمته ایدرم الیق
4644 سببی برله برسلامك ای جان بوجوانه ایرمشم جانان
4645 برجزیره قالمشیدی اوزی دستگیر اولدم آکا ایشت بوسوزی
4646 لطفیله مدینه یه ایوردم اشبو عالم طمارلرین دردم
4647 تربت مصطفایه بوبرنا ایرشوب بولدی آنده بولداستعنا
4648 قالمودرجسمی اشبو برنانك دییم احوالنی سکا انك
4649 نه قدرکودسنده وارسه قیل هرقلینه آنك بودملربیل
4650 یتمش بیك عصات یارلغدم قدرتم برله آرقه سن صغدم
4651 امتاحمدك عصاتن ای جان یازلغادم دیمشدی اول رحمان
4652 چونکه کوردم اوخطی آلنده پس سئوال ایلدم آکا بنده
4653 اول یکیده دیدمکه ای سرور تربته نیته ایردك ایله خبر
4654 مصطفی تربتنده نه کوردك کیم بورسیله مرتبه یه ایردك
4655 کیم ایلتدی سنی اول رایه سویله کل نیته ایردك اول جایه
4656 اول جوان دیدی قصه م اوزندر سویلیم سوزمه قولاغك اور
4657 سفرجره سورمشیدم ای جان کشتی اولمشدی باد له پران

130b

طاغلر کبی موج اورب دریا سوردی کشتیء زیرله بالا
کاه عمقی کورندی دریانك کاه کوهن درندی لبنانك
آخری کشتیه ایرشدی شکست جمله هشیار ایردی حالت مست
برکمی تخته سی اوزره جان سوار یا پشوپدم که جانه ایره قرار
یقین اولدیکی غرقا اولدم عدمیتك کیم ألوب قالدم
اول ابوبکر آدن ایلوب یاد هم عمر آدله اولوب آباد
نام عثمانی دا خی ذکر ایتدم اعتقادیله فکرونکر ایتدم
دخی یاد ایتدم دخی نام علی کیم علی در درونی پاك وجلی
رضی الله عنهم اول اصحاب اکلبجق ایرشدی فتح الباب
آنلری کندومه شفیع ایتدم قدر می اول زمان رفیع ایتدم
حق تعالی عنایت ایتدی همین آنلرك حرمتیچون اولحین
غرقه وار مادم وخلاص بولدم کندی برجزیره ده بولدم
یل التدی جزیره یه جانم دکله کل نیته اولدی ستانم
اول جزیره یی ایلدم سیران دکله کل قنده بولدم آنده مکان
پس طواف ایلریکن آنده همین کوردم آنده که برمغاره زمین
گیردم اول مغاره یه روانا ولدم بیرپیرایتمش اولیری مسکن
برپلاسی کنمسیك اوپیر بوغازینه دقیلوبر زنجیر
علم درکرد نوخودا فکنده ایلر آنده عبادت اولبنده
دیدم اکا که السلام علیك دیدم اکا نه دربو دام علیك

131a

4677 دیر علیك السلام ای برنا — نه کشی سن دی سویله بیله م تا
4678 امتا جمدم دیدم ای پیر — سونه کلدی او پیر دکله نه دیر
4679 دیدیکیم مصطفی حیاتنده می — یوخسه وقتی بودم وفاتله می
4680 دیدم اکا ایرشدی امر خدا — دنیادن سوردی اول سوی عقبا
4681 اولدی پس پیرانه کریه کنان — عقلی کتدی باشندن اکله همان
4682 چون ینه کلدی عقلی اول پیرك — دیدی بوزدك دمنی تدبیرك
4683 شول قدر دوکدی کوزلری یاشی — صانکه یارلدی بغرنك باشی
4684 دندی اول شیخ ینه صوردی همان — اول ابوبکر دیرمی بو زمان
4685 دیدم اول اخی طون دکشدرك — آخرت دار نه بودم ایردی
4686 ایشلوب شیخ ایلدی زاری — جان وجسمینه ایرر تاری
4687 دیدم اکا نه کشی سن ای پیر — نه زماندن قلیسن ایت تقریر
4688 دیدی بنون بیل امت موسی — حق صلات وسلامی ایرسون اکا
4689 بیك طقوز یوز یاشمده یم بو زمان — پیر فوتوت من بودم ای جوان
4690 واریدی بر برادرم دخی هم — یوز بیل اولدی که کتدی از عالم
4691 اول زماندن برونك وتنها — قالمشم بوندہ بیلکل ای برنا
4692 ینه دیرای جوان خوش کلدك — بن فقیر وحقیره طوش کلدك
4693 اول خدایه عبادت ایلیه لم — حمد وشکریله طاعت ایلیه لم
4694 طانق اول سن که دین اسلامه — حق دین اوزره ایرمشم کامه
4695 حقدن غیری یوقدر الله — خوش دیرم لا اله الا الله

131b

4696 اول محمّد در رسول خدا مصطفی مجتبا کرین و را
4697 سن طانق اول کتور مشلم ایمان اولد رسول کزینه بیلکه همان
4698 دندم اول پیره صوردم آنده ینه برسئوال ایلرم جواب دنه
4699 سن ابو بکری نیه بیلورسن ئیم وفا یتجون یا قیلورسن
4700 دیر خدای جلال فرد ودود حبّ ابو بکرله بولوبن سود
4701 قوم موسی ایچنده در معروف جمله اوصافله اولوب موصوف
4702 هب بیلرلر آنی بنی اسرائیل رضی الله عنه دیرهر ایل
4703 امّت احمد اول قدر بیلمز نعت ابو بکر اولرده موجز
4704 امّت احمد اور تسندهٔ یقین آنلرك دکلو یو قدر تعیین
4705 هیچ بر امّت بجره اکا مثال کلمشدر وجوده اکله خیال
4706 جمله امّت آنی سور جاندن سومك آنی بیلورکه ایماندن
4707 امّت احمدك ایچنده جهان ئیمسلر اولسه اجهل طغیان
4708 آنی دشمن طوتینه اول امّت ای آنك کیبیه ایره لعنت
4709 اول جوان سوزن کلدی آنده روان دیدم ای پیر سزه نته اولدی عیان
4710 اشبو اش اوله سزه دن بیلدك اشبو دملرحکایتن قلدك
4711 پیر دیدی بعزّ معبودی سویلیم ساکه رازمفقودی
4712 سمع ایلدن بو رازی موسی دن حق صلات وسلامیله اوله آن
4713 اول محمّد رسولك اول یاری انکله اختیار ایلوب غاری
4714 اوله آدی ابو بکر صدّیق مظهر صدق در علی التحقیق

رضی الله

132a

4715 رضی الله عنه اولو کشی — هر که دشمن دتینه بتدی اشی
4716 ابدا اول قالور جهنّمه — یمسه اولماز شفیعی اولدمه
4717 قوللق ایتدم آنکون اون بیل — توکله اولدی طاغطغه حاصل
4718 بیر کون سورمشم تماشایه — ایرمشم طاغه صانمه صحرایه
4719 توردم اول طاغده برکشی باغلو — هر عقوبتله جکری طاغلو
4720 اول کشیه عذابایلرلر — بندا روبن عقابایلرلر
4721 طاقوبن کردنینه برزنجیر — آچ صوصوزاولمش آنده تحقیر
4722 اقراوکنه برلطیفه رماق — آب وحیوان مثالی برّاق
4723 اغزن آچرکه ایچه اول صودن — عطشی کیده راحتاوله بدن
4724 دفعی اول دمده چکلور زنجیر — صوصوزن بکزی اولور همان تغییر
4725 اغزنه کرمز آنك اول صوهیچ — بوکشاکش ایچنده اولوب درپیچ
4726 چون بنی کوردی دیدی ای کشی کل — اشبو صودن ویرایچم آلمالی
4727 المیله صوصوندم اول کشیه — اغزنه ایلتدم کیم ایچه اشیه
4728 دلدیکیم ایچیدی اولابی — چکدیلر قالمدی تب وتابی
4729 صعدایروبن هوایه کتدی حریف — نابدید اولدی اول صوصوز ضعیف
4730 اوچمادن چوصودکلدی وری — ینه کلدی یاوزن طوردی اری
4731 دیدم ای شیخ سینه کیم دیرلر — نه دیوآدوصانك اکرلر
4732 دیدی بن قابل بن آدمدن — عالم ایچنده کمدنکمدن
4733 بن هلاك ایلدم قرنداشم — بوبلایه اوغرایوبدر باشم

4734 اول خدایید درلو باکه عذاب — کندریدر اولونجه نوم حساب
4735 خون ناحق بن ایلدم باری — کور ممشد بورسمله کاری
4736 بن دیدم هرکه خون ناحق ایدر — بویله می اولور اشی آنك دی خبر
4737 دیربلی بوعقوبتله قالور — ابدی لعنت اکا یار اولور
4738 سوردم آندن یرشدم اول غار — نیچه یوز بیك کشی ایروب تار
4739 جمله قابل کبی عذاب ایجره — هربری زجر ایله عقاب ایجره
4740 آنلرك کی عقوبتا یلر — ذاتنه آنلرك لت ایلر
4741 زجر قابلدن آنلرك یاوز — چونکه کوردم اولاری خوب کوز
4742 حالتنه آنلرك قالوب خیران — حالتی صوردم آنلرکده همان
4743 بن دیدم سزلرکیم ایدرلر — دیدی قانلو لرزبزای مهتر
4744 دیدم آنلرسزنه طائفه سز — سویلکوزبیله لم بود ملربز
4745 دیدیلر آدمیلرزبزده — کوردك احوالمزی بویوزده
4746 خون ناحق ایدوب کرفتارز — بوعقوبتایچنده کی زارز
4747 حق تعالی بورسمه ویردی عذاب — حالمزاولدی جمله شویله خراب
4748 بن دیدم سزکیله اولقابل — نیشه اولمازعذابده داخل
4749 غیری یرده ایدرلرا کا عذاب — نیشه چکیه سزلرکله عقاب
4750 خون ناحقدن ایردی اول بنیاد — تکری بنیادنا یلمکده خراب
4751 سزلرك سختر درحالی — نیچون اولدی بیان ایده احوالی
4752 دیدلراول اشتمشدی ای جان — پس قلیل اولدی آنك عذابی همان

133

133a

4753 بزاشمشدك بو احوالی بوعقوبتله سوررزحالی
4754 سوردم آندن دیراول جوان همین شیخ قاتینه ایرشوب اول حین
4755 سویلدم کوردکوم خیالی قو عرض ایلدب زاهده آندن رسو
4756 دیدی زاهد که ای جوان زمان ایکی بیك هم طقوز یوز اولدی عیان
4757 اشبو یرده طوربن بیدار ئورمدم ایقو یوزنای هشیار
4758 اول عقوبت کورنلر اوازی قولاغنه کیررایشت رازی
4759 ایقو کیرمز کوزمه آنگچون قلبشم اشبو یرده رنك جنون
4760 دیدم ای پیر وطن هوایی بودم ئوکله دشدی وار بانده کیدم
4761 اومه بارقه ایرم بوزمان ئیروب اهل عیال سونه جان
4762 دیدی اول پیر نیرده درخانه ك ساکه حسرتدر آته ك آنه ك
4763 شهر اهواندر دیدی جایم اول دیار ایچره وار هوی وهایم
4764 بویله دیدکده اول جوان همین برسیاه ابرایردی آنده یقین
4765 پیر دیدیکه ای بولت قنجا امراولپدرکه واه سن آنجا
4766 سونه کلدی پس آنده ابرسیاه دیدی بیوردی بوزمانالله م
4767 ئیم مدینه دیارنه ایرشم اول یراوزره صالم اوربن دم
4768 پیر دیر بوجوانمال یودی وار تربت مصطفاده ایده قرار
4769 دیدم اهوازده دربنم خانه م ئی اوزاقدرمدینه دن بودم
4770 پیر دیرسنی صلارم تا روضهٔ مصطفادن ایرم صفا
4771 حق صلات وسلامی جانه یا ایرشیجك اویرم ای هشیار

133b

چونکه بندن سن اولیره ایرن سن — مصطفا تربتینه چاغرم سن
دیه سنیکم فلان جزیره ده ای جان — پیروار یارموسی بن عمران
اولدوررامت کلیم الله ه — ساکه ایمان کتوردی اول آگاه
ساکه امتاولوپدررشدی — پیراولمشدربغایت دی
ادی ابوبکردردیه سن آکا — تاشفیع اوله آخرتده بکا
یومرادم سلامم ایرن سن — یوزکی خاکه تربته سورمه سن
آنکیله ابوبکر صادق — تربت ایچره بله درای عاشق
آگاداخی یردسلامم ای جان — راضیدرآندن اول خدارحمان
آنلرویکله داخی وار بر پیر — دین ودیارنده اهل تدبیر
آدی دردعمرآنک دخی هم — ایرآگاسلامم ایمدی بودم
سوربن ایرپس آنده محرابه — تربه وارد رایرشاول آرایه
تربه ایچنده خفته دربرپیر — آدی عثماندرسلامم ویر
مکه یه ایرپس آندنای قشم — پیش کعبه ایرشکل ای سرور
یوزکی سوی اسمان ایله ه — پس سلام می دیله آل سویله
ویرسلامم علی یه ای سرور — اولدرربیلکه حیدرصفدر
تربه سیدربرابرکعبه ه — اولآچوپدرسجاعته جعبه
بن دیدم شیخنا اولاری یقین — نیته بیلورسن ایله کل تعیین
دیدی حق حق آنلرك حالی — یازلوتورات ایچنده احوالی
جمله تورات ایچنده درمعلوم — عارفاکلرا وسری ای مخدوم

134a

4791 اگدی تورات ایچنده آنلری حق — اوقویوب بیلمشم بو رسم سبق
4792 مصطفی برله چار یارانی — قرق بیك یرده اکوپدر رانی
4793 قرق بیك یرده مصطفی درای یار — هم ابوبکر اکلدی بست هزار
4794 اون ایکی بیك یرده هم فاروق — اگولوپدر بیل ای جوان خلوق
4795 اون بیك یرده اگدی عثمانی — شاد اولسون همیشه آنك جانی
4796 بش بیك یرده اول علی دریاد — باکه تعلیم ایدوپدر استاد
4797 جمله تورات ایچنده مذکور — تربت مصطفی یه ایرشی کور
4798 اول جزیره گشت قلدم اودم — برنجه میوه جمع قلدم هم
4799 پیر اوکوندی قودم کتوردی جانی — پس دعا ایلدم اوپیدم همان
4800 خشمله باقدی دیر اول پیر — دیرای کوتاه دیدی مرد ضریر
4801 ایردی ایکی بیك طقوز یوز بیل اما — گفرله کمشیدی اکله خیالی
4802 ویردی رزقومی اول خدای کریم — چکمدی رزقیچون بوجانم بیم
4803 شمدیکم کلمشدر ایمانه — رزقا کسبکی اولور مسلمانه
4804 بویله دینجه دفعی برسیاه — قایدی یردن بنی کوندی براه
4805 تربت مصطفی یه ایردی — جانی ذوق وصفایه ایردی
4806 بنی ایردی اولیره چون باد — دوضهٔ مصطفایه ایردم شاد
4807 پس دکردم سلامنی پیرك — سویلیوب هب کلامنی پیرك
4808 گلدی صدیق اکبر آوازی — اکا ایره صد سلام بیل رازی
4809 چون سلامن اشتدم اول یارك — بن دیدم سویله خاص گفتارك

134b

4810 بن دیدم یکم الهی فرد و دود نیته درحال امت محمود
4811 بنیچون نچه سی اوله آزاد بیله ین اولین الهی شاد
4812 ایردی سمعومه ینه براواز آنك اسراردن بیلندی راز
4813 ئودهٔ كك قیللرنچه دیدی عصات یارلغانور بیل ایمدی ای خوش ذات
4814 هرقیله یتمش بیك امتدن یارلغانور عصات بیلکل سن
4815 ئودكك قیللرن حساب ای جان حق تعالی بیلور همان ای جوان
4816 هرقیله یتمش بیك ارعاصی بخشش ایلدی بولدی اخلاصی
4817 بن دیدم بویله اولدی چونکیم حال حجتا ستدم اول اشه درحال
4818 یا الهی سجل حکم شریف باکه ویرکار امتاوله خفیف
4819 اشبو خط کیم وارآلنم اوزره عیان قدرتی برله یازدی اول سبحان
4820 یتمش بیك فرشته کلدی همین اشبو خطك خصولی اولدی یقین
4821 دیدی خضر اول جوانه بوصوده سن نیلرید ك بیان قیل روشن
4822 دیرخدای کریم فرد و دود برکاتیله اشبو خطك سود
4823 سببی برله اول سلامك هم صویه غرق اولمازم بیل ایمدی بودم
4824 صویوزنده روان اولوب یرورم هرنه ین که دل دیلر وارورم
4825 دیدم اشبو زمانك قنده ایدك باکه عرض حالی که آنده ایدك
4826 دیر فلان شهره ایرمشیدم ای جان شول فلان نهره سوردمیکه روان
4827 برکمی غرقه وارمغه یقین قالمشیدی ایرشدم آنده اوحین
4828 برجماعت که غرق آب اولدی گشتی سی برله هب خراب اولدی

135

135a

4829 بن ایرنجه اولورا ولار عرق اب — حق رسولی سوزن دیدم دریاب
4830 دیدی احمد که الغریق شهید — اشبو قول اوزره اندی راه رسید
4831 شهدایی زیادت ایلردم — جان وکوکلم عمارت ایلردم
4832 عمر بن قیس دیدی ای سرور — سزلرکدر قودز و کوهر
4833 خوش کلور سویله سمع ایدم باکا — باطنکدن ایرشه انواری
4834 دیدی بر گیسه نك که اول یاری — نقش ایدر آلنده خط درباری
4835 اول ابوبکر صیچون ای جان — ویره دولت دمینی اول سبحان
4836 اشبو رسمیله بوله پس درجه — عالم ایچنده اوله قدری یوجه
4837 برکزادن عتیقك ایلدی یاد — حق آنك ذاتن ایلدی آباد
4838 ای برادر نظر قیل ایمدی یقین — جانله هرکه سوسه ای مسکین
4839 وار قیاس ایتکه جانله سونی — نحسی اوخشیسرانی غنی
4840 سوکل اول یاری تا ایرشه صفا — تاشفاعتجك اوله کان وفا
4841 دی محمد روانه صلوات — صلواتیله ایر جانه حیات

مکالمة سرور کائنات بماهی

4842 دیر مظفر چو خضر بوخبری — سویلدی اندن ایلدك سفری
4843 ایر شوب خانه سینه بر یارك — دکله نغز بنی ایمدی کفتارك
4844 خضر برله اکا اولوب مهمان — اول عزیزك ادی ایدی مهران
4845 نعمتی کلدی ماهی پریان — خوش صفا سوردی اول زمان اول جاز
4846 نعمتی ییو بایلدك شکری — اچ قولاغك که دینه سوز بکری

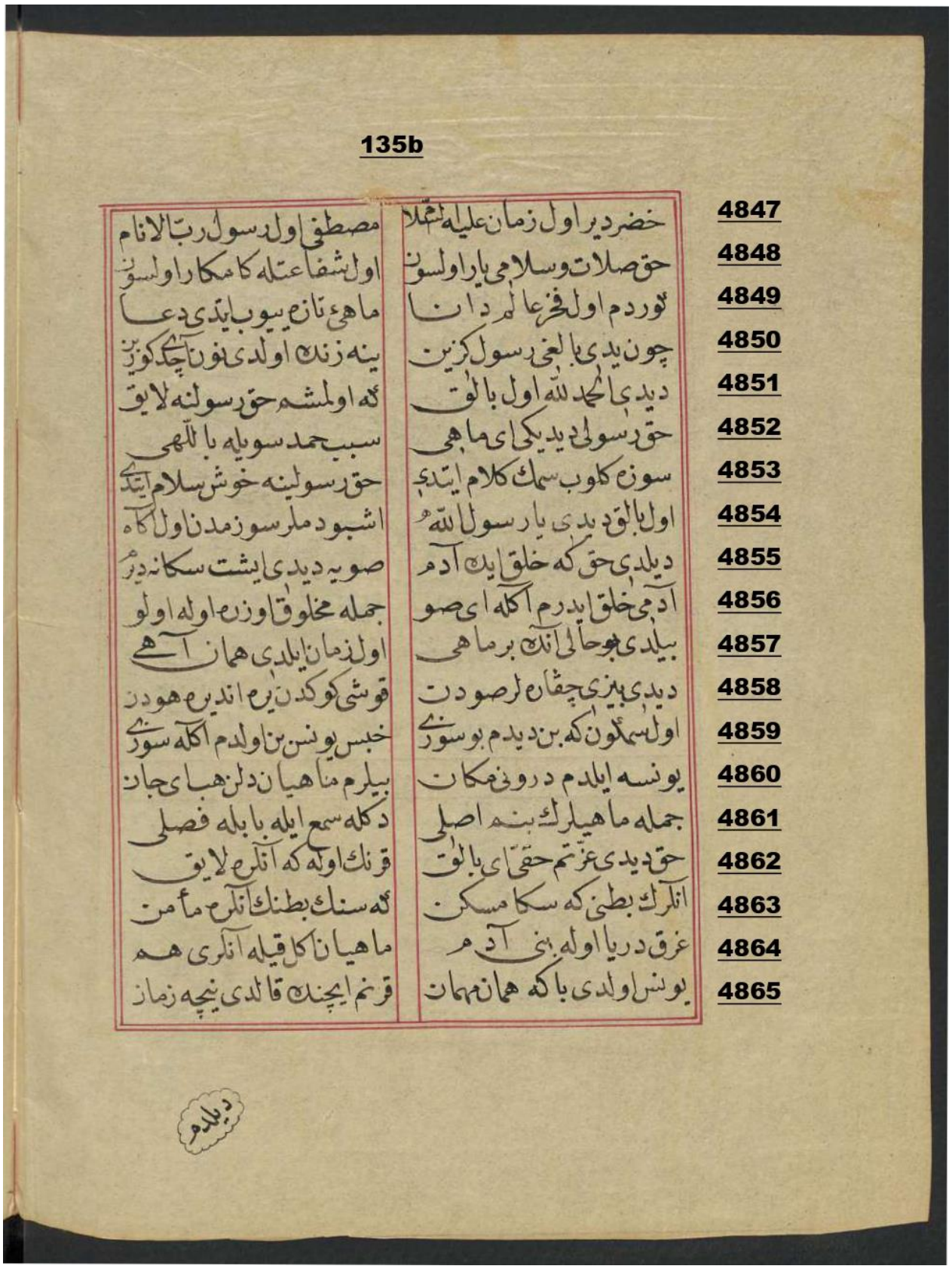

135b

4847 خضر دیر اول زمان علیه السلام — مصطفی اولدی رسول رب الانام
4848 حق صلات و سلامی یار اولسون — اول شفاعتله کامکار اولسون
4849 تو ردم اول فخر عالم دانا — ماهی ناز یوب ایدی دعا
4850 چون یدی بالغی رسول کزین — بینه زندان اولدی نون آچدی کوزین
4851 دیدی الحمد لله اول بالق — که اولمشم حق رسولنه لایق
4852 حق رسولی دیدیکی ای ماهی — سبب حمد سویله یا الهی
4853 سوزن کلوب سمك کلام ایتدی — حق رسولینه خوش سلام ایتدی
4854 اول بالق دیدی یا رسول الله — اشبو دلر سوزمدن اول آگاه
4855 دیلدی حق که خلق ایده آدم — صویه دیدی ایشت سکانه دیرم
4856 آدمی خلق ایدرم اکله ای صو — جمله مخلوقاتوزره اوله اولو
4857 بیلدی بوحالی آنده برماهی — اول زمان ایلدی همان آهی
4858 دیدی بیزی چقاره لر صودن — قوشی کوکدن یره اندیره هودن
4859 اول سمکون که بن دیدم بوسوزی — خبس یونس بن اولدم اکله سوزی
4860 یونسه ایلدم درونی مکان — بیلرم ماهیان دلنهای جان
4861 جمله ماهیلرك بنم اصلی — دکله سمع ایله بابله فصلی
4862 حق دیدی عزتم حقی ای بالق — قرنك اوله که آنلره لایق
4863 آنلرك بطنی که سکا مسکن — که سنك بطنك آنلره مأمن
4864 غرق دریا اوله بنی آدم — ماهیان اکل قیله آنلری هم
4865 یونس اولدی باکه همان همان — قرنم ایچنده قالدی یتمیش زمان

دیلدم

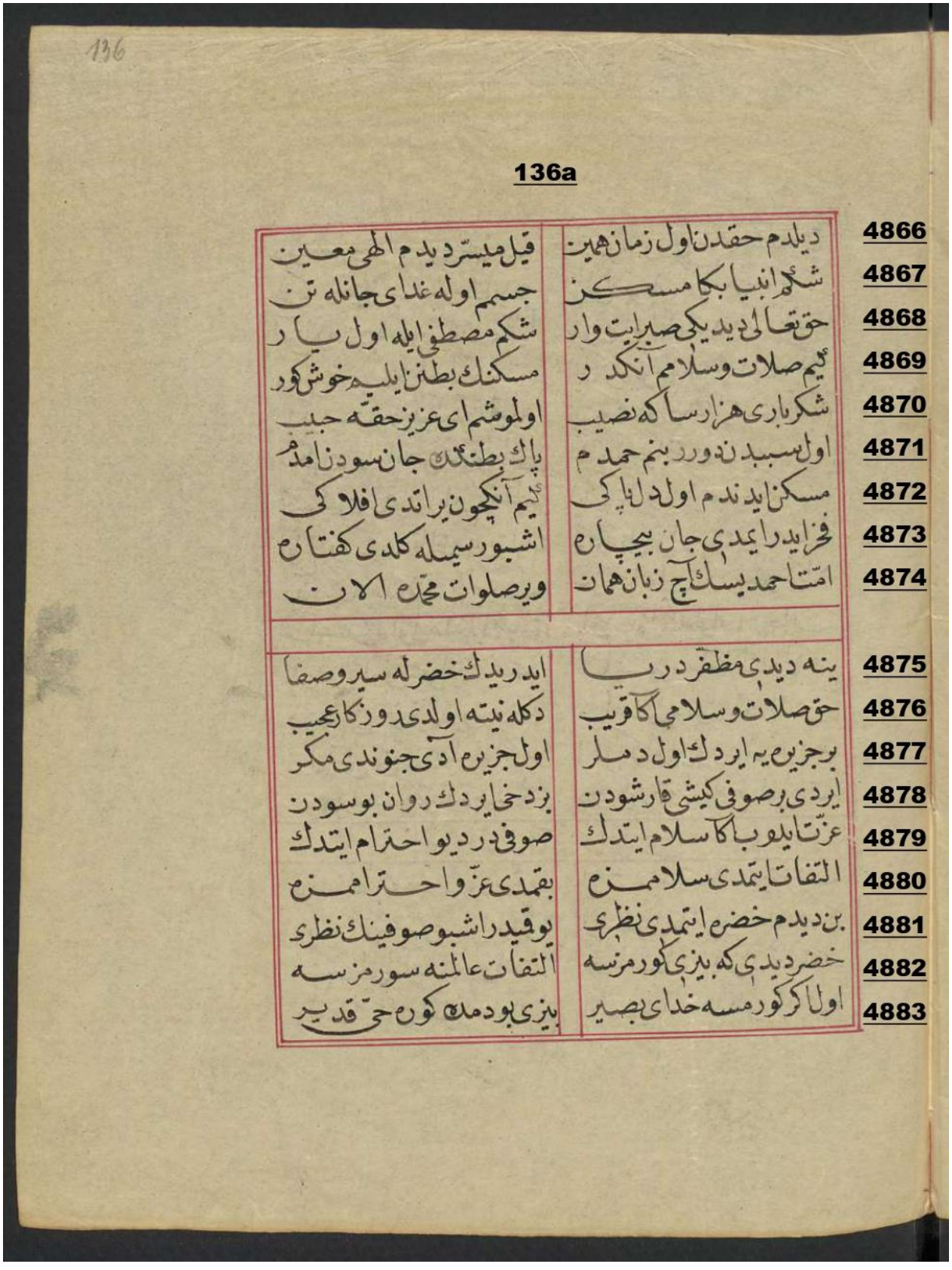

136

136a

4866 دیلدم حقدن اول زمان همین قیل میسّر دیدم الهی معین
4867 شکم انبیا بکا مسکن جسیم اوله غدای جانله تن
4868 حق تعالی دیدیکی صبرایت وار شکم مصطفی ایله اول یار
4869 کیم صلات وسلام آنکدر مسکنك بطنی ایلیه خوش کور
4870 شکر باری هزار ساکه نصیب اولموشم ای عزیز حقّه حبیب
4871 اول سببدن دورر بنم همدم پاك بطنندن جان سودن امدم
4872 مسکن ایدندم اول دل پاکی کیم آنکچون یراتدی افلاکی
4873 فخر ایدر ایمدی جان بیچاره اشبو رسیله کلدی کفتاره
4874 امّت احمد یسك آچ زبان همان ویر صلوات محمّد الان

4875 ینه دیدی مظفّر دریا ایدر یدك خضر له سیر وصفا
4876 حق صلات وسلامی اکا قریب دکله نیته اولدی دور کار عجیب
4877 بو جزیره یه ایردك اول دمدر اول جزیره آدی جنوندی مکر
4878 ایردی بر صوفی کیشی قارشودن بزد خی ایردك روان بو سودن
4879 عزّتایلو با اکا سلام ایتدك صوفی در دیو احترام ایتدك
4880 التفات ایتمدی سلامه من بقمدی عزّ و احترامه من
4881 بن دیدم خضره ایتمدی نظری یوقیدر اشبو صوفینك نظری
4882 خضر دیدی که بیزی کور مزسه التفات عالمنه سور مزسه
4883 اول اکر کور مسه خدای بصیر بیزی بو دمده کور حق قدیر

136b

4884 دیر خضر سمع ایدپونن لقمات — اشبو سوزی دیدی ایشتسن ای جان
4885 هرکه برحق قولینه حرمت ایدر — اولولایوبن اکا عزت ایدر
4886 ایق اوستینه طورب ایتسه قیام — بیور اولذمانده رب الانام
4887 ملکوته دیه که یا ملکوت — ایلکوزبودمده ایمدی سکوت
4888 ایلکوزسزدخی بودمده قیام — نیته که اولبنده ایتدی عزت تمام
4889 ملکوت سماوارض قسو — ایلیه لرموافقت درسو
4890 نیچه کیم اول قول ایلدی تعظیم — ایلیه هربری قیلوب تکریم
4891 ایاغ اوستینه قالقه عزت ایدر — دکله کل حق اوبنده سنه ندر
4892 عدد نجه ملکلرك باری — حرمت اهلینه ویر خوش کاری
4893 ساغشنجه اول ملکلرك سبحان — یان دیوانه ثواب ای جان
4894 یان مزلقلیرینی محو ایدر هم — ساغشنجه ملکلرك اولدم
4895 درجاتنی دخی قیله یوجه — ساغشنجه اول ملکلرك ای خواجه
4896 اول کشی حق قتنده اوله اکرم — اهل کرام اولورسك بودم
4897 حق ویرسن قوله دخی درجات — دی محمد وانه صلوات

سئوال کردن مظفر از اسماء الحسنی

4898 دیر مظفر که خضر دن برکون — ایرشه اکا سلامت بیچون
4899 دیدم ای خضر عرض ایله بکا — برسئوال ایلرم بودمده سکا
4900 حق تعالی نك آدلری چوقدر — فهم نسانه صغمز آر تقدر
4901 وارطقسان طقوزاولوادی — اشبودلرده اکلوریادی

137a

4902 هم درخی وار هزاریك نامی — بیلدر اسمانی اولمیه عامی
4903 خضر دیرای مظفر طالب — عقل فهمك ایشتاوله غالب
4904 بوهیرة دنایتدم آنی سئوال — رضی الله عنه سویلدی حال
4905 دیدی ظفقسان ظفوزادندی بودم — تاتمام ایلیم آنی بودم
4906 یوز تمام اوله ایمدی اسماسی — بردر بردر مسمّی سی
4907 ذکر ایدرسك دعاك اجابت ایدر — بنده اولدرکه خوش صلوات ایدر
4908 بیل صلواتیله دردعا مقبولك — ویرصلوات کیم اوله سن مقبولك
4909 دیر مظفر خضردن صوردم — نه ایشتدمسه جمله یادایتدم
4910 دیدی کیم ایردی چون مه رمضان — شب اولدی دکله نولدی ای جان
4911 حق رسولی محمّد مختار — حق صلات وسلامی اوله آکا یار
4912 چاریارالذینه صوندی الین — حسنیله حسین بیله همین
4913 رضی الله عنهم انلرهب — سوی صحرا سوردی اول شب
4914 چونکه صحرایه چقدی اولایدی جان — جبرائیل ایردی پس اودمده همان
4915 آب کوثر کتوردی پرابریق — قسمت ایتدی رسولانی تحقیق
4916 چاریاره شبیر له شبّر — قسمت ایلدی اول صویلی سره
4917 ابدستا آلدیلر اوصودنای جان — پس نمازه طوررلر اندهمان
4918 هربری ایکی رکعت ایتدی نماز — الکتورب ایدردعاونیاز
4919 امّت احمدایچون اول دملر — هربریسی دعالرایلرلر
4920 یارلغامق خدادن استدیلر — رحمت ایله کل انلره دیدیلر

137b

4921 ایردی اول دمده ینه جبرائیل — دیدی حق رحمتینه اول مائل
4922 یا محمّد دی بونلره بودم — باش کوتورسونلر ایمدی یردن هم
4923 حق تعالی بیوردی یا احمد — امّتك حالتینه ایردی مدد
4924 برقیلی شیبتنه بوبکر لك — یارلغادم جمیعی بیل فکر لك
4925 برقلینه اول اق صقالك هب — یارلغادی امّتك سنك اول دب
4926 بنجه شیبت دوردیبل ایمدی انی — امّتك یارلغادی بیلکله غنی
4927 حرمتینه اوشیبتك سنای جان — ویرصلوات محمّد بوزمان
4928 برکون اول یار مصطفی صدّیق — کیدریدی ایشت خبر تحقیق
4929 اول یهودیلرك مقابرنه — اوغریوب کچدی ایشت نه اولدی نه
4930 اول مبارك صقالی قیلندن — بیرسی دوشدی اندن ایشت سز
4931 قوقیبل پس عذاب کوریهود — اولمدی رحمت ایندی فردود
4932 کافرك کیدجك عذابی ای جان — حالت مؤمنان اولور فرحان
4933 اول ابوبکر حرمتینه ای جان — ویرصلوات محمّد بوزمان
4934 برقلینه انك مظفر فر — عفو اولیحق عقوبت کافر
4935 چون باغشلانه صدهزار جهود — نیته سی بولمیسر امت سود
4936 شول کشی کیم سورابوبکری — اوله انك محبّتی فکری
4937 اکاینته خدا عقوبت ایده — اول محبّت دمینه رحمت ایده
4938 جبرائیل ایردی کورکبرانه — آلوبا اول قیلی ایردی شادانه
4939 قوقیبل طوتدی النده اول قیلی — حمد حق اوزره اولوبانك دیلی

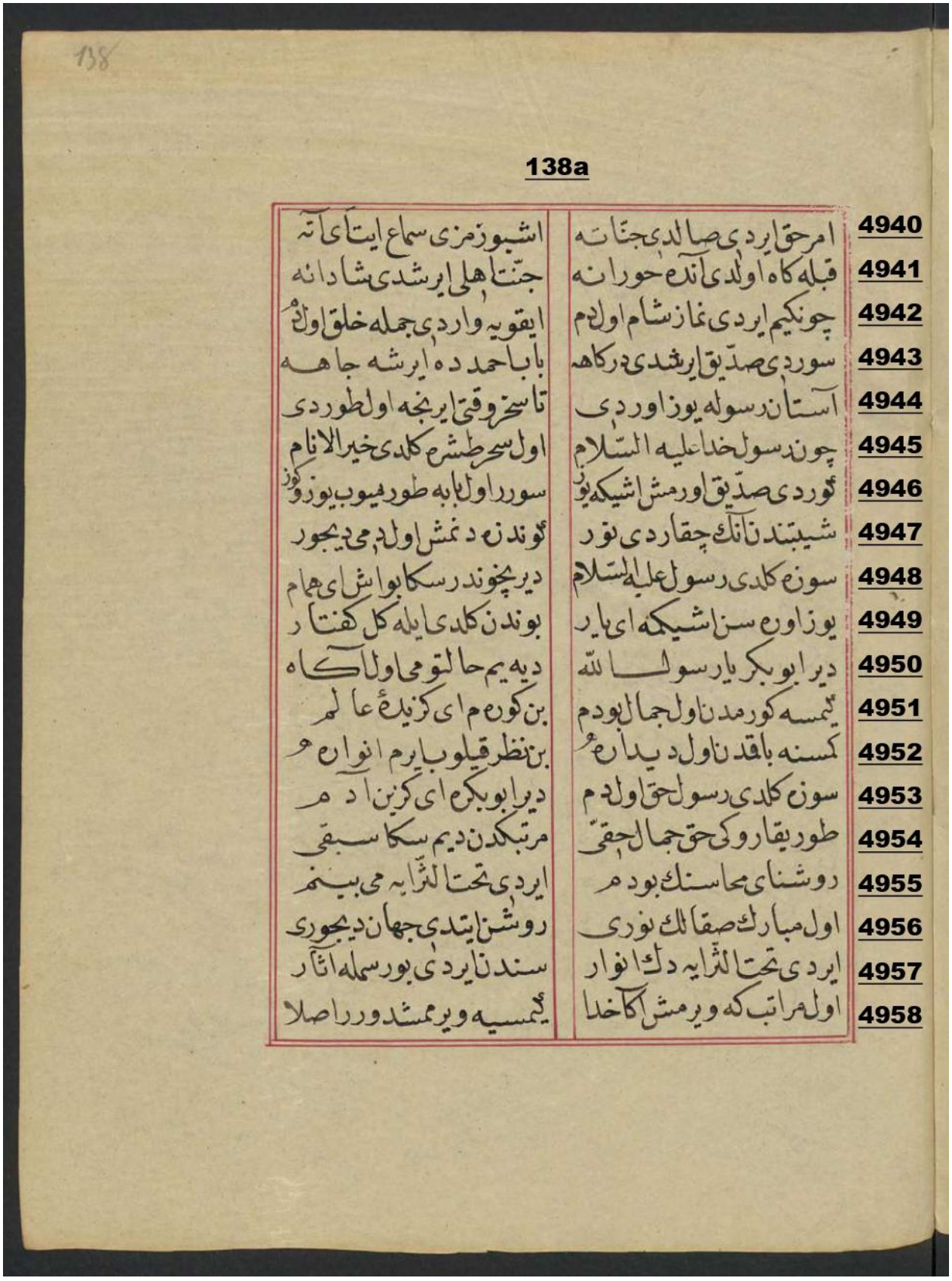

138

138a

4940 امر حق ایردی صالدی جنّاته — اشبو رمزی سماع ایتای آته
4941 قبله کاه اولدی آندہ حورانه — جنّتا اهلی ایرشدی شادانه
4942 چونکیم ایردی نماز شام اولدم — ایقویه واردی جمله خلق اولدم
4943 سوردی صدّیق ایرشدی درکاهه — بابا احمد ده ایرشه جاهه
4944 آستانه رسوله یوز اوردی — تا سحر وقتی ایرنجه اولطوردی
4945 چوندی رسول خدا علیه السّلام — اول سحر طشره کلدی خیر الانام
4946 کوردی صدّیق اورمش اشیکه یوز — سوردی اول بابه طور میوب یوزو کوز
4947 شیبتندن آنك چقاردی نور — کوندزه دکمش اولدی می دیجور
4948 سونه کلدی رسول علیه السّلام — دیر پخوندر سکا بواشای همام
4949 یوز اوره سن اشیکه ای یار — بوندن کلدی یله کل کفتار
4950 دیر ابوبکر یا رسول الله — دیه یم حالتو محاولا کاه
4951 کیمسه کورمدی اول جمال بودم — بن کورم ای کزیدهٔ عالم
4952 کیمسنه باقمدی اول دیدارم — بن نظر قیلوبایرم انوارم
4953 سونه کلدی رسول حق اولدم — دیر ابوبکره ای کزین ادم
4954 طور یقاروکی حق جمال حقّی — مرتبکدن دیم سکا سبقی
4955 روشنای محاسنك بودم — ایردی تحت الثّراید می بیندم
4956 اول مبارك صفالك نوری — روشن ایتدی جهان دیجوری
4957 ایردی تحت الثّراید دك انوار — سندن ایردی بو رسمله آثار
4958 اول مراتب که ویرمش کا خدا — کیمسیه ویرمشدور را صلا

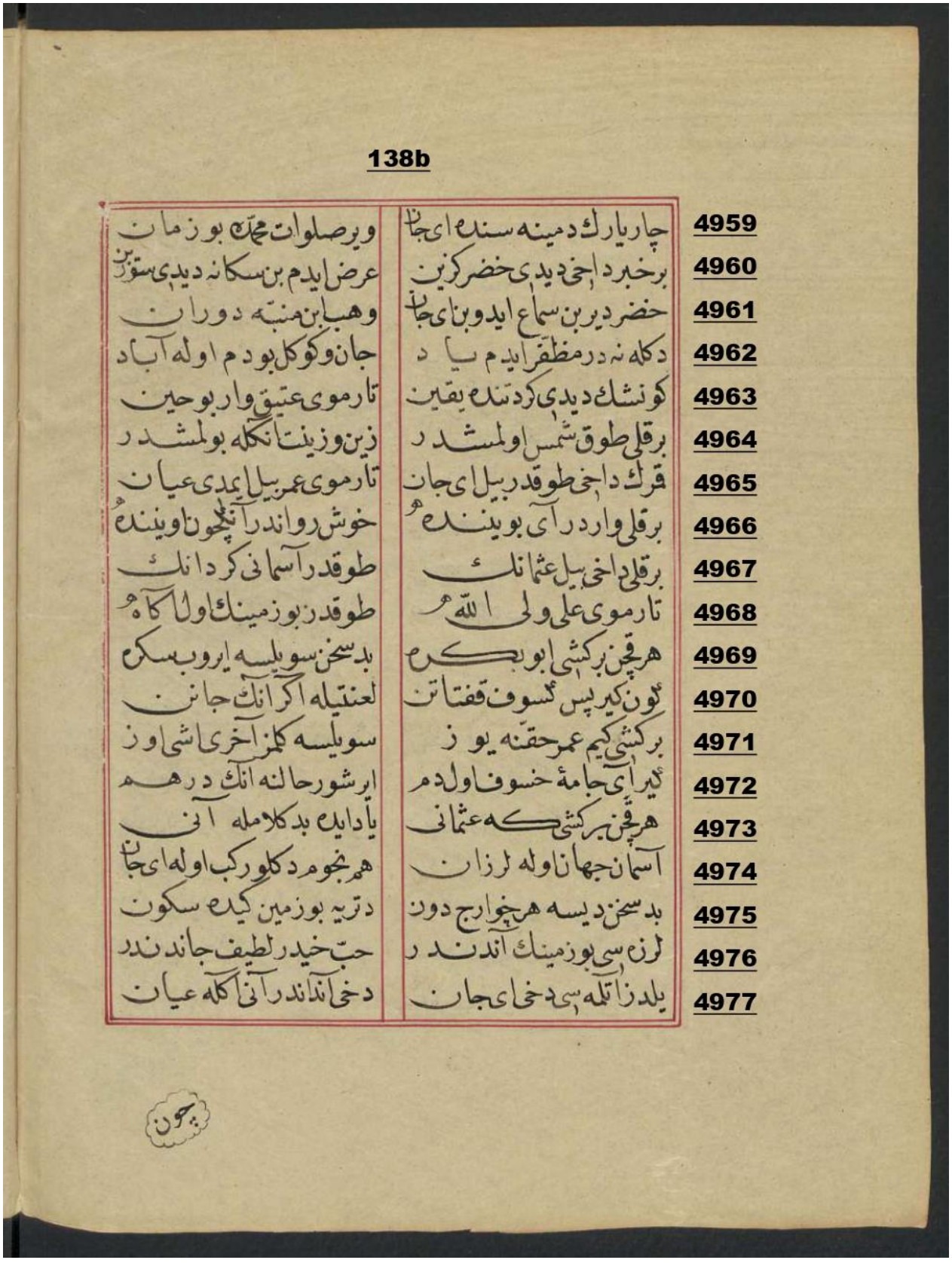

138b

چار یارك دمینه سنده ای جان ... ویر صلوات محمد بو زمان
برخبر داخی دیدی خضر کزین ... عرض ایدم بن سکانه دیدی سوزین
خضر دیر بن سماع ایدوبنای جان ... وهب ابن منبه دوران
دکله نه در مظفر ایدم یاد ... جان وکوکل بودم اوله آباد
کونشك دیدی کردنده یقین ... تارموی عتیق وار بوحین
برقلی طوق شمس اولمشدر ... زین وزینت انکله بولمشدر
قرك داخی طوقدر بیل ای جان ... تارموی عمر بیل ایمدی عیان
برقلی وار درآی بوینده ... خوش رواندر آنلخون اوینده
برقلی داخی بیل عثمانك ... طوقدر آسمانی کردانك
تارموی علی ولی الله ... طوقدر بو زمینك اولاکاه
هرقچن برکشی ابوبکر ... بدسخن سویلیسه ایروب بسکر
کون کیر پس کسوف قفتاتن ... لعنتیله اکر آنك جانن
برکشی کیم عمر حقنه یوز ... سویلیسه کلمز آخری اشی اوز
کیر ای جامهٔ خسوف اولدم ... ایر شور حالنه آنك درهم
هرقچن برکشی که عثمانی ... یادایدر بدکلامله آنی
آسمان جهانا وله لرزان ... هم نجوم دکلو رکب اوله ای جان
بدسخن دیسه هرچوارج دون ... دتریه بو زمین کیده سکون
لرزه سی بو زمینك اندندر ... حب حیدر لطیف جاندندر
یلدز اتلمه سی دخی ای جان ... دخی آندندر آنی اکله عیان

چون

139a

4978 چون قیامت قوپه طور عرصات | دشمن چاریارلر بد حالات
4979 نفرت ایدر اولاردن آنده رجال | پیروکوك لعنت ایدر درحال
4980 دیه لرای خدای عالمیان | بیزی کتم العدمدن ایتکل فان
4981 دشمن چاریاری کورمیه لیم | آنلره ایمدی لعنت ایلیه لیم
4982 یخو بیزدن کید ربودم حالات | کورمیلم روافضی بالذات
4983 اگدی قرآن ایچنده ارض وسما | نیته اولمشدر اکله ای دانا

یوم نطوی السماء کطی السجل للکتب

4984 دخی بریرده اگدی اول باری | دکله کل نیته اولدی اول کاری

یوم تبدل الارض غیر الارض

4985 دخی بریرده اگدی اول سبحان | اوقی قرآنی تا بیلنه عیان

اذا السماء انفطرت واذا الکواکب انتثرت

4986 اگدی بریرده داخی حال خدا | اوقیغل آیتی بیلنه سکا

وخسف القمر

4987 هپ بو اشلر اولیسر اول دملر | یکمه شادی یکمه ایردغملر
4988 شرم ایرر اول جماعته کیم ایچلرن | سومیه چاریاری سوره زمان
4989 پیروکوك آی وکون وستاره وار | اول روافضدن اوله لر بیزار
4990 نه معاقب اولورا ولارنه مثاب | آنلرك حالیندن اوله خراب
4991 دشمن چاریار پیغمبر | آنلری استمز بیلك بونلر
4992 یردله مزکه رافضی یوق | کوك دله مزاوسنه طوره کیم

139b

شول جماعت که قزویه اولاره — همنشین اولوبن اولاره واره — 4993
دوستلق قیله آنلر کله یقین — سومز آنلری آسمان وزمین — 4994
آنلرك حالتنه ایررسه — حق تعالی ایدر اولاری رد — 4995
دکله برسوز مظفر دریا — سویلیم دکله اشبو دمده سکا — 4996
هرقچان کیم ایره اورچ ایی — شبا وقتده دکله کل رایی — 4997
بیوره حق که جبرائیل امین — آب کوثر صوبیدن آله همین — 4998
خلفا راشدینه یارانه — اول رسوللهه طغروواره — 4999
ایلدوب آب کوثری بودم — تربت مصطفیه ایررهم — 5000
جبرائیل ایره اول زمانده همین — کتوره آب کوثری اودمین — 5001
تربت مصطفایه اول دملر — ایرشه جبرائیل اچوب پر — 5002
حق صلات وسلامی دائم اکا — ایرشه دکله حالی نوله سکا — 5003
اشبو دملر بیان ایدم ای جان — ویرصلوات محمد بوزمان — 5004
آنده دربیلکه تربت صدیق — ایرشه جبرائیل نزد رفیق — 5005
تربتینی عتیقك ایده کشاد — یویه کوثرله وجهن ایلیه شاد — 5006
اول مبارك محاسن یویه — طریه شانه ایله صویی قویه — 5007
بعده یویه وجه فاروقی — یارجان رسول مشغوفی — 5008
دخی عثمان محاسن یویه اول — کوستره شانه برله خوب اصول — 5009
هم علینك ده تربتینه ایره — یویه یوزینی زیب وزین ویره — 5010
رضی الله عنهم آنلر هپ — احسن وجهله بوله مکسب — 5011

5012 حسینینك ده تربتینه ایرم انلرك داخی اشلرن بتورم
5013 یودی کوثرله انلرك یوزینی لطفله اوخشادی انلرك اوزنی
5014 رضی الله عنهما ایکی جان حق رضاسیله اولور لر فرحان
5015 ایرم یوزبیك ملك لر اندم همین تعزیت تازه قیله اندم اوحین
5016 زارزار اغلر لر ایدوب یاس دیه لر بونلر ایدی خیر الناس
5017 ظالم اندم اولدیلر مظلوم بوندم واندم اولدیلر مرجوم
5018 نظر ایلیه اول زمان حوران نه زاری ایلرز سوی جنان
5019 نوحه قیلوبن ایدم لر ای امین اول محاسن که یودك ایمدی یقین
5020 شانه اورب صاچ وصقالنه پس ایلیه لر زیارتینه هوس
5021 دیه لر یا الهی فرمان نه بیله لم بو زمانده احسان
5022 دیه حق اول صوییله کیم یودکوز شانه برله طراد کوزقودکوز
5023 صاچکوز انی مؤمنان اوزره رحمت یرشه سنیان اوزره
5024 جبرائیل ایله قیله اول دملر اول صوبی یودی محاسن سر
5025 اول فرشته لر ویره انی صاچه مؤمنلر اوزره بیل تانی
5026 یرشه انلرك دماغنه تا عقل فکریله اوله لر اعلا
5027 قلب صافی بولوب اوله لر پاك ایدم لر جمله نسنه یی ادراك
5028 هم درخت محبت تازه اویله صان بنجلر ایردیانه
5029 چون کونی اوله ظاهر قالقه لر جمله طیب وطاهر
5030 اللرینه آله لر اول صوبی مشکدن هم تنك اوله بویی

140b

5031 دیه لربا الهی فرد و د و د رحمت ایت حرمت بوالت وجود
5032 اشبوالت وجود جان شهید رحمتك بذل قیل قومه نومید
5033 یرلغا غل بزی سن ای سبحان یوزی صوینه آنلرك ویرامان
5034 حق تعالی دیه که یا جبریل ئی شفیعلر بولیدر آنلر بیل
5035 یوری صای آنلرك محاسنی نه قدر در صاغشده بیلکل آنی
5036 بوبکر له عمر له عثمانك حیدر خیر آل دورانك
5037 حسینك محاسنی صایك عددن بیلو بایمدی زمری طوایك
5038 هر بر قلنه اولارك ای جان یتمش بیك عصاته ایرد درمان
5039 جنته ایلتك اولاری سوره صفا یرلغایه اولاری آنده خدا
5040 ای مظفر کیم اولسه اول صوینه طوشر اولیسر آنده حالتی بیل خوش
5041 چون وسیله اوله صوبیاوله رك جنتی ایده مسکنن اولارك
5042 برکشی کیم سوه اولاری مدام اولور اول کیشی آل خیر الانام
5043 نه قدر ویره حق آکا درجات وار قیاس ایله نیته اولور حالات
5044 نیچه یوز بیك عصاتی یرلغا نور وار قیاس ایت سونلر نه بولور
5045 آنده کیم وار محبت احمد اول کیشی یه صفای ابد
5046 داخی اوله محبت یاران خاندان اهلنی سوه اول جان
5047 حق نته سی آکا ویره درجات هم شفاعت قله شه عرصات
5048 سوه اولاری که رحمت ایده خدا ویر صلوات حبیبه ایرد صفا

سئوال کردن مظفر از ثناء سرور کائنات

141

141a

5049 دیر مظفر که خضر صوردم آچی ایدن — یم ثنایی محمد آچه لسان

5050 مدح ایده اول محمد عربی — رحمت ایدر اکا چهان چلبی

5051 سید کائنات در ممدوح — حواجهٔ پاك ذات در ممدوح

5052 بیل شریعت دثاریدر رانك — هم حقیقت شعاریدر رانك

5053 خلق دورر عظیم ذات کریم — قلبی دورر سلیم جانی حلیم

5054 فکر وذکری دمادم اسمادر — لطف احسنله هم مسمّی در

5055 چشم آراسته بمایهٔ او — آسمان زین هم بسایهٔ او

5056 خلقی شول وجهله دررانك — هر کورن ترکینی اورر جانك

5057 فکری هم امتی خلاصی دورر — عالمك بیلکه خیر ناسی دورر

5058 امتینه شفاعتاندندر — قامولاری عنایتاندندر

5059 امتی امتی دیوب دلیه — حق اکا هر دلك قبولدیه

5060 دله مدن دلکك اولدی قبول — زیرا سنسن جمیع ای اولو قول

لیغفرلك الله ما تقدّم من ذنبك وما تاخّر

5061 هم مقام مجاهدتانك — هم مقام مشاهدتانك

5062 حقك اکا ایرشه فرمانی — نه کتوردك بکا ایرر آنی

5063 فکر وورد ك بکا دیه یارب — فکر وذکر وکه خرج قلدم هب

5064 سن سکا ایتدکك ثنایی بودم — نیته قیلم سکا اورسمله هم

لا احصی ثناءً علیك کما اثنیت علی نفسك

5065 ئورد کی دم رسولی اهل زمین — خوفدن اوله جمله جوکی امین

141b

5066 خضر دیرای مظفّر دریا ساکه برسوزدیم اولوب کویا
5067 اویله بیوردی شیخ عبدالله در کتاب شرف پس اول کاه
5068 شرف مصطفانك ایدر شرح ویرصلوات کیم ایرمیه سکا ترح
5069 بیورید رخفیف عبدالله شویله کوردی بیلو اول کاه
5070 یوز بیك ویکرمی دورت بیك خاص انبیای خدای خاص الخاص
5071 حق صلات وسلامی آنك یار انلری کیم یراتدی اول جبار
5072 هر بر بنك وارآنی اوزره یقین یازلو خط نوردکله همین
5073 اول یازولا اله الّا الله هم محمّد دوررسول الله
5074 شویلکیم جمله انبیا ایمان کوردیلر محمّده ای جان
5075 انبیا جمله امتیدرانك کوردیلرزیرا نقش ایمانك
5076 کیمی موسی یه دوندی سورکه طریق دونیوب مصطفایه بی تحقیق
5077 اولدی کلوبن مسلمان اول بیلدی معنئ کتاب اصول
5078 دورتر اولدی امّت موسی اکلیو مادی صورت معنی
5079 شرف مصطفی ده درهمدرج ایلدم اول کلامی جانه خرج
5080 شرف امّت محمّد دن بویله اشیدلدی نام احمددن
5081 هر مؤمن قیامتا ولدقده درجاینی آنده بولدقده
5082 جنّتك قاپوسنه وارسه یقین یازلو رآنی اوزره آنده همین
5083 بوکشی امّت محمّد در دارجنّتده اکا مسند در
5084 جنّته کیره اول کشی شادان اوله دیدار قادرشوا ولخیران

142a

5085	امتا ولمیان ایرمز اول حاله	طاموایچنده اول ابد قاله
5086	هر پیغمبر که ایرسه برکاره	یعنی کیم کار تنك دشواره
5087	حق رسولی آدن شفیع کتورر	حاجتن حق روان آنك بتورر
5088	انك اوصاف اسمدر روشن	ذکر ایتادن که بوله سن روشن
5089	ویر صلوات حبیبك آدینه	ایره انوار جان نهادینه

سئوال کردن مظفر از ملك الموت

5090	اول مظفر روایت ایلر بیله	بو مراد یده نظم سویلر بیله
5091	مسجد هرمزه ایرشدم دیر	ورد اسمایه پس درشدم دیر
5092	پس مؤذنلر ایتدی بانك نماز	طشره چقدم ایدم یراغ نیاز
5093	برجنازه کتوردیلر کوردم	برفقیر وحقیر ایمش صوردم
5094	قلدق انك نمازنی باری	خضر حاضردی دکله کفتاری
5095	اول جنازه نمازن ایدوبادا	دیدم ای خضر حاضر و دانا
5096	بونده نیته اولدی یردك ایله یکسان	کلدك اشبو نمازی قیلدك ای جان
5097	دیدی خضر ای مظفر دریا	هیچ جنازه اولمیه ایرمیه بن اکا
5098	دیدی ای خضر سویله کل بودم	ملك الموتی عرض ایتکل هم
5099	اول نیته سی آلوردکل جانی	خضر یردکله سویلیه نی
5100	حق تعالی که برکشی یه همان	یارده دکله کیم اولور ای جان
5101	ملك الموت اوّل اوردی نفس	جمله دن اخی آخر اولدی اوپسر
5102	برکشیه که ایرسه اولمك	ملك الموت ینه ایرر بی شك

142b

5103 قبض ایدر آندہ اول کشی جانن — قورد رتندہ اول زمان قانن
5104 اوّلا حق یراتدی آدمی بیلہ — ذا الحیات اولدی آدم عاقلہ
5105 اوّلی کیمسہ کہ اولدی آدمدن — ھابل اولدی بوجالی بیل روشن
5106 ملك الموتی چون یراتدی خدا — ویر ممشکن نفس دخی صلا
5107 مرکی یارتدی اکہ کوستردی — کورد کی دم ایرشدی دل دردی
5108 بیك بیل شویلہ قالدی اول بیھوش — دکلہ کل حالتی نہ اولور طوش
5109 حق تعالی قدیم عزّ وجلّ — قدرتی برلہ کورنہ قلدی ازلّ
5110 ملك الموتی ایکی یوز لو قیلور — داخی دورتا للو قلدی دکلہ نولور
5111 بر یوز یلہ منافقان جانن — آلوبن ویرہ اکا نقصانن
5112 بر یوزی ایلہ مؤمنانہ ایرہ — جاننی لطفلہ آنك کتورہ
5113 ملك الموت جھنّمہ ایتسہ نظر — مؤمنہ وارد غی یوز یلہ اکر
5114 جنّتا ولیدا ول زمان نیران — حسن وجھندن آنك اولہ جنان
5115 شول یوز یلہ کہ ایرہ زندیقہ — باقسہ جنّاتہ شوکتن بیقہ
5116 دوزخہ دوندریدی جنّاتی — اشبو رسمیلہ درآنك ذاتی
5117 شول لیلہ کہ جان کافر آلور — دکلہ وصفینی سن آنك نتہ اولور
5118 وارد ورر ھر الندہ بیك پرمق — اویلہ خلق ایلمشدور آنی حق
5119 ھر بر پرمغندہ بیك حربہ — طرنغی وارد ورر سور ضربہ
5120 اول سکو کیسی ناخنی سرتیز — دیدیم وصفنی آنك ایمدی عزیز
5121 کی اولور بیلك کہ مقداری — قاف طاغینہ صنجسہ باری

143

143a

5122 قیه بیخ وبدندن اول طاغی نیده بیلور منافق طاغی
5123 جمله طرنقلریله حربه مشاك جمله پرماغی شاخ شاخ طاغی
5124 چکرا کور منافقك جانن توسترا کاوجه نیرانن
5125 طبعن انك ددیم ددیم قیلور وجه نیرانه ایرشوب یاقیلور
5126 شول لیله که مؤمنك جانن نوروجهیله درده درمان
5127 شول طبق کیبدر اول للری بیله بویله نقل ایتدی بزله قائل
5128 نوردن برطبق در اول دستی دیه بولدك ای جان ابد هستی
5129 اول طبق ایجره قویه پس جانی اول ابد بابه ایلته انی
5130 دیه بوجانی نیلیه ین ای حق خضر تکه بوجاندوررا لیق
5131 حق دیه طیشورانی رضوانه ویره رضوانه ایره شادانه
5132 اندن ارواح انبیا ایله اولا حشر اولوب لطف حق ایرا کا تو
5133 هرزمان جان قیلور تماشاده انبیا برله جمله دلشاده
5134 تاقیامت بورسمه شوق وصفا برروایت دخی دیم آکلا
5135 وقت کیم ایرشه مؤمنه اخر دکله کل کیم نلورا کا ظاهر
5136 ملك الموت ایده اکا نظری گوره وارجیشی خوب زیب وفری
5137 وجه نورانی مصطفی سیرت ملك الموت کوره خوش صورت
5138 وجه احمد جمالی کبی یقین ملك الموت شویله کورینه اوحین
5139 ویره اول بنده روحنی آسان ایرشه وقتنه انك شادان
5140 بنده برسوزدیم سماع ایله بیلوبن قدرنا رتفاع ایله

143b

5141 یاردوب روح مصطفای خدا عرض قیلدی ملکلره اندا
5142 روح احمد چوسوزن کلدی همان مؤمنانه ایرشسه وعدهٔ جان
5143 ملك الموت اکا مسلط اوله صورتی بنجلین اوله کله
5144 هرنبی شکلی بنم کورن لر هرولی بنم سرمه این لر
5145 هرنه مؤمنه که این یوحیا مصطفی کبی کورنه خوب لقا
5146 نورپاکیله وجهی تابنده کوریجك بنده پس ایده خنده
5147 یوزیکرمی بیك چهارهزار انبیا لرکه کلدی کتدی ای یار
5148 نیچه یوزبیك ولیلر اولدی روان نیچه بیك مؤمن ایتدی تسلیم جان
5149 اول جمال محمد عربی رؤیتی اوله راحتی سببی
5150 دفعی کوردکده جانایده تسلیم روح پاکی بولورانك تعظیم
5151 دیرمظفرکه بوندهٔ حکمت نه سویله کل بیله لم حکایت نه
5152 ملك الموت وجهی احمد وار اوله کوسترده جانلره دیدار
5153 ملك الموت رسوله بکن دیکی حکمتن دکله باشه دراوکی
5154 اشبو نکچون بیوردی کاز وفا مصطفی مجتبی رسول خدا

طوبی لمن ابصرنی

5155 چونکه بنده ایرشه نزع دمه ملك الموت ایرشه دست صونه فه
5156 ملك الموت کورن اول بنده چون جمال رسوله تابنده
5157 حق صلات وسلامی دائم اکا ایرشه دکله کل بوقول صفا
5158 ملك الموتی کوردکنده همین اول محمد جمالن ایتدی اوزین

144a

5159 پس بهشته ایررآنك جانی | بویله دراول رسول سبحانی
5160 ضامن اولدم بن اتمجون دور | جمله سی وجهیله اولوب ناظر
5161 جنّته وان ایله خوش حالت | ایرشه وقتنه آنك راحت
5162 اول جمال رسولی کورمکه ای جان | ویرصلوات محمّد بوزمان

استوالکردن از فضیلت رمضان

5163 خضرله اول مظفر دریا | ایردی بیت المقدسه اکثرا
5164 طاعت ایتدکاویرده اولدملر | بندم بیله خضر پیغمبر
5165 نعمت حق ایروب ایدوب افطار | خضرله ایلدك نیچه گفتار
5166 هم اولدملر ایدی شب رمضان | خضره دیدم که ای کزین جهان
5167 رمضانك فضیلین سویله | بیله لم نیته دربیان ایله
5168 خضر دیرای مظفر اکله بیان | هرقچن که ایله شب رمضان
5169 امر حق یرله جبرائیل امین | برقدح پرطهور ماء معین
5170 ایلتانی حضیره خاصه | بندن ایله سلام اولخاصه
5171 امّتی ایچه اشبو آبی روان | اوّل افطار ایله ایدی روان
5172 وین اوّل محمّد جامی | نوش ایدوب بوله وقت خوشکامی
5173 حق تعالی دیه ای جبریل | یوری سویله جیبیمه آچوب دلیل
5174 امّتوکه نصیب خاصم وار | اوّلا آنی ایده لر افطار

تعجیل الافطار

5175 ساکه ایتدم نصیب اولا بی | امّتك داخی بوله اول تابی

144b

5176 سنکیله برابر اوله تمام — رمضانك قونقلغنده ای همام
5177 اشسون شربتدن یره آنلر بخش — صاله آنلر صفای زینی برخش
5178 اول قدحدن رسول ایدوب افطار — باقیسی قالدی دکلکوز کفتار
5179 ایقو به واردی اول رسولکزین — صلواتیله جان بولوب تزیین
5180 جرعهٔ مصطفی یی جبرائیل — دیه یم نیلدی سماع ایت بیل
5181 قالمشیدی بقیهٔ شربت — پس هوایه ایردی ایشت حالت
5182 دیر الهی بو آب پاك بودم — نیلیم امر کیله دیکیم ایدم
5183 دیدی حق کیم این فرشتهلر — باقی شربتی اولشه یکسر
5184 هر نه مؤمن که رونه دتمشدر — دین ودنیا سنی اولا یتمشدر
5185 هر فرشته ایلته آنلر آب — صوبنه قارشوب اوصوتاب
5186 مؤمنان اول صودن ایدر نوش — ایلیه جان مؤمنان اولدم خوش
5187 آتشدن جهنّمك آزاد — اوله مؤمنلر اولکوز دلشاد

بترك تعجيل الافطار

5188 جمله مؤمنلره این ده نصیب — قورتله آتشدن اوله نوره قریب
5189 جبرائیل ایده پس هواده قرار — بندکانا وزه چشم کوش اوله ایلیار
5190 جملهٔ امّت ایده اول صوبی نوش — لیك بر بنده اولیه اول صویه طوش
5191 امّتك بری ایتمش افطار — جبرائیل ایله همان رفتار
5192 پس قواولره نظر کمشه هر — اول اولك خلقی رحمته ایرشه
5193 آتش اهلی اولمیه اکا یار — جنّت اهلی اوله مع الابرار

جبرائیل

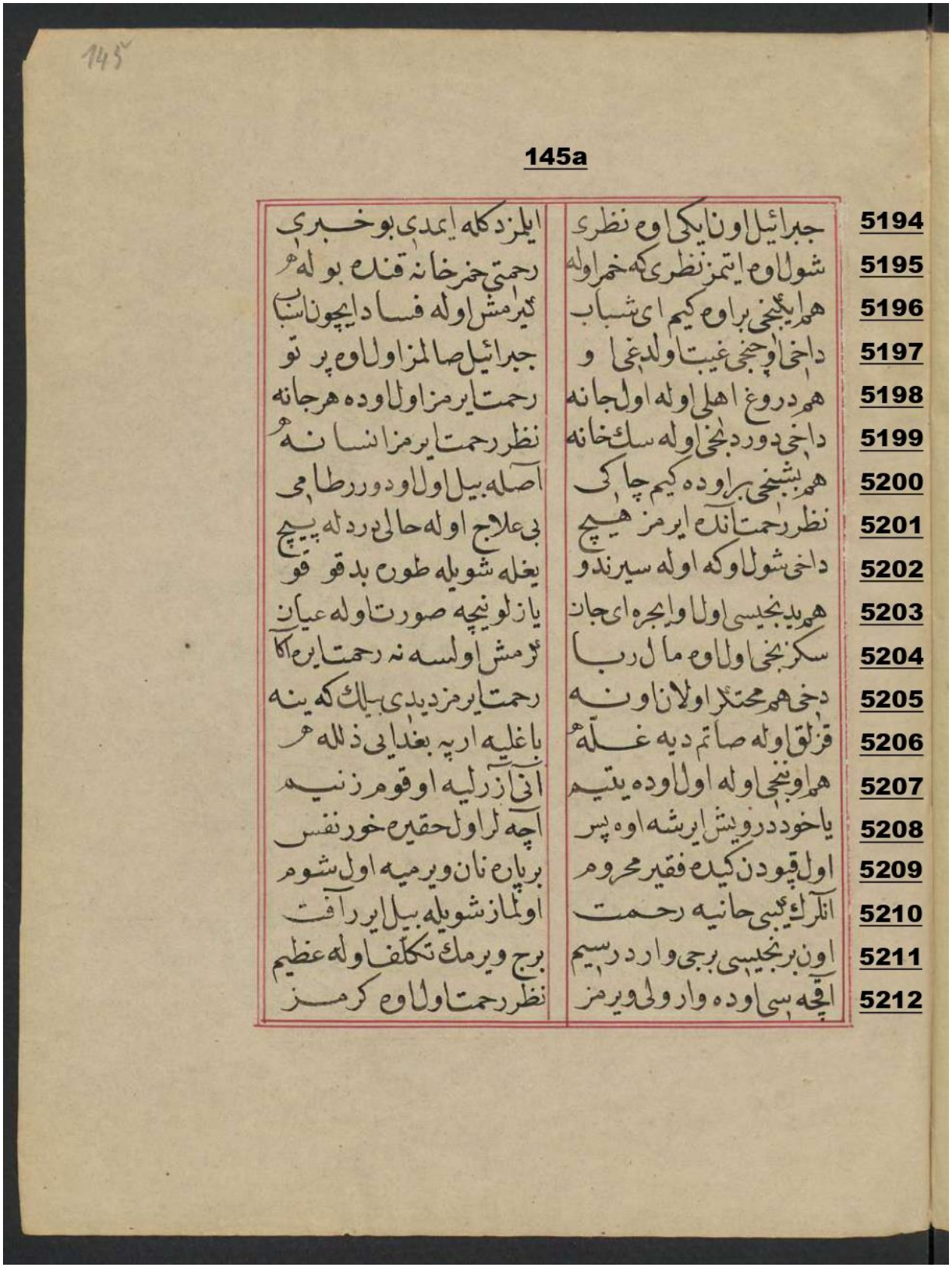

145a

5194 جبرائیل اون ایکی اوه نظری ایلمز دکله ایمدی بوخبری
5195 شول اوه ایتمز نظری که خمر اوله رحمتی خمرخانه قندیه بو له ه
5196 هم ایگنجی براوه کیم ای شباب گیرمش اوله فساد ایچون اسباب
5197 داخی اوه جنی غیبتا ولدیغی و جبرائیل صالمز اول اوه پر تو
5198 هم دروغ اهلی اوله اول جانه رحمت ایرمز اول اوده هر جانه
5199 داخی دوردنجی اوله سك خانه نظر رحمت ایرمز انسانه ه
5200 هم بشنجی براوده کیم چاکی اصله بیل اول اودور طامی
5201 نظر رحمت اندن ایرمز هیچ بی علاج اوله حالی دردله پیچ
5202 داخی شول اوکه اوله سیرندو یغله شویله طورن بدقو قو
5203 هم بدنجیسی اول اوایجره ای جان یا زلو نیچه صورت اوله عیان
5204 سکزنجی اول اوه مال ربا گرمش اولسه نه رحمت ایرمز اکا
5205 دخی هم محتکر اولان اونه رحمت ایرمز دیدی بیلك که ینه
5206 قزلق اوله صاتم دیه غله ه یاغلیه ارپه بغدایی ذلله ه
5207 هم اونجی اوله اول اوده یتیم انی آزرلیه اوقوم زنیم
5208 یاخود درویش ایرشه اوه پسر اچه لر اول حقیر خورنفس
5209 اول قپودن کیده فقیر محروم برپاره نان ویرمیه اول شوم
5210 انلرك گبی حانیه رحمت اولمز شویله بیل ایر رافت
5211 اون برنجیسی برجی وارد رسیم برج ویرمك تکلفا وله عظیم
5212 اچه بسی اوده وار ولی ویرمز نظر رحمت اول اوه کرمز

145b

5213 دیه جمعه ایرته سی کلوب آلمالر ویرمیه اقچه سن ایده اعمالر
5214 جبرائیل اولاوه نظر قلماز رحمت حق دخی سزا اولماز
5215 یوزنی دوندررا اولا اولردن سومیه دیه هیچ بونلری بن
5216 دیه جبرائیله خدای رحیم ای امین کزین روح سلیم
5217 سن اولردن چوردیکسه جمالر رحمتم یوقاولاره اکله عیان
5218 اون بولوکینه رحمتاوله یقین ایکی بولکابد قاله بی دین
5219 بری اولاته سیله انه سنی ایکده جبری اله نسنه سینی
5220 لعنتله قالورصفا ایرمز اولاوه رحمت خدا کرمز
5221 هم ایکنجسی بینماز اونهُ رحمتا نمز بنجه سی اول سونهُ
5222 جبرائیل اولا ایکی اوه نظری ایلمز حالنك ایر رضردی
5223 یوزنی قیتررا اولا ایکی اولردن لعنتاولوب ایررا اولاره محن
5224 دیه جبریل یاخدای کریم عارکلورمکابودمه یقین
5225 نظرایدم انك کبی بیتهُ جانم ایدرکه باقه اکا قیتهُ
5226 اته انه ارازلنان جانهُ یکلدررحیم اوچاقلره یانهُ
5227 براوایجره که بی نماز اوله دکله کل سن انك کهحالی نوله
5228 حق تعالی دیه که ای جبریل سن یوزك ایلدیکسه تحویل
5229 بن دخی رحمتی دوندردم صانمه غل رحمتا کاکندردم
5230 اولا ایکی بولوکه ابد رحمت ایرمیسرسزا سدرزحمت
5231 دکله کل برخبردیم خوشتر اول رسول کزین پیغمبر

146a

حق صلات وسلامی اکا مدام ایرشه دمبدم صلات وسلام 5232
اول ابوبکر دیدی سوربودم اول بقیع زمینه ایربودم 5233
رضی الله عنه سوردی عتیق اندهٔ ورستانه ایردی عتیق 5234
حق تعالی بقیع کورلرن مشك عنبر تك ایتدی جمله یرن 5235
رنك کافور بوی خوب لطیف صانکه جنت مثال جای شریف 5236
هرئی کیمسه لر بقیعه ای جان جنته صانکم ایرشوردی همان 5237
براولوکیشی دوشه کوردی یقین برقطار اشترانا ایرشدی همین 5238
اولدوه لر بقیعه ایرشدی اولا اولوکیشی صوردی دورستدی 5239
بودوه لرنه کتوربدرای جان ئیم کلوبایردی بویه الان 5240
دیدلرهرکه بی صوابا وله قومنعه اول کرك که بوندن کله 5241
اول اولویی بویرده چون قویه لر انی صانمه که شویلجه قویه لر 5242
امرایدر حق زبانیلره همین اول جهنمدن ایره بوندن یقین 5243
دوه لره ایرشه لر بی بالك اولا اولری یوکلدوب چالاك 5244
دوزخك قعرنه الته لرانی اندهٔ چکه عذاب نیرانی 5245
دخی هرکیمه دومده ایره موت یاخود هندیجره ایرشه اکا فوت 5246
یاخود غیری دیارلرده اوله ئیم صلاحیله دیرلکی اوله 5247
حق تعالی بیوره اولدملر دفنی غلمان براقلر سوره لر 5248
اول براقلر یوکلدوباولاری اللریله طوتوب سوربیولاری 5249
ایردی اولر بقیعه دفن ایدلر اهل اهلینه ایردی دب کیدلر 5250

146b

پس صواب وثواب کوزله یقین ‌ گیم بقیع ایچره بوله جسم زمین
دوزخه ایرمیه سنك جانك ‌ جنّته ایرخوش اوله دورانك
وارسه شوقك اولدیار ای جان ‌ ویرصلوات محمّد بولسان
برکونایردی بقیعه سروردین ‌ مصطفا مجتبی رسول امین
حق صلاتیله کامکار اولسون ‌ هم سلامیله برقرار اولسون
ایردی برکون بقیعه دکله خبر ‌ قولاغینه ایردی براوندن ندا
دیرایدی ای انه جیغم درمان ‌ یوخسه قالدی عذابایچنده بو جان
فوق وتحتومی قاپلمشدر نار ‌ اودا وی اولدی همیمین ویسار
طوری واردی رسول حق اولدم ‌ نه کشی سن دی سویله کل بودم
گلدی اول گوردن رسوله جواب ‌ نه دیدی دکله سویلیم دریاب
امّتکون قریشیون دیدی اولم ‌ دخی انصاردن ونای اولوقول
اونایگی یل اولوپدوردکه خدا ‌ اشبو گوریجره جانه ویردی جزا
اولمشمدعقوبتیله حزین ‌ پس سئوال ایلدی رسول همین
ندن اوترو عقوبتك دیرا کا ‌ سبب نسویله معلوم اوله بکا
بیلمزم دیدی نه سبب دندر ‌ بواشی ایمدی مادرمدن صور
مکر اوغلانلغمده صوچ ایتدم ‌ گیم دل آزار راهنه کتدم
دیدی انه ك سنك نه یرده اولور ‌ استین آنی وارب اندن بولور
دیدی صدّیقه اوندن درانم ‌ عائشه لی مزربدر اول هم
ایکی یل دایه اولدی کا یقین ‌ شندی عائشه اوندن دربیله

147a

5270 عائشة خذمتنه درمشغول — خذمتنده درهمیشه پس اول
5271 دیر رسول انك آدی نه دور ر — بیللم آندن صوچك كه نیته دور
5272 دیر جمیله درآنه مك ادی — اول آدیله اكلور یادی
5273 دیر رسول آنی وار كیم كتور — بوزمان قاتمه بنم یتور
5274 اول جوان دیركه ای رسول خدا — كتمه كل ایرشور بوجانه جزا
5275 چون قدم صالمه سن بویوله جان — باكه ایر عقوبت چندان
5276 اشبو ساعتده حرمنكه سنك — كتدی جمله عذابی جان وتنك
5277 پس ابوبكر سوردی اولدم ای جان — رضی الله عنه خاص انسان
5278 عائشه اونه ایرشدی یقین — عائشه نك باشن طوردی اوچین
5279 دیدی بوبكر ای جمیله بودم — اوغلوكه ایرمش عقوبتله ندم
5280 دیر جمیله كه اشبو خذمتی بن — ایتمیجه پس آنده كتمزون
5281 صدهزاران اولسه اوغل فدا بودم — برقیلنه بوصاچك اوله دیرم
5282 دیر عتیق بیترایشكی كیده لم — وارب اول اشی داخی بیتره لم
5283 چون تمام ایلدی اشن خاتون — سوردی بوبكر له بقیعه اوكون
5284 چون رسول كوردی انی صوردی خبر — پس راد سینی كوراوزه صالر
5285 اولدا واسطه سیله همین — دكلدی آنه سیده صوتانین
5286 شویله كیم اوغلی ایلدی فریاد — آنه سی حالتی ویررب باد
5287 یاقه سن یرتدی آنه سی اولدم — بولدی اندم غمك جانی ستم
5288 دیدی یارب اوغلومك حالن — بیلمزم نیته دوررا حوالن

147b

بن بو اوغلومدن ایمدی خوشنودم — نه سبدن عقوبت ایرمه بودم
ایردی‌ها تفدن اول زمان آواز — اشبو اش سندن اوتوردی بیلدن
دیدی یارب بنی بیلزم بن آنی — اگه ایله اول اشدن ایمدی بنی
نیته درسویله جرم عصیانی — بیلین بندخی بودم آنی
اول زمان ایردی اندی جبرائیل — امر حق اوزره اولوبن قائل
انه سی یوز غنی بر یتیمجه اول — طوتمیوبانی ایتمشدی قبول
اول یتیمجه ایدی هم شب مضان — وقت افطاره ایرمشدی زمان
اوغلی طوتمشدی الده بر قدح آب — تاکه نوش آیلیه دکله خساب
انه سی دیدی ایچمه اول آبی — وقت اولمادی دفع قیل خوابی
گون غروبه ایرپدی لکن ای جان — شرع اوزره یسه اولوردی همان
جائز ایدی یمك شریعتده — لیك بر رمزوار حقیقتده
انه سی دیدی آنی نوش ایتمه — صبر قل عاصیلق اشن ایتمه
دیرای آنه شریعت اوزره بودم — سوررم ایچرم بوآبی درم
دفعی اول صویی نوش ایلدی بو — بیل حقیقتده اولدی بو بدخو
گرچه وقت اولمشدی کیم افطار — شرع بابنده اولدی هشیار
آنه امرینی اول حقیقتده — طوتمدی اولدی حالی ذلتده
حق آنگچون اگه عقوبت ایدر — طوتمدی آنه نك سوزنی پسر
بن آنا سیم اولدم اوتش خشنود — اوغله ایرشه صفا وسرود
حق تعالی دیدیکه بن دخی هم — عفو قلدی صوچونی اندی اودم

نیله سن

148a

5308	بیله سن بوقدر صوچ ایدن ای	اشبو رسمه عقوبتایه همان
5309	وار قیاس ایت که آنه سینه سگن	آته سینی ققیو بانی دوکن
5310	نیته سی اولیسر دوردی حالی	اشبو یولدر دکلدور دخالی
5311	سور حقیقت طریقنه دل و جان	ویر صلوات محمد یه بوزمان

خبر دادن خضر علیه السلام از بیناز

5312	خضر حاضر دیدی مظفر بیله	اول علی قرداشی که آدی عقیله
5313	مصطفا برله سوردی سفره	صو صادی غایتی یروب خطره
5314	احمد دیدی یا رسول الله	غایتی تشنه یم اولدک آگاه
5315	بویله دینجه ایردی براهو	صوردی اهو یه حق رسولی دی صو
5316	قنده بوله لم دی اب روان	ایه لم آنده اشبو دمده همان
5317	دیر اهو که صو بعید دور	زحمت صو بودم مزید دور
5318	بند خی صو علف طلب قیلورم	قوز جقلر وار آنلره وارورم
5319	تا گیم آنلری طویورم بوزمان	ینه کلوب صو کوسترم الان
5320	حق رسولی دیدیگیم ای اهو	یوری وار آنلره گیدر قیغو
5321	دیر عقیل اول قجان کلیسر در	بو صوسوز للق بنا لیسر در
5322	پس رسول اول گیکه ایرای غزال	گله میسن بنه بودم دی مثال
5323	باشن اوزاتدی اهو اول دم	حق رسولی قولاغنه سویلر
5324	سویلیوب اولدی پس او دم روان	سوزه کلدی عقیل آنده همان
5325	دیدی نه سویلدی سنه اهو	قولاغو کونه یا رسول بکو

148b

5326 حق رسولی دیدی یا شت نه دیدی — نه دیدیسه آهو سویلدی
5327 دیدی کیم یا عقیل اولا هو — کلمز یسه اوله م یوزی خولو
5328 بینماز امتکدن اوله م ای جان — یتسو وقتینی ترک ایده همان
5329 بن اولاردن اولم دیدی آهو — کلیسر ایمدی یمه کل قیغو
5330 یا تسویی ترک ایدن منافقدر — حق عذابی پس اکا لایقدر
5331 بینماز اوله سوز نماز روان — ویر صلوات محمد بو زمان

خبر دادن خضر علیه السلام از زمان چار یار

5332 دیر مظفّر که خضر له برکون — سور بن یثربه ایرشدک چون
5333 ایرشوب تربتینه عثمانک — حق رضاسی این جانه آنک
5334 خضر پس آغلمغه باشلادی — جان و دل طاغلمغه باشلادی
5335 دیدیم اکا نیچون آغلارسن — جان و دل اشبو برده طاغلارسن
5336 خضر دیر شاد لقدن آغلارمن — صانمه بنی که جانی طاغلارمن
5337 شول سبب دن که فضل در بسیار — چار یارك دمنده بیلکل ای یار
5338 دیدم اکا که سویله بنده بیلم — آنلرك فضلنی که فکر قیلم
5339 خضر دیر سویلیم سمع ایله — بیلو بن قدرك ارتفاع ایله
5340 برعبارتله سویلیم امّا — فضلنی آنلرك بو دمده سکا
5341 دیدی بیل ای مظفّر دریا — سمعك آچ تا که بن اوله م کویا
5342 وهب بن اول منبّه دوران — سویلدی بن اشتدم اندن ای جان
5343 حق تعالی بیل ایمدی عزّوجلّ — نیلمشدر دیم سکا بو محل

149

149a

5344 عالمك دورت كوشه سنك يقين — چار يارك آديله دوزدى همين
5345 بزدى چار يارله هب — دكله اى سنّى كار بار عجب
5346 بزمشد رجنوبى نام عتيق — يار پيغمبر اول زين صديق
5347 رضى الله عنه اول سالار — بزمشد رجنوبى شويله كه وار
5348 خطّه سنى شمالك اكله اى جان — ايلدى نام عمر ايله عيان
5349 بزمشد رصلابت فاروق — بزمشد راوسوى اكسكى بوق
5350 خطّهٔ شرقى دخى بيل اى جان — بزمشد رحيا يله عثمان
5351 بزدى صبر برله آنى ختن — اهل صبر اولدى بيلكه حقّه اين
5352 خقّهٔ غاز مغرب عالم — اول علينك صيانتيله بودم
5353 بزنوبدور رايله كل ادراك — سواولارى كه جان ودل اولاله
5354 اول حقك عزّت وجلاليتيچون — بونلرك تك يار تمدى بيچون
5355 قادر عالم اول خداى ودود — انلرى سودى كورب بوجود
5356 عالمه انلرى چراغ ايتدى — چار طرفى دخى اوتاغ ايتدى
5357 ناصيهٔ جهان بزكليدر — ناحيهٔ زمان بكليدر
5358 نام بوبكرى نقش قيلدى خدا — قلّه سنده جنوبك اى دلما
5359 تودهٔ قافاوزره نام عتيق — نقش ايتمشدور رخدا تحقيق
5360 دورتيوزبيك فرشتهى هر روز — خلق ايدر خالق جهان هر روز
5361 هر بريارادينه شويله كه وار — ملكك يوزبيكن ايدر اظهار
5362 انلرك شكلى كبى اشكالى — داخى نام نشانا حوالى

149b

5363 انلرك آدن يليوب محراب — قيله كاه ايتدى انلر وهاب
5364 انلرك آدنه طوروب قارشو — ذكر وتسبيح اوقورلر اولارقو
5365 ذكر وتسبيح طاعتنه ثواب — حق ويرر انلره بودم درياب
5366 چاريارى سونلرم انلرهم — هب باغشلر ثوابنى اول دم
5367 اول كشى سورا اولارى درست — راه دين اوزره اولمشدر سست
5368 يازلورا انلرك ديوانده م — اولورا اول حق خدا امانده م
5369 تا قيامت بولور ثواب جزيل — سلسبيل ايچمكه بولورا وسبيل
5370 چون قيامت قوپه پس اول بنده — طوره يرندن ايليه خنده
5371 قالدره بنده آنده سبّابه م — پرمغندن ايره جهان تابه م
5372 اول بنان مسبّحه پر نور — كون كبى كوسترر صفا وسرور
5373 يعنى نور محمّد عربى — شوق اوره پرماغنده دكله لى
5374 كتوررى شهادت اول بنده — اول شهادتله جان قيلوب زنده
5375 ديرديلا اله الّا الله م — هم محمّد دور رسول الله م
5376 پرمغن قالدررى اول دملر — شمع محشر اولمكى اكله خبر
5377 دورت پرماغنى داخى شمع مثال — كوسترر نور پرتويله خيال
5378 چاريارك محبّتى نورى — آنده كوسترر دين معمورى
5379 عرصات اهلى بيله لر اول قوله — حق تعالى قتنده درمقبوله
5380 كتورجاكز موحّدانى بنى — بيله لرياك سنتدر جانى
5381 حالتى بو موحّدانك اى جان — دكله نولور منافقان جهان

دشمن

150a

5382 دشمن چار یار و پیغمبر — انلرك حسن زیورن کورن لر
5383 دیه لر بیزه داخی نور و یرك — سز جلین دم و سرور و یرك
5384 سوزه کلوب موحدان اولدم — اول منافقلره جواب ایده هم
5385 اغزاچدقده که ایلیه کلمات — نور برق اوره وسوزه ظلمات
5386 عرصات اهلی کوریجك انی — دیلر یملدر بو نورانی
5387 اشبولاردر موحدان دیلر — ذکر حقیله فاضلان دیلر
5388 سنیلرد رچهار یاری سون — اول محمد دینك خاص ایرن
5389 ذکر حقیله بونلر اولدی دی یار — پس آنلجون کورندی بو انوار
5390 سنی اولای موحد عالم — تا که آخرده کورمیه سن غم
5391 رافضی وخوارجه حالات — ایرشه یوزی قاره اوله ظلمات
5392 ئی صاقین اولمه آنلره کین دار — ئیم آدك اکلهٔ سنك دیندار
5393 دین و دنیا کی حق قیله روشن — دار جنتده بوله سن مسکن
5394 ای مرادی چهار یاری سو — تا که نورایده سنده پرتو
5395 سنده اولمق دیلرسك پرنور — سنی اول سنی اولایرشه سرور
5396 خاص امتسك آچ دلك ای جان — ویرصلوات محمد بو زمان

خبر دادن خضر علیه السلام از بهشتیان عائشه را

5397 ینه دیدی مظفر ربا — خضردن دیر اشتمشم اکلا
5398 حق صلات وسلامی اکا اوله یار — صوردم آندن اشت عجب کفتار
5399 حق رسولی محمد مختار — حق صلات وسلامی اکا نثار

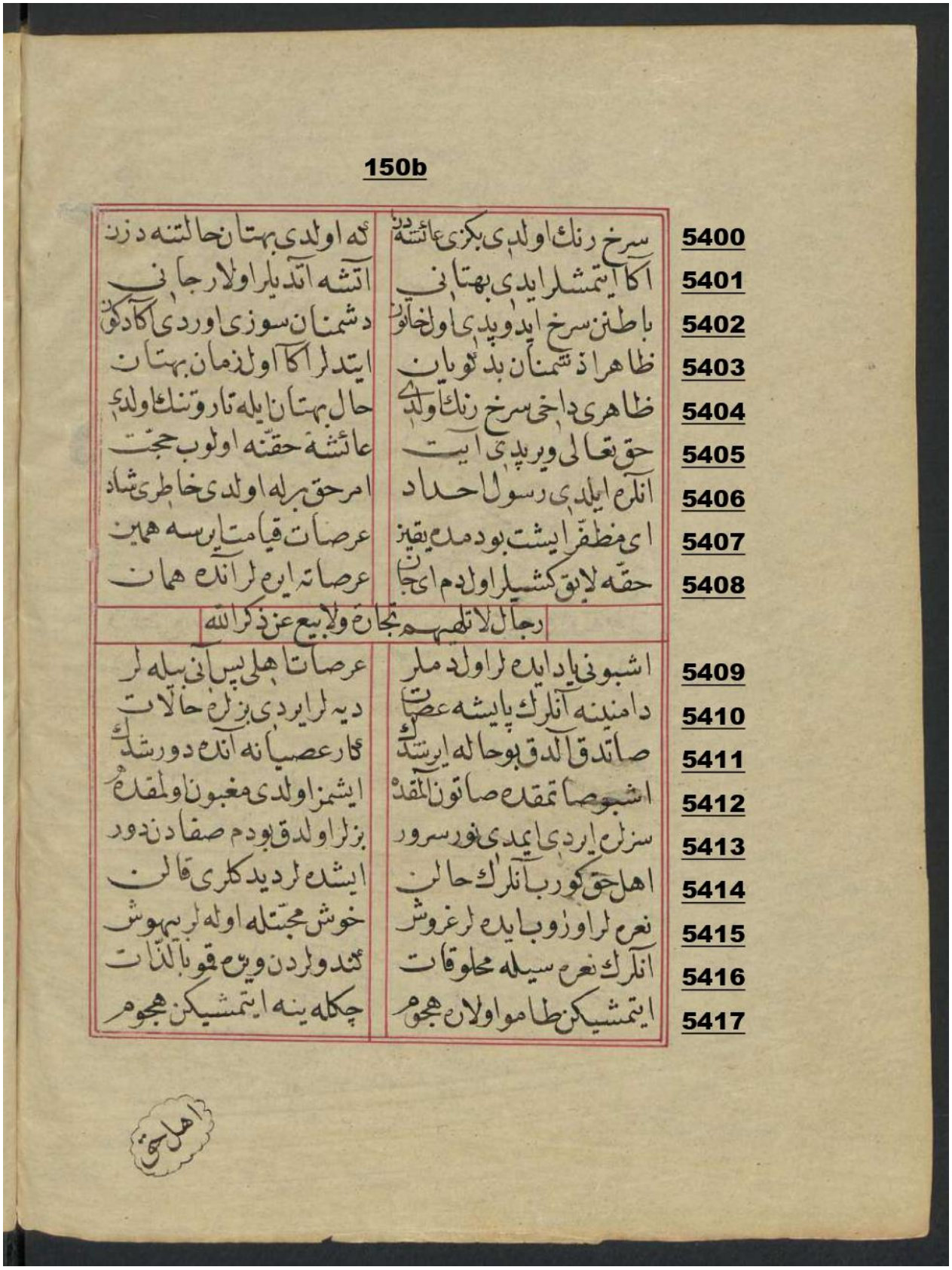

150b

5400 سرخ رنك اولدی بکزی عائشه دن — که اولدی بهتان حالتنه دزن
5401 اکا ایتمشلر ایدی بهتانی — آتشه آتدیلر اولار جانی
5402 باطنن سرخ ایدوپدی اولخاتون — دشمنان سوزی اوردی اکادکون
5403 ظاهرا دشمنان بدگویان — ایتدلر اکا اول زمان بهتان
5404 ظاهری داخی سرخ رنك اولدی — حال بهتان یله تاروتنك اولدی
5405 حق تعالی ویرپدی آیت — عائشه حقنه اولوب حجت
5406 انلره ایلدی رسول احداد — امر حق برله اولدی خاطری شاد
5407 ای مظفر ایشت بو مدحه یقین — عرصات قیامتا یرسه همین
5408 حقه لایق کشیلر اولدم ای جان — عرصاته ایره لر انده همان

رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله

5409 اشبو نی یاد ایده لر اولدملر — عرصات اهلی پس انی بیله لر
5410 دامنینه آنلرك پایشه عصیان — دیه لر ایردی بزلره حالات
5411 صاندق آلدق بوحاله ایرشدك — کار عصیانه انده دورشدك
5412 اشبو صاتمقده صاتون المقده — ایشمز اولدی مغبون اولمقده
5413 سزلره ایردی ایمدی نور سرور — بزلر اولدق بودم صفادن دور
5414 اهل حق کور بو آنلرك حالن — ایشده لر دیدکلری قالن
5415 نعره لر اوزره بایده لر غوغا — خوش مجتله اوله لر بیهوشا
5416 آنلرك نعره سیله مخلوقات — کتدولردن ویره قوبالذات
5417 ایتمشکن طاموا اولان هجوم — چکله ینه ایتمشکن هجوم

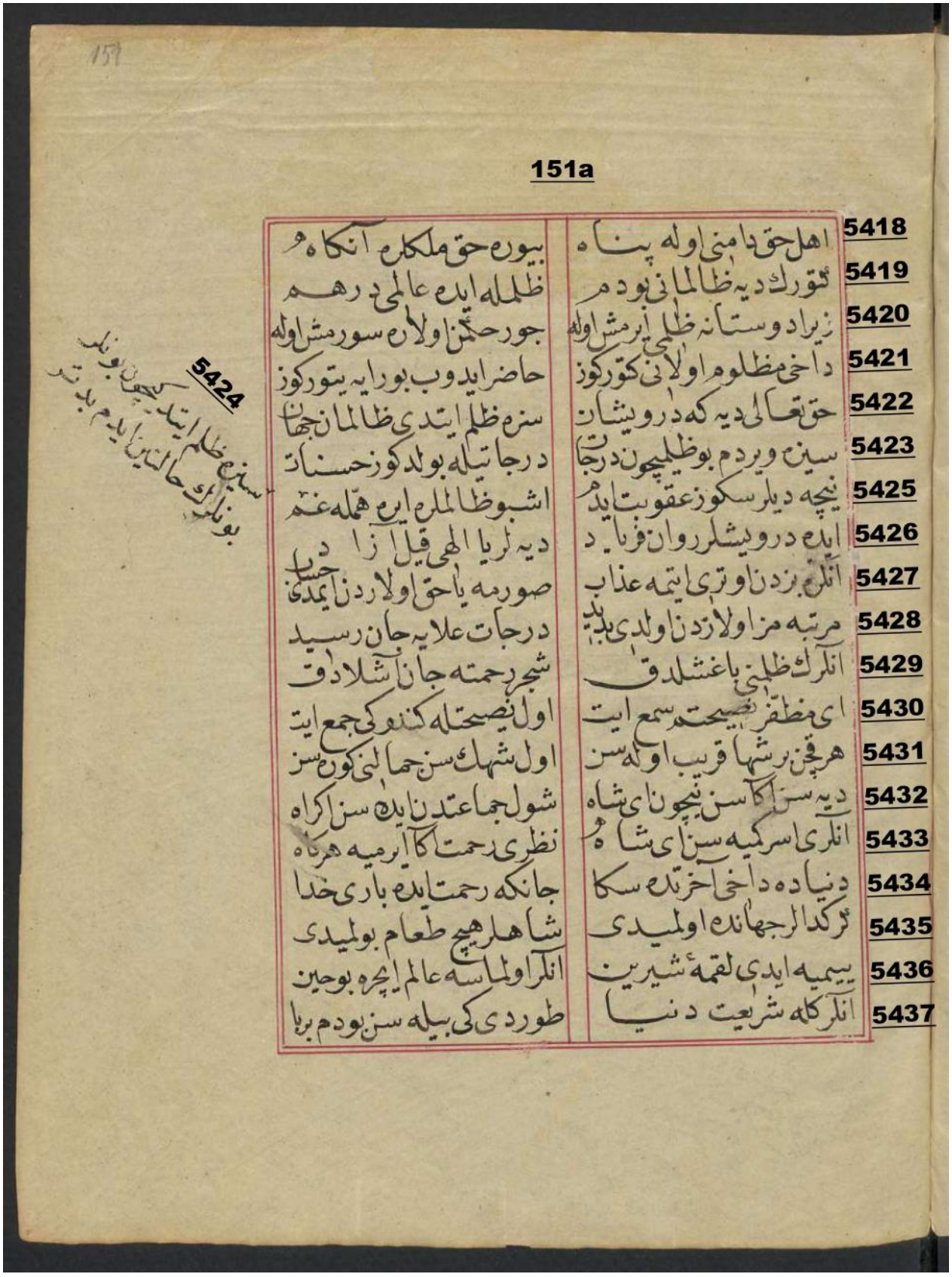

151a

5418 اهل حق دامنی اوله پناه بیوره حق ملکلره آنکاه
5419 کتورك دیه ظالمانی بودم ظلمله ایده عالمی درهم
5420 زیراد وستانه ظلمی ایرمش اوله جور حکمن اولان سورمش اوله
5421 داخی مظلوم اولانی کتورکوز حاضر ایدوب بورایه یتورکوز
5422 حق تعالی دیه که درویشان سنزه ظلم ایتدی ظالمان جهان
5423 سینه ویردم بوظلمیچون درجات درجاتیله بولدکوز خسنات
5425 نیچه دیلرسکوز عقوبت ایدم اشبو ظالملره ایده هملهغم
5426 ایده درویشلر روان فریاد دیه لربا الهی قیل ازاد
5427 انلرك بزدن اوترای ایتمه عذاب صورمه یاحق اولاردن ایمدی حساب
5428 مرتبه مزاولاردن اولدی بلند درجات علایه جان رسید
5429 انلرك ظلمنی یاغشلدق شجر رحمته جان اشلادق
5430 ای مظفر نصیحتم سمع ایت اول نصیحتله کنوکی جمع ایت
5431 هرقچن برشها قریب اوله سن اول شهك سن جمالنی کورسن
5432 دیه سن اکا سن نیچون ای شاه شول جماعتدن ایده سن اکراه
5433 انلری اسرکیمه سن ای شاه نظری رحمت اکا ایرمیه هرکاه
5434 دنیاده داخی اخرتده سکا جانکه رحمت ایده باری خدا
5435 ترکدالرجهانده اولمیدی شاهلر هیچ طعام بولمیدی
5436 یمیه ایدی لقمهٔ شیرین انلر اولماسه عالم ایچره بوحین
5437 انلر کله شریعت دنیا طوردی کی بیله سن بودم بربا

5424 سینه ظلم ایتدی ظالمان جهان بولدکوز خسنات درجاتیله

151b

5438 اول شریعت دمنده محشمان — پس کرك اوله یار در ویشان
5439 سزله دی شفاعت اولورمی — حقدن ایمدی عنایت اولورمی
5440 ایتمسکوز سزانلره نظری — نیته ایره سزه رحمتك اثری
5441 ئر شهیسك کدایه ایله نظر — تا دعاسندن ایره جانکه فر
5442 بویله دی شهلره ایردسك ای جان — ویر صلوات محمد بو زمان

نصح خضر پیغمبر علیه السلام

5443 ای مظفر چن که کوکلك تنك — اوله قران اوقی یوری خوش زنك
5444 بن که خضرم بیل ایمدی ای دلما — نزد احمد ایرشدم ای دانا
5445 حق سلام صلاتله اوله شاد — برسوز ایشتدم اندن ایتدم یاد
5446 شویله بیوردی اول رسول کلام — دائم ایره اکا صلات وسلام

من اراد علم الاولین والاخرین فلیقرء القران

5447 بن دیدم خضره اشبو معنیدن — سویله کن بیلیم بو دملر بن
5448 اشبو نه نسنه در بیان ایله هر — نه دلالتله در عیان ایله هر
5449 دیدی خضر اکله اشبو سری یقین — اشبو نك کیبدر که کاوزمین
5450 نیته بی یری کوتوربدر ای جان — صالیسه یری طاغ دیدی همان
5451 ایلریدی جهانی زیر وزبر — قراءت ایتمیلین در اکله خبر
5452 نیته کیم اولدر جهان کوتورن — هم کشی بی مراد نه یتورن
5453 جمله حقدر قرانی بیل ای جان — کیم اوقور درد نه ایرر درمان
5454 اوقی قرانی بول جهانده صفا — ویر صلوات محمد دل ما

خبران

خبر دادن خضر علیه السلام از ابلیس لعنه الله

5455	ای مظفر سماع ایله سخن	دکله ابلیس حالتی اکنون
5456	اولی حالتنه دکله ای جان	سوزدی همین بسوی جنان
5457	آدمه سجده قلمدن ملعون	ایردی لعنت دمینه فیلک دیون
5458	زار زار اغلدی ابلیس لعین	سوردی طوبا درختنه اولحین
5459	دوشورب برك بارنی آنك	شاق عرش اولدی متزلی آنك
5460	برك طوبی اندہ قودی همین	نظر ایلدی اکه پس اول حین
5461	یازلودر نام احمد عربی	یتیم وجودید رجهان سببی
5462	نقش اولندی پیراق اوزره همان	اول محمد رسول رب الانام
5463	اول حیالی کوریجك شیطان	دفعی اول پیراغی دور اوزمان
5464	بغلیوب ایتدی آنی باز و بند	حرمت و عزت ایلدی کاچند
5465	دیر الهی بحرمت این نام	ویر اوزن یاش بکا رب الانام
5466	بنته کیم اوله اشبو عالم وار	دیر خدا ویرمشم بسیار
5467	بنچه کیم دنیا طون سنده طور	سندن ایرر بنچه یه دردفتور
5468	دله کك ویردم ای ابلیس دیه	یودی اول عالم ایجره پیس دیه
5469	دنیا استدك اخر تدن دور	لعنتیله اوزك اولوب مشهور
5470	بوندہ براولو کیشی ایتدی سئوال	اول سئوالی اوزره آچدی پر و بال
5471	یعنی دیسه بوادحرمتنه	تو بمی قیل قبول ایدی بینه
5472	حق قبلورایدی توبه سن مقبول	قالمازایدی جهانده اول مجهول

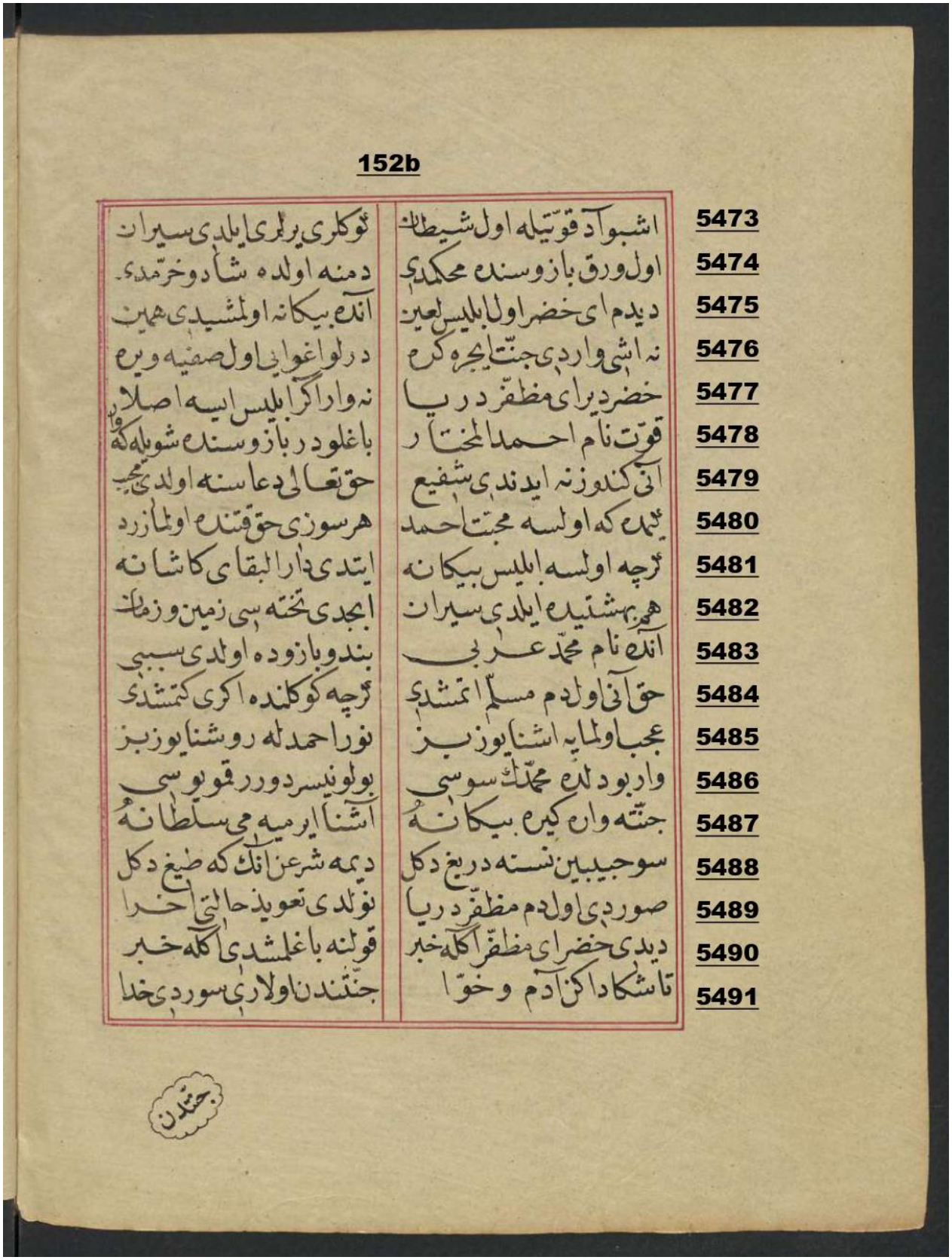

152b

اشبو آد قوتیله اول شیطان — توکلری یرلری ایلدی سیران
اول ورق بازوسنده محمدی — دمنه اولده شاد و خرمدی
دیدم ای خضر اول ابلیس لعین — اندہ بیکانه اولمشیدی همین
نه اشی وار دی جنتده ایجره کره — در لو اغوانی اول صفیه ویره
خضر دیرای مظفر دریا — نه وار اگر ابلیس ایسه اصلا
قوت نام احمد المختار — باغلودر بازوسنده شویله که
آنی کندوزنه ایدندی شفیع — حق تعالی دعاسنه اولدی مجیب
یمن که اولسه محبت احمد — هر سوزی حق قتنده اولماز رد
نرچه اولسه ابلیس بیکانه — ایتدی دار البقای کاشانه
هم بهشتیده ایلدی سیران — ابجدی تخته سی زمین و زمان
اندہ نام محمد عربی — بندو بازوده اولدی سببی
حق آنی اولدم مسلم اتمشدی — نرچه کوکلنده اکری کتمشدی
عجب اولمایه اشنا یوز بز — نور احمد له روشنا یوز بز
وار بودلده محمدك سوسی — بولونیسر دور رقیو سی
جنته وار کیره بیکانه — آشنا ایرمیه می سلطانه
سوجیبین نسنه دریغ دکل — دیمه شرعن انك که ضیغ دکل
صوردی اولدم مظفر دریا — نولدی تعویذ حالتی آخرا
دیدی خضر ای مظفر اکله خبر — قولنه باغلمشدی اکله خبر
تاشکادا کن آدم و حوا — جنتدن اولاری سوردی خدا

جنتدن

153a

جنّتدن زمینه اندردی ۵۴۹۲ کسب کار اشلرینه قدردی
دیدی آدم نه دندوررو حالک ۵۴۹۳ جبرائیلدن صورم آنی فی الحال
جبرائیل ایردی آدمه اوزمان ۵۴۹۴ بیلدروب آدمه نه که اولدی عیان
نام احمدله آچراول یازو ۵۴۹۵ برکاتیله رفع ایدرقیغو
هرکیمکه محمدك آدی ۵۴۹۶ بیله اولسه ابدیارر شادی
قنغی یره وارسه کیده روان ۵۴۹۷ حائل اولمایه اکا جمله جهات
تیغ آتش اکا همایتمیه کار ۵۴۹۸ ایده بیکانه بیلجه بازار
عجب اولمایه اشنایوزبز ۵۴۹۹ نورا حمدله روشنایوزبز
عشقی دلده چراغدر پرشوق ۵۵۰۰ حبّ جان بوینه اولوپدرطوق
آتش دوزخ ایلمز بزه کار ۵۵۰۱ وسوسیده ندرقوسی فشار
بیزی یولدن الا مزابلیس ۵۵۰۲ بیك یل کراید رسه تلبیس
ای مظفر ایشت لطیفهٔ خوب ۵۵۰۳ بوحکایتدوررا کن مرغوب
آدمه دیدی اول زمان خوا ۵۵۰۴ بولشوب اول بلیسی ایدم رسوا
الم الندن اندی تعویذی ۵۵۰۵ ایرمیه تا که بزه نومیدی
ایردی حوا کارنه ابلیس ۵۵۰۶ تا کیم ایلیه اول زمان تلبیس
دیرای حوا اوپیروزمانن ۵۵۰۷ نیشه طوتمزسن بیلیوبصانن
حق انکیله سنی سورمشدر ۵۵۰۸ بوجهان منزلنه ایرمشدر
سن بنم امرمی طوتای حوا ۵۵۰۹ تا که اولمیه حائلك رسوا
دیدی حوا سوزك طوتم اولدم ۵۵۱۰ برهدیه ویره سن ایمدی بودم

153b

5511 دیدی ابلیس هر نه کیم کیرمز — جمله جوکینی ایمدی ساکه ویرم

5512 دیدی حوّا که وارد رحلتم — احتیاج ثیاب یوق بودم

5513 دیدی ابلیس دی نه قیلم خاتون — تاکه تو کلك سوی آنی اکنون

5514 دیدی بن اول دعای اکر نورم — آنی اوقیمغیله اکلنرم

5515 تاکه ایمانله سورم حالت — پس دعایی اوکرنم اودرحاجت

5516 سن کتورمیه سن بخون ایمان — آدك آیکله دنیاده شیطان

5517 دیدی ابلیس عمرمك نچه سن — بخش ایدم سکا یبو بن ایچه سن

5518 دیدی حوّا که ایرر آخر اولوم — قاپلمشد ربیلك که صاغ وصولم

5519 نیچه اوزون یاشیسه صوکی اولوم — نیچه اوزون یلیسه صوکی اولوم

5520 دیدی شیطان که نه ویرم سکا سن — تاقبول ایده سن بود ملرسن

5521 دیدی تعویذی بکا ایله عطا — که آنی بازوده باغلمش ها

5522 دیدی بن ویرمزم سکا آنی — نسخه سن ویرین یاروب تانی

5523 دانش اهلی ایدی اکن حوّا — که آنده ابلیس ایده ایمدی اغوا

5524 مکر نی ابلیس اتمدی ادراك — دیدی حوّا که یازوبن چالاك

5525 نسخه سن بنه سکا طبشورم — شمدجك یازوبن مهر اورم

5526 صوندی تعویذی اول زمان شیطان — اچدی حوّا پس آنده دفعی زیان

5527 بودعای اوقودی اول خاتون — قچدی ابلیس ایلدی سکون

لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

5528 قاچدی ابلیس اشتدی لاحولی — دشدی اوستینه عالمك هولی

الذی

154a

5529 الدی تعویذی کلدی آدمه اول — تورین آدم ایتدی القش بو
5530 خرّم اولدی صفی علیه السّلا — دیدی حوّایه شاد اول مادام
5531 بوخبر مصطفی یه ایرشدی — بوحدیثی بیوردی سوز آچدی

علیکم بدین العجایز

5532 یوسبدن دور رکه ابلیس دون — عورت ایشنده عجزی وار اکون
5533 آنلرك کیدنه ایره مز ابلیس — نیچه یوز بیك قیلورسه تلیس
5534 کید شیطانی ضعفله الدی خدا — اوقوغل تا بیلنه حال سکا

ان کید الشیطان کان ضعیفا

5535 همرزنان حقّنه دخی باری — ذکر ایلدو پدر بورسمه کفتاری

ان کیدکن عظیم

5536 نام احمد دن ابلیس اولدی چو دور — اولدی مغلوك باشنه ایردی فتور
5537 چیقمادی پس آسمانه ابلیس — قالدی سفلیده اول خبیث خسیر
5538 کچدی بوحالت اوزره برنچه دم — دکله کل نیته اولدی حالتی هم
5539 تورد ابلیس رکون حوایی — دیر ایردم باشکه سودایی
5540 سزلری ایلدم بهشتده دور — باشکون ایردم اندن فتور
5541 سزکیکن ولایت ایمان — سزی طشره چیقارمشم الان
5542 کرچه بن آسماندن ایردم — اول محمّد دندن ایردم
5543 بن نه ایردم بهشته یقین — دور ایمان سوز اولدکوز مردین
5544 کرچه درکاهدن بنی سوردی — اشبو دنیایه ایمدی کتوردی

154b

5545 اول قدر آجیمازم اول حاله هم — سوردی حوا بنو مله آله هم
5546 الدی نام محمدی بندن — صانکه جانم چقاردی بوتندن
5547 حیله ایله بنی شکار ایتدی — مکر بی بندن استوار ایتدی
5548 بن اوم مردم اوآدم حرمتنه — رحمت حق ایرشه عزتنه
5549 اول قیامتده قورتله دیو باده — الدك المدن اولدی حال اتباعه
5550 کارد و زخدن اولیدم امین — کتدی وارلق اشمدر ایمکامین
5551 آه الکدن سنك دیدی حوّا — اولمشم عالم ایچره بن رسوا
5552 ایردی جانینه اول زمان تب و تاب — اول لعینك پس اولدی حالی خراب
5553 مشکله ایره کاری شیطانك — ویرصلوات تامین اوله جانك

خبر دادن خضر علیه السلام از فضیلت مرجبا

5554 دیر مظفر که خضر له بندم — جاندی اولدرونك بن تندم
5555 اول زمان خضر له روان سوردك — دفعی کوه لکانه دك ایردك
5556 بین یولقدی برجوان اولدم — خوش سلام ایلدی چوبن کلام
5557 ایلدك بزده اندن ردّ سلام — خضر دیر مرحبا جوان همام
5558 بن دیدم یا خضر ندر بو کلام — مرحبا اولدی ایدی ردّ سلام
5559 مرحبایی کیم ایتدی اول یاد — خضر دیرای مظفر دلشاد
5560 اولام مرحبا دیمك بیل ای جان — بیل خلیل ایتدی اشبو حال عیان
5561 اول ابراهیم پیغمبر دانا — هر چنگیم قونق ایرشه آکا
5562 اندن ابراهیمه که ورسه سلام — مرحبا دیر ایدی خلیل همام

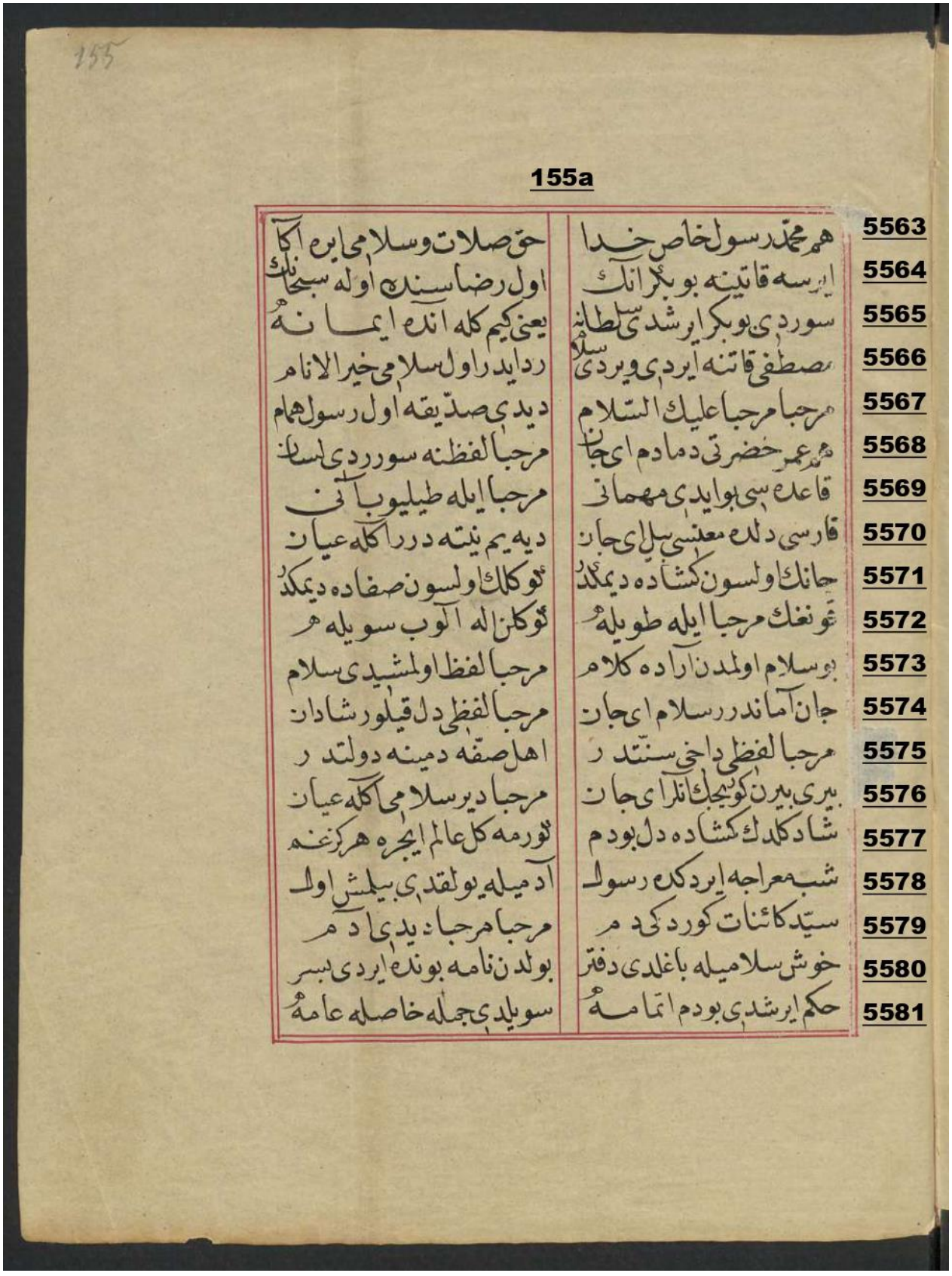

155a

5563 هم محمد رسول خاص خدا — حق صلات وسلامی ایده اکا
5564 ایرسه قاتینه بوبکر انك — اول رضا سندن اوله سبحانك
5565 سوردی بوبکر ایرشدی سلطانه — یعنی کیم کله اندن ایمانه
5566 مصطفی قاتنه ایردی ویردی سلام — ردایدر اول سلامی خیر الانام
5567 مرحبا مرحبا علیك السّلام — دیدی صدّیقه اول رسول همام
5568 محمد عمر خضر تی دمادم ای جان — مرحبا لفظنه سوردی لسان
5569 قاعده سی بوایدی مهمانی — مرحبا ایله طیلیوبانی
5570 فارسی دلده معنسی بل ای جان — دیه یم نیته دررا کله عیان
5571 جانك اولسون کشاده دیمکدر — توکلك اولسون صفاده دیمکدر
5572 تو نغك مرحبا ایله طویلهٔ — توکلن اله آلوب سویله هر
5573 بو سلام اولمدن اراده کلام — مرحبا لفظ اولمشیدی سلام
5574 جان آماندر سلام ای جان — مرحبا لفظی دل قیلور شادان
5575 مرحبا لفظی داخی سنّتدر — اهل صفّه دمینه دولتدر
5576 بیری بیرن کوتیجك انلرای جان — مرحبا دیر سلامی کله عیان
5577 شاد کلدك کشاده دل بودم — تورمه کل عالم ایچره هر کز غم
5578 شب معراجه ایردکده رسولك — آدمیله یولقدی بیلمش اولك
5579 سیّد کائنات کوردکده م — مرحبا مرحبا دیدی آدم
5580 خوش سلامیله باغلدی دفتر — بولدن نامه بوندن ایردی بسر
5581 حکم ایرشدی بودم اتمامهٔ — سویلدی جمله خاصله عامهٔ

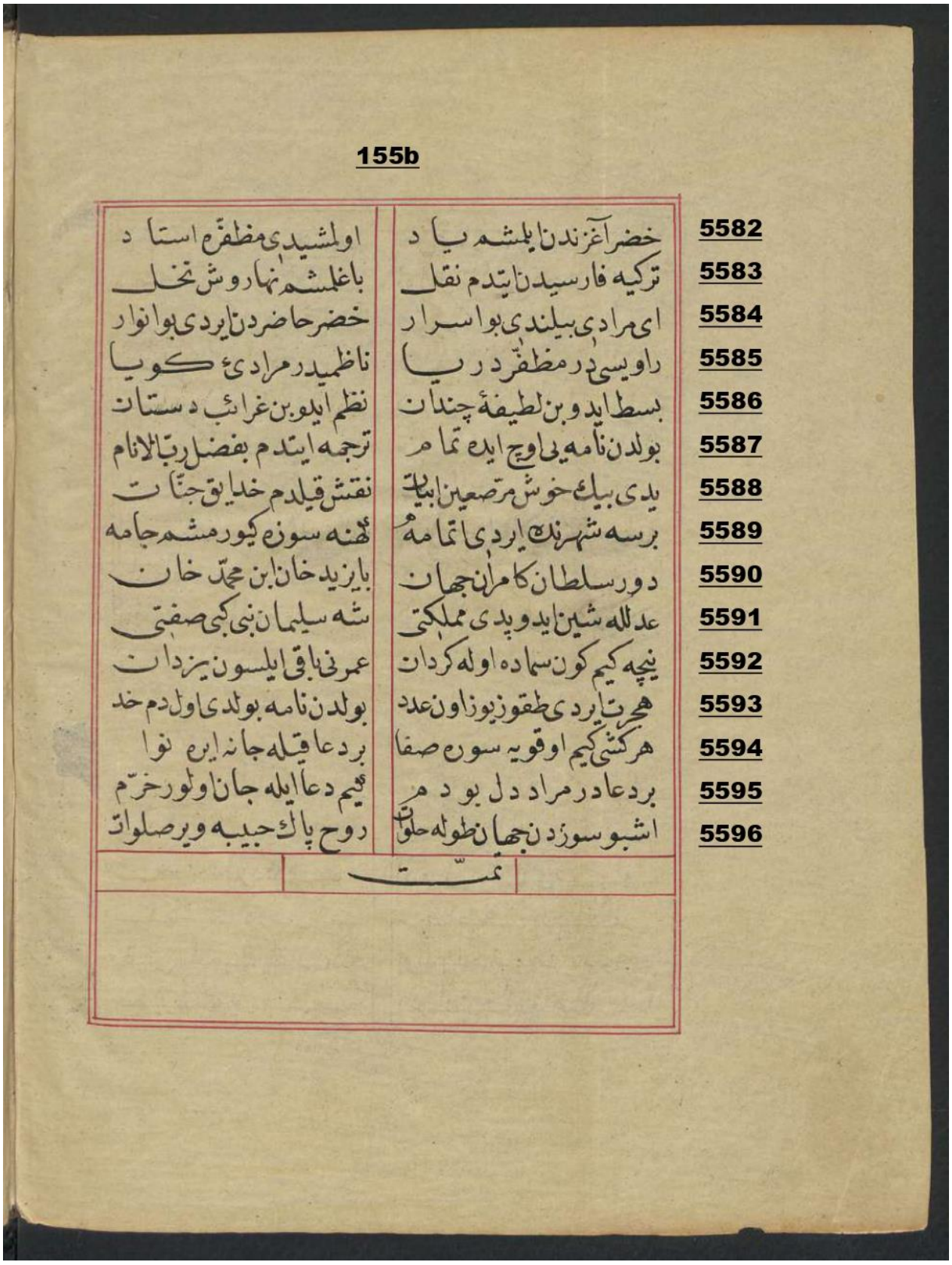

155b

خضر آغزندن ایلشم یاد — اولشیدی مظفّر استاد
ترکیه فارسیدن ایتدم نقل — باغلمشم نهار وش تخل
ای مرادی بیلندی بو اسرار — خضر حاضر دن ایردی بو انوار
راویسی در مظفّر دریا — ناظمید مرادئ کویا
بسط ایدوبن لطیفهٔ چندان — نظم ایلدوبن غرائب دستان
بولدن نامه یی اوچ ایده تمام — ترجمه ایتدم بفضل ربّ الانام
یدی بیك خوش مرتصعین ابیات — نقش قیلدم خدایق جنّات
برسه شهرنك ایردی تمامه — گهنه سوزه کیورمشم جامه
دور سلطان کامران جهان — بایزید خان ابن محمّد خان
عدلله شین ایدوپدی مملکتی — شه سلیمان نبی کبی صفتی
ینچه کیم کون سماده اوله کردان — عمرنی باقی ایلسون یزدان
هجرتایردی طقوز یوزاون عدد — بولدن نامه بولدی اول دم خد
هرکشی کیم اوقویه سوزه صفا — بردعا قیله جانه ایده نوا
بردعادر مراد دل بودم — کیم دعا ایله جان اولور خرّم
اشبو سوزدن جهان طوله حلوات — روح پاك حبیبه ویر صلوات

تمّت

156

156a

5597 هذا هذا الكتاب بعون الله
5598 الملك العزيز الوهاب بخط الفقير الحقير
5599 المحتاج الى ربه القدير السيد محمد مجدي العروف
5600 بحمال زاده من تلاميذ السيد محمد شفيق العروف بكاتب
5601 موزيقة مما يوزغفر الله لهما وستر عيوبهما ورفع
5602 درجاتهما وعزهما في الدارين ووالديهما برحمة من هو
5303 رسول الثقلين وجدّ الحسنين وصاحب الحرمين المحترمين
5604 اعني ابا القاسم محمدا المصطفى صلوات الله عليه
5605 وسلامه اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وعلى آله
5606 واصحابه الطيبين الطاهرين رضوان الله عليهم
5607 اجمعين في اواخر سنة اربع وسبعين
5608 ومائتين والف

SONUÇ

Eski Anadolu Türkçesi dönemi içerisinde birbirinden farklı konularda eserler kaleme alınmıştır. Söz konusu dönem içerisinde yazılan eserlerin büyük bir bölümünü dinî-tasavvufî edebiyat içerisine dahil edilen eserler oluşturmaktadır. İncelemiş olduğumuz eser ise tasavvuf alemi içerisine özel bir yere sahip olan ledünnî ilmi konu almaktadır.

Çalışmamızda Millî Kütüphane'de 06 Hk 196 arşiv numarasıyla kayıtlı olan ve Murâdî tarafından 910 (1504) yılında Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiş olan Ledün-nâme adlı eser ile aynı eserin Muhammed Mecdî tarafından 1274 (1857) tarihinde istinsah edilmiş Berlin Kütüphanesi nüshası karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ledün-nâme tercüme bir eserdir. Çünkü Murâdî, eserinin tercüme olduğunu ve Farsçadan Türkçeye naklettiğini belirtmiştir. Ledün-nâme'nin son beyitlerinde, eserin 7000 beyitten oluştuğu yazmasına rağmen MK nüshası 5604, BK nüshası ise 5596 beyitten oluşmaktadır. Eser içerisinde yer alan ve başlık mahiyetinde olan ayet, hadis ve Arapça-Farsça cümleler BK nüshasında eksiksizken MK nüshasında eksiktir. MK nüshasında olan bazı beyitler BK nüshasında bulunmamaktadır.

Eser, Hızır ve muzaffer diye sıfatlandırılmış bir velinin karşılıklı konuşmalarından oluşmuştur. Eserin genelinde Muzaffer, Hızır'a sorular sormuş ve Hızır'da çeşitli hikâyelerle dinî şahıslarla, hadis, ayet ve kıssalarla cevaplar vermiştir. Hızır'a sorulan soruların büyük çoğunluğunu muzafferden gelen sorular oluşturmaktadır fakat eser içerisinde Hızır'ın doğrudan konuya girdiği bölümler ve yolda karşılaştıkları kişilerden gelen sorular da yer almaktadır.

Muzaffer, hem Hızır'ın makamına erişmiş bir veli hem de kendisine ilm-i ledün kapısı aralanmış bir velidir. Hızır'a sorduğu soruların amacı da bu ilmi hakkıyla öğrenebilmektir. Ledün ilmi esasında okumakla öğrenilemeyecek yalnızca Allah'ın takdiriyle erişilebilecek bir ilimdir. Fakat muzaffer, Bayezid-i Bistamî'nin "Aramakla bulunmaz ama bulanlar arayanlardır." şeklindeki meşhur sözünün de işaret ettiği üzere bu ilmi öğrenmeye talip olmuştur. Zaten bu ilme talip olmuş olmak da herkesin sahip

olamayacağı bir makam olarak anlatılmaktadır. Eser, ledün ilminin inceliklerini ve bu ilmin düsturlarını oldukça açık ve anlaşılır bir dille ifade etmektedir.

Eserin dil özelliklerine bakıldığında ise Eski Anadolu Türkçesi dönemi dil yapısını tam anlamıyla yansıttığı görülmektedir. Dönem dilinin söz varlığı, gramer yapısı ve dönem içerisindeki dilde var olan ikilikler eser içerisinde yer almaktadır.

Ledün-nâme, hem anlattığı tasavvuf yolunu şiirsel ve oldukça açıklayıcı bir dille anlatması bakımından hem de yazılmış olduğu dönemin dil yapısını çok iyi bir şekilde yansıtması bakımından son derece özel ve incelenmeye değer bir kaynaktır.

KAYNAKÇA

Bardakçı, N. (1998). *İsmail Hakkı Bursevî'nin Musa-Hızır Kıssası Yorumunun İlim-Marifet Uygunluğu Açısından Değerlendirilmesi.* Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 5: 81-103.

Bilgegil, M. K. (2014). *Türkçe Dilbilgisi*. (2. Baskı). Salkımsöğüt Yayınevi.

Bilgiseven, A. K. (1997). *Önemi, Tarifi, Konusu ve Özellikleri ile İlm-i Ledün.* Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi M. Ü. İlahiyet Fakültesi Yayınları. 4: 9-52

Böler, T. (2022a). *Türkiye Türkçesi Sen Bilgisi*. (3. Baskı). Kesit Yayınları.

Böler, T. (2022b). *Türkiye Türkçesi Biçim Bilgisi-I.* (3. Baskı). Kesit Yayınları.

Çalışkan, N. (2015). *Kehf Sûresi Bağlamında Hz. Mûsâ ve Sâlih Kul (Hızır) Kıssası ve Antakya'da Hızır İnancının Sosyo-Kültürel Etkileri*. Toplum Bilimleri Dergisi. 9(8): 243-262.

Çelebi, İ. (1998). "Hızır" TDV İslam Ansiklopedisi içinde. c. 17. s. 406-409

Çetin İ. (2002). *Türk Mitinde Kut İyesi Kıdır ve Medeniyet Değişikliğinde Kıdır'dan Hızır'a Geçiş.* Milli Folklor. 11(54): 30-34.

Devellioğlu, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi Yayınları.

Dikkaya, H. (2021). *Bursalı Murâdî Hayatı, Eserleri ve Ledün-nâme Adlı Mesnevîsi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Duman, M. (2012). *Bozkurttan Hızır'a Türk Halk Anlatmalarında Kılavuz*. Milli Folklor Dergisi. 96: 190-201

Ediskun, H. (2017). *Yeni Türk Dilbilgisi*. (13. Basım). Remzi Kitabevi.

Ercilasun, A. B. (2004). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi* (1. Baskı). Akçağ Yayınları.

Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi.* Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.

Gazâlî (2015). *Hak Yolcusuna Öğütler (Ey Oğul / Eyyühe'l-Veled) Ledünnî İlim Risalesi* (A. C. KÖKSAL, Çev.). Büyüyenay Yayınları. (1994).

Gölpınarlı, A. (2000). *Tasavvuf*. Milenyum Yayınları.

Gülsevin, G. (1997). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. TDK.

Güngör, E. (2004). *İslâm Tasavvufunun Meseleleri*. (8. Baskı). Ötüken Neşriyat.

Hacıeminoğlu, N. (2015). *Türk Dilinde Edatlar.* (1. Basım). Bilge Kültür Sanat.

Hengirmen, M. (1998). *Türkçe Temel Dilbilgisi.* (1. Basım). Engin Yayınevi.

Kabaklı, A. (2006). *Tasavvuf Tarikat Edebiyat*. (1. Baskı). Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Kanar, M. (2008). *Kanar Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. (1. Baskı). Say Yayınları.

Karaağaç, G. (2016). *Türkçenin Dil Bilgisi.* (3. Baskı). Akçağ Yayınları.

Karaman, H., Çağrıcı, M., Dönmez, İ. K. ve Gümüş, S. (2007). Kur'an Yolu: Türkçe Meal ve Tefsir. c. 3. DİB Yayınları

Kâşânî A. (2015). *Tasavvuf Sözlüğü*. (4. Baskı). İz Yayıncılık.

Kaya, D. (2010). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü.* (2. Baskı). Akçağ Yayınları.

Kesikbaş, Ö. (2021). *Ledün-nâme 1b-57a Varakları Arası (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Koç, N. (1996). *Yeni Dilbilgisi*. (3. Baskı). İnkılâp Kitabevi.

Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri*. TDK.

Korkmaz, Z. (2010). *Gramer Terimleri Sözlüğü.* (4. Baskı). TDK.

Köktekin, K. (2011). *Eski Anadolu Türkçesi* (2. Baskı). Fenomen Yayınları.

Kubbealtı Lugatı. 2019 – 2022 tarihleri arasında erişildi, www.lugatım.com.

Lexiqamus. 2019 – 2022 tarihleri arasında erişildi, www.lexiqamus.com.

Mazıoğlu, H. (1981). *Ahdî-i Bağdâdî ve Şiirleri*. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten , 26-27 (1978-1979).

Mutçalı, S. (2012). *Türkçe – Arapça Sözlük.* Dağarcık Yayınları.

Ocak, A. Y. (2007), *Türk İslam İnançlarında Hızır yahut Hızır-İlyas Kültü.* (1. Baskı). Kabalcı Yayınevi.

Ötüken Türkçe Sözlük. 2019-2022 tarihleri arasında erişildi, www.otukensozluk.com

Özkan, M. (2000). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi.* (2. Baskı). Filiz Kitabevi.

Öztelli C. (2016). *Pir Sultan Abdal – Bütün Şiirleri*. Özgür Yayınları.

Öztürk, M. (2003). *Bilge Kul-Musa Kıssası ve İslam Kültüründe Hızır Mitosu.* Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 14(14-15): 245-281.

Redhause, J. W. (1890). A Turkish and English Lexicon. Librairie du Liban.

Sev, G. (2007). *Tarihî Türk Lehçelerinde Hâl Ekleri.* (1. Baskı). Akçağ Yayınları.

Solmaz, S. (2005). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâsı (İnceleme-Metin)*. Atatürk Kültür Merkezi Bağkanlığı Yayınları.

Şahin, G. (2021). (2021). *Ledün-nâme 57b-114a Varakları Arası (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Şükûn, Z. (1996). *Farsça – Türkçe Lûgat (Gencinei Güftar Ferhengi Ziya)*. c. 1-3. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Tiken, K. (2004). *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf Fiiller.* TDK.

Timurtaş, F. K. (2012). *Eski Türkiye Türkçesi* (1. Baskı). Kapı Yayınları.

Türk Dil Kurumu Yayınları. *Tarama Sözlüğü*. (3. Baskı). c. 1-8.

Türk Dil Kurumu. *Derleme Sözlüğü.* (2. Baskı). c. 1-6.

Türk Dil Kurumu. *Güncel Türkçe Sözlük*. 2019 – 2022 tarihleri arasında erişildi.

Türk Edebiyatı Tarihsel Sözlüğü. 2019 – 2022 tarihleri arasında erişildi. www.tebdiz.com.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. 2019 – 2022 tarihleri arasında erişildi, www.islamansiklopedisi.org.tr.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Kâmūsu'l-Muhît ve Vankulu Lügati. 2019 – 2022 tarihleri arasında erişildi. www.kamus.yek.gov.tr.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı. *Kâmûsu'l-Muhît Tercümesi.* (1. Baskı). c. 1-6.

Uludağ, S. (1992). *Bâtın İlmi.* TDV İslam Ansiklopedisi içinde. c. 5.

Uludağ, S. (2012). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*. (1. Baskı). Kabalcı Yayıncılık.

Yelten, M. (2009). *Eski Anadolu Türkçesi ve Örnek Metinler.* İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Yılmaz, E., Demir, N. (2013). *Kısas-ı Enbiya'dan Hareketle Arap Harfli Metin Yayınlarında Sözlük-Dizinle İlgili İlkeler*. Türkbilig Yayınları.